

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a **Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported** (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

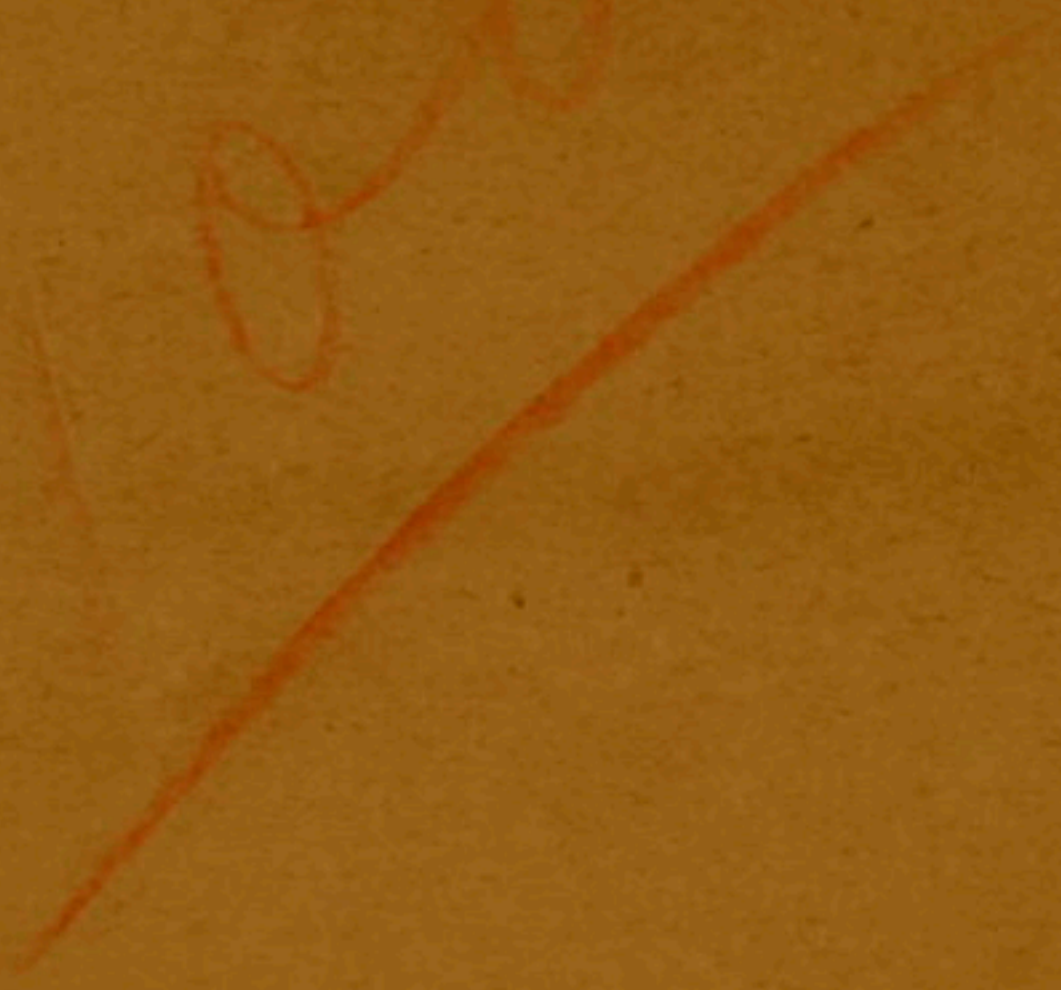
Adapt — remix, transform, and build upon the material

4068

281.6⁰
11-29-⁰⁰

2010

100

Printed in Turkey

281.6

uy

7-29

ՊԱՏԿԵՐ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅԷ

ԼՈՒՍԱՒՈՐԶԱԿԱՆ ՍՈՒՐԲ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ

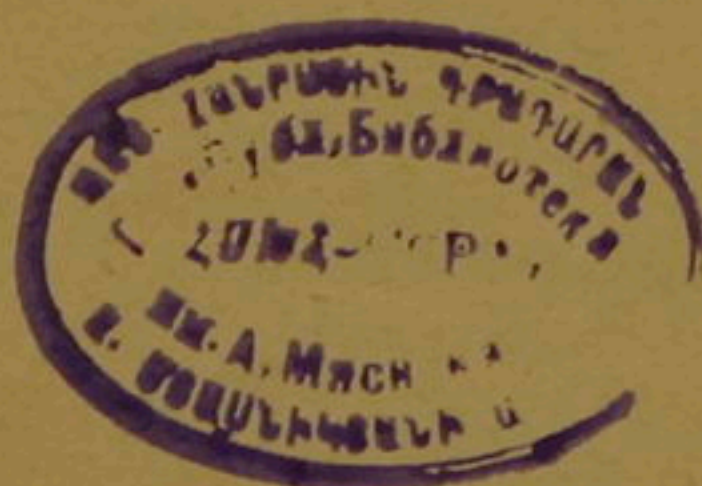

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ԹԱԴԵՈՍԻ ՏԻՎԻԹՅԻԵԱՆ

1866

11041

3321
39

Մզգային պատմութենէ դիտենք, և ոչ ոք կրնայ ուրանալ թէ Հայ ազգն, իր առաքելոյն, Ս. Գրիգորի Լուսաւորչին ձեռք ազգովին Քրիստոնէութեան դառնալուն պէս, տակաւին այն ատեն, այսինքն՝ մինչև երրորդ դարուն սկիզբը տեղող առաքելական գրութեան համեմատ ազատ Եկեղեցի մը կազմուելով, թէպէտ ոչ բաժանեալ ընդհանուր Քրիստոնէական միութենէն՝ որոյ մարմնոյն հետ Լուսաքելական դաւանութեամբ միացած էր, ինքզինքը սկսաւ անկախ կառավարել ունենալով իր առանձին պաշտօնէութիւնը, այսինքն՝ Եկեղեցական մարմին մը, կամ, աստիճանաւ իրարու ստորակարգեալ խումբ մը որ՝ մէկ ազգային ազատ գըլխոյ տակ որ էր Վաթուղիկոսը՝ բանիւ և գրով կ'ուսուցանէր, կը մատակարարէր, կը կրթէր և կը խնամէր։ Եւս Եկեղեցին Քրիստոնէայ Եկեղեցւոյ մը պարտք և վայելուչ եղած ամեն բան ըրած և ունեցած է։ Ետեն ատեն, ինչպէս Սահակայ և Սեսրուպայ ժամանակը, Հայաստանի գաւառական հեթանոս, անկիրթ և բարբարոս ժողովրդոյ և սահմանակից ազգաց մէջ Լուսաքելական ջանիւք քարոզիչներ հանելով՝ զանոնք Քրիստոնէութեամբ լուսաւորելու մեծ գործունէութեամբ աշխատած է։ Եւս Եկեղեցին Ս. Գրիգը տարածելու մասին ալ մեծ արդիւնք ունեցած է, և ասոր յայտնի մէկ ապացոյց՝ Լստուածաշունչին Հայերէն թարգմանութիւնն է։ Եւս Եկեղեցին, իբրեւ Քրիստոնէական մարմնոյ մէկ անդամը, ուրիշ Եկեղեցեաց հետ մէկտեղ և անոնց հաւասար, իր երեւցուցիչներովը կամ նուիրակներովն՝ ի դիպել առթի, զորօրինակ քանի մը անգամ տիեզերական ժողովներու մէջ, երեցած, և իբրեւ ընդհանուր Եկեղեցւոյ մէկ մասը ճանչցուած է։

Ի՞նչ է ուրեմն պատճառը՝ որ Հայաստանեայց Եկեղեցին՝ իր այս Մզգային անկախ կացութեանը մէջ ի սկզբան քանի մը դար իբրեւ Քրիստոնէական Եկեղեցի ընդհանուր Քրիստոնէութենէն ճանչցուելով՝ յետոյ քանի մը դար ետքը և հիմայ ալ, արեւելեան՝ Յոյն և արեւմտեան՝ Լատին Եկեղեցիներէն իբր հերձուած կը նկատուի։ Հին Քրիստոնէայ աշխարհին արեւելեան սահմանին վրայ գտնուած Հայ ազգը, Քրիստոնէական վարդապետութիւնն անարատ պահած, բայց բազմադիմի ժամանակաւոր աղէտից, պատերազմաց և աւերմանց պատճառաւ՝ արեւելեան Յոյնական և արեւմտեան Լատինական Եկեղեցիներէն զատուած մնացած ատենը՝ այս վերջին Եկեղեցիներն, այլ և այլ պատճառներով և շարժառիթներով, իրենց հաւատոյ մասանց սահմանը նոր վարդապետութիւններով կրնգարծակեն, և հետզհետէ ծիսական և արարողական յաւելուածներ կ'ընեն։ Եսկէ սա կը հետեւի որ՝ նախ Յունաց և ապա Լատինացւոց Եկեղեցին Հայաստանեայց Եկեղեցւոյն մէջ իրենց ընդունած վարդապետութիւններն ու արարողութիւնները չտեսնելով, պարզ Վիկիական դաւանութեամբ իր հին Լուսաւորչական գրութեանը մէջ կեցող Հայոց Եկեղեցին իբր մոլորեալ գաղապարտելու սպառնալեօք՝ անկէ կը պահանջեն որ ըստ ամենայնի իրենց համաձայնի։ Եսոր վրայ Մզգային հակառակութիւններ և կիրքեր աւելնալով, Հայաստանեայց Եկեղեցին Յոյն և Լատին Եկեղեցեաց առջև կամաց կամաց իբր հերձուած, վերջապէս իբր հերքելիութեան հը կը նկատուի։ Մէկ կողմանէ Հայաստանեայց Եկեղեցին բանիւ և գրով ինքզինքը արդարացնելու ջանքին հետ մէկտեղ՝ իր վրայէն հերձուածի և հերքելիութեան ազտը քերելու նպատակաւ, հետզհետէ երկու Եկեղեցիներէն ալ, առանց և ոչ մէկին հաճոյ ըլլալու, թէ վարդապետութեան և թէ արարողութեանց մասին յաւելուածներ կրնգունի։ միւս կողմանէ անոր մէջէն դժգոհներ՝ մերթ թեւ

լադրութեամբ, մերթ ալ և ալ օգուտներ երազելով՝ Յոյն և Վասին Ակեղեց-
ւոյ գիրկը կը դիմեն: Այսպէս կը կազմուին Հայ—Հոռոմ և Հոռովեական—
Հայ հասարակութիւններ որոնց վրայ կաւելնայ այս վերջին տարիներուն մէջ Ռու-
ղոքական հասարակութիւնը: Հայաստանեայց Ակեղեցին իր ձեռնհաս եղած մի-
ջոցներովն այս բաժանմանց դէմ կը մաքառի: Այնպէս մաքառմանց մէջ Հայոց
Ակեղեցին իր պաշտպանութեանը համար գործածած միջոցներուն ընտրութեանը
մէջ սխալած է, անկողմնակալ մտօք դատել ուզող մը չի կրնար ուրանալ թէ վե-
րոյիշեալ Ակեղեցիներուն կողմէն ալ՝ Հայոց Ակեղեցւոյն դէմ եղած պահանջ-
մանց ոգւոյն կամ գոնէ կերպին մէջ մեղադրութեան արժանի կէտեր խիստ շատ
կան: Քրիստոնեայ Ակեղեցի մը՝ ինչպէս որ իր մէջ եղած անկարգութիւնները
բարեկարգել ջանալու պարտական է, նոյնպէս պարտական է ջանալ որ՝ ուրիշ Ա-
կեղեցեաց բարեկարգութեանը նկատմամբ իր նախանձը՝ խրատու և յորդորանաց
ոահմանէն անդին անցնելով՝ անոնց բարոյական միութիւնը պատառող միջամտու-
թեան չի փոխուի: Ինչպէս որ այսօրուան օրս բարեբախտաբար կը գտնուին այն-
պիսի Քրիստոնեայ Ակեղեցիներ՝ որոնք թէպէտ Հայոց Ակեղեցւոյն բարեկար-
գուելով քիչ շատ իր Առսաւորչեան Առաքելական պարզութեանը վերածուելուն
կը փափաքին, բայց չեն ուզեր թէ ասիկա բռնի և յարձակողական կերպով ըլլայ,
այլ թէ Ակեղեցին ազգովին համոզուելով՝ ինքզինքը բարեկարգելու սկսի, և
այսպէս թէ իր անկախ մարմին գործած ըլլայ, և թէ իր ՚ի սկզբանէ ՚ի վեր վա-
յելած և իրեն իրաւամբ այնչափ սիրելի եղած անկախութիւնը կորսնցուցած չըլլայ:

Այս համառօտ պատմական յիշատակութեան մէջ, դիտելու արժանի երկու
կէտ կայ: — Առաջին թէ Հայաստանեայց Ակեղեցւոյն անկախ Ազգային Ակեղե-
ցի մը ըլլալը՝ Քրիստոնէութեան ոգւոյն հակառակ չէ, քանի որ այսպիսի կա-
ցութիւն մը Առաքելական դարուն այնչափ մօտ եղող դարու մը մէջ, ինչպէս է-
ին Գ. և Ե. դարերը, վաւերական համարուած էր: — Արկրորդ թէ՝ Հայաստան-
եայց Ակեղեցին, օտար Ակեղեցեաց պահանջումներն հաճեցնելու նպատակաւ ա-
նոնց սկզբունքներուն համեմատ իր մէջ ըրած փոփոխութիւններով, ոչ միայն յի-
շեալ Ակեղեցեաց մեղադրութիւնները լուծելով անոնց հետ Քրիստոնէական
միութեան մը գալու կարող եղած չէ, (և այսպիսի միութիւն մը, առանց իր Ազ-
գային անկախ գոյութենէն հրաժարելու, յիշեալ արեւելեան, մանաւանդ արեւ-
մտեան Ակեղեցւոյն նկատմամբ չի կրնար ընել) այլ և այն փոփոխութիւններով
զինք խառնակ, անորոշ և անջատ վիճակի մը մէջ ձգած է, այնպէս որ այս վի-
ճակին մէջ աւելի մնասու նշաւակ եղած է քան թէ իր սկզբնական վիճակին մէջ
մնացած ըլլար: Այն ազգին այս Արօնական կամ Ակեղեցական վիճակը՝ որ ազ-
գին ամեն գործառնութեանցը վրայ իր ազդեցութիւնը բանեցուցած է՝ բաւական
ժամանակէ ՚ի վեր ազգին խորհող մասին ուշադրութիւնն այնպէս գրաւած է, որ
այս աստիճանի մարդոց մէջ ազգին համար յիշեալ վիճակէն ելլելու միջոցի մը
վրայ չխորհող գրեթէ չկայ: Ամանց կարծիքն է թէ ազգն այս վիճակէն ելլե-
լու համար կրօնափոխութեան մը ընելու է: Ասոնց մէջէն ալ ոմանց միտումը դէպ ՚ի
Հոռովեականութիւն է, ոմանց ալ դէպ ՚ի Ռուղոքականութիւն: Արիշներն ալ, և
համեմատութեամբ աւելի մեծ մաս մը, թէպէտ, ինչպէս ըսինք, Ազգին վերոյիշ-
եալ խառնակ և անորոշ վիճակը գիտեն, և անոր հետեւանքներուն ծանրութիւնն
ալ բովանդակ կզգան, այլ և ալ պատճառներու համար կրօնափոխութեան միջոցին
հաւանելու հակամէտ չեն: Այլ, Ազգին անկախ Ակեղեցական գոյութեանը, կամ
թէ ըսենք՝ անոր Առսաւորչական կերպին առանց դաշնելու, փորձառութեան տուն
տուած և ժամանակին յարմար իմաստուն բարեկարգութիւններով, և ոչ յեղա-
փոխութեամբ, կը խորհին ազգը յառաջագիմական շարժման մը մէջ գնել, որ ինք

իր ոտքովը քալելով հասնի, ուր որ ուրիշ ազատ Վրիստոնեայ ազգեր կամ ընկերութիւններ հասած են և պիտի հասնին: Այս սկզբունքին՝ որ միանգամայն մեր սկզբունքն է՝ մէկ արդիւնքն էր Ազգային Սահմանադրութիւնը, որ չյաջողեցաւ քանի մը պատճառներու համար, որոնց գլխաւորը կուզենք յիշել:

Սահմանադրութեան հեղինակները գեղեցիկ շէնք մը շինել ուզեցին, առանց ամենեւին միտ դնելու թէ՛ ինչ հիման վրայ կ'կանգնեն: Սեր Սահմանադրութիւնն՝ արդարեւ քաղաքական չէր, բայց և այնպէս ազգն իր հպատակ վիճակին մէջ ազատական դրութեան մէջ դնելու նպատակն ունեցող, ուստի և Սահմանադրական սկզբան վրայ հիմնուած Ազգային կանոնադրութիւն էր: (Եւ պէտք որ և իցէ դրութիւն պախարակելու դիտաւորութենէ բոլորովին հեռու ենք, հոս կը ստիպուինք յիշելու ճշմարտութիւն մը՝ որ հիմա գրեթէ առ հասարակ վկայուած է: Սեր Ազգեղեցին՝ այժմու վիճակին նայելով, պարզապէս դրութեան մէջ լատին Ազգեղեցւոյն բոլորովին շարունակ թափառող Սերունդի կամ Արքայական մըն է, և փորձը բաւական ցցուցած է որ անդրաշնչական "պարզ" դրութեան վրայ Սահմանադրական ազատ ընկերութիւն մը կազմել յուսալն՝ աւաղի վրայ շինել ուզելու հաւասար է: Աւստի և քանի որ Հայ ազգն այսօրուան օրս Արեւմտեան հասարակութիւն մըն է, և Հայոց Ազգեղեցին, իբրեւ Հոռոմեականութեան արքայական, անոր կղերական դրութեան ոգովը տոգորուած, իր բովանդակ ծանրութեամբը գէպ 'ի նա կը ձգուի, այսպիսի դրութեան ներքեւ Սահմանադրութիւն մը կանգնել ուզելուն յաջողութիւնն՝ այսչափ միայն կրնար ըլլալ: Ինչ ուրիշները Սահմանադրութեան աւրուելուն ուրիշ ինչ պատճառ որ կուզեն՝ տան, և անոր նորէն կենդանանալուն յաւիտենական յուսով սպասեն. մենք, մեր Ազգեղեցւոյն ներկայ դրութեանն ու մեր կղերին այժմու տրամադրութեանը մէջ, ոչ Սահմանադրութեան անյաջողութիւնը վերոյիշեալ պատճառէն ուրիշ բանի մը կրնանք տալ: Ոչ ալ անոր վերստին հաստատութիւն գտնելուն երբեք կրնանք ակնկալել:

Այս դիտողութեան ճշմարտութիւնը գիտնալով, գիտնալով նաև որ Արեւմտեան-Եւրոպական, կամ, երկու կողմնալ արդէն Վրիստոնեայ գտնուելուն համար, լաւ ևս ըսենք՝ Արեւելեան-Եւրոպական, առանց նշանակութեան և, մանաւանդ գուրսէն պաշտպանութիւն գտնելու դիտմամբ եղած ատեն, տիրող Առաւելարութիւնը վերաւորող միջոց մըն է, կըսենք թէ աւելի իմաստութեամբ վարուած պիտի ըլլայ Հայ հասարակութիւնը, եթէ իրաւանց և արդարութեան սկզբունքներէն և Տէրութեան օրէնքներէն միայն իրեն պաշտպանութիւն փնտռելով, իր Առաւելորդական զանգուածն՝ ամեն օտար և եկամուտ խմորէ մաքրէ: Այս է առաջին քայլը, և Ազգին, իբրեւ Վրիստոնեայ ժողովուրդ, ուրիշ Վրիստոնեական ազատ ազգերու իրենց համար արդէն բացած կամ բանալու վրայ եղած ասպարէզին մէջ ընելու ապագայ ընթացքը՝ այս քայլէն կախում ունի: Ահա այս սկզբան վրայ համոզուած Ազգին մէջէն մաս մը Առաւելորդական անունն առած այսօր կը ներկայանայ Ազգին, յորդորելով և հրաւիրելով զԱյն՝ որ փոխանակ եղած և ըլլալու Արեւելեան-Եւրոպական զարհուրելու, և առանց մոռնալու թէ ինք, իբրեւ Վրիստոնեայ ժողովուրդ, անկախ գոյութեան մէջ ծնաւ, և իր կեանքն այն անկախութեան մէջ է, որեւիցէ Ազգեղեցւոյ չ'գիմէ, այսինքն որեւիցէ Ազգեղեցական դրութեան մը չ'յարի, կամ ինքզինք անոր կաղապարին վրայ չ'ձուլէ, այլ իր Առաւելորդական սկզբանը հաւատարիմ մնալով, և աչքն իր վրայ միայն դարձնելով, բարեկարգէ զինք այն բաներուն մէջ՝ զոր Վրիստոնի Արդարապետութիւնը, ճշմարիտ Աստուածապաշտութիւնն, ու հասարակութեան մը Առաւելորդութեանն ու յառաջագիմութեանը համար ժամանակիս պարագաները կը պահանջեն:

Հայ Ազգը Հզօր և լուսաւորեալ Վրիստոնեայ ազգաց, նոյն իսկ ()սմանեան
կառավարութեան համակրութեանն ու համարմանը որեւիցէ կրօնադէմոն-
շափ արժանի չի կրնար ըլլալ, որչափ մեր ըսած ներքին բարեկարգութեամբ,
Որպէս զի մեր խօսքն այս մասին բոլորովին վերացեալ չըլլայ՝ հոս կուզենք քա-
նի մը գլխաւոր կէտեր յիշել, որոց նկատմամբ բարեկարգութիւնը՝ նախ մեր Ա-
կեղեցին անդրադնականութեան ճանկէն հանելով՝ իր լուսաւորչական հիման
վրայ, և ապա՝ Ազգը յառաջագիմութեան ընդունակ ազատ կացութեան մը մէջ
դնելու համար, բացարձակապէս հարկաւոր է: Բայց այս կէտերը չյիշած՝ մեր
խօսքը մեր բովանդակ Աղերական դասուն ուղղելով կ'ըսենք՝ «Ասի» թէ անցան
այն ժամանակները՝ երբ ուրիշ Ակեղեցիներ՝ իրենք զիրենք մեզի կանոն ցուցնե-
լով, մեր կրօնական վիճակն իրրեւ մոլորական մեր երեսը տալով՝ մեզ հերձ-
ուհի տնտեսներով կը վախցնէին. մենք ալ այս անունները մեր վրայէն
նետեղու համար՝ անմիտ երկչոտութեամբ ամօթահար անոնց զիրկը կը մօտենայինք:
Ներկորդ՝ թէ ընդհակառակն ժամանակն եկած է որ մենք, Առաքելոյն խրատուն
համեմատ, ամեն բան քննելով՝ ան որ լաւն է ընտրենք, և այս գործին մէջ՝
մարդկային հեղինակութիւն, կարծիք, մարդոց թէ մեր և թէ ուրիշին վրայ դը-
րած կամ դնելու աղէկ կամ գէշ անուն, ակնածութիւն, բնաւ բան մը մեզ
ազատ և անկախ և մեր հոգեւոր և ժամանակաւոր օգտին համար անկեղծ և մի-
այն մեր խղճին համեմատ գործելէ պիտի չկրնայ կասկեցնել. ուստի և մեր կղերը
շատ սխալ և ամենեւին համոզիչ զօրութիւն չունեցող միջոց մը բանեցուցած կըլ-
լայ, եթէ մեր գործողութեանը վաւերականութեանը կամ օրինաւորութեանը գէմ՝
ազգային Ակեղեցական դաւանութիւն մը, Աստուածաբանական դրութիւն մը կամ
Վրիստոնէական վարդապետութիւն մը, իրրեւ ճշմարտութիւն մեր առջևը դնելու
ջանայ:

Արդ որո՞նք են այն կէտերը որոնց մէջ, առանց յեղափոխութեան, Ազ-
գային Ակեղեցւոյն անկախ գոյութեանը, կամ թէ ըսենք՝ անոր լուսաւորչական
կերպին առանց դաշխու, փորձառութեան տուն տուած և ժամանակին յարմար բա-
րեկարգութիւններ ընել պէտք է, որպէս զի Ազգը յառաջագիմական շարժման
մէջ մտնելով, ինք իր ոտիւքը քաշելով հասնի՝ ուր որ ուրիշ Վրիստոնեայ ազգեր
կամ հասարակութիւններ հասած են և պիտի հասնին: Անի՞ Ազգը կամ Ակե-
ղեցին բարեկարգուելու այսպիսի կէտեր: — Այո:

— Ա. Հայոց Ակեղեցին ունի վարդապետութիւններ՝ որոնք ոչ լուսաւոր-
չական այլ փոխառեալ ըլլալով փրկութեան վրայով մարդուս հաւատքը սխալ
հիման վրայ կը կայացնեն. յոյսը և պաշտօնը՝ Աստուծոյ ստեղծական և նիւթա-
կան իրաց վրայ կը դարձնեն. փրկութեան արդիւնքը՝ պատճառ, պատճառը՝ արդիւնք,
միջոցը՝ նպատակ, և նպատակը՝ միջոց կարծեցնել կուտան. և այնպէս Վրիս-
տոնէութեան պարզ և մաքուր գիտութեանը գէմ՝ ժողովրդեան աչքին առջև
թանձր և մութ վարագոյր մը կը քաշեն:

— Բ. Ունի այնպիսի ծէսեր և արարողութիւններ՝ որոնք նոյնպէս լուսա-
ւորչէն չեն և չեն կրնար ըլլալ, այլ երկայն դարերու ընթացքին մէջ ուրիշ Ա-
կեղեցիներէ փոխ առնուած, կամ անոնց ոգւովը խմորուած մարդոց ձեռքով
մտած են: Ծէսեր և արարողութիւններ՝ որոնք անհաւատներուն՝ ծաղու, ճշմա-
րիտ Աստուածապաշտներուն ցաւոց, լուսաւորեալ մարդոց՝ արհամարհանաց նիւթ
եղած, Ակեղեցիները՝ թատրոններու, Աստուածային պաշտօնն ու փառաբանու-
թիւնը իր հոգեւոր բնաւորութենէն մերկանալով՝ տօնահանդէսներու դարձուցած են:

— Գ. Հայոց կղերը ժողովրդեան նկատմամբ Վրիստոնէութեան էութեանը
և ոգւոյն հակառակ յարաբերութիւն մը ունի: Այս յարաբերութիւնն ալ թէ-

պէտ իւր ծագումն ՚ի վաղուց ունի, բուն Լուսաւորչական « Քրիստոնէական, Լուսաւորչական, չէ. այլ օտար Եկեղեցիներէ մտած: Եւս յարաբերութեան մէջ կը դերը, փոխանակ իբրեւ ուսուցիչ, հովիւ, տեսուչ և հայր, իր Քրիստոնէական պաշտօններուն յարմար գործունէութիւն և ազդեցութիւն վարելու, և անոր համեմատ ժողովրդեան մէջ իր բնական դիրքն ու պատշաճ պատիւն ունենալու, իբրեւ գերբնական զօրութեան տէր խումբ մը կը ներկայանայ, և ժողովրդեան սիրտն ահիւ պաշարելէ և բուն յարգութիւն մը կորզելէ ետքը, հարկաւ անոր մտաւոր և բարոյական կարողութիւններուն վրայ ալ ազդեցութիւն կը բանեցնէ. անոր գաղափարներն ուղածին պէս կաւրէ և կը շինէ, անիկա ուղածին պէս և ուղածին չափ կը կրթէ, շատ անգամ նաեւ անոր նպատակներուն և ձեռնարկութեանցը խոչընդոտ կըլլայ:

Լուսաւորչայ այս երեք գլխաւոր կէտերն են՝ որոնց նկատմամբ Լուսաւորչական մասը ներկայ բարեկարգութեան ձեռնարկեց, համոզուած ըլլալով պատմական անժխտելի օրինակներով թէ Լուսաւորչայ սոյն կէտերուն մէջ առաջարկուած բարեկարգութիւնն ընելով, ոչ միայն իր Լուսաւորչական ծագման համեմատ անկախ Լուսաւորչային գոյութիւնը պահած պիտի ըլլայ, այլ և զինք իր այս անկախութեանը մէջ ճշմարիտ Քրիստոնէական Եկեղեցի ճանչցող միւս Քրիստոնեայ Եկեղեցեաց ալ համակրութեանը պիտի արժանանայ, և կըրթով ու ժողովրդեամբ իբրեւ մի հաւասար մարմին, Սահակեան և Սեփրոպեան դարուն կենդանութեանը հաւասար կենդանութեամբ, հիմակուրէն շատ տարբեր Քրիստոնէական դաստիարակութեան մը օրհնութիւններովը ինքզինքը կենդանացնելէ զատ, Լախախնամութեան իրեն շնորհած ձրից ու կոչմանը համեմատ՝ Լուսաւորչութեանն ալ միջոց մը ըլլալու արդիւնքը պիտի ունենայ:

Գանք հիմայ ներկայացուած բարեկարգութեանց:

Ներկայ Պատկերիս մէջ կը բովանդակուին Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ Գաւառութիւնը, Սաշտոցը, Դամազիրքը և Շարականը:

Գաւառութիւնը՝ որ եղած է առաջին գիրքը՝ կը պարունակէ Լիկիական Հանգանակին ողջամիտ բացատրութիւնը, որուն վրայ աւելորդ է խօսիլ զիտնալով որ այս հանգանակը նախկին դարերէն ՚ի վեր անփոփոխ պահուած և պահուելիք Քրիստոնէական ուղղափառ դաւանութիւնն է:

Ներկորդ գիրքը՝ որ է Սաշտոցը՝ Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ ծէսերը և արարողութիւնները կը պարունակէ: Լախիկն Սաշտոցին մէջ գտնուած ծէսերը և արարողութիւնները թէպէտ ՚ի սկզբան բարի նպատակաւ, այսինքն, Լուսաւորչութեան պայծառութեան սահմանուած էին, որպէս զի նոյն կարգադրութեանց միջոցաւ ձեռնհաս պաշտօնեայք կարող ըլլան Լուսաւորչային գիտութիւնը հաւատացելոց մէջ ծաղկեցնելու, այսու ամենայնիւ ոմանք փոխանակ այս նպատակին տանելու, և Քրիստոսի մեզի համար ըրած երախտիքները և շնորհքները յայտնելու՝ իրենց այլանդակութեամբը՝ շփոթութեան և մթութեան պատճառ եղան. ուստի այս դասէն եղող ծէսերէն ոմանք ներկայ գրքիս մէջ բոլորովին վերացուած են, որոնց կարգէն են, օրինակի համար, քահանայի մը անկենդան դիակին ընդունած գերբնական յարգանքը. կոչնակ ըսուած փայտի կտորին օծութեան միջոցաւ ստացած հոգեկան կարողութիւնները. հաւ օրհներբի, ջրհոր օրհներբի, աղ օրհներբի և այլն կանոնները. Իսկ ոմանք կարելի եղածին չափ վայելուչ բարեկարգութեամբ գործածութեան սահմանուած են:

Ներկորդ գիրքն է Դամազիրքը՝ որուն մէջ ժամասացութիւնը դիւրացնելու և չափաւորելու համար՝ ըստ տեղւոյն փոփոխութիւններ և համառօտութիւններ եղած են առանց նախկին կարգաւորութեան ոգւոյն դպչելու:

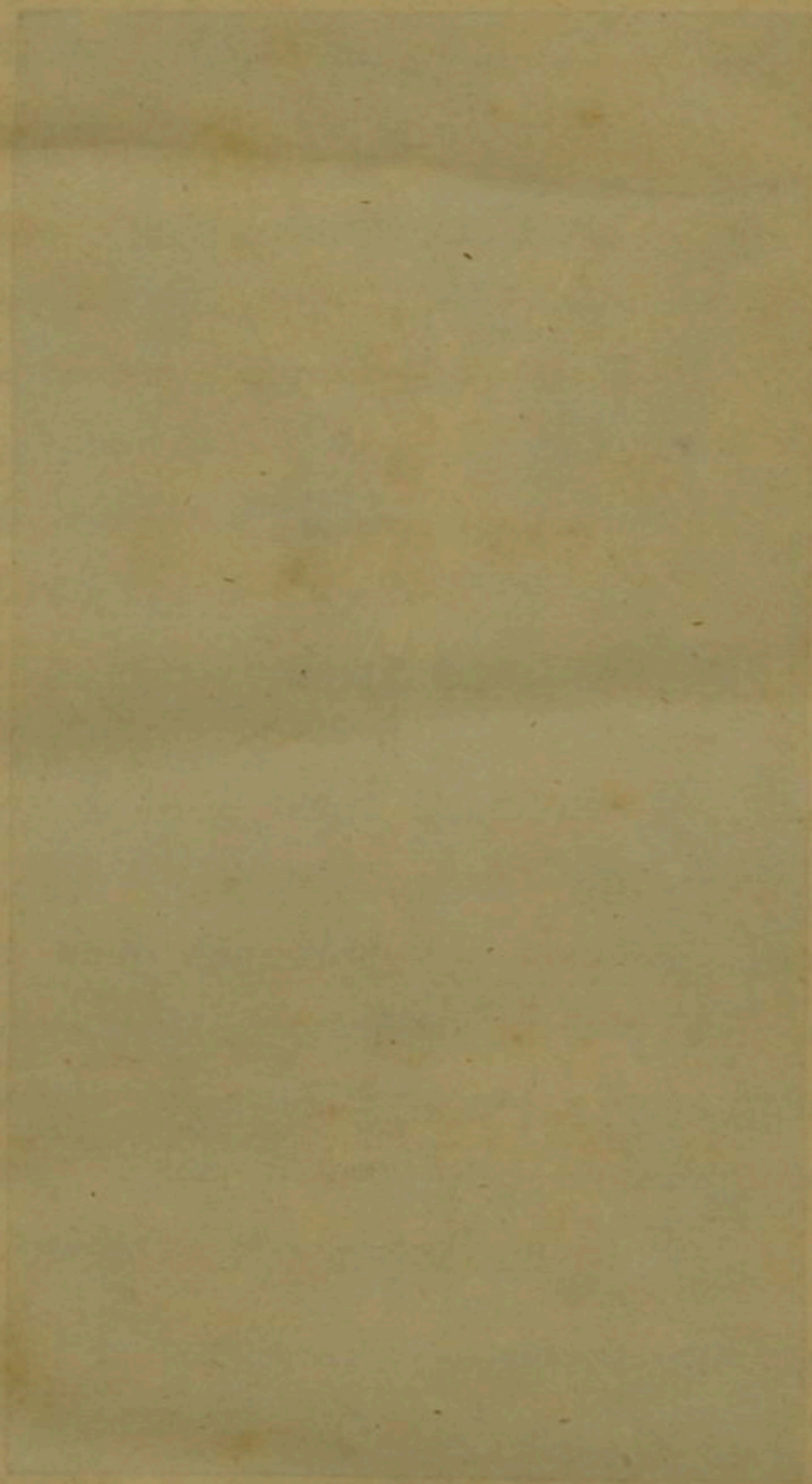
Իսկ Չորրորդ գիրքը՝ որ է Հարականը, թեպէտ Բստուածային պաշտամանց ատեն հաւատացելոց առ Բստուած մատուցանելիք գոհութիւնները և օրհնութիւնները պարունակող, և իրենց Հայկական քաղցր եղանակներով ժողովրդեան ջերմեռանդութիւնը շարժող մեր Երանելի սուրբ Հարց և Թարգմանչաց հեղինակութիւնն է. սակայն ասոնց մէջ հեղինակները անորոշ և առաքելական վարդապետութեան ոգւոյն չպատասխանող՝ խել մը երգեր ալ գտնուելով՝ այնպիսիներէն ոմանք սրբագրուելով ընդունուեցան և ոմանք ալ բոլորովին մերժուեցան:

Եւ որովհետեւ ներկայիս մէջ Բզգը այնպիսի մարդիկներէ կը բաղկանայ՝ որոնցմէ ոմանք Եկեղեցական պաշտամանց մէջէն արարողութեանց և ծիսից չէ թէ մէկ մասը՝ այլ և մէկ խօսքը իսկ հանելը խղճի դէմ մեծ բան մը կը համարին. ընդհակառակն ոմանք ալ ամէն բան նորոգելու կը ջանան և հինը այնչափ կ'արհամարհեն՝ որ նորէն զատ ուրիշ բան իրենց հաճելի չերևար. ուստի սոյն գործիս ձեռնարկութիւնը իրեն նպատակ ունեցած է չէ թէ այս երկու կողմին մէկին հաճելի ըլլալը այլ միայն Բստուծոյ ընդունելի ըլլալով երկու կողմին ալ՝ օգուտը հոգալը:

Երդ կ'ենդրուի մեր սիրելի Բզգէն որ ներկայ բարեկարգութիւնը իրեն անարատութեան համար յարգէ, գիտնալով որ ասոր մէջ մութ և անիմաստ բաներ չկան և ամէն մարդ կրնան հասկնալ անոնց միտքը և ինչ օգտի ծառայելին:

ԴԱԻԱՆՈՒԹԻՒՆ

5448405408

De pacht van de landbouw is de
aan de pacht van de landbouw is de

Ծակեցին զձեռս իմ եւ զոտս իմ .
եւ բուեցին զամենայն ոսկերս իմ :

ՀԱՆԳԱՆԱԿ ՀԱՒԱՏՈՅ

— 000 —

ՀԱՒԱՏԱԾ Բ Ի ՄԻ ԱՍՏՈՒՄՈՒՆ Ի Հայրն Ամենակալ,
յարարիչն երկնի և երկրի՝ երևելեաց և աներևութից :

Է՛Ի Ի ՄԻ ՏԷՐ ՅԵՍՈՒՍ ԲՐԻՍՏՈՍ, յորդին Աստուծոյ,
ծնեալն յԱստուծոյ Հօրէ Սիածին, այսինքն յէութենէ
Հօր . Աստուած յԱստուծոյ, լոյս ի լուսոյ . Աստուած
ճշմարիտ, յԱստուծոյ ճշմարտէ, ծնունդ և ո՛չ արարած .
նոյն ինքն ի բնութենէ Հօր, որով ամենայն ինչ եղև յեր-
կինս և ի վերայ երկրի, երևելիք և աներևոյթք . որ յա-
ղազս մեր մարդկան և վասն մերոյ փրկութեան իջեալ ի
յերկնից՝ մարմնացաւ, մարդացաւ, ծնաւ կատարելապէս
ի Մարիամայ սրբոյ կուսէն Հոգւովն Արքով . որով էառ
զմարմին, զհոգի և զմիտ և զամենայն որ ինչ է ի մարդ,
ճշմարտապէս և ո՛չ կարծեօք . չարչարեալ, խաչեալ, թաղ-
եալ, յերրորդ աւուր յարուցեալ, ելեալ ի յերկինս նովին
մարմնովն՝ նստաւ ընդ աջմէ Հօր . գալոց է նովին մարմ-
նովն և փառօք Հօր ի դատել զկենդանիս և զմեռեալս՝
որոյ թագաւորութեանն ո՛չ գոյ վախճան :

ՀԱՒԱՏԱԾ Բ ԵՒ Ի ՍՈՒՐԻ ՀՈԳԻՆ, յանեղն և ի կա-
տարեալն՝ որ խօսեցաւ յօրէնս և ի մարգարէս և յաւե-
տարանս . որ էջն ի յորդանան . քարոզեաց զԱռաքեալն,
և բնակեցաւ ի սուրբն :

ՀԱՒԱՏԱԾ Բ ԵՒ Ի ՄԻ ՄԻԷՅՆ ՅԸՆԴՀԵՆՈՒԿԵՆ ԵՒ
ՅԱՌԵՔԵԼԱԿԵՆ ՍՈՒՐԻ ԵԿԵՂԵՅԻ . ի մի Սկրտութիւն,
յԱպաշխարութիւն, ի քաւութիւն և ի թողութիւն մե-

դաց . 'ի յարութիւն մեռելոց . 'ի դատաստանն յաւիտե-
նից հոգւոց և մարմնոց . յԱրքայութիւնն երկնից և 'ի
կեանսն յաւիտենականսն :

Ի ՍՐԲՈՅՆ ԳՐԻԳՈՐԷ ԼՈՒՍԱԽՈՐԶԷՆ ՄԵՐՄԷ ԱՍԱՑԵԱԼ

Իսկ մէք փառաւորեսցուք՝ որ յառաջ քան զյաւի-
տեանս երկիրպագանելով Արքայ Երրորդութեանն և միոյ
Ետտուածութեանն Հօր և Արդւոյ և Հոգւոյն Արքայ ,
այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից , ամէն :

ԳԼՈՒԽ ԱՌԱՋԻՆ

ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԵՄԻ ԵՍՏՈՒԹՅՈՒՆ

Հասարակ ի թիւս Եւրոպայի ըսելով՝ Եւրոպայի գոյութեանը հաւատալը միայն բաւական չէ. քանզի Վեները ևս ունին այս հաւատքը, «Վու հաւատաս զի մի է Եւրոպայ, բարեք առնես, և դէք հաւատան և սարսին» . (Յակ. Բ. 19.) Եւլ պէտք է գիտնալ որ կայ Եւրոպայ մը Եւրոպայի, Ստեղծիչ և Կառավարող աշխարհի, որուն պէտք է նուիրենք ամէն գործերնիս, պատրաստ ըլլալով անոր բոլոր հրամանները կատարելու:

Եւրոպայի Վոյութեան հետ՝ պէտք է որ անոր բնութեան ու ստորոգելեաց ալ հաւատամք. բայց անոնք ըստ մեծի մասին խորհուրդ ըլլալով՝ մենք այնչափ միայն կրնանք ճանչնալ՝ որչափ Եւրոպայի մեզ յայտնած է, «Եւրոպայի ինչ տուաւ ինձ ի շօրէ իմմէ, և ոչ որ գիտէ՝ թէ ո՛վ է որդի, եթէ ոչ Հայր. և ո՛վ է Հայր՝ եթէ ոչ որդի, և ում կամիցի որդին յայտնել» . (Վուկ. Ժ. 22.)

Եւրոպայի Վոյութեան վերայ երկու բան կայ գիտնալու. «Ասի» որ բաց իրմէն ուրիշ Եւրոպայ չիկայ, «Լիւր Իսրայէլ, Տէր Եւրոպայ քո Տէր մի է» . (Բ. Օրէ. 2. 4.) «Սի է Եւրոպայ և Հայր ամենեցուն, որ ի վերայ ամենայնի, և ընդ ամենեսին, և յամենեսին ի մեզ» . (Լւիս. Դ. 6.) Երկրորդ՝ որ Եւրոպայի բնութիւնը հասարակ է շօր Որդւոյ և շօգւոյն Սրբոյ, և այս երեք անձինքն ունին՝ Սի Եւրոպայութիւն: Վրիստոնէից Հաւատքն այս է, և սուրբ Վիրքն ալ՝ Եւրոպայի երկից անձանց վերայ՝ այսպէս կը խօսի, «Եւրոպայ Տեառն մերոյ Յիսուսի Վրիստոնէի, և Սէրն Եւրոպայ, և հաղորդութիւն Հոգւոյն Սրբոյ ընդ ձեզ ընդ ամենեսին» . (Բ. Կորն. ԺԳ. 13.) «Եւրոպայ կանուխ գիտութեանն Եւրոպայ Հօր, սրբութեամբ Հոգւոյն, ի հնազանդութիւն և ի հեղումն արեան Յիսուսի Վրիստոնէի: Եւրոպայ ընդ ձեզ և խաղաղութիւն բազմացին» . (Ս. Պետ. Ս. 2.) «Օհ երեք են՝ որ վկայեն յերկինս, Հայր Իսուս և Հոգին սուրբ և երեքինս Սի են» . (Ս. Յովհ. Ե. 7.) «Սկրտեցէք զնոսա յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն «սրբոյ» . (Սատմ. ԻԸ. 19.)

Երրորդութիւնն է հիմն Վրիստոնէական Հաւատոյ, և երեք անձինքն ունին մի ներգործութիւն՝ մեր փրկութեան համար. բայց զանազան կերպով. —

Հայրը կը հրաւիրէ ու կը մօտեցնէ զմեզ իւր Որդւոյն, «Ոչ որ կարէ գալ առ իս՝ եթէ ոչ Հայրն՝ որ զիս առաքեաց՝ ձգեսցէ զնա» . (Յովհ. 2. 44.) այն որդւոյն՝ զոր ի յաւիտենից ծնաւ, և սահմանեց անոր գալուստը: —

Որդին եկաւ յերկնից, միացաւ մարդկային բնութեան հետ, մարդիկ փրկելու՝ և հոգւոց ալ յաւիտենական կեանք տալու համար, որպէս զի զմեզ մօտեցնէ Հօր՝ շնորհաց որդի ընելով զմեզ անոր, «Ոչ որ գայ առ Հայր, եթէ

ուչ ինե" . (Յովհ . ԺԴ . 6 .) " Որք ընկալանն զնա՝ ետ նոցա իշխանութիւն որդիս Լստուծոյ լինել , որոց հաւատասցեն յանուն նորա" . (Յովհ . Ա . 12 .) —

Իսկ Հոգին սուրբ կրկին հաստատեց մեր մէջ Լստուծոյ նմանութիւնը , և նորոգելով զմեզ՝ ընդունակ ըրաւ փրկութեան , " Յորժամ եկեսցէ նա՝ Հոգին ճշմարտութեան , առաջնորդեսցէ ձեզ ամենայն ճշմարտութեամբ" . (Յովհ . ԺԶ . 13 .) " Եւ ոչ ոք կարէ ասել Տէր զՅիսուս Քրիստոս՝ եթէ ոչ Հոգւովն սրբով" . (Ա . Կորնթ . ԺԲ . 3 .)

Լստուածային ստորոգելիք կամ կատարելութիւնք՝ երկուքի կը բաժնուին . Ոմանք Լստուածութեան կը վերաբերին , և ոմանք մարդկութեան : Եւ Լստուած վերաբերեալ կատարելութիւնքն են՝ Յաւիտենականութիւն , Լնմահութիւն , Հոգւորութիւն , Լմենակարողութիւն , Լնիւթիւթութիւն , Լմենագիտութիւն , Լմենուրեքութիւն ևն : Իսկ առ Մարդկութիւն վերաբերեալքն են՝ Իարութիւն , Իմաստութիւն , Սրբութիւն , Լրդարութիւն , Ճշմարտութիւն , Հաւատարմութիւն ևն :

Յաւիտենական է Լստուած և Լնմահ . Որովհետեւ ոչ սկիզբն ունի և ոչ վախճան , ինչպէս որ ինքն ալ ըսած է " Ես եմ Լստուած որ էն" :

Հոգւոր է աստուած . որովհետեւ նիւթական մաս չունի իր մէջը , " Հոգի է Լստուած . և երկրպագուաց նորա՝ հոգւով և ճշմարտութեամբ պարտ է երկիրպագանել" . (Յով . Դ . 24 .) Թէպէտ և Լստուածաշունչ սուրբ Վրաց մէջ Լստուծոյ անշ . աշ . յեւ . յայն , որ և այլն կ'ընծայուի , զոր օրինակ ,

" Եղիցին Լնշ . քո 'ի լսել զձայն աղօթից իմոց" . (Սաղմ . ՃԻԹ . 2 .)

" Լնտեառն 'ի վերայ արդարոց" . (Սաղմ . ԼԳ . 16 .)

" Չեւ . քո արարին և ստեղծին զիս" . (Սաղմ . ՃԺԸ . 7 .)

" Չայն տեառն 'ի վերայ ջուրց" . (Սաղմ . ԺԸ . 3 .)

" Երկիր պատուանդան Որեց նորա" . (Սատթ . Ե . 35 .)

Իայց սուրբ Վիթքը Լստուծոյ ներգործութիւնները մեզ յայտնելու համար՝ առնոր մարդկային կերպարանք տալով կը խօսի :

Լնապէտ է Լստուած . զի անցեալը , ներկայն և ապառնին յայտնի է իրեն , պատճառն որ ինքն է ամեն բան ստեղծողը և հոգի յաւիտենական , ուստի ամենայն ինչ ներկայ է իրեն համար , " Լմենայն ինչ մերկապարանոց կայ առաջի աչաց նորա" . (Եբր . Դ . 13 .)

" Ո՛վ է իբրեւ զիս , յառաջ գայցէ , ձայն տայցէ , պատմեսցէ և պատրաստեսցէ ինձ , յորմէ հետէ արարի զմարդն յաւիտեան , և որ ինչ գալոցն է՝ մինչեւ եկեալ իցէ՝ պատմեսցէ ձեզ" . (Եսայ . ԽԴ . 7 .)

Լնակաւոր է Լստուած . վասն զի չկայ բան մը՝ որ կարողանայ Լստուծոյ արգելք ըլլալ , և ինքն ինչ որ կամենայ՝ կարող է ընել . իսկ մարդիկ այնքան միայն զօրութիւն ունին՝ որքան տուած է անոնց արարիչը , " Ես եմ տէր Լստուած քո , հաճոյ լեր առաջի իմ և անարատ" . (Ծննդ . ԺԷ . 1 .)

" Հայեցաւ 'ի նա Յիսուս՝ և ասէ . առ 'ի մարդկանէ այդ անկարելի է , այլ առ Լստուծոյ՝ ամենայն ինչ զօրաւոր" . (Սատթ . ԺԹ . 26 .) " Որ Ես Տէր ,

Տէր , դու արարէր զերկինս և զերկիր զօրութեամբ քով մեծաւ և բազկաւ քով բարձու" . (Արեմ . ԼԲ . 13 .)

Աստուած է Ահիւսէտ . որովհետեւ չկայ տեղ մը՝ ուր Աստուած չկարողանայ ներգործել իր հոգւով . Այս կատարելութիւնը իր մէջ կը պարունակէ նաև անոր Ամենագիտութիւնն և Ամենակարողութիւնը , “ Աթէ թագիցէ մարդ ՚ի թագստեան՝ և ես ոչ տեսից զնա , ասէ Տէր . մի՛թէ զերկինս և զերկիր ես ոչ լնում” . (Արեմ . ԻԳ . 24 .)

“ Յո՛ երթայց ես հոգւոյ քումմէ , կամ յերեսաց քոց ես յո՛ թագեայց : Աթէ ելանեմ յերկինս՝ դու անդ ես . և եթէ իջանեմ ՚ի գոթիսս՝ և անդ մօտ ես” . (Սաղմ . ՃԼԸ . 7 - 8 .)

Ահիւսէտ է Աստուած . վասն զի Ամենայաւիտեանն պէտք է որ անփոփոխ ըլլայ . և ոչ մէկը կրնայ բան մը տալ Աստուծոյ և կամ յափշտակել անկէց . ինչու որ ինքն է տուիչն ամենայնի . Աւ թէպէտ սուրբ Պրոց մէջ տեղ տեղ Աստուծոյ համար փոփոխութեան գաղափար տուող բառեր կը գործածուին , ինչպէս Աստուած զղջացաւ , Աստուած բարկացաւ . բայց Աստուած զղջացաւ՝ կը նշանակէ որ մարդս ծնեց իր նպատակը՝ որ Աստուած նշանակած էր անոր համար : Աւ Աստուած բարկացաւ՝ կը նշանակէ որ մարդս այնպիսի գործ մը ըրեր է՝ որ պատժոց արժանի է : “ Ամենայն տուրք բարիք , և ամենայն պարգևք կատարեալք ՚ի վերուստ են իջեալք ՚ի Հօրէն լուսոյ . յորում չիք փոփոխումն և կամ շրջելոյ ստուէր” . (Յակ . Ա . 17 .) “ Արքա անցանեն և դու կաս և մնաս յաւիտեան : Ամենեքեան որպէս զձորձս մաշեսցին , և որպէս զվերարկուս փոփոխեսցես զնոսա՝ և փոխեսցին . բայց դու նոյն իսկ ես՝ և ամբ քո ոչ անցանեն” . (Սաղմ . ՃԱ . 27 — 28 .)

Աստուած բարի է . զի իւր կամքը անփոփոխ է , և պատրաստ ամեն ժամանակ բարութիւն ընելու արարածոց : Աստուած՝ իւր բարութիւնը կուտայ իր սիրելեաց . իսկ երբ տայ նաև մեղաւորաց՝ կըսուի Աղբակաւիտիւն : Արբոր Աստուծոյ բարութիւնը կ'սպասէ մեղաւորին դարձին՝ այն ժամանակ կըսուի Հաճեալիտիւն : Իսկ երբոր Աստուծոյ բարութիւնը մեղաւորին կը ներէ՝ ու իրեն կը մօտեցնէ զայն՝ կըսուի Աղբակաւիտիւն : Աստուծոյ բարութիւնը՝ երեցաւ առաւելապէս իր անհուն սիրոյն մէջ , որով զմեզ փրկեց՝ և ոչ իսկ իւր որդւոյն խնայելով , “ Այսուիկ գիտացաք զսէրն՝ զի նա զանձն իւր եդ ՚ի վերայ մեր , և մեք վասն եղբարց մերոց՝ պարտիմք դնել զանձինս” . (Ա . Յովհ . Գ . 16 .)

“ Աւ զի յայսմ երեցաւ սէրն Աստուծոյ ՚ի մեզ , զի զորդին իւր Միաձին առաքեաց Աստուած յաշխարհ , զի եղիցուք նովաւ կենդանի ” . (Ա . Յովհ . Գ . 3 .)

Աստուած է Իմաստուն . զի ամենաբարի նպատակ ունի , և այն բարի նպատակին համար ալ՝ բարի միջոցներ և հնարքներ ՚ի գործ կ'դնէ , “ Սեծ են գործքք քո Տէր , զամենայն ինչ իմաստութեամբ արարէր , և լցաւ երկիր ստեղծուածովք քովք ” . (Սաղմ . ՃԴ . 24 .) “ Աստուած իմաստութեամբ հիմունս էարկ երկրի ,

պատրաստեաց զերկինս խորհրդով, և հանձարով իւրով զանդուներս պատառեաց" . (Լուակ . Գ . 19-20 .) "Սեծդ խորհրդովք . և զօրաւոր գործովք : Լմենակալ մեծանունդ Տէր . աչք քո բաց են յամենայն ճանապարհս որդւոց մարդկան . որով իւրաքանչիւր ըստ ճանապարհի իւրում, ըստ պտղոց գնացից իւրեանց" . (Երեմ . ԼԲ . 19 .)

Սուրբ է Լստուած . որովհետեւ կ'ատէ մեղքը և կըսիրէ առաքինութիւնը : Սուրբ Վիրքը՝ շատ տեղ Լստուածոյ այս կատարելութիւնը կը փառաւորէ, "Երգէին զերգս Սուրբի առաջի Լստուածոյ, և զերգս դառինն, ասելով . Սուրբ . Սուրբ . Սուրբ . Տէր զօրութեանց" . (Հայտ . ԺԵ . 3 .) Լստուած ինք սուրբ է, և սրբութիւնը տուած է մեզի հնարք կամ միջոց՝ իրեն մօտենալու, "Եւ ըստ սրբոյն՝ որ կոչեաց զձեզ, և դուք սուրբք յամենայն գնացս ձեր լինիջիք" . (Ա . Պետ . Ա . 19 .) "Օխաղաղութեան զհետ երթայք ընդ միմեանս և զսրբութեան, առանց որոյ ոչ ոք տեսանէ զտէր" . (Եբր . ԺԲ . 14 .)

Լստուած Լուսն է . զի իւր կամքը անփոփոխ է, կուտայ իր սիրելեաց վարձք, և մեղաւորաց պատիժ : Եւս կատարելութեան մէջ կը տեսնուի Լստուածոյ Լմենիմաստութիւնն ու Լմենաբարութիւնը,

"Ինչպէս հաստատեաց օր՝ յորում պարտ է դատել զաշխարհս արդարութեամբ ի ձեռն առնն՝ որով սահմանեաց տալ հաւատս ամենեցուն՝ յարուցեալ զնա ի մեռելոց" . (Պօղոս . ԺԵ . 31 .)

Լստուած Շնորհ է և Հաւատարմ . զի իսկապէս կը կատարէ՝ ինչ որ կը խոստանայ, ասոր համար սուրբ Վիրքը կանուանէ զինքը՝ Լստուած Շնորհաբեր . Լստուած կենդանին և Շնորհ . "Եւ որպէս դարձայք առ Լստուած ի կողմ անտի՝ ծառայել Լստուածոյ կենդանոյ և Շնորհի" . (Թադ . Ա . 9 .) "Հաւատարիմ եղև աշխարհի և վերացաւ փառօք" . (Ա . Տիմ . Գ . 16) "Հաւատարիմ եղեն պատգամքն Լստուածոյ" . (Հռով . Գ . 2 .)

Լստուած իւր այս ամէն կատարելութիւնները իր գործքերովն, այսինքն իսկզբանէ երկնի և երկրի և անոնց մէջ բովանդակեալ շնչաւոր և անշունչ, երեւելի և աներեւոյթ արարածոց արարչագործութեամբն յայտնեց : Որովհետեւ Լստուած է միայն պատճառ և տէր բոլորից, ինչպէս որ սուրբ Վիրքը կը սովորեցնէ, "Լստուած՝ որ արար զաշխարհս՝ և զամենայն որ ի նմա, նա՝ երկնից և երկրի է տէր" . (Պօղոս . ԺԵ . 24 .) "Իսկզբանէ արար Լստուած զերկին և զերկիր" . (Օննդ . Ա . 1 .) "Եւ ասաց՝ և եղեն, հրամայեաց՝ և հաստատեցան" . (Սաղմ . ԼԲ . 9 .) "Հաւատովք իմանամք հաստատեալ զյաւիտեանսն բանիւն Լստուածոյ . աներեւութից՝ զերեւելիսս եղեալ" . (Եբր . ԺԱ . 3 .)

Իովանդակ արարածոց մէջ՝ ամենէն երեւելի են Հրեշտակներն ու Մարդիկ : Հրեշտակները՝ մարդիկներէն գերազանց՝ անմարմին ոգիներ՝ և Լստուածոյ ալ սպասաւորներն են, անոր համար կըսուին Հրեշտակ, որ կ'նշանակէ Լստուած :

Հրեշտակները երկուքի կը բաժնուին — Իսրի և Զար :

Իսրի Հրեշտակներն անոնք են՝ որք իրենց սրբութեան և հնազանդութեան մէջ մնացին, և ասոնք բաղմամբիւ են, "Եւ տեսի և լուսյ զձայն Հրեշտակաց

բաղմաց . որք կային շուրջ զաթոռովն , և զէորիւք կենդանեօք . և էր թիւ նոցա բիւրք բիւրոց և հազարք հազարաց" . (Յայտ . Ե . 11 .) "Համարիցիս թէ ոչ կարեմ աղաչել զՀայր իմ , և հասուցանիցէ ինձ այժմ այսր աւելի քան զերկոտասան գունդս հրեշտակաց" . (Սատթ . Ի . 2 . 53 .)

Հրեշտակները կրկնուին սերովբէք , քերովբէք և այլն , և որոց պարտաւորութիւնն է զՄատուած փառաւորել և Մնոր հրամանները կատարել , "Եւ սերովբէք կային շուրջ զնովաւ աղաղակէին մի առ մի և ասէին . սուրբ . սուրբ . սուրբ . Տէր զօրութեանց , լի են երկինք և երկիր փառօքնորա" . (Նսայ . 2 . 2-3 .) "Ոչ ասպքէն ամենեքեան հոգիք են հարկաւորք , որք առաքին 'ի սպասաւորութիւն այնոցիկ՝ որ ժառանգելոց են զփրկութիւն" . (Նբր . Ե . 14 .)

Իսկ Չար հրեշտակներն են՝ որք հպարտութեամբ ընդդիմացան Մատուծոյ , որով և մերժուելով՝ բնակեցան անդունդին մէջ , "Օ՛ի եթէ 'ի հրեշտակսն յանցուցեալս Մատուած ոչ խնայեաց , այլ խաւարային կապանօք արկեալ 'ի տարտարոսն՝ ետ պահել 'ի դատաստան" . (Բ . Պետ . Բ . 4 .)

Քրիստոսի գալստենէն առաջ այս չար ոգիները՝ զօրութիւն և իշխանութիւն ունէին մարդուս վերայ՝ որք զանազան հիւանդութիւններ կը պատճառէին . ահա այս հիւանդութիւններէն էր որ Քրիստոս մարդուս Հոգին ու մարմինը ազատեց փառաւորապէս , և այս ազատութենէն վերջը՝ այլ ևս սատանայի իշխանութենէն վախնալու պատճառ մը չունինք . միմիայն զգոյշ պէտք է ըլլանք՝ որ զմեզ չփորձեն , "Օ՛ի ոչ է մեզ պատերազմ ընդ մարմնոյ և ընդ արեան , այլ ընդ իշխանութիւնս և ընդ պետութիւնս , և ընդ աշխարհակալս խաւարիս այսորիկ , ընդ այսս չարութեան՝ որք են 'ի ներքոյ երկնից" : (Նփես . 2 . 12 .) "Արթուն լեւուք և հսկեցէք . զի ոսոխն ձեր սատանայ՝ իբրեւ զառիւծ գոչէ . շրջի և խնդրէ՝ թէ զո՞ կլանիցէ" . (Ե . Պետ . Ե . 8 .)

Մարդս Մատուծմէ ստեղծուած է . և կը բաղկանայ 'ի հոգւոյ և 'ի մարմնոյ . Հոգին միացած է մարմնոյն հետ , և այս միութեամբ մարդ կարողութիւն ունի մտածելու , գատելու , շարժելու , զգալու և այլն : Մարդկային արժանաւորութիւնը՝ զօրութիւնն ու ճշմարիտ կեանքը՝ իւր Հոգւոյն մէջ է . Հոգին է որ կ'տիրէ մարմնոյն վերայ՝ և մարմինը կը հնազանդի անոր : Մարմինը միայն գործի կամ միջոց մ'է՝ Հոգւոյն աշխարհիս հետ կապակցելու և անոր վերայ ներգործելու : "Վմանութիւնը և պատկերը՝ որ տուաւ Մատուած մարդուս՝ կ'նշանակէ թէ մարդս ստեղծեալ է Հոգւոր , այսինքն ընդունակ գատելու , նկատելու և ճանչնալու : Ստեղծեց զայն ազատ , այսինքն ընդունակ ընտրելու և կամենալու : Ստեղծեց առաքի , այսինքն ընդունակ բարին խնդրելու , Մատուծոյ լուսով լուսաւորուելու , և անոր սիրոյն մէջ բնակելու : Ստեղծեց զայն անձաւ , այսինքն ընդունակ յաւիտենական լինելու :

Հոգին է ուրեմն՝ որ կառաջնորդէ մարդուն՝ իշխելու աշխարհիս վերայ , "Փոքր ինչ խոնարհ արարեր զնա քան զհրեշտակս քո , փառօք և պատուօք պսակեցեր զնա՝ և կացուցեր զնա 'ի վերայ ձեռակերտաց քոց" . (Սաղմ . Ը . 6-7 .)

Արարչագործութիւնը՝ կ'զարթուցանէ 'ի մեզ՝ առ Մատուած Խոստիւմ Հնա-

Հանդիմանք , Լսողականություն , Սիրոյ և Շնորհակալութեան զգացումները , որովհետեւ նա ստեղծեց զմեզ և հաղորդակից ըրաւ իւր երջանկութեան :

Նոյնպէս պէտք է հաւատարմութիւն ըլլանք Լսողածոյ , որ ինչպէս կեանք տուաւ՝ կուտայ նաեւ մեր կենացը հարկաւորները , « Ս'ի հոգայք վասն ոգւոց ձերոց՝ թէ զի՛նչ ուտիցեք , կամ զի՛նչ ըմպիցեք , և մի՛ վասն մարմնոց ձերոց՝ թէ զի՛նչ ագանիցիք . ոչ ապաքէն ոգի առաւել է քան զկերակուր և մարմին քան զհանդերձ » . (Մատթ . 25 .)

Ուրեմն կատարեալ Քրիստոնեայ մը՝ պէտք է հաստատ կերպով հաւատայ՝ թէ Լսողած միշտ կընախախնամէ իր արարածները :

Նախախնամութիւնն է՝ Լսողածոյ այն կարող զօրութիւնը՝ որով կը հոգայ արարածները՝ ըստ կարօտութեան նոցա որպէս արժանն է : Նախախնամութիւնը կը բաժնուի երկուքի — Զաւակ և Հասարակ :

Հասարակ նախախնամութիւնը՝ բնութեան մէջ կերեւի . ինչպէս արեգակի լուսաւորութեան , տարերաց , եղանակի և ժամանակի փոփոխութեանց մէջ :

Եւ այս Նախախնամութիւնը՝ ընդհանուր արարածոց համար է . ինչպէս որ Քրիստոս ալ կըսէ , « Օ՛ր արեգակն իւր ծագէ 'ի վերայ չարաց և բարեաց , և ածէ անձրեւ 'ի վերայ մեղաւորաց և արդարոց » . (Մարթ . Ե . 45 .)

Լսողածոյ Զատուկ Նախախնամութիւնը՝ կը յայտնուի մարդուս յատուկ գործոց մէջ , ինչպէս կըտեսնուի Զովսեփայ , Սովսիսի , և այլն պատմութեանց մէջ : Եւս Նախախնամութիւնը երբեմն կերեւի մեզ արտաքին ձևով , ինչպէս հրաշքով՝ որոց մէջ յայտնի կ'երևի իւր ձեռքը . բայց առհասարակ Լսողած մեզ կընախախնամէ՝ մեզի անծանօթ միջոցներով , և մարդիկ կարող չեն իրենց զօրութեամբը ապրելու՝ առանձ Լսողածոյ Նախախնամութեան , « Լ՛մենեքեան քեզ սպասեն՝ և դու տաս կերակուր նոցա 'ի ժամու : Վարձուցանես զերեսս քո 'ի նոցանէ , և խռովին , հանես զոգի 'ի նոցանէ՝ պակասին և 'ի հող դառնան » . (Սաղմ . 34 . 27-29 .)

Ուրեմն Լսողածոյ Նախախնամութիւնը՝ պէտք է ծնանի մեր սրտին մէջ Շնորհակալութեան այն ամէն բարութեանց համար՝ որ մենք կը վայելենք , և որոց առաջին պատճառն է՝ Լսողած , « Վոհացայց զքէն տէր բոլորով սրտիւ իմով պատմեցից զամենայն սքանչելիս քո » . (Սաղմ . Թ . 1 .) « Զամենայնի գոհացարուք՝ զի այս են կամք Լսողածոյ Զիսուսիւ Քրիստոսիւ 'ի ձեզ » . (Ա . Թ . Ես . Ե . 17 .)

Կ'պարտիմք նոյնպէս հաճեցրո՞ւն հաւատարմո՞ւն և հնաշանդո՞ւն կապարէլ՝ այն նեղութեանց և այն պատահմանց մէջ՝ զորս Լսողած կուտայ՝ մեր բարութեան համար , « Եւ ուր եղէ՝ և ոչ բացի զբերան իմ զի դու արարեր » . (Սաղմ . ԼԸ . 10 .) « Բայց դիտեմք՝ եթէ որոց սիրենն զԼսողած՝ յամենայնի գործակից լինի 'ի բարիս , որք հրաւիրանաւն կոչեցան » . (Հուով . Ը . 28 .)

ԳԼՈՒԽ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՀԱՒԱՏԱՄՔ Ի ՄԻ ՏԵՐ ՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍ

Տէր ըսելով՝ ոչ թէ միայն հասկնալու ենք Արարիչ և Աստուծոյն , այլ առաւել պէտք է իմանանք՝ մեր Փրկիչը , « Արդ ճշմարտիւ գիտասցէ ամենայն տունդ իսրայէլի՝ զի և Տէր զնա և ()ծեալ Աստուած արար՝ զԱյն Յիսուս՝ զոր դուք խաչեցիք » . (Գործ . Բ . 36 .) « Ամենայն ինչ հնազանդ արար ՚ի ներքոյ ոտից նորա » . (Ափես . Ա . 22 .)

Յիսուս անունը՝ ոչ թէ մարդիկ՝ այլ Աստուած տուաւ Անոր , քանզի Այն պիտի փրկէր մարդկային ազգը ՚ի մեղաց , « Եւնցի որդի՝ և կոչեցես զանուն նորա Յիսուս , զի նա փրկեցէ զժողովուրդ իւր ՚ի մեղաց իւրեանց » , (Սատթ . Ա . 21 .) Սեր երկնաւոր Հայրը՝ զընկեց իւր Սիածին Որդին յաշխարհ , ըլլալու համար մեզի Իմաստութիւն , Արդարութիւն , Սրբութիւն և Փրկութիւն , « Որ եղև մեզ իմաստութիւն յԱստուծոյ , արդարութիւն , և սրբութիւն և փրկութիւն » . (Ա . Կորնթ . Ա . 30 .)

Ինքն է մեր Իմաստութիւնը՝ որ ցոյց տուաւ մեզ փրկութեան ճանապարհը , Ինքն է մեր Արդարութիւնը՝ որ մեզ փրկեց ՚ի մեղաց և արժանացոյց իւր արդարութեանը : Ինքն է մեր Սրբութիւնը՝ որ սրբեց մեր սիրտն ու կեանքը : Ինքն է մեր Փրկութիւնը՝ որ ազատեց զմեզ ՚ի մեղաց , « Այլ չիք այլով իւրեք Փրկութիւն զի և ոչ անուն այլ գոյ ՚ի ներքոյ երկնից տուեալ ՚ի մարդիկ՝ որով արժան իցէ կեալ մեզ » . (Գործ . Դ . 12 .)

Քրիստոս՝ կ'նշանակէ ()ծեալ Հայ Սէփայ : Արարեցւոց մէջ այս անունը՝ Թագաւորաց , Սարգարէից և Քահանայից կ'տրուէր : Պատճառն որ՝ անոնք իրենց պաշտաման կարգին կոչուած ժամանակին՝ իւրով կ'օծուէին . այս էր Հնորհի Նիւախան նշանը , զոր Աստուած տուաւ , որպէս զի անոնք կարողութիւն ունենան արժանապէս կատարելու իրենց պաշտօնը , և միանգամայն այն պարտաւորութիւնները՝ որոնց համար ընտրուած էին : Արարեցիք՝ տուին այն Քրիստոս Հայ Սէփայ անունը՝ Սէփ Առաքեալին , որ Աստուած խոստացեր էր իրենց , և որ պիտի ըլլար փրկիչ մարդկային ազգին՝ որուն կ'սպասէին անհամբերութեամբ , « Այլ էր այր մի յԱրուստակ , որոյ անունն էր Սիմէոն , և էր այրն այն արդար և երկիւղած յԱստուծոյ , և ակն ունէր Սիւթարութեանն իսրայէլի , և Հոգին սուրբ էր ընդ նմա » . (Գլուկ . Զ . 25 .) « Գիտեմք զի Սէփայ գայ՝ անուանեալն Քրիստոս , յորժամ եկեսցէ նա՝ պատմեսցէ մեզ զամենայն » . (Յովհ . Դ . 25 .)

Յիսուս՝ Քրիստոս ըսուեցաւ . որովհետեւ ինքն էր խոստացուած ճշմարտ Սէփայն , և իր վրայ կային՝ Սարգարէից Սէփային նկատմամբ ցցուցած բոլոր նշանները , և այս անունը տրուեցաւ իրեն՝ պատճառն որ երեք պաշտօն

կատարեց, այսինքն Մարգարէի, Թադատորի և Քահանայի: Եւ թէպէտ նիւթական օծուին չ'ստացաւ՝ բայց ստացաւ ճշմարիտ հոգեւոր ()ծուին, «զէջիսուս» որ 'ի Նազարեթէ, զոր ()ծն Լստուած Հոգւով սրբով և զօրութեամբ, որ շրջեցաւ բարի առնել և բժշկել զամենայն ըմբռնեալսն 'ի սատանայէ, զի Լստուած էր ընդ նմա,» (Գործ. Գ. 38.) «Հոգի տեառն 'ի վերայ իմ, վասն որոյ և ()ծ իսկ զիս, յաւետարանել աղքատաց առաքեաց զիս». (Ղուկ. Գ. 18.)

Յիսուս Քրիստոս իբրեւ Մարգարէ՝ Մարգարէի ամէն պաշտօնները կատարեց, ժողովուրդը ուսուցանելով, Լստուծոյ կամքը, և փրկութեան ճանապարհը ճանչցնելով, Լստուծոյ դատաստանը յայտնելով. և քարոզութեամբ ու հրաշիւք իւր Լռաքելութիւնը հաստատելով, «զէջիսուսէ Նազովրեցւոյ» որ եղև այր մարգարէ հզօր արդեամբք և բանիւք առաջի Լստուծոյ և ամենայն ժողովրդեան». (Ղուկ. ԻԳ. 19.) «Մարգարէ յեղբարց քոց իբրեւ զիս յարուսցէ քեզ Տէր Լստուած քոյ՝ նմա լուիջիք». (Բ. ()րին. ԺԸ. 15.)

Եւ Մովսիսի այս խօսքը՝ Քրիստոսէ զատ ուրիշ և ոչ մէկ մարդու յարմարած է: Օյի ինչպէս որ Մովսէս Եգիպտոսի ծառայութենէն Եւրայեցւոց ազգը ազատեց, նոյնպէս և Քրիստոս մարդկային ազգը՝ մեղաց ծառայութենէն ազատեց: Մովսէս միջնորդ էր հին ուխտին. Յիսուս Քրիստոս միջնորդ եղաւ նոր ուխտին: Մովսէս ()րինստու էր միայն Եւրայեցւոց ազգին, իսկ Յիսուս բոլոր մարդկային ազգին: Յիսուս այնքան մեծ էր Մովսէսէն՝ որքան որդին մեծ է ծառայէն, «Մովսէս հաւատարիմ է ամենայն տան նորա՝ իբրեւ ծառայ առ 'ի վկայութիւն բանիցն ասացելոց, այլ Քրիստոս՝ իբրեւ որդի 'ի վերայ տան իւրոյ՝ որոյ տունն մեք իսկ եմք». (Եբր. Գ. 5—6.)

Յիսուս Քրիստոս է ճշմարիտ Քահանայ: Հին Քահանայապետը տարին մէկ անգամ կը մտնէր սուրբ խորանը և կը պատարագէր սեղանին վրայ մեղաց թողութեան համար, կը բարեխօսէր ժողովրդեան համար և պատարագին աւարտումէն վերջը՝ ժողովուրդը կ'օրհնէր: Լսյապէս և Յիսուս Քրիստոս ինքզինքը մեր մեղաց թողութեան համար զոհեց, «Եւ ցնացէք սիրով, որպէս և Քրիստոս սիրեաց զմեզ, և մատեաց զանձն իւր վասն մեր պատարագ և զեւնումն Լստուծոյ 'ի հոտ անուշից». (Եփես. Ե. 2.)

Կը բարեխօսէ առ Հայր մեզի համար երկնից մէջ, «Եւ եթէ մեղիցէ ոք՝ ունիմք Բարեխօս առ Լստուած զէջիսուս Քրիստոս, զարդարն և զանարատն». (Յովհ. Բ. 1.) «Օյի ոչ եթէ 'ի ձեռագործ սրբութիւնսն եմուտ Քրիստոս յօրինակս ճշմարտութեան, այլ 'ի բուն իսկ յերկինս, յանդիման լինիլ երեսացն Լստուծոյ վասն մեր». (Եբր. Թ. 24.)

Յիսուս Քրիստոս՝ մեր Թադաւորն է, «Մեծ է իշխանութիւն նորա, և խաղաղութեան նորա չիք սահման: Յաթոռն Ղաւթի նստի, և զարքայութիւն նորա յաղթեցէ». (Եսայ. Թ. 7.) «Նա եղիցի մեծ՝ և որդի Բարձրելոյ կոչեցի, և տացէ նմա Տէր Լստուած զաթոռն Ղաւթի Հօր նորա, և թադաւորեցէ 'ի վերայ տանն Յակովբայ 'ի յաւիտեան». (Ղուկ. Ս. 32.)

Յիսուսի թագաւորութիւնը՝ հոգւոր է և երկնաւոր . Ինքը միայն կարող է օգնել մեզ՝ ամէն հարկաւորութեան ժամանակ . «Ա» կը թագաւորէ իւր խօսքովն ու հոգւովը իր Ակեղեցւոյն և իր հպատակաց վրայ , որ կը հաւատան իւրեն , և կը կատարեն իր խօսքերը :

Սիածին Որդի ըսելով՝ Յիսուսի Որդիութիւնը կը զանազանեմք մեր որդեգրութենէն . «Ա» բնութեամբ որդի է , և այս կերպով Որդի Աստուծոյ է , և Սիածնութիւնն ալ ասոր մէջ է : Իսկ մեր որդիութիւնը Իրմով է , այսինքն իր ողորմութեամբն ու շնորհօքը , « Իսկ որք ընկալանն զնա՝ ետ նոցա Եղիանութիւն Որդիս Աստուծոյ լինիլ՝ որոց հաւատասցեն յանուն նորա » . (Յովհ . Ա . 12 .) Յիսուս՝ բնութեամբ որդի Աստուծոյ է ըսելով՝ կը խոստովանիմք որ Ինքն այն բնութենէն է՝ որ Աստուած՝ իւր Հայրն ունի . Ուրեմն Յիսուս է ճշմարիտ Աստուած՝ հաւասար Հօր և Հոգւոյն սրբոյ , « Օ՛ի որպէս Հայր ունի կեանս յանձին իւրում՝ նոյնպէս և ետ Որդւոյ ունել կեանս յանձին իւրում » . (Յովհ . Ե . 26 .)

Ինչպէս որ լուսոյ ճառագայթն իր աղբիւրէն հեռանալով՝ չզանազանիր և չբաժնուիր անկից . նոյնպէս և Աստուծոյ Որդին՝ Հօրմէն ծնելով ու աշխարհ գալով անբաժանելի մնաց Անկից , այսինքն Ինոր Աստուածային բնութենէն : Այս ճշմարտութիւնը՝ որ մեր մտքէն վեր է՝ յայտնի կը սովորեցնէ սուրբ Գիրքը :

«Ախ» որ Յիսուս Վրիստոս՝ Աստուծոյ է : « Ի սկզբանէ էր բանն , և բանն էր առ Աստուած , և Աստուծոյ էր բանն : «Ա» էր ի սկզբանէ առ Աստուած » . (Յով . Ա . 1-2 .) « Որոց Հարբն՝ յորոց և Վրիստոս ըստ մարմնոյ , որ է ի վերայ ամենեցուն Աստուծոյ օրհնեալ յաւիտեանս ամէն » . (Հռով . Գ . 5 .) « Աւակնկալցուք երանելի յուսոյն և յայտնութեան փառաց Սէնթիս Աստուծոյ և փրկչին մերոյ Յիսուսի Վրիստոսի » . (Տիմ . Բ . 13 .)

« Օ՛ի ծանկցուք զճշմարտին , և եմք ի ճշմարտին Որդւոյ նորա Յիսուսի Վրիստոսի : Օ՛ի նա է ճշմարիտ Աստուծոյ և կեանք յաւիտենական » . (Ա . Յով . Ե . 2 .)

Երկրորդ՝ Աստուածային կատարելութիւններ տուած են Յիսուս Վրիստոսի՝ սուրբ Գիրք , որք են Հաւիտենականութիւն , Անիւփոխութիւն , և այլն :

Յաւիտենականութիւն . — « Այս եմ «յբ» և ես եմ Վրէ , ասէ տէր Աստուած , և որ է , և որ գալցն է՝ ամենակալ » . (Յայտ . Ա . 8 .) « Ասէ ցնոսա Յիսուս , որ էն ամէն ամէն ասեմ ձեզ , յառաջ քան զլինելն Աբրահամու եմ ես » , (Յովհ . Ը . 58 .)

Անփոխութիւն . — « Ի սկզբանէ՝ Տէր , զհիմունս երկրի հաստատեցեր՝ և գործք ձեռաց քոց երկինք են : «Արքա անցանեն» և դու կաս և մնաս յաւիտեան » . (Սաղմ . ՃԱ . 26-27) « Յիսուս Վրիստոս երեկ և այսօր՝ նոյն և յաւիտեանս » . (Եբր . ԺԳ . Ե .)

Անհաւանդութիւն . — « Ամէն ամէն ասեմ ձեզ , ոչ կարէ որդի մարդոյ առնել յանձնէ և ոչ ինչ , եթէ ոչ տեսանիցէ զՀայրն՝ զի առնէ , զի զոր Հայն առնէ՝ զնոյն և որդի նմին նման գործէ » . (Յով . Ե . 12 .)

Լճեանքի գոհանքն . — «Եւ զի ոչ էր պիտոյ՝ եթէ որ վկայեցէ վասն մարդոյն, զի ինքնին իսկ գիտէր՝ զի՞նչ կրէր ՚ի մարդն» . (Յով . Բ . 25.) «Եւ ասէ Պետրոս . դու գիտես՝ զի սիրեմ զքեզ» . (Յով . ԻԱ . 17.) «Եւ ծանկեցեն ամենայն Եկեղեցիք՝ թէ ես եմ՝ որ յանդիմանեմ զերիկամունս և զսիրտս, և տամ ձեզ իւրաքանչիւր ըստ գործոց իւրեանց» . (Յայտ . Բ . 23.)

Լճեանքի գոհանքն . — «Օ, ի սէր իցեն երկու կամ երեք ժողովեալ յանուն իմ՝ անդ եմ ես ՚ի մէջ նոցա» . (Մատթ . ԺԸ . 20.) «Եւ ահաւասիկ ես ընդ ձեզ եմ զամենայն աւուրս՝ մինչև ՚ի կատարած աշխարհի» . (Մատթ . ԻԸ . 2.)

Լճեանքի գոհանքն . — «Լճեանայն ինչ նովաւ եղև, և առանց նորա եղև և ոչ ինչ՝ որ ինչ եղևն» . (Յով . Ա . 3.) «Օ, ի նովաւ հաստատեցաւ ամենայն . որ ինչ յերկինս՝ և որ ինչ յերկրի, որ երևին՝ և որ ոչն երևին . եթէ ամուսն, եթէ տէրութիւնք, եթէ պետութիւնք, եթէ իշխանութիւնք, ամենայն ինչ նովաւ և ՚ի նոյն հաստատեցաւ» . (Աղ . Ա . 16.)

Լճեանքի գոհանքն . — «Եւ նա է յառաջ քան զամենայն, և ամենայն ինչ նովաւ եկաց բովանդակ» . (Աղ . Ա . 17.) «Հայր իմ մինչև ցայժմ գործէ և ես գործեմ» . (Յով . Ե . 17.) «Որ է լոյս փառաց և նկարագիր էութեան նորա, որ կրէ զամենայն բանիւ զօրութեան իւրոյ» . (Եբր . Ա . 3.)

Լճեանքի գոհանքն . — «Իշխանութիւն ունի Որդի մարդոյ ՚ի վերայ երկրի թողուլ զմեզս» . (Մարկ . Բ . 10.)

Լճեանքի գոհանքն . — «Օ, ի որպէս Հայր յարուցանէ զմեռեալս և կենդանի առնէ՝ նոյնպէս և որդի զորս կամի՝ կենդանի առնէ» . (Յով . Ե . 21.) «Որ նորոգեցէ զմարմին խոնարհութեան մերոյ, կերպարանակից լինել մարմնոյ փառաց նորա ըստ զօրութեանն, առ ՚ի կարող լինելոյ հնազանդեցուցանել ընդ իւր զամենայն» . (Փիլ . Գ . 31.)

Երրորդ՝ Սուրբ Գիրքը կը պատուիրէ մեզ Լստուածային անուն տալ՝ միմիայն Հօր, Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ, կը պատուիրէ աստուծոյ միայն երկնիւ, զանի միայն սիրել, անոր միայն նուիրել մեր կեանքը, և ջանալ սրբութեամբ կատարել անոր պատուիրանները :

Երրորդ՝ Քրիստոս չարդիւեց իրեն Որդի Լստուածոյ, Լստուած . ըսողներուն, «Պատասխանի ետ Սիմոն Պետրոս և ասէ, դու ես Քրիստոս Որդի Լստուածոյ կենդանւոյ» . (Մատթ . ԺԶ . 16.) «Պատասխանի ետ նմա՝ Լաթանայէլ և ասէ, Սարքի, դու ես Որդի Լստուածոյ» . (Յով . Ա . 49.) «Պատասխանի ետ թովմաս և ասէ ցնա, Տէր իմ և Լստուած է՛» . (Յով . Ի . 28.)

Միածին Որդին՝ որ է ճշմարիտ Լստուած և յաւիտենական բան՝ մարդացաւ . այսինքն առաւ մարդկային ճշմարիտ բնութիւն, ՚ի հոգւոյ և ՚ի մարմնոյ բաղկացեալ, Հոգւոյն սրբոյ զօրութեամբ՝ սուրբ կուսէն ծնանելով, «Հոգին սուրբ եկեցէ ՚ի քեզ՝ և զօրութիւն բարձրելոյն՝ հովանի լեցի ՚ի վերայ քո» . (Ղուկ . Ա . 35.) Եւս պատճառաւ կըսուի Մարտի և Պրիմի . որով կատարուեցաւ Եսայեայ մարգարէութիւնը՝ թէ «Լահա կոյս յղացի և ծնցի որդի, և կոչեսցեն զանուն նորա Եմանուէլ, որ թարգմանի ընդ մեզ Լստուած» . (Եսայ . Է . 14.)

կատարուեցան նաև այն մարգարէութիւնները՝ որք Մեսիային Ղաւթի ազգէն և Յուդայի ցեղէն ծնանիլը կը յայտնէին, «Մի պակասեցէ իշխան ՚ի Յուդայ, և մի՛ պետ յերանաց Ղորա, մինչև եկեացէ Ղա՛ որոյ իւրն է հանդերձեալքն, և նա է ակնկալութիւն հեթանոսաց» . (Օննդ . ԽԹ . 11.) «Աստն Որդւոյ իւրոյ եղելոյ ՚ի զաւակէ Ղաւթի ըստ մարմնոյ» . (Հռով . Ա . 3.) ըստ որում սուրբ կոյսն Սարիամ՝ Ղաւթի ազգէն և Յուդայի ցեղէն էր, «Որոց հարքն՝ յորոց և Քրիստոս ըստ մարմնոյ, որ է ՚ի վերայ ամենեցուն Մատուած օրհնեալ յաւիտեանս ամէն» . (Հռով . Թ . 5.) Իսկ Քրիստոսի մարգեղութեան խորհուրդը՝ մեզի համար անիմանալի և անճառելի է . ինչպէս որ մեր հոգւոյն և մարմնոյն միութիւնը : Որովհետև Մատուածային բնութիւնը՝ որ անսահման է և ամենուրեք, կրնայ միանալ մարդկային բնութեան հետ, ճշմարտապէս և ոչ կարծեօք, «Նւրանն մարմին եղև և բնակեցաւ ՚ի մեզ» . (Յովհ . Ա . 14.)

Ի Քրիստոս՝ պէտք է խոստովանիմք երկու բնութիւն . Մատուածային և Սարգիսին, անշիօթ և անբաժանելի միաւորութեամբ, առանց այս խոստովանութեան՝ չենք կրնար մեկնել և իմանալ Մատուածային զանազան խօսքերը : (Օրինակի համար, Քրիստոս կըսէ, «Հայր իմ մեծ է քան զիս» . (Յովհ . ԺԴ . 28.) պէտք է հասկնանք՝ որ այս խօսքը մարդկային բնութեան նկատմամբ ըսած է : Իսկ երբ որ կըսէ, «Նս ՚ի Հայր և Հայր յիս է» . (Յովհ . ԺԴ . 10.) ասով պէտք է հասկնանք իւր Մատուածային բնութիւնը :

Հաւատոյ Հանգանակը՝ Քրիստոսի ծննդենէն ետքը՝ կը յիշէ անոր չարչարանքը և խաչելութիւնը, որոնցմով կը սուրբեցնէ մեզ՝ թէ Մատուածորդւոյն մարգեղութիւնը՝ իրեն նպատակ ունէր՝ մարդկային ազգի փրկութիւնը, իր չարչարանքովն ու մահովը : Քրիստոս Օհն եղաւ, որ մեզ մեղքէ արդարացնէ ու յաւիտենական կեանք տայ, որովհետև ինքն էր ճշմարիտ Գաւթի Մատուածոյ, ըստ վկայութեան Յովհաննու մկրտչի . «Մատուածային Գաւթի Մատուածոյ՝ որ բանայ զմեզս աշխարհի» . (Յովհ . Ա . 29.) «Իբրև զԳաւթի ՚ի սպանդ վարեցաւ, և իբրև զԳաւթի առաջի կտրչի անմուռնչ կայ, այնպէս ոչ բանայ զբերան իւր» . (Նսայ . ԺԳ . 7.) «Նւ նա է քաւութիւն մեղաց մերոց, և ոչ թէ մերոցն միայն՝ այլ և ամենայն աշխարհի» . (Ա . Յովհ . Բ . 2.) «Օհ այն որ ոչն գիտեր զմեզս՝ վասն մեր մեղս արար, զի մեք եղիցուք նովաւ արդարութիւն Մատուածոյ» . (Բ . Վորն . Ե . 21.)

Հանգանակը՝ Քրիստոսի մահէն ետքը՝ կը յիշէ անոր թաղումը . պատճառն որ՝ թաղումը իր բոլոր հանքամանքներովը՝ կը հաստատէ անոր ճշմարիտ մահը, և կը կատարէ հետեւեալ մարգարէութիւնը, «Նւ տաց զչարս փոխանակ գերեզմանի նորա, և զմեծամեծս փոխանակ մահու նորա» . (Նսայ . ԺԳ . 9.)

Թաղումէն վերջը՝ կը յիշուի Յարութիւնը յերորդ աւուր, որով կատարուեցաւ Քրիստոսի առաջուց իրեն համար ըրած մարգարէութիւնը, «Նւ յերիր յաւուր յառնել» . (Սատթ . ԺԶ . 21.) պատճառն որ՝ երեքօրեայ թաղումը բաւական էր ճշմարտելու անոր մահը :

Հանգանակը՝ Քրիստոսի յարութենէն վերջը՝ կը պատմէ համբարձումը, որուն համար ըսած էր, ինքն իր աշակերտաց, «Իսկ արդ՝ եթէ տեսանիցէք

զորդի մարդոյ՝ զի ելանիցէ ուր էր զառաջինն" . (Յովհ . Գ . 63 .) Վրիստոս պէտք է որ համբառնայր . և նստեր ընդ աջմէ Հօր . որպէս զի Ռաբիէնէ մեզի համար առ Հայր , "Եւ եթէ մեղիցէ ոք՝ ունիմք Ռաբիէնէ" առ Մատուած զՅիսուս Վրիստոս , զարդարն և զանարատն" . (Յովհ . Բ . 1 .)

"Օհ . . . եմուտ Վրիստոս . . . 'ի բուն իսկ յերկինս՝ յանդիման լինել երեսացն Մատուածոյ՝ վասն մեր" . (Եբր . Թ . 24 .) Վրիստոս երկինքը համբառնալով խոստացաւ իւր աշակերտաց՝ առաքել Սուրբ Հոգին , "Եւ է ձեզ՝ եթէ ես երթամ . զի եթէ ես ոչ երթայց՝ միսիմարիչն ոչ եկեսցէ առ ձեզ . ապա եթէ երթամ՝ առաքեցից զնա առ ձեզ" . (Յովհ . Ժ . 7 .)

Որդին Մատուածոյ՝ ինչպէս որ մարդկային սիրոյն համար՝ մարդկային բնութիւն առաւ , նոյնպէս և իւր հոգին կուտայ մեզի՝ որպէս զի հաղորդութիւն ունենանք իւր Մատուածութեան հետ :

Հանգանակը կը յիշեցնէ մեզ նաեւ՝ որ Յիսուս Վրիստոս պիտի գայ իր փառքով կենդանիները ու մեռելները դատելու համար , և այս վերջէն Գալատացիք ինչպէս որ Սուրբ Գիորքը կը վկայէ՝ պիտի ըլլայ աշխարհիս վերջ :

ԳԼՈՒԽ ԵՐՐՈՐԴ

ՀԱՆԳԱՆԱԿ Ի ՍՈՒՐԲ ՀՈԳԻՆ

Հաւատաւ 'ի Հոգիէն սուրբ՝ կընշանակէ հաւատաւ այն ամէն բաներուն՝ որ Սուրբ Գիորքը կը սովորեցնէ մեզ Հոգւոյն սրբոյ վերայ : Կընշանակէ միանգամայն զգալ Մեր օգնութեան և ողորմութեան կարօտութիւնն ու հարկաւորութիւնը , և խնդրել ջերմեռանդութեամբ իրմէն ողորմութիւն և զօրութիւն՝ իւր տուած շնորհները 'ի գործ դնելու համար :

Սուրբ Գիորքը կը սովորեցնէ մեզ թէ ինչ է Հոգին սուրբ ըստ ինքեան . և ինչ է վերաբերելով առ մեզ :

Հոգին սուրբ՝ ըստ ինքեան՝ Երրորդութեան մի անձն է , Մեսսիան , Հաւատենական , և ճշմարիտ Մատուած ընդ Հօր և ընդ Որդւոյ , "Օհ երեք են՝ որք վկայեն յերկինս , Հայր , Ռանն և Հոգին սուրբ" . (Ա . Յովհ . Ե . 7 .)

Սուրբ Գիորքը զՄ.Յ. Մատուած կը խոստովանի , "Մէ Պետրոս , Մանիա , ընդեր ելից սատանայ զսիրտ քո ստել քեզ Հոգւոյն սրբոյ . ոչ ստեցեր մարդկան՝ այլ Մատուածոյ" . (Գործ . Ե . 3-4 .) "Ոչ գիտէք , եթէ տաճար էք Մատուածոյ , և Հոգի Մատուածոյ բնակեալ է 'ի ձեզ" . (Ա . Կորնթ . Գ . 16 .)

Սուրբ Գիորքը կուտայ Հոգւոյն սրբոյ՝ Մատուածային կատարելութիւններ :

Մեռելաբանութիւն . — "Յո երթայց ես յՈգւոյ քումմէ , կամ յերեսաց քոց ես յո փախեաց : Եթէ ելանեմ յերկինս՝ դու անդ ես , և եթէ իջանեմ 'ի դժոխս՝ և անդ մօտ ես" . (Սաղմ . ՃԼԸ . 7-8 .)

Մեռելաբանութիւն . — "Եւ յայտնեաց մեզ Մատուած Հոգւովն իւրով . զի

Հոգին զամենայն քննէ՝ և զխորս Մատուծոյ" . (Ա . Կորնթ . Բ . 10 .)

Եւրաշտիւն . — "Եւ երկիր էր աներևոյթ և անպատրաստ և խաւար ի վերայ անդնդոց , և Հոգի Մատուծոյ շրջէր 'ի վերայ ջուրց" . (Օննդ . Ա . 2 .)

Յայտնութիւն . — Քանզի ոչ եթէ ըստ կամաց մարդկան տուաւ մարգարէութիւն երբէք , այլ 'ի Հոգւոյն սրբոյ կրեալք խօսեցան մարդիկ յՄատուծոյ" . (Բ . Պետ . Ա . 21 .)

Եւրաշտիւն Պաշտօն . — "Ղնացէք այսուհետեւ աշակերտեցէք զամենայն հեթանոսս . մկրտեցէք զնոսա յանուն Հոր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ" . (Սաթ . ԻԸ . 19 .) "Շնորհք տեառն մերոյ Հիսուսի Վրիստոսի և սէրն Մատուծոյ և հաղորդութիւն Հոգւոյն Սրբոյ ընդ ձեզ ընդ ամենեսին" . (Բ . Կորնթ . ԺԳ . 13 .)

Սուրբ Ղիորքը կը որոշէ Հոգին սուրբը իւր տուած շնորհքներէն . ցցնելով մեզ՝ որ մենք խօստովանինք զայն ոչ թէ իբրեւ հասարակ զօրութիւն Մատուծոյ՝ այլ իբրեւ մի Ենձն Սուրբ Երրորդութեան , "Թէպէտ և բաժինք շնորհաց են՝ այլ Հոգի նոյն է" . (Ա . Կորնթ . ԺԲ . 4 .) "Եւ մի տրամեցուցանէք զՀոգին սուրբ Մատուծոյ , որով կնքեցարուք՝ յաւուրն փրկութեան" . (Եփես . Գ . 30 .)

Հոգին սուրբ՝ է Ճանաչող . — "Եւ զՄատուծոյսն՝ ոչ ոք գիտէ՝ եթէ ոչ Հոգին Մատուծոյ" . (Ա . Կորնթ . Բ . 11 .)

Ուսուցիչ է Հոգին սուրբ . — "Եւլ մեք՝ ոչ եթէ զՀոգի աշխարհիս առաք , այլ զՀոգին՝ որ յՄատուծոյ , զի ծանիցուք զայն՝ որ յՄատուծոյն շնորհեցաւ մեզ" . (Ա . Կորնթ . Բ . 12 .) "Եւ զոր խօսիմքս՝ ոչ եթէ մարդկեղէն ուսմամբ ճարտարութեամբ բանից , այլ վարդապետութեամբ Հոգւոյն ընդ Հոգեւորս՝ զՀոգեւորսն համեմատեմք" . (Ա . Կորնթ . Բ . 13 .)

Սա է զիւր և Իւրեւն . — "Եւոյն ինքն Հոգին վկայ է հոգւոյս մերում , եթէ եմք Որդիք Մատուծոյ" . (Հռով . Ը . 16 .) "Եւլինքն Հոգին բարեխօս լինի 'ի հեծութիւնս անմեղանջս . զի ընդ Մատուծոյ բարեխօսէ վասն սրբոց" . (Հռով . Ը . 27 .)

Սուրբ Ղիորքը կը սովորեցնէ մեզ՝ որ Հոգին սուրբ առ մեզ վերաբերելով է Եւրեւր Յայտնութիւն Մատուծոյ ընդ մարդկան : Ինքն է յատուկ և անդադար ներգործող մեր փրկութեան համար : Ինքն է՝ որ զմեզ ճշմարիտ հաւատով նորոգելով և սրբելով՝ կարժանացնէ Վրիստոսի ողորմութեան . "Եւ դուք այնպիսիք ոմանք էիք . այլ լուացարուք այլ սրբեցարուք , այլ արգարացարուք յանուն տեառն մերոյ Հիսուսի Վրիստոսի , և 'ի Հոգին Մատուծոյ մերոյ" . (Ա . Կորնթ . Ե . 11 .) Հոգին սուրբ է մեր "Եւրեւր" և "Եւրաշտ" . "Օհ ոչ է արքայութիւնն Մատուծոյ կերակուր և ըմպելի , այլ արգարութիւն և խաղաղութիւն և խնդութիւն 'ի Հոգին սուրբ" . (Հռով . ԺԳ . 17 .) Եւն է նշան՝ որով զմեզ կը ճանչնայ Վրիստոս . — "Եւ մի տրամեցուցանէք զՀոգին սուրբ Մատուծոյ , որով կնքեցարուք յաւուրն փրկութեան" . (Եփես . Գ . 30 .)

Հոգւոյն սրբոյ շնորհքները՝ երկուքի կը բաժնուին . — Հրաշալի և Հասարակ : Հրաշալի շնորհքներն ստացան Եւաքեալներն ու Սարգարէները , որով կատարեալ իմացան աւետարանին ճշմարտութիւնները , և կարող եղան զանազան լեզուներ խօսիլ , մարգարէանալ և հրաշագործել : Եւս շնորհքներով էր՝ որ կրցան

քարոզել աւետարանը բոլոր աշխարհի . և ցցնել թէ իրենց առաքելութիւնը երկնային է՝ և ուսումն Մատուածային , “ Աւ բանն իմ և քարոզութիւն , ոչ պատիր բանիւք իմաստութեան , այլ արդեամբ Հոգւոյն և զօրութեամբ ” . (Ա. Կորնթ . Բ . 4 .) “ Օյի աւետարանն մեր՝ ոչ եղև առձեղ միայն բանիւ՝ այլ զօրութեամբ և Հոգւով սրբով ” . (Ա . Թեա . Գ . 8 .) Հոգւոյն Սրբոյ տրուած Հասարակ շնորհքները՝ բազմաթիւ և զանազան են . այս կարգին մէջ կըրնանք ամենէն առաջինը համարիլ այն ճանաչողութիւնը՝ որ մենք կ'ստանանք կարգալով և քարոզելով Մատուծոյ խօսքը : Մատուած՝ Հասարակ շնորհքները մեզի կուտայ այս կեանքիս մէջ՝ արտաքին միջոցներով . այսինքն՝ բարի գործով . բարի սննդեամբ և բարի օրինակով : Մյս պատճառաւ ահա Հոգւոյն Սրբոյ Շնորհքը պէտք է զանազանենք Մոլեկրօնութենէն :

Մոլեկրօնութիւնը՝ կ'արհամարհէ Շնորհին արտաքին միջոցներուն օգնութիւնը : Ընդ հակառակն Շնորհքը՝ իր նպատակին հիմն կը գործածէ այս օգնութիւնը : Մոլեկրօնութիւնը՝ կուզէ որ Մատուծոյ ‘Աերգործութիւնը զգալի կերպով ըլլայ՝ ինչպէս կը տեսնենք առաքելոց վերայ : Իսկ ընդհակառակն Շնորհքը՝ կը ներգործէ ծածուկ և անզգալի կերպով , “ Օյի հողմն ուր կամի՝ շնչէ , և զձայն նորա լսես . այլ ոչ գիտես ուստի դայ . կամ յո՛ւ երթայ , սոյնպէս և ամենայն ծնեալն 'ի հոգւոյն ” . (Յով . Գ . 8 .) Մոլեկրօնութիւնը՝ կը հեռացնէ ամէն քննութիւն և դատողութիւն , հետեւելով միայն՝ իր վառեալ երեակայութեան : Իսկ ընդ հակառակն՝ Շնորհքը՝ կուտայ մեր մտքին զօրութիւն , և չար գիշեր մտքի քննութիւնը , և դատողութիւնը : Մոլեկրօնութիւնը՝ կը ջանայ աւետարանի ուսմունքներէն յառաջ անցնիլ : Իսկ ընդ հակառակն՝ Շնորհքը չ'փնտռեր նոր յայտնութիւն : Մոլեկրօնութիւնը թող կուտայ՝ որ մնան իւր մէջը՝ չարութիւններ , այսինքն շնութիւն , արծաթսիրութիւն , ևայլն . և առ հասարակ ազատութիւն չ'տար ուրիշ դաւանութեանց , այլ կը հալածէ ու կը նեղէ : Իսկ ընդ հակառակն՝ Շնորհքը ունի իւր նշանն — այն է — Մարդասիրութիւն և Արքութիւն :

Սուրբ Գիւրգը կը սովորեցնէ մեզ՝ թէ Սուրբ Հոգին ճշմարիտ Մատուածապաշտներուն մէջ կը բնակի , անոր համար ալ անոնք կը կոչուին Տաճար Մոտուծոյ , “ Աչ գիտէք՝ եթէ տաճար էք Մատուծոյ , և հոգի Մատուծոյ բնակեալ է 'ի ձեզ ” . (Ա . Կորն . Գ . 18 .) ‘Նոյնպէս կը սովորեցնէ՝ թէ Հոգին սուրբն է՝ որ կ'ծնի մեր մէջ Քրիստոնէական առաքինութիւն . “ Իսկ պտուղ հոգւոյն այս է . սէր , խնդութիւն , խաղաղութիւն , երկայնամտութիւն , քաղցրութիւն , բարութիւն , հաւատք , հեզութիւն , ժուժկալութիւն ” . (Վաղ . Ե . 22-23 .) Կը սովորեցնէ նոյնպէս՝ թէ Հոգին սուրբ՝ մեր սիրտը կը բանայ Մատուծոյ խօսքերուն համար , և կուտայ հասկացողութիւն : Աւ մենք առանց իրեն օգնութեան ոչինչ ենք , և թէ ոչ շնչաւոր կենդանի , որ կարող չէ հասկնալ Մատուծոյ բանը , “ Բանդի շնջաւոր մարդ ոչ ընդունի զհոգին Մատուծոյ , զի յիմարութիւն է նմա , և ոչ կարէ գիտել եթէ հոգեպէս քննիցի ” . (Ա . Կորնթ . Բ . 14 .)

Հոգւոյն Սրբոյ ամէն Շնորհքները կրնանք ստանալ Ա . Հեղուեամբ որով

զգալով անոր շնորհաց հարկաւորութիւնը . “Օ, խոնարհս բարձրացոյց , զքաղցեալս լցոյց բարութեամբ , և զմեծատունս՝ արձակեաց ունայնս” . (Վուկ . Ա . 53 .) Ի . Լուիս . , “ Լապ թէ որ ի ձէնջ իցէ նուազեալ յիմաստութենէ՝ խնդրեսցէ յԼստութեոյ՝ որ տայն ամենայնի առատապէս՝ և ոչ նախատէ՝ և տացի նմա” . (Յակ . Ա . 5 .) Գ . Ի Գործ Գնէլ Լստութեմէ ընդունած ամէն շնորհքնիս : Սողորութիւն է հաւատալ՝ թէ մենք մեր կարողութեամբ ամէն բան կրնանք ընել : “Եղնպէս մողորութիւն է ըսելը՝ թէ առանց մեզի կրնէ Լստութեմ ամէն բան մեզի համար : Լալ ընդհակառակն՝ մենք ևս պէտք է մեր կողմանէ գործադրենք այն ամէն հնարքները՝ զոր Լստութեմ տուած է մեզ . այն է՝ կարգալ անոր խօսքերը՝ մտածել անոր օրինաց վերայ , արթնութեամբ հետեւիլ այն բարի մտքին որ Լստութեոյ խօսքը կը ծնանի մեր մտքին մէջ :

Լհա մարդս այս պայմանաւ կարող է ստանալ Լստութեային շնորհները՝ և շատցնել զանոնք . պատճառն որ՝ եթէ մէկն իր ունեցած շնորհքը չ'գործածէ՝ Լստութեմ անկից կ'առնէ և կ'ուտայ անոր՝ որ յօժար է գործադրելու . “Օ, ի ոյր գուցէ՝ տացի նմա և յաւելցի . և ոյր ոչն գուցէ և զոր ունիցին՝ բարձցի ի նմանէ” . (Սաթ . ԺԴ . 12 .) Իսկ ընդհակառակն՝ եթէ մենք առ ոչինչ համարինք այս Լստութեային շնորհքները , և ի գործ չ'դնենք՝ կամ չարաչար գործածենք՝ կը մեղանչենք , և Սուրբ Հոգին ալ կը Գործենէն . “Եւ մի՛ տրտմեցուցանէք զՀոգին սուրբ Լստութեոյ՝ որով կնքեցարուք յաւուրն փրկութեան” . (Եփես . Դ . 30 .) “Օ, հոգին մի՛ շիջուցանէք” . (Ա . Թեա . Ե . 19 .)

Ար տեսնենք ահա՝ որ պէտք է հաւատալ և ի Հոգին սուրբ՝ որ գործակից է մեր փրկութեանը ընդ Հոր՝ և ընդ Արդւոյ : Եթէ չ'հաւատանք թէ ինչ է Հոգին , և ինչ է ըրած մեզի համար , և կամ ինչ կը կամի ընել մեր մէջ . կը նշանակէ որ՝ մենք հաղորդութիւն չ'ունինք անոր շնորհաց հետ . և այն ատեն զուրկ իր շնորհքներէն միշտ մեղաց մէջ կը մնա՛ք և չենք կոչուիր Վրիստոնեոյ . “Իայց դուք ոչ էք մարմնով , ալ հոգւով , եթէ իցէ՝ Հոգի Լստութեոյ ի ձեզ ընակեալ . ապա եթէ ոք զհոգի Վրիստոսի ոչ ունի՝ սա չէ նորա” . (Հռովմ . Ը : 9 .)

332
39

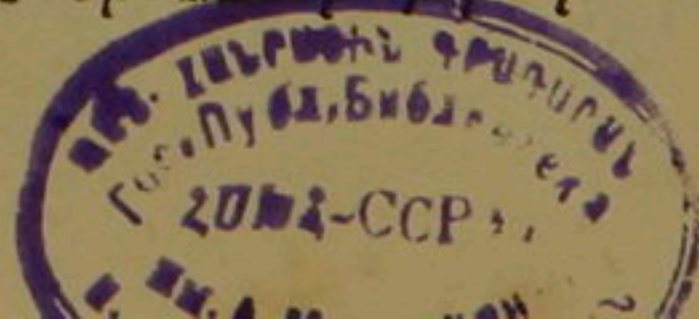
ԳԼՈՒԽ ՉՈՐՐՈՐԴ

ՀԱՒԵՏԱՄԲ Ի ՄԻ ՄԻԱՅՆ ԸՆԴՀԱՆՐԱԿԱՆ

ԵՒ

ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ՍՈՒՐԻ ԵԿԵՂԵՑԻ

Եկեղեցին է հաւաքումն այն մարդկանց՝ որոնք կը հաւատան Յիսուս Վրիստոսի : Եւ մարդիկը՝ որ հաւատալով առաքելոց քարոզութեան՝ մերձեցան Վրիստոսի կազմեցին մի տաճար հոգևոր և մի Եկեղեցի , և այս հոգևոր

Եկեղեցին էր որ կը փառաւորէին մեր 'Վահատակները: Եկեղեցի ըսելով՝
պէտք է իմանանք արուեստ ճարտարութեան, կամ գիւտք իմաստնոց և կամ
աւար քաջութեան զինուորաց. այլ պէտք է իմանանք միութիւն հոգեւոր 'ի
Քրիստոս:

Եկեղեցին Ս' է. պատճառն որ՝ այն է մի հօտ հաւատացելոց՝ Հրէից և
Հեթանոսաց՝ ունեւոր մի հովիւ:

Բնութեան է. որովհետեւ հաւաքումն է ամեն ժամանակի և ամեն երկրի
հաւատացելոց. Բնութեան սկսեալ՝ մինչև 'ի կաարած աշխարհի. "Արք միանգամ
'ի Քրիստոս մկրտեցարուք՝ զՔրիստոս զգեցեալ էք. չի՞ք խտիր, ո՞չ Հրէի՝ և
ո՞չ Հեթանոսի. ո՞չ ծառայի՝ և ո՞չ ազատի. ո՞չ արուի՝ և ո՞չ իգի. զի ամենեքին
դուք մի էք 'ի Քրիստոս Յիսուս" . (Պաղ. Գ. 27.)

Բնութեան է Եկեղեցին՝ հիմնուած ըլլալով Բնութեան քարոզութեամբ՝
և նոյն հիմանց վերայ է՝ որ կը տեւէ այսքան դարերէ 'ի վեր, պատերազմելով
ընդդէմ խաւարի, և կառավարուելով Բնութեան օրինաւոր յաջորդութեամբ:

Սուրբ է Եկեղեցին. պատճառն որ՝ նա զատուելով աշխարհէս՝ նուիրուած
է Բնութեան ծառայութեան, և ուստի է սրբութեամբ ապրելու. "Արդէս
սիրեաց Քրիստոս զեկեղեցի, և զանձն իւր մատնեաց վասն նորա, զի զնա
սրբեցէ սրբութեամբ աւազանին բանիւ, և կացուցէ ինքն իւր յանդիման փա-
ռաւոր զԵկեղեցի. զի մի՛ ունիցի ինչ արատ կամ աղտեղութիւն և կամ այլ
ինչ յայսպիսեաց, այլ զի իցէ սուրբ և անարատ" . (Եփես. 1: 25—26.)

Սուրբ է Եկեղեցին. որովհետեւ իր անդամները կը հեռացնէ ամեն ծուռ և
թիւր վարդապետութիւններէ՝ և ունի սրբարար Խորհուրդներ:

Եկեղեցւոյ Խորհուրդները եօթն են, այսինքն, Սկրտութիւն. Հաղորդ-
ութիւն. Դրոշմ. Բնութեան Բնութիւն. Չեռնադրութիւն. Պատկ և () Ծումն
հիւանդաց:

Բնութեան երկուքը՝ որք են Սկրտութիւն և Հաղորդութիւն, 'ի Քրիստոսէ
ուսմանեալ այն արտաքին սուրբ նշաններն են որոնցմով հաւատացեալի մը յաւի-
տենական ճշմարտութեան հետ կապակցիլը կիմացուի:

Իսկ դրոշմով կը յուսադրի Քրիստոնեայն ապաւինելու Սուրբ Հոգւոյն
զօրութեանը և արիանալու հոգեւոր պատերազմին մէջ: Եւ Բնութեան Բնութեամբ
ներգործական մահացու մեղօք սրբարար շնորհներէն զըկուոյնը՝ ընդունակ և ար-
ժանի կըլլայ Յիսուս Քրիստոսով հաղորդուելու:

Մ Կ Ր Տ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Սկրտութիւնն է Խորհուրդ սուրբ, որով կը լուացուինք 'ի մեղաց, և կը
կնքուիմք անգամ ըլլալ Եկեղեցւոյ:

Եւ սուրբ Խորհուրդը՝ աւանդեալ է մեզ 'ի Քրիստոսէ՝ և անհրաժեշտ
է ամեն Քրիստոնէի, "Վնացէք այսուհետեւ, աշակերտեցէք զամենայն հեթա-

նոստ, Սկրտեցի՜ զնոսա, յԱստուծոյ և Որդւոյ և Հոգւոյն «բոյ» . (Սատթ . ԻԸ . 19 .) «Որ հաւատայ և Սկրտեցի՜ կեցցէ . և որ ոչն հաւատայ՝ դատապարտեսցի» . (Սարկ . ԺԶ . 16 .) «Որ ոչ ծնցի 'ի ջրոյ՝ և 'ի Հոգւոյ՝ ոչ կարէ մտանել . յարքայութիւնն երկնից» . (Յովհ . Գ . 5 .)

«Հայաստանեայց Ազգեղեցին՝ 'ի սկզբանէ և այսր անփոփոխ կըկատարէ այս սուրբ խորհուրդը, նախապէս պահանջելով երախայէն Վրիստոնէական հաւատոյ կարճ խոստովանութիւնը, և հրապարակական ուխտը՝ սրբութեան մէջ կենալու՝ և աշխարհի համար իրեն անձը մեռած համարելու : Արկրորդապէս ընկըզմելով զերախայն երեք անգամ ջուրին մէջ՝ և ըսելով, «Սկրտի ծառայս Աստուծոյ յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ» : Աւ որովհետեւ Հայկական Ազգեղեցին մանր տղաքներն ալ մկրտելու բարեպաշտական սովորութիւնը ունի . ուստի մկրտութեան ատեն տալու այս խոստմունքը՝ կուտայ անոր կնքահայրը՝ 'ի դէմն երախային, խոստանալով միանգամայն որ անոր ընդունակութիւն ունեցած ժամանակը՝ սովորեցնէ Վրիստոնէական ուսումն :

Սկրտութեան ժամանակ զուր գործածելը մեր միտքը կը բերէ՝ մեր աղտոտած բնութեան վիճակը, մեր սեփական աղտը, մեր սկզբնական մեղքը, և այն սրբութեան և նորոգութեան կարօտութիւնը՝ որ կ'զգայ մեր հոգին, և մէք կ'ստանամք զայն՝ Աստուծոյ որդեգիր ըլլալով Յիսուս Վրիստոսի Սիջնորդութեամբ և Հոգւոյն սրբոյ շնորհքով . «Աւ դուք այնպիսիք ոմանք էիք, այլ լուացարուք, այլ սրբեցարուք, այլ արդարացարուք յանուն տեառն մերոյ Յիսուս Վրիստոսի և 'ի Հոգին սուրբ Աստուծոյ» . (Ա . Կորնթ . Զ . 6 .)

Հանգանակը կ'աւելցնէ մկրտութեան վերայ Սի բառն ալ, պատճառն որ՝ մարդ մկրտութեամբ մէկ անգամ կ'ստանայ Յիսուս Վրիստոսի շնորհքը, ուրեմն այս խորհուրդը՝ չպիտի կրկնուի երբեք . «Սի է Տէր, Սի Հաւատ, Սի Սկրտութիւն» . (Արիստ . Գ . 5 .) «Վանզի անհնար է միանգամ մկրտելոցն՝ որ ճաշակեցին յերկնաւոր պարգեացն, և հաղորդք եղեն Հոգւոյն սրբոյ, և զգեղեցիկ բանին Աստուծոյ ճաշակսն ճաշակեցին, և զզօրութիւնսն հանգերձելոյ աշխարհին . և կործանեսցին, միւսանգամ նորոգիլ յապաշխարութիւն, և վերստին 'ի խաչ հանել անձանց զորդին Աստուծոյ, և դարձեալ խայտառակել» . (Աբր . Զ . 4—6 .)

ԱՅՆՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

Հաղորդութիւնն է խորհուրդ սուրբ, որով կը միանանք Վրիստոսի հետ մասնակցելով չէ թէ միայն իւր մահուանը՝ այլ և Անոր կենացը : Վրիստոս ինքը հաստատեց այս սուրբ խորհուրդը՝ պասեքի ընթրեաց ժամանակը, հետեւեալ խօսքերով, «Աւէք կերայք, Այս է Սկրտի իմ . . . Արքէք 'ի դմանէ ամենեքեան . . . Այդ է արեւն իմ նորոյ ուրիշի . . . » (Սատթ . ԻԶ . 26—29)

Հաղորդուելով կը ճաշակենք իսկապէս և կ'ըմպենք ընդ տեսակօք Հայն

Լ Վիշնի՝ Քրիստոսի Սուրբիւն Լ Միտիւն, մեր մեղաց թողութեան և յաւիտեանական կեանք ժառանգելու համար: «Եթէ ոչ կերիցիք զմարմին որդւոյ մարդոյ և արիւնք զարիւն նորա՝ ոչ ունիք կեանս յանձինս: Որ ուտէ զմարմին իմ և ըմպէ զարիւն իմ, ունի զկեանս յաւիտեանականս, և ես յարուցից զնա յաւուրն յետնում: Որ ուտէ զմարմին իմ և ըմպէ զարիւն իմ՝ նա յիս բնակեացի և ես ՚ի նմա» . (Յովհ. 2. 54—57.)

Սիանալով այս սուրբ խորհրդով Քրիստոսի հետ, պէտք է յիշենք միշտ անոր մահը, և սպասենք իւր գալստեանը: «Վանիցս անդամ թէ ուտիցէք զհացս զայս, զբաժակս ըմպիցէք՝ զմահ տեառն պատմեցէք՝ մինչև եկեսցէ նա» . (Ա. Կորնթ. ԺԱ. 26.)

Այս սուրբ խորհուրդին արժանապէս հաղորդուելու համար՝ քրիստոնեայն պէտք է ունենայ՝ ճշմարիտ զղում, ճշմարիտ հաւատ, զերմեանոց ցանկութիւն՝ դէպ ՚ի բարութիւն սրբութիւն՝ որք կպարունակեն իրենց մէջ հարդասիրութիւն: «Այսուհետև որ ուտիցէ զհացս կամ ըմպիցէ զբաժակս տեառն անարժանութեամբ, պարտական եղիցի Սարմնոյ և Արեան տեառն: Փորձեսցէ մարդ զանձն իւր և ապա ՚ի հացէ անտի կերիցէ և ՚ի բաժակէն արցէ: Ղի որ ուտէ և ըմպէ անարժանութեամբ՝ դատաստանս անձին իւրում ուտէ և ըմպէ, զի ոչ խտրէ զՍարմին տեառն» . (Ա. Կորնթ. ԺԱ. 27—30.)

ԴՐՈՇՄՆ

Վրոշմն է խորհուրդ Եկեղեցւոյ, որով մկրտեալը կ'ընդունի զգալի օծութեան միջնորդութեամբ՝ Հոգւոյն սրբոյ ներքին ()ծութեան շնորհքը, և զօրութիւնը. և կը պատրաստուի պատերազմիլ աշխարհիս մոլութեանց հետ. ինչպէս կ'ըսէ Յովհաննէս Առաքեալը. «Եւ դուք ()ծութիւն ունիք առ ՚ի սրբոյն և գիտէք ամենեքին . . . Օայս գրեցի ձեզ՝ զի մի ոք զձեզ մոլորեցուցանիցէ, և դուք ()ծութիւնն զոր ընկալարուք ՚ի նմանէ, բնակեսցէ ՚ի ձեզ՝ և չէ ինչ պիտոյ՝ եթէ ոք զձեզ ուսուցէ, այլ որպէս զի նորա ()ծութիւնն ուսուցանիցէ զձեզ վասն ամենայնի, և ճշմարիտ է և չէ սուտ, և որպէս ուսոյցն զձեզ՝ կայք ՚ի նմա» . (Ա. Յովհ. Բ. 20—27.)

Այս խորհուրդը որով Հոգին սուրբ կը զօրացնէ մեր սիրտը մեր միտքը և մեր կամքը՝ կատարուեցաւ Յիսուս Քրիստոսի վերայ՝ իւր մկրտութեան ժամանակ. «Եւ իբրև մկրտեցաւ Յիսուս՝ եւ վաղվաղակի ՚ի ջրոյ անտի: և ահա բացան նմա երկինք և ետես զՀոգին Աստուծոյ՝ զի իջանէր իբրև զաղաւնի և գայր ՚ի վերայ նորա» . (Սատթ. Դ. 16.)

Առաքեալները կը կատարէին այս խորհուրդը՝ ձեռք դնելով մկրտեալներուն վերայ. «Եւ իբրև լուան՝ մկրտեցան յանուն տեառն Յիսուսի. և ՚ի դնել ՚ի վերայ նոցա Պողոսի զձեռս եկն Հոգին սուրբ ՚ի վերայ նոցա» . (Կորնթ. ԺԲ. 5—6.)

ԱՊԱՀԽԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ապաշխարութիւնն է խորհուրդ Ակեղեցւոյ՝ որով մեղաւոր և զղջացեալ քրիստոնեայն՝ կը խոստովանի իւր մեղքերը առաջի Աստուծոյ և իւր կատարեալ զղջմամբը կ'ստանայ թողութիւն քահանային աղօթքով, Վրիստոսի խօսքով և չարչարանաց արդեամբ . « Փչեաց 'ի նոսա՝ և ասէ , առէք Հոգին սուրբ , եթէ ումէք թողուցուք զմեզս՝ թողեալ լիցի նոցա , և եթէ զուրուք ունիցիք՝ կալեալ լիցի » . (Յովհ . Ի . 22 .) Այս խօսքին համար է որ Վահանայն կ'ըսէ , « Աւետարանիւն Աստուծոյ » և՛ :

Այս խորհուրդը պարտք կը դնէ ապաշխարողին վերայ՝ որ ջերմեռանդութեամբ և ճշմարիտ զղջմամբ իւր մեղքերը խոստովանելուն հետ մէկ տեղ , թողու նաև իւր պարտապաններուն մեղքերը , և հաշտուի անոնց հետ . ապա թէ ոչ չ'կարողանար ինքն ևս հաշտուիլ Աստուծոյ հետ և թողութիւն ստանալ : « Թողցէ ամբարիշտն զճանապարհս իւր , և այր անօրէն զխորհուրդս իւր , և դարձցի առ տէր , գտցէ զողորմութիւն , և առ Աստուած մեր , զի բազմապատիկ թողցէ զմեզս և զանօրէնութիւնս ձեր » . (Լւսայ . ԺԵ . 7 .) « Այսպէս ասէ տէր ամենազաւակալ , դարձարուք առ իս , ասէ տէր զօրութեանց՝ և դարձայց առ ձեզ » . (Օւաք . Ա . 3 .) « Արարէք այսուհետև պտուղս արժանի ապաշխարութեան » . (Սատթ . Գ . 8 .) « Այլ եկի կոչել զարդարս՝ այլ զմեղաւորս յապաշխարութիւն » . (Ղուկ . Ե . 32 .) « Օհ եթէ ոչ ապաշխարիցէք՝ ամենեքեան նոյնպէս կորնջիցիք » . (Ղուկ . ԺԳ . 5 .)

ՁԵՌՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Ձեռնադրութիւնը կամ Վահանայական կարգն է խորհուրդ Ակեղեցւոյ , որուն արժանաւոր անձը Ձեռնադրութեամբ՝ և աղօթքով կառնու հոգեւոր զօրութիւն՝ Ակեղեցւոյ մէջ պաշտօն կատարելու և խորհուրդներ մատակարարելու . « Այն անիոյթ առնել զչնորհացդ՝ որ 'ի քեզ են , որ տուաւ քեզ մարգարէութեամբ 'ի ձեռնադրութենէ երիցութեան » . (Ա . Տիմ . Դ . 14 .)

Այս խորհուրդը Վրիստոս հաստատեց իւր համարձման ժամանակ տանելով աշակերտները ձիթենեաց լեռը , « Աւ ամբարձեալ զձեռս իւր օրհնեաց զնոսա , և եղև օրհնեալն նորա զնոսա , մեկնեցաւ 'ի նոցանէ և վերանայր յերկինս » . (Ղուկ . ԻԳ . 5 .)

Այս խորհուրդը ընդունողին պարտականութիւնն է՝ քարոզել և ուսուցանել Աստուածային ճշմարտութիւնները և միանդամայն կատարել զանոնք , մոլորութիւններն ուղղել և սանձել , աղքատաց և տառապելոց նեղութեան ժամանակ օգնել . և ոչ միայն խօսքով այլ և գործով և բարի օրինակով ըլլալ արժանաւոր սուրբաւոր՝ Ակեղեցւոյ սուրբ խորհուրդները մատակարարելու համար ,

և ըլլալ հաշտարար մեղաւորաց ընդ Աստուծոյ . “Օ, ի՞նչ առաքեաց զիս Վրիստոս մկրտիլ՝ այլ աւետարանել . . . զի եթէ աւետարանեմ՝ ինչ են ինձ պարծանք . քանզի հարկ ՚ի վերայ կայ . բայց վա՛յ է ինձ՝ եթէ ի՞նչ աւետարանեմ .” (Ա . Կորնթ . Ա . 17 : Թ . 16 .)

ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆ

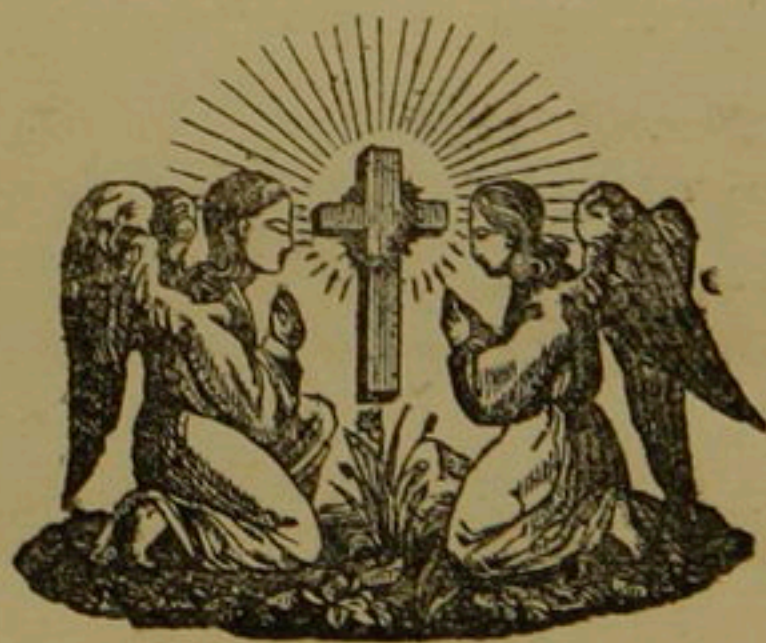
Ամուսնութիւնն է խորհուրդ Ակեղեցւոյ , զոր ՚ի սկզբանէ հաստատեց Աստուած այս խօսքով , “Աւ օրհնեաց զնոսա Աստուած և ասէ , աճեցէք և բազմացարուք և լցէք զերկիր և տիրեցէք դմա” . (Ծննդ . Ա . 28 .) Վանի որ մարդն հնազանդութեամբ կը պահեր Աստուծոյ պատուիրանքը՝ այս խորհուրդն ալ կը պահուէր իւր սուրբ նշանակութեամբ . բայց մարդ պատուիրանազանցութեամբ հեռացաւ ամուսնութեան սուրբ նպատակէն . փոխեց անոր լոկ դաշնակցութիւնը , և յառաջ բերաւ բազմակնութիւնն ու կնաթողութիւնը : Իսկ Վրիստոս վերստին տուաւ ամուսնութեան սոյն մեծ նշանակութիւնը , որ ՚ի սկզբանէ Աստուած սահմաներ էր . տալով անոր իր առաջին սրբութիւնը , և յաւիտենական անլուծանելի կապը , ըսելով . “Զիցէ՛ք ընթերցեալ ձեր՝ թէոր հաստատեացն ՚ի սկզբանէ՝ արու և էգ արար զնոսա և ասէ . վասնայսորիկ թողցէ այր զհայր իւր և զմայր և երթիցէ զհետ կնոջ իւրոյ . և եղիցին երկոքեան ՚ի մարմին մի : Ապա ուրեմն ի՞նչ երկու՝ այլ մի մարմին : Արդ զոր Աստուած զուգեաց՝ մարդ մի՛ մեկնեսցէ” . (Ատմ . ԺԹ . 4-6 .) Պօղոս Առաքեալը համարձակ կը նմանեցնէ ամուսնութիւնը՝ Վրիստոսի Ակեղեցւոյ հետ միութեան , “Ա՛րք սիրեցէք զկանայս ձեր , որպէս և Վրիստոս սիրեաց զեկեղեցի և զանձն իւր մատնեաց զիսն նորա : Այնպէս պարտին արք սիրել զիւրեանց կանայս՝ իբրև զիւրեանց մարմինս . . . : Որ սիրէ զկին իւր՝ զանձն իւր սիրէ : Օ, ի՞նչ ոք երբէք ատեաց զանձն իւր , այլ սնուցանէ զնա և դարմանէ՝ որպէս և Վրիստոս զեկեղեցի . . . : Այսն այսորիկ թողցէ այր զհայր իւր և զմայր և երթիցէ զհետ կնոջ իւրոյ՝ և եղիցին երկոքեան ՚ի մարմին մի : Խորհուրդս այս մեծ է՝ բայց ես ասեմ ՚ի Վրիստոս և յեկեղեցի” . (Ափե . Ե . 25-32 .) Իսկ որովհետև Վրիստոս կը յայտնէ մեզ թէ Աստուած է ամուսնացողները կապողը յաւիտենական կապով , ուստի ամուսինները պէտք է կապուին բարոյական ազատութեամբ , սիրով և հաւանութեամբ , որ անոնք մարդկային ազգը աճեցնելով և բազմացնելով՝ աճեցնեն և բազմացնեն Աստուածային գերդաստանը :

ՕԾՈՒՄՆ ԷՒԻԱՆԴԱՑ

() Ժուժն հիւանդաց է , խորհուրդ եկեղեցւոյ , որով կը զօրանայ հիւանդը յուսով , գտնելով իւր մարմնոյն հիւանդութենէն ազատութիւն և մեղքերուն թողութիւն , “Հիւանդանայցէ ոք ՚ի ձէնջ՝ կոչեսցեն զերիցունս Ակեղեցւոյ , և

արասցեն 'ի վերայ նորա աղօթս . օծցեն իւղով յանուն տեառն . և աղօթքն հա-
ւատովք փրկեսցէ զաշխատեալն և յարուսցէ զնա տէր . և եթէ մեղս ինչ գոր-
ծեալ իցէ՝ թողցի նմա" . (Յակ . Ե . 14-15 .)

Հայաստանեայց եկեղեցին՝ այս խորհուրդը կամ խորհրդաւոր արարողու-
թիւնը կը կատարէ հիւանդներուն վերայ՝ կարդալով այն սաղմոսները, ընթեր-
ցուածները, աւետարանները, աղօթքներն ու շարականները՝ որ սաղմանուած են
ասոր համար . որովհետեւ աղօթքին մէջ է բովանդակուած խորհրդաւոր զօրու-
թիւնը, ինչպէս կըսէ Յակոբոս առաքեալը . “Աղօթքն ընդ հաւատոյ լծորդեալ
առողջութիւն տայցէ հիւանդին՝ և տէր կասգուրեսցէ զնա” :

80825

822500

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆՔ ԽՈՐՀՐԴՈՅ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ

ԳԼՈՒԽ ԱՌԱՋԻՆ

ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆ

ՍՈՒՐԻ ԽՈՐՀՐԴՈՅ ՄԿՐՏՈՒԹԵԱՆ

Պարտ է ածել զերեւոյն 'ի ճիշտութեան 'ի պահանքս և 'ի կերպիւն առաքել Եւսէպ' լինին խափան այս՝ հարկէ սոխոյողակն : Եւ նախ 'ի պահանքս զերեւոյն 'ի դոման եկեղեցւոյ և առն :

Վահանայն . () րհնեալ տէր մեր Զիսուս Վրիստոս . ամէն :

Հայր մեր որ յերկինս սուրբ եղիցի անուն քո , եկեսցէ արքայութիւն քո , եղիցին կամք քո , որպէս յերկինս և յերկրի . զհաց մեր հանապազորդ տո՛ւր մեզ այսօր . և թող մեզ զպարտիս մեր՝ որպէս և մեք թողումք մերոց սլարտապանաց . և մի՛ տանիր զմեզ 'ի փորձութիւն՝ այլ փրկեա՛ 'ի չարէն : Օյի քո է արքայութիւն և զօրութիւն և փառք յաւիտեանս . ամէն :

Լ'սեմեքեան . () րհնեալ Հոգիդ սուրբ Լստուած ճշմարիտ . ամէն :

Ողորմեա՛ ինձ Լստուած ըստ մեծի ողորմութեան քում , ըստ բազում գթութեան քում քաւեա՛ զանօրէնութիւնս իմ : Լուաւել լուա՛ զիս յանօրէնութենէ իմէ , և 'ի մեղաց իմոց սուրբ արա՛ զիս : Օ՛անօրէնութիւնս իմ ես ինձէն գիտեմ . և մեղք իմ առաջի իմ են յամենայն ժամ : Վեղ միայն մեղայ տէր . և չար առաջի քո արարի : Որպէս արդար եղիցիս 'ի բանս քո , և յաղթող 'ի դատել դաս : Լ'նօրէնութեամբ յղացաւ և 'ի մեղս ծնաւ զիս մայր իմ : Վաւ տէր զճշմարտութիւն սիրեցեր , զանյայտս և զծածկեալս իմաստութեամբ քով յայտնեցեր ինձ : Զօղեա՛ յիս մշտեալ , և սուրբ եղէց . լուա՛ և քան զծիւն սպիտակ եղեց : Լսելի՛ արա ինձ զցնծութիւն և զուրախութիւն , և ցնծասցեն ոսկերք իմ տառապեալք : Վարձո՛ զերեսս քո 'ի մեղաց իմոց . և զամենայն անօրէնութիւնս իմ քաւեա՛ յինէն : Սիրտ սուրբ հաստատեա՛ յիս Լստուած . և հոգի ուղիղ նորոգեա՛ 'ի փորի իմում : Սի՛ ընկենուր զիս տէր յերեսաց քոց , և զհոգի քո սուրբ մի՛ հաներ յինէն : Տո՛ւր ինձ ցնծութիւն փրկութեան քո . և հոգւով սկստութեան քո հաստատեա՛ զիս : Ուսուցից անօրինաց զճանապարհս քո . և ամբարիշտք առ քեզ դարձցին : Փրկեա՛ զիս յարեմէ , Լստուած , Լստուած փրկութեան իմոյ . ցնծասցէ լեզու իմ յարդարութեան քում : Տէր եթէ զըթուանս իմ բանաս՝ բերան իմ երգեսցէ զօրհնութիւնս քո : Թէ կա-

մեցեալ էիր՝ պատարագս մատուցանէաք . բայց դու ընդ ողջակեղս իսկ ոչ հա-
ճեցար : Պատարագ Մատուծոյ՝ հոգի խոնարհ . զսիրտ սուրբ և զհոգի խոնարհ՝
Մատուած ոչ արհամարհէ : Բարի արա՛ տէր կամօք քովք սիօնի . և շինեսցին
պարիսպքն երուսաղէմի : Յայնժամ հաճեսցիս ընդ պատարագս արդարութեան ,
յորժամ ուխտից պատարագս հանցեն 'ի սեղան քո զուարակս :

Փառք Հօր և որդւոյ և Հօգւոյն սրբոյ : Այժմ և միշտ և յաւիտեանս
յաւիտենից ամէն :

— Քահանայն : Տէր ողորմեա՛ . տէր ողորմեա՛ . տէր ողորմեա՛ :

Տէր Մատուած մեր՝ Մատուած բարերար , որ զվրիպեալս և զհեռացեալս 'ի
քէն զազգս մարդկան , զմերժեալն և զանկեալն 'ի դրախտէն փափկութեան , ոչ
կարացեր անտես առնել : Այլ գթացեալ խոնարհեցար 'ի քումմէ բարձրութե-
նէդ՝ 'ի մեր նուաստութիւնս . առնլով բոլորովին զմերս՝ բաց 'ի մեղաց : Չարչարանօք
քո և մահու խաչի՝ զփրկութիւն մեր և զդարձ գնեալ՝ վերստին շնորհեցեր մեզ
կենդանութիւն . ինկալ և այժմ բարերար տէր՝ զբարեյօժարութիւն ստեղծուա-
ծոյս քո . որ դիմեաց մերձենալ 'ի սուրբ և 'ի միայն ճշմարիտ Մատուածու-
թիւնդ քո , Քրիստոնեայ անուն յանձին կրելով : Այլ տո՛ւր զօրութիւն և
օգնութիւն սմա , արժանաւորիլ որդեգրութեան Հօրն երկնաւորի եւ ժա-
ռանգել զարքայութիւնն երկնից : Այլ քեզ ընդ Հօր միանգամայն և Հօգւոյն
սրբոյ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս .
ամէն :

— Սրբաւոր : Այլ ևս խաղաղութեան զտէր աղաչեսցուք :

Այսն երախայիս աղաչեսցուք զմարդասէրն Մատուած . զի ողորմեսցի ըստ մեծի
ողորմութեան իւրում . և արժանաւորեսցէ զսա լուացման վերստին ծննդեան և
զգեստու անապականութեան , և զուգաթուեսցէ զսա ընդ հաւատացեալս անուան
իւրոյ . և կեցուցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ : Ամենակալ տէր Մատուած մեր
կեցո՛ւ և ողորմեա՛ :

— Քահանայն : Տէր ողորմեա՛ . տէր ողորմեա՛ . տէր ողորմեա՛ :

Ինկալ մարդասէր տէր՝ զընծայեալն քեզ զերախայս զայս , և սրբեա՛ զմիտս
և զխորհուրդս սորա յամենայն նենդութեանց հակառակորդին : Այլ արժանի սրա
զսա 'ի ձեռն սուրբ աւազանին՝ լուանալ զհնութիւն մեղաց իւրոյ , և նորոգիլ
լուսով շնորհաց քոց : Այլ և սա մեօք հանդերձ՝ փառաւորեսցէ զքեզ Քրիս-
տոս , ընդ Հօր և ընդ սուրբ Հօգւոյդ՝ այժմ և միշտ և " :

— Սրբաւոր : Այլ ևս խաղաղութեան զտէր աղաչեսցուք :

Այսն քաւութեան մեղաց և թողութեան յանցանաց , և իջանելոյ ողոր-
մութեան Մատուծոյ 'ի վերայ երախայիս՝ զտէր աղաչեսցուք :

— Քահանայն : Տէր ողորմեա՛ , տէր ողորմեա՛ , տէր ողորմեա՛ :

Տէր Մատուած մեծ՝ և փառաւորեալ յամենայն արարածոց . 'ի քո ահաւոր
անունդ ապաւինեալ ծառայս քո , խոնարհեցոյց զգլուխ իւր անուան քում սրբոյ :
Որում կրկնի ամենայն ծունր երկնաւորաց և երկրաւորաց և սանդարամետականաց .
և ամենայն լեզու խոստովան լինի՝ եթէ Տէր է Յիսուս Քրիստոս 'ի փառս Մա-

տուճոյ Հօր : Յայդմ ահաւոր և յաղթող անուանէդ մասն հաղորդութեան ընկալցի սա , որ հալածեաց զխաբէութիւն սատանայի , և զամենայն որոգայթս մոլորութեան նորա խափանեաց : Այեա տէր ողորմութեամբ քով 'ի սա . մերժեալ և հեռացո՛ 'ի սմանէ ամենայաղթ կոչմամբ քո անուանդ 'ի վերայ սորա զղօղեալ այսոց պղծոց զխորհուրդս , զբանս և զգործս , և զամենայն խարդախութիւնս . որովք սովոր է սատանայ խաբել և կորուսանել զմարդիկ : Որպէս զի զարհուրեալ 'ի սուրբ և յաղթող անուանէդ քումմէ , մի՛ ևս մերձեցի 'ի սա : Այո՛ տէր զսա երկնային քո շնորհօքդ , և զօրացո՛ ամենաբարի կոչմամբդ քրիստոնեայ անուանելով . և արժանի արա զսա մկրտութեան վերստին ծննդեան սուրբ աւազանին : Այլ ընդունելով զհոգիդ քո սուրբ , մարմին և անդամ եղիցի եկեղեցւոյ քում սրբոյ : Այլ անարատ քրիստոնէութեամբ կրօնաւորեալ յայսմ աշխարհիս , հանդերձելոց բարեացդ հասցէ ընդ ամենայն սուրբս քո : Փառաւորելով զանսիրտիսելի տէրութեանդ քո . այժմ և" :

— Այս երեւոյն ելի շաբաթս է , իսկ կնիւնային 'ի դիմաց հանուի երեւոյն երեւ ծառի կրկնէ և աւել երեց —

— Կնիւնային : Ի քեզ անկայ ես յարգանդէ , յորովայնէ մօր իմոյ , դու ես Աստուած իմ :

— Այս աւել զերեւոյն 'ի գիրիս՝ դառնայ յարեհոսս և աւել —

Հրաժարիմք 'ի սատանայէ և յամենայն խաբէութենէ նորա . 'ի դնացից նորա . 'ի չար կամաց նորա . 'ի չար հրեշտակաց նորա . 'ի չար պաշտօնէից նորա . 'ի չար կամարարաց նորա . և յամենայն չար զօրութենէ նորա հրաժարելով հրաժարիմք :

— Այս դառնայ յարեւել և աւել —

Այլ դառնամք 'ի լոյս Աստուած գիտութեան :

Հաւատամք յամենասուրբ Արրորդութիւնն՝ 'ի Հայր և յԱրդի և 'ի սուրբ Հոգի , 'ի յաւետումն Վաբրիէլի . 'ի յղութիւնն Սարիամու . 'ի ծնունդն Վրդիստոսի : Օսրբարար մկրտութիւնն . զփրկագործ խաչելութիւնն . զերեքօրեայ թաղումն , զերանելի յարութիւնն , զԱստուածապէս համբարձումն , և զնստիլն ընդ աջմէ Հօր : Այլ և՛ զահաւոր և զփառաւորեալ զմիւսանգամ գալուստն խոտովանիմք և հաւատամք :

— Վաբր : Ալէլուիա Արդիւ :

— Վահանայ : Խաղաղութիւն ամենեցուն :

— Վաբր : Այլ ընդ հոգւոյդ քում :

— Սարիամու : Արկիւղածութեամբ լուարուք :

— Վահանայ : Սրբոյ Աւետարանիս Հիսուսի Վրդիստոսի՝ որ ըստ Սատմէոսի :

— Վաբր : Փառք քեզ տէր Աստուած մեր :

— Սարիամու : Պաշտօնումէ . Ասէ Աստուած :

— Վահանայ : Յետ յարութեան տեառն մերոյ Հիսուսի Վրդիստոսի :

Իսկ մետասան աշակերտքն գնացին 'ի գալիլեայ' 'ի լեառն ուր ժամագիր եղև նոցա Յիսուս : Իբրև տեսին զնա՝ երկիրպագին նմա՝ և ոմանք երկուացան : Աւմատուցեալ Յիսուս խօսեցաւ ընդ նոսա և ասէ : տուաւ ինձ ամենայն իշխանութիւն յերկինս և յերկրի . որպէս առաքեաց զիս Հայր՝ և ես առաքեմ զձեզ : Գնացէք այսուհետև՝ աշակերտեցէք զամենայն հեթանոսս . մկրտեցէք զնոսա՝ յանուն Հոր և Արդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ : Աւսուցէք նոցա պահել զամենայն՝ զոր ինչ պատուիրեցի ձեզ . և ահաւասիկ ես ընդ ձեզ եմ զամենայն աւուրս՝ մինչև 'ի կատարած աշխարհի :

— Լւիսեւս : Փառք քեզ տէր Աստուած մեր :

— Սարգիս : Հաւատամք 'ի մի Աստուած՝ 'ի Հայրն ամենակալ , յարարին երկնի և երկրի երևելեաց և աներևութից : Աւ 'ի մի տէր Յիսուս Քրիստոս՝ յորդին Աստուծոյ , ծնեալն յԱստուծոյ Հորէ միածին՝ այսինքն յԱթոթենէ Հոր . Աստուած յԱստուծոյ . լոյս 'ի լուսոյ . Աստուած ճշմարիտ յԱստուծոյ ճշմարտէ , ծնունդ և ոչ արարած : Այն ինքն 'ի բնութենէ Հոր , որով ամենայն ինչ եղև յերկինս և 'ի վերայ երկրի՝ երևելիք և աներևոյթք : Ար յաղագս մեր մարդկան և վասն մերոյ փրկութեան՝ իջեալ 'ի յերկնից՝ մարմնացաւ մարդացաւ ծնաւ կատարելապէս 'ի Սարիամայ սրբոյ կուսէն Հոգւովն սրբով : Արով էառ մարմին հոգի և միտ՝ և զամենայն որ ինչ է մարդ՝ ճշմարտապէս և ոչ կարծեօք : Չարչարեալ , խաչեալ , թաղեալ , յերրորդ աւուր յարուցեալ , ելեալ 'ի յերկինս նովին մարմնովն՝ նստաւ ընդ աջմէ Հոր : Վալոց է նովին մարմնովն և փառօք Հոր 'ի դատել զկենդանիս եւ զմեռեալս՝ որոյ թագաւորութեանն ոչ գոյ վախճան : Հաւատամք և 'ի սուրբ Հոգին՝ յանեղն և 'ի կատարեալն , որ խօսեցաւ յորէնս և 'ի մարգարէս և յաւետարանս . որ էջն 'ի յորդանան , քարոզեաց զառաքեալն՝ և բնակեցաւ 'ի սուրբսն : Հաւատամք և 'ի մի միայն ընդհանրական և յառաքելական եկեղեցի . 'ի մի մկրտութիւն . յապաշխարութիւն . 'ի քաւութիւն և 'ի թողութիւն մեղաց . 'ի յարութիւն մեռելոց 'ի դատաստանն յաւիտենից հոգւոց և մարմնոց , յարքայութիւնն երկնից և 'ի կեանսն յաւիտենականս :

— Քահանայ : Իսկ մէք փառաւորեսցուք որ յառաջ քան զյաւիտեանս . երկիրպագանելով սրբոյ Արրորդութեան և միոյ Աստուածութեանն Հոր և Արդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ . Այժմ և միշտ և՛ :

— Եւ ասէն սաղմոս —

Ալէլուիա Ալէլուիա :

Իոսատովան եղերուք տեառն՝ զի բարի է . զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա : Ասացէ տունն Իսրայէլն՝ զի յաւի՛ : Ասացէ տունն Ահարօնի՝ զի յաւի՛ : Ասացեն երկիւղածք տեառն զի յաւի՛ : Ի նեղութեան իմում ես առ տէր կարգացի և լուաւ ինձ յանդորր : Տէր է իմ օգնական , և ես ոչ երկեայց , զի՞ արասցէ ինձ մարդ : Տէր է իմ օգնական և ես տեսից 'ի թշնամիս իմ : Բարի է յուսալ 'ի տէր քան յուսալ 'ի մարդիկ : Բարի է յուսալ 'ի տէր՝ քան յուսալ

յիշխանս : Լ՝մենայն աղինք շրջեցան զինեւ , և անուամբ տեառն յաղթեցի նոցա : Եւ շրջելով շրջեցան զինեւ և պաշարեցին զիս 'ի միասին , և անուամբ տեառն վանեցի զնոսա : Եւ զորք եղև զինեւ որպէս մեղուք , վառեցան բորբոքեցան որպէս փուշք 'ի հուր , և անուամբ տեառն մերժեցի զնոսա : Ի մերժելն դրդուեցայ և եղէ մերձ 'ի գլորիլ և տէր ընկալաւ զիս : Օջորութիւն իմ և օգնութիւն իմ տէր , և եղև ինձ 'ի փրկութիւն : Չայն ցնծութեան փրկութեան 'ի յարկս արդարոց : Լ՝ջ տեառն արար զօրութիւն . աջ տեառն բարձր արար զիս , և աջ տեառն արար զօրութիւն : Ոչ մեռայց այլ կեցից և պատմեցից զգործս տեառն : Խրատելով խրատեաց զիս տէր , և 'ի մահ ոչ մատնեաց : Բացէք ինձ զդրունս արդարութեան զի մտից ընդ այն և խոստովան եղեց տեառն :

— Լ՝սպ հրանէն 'ի դաժարն՝ ասելով —

Լ՝յս դուռն տեառն է և արդարք մտանեն ընդ սա : Խոստովան եղեց քեզ տէր՝ զի լուար ինձ . և եղեր ինձ 'ի փրկութիւն : Այժմ զոր անարգեցին շինողքն՝ նա եղև գլուխ անկեան : Ի տեառնէ եղև այս , և է սքանչելի առաջի աչաց մերոց : Լ՝յսօր է զոր արար տէր՝ եկայք ցնծացուք և ուրախ եղիցուք 'ի սմա : Ո՛ տէր փրկեա՛ , ո՛ տէր առաջնորդեա՛ . օրհնեալ որ դալոց ես յանուն տեառն , և օրհնեսցուք զքեզ 'ի տանէ տեառն : Տէր Լ՝ստուած մեր երևեցաւ մեզ . արարէք տօնս ուրախութեան կանխաւ մինչև յանկիւնս սեղանոյ : Լ՝ստուած իմ ես դու և խոստովան եղեց քեզ . աստուած իմ ես դու և բարձր արարից զքեզ : Խոստովան եղեց քեզ տէր՝ զի լուար ինձ , և եղեր ինձ 'ի փրկութիւն : Խոստովան եղերուք տեառն՝ զի զբարի է . զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա : Փառք Հօր և Արդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ : Լ՝յԺմ և միշտ և յաւի՛ :

— Եւ երբեք դէպ յառաջանն ասելով շարունակ — Երեւ դա՛ն —

Եւրեգակն արդարութեան Քրիստոս ծագեալ յաշխարհ՝ հալածեաց՝ :

— Յայնժամ հաճանայն արիւնէ զջուրն յառաջանն և ասէ սաղմոս —

— Քահանայ : Եւէլուիա Եւէլուիա :

Չայն տեառն 'ի վերայ ջուրց՝ և Լ՝ստուած փառաց որոտաց , և տէր ինքն 'ի վերայ ջուրց բազմաց : Մատուցէք տեառն որդիք Լ՝ստուծոյ . մատուցէք տեառն զորդիս խոյոց : Մատուցէք տեառն զփառս և զպատիւ . մատուցէք տեառն զփառս անուան նորա . և երկիրպագէք տեառն 'ի սրահ սրբութեան նորա : Չայն տեառն 'ի վերայ ջուրց՝ և Լ՝ստուած փառաց որոտաց . և տէր ինքն 'ի վերայ ջուրց բազմաց : Չայն տեառն զօրութեանց , և ձայն տեառն մեծ վայելչութեանց : Չայն տեառն փշրէ զմայրս , և մանրէ տէր զմայրսն լիբանանու : Մանրեսցէ զնոսա որպէս զմատաղատունկն լիբանանու , որ սիրելին է՝ որպէս զորդիս միեղջերուի : Չայն տեառն հատանէ զբոց 'ի հրոյ , ձայն տեառն շարժէ զանապատն , և խռովեցուցանէ տէր զանապատն կադէս : Չայն տեառն հատանէ զեղջուրս , և յայտնի առնէ զանտառս : Ի տաճարի նորա ամենեքեան ասացեն զփառս նորա :

Տէր զընտելեղս նստուցանէ և ցածուցանէ . թագաւորեացէ տէր յաւիտեան : Տէր զօրութիւն ժողովորդեան իւրոյ տացէ . և օրհնեսցէ զժողովուրդ իւր 'ի խաղաղութիւն :

— Ընկերացեալս յԵփեմէէ հարգութե —

Եւ յսպէս ասէ տէր . և ցանեցից 'ի վերայ ձեր ջուր սուրբ . և սրբեսցիք յամենայն պղծութեանց ձերոց , և յամենայն կոռց ձերոց սրբեցից զձեզ : Եւ տաց ձեզ զսիրտ նոր , և զոգի նոր նորոգեցից 'ի ձեզ , և հանից զսիրտն քարեղէն 'ի մարմնոց ձերոց , և տաց ձեզ զսիրտ մարմնեղէն : Եւ զոգի իմ տաց ձեզ . և արարից , զի յարդարութիւնս իմ գնայցէք , և զիրաւունս իմ պահիցէք . և առնիցէք զնոսա : Եւ բնակիցիք յերկրին՝ զոր ետու հարցն ձերոց . և եղիցիք ինձ 'ի ժողովուրդ , և ես եղեց ձեզ յԵստուած :

— Պաշտօն Եստուծոյ 'ի Վաղարշապատի Բիւրնէ և Ընկերացեալս —

Եւ պա օրէնքն գաստիարակք եղեն մեզ 'ի Վրիստոս Յիսուս՝ զի 'ի հաւատոցն արդարասցուք : Եւ իբրեւ եկին հաւատքն՝ ոչ ևս ընդ գաստիարակաւ եմք : Վանգի ամենեքին որդիք Եստուծոյ էք հաւատովք 'ի Յիսուս Վրիստոս : Արք միանգամ 'ի Վրիստոս մկրտեցայք՝ զՎրիստոս զգեցեալ էք չիք խտիր . ոչ հրէի , և ոչ հեթանոսի , ոչ ծառայի և ոչ ազատի , ոչ արուի և ոչ իգի , զի ամենեքեան դուք մի էք 'ի Վրիստոս Յիսուս : Եւ պա եթէ դուք Վրիստոսի էք՝ ուրեմն Երրահամու զաւակք էք՝ ըստ աւետեացն ժառանգք :

— Գալի : Եւէ՛լ . Եւէ՛լ : Յոյց մեզ տէր զոգորմութիւնս քո՛ :

Վահանայն : — Սբէր Եւրաբանիս Յիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ Յովնանոս —

Եւ Տէրն մեր Յիսուս Վրիստոս :

Եւ էր այր մի 'ի փարիսեցւոց անտի՝ Վիկոդիմոս անուն՝ իշխան հրէից : Սա եկն առ նա գիշերի՝ և ասէ ցնա . Սաբբի . գիտեմք եթէ յԵստուծոյ եկեալ ես վարդապետ . զի ոչ ոք կարի զայդ նշանս առնել՝ զոր դուդ առնես , եթէ ոչ Եստուած իցէ ընդ նմա : Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցնա . ամէն ամէն ասեմ քեզ . եթէ ոք ոչ ծնցի վերստին՝ ոչ կարէ տեսանել զարքայութիւնն Եստուծոյ : Եսէ ցնա Վիկոդիմոս՝ զիարդ կարէ մարդ ծնանիլ՝ որ ծերն իցէ . միթէ մարթ իցէ անգրէն յորովայն մօր իւրոյ կրկին մտանել և ծնանիլ : Պատասխանի ետ Յիսուս՝ և ասէ ցնա . ամէն ամէն ասեմ քեզ , եթէ ոք ոչ ծնցի 'ի ջրոյ և 'ի Հոգւոյ՝ ոչ կարէ մտանել յարքայութիւնն Եստուծոյ : Օ՛ի ծնեալն 'ի մարմնոյ՝ մարմին է՝ և ծնեալն 'ի Հոգւոյ՝ հոգի է : Դու մի՛ զարմանար , թէ ասացի քեզ՝ պարտ է ձեզ ծնանիլ վերստին : Օ՛ի հոգմ ուր կամի՝ շնչէ . և զձայն նորա լսես . այլ ոչ գիտես , ուստի գայ , կամ յո՛ երթայ . նոյնպէս և ամենայն ծնեալն 'ի Հոգւոյն :

— Սարգիսայն : Եւ ևս խաղաղութեան զտէր աղաչեսցուք :

Այսն վերստին ծննդեան մկրտելոց 'ի սուրբ աւագանէն , լինիլ որդիս Ըստոյ

և որդիս տուրնջեան՝ զտէր աղաչեսցուք :

— Քահանայն : Տէր ողորմեա՛ . Տէր ողորմեա՛ . Տէր ողորմեա՛ :

Տէր մեր և փրկիչ Յիսուս Քրիստոս՝ որ առաքեցեր զսուրբ առաքեալսն քո ընդ ամենայն աշխարհ՝ հրաման տալով նոցա՝ քարոզել և մկրտել զամենայն հեթանոսս՝ յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ : Եւ և սահմանեցեր անսուտ բանիւ քով՝ ոչ ծնելոցն 'ի ջրոյ և 'ի հոգւոյ՝ ոչ մտանել յարքայութիւնն երկնից : Եւ որմէ բանէ զարհուրեալ ծառայս քո , և փափաքելով մշտնջենաւոր կենացդ եկեալ է կամաւ 'ի մկրտութիւն : Եւրդ աղաչեմք զքեզ տէր՝ առաքեա՛ զհոգիդ քո սուրբ , որպէս զի սրբեալ 'ի մեղաց՝ 'ի հաճոյս կամաց քոց կեցցէ սա յայսմ աշխարհիս՝ և մեօք հանդերձ փառաւորեսցէ զքեզ ընդ Հօր և ընդ Հոգւոյն սրբոյ՝ այժմ և միշտ և յաւիտեանս . ամէն :

— Եւրդ մերհացոցանէ զերախայն և ասէ զաղօթն զայս —

Որ կոչեցեր զծառայս քո տէր 'ի սրբութիւն և 'ի լուսաւորութիւն մկրտութեան . աղաչեմք զքեզ տէր , արա՛ զսա արժանի մեծի շնորհաց քոց : Մկրտեա՛ 'ի սմանէ զհնութիւն մեղաց և նորոգեա՛ 'ի կեանս նորս . և լցո՛ զօրութեամբ Հոգւոյդ սրբոյ , 'ի նորոգութիւն փառաց քոց : Եւ քեզ վայել է փառք , իշխանութիւն և պատիւ :

— Քահանայն : Երախայս զի՛նչ խնդրէ :

— Կնոթայրն : Հաւատ . Յոյս . Սէր . և Մկրտութիւն : Մկրտիլ և արդարանալ , մաքրել 'ի մեղացն , ազատիլ 'ի դիւաց և ծառայել Եւստուծոյ : (Երեցնէն)

— Քահանայն : Օրինչ անունէ սորա :

— Կնոթայր : (այս անուն) :

— Քահանայն : Եւեալ զերախայն ասէ — (Եւս անուն) ծառայս Եւստուծոյ եկեալ յերախայութենէ 'ի մկրտութիւն՝ մկրտի Յանուն Հօր (Էնիդէ ասոյ զերախայն մեանգամ 'ի ջրն) Եւ Որդւոյ (Էնիդէ դարձեալ մեանգամ) և Հոգւոյն սրբոյ (Էնիդէ վերսորին մեանգամ) : Գնեալ արեամբն Քրիստոսի 'ի ծառայութենէ մեղաց՝ ընդունի զորդեգրութիւն Հօրն երկնաւորի . լինել ժառանգակից Քրիստոսի , և տաճար Հոգւոյն սրբոյ :

— Դպիւր : Եւէլուիա ալէլուիա : Փրկէ թէր զանձինս ծառայից իւրոց , մի՛ զղջասցին ամենեքեան ոյք յուսացեալ են 'ի նա :

Եւէլուիա Որթիւ :

— Քահանայն : Խաղաղութիւն ամենեցուն :

— Դպիւր : Եւ ընդ հոգւոյդ քում :

— Սարկաւաքն : Երկիւղածութեամբ լուարուք :

— Քահանայն : Սրբոյ Եւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի՝ որ ըստ Սատթէոսի :

— Դպիւր : Փառք քեզ տէր Եւստուած մեր :

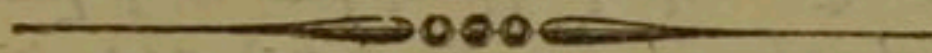
— Սարկաւաք : Պաշտօնումէ . Եւսէ Եւստուած :

— Քահանայն : Այսն մկրտութեան տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի :

Յայնժամ գայ Յիսուս ի Գալիլեէ ի Յորդանան առ Յովհաննէս մկրտիլ ի նմանէ : Եւ Յովհաննէս արգելու զնա՝ և ասէ . ինձ պիտոյ է ի քէն մկրտիլ և դու առ իս գաս : Պատասխանի ետ Յիսուս՝ և ասէ ցնա . Թոյլ տուր այժմ . զի այսպէս վայելէ մեզ լնուլ՝ զամենայն արգարութիւն . և ասլա թոյլ ետ նմա : Եւ իբրեւ մկրտեցաւ Յիսուս՝ եւ վաղվաղակի ի ջրոյ անտի . և ահա բացան նմա երկինք , և ետես զՀոգին Լստուծոյ՝ զի իջանէր իբրեւ զաղաւնի և գայր ի վերայ նորա : Եւ ահա ձայն յերկնից՝ որ ասէր . դա է որդի իմ սիրելի ընդ որ հաճեցայ :

— Դուք : Նոր իսրայէլ կոչեցաք ի Քրիստոս : — Եւ ասին — Դէկ ասին —

(Օրհնեալ տէր մեր Յիսուս Քրիստոս ամէն : Հայր մեր :

ԳԼՈՒԽ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆ

ՍՈՒՐԲ ԽՈՐՀՐԳՈՅ ՀԱՂՈՐԳՈՒԹԵԱՆ

Քահանայն հանդերձ սարկաւազօժ հարանէ յաւանդաւորաւն եկեղեցւոյն . և ասէն Սաղմոս :

Աւելուիա Աւելուիա :

Քահանայք քո զգեցցին զարդարութիւն և սուրբք քո ցնծալով ցնծասցեն : Յիշեա՛ Տէր զՂաւիթ և զամենայն հեղուծիւն նորա : Որպէս երգուաւ տեառն , և ուխտս եդ Աստուծոյ Յակոբայ : Աթէ՛ ոչ մտից 'ի յարկս տան իմոյ . թէ ելից յանկողնս մահճաց իմոց : Թէ՛ տաց լքուն աչաց , կամ նինջ արտեանաց իմոց , կամ հանգիստ իրանաց իմոց . մինչև գտից զտեղի յարկի տեառն Աստուծոյ Յակոբայ : Ահա՛ լուաք զնմանէ յԱփրաթայ , և գտաք զնա 'ի դաշտս մայրեաց : Մտցուք 'ի յարկս նորա , երկիրպագցուք 'ի տեղւոջ՝ ուր կացեալ են ոտք նորա : Արի՛ տէր 'ի հանգիստ քո , դու՛ և տապանակ կտակի սրբութեան քո : Արիցունք քո զգեցցին զարդարութիւն և սուրբք քո ցնծալով ցնծասցեն : Այսն Ղաւթի սիրելւոյ քո՝ մի՛ դարձուցանէր զերեսս քո յօծելոյ քումմէ : Արդուաւ Տէր Ղաւթի ճշմարտութեամբ , և ոչ ստեաց նմա՝ 'ի պտղոյ որովայնէ նորա նստուցանել յաթոռ նորա : Թէ՛ պահեսցեն որդիք քո զօրէնս իմ , և զվկայութիւնս իմ զոր ուսուցից նոցա : Որդիք քո նստցին յաւիտեանս յաւիտենից յաթոռ քո : Հաճեցաւ Տէր ընդ սիօն , և ընտրեաց բնակել 'ի նմա . ասէ , այս է հանգիստ իմ յաւիտեանս յաւիտենից 'ի սմա բնակեցայց՝ զի հաճեցայ ընդ սա : Օջորիս սորա օրհնելով օրհնեցից . և զաղքատս սորա լցուցից հացիւ : Արիցանց սորա զգեցուցից զփրկութիւն , և սուրբք սորա ցնծալով ցնծասցեն : Անդ ծագեցից զեղջուր 'ի Ղաւիթ , պատրաստ արարից զճրագ օծելոյ իմոյ : Թշնամեաց սորա զգեցուցից զամօթ , և 'ի վերայ նորա ծաղկեսցի սրբութիւն իմ :

Փառք Հօր և՛ : ԱյԺմ և միշտ և՛ :

— Քահանայն զգեւորաւորի և ապա ասէ զաղբն շայն : —

Որ զգեցեալ ես զլոյս որպէս հանդերձ . Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս , անձառելի խոնարհութեամբ յերկրի երևեցար և ընդ մարդկան շրջեցար : Որ եղեր քահանայապետ յաւիտենից ըստ կարգին Մեղքիսեդեկի , և զարդարեցեր զեկեղեցի քո սուրբ : Արժանի՛ արա զիս 'ի ժամոյս յայսմիկ զանախտան ծառայս քո , որ համարձակիմ և մերձենամ 'ի նոյն հոգեւոր պաշտօն փառաց քոց : Որպէս զի զամենայն ամբարշտութիւնս մերկացայց՝ որ է հանդերձ պղծութեան , և

զարդարեցայց լուսով քով : Անկեա՛ յինէն զչարիս իմ , և թօթափեա՛ զյան-
ցանս իմ , որպէս զի արժանի եղեց հանդերձեալ լուսոյդ առ 'ի քէն : Անորհեա՛
ինձ քահանայական փառօք մտանել 'ի պաշտօն սրբութեանց քոց , ընդ այնոսիկ՝
որք անմեղութեամբ պահեցին զպատուիրանս քո : Օ՛յի և ես պատրաստ գտայց
երկնաւոր առաքաստիդ ընդ իմաստուն կուսանսն՝ փառաւորել զքեզ Վրիստոս ,
որ բարձեր զմեզս ամենեցուն : Օ՛յի դու ես սրբութիւն անձանց մերոց , և քեզ
բարերարդ Աստուծոյ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատ՝ :

— Սիւն զգետաւորի բահանայն —

— Գալիս : Խորհուրդ խորին անհաս անսկիզբն , որ զարդարեցեր զվերին
պետութիւնդ . 'ի յառագաստ անմատոյց լուսոյն , գերապանծ փառօք զդասս
հրեղինաց : Անճառահրաշ զօրութեամբ ստեղծեր զԱդամ 'ի պատկեր տիրական ,
և նազելի փառօք զգետաւորեցեր 'ի դրախտն ադենի տեղի բերկրանաց : Չար-
չարանօք քո սուրբ Սիւնին նորոգեցան արարածք ամենայն , և վերստին մարդն
անմահացաւ , զարդարեալ 'ի զգետ անկողնպտելի : Անձրեաճին բաժակ հրահո-
սան , որ հեղեր յառաքեալսն 'ի սուրբ վերնատանն , հեղ և 'ի մեզ Հոգիդ
սուրբ Աստուած ընդ պատմութեանի զքո զիմաստութիւն : Տան քում վայելէ
սրբութիւն , որ զգեցար զվայելչութիւն՝ սրբութիւն փառաց ընդ մէջ քո ածեալ ,
պատեա՛ զմէջս մեր ճշմարտութեամբ : Որ զարարչագործ բազուկս քո տարածեցեր
ընդ դէմ աստեղաց , հաստատեա՛ զբազուկս մեր կարողութեամբ , համբարձմամբ
ձեռաց՝ առ քեզ միջնորդել : Իւսմամբ թագ 'ի գլուխ պատեոցես զմիտս և
զզգայարանս՝ խաչանիշ ուրարամբ ըստ Ահարոնի , ծաղկեալ յոսկեթել 'ի զարթ
խորանի : Իամից բոլորից տիրապէս աստուածպետական նախորտապատ սիրով զմեզ
զգետաւորեցեր՝ քում սուրբ խորհրդոյդ լինիլ սպասաւոր : Թագաւոր երկնա-
ւոր , զեկեղեցի քո անշարժ պահեա՛ , և զերկրպագուս անուանդ քում պահեա՛
'ի խաղաղութեան :

— Գալ խորհրդաւորաւոր բահանայն առաջի սեղանոյն և լուսոյն զյեռան՝ ասելով —

Ալէլուիա . Ալէլուիա :

Իրեացից սրբութեամբ զձեռս իմ , և շուրջ եղեց զսեղանով քով տէր :

— Սարկաւաճ : Գատ արա՛ ինձ տէր զի ես յանբծութեան իմում գնացի ,
'ի տէր յուսացայ , զի մի՛ եղեց հիւանդ : Քորձեա՛ զիս տէր և քննեա՛ զիս ,
փորձեա՛ զերիկամունս իմ և զսիրտ իմ : Ողորմութիւն քո տէր առաջի աջաց
իմոց , և հաճոյ եղեց ճշմարտութեան քում : Այն նստայց ես յաթոռս նանրաց ,
և ընդ անօրէնս ես ոչ մտից : Ատեցի ես զժողովս չարաց , և ընդ ամբարիշտս
եւ ոչ նստայց : Իրեացից սրբութեամբ զձեռս իմ և շուրջ եղեց զսեղանով քով
տէր : Լսել ինձ զձայն օրհնութեան քո , և պատմել զամենայն սքանչելիս քո :
Տէր , սիրեցի զվայելչութիւն տան քո , և զտեղի յարկի փառաց քոց : Մի՛ կո-
րուսանէր ընդ ամբարիշտս զանձն իմ , և մի՛ ընդ արս արիւնսհեղս զկեանս իմ :
Որոց ձեռք իւրեանց յանօրէնութեան են , և աջ նոցա լի է կաշառօք : Ես
յամբծութեան իմում գնացի , փրկեա՛ զիս տէր և ողորմեա՛ ինձ : Ոտն իմ կացցէ

յուզղղութեան : Յեկեղեցիս մեծս օրհնեցից զքեզ :

Փառք Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ , ԱյԺմ և միշտ և" :

— Քահանայն : Խոստովանիմ առաջի Աստուծոյ , և առաջի ձեր հարք և եղբարք , զամենայն զմեզս՝ զոր գործեալ եմ : Քանզի մեղայ խորհրդով բանիւ և գործով , և ամենայն մեղօք՝ զոր գործեն մարդիկք . մեղայ , մեղայ , աղաչեմ զձեզ , խնդրեցէք վասն իմ յԱստուծոյ զթողութիւն :

— Յայնժամ ոմն 'ի Կահանայից' և եկե շէջե Կահանայ' ոմն 'ի սարկաւազաց' համ 'ի դպրաց' —

Ողորմեսցի քեզ Աստուած հղօրն . և թողութիւն շնորհեսցէ ամենայն յանցանաց քոց , անցելոյն և այժմոյս և յառաջիկայէն փրկեսցէ , և հաստատեսցէ յամենայն գործս բարիս . և հանգուցէ զքեզ 'ի հանդերձեալ կեանսն :

— Գալիւրի : Ամէն :

— Քահանայն : Ազատեսցէ և զձեզ մարդասէրն Աստուած , և թողցէ զամենայն յանցանս ձեր , տացէ ժամանակ ասպաշխարհելոյ և գործելոյ զբարիս . ուղղեսցէ և զառաջակայ կեանս ձեր շնորհօք սուրբ Հոգւոյն , հղօրն և ողորմածն և նմա փառք յաւիտեանս ամէն :

— Գալիւրի : Յիշեսցիր և զմեզ առաջի անմահ գառինն Աստուծոյ :

— Քահանայն : Յիշեալ լիջիք առաջի անմահ գառինն Աստուծոյ :

— Սարկաւազն : Այլ ևս խաղաղութեան զտէր աղաչեսցուք :

Օրհնեսցուք զտէրն մեր Յիսուս Քրիստոս՝ որ արժանի արար զմեզ կալ 'ի տեղւոջս փառաբանութեան , և երգել զերգս հոգեւորս : Ամենակալ տէր Աստուած մեր , կեցո՛ւ և ողորմեա՛ :

— Քահանայն : Ի յարկի սրբութեան և 'ի տեղւոջ փառաբանութեան , խոնարհեալ քեզ երկիրպագանեմք , զսուրբ , զհրաշալի և զյաղթող տէրութիւնդ քո օրհնեմք և փառաւորեմք . և ընդերկնային զօրսն մատուցանեմք զօրհնութիւն և զփառս ընդ Հօր և ընդ Հոգւոյն սրբոյ , այժմ և միշտ և" :

— Աստուծանին Գալիւրի երգել մեղեմի համ Գալ ըստ Գալաթիէն , և մեշնոտ երգելն՝ Կահանայն տալ 'ի ծառայ զաղթեալս «բայն» Գրեգորի «Աստուծոյ» առ Սարգիս : Իսկ եկե Աղիսիոս լիւնցի երբեքս ձեռնիս անկեալ Բաղիսարաշ տոհմից —

Աղաչեմք և աղերսեմք արտասուելից հառաչմամբ յամենայն անձնէ զփառաւորեալ արարչութիւնդ , անեղծ , և անստեղծ անժամանակ Հոգւոյդ գթածի . որ բարեխօսդ ես՝ վասն մեր յանմուռնչ հեծութիւնս առ ողորմածն Հայր : Որ զսուրբսն պահես , և զմեղուցեալսն մաքրես , և տաճարս կազմես կենդանի և կեցուցիչ կամաց բարձրեալ Հօրն : Արդ , ազատեալ զմեզ յամենայն անմաքուր գործոց՝ որ ոչ է հաճոյ քում բնակութեան : Այլ մի՛ շիջցին առ 'ի մենջ լուսոյդ շնորհաց փայլմունք 'ի տեսականաց աչացս իմաստից : Այսն զի զքեզ ուսարք միանալ 'ի մեզ 'ի ձեռն աղօթից և ընտիր վարուց խնկիւնց : Անկալ զմեր

պաշտօնան , և յարդարեան զմեզ օթեանս պատուականս ամենայն պատրաստու-
թեամբ՝ ընդունել զայս փրկարար մանանայն կենաց՝ առանց պատժոց դատապար-
տութեան : Օ՛ի յայսմ ամենայնի՝ քոյդ քարոզեսցի զթութիւն , որպէս Որդ-
ւոյն՝ Հօրն քաղցրութիւն : Որ զանառկ որդին մերձեցոյց 'ի հայրենի ժառան-
գութիւնն , և զպոռնիկսն յառաջեցոյց յերկնային արքայութիւնն արդարոցն երա-
նութեան : Այո՛ , տէր , այո՛ , և ես մի եմ 'ի նոցանէ , և զիս ընկալ ընդ նո-
սին , իբր մարդասիրութեան կարօտեալ մեծի : Հնորհօք քո ապրեալ արեամբն
'Քրիստոսի ստացեալս : Օ՛ի յայսմ ամենայնի յամենայնում ծանկցի մարդասի-
րութիւն քո՝ ընդ Հօր փառաւորեալ համապատուաբար 'ի մի կամս և 'ի մի իշ-
խանութիւն գովութեան :

— Եւէ Եպիսկոպոս է Խորհրդակալսն՝ ասոյ յայնէ —

— Սարկաւաքն : () օրհնեալ տէր :

— Եպիսկոպոսն : Օ՛ի քո է զթութիւն և կարողութիւն և մարդասիրութիւն ,
զօրութիւն և փառք յաւիտեանս ամէն :

— Այս առեալ Կահանայն շնորհաբար՝ դնէ 'ի հաղթանս աւելլ —

Յիշատակ տեառն մերոյ Յիսուսի 'Քրիստոսի՝ որ բազմեալ հանգչի յանար-
ուէստ աթոռ , օրհնեցէք , գովեցէք և բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

— 'Եպիսկոպոս և շնորհաբար՝ դնէ 'ի սկիզբն աւելլ —

Յաղագս յիշատակի փրկագործ տնօրէնութեան տեառն Աստուծոյ և փրկչին
մերոյ Յիսուսի 'Քրիստոսի որոյ 'ի կողահոս արեան աղբերէն նորոգեցան արա-
բածք և անմահացան . օրհնեցէք , գովեցէք և բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Տէր Աստուած մեր՝ որ զերկնաւոր զհացդ՝ զտէր մեր Յիսուս 'Քրիստոս ,
զկերակուրդ ամենայն աշխարհի՝ առաքեցեր փրկիչ և կեցուցիչ և բա-
րերար՝ օրհնել և սրբել զմեզ . ինքնին դու տէր օրհնեալ և այժմ զառա-
ջագործութիւնս զայս , և զմեզ անդատապարտ պահեալ 'ի քահանայագործութիւն
Աստուծային խորհրդոց քոց . զի սուրբ և փառաւոր է ամենապատիւ մեծ վայել-
չութիւն փառացդ՝ այժմ և միշտ և յաւիտեանս ամէն :

— Սարկաւաքն : () օրհնեալ տէր :

— 'Քահանայն : () օրհնեալ Թագաւորութիւնն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն
սրբոյ՝ այժմ :

Խաղաղութիւն ամենեցուն :

— 'Գլխիւն : Այլ ընդ հոգւոյդ քում :

— Սարկաւաքն : Աստուծոյ երկիրպագեսցուք :

— 'Գլխիւն : Առաջի քո Տէր :

— 'Քահանայն : Տէր Աստուած մեր՝ որոյ կարողութիւնդ անքննին է և
փառքդ անհասանելի : Որոյ ողորմութիւնդ անչափ է և զթութիւնդ ամուսն : 'Կու

ըստ առատ մարդասիրութեանդ քու՛մ նայեա՛ց 'ի ժողովուրդս քո և 'ի տաճարս այս սուրբ : Եւ արա՛ ընդ մեզ և ընդ աղօթակիցս մեր առատապէս զողորմութիւն քո և զգթութիւն : Եւ քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ , այժմ և միշտ և յաւիտեանս . ամէն :

— Սարկիսապետ : Պաշտօնումէ :

— Դպիւրէն : Սուրբ Աստուած , սուրբ և հզօր . սուրբ և անմահ , ողորմեա՛ մեզ : (Երեցս՝ Իրինեա՛)

— Քահանայն . 'ի Զաքարիա — Աստուած սուրբ , որ 'ի սուրբս հանգուցեալ ես , և երեքսրբեան ձայնիւ սերովբէք գովեն զքեզ , և քերովբէք փառաբանեն , և ամենայն երկնային զօրութիւնք քեզ երկիրպագանեն : Եւ նկալ և 'ի բերանոյ մեղաւորացս զերեքսրբեան օրհնութիւնս , և պահեա՛ զմեզ քոյին քաղցրութեամբդ . թող մեզ զամենայն յանցանս մեր զկամայ և զակամայ , սրբեա՛ զհոգի , զմիտս և զմարմինս մեր , և շնորհեա՛ սրբութեամբ պաշտել զքեզ զամենայն աւուրս կենաց մերոց : Եւ սուրբ ես տէր Աստուած մեր և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ :

— Մինչ քահանայն աղօթէ Զաքարիա —

— Սարկիսապետ : Եւ ևս խաղաղութեան զտէր աղաչեսցուք :

— Դպիւրէն : Տէր ողորմեա՛ :

— Սարկիսապետ : Այս ևս խաղաղութեան ամենայն աշխարհի և հաստատութեան սրբոյ Եկեղեցւոյ զտէր աղաչեսցուք : — Տէր ողորմեա՛ :

Այս ամենայն սուրբ և ուղղափառ Եպիսկոպոսաց զտէր աղաչեսցուք : Տէր ողորմեա՛ :

Այս հայրապետին մերոյ տեառն (այս անուն) կենաց , և փրկութեան հոգւոյ նորին զտէր աղաչեսցուք : — Տէր ողորմեա՛ :

Այս վարդապետաց , քահանայից , սարկաւագաց , դպրաց և ամենայն ուխտի մանկանց եկեղեցւոյ զտէր աղաչեսցուք : — Տէր ողորմեա՛ :

Այս բարեպաշտ թագաւորաց և Աստուածատէր իշխանաց , զօրավարաց և զօրաց նոցին զտէր աղաչեսցուք : — Տէր ողորմեա՛ :

Եւ ևս միաբան վասն ճշմարիտ և սուրբ : — Տէր ողորմեա՛ :

Օ, անձինս մեր և զմիմեանս : — Քեզ տեառնդ յանձն եղիցուք :

Ողորմեաց մեզ տէր : — Տէր ողորմեա՛ , տէր ողորմեա՛ , տէր ողորմեա՛ :

— Սարկիսապետ : Օրհնեա՛ տէր :

— Քահանայն : Եւ ողորմած և մարդասէր ես Աստուած գողով . և քեզ վայելէ փառք :

— Աստուած ընկերացեալս Ինին՝ Դիւր , Աւելուր , և Աւերարան 'ի յայնին . և զին աւարտան աւերարանին՝ ասեն . —

— Դպիւրէն : Փառք քեզ տէր Աստուած մեր :

— Սարկիսապետ : Հաւատամք 'ի մի Աստուծոյ 'ի Հայրն :

Իսկ որք ասենն , էր երբեմն՝ յորժամ ոչ էր Որդի , կամ էր երբեմն՝ յոր-

ժամ ոչ էր Սուրբ Հոգի, կամ թէ յոչեից եղեն, կամ յայլմէ էութենէ ասեն լինիլ զՈրդին Աստուծոյ և կամ զսուրբ Հոգին. եւ թէ փոփոխելիք են կամ այլայլելիք. զայնպիսիսն ոչ ընդունի կաթուղիկէ և առաքելական սուրբ եկեղեցին:

— Սարկաւազն: () Բնեւ տէր:

— Վահանայն: Իսկ մեք փառաւորեսցուք որ յառաջ քան՝

— Սարկաւազն: Եւ ևս խաղաղութեան զտէր աղաչեսցուք:

— Դպիրքն: Տէր ողորմեա՛:

— Սարկաւազն: Եւ ևս հաւատով աղաչեսցուք և խնդրեսցուք ի տեառնէ Աստուծոյ և ի փրկչէն մերմէ Յիսուսէ Վրիստոսէ ի ժամուս պաշտաման և աղօթից: Օ, ի արժանի ընդունելութեան արասցէ, լուիցէ տէր ձայնի աղաչանաց մերոց, ընկալցի զխնդրուածս սրտից մերոց, թողցէ զյանցանս մեր, ողորմեսցի ի վերայ մեր: Աղօթք մեր և խնդրուածք յամենայն ժամ մտցեն առաջի մեծի տէրութեան նորա, և նա տացէ մեզ միաբան միով հաւատով և արդարութեամբ վաստակիլ ի գործս բարիս: Օ, ի զողորմութեան զշնորհսն իւր՝ արասցէ ի վերայ մեր. տէրն ամենակալ կեցուսցէ և ողորմեսցի:

— Դպիրքն: Կեցո՛ տէր:

— Սարկաւազն: Օ, ժամս և զառաջակայ օրս խաղաղութեամբ անցուցանել հաւատով ի տեառնէ խնդրեսցուք: — Շնորհեա՛ տէր:

Օ, հրեշտակ խաղաղութեան՝ պահապան անձանց մերոց ի տեառ՝: — Շնորհեա՛ տէր:

Օ, քաւութիւն և զթողութիւն յանցանաց մերոց ի տեառնէ՝: — Շնորհեա՛ տէր: Եւ ևս միաբան՝: — Տէր ողորմեա՛: Օ, անձինս մեր՝: — Վեղ տեառնդ՝: Ողորմեաց մեզ՝: — Տէր ողորմեա՛, տէր ողորմեա՛, տէր ողորմեա՛:

— Սինչ նոյս երգեն՝ ի Զաքարիա առ զաղբն շաշ —

— Վահանայն: Տէր մեր և փրկիչ Յիսուս Վրիստոս. որ մեծդ ես ողորմութեամբ և առատ պարգեօք բարերարութեան քո: Որ դու քոյին կամաւդ համբերեցեր չարչարանաց խաչի և մահու՝ յաղագս մեղաց մերոց: Եւ պարգեւցեր առատապէս զպարգևս Հոգւոյդ սրբոյ երանելի առաքելոցն: Հաղորդս արա և զմեզ տէր աղաչեմք զքեզ Աստուածային պարգեւացդ, թողութեան մեղաց և ընդունելութեան Հոգւոյդ սրբոյ:

— Սարկաւազն: () Բնեւ տէր:

— Վահանայն: Որպէս զի արժանաւորք եղիցուք դոհութեամբ փառաւորել զքեզ ընդ Հօր և ընդ սուրբ Հոգւոյդ, այժմ և միշտ և յաւի՛:

Խաղաղութիւն ամենեցուն:

— Դպիրքն: Եւ ընդ հոգւոյդ քում:

— Սարկաւազն: Աստուծոյ երկիրպագեսցուք:

— Դպիրքն: Առաջի քո Տէր:

— Վահանայն: Խաղաղութեամբ քով Վրիստոս փրկիչ մեր՝ որ ի վերէ քան զամենայն միտս և զբանս՝ ամրացո՛ զմեզ և աներկիւղ պահեա՛ յամենայն չարէ:

— Գալիերին : Լճէն :

— Քահանայն : Հաւատարեալ զմեզ ընդ ճշմարիտ երկրպագուս քո , որք հոգւով և ճշմարտութեամբ քեզ երկիրպագանեն :

— Գալիերին : Լճէն :

— Քահանայն : Այսն զի՝ քեզ վայել է փառք և իշխանութիւն ընդ Տօր և ընդ սուրբ Հոգւոյն . այժմ և միշտ և յաւիտեանս :

() Բհնեալ տէր մեր Յիսուս Քրիստոս : Լճէն :

— Սահակայն : () Բհնեալ տէր :

— Քահանայն : Տէր Լստուած՝ օրհնեսցէ զամենեանդ :

— Գալիերին : Լճէն :

— Սահակայն : Սաղմոս ասացէք տեառն Լստուծոյ մերում , գպիրք , ձայնիւ քաղցրութեամբ զերգս հոգեորս :

— Լստուած Գալիերին երգեն զսրբասացութիւն , (1)

ՍՐԲԱՍԱՑՈՒԹԻՒՆՔ :

Տօնդեան . Արարիւն . Լեւիտաց :

Ինչպէս որ հրեշտակաց և զօրք երկնաւորաց , իջեալ 'ի յերկնից ընդ միաժին թագաւորին : Որք երգէին և ասէին , սա է որդին Լստուծոյ ամենեքեան ասասցուք . ուրախ լերուք երկինք , և ցնծասցեն հիմունք աշխարհի : Օհ Լստուածն յաւիտեանական՝ 'ի յերկնի երեւցաւ և ընդ մարդկան շրջեցաւ՝ զի կեցուցէ զանձինս մեր :

Առաջ Հինգշաբթի

Որ վերա նստիս 'ի կառս հրանիւթս քառակերպեանս , անճառելի բանդ Լստուած , այսօր իջեալ 'ի յերկնայնոցն՝ վասն քո արարածոցս՝ յանձն առեր բազմիւ ընդ աշակերտսն : Եւ սերովբէքն հիացեալ զարմանային , և պետութիւնք վերին զօրացն սքանչալեալ աղաղակէին ասելով . Սուրբ , սուրբ , սուրբ տէր զօրութեանց :

Օգոստոս և Հոգեւորական

Ով է որպէս տէր Լստուած մեր . խաչեցաւ վասն մեր , թաղեցաւ և յարեալ՝ հաւատարիմ եղև աշխարհի և համբարձաւ փառօք : Ահայք ժողովուրդք զօրհնութիւն ընդ հրեշտակս երգեսցուք նմա , ասելով . սուրբ . սուրբ . սուրբ ես տէր Լստուած մեր :

Կե-րակէի . Եկեղեցւոյ . Տաղիւղարդի և Հրեշտակաց

Հրեշտակային կարգաւորութեամբ լցեր Լստուած , զքո սուրբ զեկեղեցի : Հաղարք հաղարաց հրեշտակապետք կան առաջի քո , և բիւրք բիւրոց հրեշտակք յաշտեն զքեզ տէր . և 'ի մարդկանէ հաճեցար ընդունիլ զօրհնութիւն ձայնիւ որհրդականաւ . սուրբ , սուրբ , սուրբ տէր զօրութեանց :

Ի Տօն Սրբոց

Սրբութիւն սրբոց՝ մեծ ես և ահաւոր : Եւ զինուորութիւնք հրեշտակացն շնեն զքեզ և ասեն : Փառք 'ի բարձունս Լստուծոյ , և յերկիր խաղաղութիւն :

— Եւ զի նի աւարտման սրբասացութեանն աւել —

— Սուրբաւանդ : Եւ ևս խաղաղութեան զտէր լաղաչեսցուք :

— Գալիլէի : Տէր ողորմեա՛ :

— Սուրբաւանդ : Եւ ևս հաւատով և սրբութեամբ և ցոյցով յաղօթս առաջի սրբոյ սեղանոյս Աստուծոյ . մի՛ խղճիւ և գայթակղութեամբ , մի՛ նենգութեամբ և խորամանկութեամբ , մի՛ պատրանօք և խաբէութեամբ , մի՛ երկմտութեամբ և մի՛ թերահաւատութեամբ . այլ ուղիղ վարուք , պարզ մտօք , միամիտ սրտիւ , կատարեալ հաւատով , լցեալ սիրով լի և առաւելեալ ամենայն գործովք բարութեան , կացցուք յաղօթս առաջի սրբոյ սեղանոյս Աստուծոյ , և գտցուք զողորմութեան զշնորհս : Եւ ուր յայտնութեան և ի միւսանգամ գալստեան տեառն մերոյ և փրկչին Եփեսոսի Վրիստոսի , կեցուսցէ և ողորմեսցի :

— Գալիլէի : Կեցո՛ տէր և ողորմեա՛ :

— Ընդ երգելն դարաց՝ հանայն աւել ի քաջութիւնս —

Տէր Աստուած զօրութեանց և արարիչ ամենայն լինելութեանց , ընկալ առ ի մէջ զառաջագործութիւնս զայս , և աւարտեա՛ զսա ի խորհրդականութիւն մարմնոյ և արեան միածնի քո , ի թողութիւն մեղաց ճաշակողացս՝ զհացս զայս և զբաժակն :

— Սուրբաւանդ : ()րհնեա՛ տէր :

— Վահանայն : Ընդհօք և մարդասիրութեամբ տեառն մերոյ և փրկչին Եփեսոսի Վրիստոսի : Ընդ որում քեզ հօր միանգամայն և հոգւոյդ սրբոյ՝ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ , այժմ և՛ :

Խաղաղութիւն ամենեցուն :

— Գալիլէի : Եւ ընդ հոգւոյդ քում :

— Սուրբաւանդ : Աստուծոյ երկիր պագեսցուք :

— Գալիլէի : Առաջի քո Տէր :

— Սուրբաւանդ : Ողջոյն տուք միմեանց ի համբոյր սրբութեան , և որք ոչ էք կարող հաղորդիլ Աստուածային խորհրդոյս՝ առ դուռս ելեք և աղօթեցէք :

— Եւ առ ժեհեհեան համբոյրեցին զիմեանս —

— Գալիլէի : Վրիստոս ի մէջ մեր յայտնեցա՛ որ էնն Աստուած աստ բաղնեցաւ : Խաղաղութեան ձայն հնչեցաւ , սուրբ ողջունի՝ հրաման տուաւ : Եկեղեցիս մի անձն եղև՝ համբոյրս յօդ լրման տուաւ : Թշնամութիւնն հեռացաւ , սէրն ընդհանուրս սփռեցաւ : Արդ պաշտօնեայք բարձեալ զձայն , տուք օրհնութիւն ի մի բերան , միասնական Աստուածութեան , որում սրովբէքն են սրբաբան :

— Սուրբաւանդ : Հաւատով կացցուք , բարւոք կացցուք և նայեցարուք զգուշութեամբ :

— Գալիլէի : Ա՛յր համբառնամք զաչս ունելով , և պաղատիմք զայս ասելով .

զմեղս մեր մի՛ յիշեսցես այլ դժու թեամբ քո քաւեսցես, ընդ հրեշտակաց օրհնեմք զքեզ և ընդ սրբոց քոց տէր փառք քեզ :

— Սարկաւա՞ն : () օրհնեա՛ տէր :

— Վահանայն : Շնորհք, սէր, և Աստուածային սրբարար զօրութիւնն Հօր և Արդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ, եղիցի ընդ ձեզ ընդ ամենեւեան :

— Վաղիրքն : Ամէ՛ն : Աւ ընդ հոգւոյդ քում :

— Սարկաւա՞ն : Ի վեր ընծայեցուցեք զմիտս ձեր ամենայն իմաստութեամբ և զգուշութեամբ :

— Վաղիրքն : Ունիմք առ քեզ տէր ամենակալ :

— Սարկաւա՞ն : Աւ գոհացարուք զտեառնէ բոլորով սրտիւ :

— Վաղիրքն : Արժան և իրաւ :

— Յորժամ ընթերցուին իսկիրքն՝ ի Զաքարիա աղբիւ —

— Վահանայն : Արժան է՝ ստուգապէս և իրաւ, ամենայորդոր փութով միշտ երկիրպագանելով փառաւորել զքեզ Հայր ամենակալ : Ար քոյին անցնին և արարչակից բանիւդ՝ զանիծիցն բարձեր զկրճիմն : Ար ժողովուրդ ինքեան առեալ զեկեղեցի, սեպհականեաց զհաւատացեալս ի քեզ : Աւ զննելի բնութեամբ ըստ ի կուսէն տնտեսութեամբ հաճեցաւ բնակիլ ի մեզ, և նորագործ աստուածապէս ճարտարապետեալ՝ զերկիրս երկին արար : Այսն զի որում ոչն հանգուրժէին առաջիկալ զուարթնոցն ջոկք, եղեալ մարդ յաղագս մերոյ փրկութեան, շնորհեաց մեզ ընդ երկնայինսն պարել զհոգեղէն պարս :

— Սարկաւա՞ն : () օրհնեա՛ տէր :

— Վահանայն : Աւ ընդ սերովբէսն և ընդ քերովբէսն միաձայն սրբասացութեամբ յօրինել նուագս . և համարձակապէս գոչելով՝ աղաղակել ընդ նոսին և ասել :

— Վաղիրքն : Սուրբ . սուրբ . սուրբ . տէր զօրութեանց : Աի են երկինք և երկիր փառօք քո : () օրհնութիւն ի բարձունս, օրհնեալ որ եկիր և գալոցդ ես անուամբ տեառն . Ովսաննայ ի բարձունս :

— Վահանայն Բաղկատարած աղբիւ ի Զաքարիա —

Սուրբ, սուրբ, սուրբ ես ճշմարտապէս և ամենասուրբ, և ո՞վ ոք պանծասցի բովանդակել բանիւ զքո ի մեզ զանբաւ բարեգովութեանդ զեղմունս : Ար և անդէն իսկ ի նախնուն զանկեալն ընդ մեզօք զանազան եղանակօք խնամեալ սփոփեցեր մարգարէիւք . օրինացն տուչութեամբ . քահանայութեամբ . և ստուերակերպ երնջոցն մատուցմամբ : Իսկ ի վախճան աւուրցս այսոցիկ՝ զբովանդակ իսկ զպարտեաց մերոց խզեալ զդատակնիք, ետուր մեզ զԱրդիդ քո միաձին, պարտապան և պարտս զենուն և օծեալ . գառն և երկնաւոր հաց . քահանայապետ և պատարադ : Այսն զի եղեալ հաւաստեալ և առանց ցնորից մարդ և անշիօթ միութեամբ մարմնացեալ յԱստուածաձին և ի միշտ կուսէն Սարիամայ, ճանապարհորդեաց ընդ ամենայն կիրս մարդկային կենցաղոյս առանց մե-

ղաց : Աւ յաշխարհակեցոյց և յառիթն փրկութեան մերոյ եկեալ կամաւ 'ի խաչն :
Առեալ զհացն 'ի սուրբ , յԱստուածային , յանմահ , յանարատ , և յարարչագործ
ձեռս իւր : — Առնու զհացն 'ի յեան իւր — ()որհնեաց , գոհացաւ , երեկ : —
Ինքն ևս օրհնէ՝ և բեկանէ 'ի շրէյ անկեանց — Ատ իւրոց ընտրեալ սուրբ և բազմեալ
աշակերտացն ասելով :

— Սարկաւոգն : ()որհնեալ տէր :

— Վահանայն : Բարբառացեալ զհացն 'ի որեւ ամենեցուն — Առէք , կերէք , այս
է ՄԱՐՄԻՆ ԻՄ , որ վասն ձեր և բազմաց բաշխի 'ի քաւութիւն և 'ի թողութիւն
մեղաց :

— Գալիլէիքն : Ամէն :

— Վահանայն 'ի ծածուի — Այնպէս և զբաժակն առեալ : — Առնու 'ի յեան
և շքաշին — օրհնեաց , գոհացաւ , էարբ : — Ինքն ևս օրհնէ — Աւ ետ իւր
ոց ընտրեալ սուրբ և բազմեալ աշակերտացն ասելով :

— Սարկաւոգն : ()որհնեալ տէր :

— Վահանայն : Բարբառացեալ շքաշին 'ի որեւ ամենեցուն — Առէք 'ի
սմանէ ամենեքեան , այս է ԱՐԻԻՆ ԻՄ նորոյ ուխտի , որ յաղագս ձեր և բազմաց
հեղանի 'ի քաւութիւն և 'ի թողութիւն մեղաց :

— Գալիլէիքն : Ամէն : Հայր երկնաւոր , որ զորդիդ քո ետուր 'ի մահ վասն
մեր , պարտապան պարտեաց մերոց , հեղմամբ արեան նորա աղաչեմք զքեզ , ո-
ղորմեալ քո բանաւոր հօտի :

— Վահանայն 'ի ծածուի — Աւ զսոյն միշտ իւր յիշատակ առնել պատուի-
րան աւանդեաց մեզ բարերար Արդիդ քո միածին , Աւ իջեալ 'ի ստորին վայրս
մահու մարմնովն զոր 'ի մերմէս ընկալաւ յազգակցութենէ , և զնիգս դժոխոցն
աղարտեալ հզօրեղապէս՝ զՎեղ միայն ծանոյց մեզ ճշմարիտ Աստուած , զԱստ-
ուածդ կենդանեաց և մեռելոց :

— Աւ առեալ զնշայն 'ի յեան՝ ասէ ծածուիւք —

Աւ արդ մեք տէր ըստ այսմ հրամանատրութեան՝ յառաջ բերեալ զայս
խորհուրդ փրկական մարմնոյ և արեան Սիածնի քո , յիշեմք զգորա՝ որ վասն
մեր զփրկագործ չարչարանսն . զկենսատու խաչելութիւնն . զերեքօրեայ թաղումն .
զերանելի յարութիւնն . զաստուածապէս համբարձումն . զնստիլն ընդ աջմէ քո
Հայր . զահաւոր և զփառաւորեալ զմիւսանգամ գալուստն՝ խոստովանիմք և օրհ-
նեմք :

— Սարկաւոգն : ()որհնեալ տէր :

— Վահանայն : Աւ զքոյս 'ի քոյոց՝ քեզ մատուցանեմք , ըստ ամենայնի և
յաղագս ամենեցուն :

— Գալիլէիքն : Համենայնի օրհնեալ ես տէր , օրհնեմք զքեզ , գովեմք զքեզ .
գոհանամք զքէն , աղաչեմք զքեզ տէր Աստուած մեր :

— Ս'ենչ դուրսէն սկսանին երգել՝ Ժողովարանն զնի զլինջայան 'ի վերայ սեղանոյն՝ և աւել
բազկադարձ —

Յամենայնի օրհնեալ ես տէր . օրհնեմք զքեզ . գովեմք զքեզ . գոհանամք
զքէն . աղաչեմք զքեզ տէր Աստուած մեր :

— Սարկաւազն : () օրհնեալ տէր :

— Քահանայն : Խաղաղութիւն ամենեցուն :

— Ղադիբն : Եւ ընդ հոգւոյդ քու՛մ :

— Սարկաւազն : Աստուծոյ երկիրպագեսցուք :

— Ղադիբն : Առաջի քո Տէր : Որդի Աստուծոյ , որ պատարագեալ Հօր 'ի
հաշտութիւն , հաց կենաց ցուցար դու մեզ . հեղմամբ արեան քո սուրբ՝ աղա-
չեմք զքեզ՝ ողորմեալ արեամբ քով փրկեալ հօտի :

— Ս'ենչ դուրսէն ելանակեն՝ Ժողովարանն համբարեալ զսեղանն՝ աւել 'ի ծածուկ —

Երկրպագեմք և աղաչեմք և խնդրեմք 'ի քէն բարերար Աստուած . առաքեալ
'ի մեզ և յառաջի եդեալ ընծայս այս , զմշտնջենաւորակիցն քո և զէակից սուրբ
զՀոգիդ :

— Եւ աւելալ 'ի յետս շինջայան՝ օրհնէ շնորհաւոր —

() օրհնեալ տէր , զհացս զայս՝ զի ընդ տեսակաւ սորին՝ ճաշակեսցուք ճշմար-
տապէս և կատարեալ հաւատով զմարմին տեառն մերոյ և փրկչին Յիսուսի Քրի-
ստոսի : (Երեցս՝ Իրինեա՛)

() օրհնեալ տէր , զգինիս զայս , զի ընդ տեսակաւ սորին՝ ճաշակեսցուք ճշ-
մարտապէս և կատարեալ հաւատով , զարիւն տեառն մերոյ և փրկչին Յիսուսի
Քրիստոսի : (Երեցս՝ Իրինեա՛)

() օրհնեալ տէր , զհացս և զգինիս՝ զի ընդ տեսակաւ սոցա՝ ճաշակեսցուք
ճշմարտապէս և կատարեալ հաւատով զմարմին և զարիւն տեառն մերոյ և փրկչ-
չին Յիսուսի Քրիստոսի : (Երեցս՝ Իրինեա՛)

— Սարկաւազն : () օրհնեալ տէր :

— Քահանայն : Որպէս զի՝ սովաւ քեզ մերձեցելոցս եղիցի քաւութիւն և
թողութիւն մեզաց :

— Ղադիբն : Հոգի Աստուծոյ , որ զփառակցին քո զխորհուրդ՝ իջեալ 'ի
յերկնից՝ կատարես 'ի ձեռս մեր , հեղմամբ արեան նորա աղաչեմք զքեզ , մաք-
րեալ զմեզ շնորհօք քո սուրբ :

— Քահանայն աղօթէ 'ի ծածուկ — Շնորհեալ տէր Աստուած զսէր , զհաստա-
տութիւն և զըզձալի զխաղաղութիւն ամենայն աշխարհի : Արբոյ եկեղեցւոյ , և ա-
մենայն ուղղափառ եպիսկոպոսաց , քահանայից , սարկաւազաց , թագաւորաց աշ-
խարհի , իշխանաց , ժողովրդոց , ճանապարհորդեւոց , նաւելոց , կապելոց , վտան-
գեւոց , աշխատեւոց , և որք 'ի պատերազմունս բարբարոսաց :

— Սարկաւազն : () օրհնեալ տէր :

— Քահանայն : Ընդ որս և մեզ այց արասցես , բարերար Աստուած , աղաչեմք :

— Գալիէրէն : Յիշեմք Տէր և ողորմեա՛ ,

— Վարդապետ : Լստուածածնին սրբոյ կուսին Սարիամու , և Յովհաննու Սկրտչին Ստեփանոսի նախավկային , և ամենայն սրբոց յիշատակն՝ եղիցի 'ի սուրբ խորհուրդս :

— Գալիէրէն : Յիշեմք Տէր , և օրհնեմք զքեզ .

— Սարգիս : Յովհաննէն սեղանայն — Լուսաբելոց սրբոց , մարգարէից , վարդապետաց , մարտիրոսաց և ամենայն հայրապետաց սրբոց : Լուսաբելագործ եպիսկոպոսաց , երիցանց , ուղղափառ սարկաւազաց , և ամենայն սրբոց , յիշատակն՝ եղիցի 'ի սուրբ խորհուրդս :

— Գալիէրէն : Յիշեմք Տէր և օրհնեմք զքեզ .

— Յառաջ յերանախան Դոնից —

— Սարգիս : Օրհնեալ , գովեալ և փառաւորեալ , հրաշալի և Լստուածազարդ յարութեանն Վրիստոսի երկիրպագանեմք :

— Գալիէրէն : Փառք յարութեան քո տէր :

— Ի Դոնի սրբոց —

— Սարգիս : Սուրբ և Լստուածահաճոյ առաքելոյն , մարգարէին , հայրապետին , մարտիրոսին , (այս առան) որոց այսօր զյիշատակն կատարեցաք , յիշատակն եղիցի 'ի սուրբ խորհուրդս :

— Գալիէրէն : Յիշեմք Տէր և օրհնեմք զքեզ .

— Սարգիս : Լուսաբնորդացն մերոց և առաջին լուսաւորչացն սրբոց (Թադէոսի և Բարթոլոմէոսի առաքելոցն , և Գրիգորի լուսաւորչին , Լրիստակիսի , Սքդանիսի , Յուսկանն , Գրիգորիսի , Ներսիսի , Սահակայ , Գանիէլի , և Խաղապ : Սեսրոպայ վարդապետին , և Գրիգորի Նարեկացւոյն , Ներսիսի Նլայեցւոյն և Ներսիսի Լամբրոնացւոյն , Յովհաննու Որոտնեցւոյն , և Գրիգորի և Սովսիսի Տաթևացեացն , և սրբոցն Գրիգորիսեանց և Ներսիսեանց , Հովուաց և Հովուապետացն Հայաստանեայց , յիշատակն եղիցի 'ի սուրբ խորհուրդս :

— Գալիէրէն : Յիշեմք Տէր և օրհնեմք զքեզ .

— Սարգիս : Միանձնացելոց սրբոց , առաքինասէր և Լստուածուսոյց կրօնաւորացն Պօղոսի , Պօղայ , Սակարայ , Ոնովրիոսի , աբբայ Սարկոսի , Սրապիոնի , Ներզոսի , Լրսէնի , Լուսաբի , Պարսամայ : Յովհաննիսեանց և Սիմէոնեանց , սրբոց Ոսկեանց և Սուքիասանց , և ամենայն սրբոց Հարց և աշակերտելոց նոցին ընդ տիեզերս՝ յիշատակն եղիցի 'ի սուրբ խորհուրդս :

— Գալիէրէն : Յիշեմք Տէր և օրհնեմք զքեզ .

— Սարգիս : Թադաւորաց հաւատացելոց սրբոցն Լքարու , Տրդատայ Սմբատայ և ամենայն սուրբ և բարեպաշտ Թադաւորաց և աստուածասէր իշխանաց , յիշատակն եղիցի 'ի սուրբ խորհուրդս :

— Գալիէրէն : Յիշեմք Տէր և օրհնեմք զքեզ .

— Սարգիս : Ընդհանուր ամենայն հաւատացելոց արանց և կանանց , ծերոց

և տղայոց, և ամենայն չափու հասակի հաւատով 'ի Վրիստոս հանգուցելոց յիշատակն եղիցի 'ի սուրբ խորհուրդս :

—Վաղերէն : Յիշեմք Տէր և օրհնեմք զքեզ :

—Սարկաւազն զժերոգրեալն երբէ՛ Ժառնայն Զառնաբար առէ —

()Րհնեա՛ տէր զսուրբ կաթուղիկէ և առաքելական եկեղեցի քո, զոր փրկեցեր պատուական արեամբ Սիածնի քո, շնորհեա սմա զանշարժ զխաղաղութիւն : ()Րհնեա՛ զամենայն ուղղափառ եպիսկոպոսունս, որք ուղիղ վարդապետութեամբ համառօտեն 'ի մեզ զբանն ճշմարտութեան :

—Սարկաւազն : ()Րհնեա՛ տէր :

—Վահանայն : Եւս առաւել զեպիսկոպոսապետն մեր (այս անուն) շնորհեացես մեզ ընդ երկայն աւուրս՝ ուղիղ վարդապետութեամբ :

—Սարկաւազն 'ի յառաջողն սեղանոյն — Վոհութիւն և փառաբանութիւն մատուցուք քեզ՝ տէր Լստուած մեր՝, աղաչեսցուք և խնդրեսցուք զխաղաղութիւն ամենայն աշխարհի, սրբոյ եկեղեցւոյ, և ամենայն ուղղափառ եպիսկոպոսաց, Եպիսկոպոսապետին մերոյ և պատուական հայրապետին ամենայն Հայոց տեառն (այս անուն), և քահանայիս՝ որ զխորհուրդս մատուցանէ, և վասն զօրութեանց և յաղթութեանց թագաւորաց քրիստոնէից և իշխանացն բարեպաշտից : Եւ զատու-
թիւն եղբարց մերոց գերեւոց և շնորհ առաջիկայ ժողովրդեանս :

—Վաղերէն : Ըստ ամենայնի, և յաղագս ամենեցուն :

—Եւ ընդ սեղանէլ սարկաւազն զերբն՝ Զառնաբար աղբիւ :

—Վահանայն : ()Րհնեա՛ տէր, զքո առաջի կացեալ ժողովուրդս, և պարգևեա՛ սոցա զպիտոյսն և զօգտակարսն : ()Րհնեա՛ զուխտաւորս և զպտղատուիչս եկեղեցւոյ քում սրբոյ և որք յիշեն զաղքատս ողորմածութեամբ, և հատո՛նուցա զպարտս նոցա ըստ ընդաբոյս առատութեան քո, հարիւրապատիկ աստ և 'ի հանդերձելումդ, և վարձատրեա՛ բոլորեցունց զանանց և զերանելի բարութիւնսդ և զընտրեալ զխորհուրդս մեր՝ առաքացո՛ յընդունելութիւն մարմնոյ և արեան Սիածնի քո տեառն մերոյ և փրկչին Յիսուսի Վրիստոսի : Ընդ որում քեզ Հօր ամենակալի հանդերձ կենդանարար և ազատիչ սուրբ հոգւովդ, այժմ և միշտ՝ :

—Սարկաւազն : ()Րհնեա՛ տէր :

—Վահանայն : Եւ եղիցի ողորմութիւն մեծիս Լստուծոյ և փրկչիս մերոյ Յիսուսի Վրիստոսի՝ ընդ ձեզ ընդ ամենեւեանդ :

—Վաղերէն : Եւմէն : Եւ ընդ հոգւոյդ քում :

—Սարկաւազն : Եւ ևս խաղաղութեան զտէր աղաչեսցուք :

—Վաղերէն : Տէր ողորմեա՛ :

—Սարկաւազն : Այսան մատուցեալ սուրբ և Լստուածային խորհրդոյս՝ որ 'ի վերայ սրբոյ սեղանոյս, զտէր աղաչեսցուք : — Տէր ողորմեա՛ :

Որպէս զի տէր Լստուած մեր՝ որ ընկալաւ զսա 'ի սուրբ երկնային և յիմանալի իւր մատուցարանն՝ զփոխանակն առաքեսցէ առ մեզ զշնորհս և զպարգևս

Հոգւոյն սրբոյ . զտէր աղաչեսցուք : — Տէր ողորմեա՛ :

Բնկա՛լ կեցո՛ւ և ողորմեա՛ և պահեա՛ զմեզ տէր քոյին շնորհիւդ : — Տէր ողորմեա՛ : Եւ ևս միաբան՝ : — Տէր ողոր՛ : Օհանձինս մեր՛ : — Վեղ տեառնդ՝ : Ողորմեաց մեզ տէր՛ : — Տէր ողորմեա՛ , տէր ողորմեա՛ , տէր ողորմեա՛ :

— Բնի՛ր + արողի՛ս ասրիսապին՝ + անանայն Բաղիսարած և Զաթիսար աղբիէ : —

Աստուած ճշմարտութեան և Հայր ողորմութեան , գոհանամք զքէն , որ 'ի վեր քան զերանելի նահապետացն՝ զմեր պարտաւորելոցս առաւել մեծարեցեր բնութիւն : Այսն զի՛ նոցա Աստուած կոչեցար , իսկ մեզ Հայր հաճեցար անուանիլ գթալով : Եւ այժմ տէր , աղաչեմք զքեզ զայսպիսի առ 'իքէն զնորոգ և զպատուական անուանադրութեանս շնորհ՝ որ ըստ օրէ պայծառացուցեալ ծաղկեցո՛ 'ի մէջ եկեղեցւոյ քում սրբոյ :

— Սարկապին : () րհնեա՛ տէր :

— Քահանայն : Եւ տուր մեզ համարձակաձայն բարբառով բանալ զերանս մեր , կարգալ զքեզ երկնաւորդ Հայր , երգել և ասել :

— Դպիւր + և Ժողովուրդ + : Հայր մեր որ յերկինս , սուրբ եղիցի անուն քո եկեսցէ արքայութիւն քո , եղիցին կամք քո որպէս յերկինս և յերկրի . զհաց մեր հանապազորդ տուր մեզ այսօր . թող մեզ զպարտիս մեր որպէս և մէք թողումք մերոց պարտապանաց , և մի՛ տանիր զմեզ 'ի փորձութիւն , այլ փրկեա՛ 'ի չարէ :

— Եւ մե՛կ նոս + երգին՝ 'ի Զաթիսար աղբիէ :

— Քահանայն : Տէր տէրանց , Աստուած աստուծոց , թագաւոր յաւիտենից , արարիչ ամենայն արարածոց , Հայր տեառն մերոյ Յիսուսի Վրիստոսի : Մի՛ տանիր զմեզ 'ի փորձութիւն , այլ փրկեա՛ 'ի չարէ , և ապրեցո՛ 'ի փորձութենէ :

— Սարկապին : () րհնեա՛ տէր :

— Քահանայն : Օհ քո է արքայութիւն և զօրութիւն և փառք յաւիտեանս ամէն : Եւ աղաղութիւն ամենեցուն :

— Դպիւր : Եւ ընդ հոգւոյդ քում :

— Սարկապին : Աստուծոյ երկիրպագեսցուք :

— Դպիւր + : Առաջի քո Տէր :

— Եւ մե՛կ Ժողովուրդն խոնարհի : —

— Քահանայն 'ի Զաթիսար : Որ աղբիւրդ ես կենաց , և բղխումն ողորմութեան Հոգիդ սուրբ . ողորմեա՛ Ժողովրդեանս՝ որք խոնարհեալ երկիրպագանեն Աստուածութեանդ քո : Պահեա զսոսա ամբողջս , տպաւորեա՛ հոգւոջ սոցա զձե մարմնոյ ցուցակի , առ 'ի Ժառանգութիւն և 'ի վիճակ հանդերձելոցդ բարեաց :

— Սարկապին : () րհնեա՛ տէր :

— Քահանայն : Յիսուսիւ Վրիստոսիւ տէրամբ մերով , ընդ որում քեզ Հոգւոյդ սրբոյ և Հօր ամենակալի վայելէ փառք իշխան՝ :

— Սարկապին : Պաշտօնումէ :

—Քահանայն առնաւ զաղիւնն 'ի յեան և քարն արացանէ 'ի դէս ժողովրդեան և առնէ :—

Ի Սարգուծիւն սրբոց :

—Դպիւրդն : Սիայն Սուրբ , միայն Տէր , Յիսուս Քրիստոս 'ի փառս Աստուծոյ Հօր . Ամէն :

—Սարգաւազն : ()ըհնեաւ տէր :

—Քահանայն : ()ըհնեաւ Հայր սուրբ , Աստուած Ճշմարիտ :

—Դպիւրդն : Ամէն :

—Սարգաւազն : ()ըհնեաւ տէր :

—Քահանայն : ()ըհնեաւ Արդիդ սուրբ , Աստուած Ճշմարիտ :

—Դպիւրդն : Ամէն :

—Սարգաւազն : ()ըհնեաւ տէր :

—Քահանայն : ()ըհնեաւ Հոգիդ սուրբ , Աստուած Ճշմարիտ :

—Դպիւրդն : Ամէն :

—Սարգաւազն : ()ըհնեաւ տէր :

—Քահանայն : ()ըհնուծիւն և Փառք Հօր և Արդւոյ և Հոգւոյն Սրբոյ , այժմ և միշտ և յաւիտեանս" :

—Դպիւրդն : Ամէն : Հայր Սուրբ , Արդիդ Սուրբ , Հոգիդ Սուրբ : ()ըհնուծիւն Հօր և Արդւոյ և Սրբոյ Հոգւոյն , այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից , Ամէն :

—Եւ զիւն երգեն դպիւրդն՝ քահանայն խոնարհի և աղջիլէ 'ի Զառնի —

Նայեալ տէր մեր Յիսուս Քրիստոս յերկնից 'ի սրբուծենէ քուամէ , և յաթոռոյ փառաց թագաւորութեան քո : Եւ 'ի սրբել և 'ի կեցուցանել զմեզ , որ ընդ Հօր նստիս՝ և աստ ես աներևութապէս : Արժանի արա՛ տալ մեզ յանարատ մարմնոյ քուամէ և 'ի պատուական արեւնէ , և 'ի ձեռն մեր ամենայն ժողովրդեանս : Եւ քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն" :

—Եւ զայս ասացեալ՝ երկրպագելով հաճաբեացէ զանշանն , և առեալ զսուրբ հացն Բացցէ 'ի սուրբ գինին , և ասացէ —

Տէր Աստուած մեր , որ կոչեցեր զմեզ յանուն միածնի Արդւոյ քո՝ քրիստոնեայս , և շնորհեցեր մեզ մկրտութիւն հոգեւոր աւազանաւն 'ի թողութիւն մեղաց , և արժանի արարեր զմեզ հաղորդիլ սուրբ Սարմնոյ և Արեան Սիածնի քո : Եւ այժմ աղաչեմք զքեզ տէր , արա՛ զմեզ արժանի ընդունել զսուրբ խորհուրդս զայս՝ մեզ 'ի մեղաց թողութիւն , և գոհութեամբ փառաւորել զքեզ ընդ Արդւոյ և ընդ սուրբ Հոգւոյդ այժմ և միշտ և" :

—Սարգաւազն : ()ըհնեաւ տէր :

—Քահանայն դառնալ 'ի ժողովուրդն և քարն արացանէ ալիւրեալ ամենեցուն առնելով —

Ի սուրբ 'ի սուրբ պատուական մարմնոյ և յարեւնէ տեառն մերոյ և փրկչին

Յիսուսի Վրիստոսի՝ ճաշակեցուք սրբութեամբ :

Նա է կեանք , յոյս , յարութիւն , քաւութիւն , և թողութիւն մեղաց : Սաղմոս ասացէք տեառն Մատուծոյ մերոյ , սաղմոս ասացէք երկնաւոր թագաւորիս մերում անմահի , որ նստի 'ի կառս քերովբէականս :

Սուրբ : Սաղմոս ասացէք տեառն Մատուծոյն մերոյ , դպիրք , ձայնիւ քաղցրութեամբ զերգս հոգեւորս : Օյի սմա վայելեն սաղմոսք և օրհնութիւնք , ալէլուք և երգք հոգեւորք : Պաշտօնեայք , հանդերձ երգովք՝ սաղմոս ասացէք , և զտէր յերկինս օրհնեցէք :

Դպիրք : () օրհնեալ է Մատուած :

Վրիստոս պատարագեալ 'ի խաչին Մէլուիա :

Օմարմին իւր ետ մեզ կերակուր , և սուրբ զՄիւս իւր ըմպելի . Մէլուիա :

Սատիք առ տէր և առէք զայս . Մէլուիա :

Ճաշակեցէք և տեսէք զի քաղցր է տէր . Մէլուիա :

() օրհնեցէք զտէր յերկինս . Մէլուիա :

() օրհնեցէք զնա 'ի բարձունս . Մէլուիա :

() օրհնեցէք զնա ամենայն հրեշտակք նորա . Մէլուիա :

() օրհնեցէք զնա ամենայն զօրութիւնք նորա . Մէլուիա :

— Սինչ նոյս երգեն՝ բարձունս առնու զսինչն՝ հանդերձ հացին և բաժական , և առէ ծառիւնք —

Օյի օրհնութիւն , կամ զոր գոհութիւն 'ի վերայ հացիս և բաժակիս ասացուք : Մ. Յիսուս զքեզ միայն օրհնեմք հանդերձ Հարբ և ամենասուրբ Հոգեւորդ . այժմ և միշտ և՛ :

Խոստովանիմ և հաւատամ , զի դու ես Վրիստոս Որդի Մատուծոյ , որ բարձեր զմեզս աշխարհի :

— Մէ և զաղօնս Գոհութեամբ առ Հայր և յՈրդի —

Հայր սուրբ . որ անուանեցեր զմեզ անուանակցութեամբ միածնի քո . և լուսաւորեցեր մկրտութեամբ հոգեւոր աւազանին , արժանի արա՛ ընդունիլ զսուրբ խորհուրդս զայս՝ մեզ 'ի մեղաց թողութիւն : Տպաւորեա՛ 'ի մեզ զշնորհս Հոգեւորդ սրբոյ՝ որպէս 'ի սուրբ առաքեալսն՝ որք ճաշակեցին , և եղեն մաքրիչք ամենայն աշխարհի : Նա արդ , տէր Հայր բարերար , զհաղորդութիւնս զայս մասնաւորեա՛ ճաշակման երեկոյին աշակերտացն , բառնալով զխաւար մեղաց իմոց , մի՛ հայիր յանարժանութիւնս իմ , և մի՛ արգելցես զշնորհս Հոգեւորդ սրբոյ , այլ ըստ ամբաւ մարդասիրութեանդ քում , պարգեւեա՛ զսա քաւիչ մեղաց , լուծիչ յանցանաց , որպէս խոստացաւ և ասաց տէրն մեր Յիսուս Վրիստոս թէ ամենայն որ ուտէ զմարմին իմ , և ըմպէ զարիւն իմ՝ կեցցէ յաւիտեան : Միդ արա՛ զսա մեզ 'ի քաւութիւն , զի որք կերիցեն և արբցեն 'ի սմանէ՝ հանցեն զօրհնութիւն և զփառս քեզ Հօրդ ամենակալի , և Որդեւորդ միածնի և Հոգեւորդ փառակցի . այժմ և՛ :

Խաղաղութիւն ամենեցուն :

Գոհանամ զքէն Վրիստոս Թագաւոր , որ արժանի արարեր զիս զանար-
ժանս՝ հաղորդիլ սուրբ մարմնոյ և արեան քո : Եւ այժմ աղաչեմ զքեզ՝ զի
ճարձն և արիւն քո լիցի ինձ ի քաւութիւն և ի Թողութիւն մեղաց , յա-
ռողջութիւն հոգւոյ և մարմնոյ , և ի կատարումն ամենայն գործոց առաքի-
նութեան , որպէս զի սրբեցի շունչ իմ և հոգի և մարմին իմ , և
լինիցիմ տաճար և բնակարան ամենասուրբ Երրորդութեան : Զի ընդ սուրբս
քո արժանի եղեց փառաւորել զքեզ ընդ Հօր և ընդ սուրբ Հոգւոյդ , այժմ
և միշտ և" :

— Եւ ապա որեւեմագրէ շինին՝ և ինքրէ յԱստուծոյ զպէս պէս հայցոսանա ,
անյին իւրոյ և ամենայն աշխարհի , և լինեալացն և ապեւեցեալոց՝ շնորհակալեալսն :
Եւ ապա ճաշակեալ ասէ —

Սարմին քո սուրբ լիցի ինձ ի կեանս . և սուրբ արիւն քո ի քաւ-
ութիւն և ի Թողութիւն մեղաց :

Սարկաւագն : Հաւատով և սիրով յառաջ մատիք , և սրբութեամբ հաղոր-
դեցարուք :

— Դպիրքն : Եւստուած մեր և տէր մեր երևեցաւ մեզ , օրհնեալ եկեալ ա-
նուամբ տեառն :

— Եւ հաղորդէ խաւանայն զսարկաւագն , և որդի ի սպասու հային սրբոյ խորհրդայն ,
և զամենայն արժանաւորսն , և յիս հաղորդելոյն՝ խաւանիք զԹողութեանս —

Կեցո՛ Տէր զԹողութեանդ քո , և օրհնեալ զԹառանգութիւնս քո . հովուեալ և
բարձրացս՝ զսոսա յայսմ հետէ մինչև յաւիտեան :

— Դպիրքն : Եւ քաբ ի բարութեանց քոց տէր , ճաշակելով զմարմին քո և
զարիւնդ . փառք ի բարձունս կերակրողիդ զմեզ : Ար և հանապազ կերակրես
զմեզ , առաքեալ ի մեզ հոգւոր քո զօրհնութիւնդ . փառք ի բարձունս կերակ-
րողիդ զմեզ :

— Սին զդպիրքն երգեն՝ խաւանայն աղօթէ ի Ժաշուի —

Գոհանամ զքէն Հայր ամենակալ՝ որ պատրաստեցեր մեզ նաւահանգիստ՝
սուրբ զեկեղեցի , տաճար սրբութեան , ուր փառաբանիս միշտ . Եւ լէլուիա :

Գոհանամք զքէն Վրիստոս Թագաւոր . որ պարգեւեցեր մեզ կենդանութիւն ,
կենարար մարմնով և արեամբ քով սրբով . շնորհեալ զքաւութիւն և զմեծ զո-
ղորմութիւն : Եւ լէլուիա :

Գոհանամք զքէն Հոգիդ ճշմարիտ , որ նորոգեցեր սուրբ զեկեղեցի . ա-
նարատ պահեալ զմեզ յայսմ հետէ մինչև յաւիտեան : Եւ լէլուիա :

— Սարկաւագն : Եւ ևս խաղաղութեան զտէր աղաչեցուք :

— Դպիրքն : Տէր ողորմեալ :

— Սարկաւագն : Եւ ևս հաւատով ընկալեալք յԱստուծային և սուրբ խոր-
հրդոյս զտեառնէ գոհացարուք :

—Գաղիբեդ : Գոհանամք զքէն Տէր , որ կերակրեցեր զմեզ յանմահական սե-
ղանոց քո : Ի իրկութիւն աշխարհի և կեանք անձանց մերոց :

—Քահանայն : Ի շնորհ — Գոհանամք զքէն Վրիստոս Մատուած մեր , որ
զայսպիսի ճաշակումն բարութեան շնորհեցեր մեզ ի սրբութիւն կենդանութեան .
պահեալ զմեզ սուրբս և անարատս , հովուեալ զմեզ յանդաստանի կամաց քոց սըր-
բոց , որով արժանի եղիցուք լսել ձայնի քո , և քեզ միայնոյ քաջայաղթ հովուիդ
հետեիլ , և առ ի քէն ընդունիլ զպատրաստեալ տեղի՝ յարքայութեանդ երկնից .
Մատուած մեր և Տէր մեր և փրկիչ Յիսուս Վրիստոս , որ ես օրհնեալ ընդ
Հօր և ընդ սուրբ Հոգւոյդ , այժմ և միշտ :

Խաղաղութիւն ամենեցուն :

Անքնին , Անհաս , Արրեակ Անքնութեանդ , Հաստիչ , Անդունող , և Ան-
բաժանելի , Սիանական սուրբ Արրորդութեանդ , վայելէն փառք , իշխանու-
թիւն և պատիւ , այժմ և միշտ :

—Սարգիսապետ : () օրհնեալ տէր :

—Քահանայն : Երկրպագեալ հաճութիւն շնորհաւոր , և իջեալ ի մեզ եկեղեցւոյն՝ առ —

Ար օրհնես զայնոսիկ՝ ոյք օրհնեն զքեզ տէր , և սուրբ առնես զյուսացեալս
ի քեզ : Այնո՞ զժողովուրդս քո , և օրհնեալ զժառանգութիւնս քո , զլրումն և
կեղեցւոյ քո պահեալ :

—Գաղիբեդ : Ամէն :

—Քահանայն : Սրբեալ զսոսա՝ որք ողջունեցին սիրով զվայելչութիւն տան քո ,
դու զմեզ փառաւորեալ Մատուածային զօրութեամբ քով , և մի՛ թողուր զյու-
սացեալս ի քեզ :

Գաղիբեդ : Ամէն :

—Քահանայն : Օխաղաղութիւն քո պարգեւեալ ամենայն աշխարհի . եկեղեց-
իաց , քահանայից , թաղաւորաց քրիստոնէից , և զինւորեալ մանկանց նոցա , և
ամենայն ժողովրդեանս :

—Գաղիբեդ : Ամէն :

—Քահանայն : Օյի ամենայն տուրք բարիք և ամենայն պարգեւք կատարեալք
ի վերուստ են իջեալ առ ի քէն , որ ես Հայր լուսոյ և քեզ վայելէն փառք իշ-
խանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և :

—Գաղիբեդ : Ամէն : Աղիցի անուն տեառն օրհնեալ յայսմ հետէ մինչև
յաւիտեան : (Երեցս կրկնեալ) :

—Քահանայն : Կատարումն օրինաց և մարգարէից՝ դու ես Վրիստոս Մատ-
ուած փրկիչ մեր , որ լցեր զամենայն հայրական անօրէնութիւնս քո . լից և զմեզ
Հոգւովդ քով սրբով :

—Գաղիբեդ : Արթիւ :

—Քահանայն : Խաղաղութիւն ամենեցուն :

—Գաղիբեդ : Այլ ընդ Հոգւոյդ քում :

—Սարգիսապետ : Արկիւ զածութեամբ լուարուք :

— Բահանայն : Արքայ Աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի՝ որ ըստ Յովհաննու :

— Դպիքն : Փառք քեզ տէր Աստուած մեր :

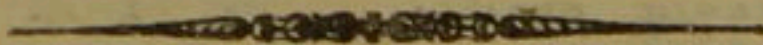
— Սաղաւադն : Պաշտօնումէ : Ասէ Աստուած :

— Բահանայն : Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս ասէ :

Ես եմ հացն կենաց , հարքն ձեր կերին զմանանայն յանապատի և մեռան :
 Այս է հացն՝ որ յերկնից իջեալ է , զի որ ուտիցէ դք՝ ի սմանէ՝ մի՛ մեռանիցի :
 Ես եմ հացն կենդանի՝ որ յերկնից իջեալ : Եթէ դք ուտիցէ ի հացէ յայսմանէ՝
 կեցցէ յաւիտեան : Եւ հացն՝ զոր ես տաց՝ մարմին իմ է , զոր ես տաց՝ վասն կե-
 նաց աշխարհի : Մարտնչին ընդ միմեանս հրէայքն՝ և ասէին , զիա՞րդ կարէ սա
 տալ մեզ զմարմին իւր յուտել : Ասէ ցնոսա Յիսուս , ամէն ամէն ասեմ ձեզ .
 եթէ ոչ կերի՞՞ք զմարմին որդւոյ մարդոյ , և արքիք զարիւն նորա , ոչ ունիք
 կեանս յանձինս : Որ ուտէ զմարմին իմ , և ըմպէ զարիւն իմ , ունի զկեանս յա-
 վիտեանականս , և ես յարուցից զնա յաւուրն յետնում : Եւ մարմին իմ ճշմարիտ
 կերակուր է , և արիւն իմ ճշմարիտ ըմպելի է : Որ ուտէ զմարմին իմ , և ըմպէ
 զարիւն իմ նա յիս բնակեսցի , և ես ի նմա :

— Դպիքն : ()րհնեցից զտէր յամենայն ժամ , յամենայն ժամ օրհնութիւն
 նորա ի բերան իմ :

— Բահանայն : ()րհնեալք եղերուք ի շնորհաց սուրբ հոգւոյն , երթայք խա-
 շաղութեամբ , և տէր Յիսուս եղիցի ընդ ձեզ ընդ ամենեւեան :

ԳԼՈՒԽ ԵՐՐՈՐԴ

ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆ

ԽՈՐՀՐԳՈՅ ԳՐՈԾՄԻ

—Յէպ աւարտման սուրբ խորհրդոյ Սիրոս-Քեան՝ հարակարարեացեն երախային և շիրհարդ Վարչին—

—Վաղեր : Շարական դէ— Աղբիւր կենաց բաշխող շնորհաց Հոգիդ : (Նրէս Կոստան :

Սարկաւազն : Ալէլուիա . Ալէլուիա : Ամենայն ճանապարհք տեառն . ողորմութեամբ և ճշմարտութեամբ են այնոցիկ՝ յոք խնդրեն զուստ և զվկայութիւն նորա :

—Ընկերոջս մէկ Վարժոյ Եւսեբէոյ —

Նւ եղև մինչդեռ Եպօղոսն 'ի Կորնդոս էր՝ Պօղոսի շրջեալ գլխին կողմամբն՝ և իջաներ յԱփեսոս , և գտեալ զմանս աշակերտս՝ ասէ ցնոսա , եթէ Հոգի սուրբ ընկալարո՞ւք 'ի հաւատալն : Նւ նոքա ասեն ցնա այլ և ոչ Հոգի սուրբ գուցէ լուեալ է մեր : Նւ ասէ , իսկ յի՞նչ մկրտեցարուք . և նոքա ասեն 'ի Յովհաննու մկրտութիւնն : Նւ ասէ Պօղոս , Յովհաննէս քարոզեաց մըկրտութիւն ապաշխարութեան ամենայն ժողովրդեանն՝ և ասէր . որ գալոցն է յետ նորա՝ 'ի նա հաւատասցեն . այսինքն է 'ի Յիսուս Քրիստոս : Նւ իբրև լուան՝ մկրտեցան յանուն տեառն Յիսուսի : Նւ 'ի դենլ 'ի վերայ նոցա Պօղոսի զձեռն՝ եկն Հոգի սուրբ 'ի վերայ նոցա , խօսէին լեզուս և մարգարէանային : Նւ էին ամենեքեան արք իբրև երկոտասան :

Վաղեր : Ալէլուիա , Ալէլուիա : Հոգի քո բարի առաջնորդեսցէ ինձ 'ի յերկիր ուղիղ :

—Ալէլուիա որթիւ :

—Քահանայն : Խաղաղութիւն ամենեցուն :

—Վաղեր : Նւ ընդ հոգւոյդ քում :

—Սարկաւազն : Երկիւղածութեամբ լուարուք :

—Քահանայն : Սրբոյ Եւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի որ ըստ Սարկոսի :

—Վաղեր : Փառք քեզ տէր Եստուած մեր ,

—Սարկաւազն : Պաշտօնումէ . Եսէ Եստուած :

—Քահանայն : Եւ տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս :

Նւ մատուցանէին առ նա մանկտի . զի ձեռն դիցէ նոցա . իսկ աշակերտքն սաստէին այնոցիկ՝ որք մատուցանէին : Իբրև ետես Յիսուս , բարկացեալ սաստեաց նոցա՝ և ասէ . Թոյլ տուք մանկտուոյդ գալ առիս , և մի՛ արգելուք զԳոսա . զի այդպիսեացդ է արքայութիւնն Եստուծոյ : Եմէն ամէն ասեմ ձեզ , որ

նչ ընկալցի զարքայութիւնն Աստուծոյ իբրեւ զմանուկ՝ ոչ մտցէ 'ի նա : Այլ առեալ զնոսա 'ի գիրկս՝ ձեռն եդ 'ի վերայ և օրհնեաց զնոսա :

— Սուրհման : Այլ ևս խաղաղութեան զտէր Աղաչեսցուք :

Այսն 'ի վերուստ օգնականութեան և հաստատութեան նորընծայ մանկանս՝ զտէր Աղաչեսցուք :

— Քահանայն : Ձեռն եդեալ 'ի գլուխ նախնիս — Որ լուսաւորեցեր զարարածս քո՝ Քրիստոս ամենայն, ծագելով զլոյս Աստուածգիտութեան յանձինս մեր . և այժմ ազատեցեր զճառայս քո զայս, սրբեցեր և արդարացուցեր, և ետուր սմա՝ զորդեգրութեան պատիւն, նորոգելով քաւութեամբ սուրբ աւազանի քո : Սուրբ արա զսա՛ տէր՝ ճշմարտութեամբ քով, և լից շնորհօք Հոգւոյդ սրբոյ . զի եղիցի տաճար և բնակարան Աստուածութեանդ քո, և կարացէ դնալ յամենայն ճանապարհս քո արդարութեամբ . և կացցէ համարձակութեամբ և աշխրջութեամբ առաջի բեմի միածնիդ քո՝ տեառնդ մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի . և փառաւորեսցէ զքեզ ընդ Հօր և ընդ սուրբ Հոգւոյդ՝ այժմ և միշտ և՛ :

— Այս առնու շինելն օծութեան 'ի յեռն իւր և սե —

() օրհնեալ ես տէր Աստուած ամենակալ՝ որ ընտրեցեր քեզ նոր ժողովուրդ 'ի քահանայութիւն և 'ի թագաւորութիւն . ազգ սուրբ . ժողովուրդ սեփական ըստ որում յառաջագոյն օծեր զքահանայս և զթագաւորս և զմարգարէս այսպիսի իւղով . և այժմ աղաչեմք զքեզ տէր բարերար, առաքեալ զշնորհս ամենասուրբ Հոգւոյդ՝ զի որ օծցի՝ եղիցի նմա 'ի սրբութիւն հոգեւոր իմաստութեան, 'ի նահատակութիւն և 'ի յաղթութիւն հակառակամարտին . 'ի զօրութիւն պատուիրանապահութեան առաքինի գործոց, և յամենակատար հրահանգս և 'ի կրթութիւնս Աստուածաշնորհութեան : Այլ փառաւորեսցէ զքեզ՝ որ միայն սուրբդ ես և 'ի սուրբս հանգուցեալ, այժմ և միշտ և՛ :

— Յետոյ շինելն օծութեան յափն իւր և կնիք նովա խաչակ —

— Շահման + Իւղ անոյշ յանուն Յիսուսի Քրիստոսի՝ հեղեալ 'ի վերայ քո՝ կնիք երկնաւոր պարգեացն :

— Ման + Կնիքս այս յանուն Յիսուսի Քրիստոսի՝ լուսաւորեսցէ զաչս քո՝ զի մի՛ երբէք ննջեսցես 'ի մահ :

— Ման + Կնիքս յանուն Յիսուսի Քրիստոսի՝ եղիցի քեզ 'ի լսողութիւն Աստուածային պատուիրանացն :

— Ման + Կնիքս յանուն Յիսուսի Քրիստոսի՝ եղիցի քեզ հոռանուշութեան կենաց 'ի կեանս ,

— Ման + Կնիքս յանուն Յիսուսի Քրիստոսի՝ եղիցի քեզ պահպանութիւն բերանոյ՝ և դուռն ամուր շրթանց քոց ,

— Ման + Կնիքս յանուն Յիսուսի Քրիստոսի՝ եղիցի քեզ պատճառ բարեգործութեան առաքինի գործոց և վարուց :

— ՉԱՒԻՐՆԻ + ԿՆԻՔԱ յանուն Յիսուսի Վրիստոսի՝ սիրտ սուրբ հաստատեցէ՛ ՚ի քեզ , և հոգի ուղիղ նորոգեցէ՛ ՚ի փորի քում :

— ՇՐՈՒՄԻՆ + ԿՆԻՔԱ յանուն Յիսուսի Վրիստոսի՝ եղիցի քեզ վահան ամրութեան , որով կարացես զամենայն նեղս մոխս չարին շիջուցանել :

— ՇՈՒՄԻՆ + ԿՆԻՔԱ յանուն Յիսուսի Վրիստոսի՝ ուղղեցէ՛ զգնացս քո՝ ՚ի կեանսն յաւիտենից . Ամէն :

— ՎՐԱՀԱՆԱՅՆ՝ առ ՆՈՐԱՆԻՒՆ : Խաղաղութիւն ընդ քեզ փրկեալդ Աստուծոյ :
Խաղաղութիւն ընդ քեզ օծեալդ Աստուծոյ :

— ԿՆԻՔԱՅՆ՝ առ ՎՐԱՀԱՆԱՅՆ : Այլ ընդ հոգւոյդ քում :

— Այս հաղորդս առնէ ՎՐԱՀԱՆԱՅՆ զՖՈՒՄԻՆ՝ ճարձից և արեան որեւան և որեւ
էւել առաջի ուրիշ սեղանայն առ —

— ՎՐԱՀԱՆԱՅՆ : Խաղաղութիւն և հաստիչ խաղաղութեան Յիսուս Վրիստոս , օրհնեալ և երկրպագելի և Վահանայապետ յաւիտենից . Ահա ընկալաւ (Այս անուն ծառայ կոմ աղախին) քո՝ զպատիւ որդեգրութեան Հօրն երկնաւորի՝ և զ()ծումն սրբութեան քո , և արժան եղև հաղորդիլ մարմնոյ և արեան քո : Այսն որոյ աղաչեմք զքեզ տէր . սուրբ սլահեա՛ զսա՛ զի անմեղութեամբ ժամանեցէ՛ ՚ի կեանսդ յաւիտենից : Այլ զմեզ զամենեւեան օրհնեա՛ շնորհօք և մարդասիրութեամբ քով . այժմ և միշտ և՛ :

— Այս էջացանէ ՚ի սեղանայն առելով —

— ՎՐԱՀԱՆԱՅՆ : ԱՆԷՆՈՒԻԱ . ԱՆԷՆՈՒԻԱ :

Տէր հովուեցէ՛ զիս , և ինձ ինչ ոչ պակասեցէ՛ :

Ի վայրի դաշարւոյնդ բնակեցոյց զիս , և առ ջուրս հանգստեան սնոյց զիս :
Վարձոյց զանձն իմ առ իս , և առաջնորդեաց ինձ ՚ի ճանապարհս արդարութեան վասն անուան իւրոյ :

Թէպէտ և գնացից ես ՚ի մէջ ստուերաց մահու , ոչ երկեայց ՚ի չարէ , զի դու տէր ընդ իս ես :

Հուպ քո և դաւազան՝ նոքա մխիթարեցեն զիս :

Պատրաստ արարեր առաջի իմ զսեղան . ակն յանդիման նեղչաց իմոյ :

()ծեր իւղով զգլուխ իմ . բաժակ քո որպէս անապակ արբեցոյց զիս :

Ողորմութիւն քո տէր զհետ իմ եկեցէ՛ զամենայն աւուրս կենաց իմոյ .
բնակիլ ինձ ՚ի տան տեառն ընդ երկայն աւուրս :

Հոյց ինձ ճանապարհ՝ յոր և գնացից . զի առ քեզ տէր համբարձի զանձն իմ :

Փրկեա՛ զիս ՚ի թշնամեաց իմոյ տէր . զի զքեզ ապաւէն ինձ արարի :

Ուսո՛ ինձ առնել զկամս քո՝ զի դու ես Աստուած իմ :

Հոգի քո բարի՝ առաջնորդեցէ՛ ինձ ՚ի յերկիր ուղիղ :

Այսն անուան քո տէր կեցուցես զիս արդարութեամբ քով , հանցես ՚ի նեղութենէ զանձն իմ :

Փառք Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ : Այժմ և միշտ և յաւիտեանս : Ամէն :

— Սարկաւազն : Աղաչեսցուք զտէր զի փրկեսցէ զմեզ 'ի մեղաց և կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ , ամենակալ Տէր Աստուած մեր կեցո՛ւ և ողորմեա՛ւ :

— Բահանայն : Պաշպանիչ և յոյս հաւատացելոց Վրիստոս Աստուած մեր , պաշպանեա՛ւ զմեզ ընդ հովանեաւ ամենազօր Աջոյ քո 'ի խաղաղութեան , փրկեա՛ւ , ազատեա՛ւ , յերևելի և աներևոյթ թշնամեաց , արժանաւորեա՛ւ գոհութեամբ փառաւորել զքեզ ընդ Հօր և ընդ սուրբ Հոգւոյդ , այժմ և միշտ" :

(Օրհնեալ Տէր մեր" :

Հայր մեր որ" :

ԳԼՈՒԽ ԶՈՐՐՈՐԴ ԱՐԱՐՈՂ ՈՒԹԻՒՆ

ԽՈՐՀՐԳՈՅ ԸՊԸՁԽԱՐՈՒԹԵԱՆ

—Առաջին հարցին՝ Եկեղեցին զձեռն, և հարաբեր ըստ զերմեաւորն սիրոյ և ըստ հաւատոյ զձեռնաւ Քրիստոնէին՝ որ առ Աստուած. վասնորոյ և ո՛չ ինչ հարեւինել ենիւնայ աւարտողութեան: Այլ Ժողով խոստովանութեանն է արդիւնք ապաշխարութեան՝ որոյն դիպումս ապաշխարողութեան խոստովանութեան՝ զոր հարաբեր Հայաստանեայցս որբ Եկեղեցի: —

—Առաջինը երկուսը յԵկեղեցին և առ: —

() Ընկալ տէր մեր՝: Հայր մեր: () Ընկալ Որդիդ սուրբ Աստուած ճշմարիտ. Ամէն: Ողորմեա ինձ Աստուած՝ ըստ մեծի ողորմութեան քում, ըստ բազում և: (որեւ երեւ 27:)

—Եւ ապա ծանօտ երեւաւ առաջի Ժողովին՝ առ: —

Առ քեզ դիմեաւ տէր. ծանրաբեռնեալ մեղօք, և խնդրեաւ ի քէն լսել զխոստովանութիւնս:

—Քահանայն: Հաւատամս յԱմենասուրբ Արքորդութիւնն ի Հայր և յՈրդի և ի սուրբ Հոգին, ի կաթողիկէ եկեղեցին. ի մի մկրտութիւն, յապաշխարութիւն և ի թողութիւն մեղաց:

—Առաջինը: Այո, հաւատամ, հաւատամ, հաւատամ:

Խոստովանիմ և հաւատամ ամենակատար սրտիւ զՀայրն Աստուած, Անեղ Անձին և Անսկիզբն, այլ և ծնող Որդւոյ և բղխող Հոգւոյն սրբոյ: Հաւատամ զբանն Աստուած՝ անեղ, ծնեալ և սկսեալ ի Հօրէ նախ քան զյաւիտեանս. ոչ յետոյ և ոչ կրտսեր. այլ որքան Հայրն Հայր՝ ընդ նմին և Որդին Որդի: Հաւատամ զՍուրբ Հոգին՝ անեղ, անժամանակ, ոչ ծնեալ այլ բղխեալ ի Հօրէ. Էակից Հօր և Կառակից Որդւոյ: Հաւատամ զԱրքորդութիւնն սուրբ մի բնութիւն, մի Աստուածութիւն, ոչ երեք աստուածք՝ այլ մի Աստուած. մի կամք. մի թագաւորութիւն. մի իշխանութիւն. արարիչ երեւելեաց և աներեւութից: Հաւատամ յԵկեղեցի սուրբ, զթողութիւն մեղաց, հաղորդութեամբ սրբոց: Հաւատամ զմին յերկց անձանց զՎանն Աստուած՝ ծնեալ ի Հօրէ նախ քան զյաւիտեանս. ի ժամանակի իջեալ յԱստուածածին կոյսն Սարիամ՝ առեալ յարենէ նորա՝ միաւորեաց ընդ իւրում Աստուածութեանն. ինն ամսեայ ժողովեալ. յարգանդի անարատ կուսին և եղև Աստուածն կատարեալ՝ մարդ կատարեալ. հոգւով և մտօք և մարմնով. մի անձն. մի դէմ. և միաւորեալ մի բնութիւն: Աստուածն մարդացեալ առանց փոփոխման և առանց այլայլութեան:

անսերմն յղութիւն և անապական ծնունդ . որպէս ոչ է սկիզբն Աստուածու-
թեան նորա՝ և ոչ վախճան մարդկութեան նորա : (Օ,ի Յիսուս Վրիստոս . ե-
րէկ և այսօր՝ նոյն և յաւիտեան :) Հաւատամ զտէրն մեր Յիսուս Վրիստոս
չըջեալ 'ի վերայ երկրի : Յետ երեսուն ամաց եկեալ 'ի մկրտութիւն : Հայր 'ի
վերուստ վկայեալ՝ դա է որդի իմ սիրելի . և Հոգին սուրբ աղանակերալ իջեալ
'ի վերայ նորա : Փորձեալ 'ի սատանայէ և յաղթեալ նմա : Վարդեալ մարդկան
զիրկութիւն : Աշխատեալ մարմնով, վաստակեալ, քաղցեալ և ծարաւեալ : Յե-
տոյ եկեալ կամաւ 'ի չարչարանս . խաչեալ և մեռեալ մարմնով . և կենդանի Աստ-
ուածութեամբն : Սարմինն եղեալ 'ի գերեզմանի՝ միաւորեալ Աստուածութեամբն :
և Հոգւովն իջեալ 'ի դժոխս՝ անբաժանելի Աստուածութեամբն : Վարդեալ
հոգւոցն, աւերեալ զդժոխս և աղատեալ զհոգիսն : Յետ երից աւուրց յա-
րուցեալ 'ի մեռելոց և երեւեալ աշակերտացն : Հաւատամ զտէրն մեր Յիսուս
Վրիստոս նովին մարմնովն համբարձեալ յերկինս և նստեալ ընդ աջմէ Հոր :
Այլ և գալոց է նովին մարմնովն և փառօք Հոր 'ի դատել զկենդանիս և զմե-
ռեալս : Որ և յարութիւն ամենայն մարդկան : Հաւատամ և զհաստուցումն գոր-
ծոց . Արդարոցն կեանք յաւիտենական՝ և մեղաւորացն՝ տանջանք յաւիտենական :

— Վահանայն : Արդ, որդեակ, որովհետեւ դաւանութեամբ խոստովանու-
թեան ուղղափառ հաւատոյ 'ի սուրբ Արրորդութիւնն և 'ի Սարգեղութիւնն Վը-
րիստոսի՝ եկեալ կաս առաջի Աստուծոյ զըջացեալ սրտիւ, տուր ուրեմն զխոս-
տովանութիւնդ :

— Առաջնորդն : Սեղայ Ամենասուրբ Արրորդութեան՝ Հոր և Որդւոյ և
Հոգւոյն սրբոյ : Սեղուցեալ եմ Աստուծոյ : Խոստովանիմ առաջի Աստուծոյ և
առաջի քո հայր սուրբ . զամենայն զմեզս՝ զոր գործեալ եմ : Վանզի մեղայ խոր-
հրդով, բանիւ և գործով, կամայ և ակամայ, գիտութեամբ և անգիտութեամբ
մեղայ Աստուծոյ :

— Վահանայն : Աստուած թողութիւն շնորհեսցէ :

— Առաջնորդն : Սեղայ եօթնիցս յանցանք մահացու մեղօք : Հպար-
տութեամբ և մասամբ նորին : 'Վախանձու՝ և մասամբ նորին : 'Վարկութեամբ
և մասամբ նորին : 'Օւլութեամբ՝ և մասամբ նորին : 'Վգահութեամբ՝ և մա-
սամբ նորին : Որկրամոլութեամբ՝ և մասամբ նորին : 'Վըջախոհութեամբ՝ և մա-
սամբ նորին մեղայ Աստուծոյ :

— Վահանայն : Աստուած թողութիւն շնորհեսցէ :

— Առաջնորդն : Այլ և մեղայ ամենայն պատուիրանացն Աստուծոյ . յանձ-
նառելեացն՝ և հրաժարելեացն, զի ոչ զյանձնառականսն կատարեցի՝ և ոչ 'ի հը-
րաժարելեացն հեռացայ : Օրէնս առի՝ և յօրինացն յեղգացայ, 'ի կարգս քը-
րիստոնէութեան հրաւիրեցայ՝ և գործովս անարժան դտայ, գիտելով զչարն կա-
մաւ կորացայ, և 'ի բարեաց գործոց ինձէն հեռացայ . վայ ինձ . վայ ինձ . վայ
ինձ : Օ,իմ մեղաց՝ զորն ասեմ, կամ զորն խոստովանիմ, զի անթիւ են յանցանք
իմ . անասելի են անօրէնութիւնք իմ . աններելի են ցաւք իմ, և անբժշկելի են
վէրք իմ, մեղայ Աստուծոյ :

— Վահանայն : Աստուած թողութիւն շնորհեսցէ :

— Լսաւանք յայտնէ ապաշխարողն զժեզա իւր խոստովանութեամբ Բահանային և ինքրէ զարձակումն՝ ասելով —

— Լսաշխարհ : Հայր սուրբ . զքեզ ունիմ միջնորդ հաշտութեան և բարեխօս առ Սիածին Արդին Լստուծոյ . զի իշխանութեամբդ՝ որ տուեալ է քեզ՝ արձակեցես զիս 'ի մեղաց իմոց . աղաչեմ զքեզ :

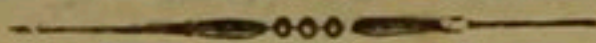
— Բահանայն : Հաւատամ թէ թողութեամբն՝ զոր խնդրես լիցի քեզ թողութիւն յԼստուծոյ :

— Լսաշխարհ : Եւ , Հաւատամ ,

— Բահանայն : Ըստ հաւատոց քոց եղիցի քեզ — ապա յեւն եդեալ 'ի գլխի նորա ասէ — Ողորմեսցի քեզ մարդասէրն Լստուծ . և թողութիւն շնորհեսցէ ամենայն յանցանաց քոց խոստովանացելոցդ : Եւ ես հրամանաւն Լստուծային՝ թէ (զոր արձակիցէք յերկրի՝ եղիցի արձակեալ յերկինս :) 'Արարիւն բանիւն՝ արձակեմ զքեզ 'ի մեղաց քոց , յանուն Հոր և Արդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ :

() Ըհնեալ տէր մեր Յիսուս Քրիստոս ամէն :

Հայր մեր որ :

ԳԼՈՒԽ ԳԻՆԳԵՐՈՐԴ

ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆ

ԽՈՐՀՐԴՈՅ ԶԵՌՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՍՏԻՃԱՆՔ ԿՂԵՐԻԿՈՍԻ

Եպիսկոպոսն շնորհաւարդեալեալ նստի յաւան աբրահայ դասին՝ և երգին շարունակ .
Գ) — Լաւ Կոռն :

— Դպիւրք : Ուրախ լեր սուրբ եկեղեցի . քանզի Վրիստոս արքայն երկնից
այսօր :

— Լաւ անէն շնորհեալ առաջի եպիսկոպոսին և խնամակցոցանէն 'ի Զոռն —

— Սարկաւազն : Սիարան աղաչեսցուք զմարդասէրն Աստուած զտէրն մեր
Յիսուս Վրիստոս՝ վասն ծառայիս իւրոյ (այս անուն) որ փութացաւ սիրով
հատանել զհերս գազաթան իւրոյ : Որպէս զի տացէ սմա զհոգին սուրբ , և
բացցէ զաչս սորա ամենայն հոգեւոր իմաստութեամբ անցանել ընդ երկրաւորս ,
և հասանիլ 'ի լոյս քաղցրութեան երկնային բարութեանն : Ամենակալ տէր Աստ-
ուած մեր կեցո՛ւ և ողորմեա՛ :

() Ընենա՛ Տէր :

— Եպիսկոպոսն : () Ընենութիւն և փառք Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ .
այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից . Ամէն :

Տէր Աստուած մեր . նայեա՛ յերկրպագութիւնս մեր , և պահպանեա՛ զծա-
ռայս քո (այս անուն) և զամենեւեան՝ որք են 'ի պաշտամանս յայսմիկ . և հաս-
տատեա՛ 'ի նոյն քոյին օգնականութեամբդ : Որպէս զի անարատութեամբ Ասպա-
սաւորեսցեն 'ի սուրբ եկեղեցիս քո , և հասանիցեն հանդերձեալ բարեացդ :
Ենորհօք տեառնդ մերոյ և Փրկչիդ Յիսուսի Վրիստոսի . և քեզ վայելէ
փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս ամէն :

Խաղաղութիւն Ամենեցուն :

— Դպիւրք : Եւ ընդ հոգւոյդ քում :

— Եպիսկոպոսն : Աստուծոյ երկիրպագեսցուք :

— Դպիւրք : Առաջի քո Տէր :

— Եպիսկոպոսն : Ո՛վ Տէր , որ միայն սուրբ ես . և ո՛չ գոյ քեզ չափ . մի՛
հայիր 'ի մեզս մեր այլ անցո՛ւ զցասումն 'ի ծառայէս քումմէ , և թօթափեա՛ 'ի
սմանէ զախտս մեղաց , և հանդո՛ 'ի վերայ սորա զընորհս քո . և պահեա՛ յամե-
նայն փորձանաց : Վանզի յընդարձակ քաղաքաւարութենէն՝ յոր մինչև ցայժմ
շրջէր , այժմ մեկնեալ եմուտ ընդ լծով քո , և կամի առնուլ զընորհս քո : Արդ-
որպէս մեք տամք սմա զնմանութիւն քոյին պսակիդ , այսպէս և դու յառաջեցո՛

զսա՝ առ 'ի լինել արժանի պսակի քո 'ի յարկսն երկնային , և ծագեա՛ 'ի հոգի սորա զհոգի իմաստութեան : Աւ քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ . այժմ և միշտ և յաւիտեանս՝ :

— Յերոյնորի հարանէ խաշնման զհերս Գագաթնան հասկիւնցն և ասէ երկոյն —

Ուկն գիր և տես բոլորով սրտիւ . զի զոր եղանակես բերանով հաւատասցես և սրտիւ . և որոց հաւատաս սրտիւ՝ զնոսին և գործով ցուցցես : Աւ 'ի հատանել հերացդ՝ հատցի 'իքէն և երկրաւոր ցանկութիւն աշխարհիս՝ յաւիտեանս ամէն :

— Եւ յորին խոյեալ ասէ —

— 'Նախնիքն : Աւելուիա . Աւելուիա :

Բնորեցի ես ընդ աղբ գալ 'ի տան Աստուծոյ , առաւել քան բնականալ 'ի յարկս մեղաւորաց : Որպէս սիրելի են յակք քո տէր զօրութեանց , ցանկայ և փափաքէ՛ անձն իմ 'ի գաւիթս քո : Սիրտ իմ և մարմին իմ՝ ցնծասցեն առ Աստուած կենդանի : Քանզի ճնճղուկ եգիտ իւր տուն , և տատրակ զբոյն՝ ուր դիցէ զձագս իւր : Սեղան քո տէր զօրութեանց . թագաւոր իմ և Աստուած իմ : Արանի ամենեցուն որ բնակեալ են 'ի տան տեառն , յաւիտեանս յաւիտենից օրհնեսցեն զքեզ : Արանեալ է այր՝ որոյ օգնութիւն իւր 'իքէն է . ելս եդ 'ի մտի իւրում : Ի հովտէս տրտմութեան 'ի տեղոջ յորում ուխտեաց : Օրհնութիւն ստասցի որ զօրէնս դնէ . գնասցէ նա 'ի զօրութենէ 'ի զօրութիւն , և երկեսցի Աստուած հրեշտակաց 'ի սիսն : Տէր Աստուած զօրութեանց լուր աղօթից մոց . ունկն գիր Աստուած Յակովբայ : Բնդունելի ես դու մեր . տես Աստուած , և նայեա՛ յերեսս օծելոյ քոյ : Այսն զի լաւ է ինձ մի օր 'ի գաւիթս քո , քան զհազարս : Բնորեցի ես ընդ աղբ գալ 'ի տան Աստուծոյ . առաւել քան բնականալ 'ի յարկս մեղաւորաց : Օղորմութիւն և զճմարտութիւն սիրէ տէր Աստուած զշնորհս և զփառս տացէ : Տէր ոչ պակաս առնէ զողորմութիւն իւր յայնցանէ որ գնան յանբծութեան : Տէր Աստուած զօրութեանց երանեալ է այր որ յուսայ 'ի քեզ : Փառք Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ . այժմ և միշտ և՛ :

— Յերոյ որոյ Աղիւնիոյան զհերս Գագաթնան և առաւելանս՝ ասէլով —

Աւ քեզ իշխանութիւն ընթերցուլ զգիրս յեկեղեցիս . և լեր Աստուծոյ բանին պատմող և տեղեկացիր սոցին : Աթէ ուղիղ մտօք և հոգւով զգործս քո պաշտես լինիս և դու եղբայր ընթերցող 'ի տան Աստուծոյ՝ զգործ Աստուծոյ կատարելով : Այս աստիճան է քեզ՝ որ զգուշութեամբ կատարես : Այլ Աստուած՝ որ առատն է՝ տացէ քեզ զողորմութեան զշնորհս իւր՝ 'ի ձեռն տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի որդւոյ իւրոյ , և զօրութեամբ սուրբ Հոգւոյն . այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն :

— Տայ և շաւիլն՝ և ասէ —

Աւ քեզ իշխանութիւն աւել ասէլ 'ի տան տեառն , և մաքրել զտաճարն Աստուծոյ .

— Տայ զբանալին 'ի յեան' և ասէ —

Եւ քեզ իշխանութիւն բանալոյ և փակելոյ զդուռն սրբոյ տաճարիս, և այնպէս արա՛, որպէս թէ համարս ունիս տալ Լստուծոյ՝ վասն այսր դործոյ, Պատրաստ կաց, և աղօթեա՛, և ստէպ լինիջիր 'ի բանալ և 'ի փակել զդրուռնս եկեղեցւոյ:

— Եւ ասէ յԼսա՛ — Սարկաւա՛: Ուսո՛ զսա. զի եղիցի ընդ հրամանաւ Եւադ — Սարկաւադի:

— Եւ ասա Սարկաւա՛ն աւետ զբանալին 'ի յեանց նաւերելոյն, և արեւալ 'ի դասն արեւելն՝ որսուցանէ սմա՛ բանալով և փակելով. ապա նաւերելալ փակելալ և բացելալ ասէ —

Բացէք ինձ զդրուռնս արդարութեան, զի մտից ընդ այն. և խոստովան եղեց տեառն:

— Դպիւրքն: Օղորմութիւն քո զդուռն բաց մեզ տէր, և արժանի արա զմեզ լուսեղէն յարկաց քոց ընդ սուրբս քո:

— Եւ ասա Եպիսկոպոսն զգիրն երգեցացաւանդան' և ասէ —

Եւ քեզ իշխանութիւն 'ի Հոգւոյն սրբոյ, և ամիսփեա՛ զգրեալս աստ իմիտս քո, հրաման է քեզ դնել զձեռս քո 'ի վերայ հիւանդաց, և որք գան 'ի մկրտութիւն՝ հրաժարեցուցանել 'ի սատանայէ՝ և 'ի նորայնոցն: Եւ գոհու թեամբ փառաւորել զՀայր և զՍրգի և զսուրբ Հոգին. այժմ և միշտ և՛:

— Տայ և զաշտանալն վառելալ ասելով —

— Ընկալ զաշտանակս, ունել իշխանութիւն 'ի պահանջել հարկին լուցանել զջահս և զկանդեղս 'ի սուրբ Եկեղեցիս:

— Սարկաւա՛: Եւ զաշտեցուք զտէր, զի փրկեսցէ զմեզ 'ի մեղաց, և կեցուցուցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ: Եւ մենակալ տէր Լստուած մեր կեցո՛ և ողորմեա՛:

— Եպիսկոպոսն: Պահպանիչ և յոյս հաւատացելոց, Քրիստոս Լստուած մեր. պահպանեա՛ զմեզ ընդ հովանեալ ամենազօր Եջոյ քո 'ի խաղաղութեան փրկեա՛ յերեւելի և յաներևոյթ թշնամեաց, արժանաւորեա՛ գոհութեամբ փառաւորել զքեզ ընդ Հօր և ընդ սուրբ Հոգւոյդ, այժմ և՛:

() Ըհնեալ տէր մեր՛: Հայր մեր՛:

ԱՍՏԻՃԱՆ ԿԻՍԱՍԱՐԿԱԻԱԳՈՒԹԵԱՆ

Եպիսկոպոսն շաղապալեալեալ նաորի յաւուռ տաւջի բեմն. աթեն զնաւերելալն աւա, խոնարհեցանէն 'ի Զոռնի, և ասեն:

— Դպիւրքն: Ուրախ լեր սուրբ եկեղեցի. քանզի Քրիստոս արքայն երկնից այսօր՛:

— Քահանայք: — Սարկաւա՛: Եւ լուրիա, Եւ լուրիա:

Ուրախ եղէ ես այք ասէին ցիս, 'ի տուն տեառն երթիցուք մեք, Հասեալ
կային ոտք մեր առ դրունս քո Արուսաղէմ: զԱրուսաղէմ շինեալ որպէս քաղա-
ք և բնակութիւն իւր շուրջ զնովաւ: Անդ ելանէին ազգք ազգք տեառն, 'ի վկա-
յութիւն իսրայէլի խոստովան լինիլ անուան տեառն: Անդ արկեալ են աթոռք
դատաստանի. աթոռս արկեալ են 'ի տան Ղաւթի: Հարցէք զողջունէ Արու-
սաղէմի և զշինութենէ այք սիրէք զՏէր: Ազգի խաղաղութիւն 'ի զօրութեան
քում, և շինութիւն յաշտարակս ամուրս քո: Այսն եղբարց և ընկերաց իմոց՝
խօսեցայ զխաղաղութիւն, վասն քո. և վասն տան Տեառն Աստուծոյ մերոյ՝ խընդ-
րեցաք զբարութիւն 'ի քէն: Փառք Հօր և՛: Այժմ և՛:

Վահագն: Արքայ Աւետարանի Յիսուսի Վերադարձի ոգիւս Սուրբ —

Առ տէրն մեր Յիսուս Վրիստոս:

Այլ մատուցանէին առ նա մանկտի՝ զի ձեռն զիցէ նոցա. իսկ աշակերտքն
սաստէին այնոցիկ՝ որք մատուցանէին: Իբրեւ ետես Յիսուս՝ բարկացեալ սա-
տեաց նոցա և ասէ: Թոյլ տուք մանկտոյդ գալ առ իս, և մի՛ արգելուք զդո-
սա, զի այդպիսեացդ է արքայութիւնն Աստուծոյ: Ամէն ամէն ասեմ ձեզ, որ ոչ
ընկալցի զարքայութիւնն Աստուծոյ իբրեւ զմանուկ՝ ոչ մտցէ 'ի նա: Այլ առեալ
զնոսա 'ի գիրկս՝ ձեռն եդ 'ի վերայ և օրհնեաց զնոսա:

— Սուրբ: Այլ ևս խաղաղութեան զտէր աղաչեսցուք:

Աղբարք սիրեցեալք, աղաչեսցուք զԱստուած տալ ծառայիս իւրոյ (այս ան-
գլ.) զզօրութիւն իւր 'ի զօրացուցանել զսա 'ի պաշտօն փոքր սարկաւազութեան
սպասաւորել հաւատով առաջի իւր. և հասանել փոխարինին՝ զոր խոստացաւ
սրբոց իւրոց: Անորհօք տեառն մերոյ Յիսուսի Վրիստոսի կեցո՛ւ և ողորմեա՛:

()Օրհնեա՛ Տէր:

— Աղիւստան: (Օրհնութիւն և փառք Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն Սրբոյ
այժմ և՛:

— Այլ յեւն եդեալ 'ի գլխի նորեկան՝ ասէ —

Յոյս անմահութեան և կեանք, Տէր և արարիչ ամենայնի, յորմէ սարսեալ
դողան ամենայն արարածք՝ երեւելիք և աներևոյթք, բանաւորք և մտաւորք: Ար-
վասն բազում մարդասիրութեանդ՝ զթալով յազգս մարդկան, առաքեցեր զԱրի-
ստիս Որդիդ քո փրկել զմեզ: Ար խոնարհեալ մարդասիրապէս զդեցաւ մարմին
'ի սրբոյ կուսէն Սարիամայ: Չարչարեցաւ՝ զի զմոլորեալքս առ ինքն դարձուցէ:
Համբարձաւ յերկինս առ Հայրդ, զի մեզ ճանապարհորդեսցէ 'ի կեանսդ յա-
ւիտենից. և հրամայեաց աշակերտաց իւրոց պահել զպատուիրանս իւր՝ զամենայն
աւուրս կենաց իւրեանց: Այլ 'ի պատշաճ ժամանակի՝ խոստացաւ զկեանսն յաւի-
տենից: Աւստի ծառայս քո, հետեող եղեալ սրբոց առաքելոցն, փափաքեցաւ
աստիճանի: Այսնորոյ աղաչեմք զքեզ բարերար և բազումողորմ Աստուած, լուր
աղաչանաց մերոց, և նայեա՛ յաղօթս մեր ամենեցուն. և զծառայս քո (այս անգլ.)
զոր ընտրեցեր և կոչեցեր 'ի սպասաւորութիւն սրբոյ սեղանոյ քո. և յընթեր-

ցումն Աստուածային պատուիրանաց քոց : Սուրբ պահեա՛ զսա՛ ի կոչումնս՝ յոր կոչեցաւ, Տէր հզօր և ամենակալ՝ որ սուրբդ ես սրբոց, Ատորեա՛ և սրբեա՛ և արժանի՛ արա՛ զսա՛ ամենայն իմաստութեամբ և խելամտութեամբ՝ զԱստուածեղէն քոց բանից կարգացմունս առնուլ ի միտ և առնել : Պահեա՛ զսա՛ առանց ամօթոյ և արատոյ . և արժանւորեա՛ ի պատշաճ ժամանակի հասանիլ մեծ աստիճանի սարկաւազութեան : Հնորհեա՛ սմա հեղութիւն, խոնարհութիւն և պարկեշտութիւն : Առաքեա՛ ի սա զհոգիդ քո սուրբ, արժանի լինել ի տուէ և ի գիշերի խորհիլ Աստուածայինս : Փրկեա՛ զսա՛ ի դատարկաբանութենէ և ի ցոխութենէ, և արժանաւորեա՛ սրբութեամբ սպասաւորել եկեղեցւոյ քում սրբոյ, ողորմութեամբ և գթութեամբ Վրիստոսի Որդւոյ քո : Անդ որում քեզ Հօր և Հոգւոյդ սրբոյ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ՝ այժմ և՛ :

Խաղաղութիւն ամենեցուն :

—Պաղբեմն : Աւ ընդ հոգւոյդ քում :

—Աղիւսիւս : Աստուծոյ երկիրպագեսցուք :

—Պաղբեմն : Առաջի քո Տէր :

—Աղիւսիւս : Փառաւորեալ յամենայնի մարդասէր Տէր, տուիչ բարութեանց և ընդունող աղօթից . ընկալ այժմ զծառայս քո (այս առան) զոր ընտրեցեր ի սպասաւորութիւն եկեղեցւոյ քո : Այս ամենայն հոգեւոր իմաստութեամբ՝ որպէս յայնժամ Աստուածեղէն բազկաւ քո զմանկունսն՝ զորս ընկալար : Հօրաց՝ զսա ըստ կարգի քո ճշմարիտ վկային, պահելով յամենայն մեքենաւոր հնարիցն սատանայի . զի արժանաւոր լիցի սրբութեամբ և ամբօթութեամբ սրտի հասանել յաստիճան սարկաւազութեան ըստ կամաց քոց, միանգամայն և հասանիլ կենացդ յաւիտենից ընդ ամենայն սուրբս քո . որք ի սկզբանէ հաճոյ եղեն քեզ : Աւ մեր ամենեցուն՝ Աստուածային և հոգեւոր սուրբ համբուրիւ ընկալեալ զսա՛ յամենայնի գոհաբանելով՝ փառաւորեսցուք զքեզ, և զՀայր քո ամենակալ՝ հանդերձ կենդանարար և ազատիչ սուրբ Հոգւովդ՝ այժմ և միշտ և՛ :

—Աւ շքեցոցանէն նախնիքն հանդերձ դուք, և Աղիւսիւս արիւն և բաղնիքն բարն յահեալ բաղնիքն նորա՝ ասէ —

Տեա՛ որդեակ, յոր խորհուրդ կոչեցար, քանզի ի վերջին պաշտամանէն՝ յոր էիր, յառաջ եկեր : Հայսմ հետէ արթնութեամբ կաց ի պաշտօնս եկեղեցւոյ, զգաստացիր ի ծուլութենէ, ողջախոհ լեր ի հեշտախտութենէ, և զհացն և ըզբաժակն առաջաւորութեան՝ զոր ետ Վրիստոս Ակեղեցւոյ՝ հաց և բաժակ կենաց . զգոյշ լեր բաւական ածել ժողովրդեանն ի հաղորդութիւն . և ոչ առաւել կամ պակաս : Խսկ զամենայն զկահս եկեղեցւոյ և զսպասս Արքութեանցն լուսացես յաւազանն մկրտութեան, և զգուշութեամբ կատարեսցես զամենայն գործըս քո, զի հաճոյ դտանիցիս Տեառն մերոյ Հիսուսի Վրիստոսի՝ որում վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ՝ :

—Աղիւսիւս : Աղաչեսցուք զՏէր, զի փրկեսցէ զմեզ ի մեղաց, և կեցուցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ : Ամենակալ՝ :

— Եղիսիս : Պաճպանիչ և յոյս հաւատացելոց Վրիստոս Լստուած մեր, պաճպանեալ զմեզ ընդ հովանեաւ ամենազօր Լճոյ քո 'ի խաղաղութեան . փրկեալ ազատեալ յերևելի և յաներևոյթ թշնամեաց , արժանաւորեալ դոհութեամբ փառաւորել զքեզ ընդ Հօր և ընդ սուրբ Հոգւոյդ , այժմ և միշտ :

(Օրհնեալ Տէր մեր : Հայր մեր :

— Արիւնդիւնսն զայս քանի որ զհայն և զգիտն սուրբ Խորհրդոյ հաղորդութեան պարտաւորել ըստ բաւականին և յարարողութեան անդ՝ ապառառել քահանային : Պարտ է նոյնպէս պաշտօնէի եկեղեցւոյն այնքին հնազանդ լինել և զգնել և զաւելցել առաքաւորիւնսն :

ՁԵՌՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՅԱՐԿԱՌԱԳՈՒԹԵԱՆ

— Եղիսիս : Եկանի հարաւել շնորհաւոր Հաղորդութեան , և յորժամ քան յայն րիդի՝ յորժամ աւել Խորհրդաշուան “Օ՛րհնաւոր և հարգասեր ես” լռեն . և նապի Եղիսիս : Երբեք 'ի վերայ բեմին յազակողն սեղանոյն քահանայն 'ի յեռին : Յայնժամ երկուստեանսն բերեն շնորհաւորութիւնսն առաջի բեմին և խոնարհին 'ի ծառի :

— Գլխիդ : Ուրախ լեր սուրբ Եկեղեցի , քանզի Վրիստոս արքայն երկնից և :

— Յայնժամ ոմն 'ի վարդապետաց բանին՝ 'ի կողմէ եկեղեցւոյն Խօի Խարհմանք —

— Թարգմանն : Հայր սուրբ . խնդրէ 'ի քէն մայրս մեր սուրբ Եկեղեցի , զի (այս անուան) կիսասարկաւագս՝ զոր ընծայէ քեզ , ձեռնադրեսցես մեզ 'ի սարկաւագ :

— Եղիսիս : Գիտէք , զի արժանաւոր է . թէ զորպիսի է . կամ զի արդունի քաղաքավարութիւն . 'ի սուրբ ամուսնութենէ է ծնեալ՝ թէ յանսուրբ , և թէ զորքան ունի իմաստութիւն և սրբութիւն :

— Թարգմանն : Լսյնչաւի , զորքան մարդկայինս տկարութիւն տայ մեզ ճանաչել՝ զիտեմք և վկայեմք սորա արժանաւոր դոլ՝ առ 'ի բառնալ զլուծ աստիճանաց , ունելով՝ սրբութիւն և իմաստութիւն :

— Եղիսիս : Խաւանեալ 'ի վերայ նախնեան 'ի բեմին — Շնորհօքն Լստուծոյ Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ՝ կոչեմք (այս անուան) կէս սարկաւագս՝ 'ի պաշտօն սարկաւագութեան : Այսն որոյ՝ եղբարք սիրեցեալք աղաչեսցուք զմարդասէրն Լստուած . որպէս զի պայծառութեամբ փայլեսցուցէ զսա պարգևօք սրբութեան իւրոյ : Որում վայել է փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և :

— Յայնժամ հանեն շնորհաւորութիւն 'ի բեմի առաջի Եղիսիս : Եւ խոնարհեցանցանն 'ի ծառի —

— Արիւնդիւն : Եղբարք սիրեցեալք . աղաչեսցուք զամենակալն Լստուած՝ յաղագս ծառայիս իւրոյ (այս անուան) որ հանդերձեալ է կոչել 'ի կարգ սարկաւագութեան , զի արժանի լիցի ձեռնադրութեամբս առնուլ զշնորհս՝ ըստ նմանութեան սրբոյն Ստեփանոսի նախասարկաւագին և առաջին վկային՝ յամենակալէն Լստուծոյ . կեսցուցէ և ողորմեսցի :

() օրհնեալ Տէր :

— Առիւնիստ : Խաչակիւնի ի վերայ նստելու — () օրհնութիւն և փառք Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն՝ Ա՛մ :

Տէր Աստուած ամենակալ , Հայր տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի . քեզ խոնարհեցոյց ծառայս քո զպարանոցս Հոգւոյ և մարմնոյ իւրոյ , ձգեալ զաներեւոյթ աջ քո , և օրհնեալ զսա արժանաւոր լինիլ կոչման սպասաւորութեան սրբոյ Ակեղեցւոյ . առնուլ զշնորհս ըստ նմանութեան սիրելեաց քոց . որ բաշխես առատապէս հաւատացելոց ըստ իւրաքանչիւր աստիճանի : Որում պարգևի արժանաւորեալ լքցէ զերկրաւորս , և եղիցի պաշտօնեայ քեզ և ամենառատ շնորհի քո :

— Առիւնիստ : Ամէն :

— Առիւնիստ : Տէր Աստուած զօրութեանց և զօրացդ երկնաւորացդ դասուց , որ և զմեզ կարգեցեր ի բաժին պաշտամանս այսորիկ . և գիտես զմիտս որդւոց մարդկան և քննիչ ես խորհրդոց և մտածութեանց ամենեցուն : Զօրացո՛ զսա ի վարս առաքինութեան , և փարատեալ ի սմանէ զխաւարային խորհուրդս՝ որպէս զմրրիկ յերեսաց երկրի : Այ՛ն զսա զօրութեամբ շնորհի քո և գթութեամբ Արիւնի քո , և շնորհիւ ճշմարիտ Հոգւոյդ սրբոյ . Աւտուր սմա լինիլ պաշտօնեայ արժանաւոր նորոց կտակարանացդ , զի կարացէ անսայթաք և առանց գայթակղութեան կալ առաջի անուանդ քում սրբոյ :

— Առիւնիստ : Ամէն :

— Առիւնիստ : Աւ մեք՝ գոհանալով զքէն , օրհնեմք զանքննելի տէրութիւնդ . այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից , Ամէն :

— Աստուած աստուած —

— Ալէլուիա ալէլուիա : Արանեալ են ամբիժք ի ճանապարհի և ոյք գնան յօրէնս . և այլն :

— Առիւնիստ : Աւ ևս խաղաղութեան զտէր աղաչեսցուք ընկալ կեցո՛ւ և ողորմեա՛ :

() օրհնեալ տէր :

— Առիւնիստ : — Խաչակիւնի ի վերայ նստելու — () օրհնութիւն և փառք Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն :

Տէր Աստուած ամենակալ՝ արարիչ ամենայն արարածոց , որ ընտրեցեր քեզ նոր ժողովուրդ սեփական , ամենայն ազգաց երկրի , և հաստատեցեր զեկեղեցի քո սուրբ՝ շինեալ ի վերայ հիման առաքելոց և մարգարէից , և կարգեցեր ի սմա առաջնորդս . հովիւս և վարդապետս : Ընկալ և այժմ զաղաչանս մեր ամենեցուն , և հանդո՛ զշնորհս Հոգւոյն սրբոյ ի ծառայս քո (այս անուն) որ եկն ի ձեռնադրութիւն սպասաւորութիւն սրբոյ Ակեղեցւոյ քո : Պահեա՛ զսա հաստատուն և անշարժ յամենայն փորձութենէ թշնամւոյն , որպէս զի գնացէ անաւատ առաջի քո ի կաթուղիկէ եկեղեցւոջ սուրբ սրտիւ և անկեղծ հաւատով յամենայն գործս բարութեան ըստ կամաց քոց բարեսիրաց :

— Լ. Բենեդեկտ : Լ. Բենեդեկտ :

— Լ. Բենեդեկտ : Տէր մեր (Յիսուս Քրիստոս, որ կոչեցեր զճառայս քո (այս առաջ) 'ի գործ պաշտաման քո. սրբեալ զսա և արժանաւորեալ ամենայն իմաստութեամբ և հոգեւոր հանճարով զհսկումն և զընթերցումն Լստուածայնոց քոց բանիցդ առնուլ 'ի միտ և պահել զպատուիրանս քո անբիծ կրօնաւորութեամբ և առաքինասէր վարուք կեալ յայսմ աշխարհիս. և հասանիլ երկնից պարգեացդ ընդ ամենայն սուրբս քո : Օրոացո՛ղ սա ըստ կարգի քո ճշմարիտ վկային սրբոյն Ստեփաննոսի՝ պահելով յամենայն մեքենաւոր հնարից սատանայի :

— Լ. Բենեդեկտ : Լ. Բենեդեկտ :

— Լ. Բենեդեկտ : Եւ մեր ամենեցուն աստուածային և հոգեւոր սուրբ համբուրիւ ընկալեալ զսա, յամենայնի արժանի լիցուք գոհանալով փառաւորել զքեզ ընդ Հօր և սուրբ Հոգւոյդ, այժմ և յաւիտեանս. ամէն :

— Լ. Բենեդեկտ : Եւ մեր ամենեցուն զիսկալեալ զսա, յամենայնի արժանի լիցուք գոհանալով փառաւորել զքեզ ընդ Հօր և սուրբ Հոգւոյդ, այժմ և յաւիտեանս. ամէն :

Լստուածային և երկնային շնորհ՝ որ միշտ ընդ զպէտս սրբոյ սպասաւորութեան առաքելական եկեղեցւոյ՝ կոչէ (այս առաջ) 'ի դպրութենէ 'ի սարկաւազութիւն. սրբոյ եկեղեցւոյ 'ի սպասաւորութիւն : Լստ վկայութեան անձին իւրոյ և ամենայն ժողովրդեանն :

— Լ. Բենեդեկտ : Լ. Բենեդեկտ :

— (Եւ մեր ամենեցուն զիսկալեալ զսա, յամենայնի արժանի լիցուք գոհանալով փառաւորել զքեզ ընդ Հօր և սուրբ Հոգւոյդ, այժմ և յաւիտեանս. ամէն :

Լստուածային և երկնաւոր շնորհ՝ որ միշտ ընդ զպէտս սրբոյ սպասաւորութեան առաքելական եկեղեցւոյ : Կոչէ (այս առաջ) 'ի դպրութենէ 'ի սարկաւազութիւն : Լստ վկայութեան անձին իւրոյ և ամենայն ժողովրդեանն :

Եւ գնեմ զձեռս 'ի վերայ սորա. և դուք ամենեքեան աղօթս աղարկք. զի արժանի լինիցի սա զաստիճան սարկաւազութեանս անարատ պահել առաջի սրբոյ սեղանոյս Լստուածոյ :

— Լ. Բենեդեկտ : Տէր ողորմեա՛ . Տէր ողորմեա՛ . Տէր ողորմեա՛ :

— Սարկաւազ : (Օրհնեալ տէր :

— Լ. Բենեդեկտ : (Օրհնութիւն և փառք Հօր և" :

— Եւ մեր ամենեցուն զիսկալեալ զսա, յամենայնի արժանի լիցուք գոհանալով փառաւորել զքեզ ընդ Հօր և սուրբ Հոգւոյդ, այժմ և յաւիտեանս. ամէն :

Տէր Լստուած հզօր և փառաւորեալ յամենայնի. մեծ և ահաւոր կամաց քոց սրբոց սպասաւոր լինին արարածք. երկնայինք և երկրայինք անյապաղ հնազանդութեամբ. առաւել ևս մտաւորք և բանաւորք. կարգեալ քո կամաւ՝ 'ի սպասաւորութիւն եկեղեցւոյ քո՝ կատարեն մեծաւ ուրախութեամբ զհրամանս քո : Գոհանալք զքէն որ յամենայնի հզօրդ ես և անկարօտ. որ մարդասիրութեամբ քով՝ հայեցար յազգս մարդկան և ընտրեցեր քեզ եկեղեցի 'ի մէնջ. տաճար բը-

նակութեան ամենասուրբ և փառաւորեալ Աստուածութեանդ, և կարգեցեր 'ի սմա սարկաւադունս՝ սպասաւորս սրբոյ եկեղեցւոյ քո : Աղաչեմք զքեզ Տէր և խնդրեմք 'ի բարերարութենէդ քումմէ . հայեաց հաշտ ակամբ քո 'ի պատրաստ բընակութենէ քումմէ՝ 'ի ծառայս քո յայս՝ որ ձեռնադրեցաւս այժմ 'ի սպասաւորութիւն Ակեղեցւոյ քում սրբոյ : Հաստատուն պահեա՛ զսա 'ի կոչումնս յոր կոչեցաւ, Հեռացո՛ զսա յամենայն իրաց չարաց :

Օրացո՛ զսա յամենայն գործս բարեաց, և յաւել 'ի սմա զսէր և զհաւատս : Տո՛ւր սմա զօրութիւն և զշնորհս սրբոյն Ստեփանոսի նախավկային քո, և առաջին սարկաւադին : Որպէս զի լցեալ Հոգւովդ սրբով՝ կացցէ անարատ 'ի սպասաւորութիւն սեղանոյ քո սրբոյ : Եւ արժանաւոր լիցի 'ի պատշաճ ժամանակի հասանիլ մեծի աստիճանի քահանայութեան : Ի փառս և 'ի պատիւ անուանդ քում սրբոյ :

— Բենեդեան : Բմէն :

— Եղիսիոյան : Խաղաղութիւն ամենեցուն :

— Գալիլէի : Եւ ընդ հոգւոյդ քում :

— Եղիսիոյան : Աստուծոյ երկիրպագեսցուք :

— Գալիլէի : Եւ աջի քո Տէր :

— Եղիսիոյան : Սարգսսէր Տէր . որ կոչեցեր զծառայս քո (այս անուն) 'ի լուսաւորութիւն սրբութեան վարուց պարկեշտութեամբ և հեղութեամբ : Բնկա՛ զսա շնորհօք ողորմութեան քո . որ յուսացաւ 'ի քեզ Տէր . և լեր սմա վերակացու՝ օգնական և պահապան 'ի տուէ և 'ի դիշերի : Պահեա զսա սուրբ և անարատ, հնազանդ և արդար յամենայնի, վասն փառաց անուան քո :

— Բենեդեան : Բմէն :

— Եղիսիոյան : Օհ դու ես Աստուած ամենայն արարածոց և քեզ վայելէ փառք և պատիւ . այժմ և յաւիտեանս . Բմէն :

— Սարկաւադին : Եւ լէլուիա, Եւ լէլուիա :

Տէր որպէս զինու հաճութեամբ քով պսակեցեր զնոսա :

— Բնեդեան 'ի գործոց առաւելոց —

Կոչեցին երկոտասանքն զբաղմութիւն աշակերտացն՝ և ասեն, ոչ է հաճոյ մեզ թողուլ զբանն Աստուծոյ՝ և պաշտել զսեղանս : Բնորեցէք եղբարք, վկայեալս 'ի ձէնջ՝ արս եօթն՝ լիս հոգւով սրբով և իմաստութեամբ . զորս կացուցուք 'ի վերայ պիտոյիցս այսոցիկ : Եւ մեք աղօթից՝ և պաշտաման՝ և բանին հըպատակ լիցուք : Եւ հաճոյ թուեցաւ առաջի ամենայն բաղմութեանն . և ընտրեցին զՍտեփանոս՝ այր լի հաւատով և Հոգւով սրբով, և զՓիլիպպոս, և զՊրօքորոն, և զՆիկանովրայ, և զՏիմոթէայ, և զՊարմենայ, և զՆիկողայոս զեկն Բնտիրացի : Օրս կացուցին առաջի առաքելոցն, և աղօթս արարեալ՝ եդին 'ի վերայ նոցա զձեռս : Եւ բանն Աստուծոյ աճէր և բազմանայր թիւ աշակերտացն յոյժ յերուսաղէմ . և բազում ժողովք՝ 'ի քահանայիցն՝ անսային հաւատոցն :

— Պօղոսի առաւելոյն 'ի Տէփլիսի առաջին լիւթոյն է ընկերացաւ —

Հաւատարիմ է բանս . եթէ որ եպիսկոպոսութեան ցանկայ՝ բարւոյ գործոյ ցանկայ : 'Այնպէս և զսարկաւադունս պարկեշտս մի՝ երկբանս . մի՝ գինեսէրս . մի՝ զօշաքաղս . այլ ունիցին զխորհուրդս հաւատոցն սուրբ մտօք : Ինքեանք նախ փորձեսցին , և ապա 'ի պաշտօնն մատիցեն՝ զի անարատք իցեն : 'Այնպէս և կանայք նոցա պարկեշտք . մի՝ չարախօսք , հեզք , հաւատարիմք յամենայնի : Սարկաւագունք լինիցին միոյ կնոջ արք . որդւոց իւրեանց բարւոք վերակացու լեալ իցեն , և տանց իւրեանց : Օյի որ բարւոքն պաշտիցեն , աստիճանն բարի անձանց իւրեանց շահին և բազում համարձակութիւն 'ի հաւատսն որ 'ի Վրիստոս Յիսուս :

— Դպիւրք : Եւէլուիա . Եւէլուիա :

Հոգւով սրբով զօրացեալ սուրբն Ստեփանոս , և ընտրեալ յորովայնէ ճշմարիտ վկայ , սիրող և առաքեալ առաքողին , 'ի Վրիստոսէ ընկալաւ զզուարթնոցն զպսակ ,

Վահանայն : — Սրբոյ Եւէլուիայն Յիսուսի Վրիստոսի որ ըստ Ղուիստոս :

Տէրն մեր Յիսուս Վրիստոս :

Ի նմին ժամու ցնծացաւ Յիսուս Հոգւովն սրբով և ասէ . գոհանամ զքէն Հայր , Տէր երկնի և երկրի , զի ծածկեցեր զայս յիմաստնոց և 'ի գիտնոց՝ և յայտնեցեր տղայոց . այն Հայր զի այսպէս հաճոյ եղև առաջի քո : Եւմենայն ինչ տուաւ ինձ 'ի Հօրէ իմմէ , և ոչ որ դիտէ՝ ով է Որդի , եթէ ոչ Հայր . և ով է Հայր՝ եթէ ոչ Որդի . և ում կամիցի Որդին յայտնել : Եւ դարձեալ առանձինն առ աշակերտսն ասէ , երանի աչաց՝ որք տեսանիցեն՝ զոր տեսանեքդ : Եսեմ ձեզ , զի բազում մարգարէք և թագաւորք կամեցան տեսանել՝ զոր դուքդ տեսանէք՝ և ոչ տեսին . և լսել՝ զոր լսէքդ՝ և ոչ լուան :

— Եւմենեան : Փառք քեզ Տէր Եստուած մեր :

— 'Առիւթաւն : Հաւատամք 'ի մի Եստուած 'ի Հայրն ամեն՝ :

— Սրիւսագն : Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք :

Եղբարք միաբան աղաչեսցուք հաւատով զմարդասէրն Եստուած յաղագս երանեալ Հայրապետին մերոյ (այս անուն) կենաց և փրկութեան հոգւոյն : Եւ ևս յաղագս Եպիսկոպոսիս մերոյ (այս անուն) : Որպէս զի շնորհեսցէ զսոսա 'ի բազում ժամանակս ուղիղ վարդապետութեամբ՝ հաւատով և առաքինասէր վարուք եկեղեցւոյ իւրում ժողովրդեանս՝ զոր գնեաց արեամբն իւրով : Օյի արժանաւոր ձեռնադրութիւնս առնելով 'ի պէտս սրբոյ եկեղեցւոյ սպասաւորութեան , կեցցեն անխիղճ և անարատ վարուք առաջի Եստուծոյ զամենայն աւուրս կենաց իւրեանց : Եւ խնդրեսցուք յաղագս (այս անուն) սարկաւագիս՝ որ կոչեցաւ 'ի սպասաւորութիւն սրբոյ սեղանոյս . զի վիճակ ժառանգութեան ընկալցի ընդ սուրբսն յարքայութեան երկնից : Աեցո՛ և ողորմեա՛ :

() րհնեա՛ տէր :

— Եպիսկոպոսն , () րհնութիւն և փառք Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ՝ :

Եստուած բարերար , ընկալ զաղաչանս մեր ամենեցուն , և զճառայս քո (այս

անոն) զոր ընտրեցեր և կոչեցեր՝ ի սպասաւորութիւն սրբոյ սեղանոյ քո . լցո՛ր զսա հոգւովդ քով սրբով և յաջողեա՛ ի գործս առաքինութեան : () Գնական և պաշտպան լեր սմա յամենայն ժամանակի՝ զի լիցի ընդ հովանեաւ ամենազօր բազկի քո : Պահեա՛ աներկիւղ յերևելի և յաներևոյթ թշնամեաց : Օ՛ր անարատ գնացեալ ըստ կամաց քոց յամենայն ճանապարհս արդարութեան արժանաւոր լիցի ընդ ամենայն սուրբս քո յաւիտենական կենացն :

— Եփեսեացի : Եմէ՛ն :

— Եւս զգեցո՞ցանէն նմա հանդերձ սարկաւազի , և Եպիսկոպոսն արհանէ զսարան ի վերայ յաւիտենաց նորա ասելով —

Եւ զսուրբ Ուրարս ի ձեռաց Տեառն մերոյ Յիսուսի Վրիստոսի . և լեր սուրբ յամենայն խաբէութենէ մեղաց առաջի երեսաց նորա : Կեանք քո և վարք քո լիցի օրինակ ժողովրդեան՝ որք են սուրբ հաւատով ի Վրիստոս : Արաւէս զի տեսցեն զքեզ գործել զայն , որով կարող լինիցիս հասանիլ կենացն ի Վրիստոս Յիսուս ի Տէր մեր , որ է օրհնեալ յաւիտեանս :

— Եփեսեացի : Եմէ՛ն :

— Տայ զԵփեսացիս —

— Եպիսկոպոսն : Եւ իշխանութիւն ընթեռնուլ զսուրբ Եւտարանս ի լսելիս ժողովրդեան :

— Տայ և զԵփեսացիս խնկոյց :

— Եպիսկոպոսն : Եւ քեզ իշխանութիւն և հրաման խնկարկել և բուրել հոտ անուշութեան :

— Եւս նորիւնէն երեւանիս խնկարկել սուրբ սեղանոյն և ասել երեւոյ —

Եւ ևս խաղաղութեան զտէր աղաչեսցուք ընկալ կեցո՛ և ողորմեա՛ : () Ըհնեա՛ տէր :

— Եպիսկոպոսն : () Ըհնութիւն և փառք Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ այժմ և միշտ՝ Պահպանիչ : () Ըհնեալ տէր մեր՝ : Հայր մեր որ՝ :

— Եւս շարունակէն զխորհուրդ Հաղորդութեան և նորընթացն հաղորդի ի մարմնոյ և յարեմէ օրհասն :

— Պաշտօն ասագ — սարկաւազի է՝ յԵսայիսային պաշտամանս և ի մարտիրոսութեան սուրբ խորհրդոց աստատարել : Օ՛րհասարանն ընթեռնուլ և խնկարկել : Օ՛րհանկոնս եկեղեցւոյն այնքիկ իրել և ի Վրիստոսեական վարդապետութեան : Վարդել յորժամ հրամայեցէ Եպիսկոպոսն : Օ՛րհանդոս , զորհանկա և զաղբարս լսողին այնքիկ Գրանել , և աղբարանել պաշտօնէին զանուն զԵփեսութեան և զվիճակ նոցա : Պարտի դարձեալ հնազանդ լինել լեմակն Եպիսկոպոսին , և պաշտօնէիցն , և մարտիր հեղեղել երկնաշէն շաղապ նոցա :

ՁԵՌՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՔԱՀԱՆԱՅՈՒԹԵԱՆ

— Եպիսկոպոսն սկսանի կարարել զիորհարդ շաղարհունեան և յորժամ գայ յայն
 քեզի՝ յորո՞ւմ առի՝ « շայր փր որ », լսեն։ Ե եպիսկոպոսն նստի յաթոռ՝ ի վերայ բեմին
 յաջակողմն « եղանոյն » գաւաղան ի նեւին։ Եւ երկուսն + ահաւայտ երևան առ դուռս դա-
 ճարին ի ներս՝ ընդ երեսնս ունելով զնոյնքան։ Եւ անկանին ի ծռանք —

— Դպիւրք։ Ուրախ լեր սուրբ եկեղեցի. քանզի Վրիստոս արքայն։

— Սարկաւազն։ շրամայեալ տէր. օրհնութեամբ ասել։

— Եպիսկոպոսն։ Օ, ուրախութիւն երկնային տացէ ձեզ՝ որ ընկեալ է ի
 բարձունս տէր Մատուած մեր։

— Յայնժամ երկոքն + ահաւայտ ճարոցանէն զնոյնքան յաւազ ի մէջ եկեղեցոյն
 և դարձեալ ծռանք կրկնեն —

— Սարկաւազն։ շրամայեալ տէր. օրհնութեամբ ասել։

Եպիսկոպոսն։ () օրհնեցէ զձեզ Տէր ի սիօնէ. այն՝ որ ընկեալ է յե-
 րուսաղեմ։

— Եւ ճարոցեալ բերեն նովին կարգաւ զնոյնքան աւազի բեմին՝ և դարձեալ
 ծռանք կրկնեն —

— Սարկաւազն։ շրամայեալ տէր օրհնութեամբ ասել։

— Եպիսկոպոսն։ շրամայեալ է ձեզ ի տեառնէ խօսիլ։

— Յայնժամ ո՞ն ի վարդապետաց բանին ի կողմնէ Եկեղեցոյն իօսի Ռարգմա-
 նաբար —

— Թարգմանն։ Շնորհազարդ սուրբ շայրապետ որ ես հաստատեալ հովիւ
 հօտին Վրիստոսի։ Խնդրէ իքէն մայրս մեր սուրբ Եկեղեցի՝ զի (զայս անուան
 սարկաւազ՝ զոր ընծայէ քեզ, ձեռնադրեցես մեզ ի քահանայ։

— Եպիսկոպոսն։ Եւ գիտէ՞ք զքաղաքավարութիւն դորա, ի պարկեշտ ամուս-
 նութենէ և ի սուրբ անկողնոյ է ծնեալ. և անշաղափ է յամենայն անմաքուր
 գործոց. և է՞ արժանի այս սուրբ աստիճանիս. և վկայէ՞ք ըստ ձերոյ Մատուա-
 ծասիրութեանդ։

— Թարգմանն։ շայր սուրբ. որչափ տայ մեզ մարդկայինս տկարութիւն ճա-
 նաչել, զոր տեսաք աչօք և զոր լուաք ականջօք, վկայեմք դմա արժանաւոր գող,
 և վասն դաղտնի գործոց իւրոց՝ ինքն տացէ զպատասխանին. և մեք՝ անպարտ գը-
 տանիմք առաջի քո հայր սուրբ, և առաջի ահեղ ատենին Վրիստոսի, և զպա-
 կասութիւն սորա՝ աղօթիւք ձեր լցուսցէ Տէր Հիսուս։

Եպիսկոպոսն։ Եւ գիտէ՞ք թէ կամաւորութեամբ եկեալ է յայս կարգ, յօ-
 ժար կամօք յանձն առնու զլուծ տեառն մերոյ Հիսուսի Վրիստոսի. եթէ ի հար-
 կէ հրաւիրողացն։

— Թարգմանն։ շայր սուրբ. կամօք և յօժարութեամբ սրտի իւրոյ եկեալ է
 յայս կարգ, և ոչ ի հարկէ ումեքէ։

— Եղիսիակոս : Ե՛րայէս ասէ տէրն մեր Յիսուս Վրիստոս : ո՛չ որ դայ առ իս՝ եթէ ո՛չ Հայրն իմ երկնաւոր ձգեսցէ զնա առ իս . և ամենայն որ դայ առ իս՝ ո՛չ հանից զնա արտաքս : Եկայք առ իս ամենայն աշխատեալք և ծանրաբեռնեալք՝ և ես հանգուցից զձեզ . առէք զլուծ իմ ՚ի ձեզ , և ուսարհւք յինէն՝ զի հեզ եմ և խոնարհ սրտիւ , և գտջիք հանգիստ անձանց ձերոց . զի լուծ իմ քաղցր է և բեռն իմ փոքրոգի :

— Սարկաւաքն : ()րհնեալ տէր :

— Եղիսիակոս : Խաւանքեալ ՚ի բէթէն — Երեւոյն ամենակալ զօրութեանն Ե՛ստուծոյ կարողացուցէ զքեզ որդեաք . բառնալ սիրով զլուծն Վրիստոսի , և երթալ կամաւ զհետ կենարարին յանսպառ ուրախութիւնսն :

— Եղիսիակոս : Ե՛մէն . եղիցի . եղիցի :

— Եղիսիակոս : Թողեալ է զամենայն հոգս զբաղմանց աշխարհիս , և զիւր սովորութեամբ կեալն : Երայէս ասէ տէրն մեր , թէ որ ո՛չ թողու զՀայր , և ըզմայր , զբոյր և զեղբարս , նաև զանձն իւր , ո՛չ կարէ իմ աշակերտ լինիլ : Ո՛հ ո՛չ կարեք ասէ երկուց տերանց ծառայել , զի որ ո՛չ թողու զայս ամենայն , և առնու զխաչ իւր և դայ զկնի իմ չէ ինձ արժանի :

— Թարգմանն : Ե՛րայ սուրբ , զայդ ամենայն թողեալ է յօժարութեամբ սրտի իւրոյ , և յամենայն անձնէ և ՚ի զօրութենէ վառեալ կայ ՚ի սէրն Վրիստոսի և ասէ , ինձ աշխարհ ՚ի խաչ ելեալ է և ես աշխարհի . զի ես թողի զայս ամենայն և եկի զհետ Վրիստոսի :

— Եղիսիակոս : Ե՛րայէս ասէ տէրն մեր Յիսուս Վրիստոս . ամենայն որ եթող զտուն կամ եղբարս կամ զքորս . կամ զՀայր և զմայր կամ զորդիս կամ զազարակս վասն անուան իմոյ՝ հարիւրապատիկ առցէ և զկեանս յաւիտենականս ժառանգեսցէ :

— Սարկաւաքն : ()րհնեալ տէր :

— Եղիսիակոս : Խաւանքեալ ՚ի բէթէն — Երեւոյն ամենակալին Ե՛ստուծոյ Յիսուսի Վրիստոսի՝ արժանացուցէ զքեզ որդեակ անճառ խնդութեանն . ժառանգել զկեանս յաւիտենականս , զոր ակն ո՛չ ետես , և ունկն ո՛չ լուաւ , և ՚ի սիրտ մարդոյ ո՛չ անկաւ , բաղմապատիկ փոխարինօք ընդ ամենայն սուրբս :

— Եղիսիակոս : Ե՛մէն . եղիցի , եղիցի :

— Եղիսիակոս : Պահեալ է զանձն իւր սուրբ և անարատ ՚ի ծննդենէ մինչև ցայսօր :

— Թարգմանն : Ե՛րայ Հայր սուրբ . պահեալ է զանձն իւր սրբութեամբ՝ շնորհօքն Ե՛ստուծոյ , և կամօք ողորմութեան նորին վարժեալ է ՚ի վարս սրբութեան ՚ի ծննդենէ մինչև ցայսօր :

— Եղիսիակոս : Ե՛րայէս ասէ տէրն մեր Յիսուս Վրիստոս , մի՛ արգելուք զմանկտիդ գալ առ իս զի այդպիսեացդ է Երբայութիւնն Ե՛ստուծոյ :

— Յայնժամ երկոքն բաճանային նովին իւրեւա հանէն զնախնի ՚ի բէթէն և ի նաբհեցոսանէն ՚ի թանբ առաջի Եղիսիակոսին :

— Սարկաւաքն : ()րհնեալ տէր :

— Եղիսիակոս : Խաւանիսի ի վերայ — () Բնութիւն Լստուածային Լըոյն
հանգիցէ ի վերայ քո Որդեակ . պահելով զքեզ սրբութեամբ ի սպասաւորու-
թիւն սուրբ եկեղեցւոյ յայսմ հետէ և առ յապա :

— Լեւնեման : Լմէն , եղիցի , եղիցի :

— Եղիսիակոս : Ունի՞ զուսումն սուրբ գրոց լիովին , գիտութեամբ Լստ-
ուածային օրինացն , զի որ ոչ գիտէ զգիտութիւն սուրբ գրոց , նա և ոչ զզո-
րութիւնն Լստուծոյ՝ որ ի նմա՝ ըստ աւետարանին , զի մի՞ գուցէ թէ յանցա-
նիցէ : Օրոց ողբալով ասէ մեծն Սողոմոն . ոչ՝ որոց թողեալ իցէ զուսումն
մանկութեան և մոռացեալ զուստն Լստուածեղէն :

— Թեոփան : Հայր սուրբ , ուսեալ է զուսումն դպրութեան ի մանկութենէ
իւրմէ , և ունի զգիտութիւն օրինացն Լստուծոյ , կատարեալ հաւատով ի նոյն
վարժեալ դաւանութեամբն ի Վրիստոս :

— Եղիսիակոս : Լսապէս ասէ տէրն մեր Յիսուս Վրիստոս . գրեալ է ի
մարգարէս , և եղիցին ամենեքեան ուսեալք Լստուծոյ . ամենայն որ լսէ ի
Հօրէ և ուսանի՝ գայ առ իս , և ես տամ զօրէնս իմ ի միտս նոցա :

— Սարիստոս : () Բնեա տէր ,

— Եղիսիակոս : Պատուիրանք տեառն լոյս են և լոյս տան աչաց . լուսաւո-
րեսցէ զաչս մտաց քոց , լուսաւոր առնել ի քեզ զլոյս գիտութեանն Վրիստոսի
Լստուծոյ մերոյ . և անուանիլ ի տեառնէ՝ թէ դուք եք լոյս աշխարհի . և
դարձեալ թէ՝ ոչ գոյ ի քեզ մասն խաւարի , որ և բոլորովմբ լուսաւորեալ
ծագեսցի իբրեւ զարեգակն յարքայութեան երկնից ընդ ամենայն սուրբս :

— Լեւնեման : Լմէն , եղիցի , եղիցի :

— Եղիսիակոս : Կարող ես որդեակ , և յանձն առնուս ուխտել զհետ եր-
թալ ընթացիցն Վրիստոսի : Յաղթատութիւն . ի քաղց ի ծարաւ , ի վիշտս ,
ի հալածանս , ի նախատինս , ի չարչարանս վասն Վրիստոսի , որպէս ասէ տէրն
մեր թէ՝ որ զիս պաշտեսցէ՝ զհետ իմ եկեսցէ : Լրդ այսօրիկ են հետք Վրիս-
տոսի , որպէս ցուցաք :

— Եղիսիակոս : Լսո՞ , յանձն առնում և ուխտեմ , որպէս որդիքն զե-
րեթեայ , զայդ ամենայն կատարել սիրով և կամօքն Լստուծոյ՝ և կարողու-
թեամբ զօրութեան նորին . որքան իցէ կարողութիւնս իմ :

— Եղիսիակոս : Լսապէս ասէ տէրն մեր Յիսուս Վրիստոս , որպէս ուխ-
տեաց ինձ Հայր իմ՝ և ես ձեզ ուխտեմ զարքայութիւնն երկնից : Օ՛ի ուտի-
ցէք և ըմպիցէք ի սեղան Հօր իմոյ ընդ իս յարքայութեան իմում : Եղիս խոս-
տումն Լստուածային հրամանացն կատարեսցի ի վերայ քո , և գրեսցիս ի դրա-
րութեան կենաց՝ ընդ երջանիկ դասս սուրբ առաքելոցն :

— Լեւնեման : Լմէն , եղիցի , եղիցի :

— Եղիսիակոս : Յանձն առնուս , առանց ձանձրանալոյ յամենայն ժամ զդաս-
տութեամբ կալ ի պաշտօնն Լստուծոյ , և ոչ փոխանակել զգործն Լստուծոյ
ընդ մարմնաւոր գործոց : Որպէս ասէ Պետրոս , ոչ է մեզ պարտ թողուլ զպաշ-
տօնն Լստուծոյ և պաշտել զմարմնաւոր սեղանս :

—Նոյնիւն : Յանձն առնում ամենայն պատրաստութեամբ առանց ձանձրանալոյ կալ 'ի պաշտօնն Մատուծոյ . և ոչ խափանել զգործն Մատուծոյ՝ վասն մարմնաւոր գործոյ . որքան իցէ կարն իմ, պաշտեմ զնա զամենայն աւուրս կենաց իմոց՝ հետեւելով նմա :

—Նոյնիւն : Մայրս ասէ տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս , որ զիս պաշտեսցէ զհետ իմ եկեսցէ , և ուր եսն եմ՝ անդ և պաշտօնեայն իմ եղիցի : Եթէ որ զիս պաշտեսցէ՝ պատուեսցէ զնա Հայր իմ : Եւ քանզի ուխտեցեր պաշտել զպաշտօնդ ամենայն արթնութեամբ , զօրացուսցէ ուրեմն զքեզ որդեակ , շնորհք տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի յամենայն ժամ պաշտել զՄատուած կենդանի և ժառանգել զխոստացեալն տեղի , թէ ուր եսն եմ՝ անդ և պաշտօնեայն իմ եղիցի :

—Նոյնիւն : Մե՛ն . եղիցի . եղիցի :

Նոյնիւն : Յանձն առնուս կատարել զամենայն հրամանս սուրբ առաքելոց և մարգարէից և հայրապետաց , և կալ ըստ կանոնի նոցա , և ըստ այնմ ուսուցանել և զայլս 'ի վարս քրիստոնէութեան :

—Նոյնիւն : Մայր . յանձն առնում կատարել զամենայն հրամանս սրբոց առաքելոց , մարգարէից և հայրապետաց , և ոչ հակառակ կալ նոցա :

—Նոյնիւն : Մայրս ասէ տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս . որ որ լուծցէ մի ինչ 'ի պատուիրանացս յայսցանէ 'ի փոքունց՝ և ուսուցէ 'այնպէս զմարդիկ՝ փոքր կոչեսցի յարքայութեանն երկնից : Ուստի շնորհք շնորհողին զպատուիրանս՝ զօրացուսցէ զքեզ որդեակ յամենայն ժամ կալ ըստ կանոնի օրինացն Մատուծոյ զի առնելով և ուսուցանելով մեծ կոչեսցիս յարքայութիւն տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի :

—Նոյնիւն : Մե՛ն . եղիցի . եղիցի :

—Նոյնիւն : Ուսեալ է զամենայն որդիսութիւն խոստովանութեան , զի և ինքն կալցի զխոստովանութիւն ժողովրդեանն . և կարէ՞ խրատել զնոսա զգուշանալ յամենայն մեղաց , զի մի՛ զարիւն նոցա 'ի ձեռաց սորա խնդրեսցէ Մատուած :

—Սարգիսն : Մայր , Հայր սուրբ ուսեալ է զամենայն հրամայեալսդ 'ի ձէնջ :

—Նոյնիւն : Հովիւն քաջ՝ որ եդ զանձն իւր 'ի վերայ բանաւոր հօտին , կարողացուցէ զքեզ որդեակ , հովուել զհօտն իւր արդարութեամբ , տալով զանձն քո՝ լինիլ օրինակ հօտին : Վարձուցանել զնոսա յամենայն չարեաց՝ որպէս զգարձումն անառակ որդւոյն . թողլով զամենայն զմեզս նոցա , և տալով զպատմօւճանն առաջին : Եւ դու յերեւիլ հօտապետին՝ ընկալջիր զանթառամ փառացն պսակ :

—Նոյնիւն : Մե՛ն . եղիցի . եղիցի :

—Նոյնիւն : Ունիս զգաւանութիւն խոստովանութեան ուղղափառ հաւատոյ 'ի Սուրբ Արրորդութիւնն և 'ի Սարգեղութիւնն Քրիստոսի Մատուծոյ մերոյ . և հրաժարիս յամենայն հերձուածողաց :

—Նոր-էրեւն : Եւրոպայի սուրբ . ունիմ զդաւանութիւն ուղղափառ հաւատոյ , և խոստովանիմ զՍուրբ զԵրրորդութիւն զՀայր և զՈրդի և զսուրբ զՀոգին՝ համագոյ Եւտուածութիւն : Եւ զՍարգեղութիւնն Վրիստոսի Եւտուածոյ մերոյ՝ ընդ սուրբ հայրապետսն . և հրաժարիմ , և ոչ ընդ ունիմ զամենայն հերձուածողսն , զհերետիկոսս՝ և զհերետիկոսապետսն . զարիոս , զմակեդոն , զնեստոր . և զեւտիքես և զամենայն հետեողս նոցա :

—Նոր-էրեւն : Պարտ է քեզ որդեակ . հրաժարիլ յամենայն աղանդոց հերձուածողաց և հերետիկոսաց , որք ընդդէմ խօսեցան սրբոյ հաւատոյն Վրիստոսի Եւտուածոյ մերոյ . և պարտ է հետեիլ ուղղափառ սուրբ հայրապետաց :

—Նոր-էրեւն : Օյեւն է վեր աւելիլ — Հրաժարիմ . հրաժարիմ . հրաժարիմ :

—Նոր-էրեւն : Որովհետեւ հրաժարեցար որդեակ յամենայն չար հերձուածողաց , պարտ է քեզ այսուհետեւ աշակերտիլ և հետեիլ ամենայն ուղղափառ սուրբ հայրապետաց :

—Նոր-էրեւն : Եւրոպայի և հետեիմ :

—Նոր-էրեւն : Տճուր ուրեմն որդեակ , զխոստովանութիւն հաւատոյ՝ ուղղափառ դաւանութեամբ :

—Նոր-էրեւն : Յորին իոյեալ և յեւնաժառ — Խոստովանիմք և հաւատամք ամենակատար սրտիւ զՀայրն Եւտուած՝ անձին և անսկիզբն . այլ և ծնող Որդւոյ և բղխող Հոգւոյն սրբոյ : Հաւատամք զՆանն Եւտուած՝ անեղ , ծնեալ և սկսեալ ի Հօրէ նախ քան զյաւիտեանս , ոչ յետոյ և ոչ կրտսեր . այլ որքան Հայրն Հայր՝ ընդ նմին և Որդին Որդի : Հաւատամք զսուրբ Հոգին՝ անեղ , անժամանակ . ոչ ծնեալ՝ այլ բղխեալ ի Հօրէ . էակից Հօր՝ և փառակից որդւոյ : Հաւատամք զԵրրորդութիւնն սուրբ՝ Սի Բնութիւն . Սի Եւտուածութիւն . ոչ երեք աստուածք՝ այլ Սի Եւտուած . Սի Կամք . Սի Թաղաւորութիւն . Սի Իշխանութիւն . Եւրարիչ երեւելաց և աներեւութից : Հաւատամք յԱկեղեցի սուրբ , զթողութիւն մեղաց հաղորդութեամբ սրբոց : Հաւատամք զմին յերկից անձանց զբանն Եւտուած ծնեալ ի Հօրէ նախ քան ըլլալ յաւիտեանս , ի ժամանակի իջեալ յԵւտուածածին Կոյսն Սարիամ՝ առեալ յարենէ նորա՝ միաւորեաց ընդ իւրում Եւտուածութեանն , իննամսեայ ժուժկալեալ յարգանդի անարատ Կուսին . և եղև Եւտուածն կատարեալ . մարդ կատարեալ հոգւով , և մտօք և մարմնով . մի անձն , մի դէմ . և միաւորեալ մի բնութիւն : Եւտուածն մարդացեալ առանց փոփոխման և առանց այլայլութեան . անսերմն յղութիւն և անապական ծնունդ . որպէս ոչ է սկիզբն Եւտուածութեան նորա , և ոչ վախճան մարդկութեան նորա : (Օյ Յիսուս Վրիստոս երեկ և այսօր՝ նոյն և յաւիտեան) Հաւատամք զՏէրն մեր Յիսուս Վրիստոս չրջեալ ի վերայ երկրի , Յետ երեսուն ամաց եկեալ ի մկրտութիւն : Հայր ի վերուստ վկայեալ՝ Ղա է Որդի իմ սիրելի . և Հոգին սուրբ աղանակերպ իջեալ ի վերայ նորա : Փորձեալ ի սատանայէ և յաղթեալ նմա : Վարդեալ մարդկան զփրկութիւն : Եւ շնատեալ մարմնով , վաստակեալ , քաղցեալ և ծարաւեալ : Յետոյ եկեալ կամաւ ի չարչարանս :

խաչեալ և մեռեալ մարմնով՝ և կենդանի Մատուածութեամբն : Մարմինն եղեալ 'ի գերեզմանի՝ միաւորեալ Մատուածութեամբն , և Հոգւոյն իջեալ 'ի դժոխս՝ անբաժանելի Մատուածութեամբն : Քարոզեալ Հոգւոցն , աւերեալ զդժոխս՝ և ազատեալ զհոգիսն : Հետ երից աւուրց յարուցեալ 'ի մեռելոց և երևեալ աշակերտացն : Հաւատամք զՏէրն մեր Յիսուս Քրիստոս նովին մարմնովն համբարձեալ յերկինս՝ և նստեալ ընդ աջմէ Հօր : Այլ և դալոց է նովին մարմնովն և փառօք Հօր 'ի դաւալ զկենդանիս և զմեռեալս : Ար և յարութիւն ամենայն մարդկան : Հաւատամք և զհատուցումն գործոց , արդարոցն կեանք յաւիտենական , և մեղաւորացն տանջանք յաւիտենական :

— Եղիսիակոս : Այսպէս ասէ տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս . ամենայն որ խոստովանեսցի յիս առաջի մարդկան՝ խոստովանեցայց և ես զնմանէ առաջի Հօր իմոյ որ յերկինս է : Քանզի իջանէ Հոգին սուրբ Մատուած , բաշխողն շնորհաց՝ յայնպիսի սեղան սրբութեան , և 'ի դաւանողսն ուղղափառութեան , և հանգչի յօծեալն յայն՝ որ ճանաչէ զօտարն և զընտանին :

— Սարկաւոս : Եղբարք սիրեցեալք , աղաչեսցուք զմարդասէրն Մատուած մասն (այս անուան) սարկաւազիս՝ որ հանդերձեալ է կոչիլ 'ի քահանայութիւն , զի արժանի լիցի 'ի ձեռն կոչմանս այսորիկ՝ զօրութեան և շնորհաց ձեռնադրութեանս . առնուլ զշնորհս քահանայութեան , յամենակալէն Մատուծոյ . կեցն և ողորմեալ :

— Եղիսիակոս : Տէր ողորմեալ , տէր ողորմեալ , տէր ողորմեալ :

Մատուած բարձրեալ և ահաւոր , Մատուած անքննին և սքանչելագործ . Մատուած ողորմած և մարդասէր . հայեաց բարեգթութեամբդ քո 'ի մեզ , և կատարեալ զհայցումս մեր ըստ մեծի ողորմութեան քում , զի դու ես Մատուած՝ որ սքանչելագործեցեր ազգի մարդկան պէսպէս շնորհօք : Աղաչեմք զքեզ Հայր երկնաւոր , առաքեալ զՀոգիդ քո սուրբ և օրհնեալ զնորնծայս զայս՝ որ կայ առաջի սրբոյ սեղանոյ քո , առնուլ զաստիճան քահանայութեան , և լինել տեսուչ ժողովրդեան քո : Եւ մեք ամենեքեան՝ որդիք երկնաւոր Հօրդ և ժառանգակիցք Քրիստոսի , արժանի լիցուք երկնից արքայութեան քո , և դոհանալով փառաւորեսցուք զքեզ ընդ Արդւոյ և ընդ սրբոյ Հոգւոյն , այժմ և միշտ և յաւիտ :

Այս դասնայ նուիրելուն յարեմատոս յեռան 'ի վեր ունելով . և այլն պարտաւար շարժ զնովաւ երգեն երիցս —

Մատուածային և երկնաւոր շնորհ , որ միշտ ընու զպէտս սրբոյ սպասաւորութեան առաքելական եկեղեցւոյ . կոչէ (այս անուան) 'ի սարկաւազութենէ 'ի քահանայութիւն . սրբոյ եկեղեցւոյ 'ի սպասաւորութիւն . ըստ վկայութեան անձին իւրոյ և ամենայն ժողովրդեանս :

— Անեկեան : Բրժանի է :

— Յետոյ դասնայ յարեալ , Եղիսիակոս դռն զալն էր 'ի վերն նորա , և քահանայ դռն զնեա իւրեանց 'ի վերայ Բիւանց նուիրելոյն —

— Եղիսիակոս : Մատուածային և երկնաւոր շնորհ , որ միշտ ընու զպէտս

սրբոյ սպասաւորութեան առաքելական եկեղեցւոյ, կոչէ (շայն անուն) 'ի սարկաւագութենէ 'ի քահանայութիւն, սրբոյ եկեղեցւոյ 'ի սպասաւորութիւն, ըստ վկայութեան անձին իւրոյ և ամենայն ժողովրդեանս :

Այս դնեմ ձեռս 'ի վերայ . և դուք ամենեքեան աղօթս արարէք . զի արժանի լիցի սա՝ զաստիճան քահանայութեան անարատ պահել առաջի սեղանոյ տեառն Աստուծոյ :

— Ամենեւեմ : Տէր ողորմեա՛ — որոն էրիոս անգամ —

— Սուրբապետ : ()րհնեա՛ տէր :

— Աղիսիոսոսն : ()րհնութիւն և փառք Հօր և Արդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ այժմ և՛ :

— Այս քաղկադոնաթ ասէ զաղօ —

Տէր Աստուած ամենակալ, ամենագութ ամենախնամ, արարիչ ամենայն առարածոց : Այլ և շուրջ կան զօրք երկնայինք հրեշտակք և հրեշտակապետք, իշխանութիւնք և պետութիւնք . աթոռք և տէրութիւնք . սերովբէք և քերովբէք . և ամենայն անմարմին զօրութիւնք, յաղթական գովութեամբ միշտ փառաւորեն զքեզ : Պառ տէր զօրութեանց, հզօր և անկարօտ, մարդասէր կամօքդ զթացեալ 'ի խոնարհութիւն ազգի մարդկան, որոշեցեր քեզ յամենայն մարդկանէ ժողովուրդ սեփական զեկեղեցի քո սուրբ, զոր մարմին և անդամս անուանեցեր քեզ և կարգեցեր 'ի սմա երկցունս՝ հովուել զժողովուրդս քո : Այլ տէր և այժմ ձայնի աղաչանաց մերոց, և զոր ընտրեցեր և ընկալար յերկցութեան, զծառայս քո (շայն անուն) զձեռնագրեալս այժմ . անշարժ պահեա՛ 'ի քահանայութիւնս յոր կոչեցաւ :

— Ամենեւեմ : Ամէն :

— Աղիսիոսոսն : Հնորհեա՛ սմա սիրտ զգաստ՝ զգուշութեամբ պահել զամենայն սպասուիրանս քո, որպէս զի գնասցէ ճշմարտութեամբ 'ի ճանապարհս արդարութեան սուրբ սրտիւ և անկեղծ հաւատով : Այլ եղիցի սա մշակ առանց ամօթոյ, ուղիղ համառօտել զբանն ճշմարտութեան . սերմանել զկենդանարար և զուղղափառ հաւատս առաքելական եկեղեցւոյ յամենայն լսողս : Տո՛ւր սմա շնորհս առաքելականս առ 'ի մերժել և հեռացուցանել զամենայն ախտս չարաչարս և զայսս պիղծս 'ի մարդկանէ, դնելով զձեռս 'ի վերայ և կարգալով զամենազօր անունդ քո 'ի վերայ նոցա՝ յօգնականութիւն բժշկութեան ախտացելոց : Այլ եղիցի արժանաւոր կոչել զհոգիդ սուրբ յերկնից՝ առ 'ի հոգւոր կենդանութիւն վերստին ծնելոցն . որով հասանիցեն մեծի շնորհի որդեգրութեան քում, լինիլ ժառանգաւոր երկնից արքայութեանդ քո . և լինիլ տաճար հոգւոյդ սրբոյ : Այլ հաւատով կատարեսցէ զերկնային խորհուրդս մամնոյ և արեան տեառն մերոյ և ժրկչիդ Յիսուսի Քրիստոսի, 'ի թողութիւն մեղաց արժանապէս հաղորդելոցն :

— Ամենեւեմ : Ամէն :

— Աղիսիոսոսն : Այլ որպէս ընտրեցեր սուրբ զառաքեալսն և յարգարեցեր 'ի կաթուղիկէ եկեղեցւոյ զանազան կարգս ուղղութեան, յօրինելով 'ի սմա քա-

Հանայապետս և դասս սարկաւադաց և օրհնաբանողաց և վարդապետաց, որովք փառաբանիք անուն միածնիդ քո Յիսուսի Քրիստոսի: Աւայժմ զծառայս քո (այս անուն) ընտրեցեր 'ի կոչումն քահանայութեան, լուսաւորեալ պայծառացի շնորհօք սուրբ Հոգւոյդ: Օ, 'ի կեցցէ անբիծ և անարատ վարուք և պաշտեսցէ սուրբ զեկեղեցի քո: Աւ զժողովուրդս քո պահեա առանց գայթակղութեան յամենայն նենգութենէ չարին 'ի փառս և 'ի գովեստ անուանդ քում սրբոյ:

— Բնեմեման: Բմէն: —

— Բոյա արիանէ իւր յեռմէ զբարեհաւանութիւնսն —

— Եղիսէդոսան: Բա զլուծ տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, զի լուծ նորա քաղցր է և բեռն նորա փոքրոգի:

— Քահանայն: Բէլլուիա: Բէլլուիա:

Քահանայք քո զգեցցին զարդարութիւն և սուրբք քո ցնծալով ցնծասցեն:

— Բնեմեման յԱնգէլիկէ Ժարգարէէ —

Բոյապէս ասէ տէր: որդի մարդոյ. դէտ կացուցի զքեզ տանդ իսրայէլի. լուիցես յինէն պատգամս՝ և սպառնացիս նոցա իբրև յինէն: Յորժամ ասիցեմ ցանօրէնն՝ եթէ մահու մեռանիցիս, և դու ոչ զգուշացուցանիցես նմա, և ոչ խօսեսցիս զգուշանալ անօրինին, և դառնալ 'ի ճանապարհաց իւրոց չարաց և կեալ անօրէնն յանօրէնութեան իւրում մեռցի, և զարիւն նորա 'ի ձեռաց քոց խնդրեցից: Իսկ եթէ դու զգուշացուցանիցես անօրինին, և նա ոչ դարձցի յանօրէնութենէ իւրմէ և 'ի ճանապարհէ իւրմէ, անօրէնն այն յանօրէնութեան իւրում մեռցի, և դու զանձն քո ապրեցուցես:

— Բնեմեման 'ի Սաղմոս Ժարգարէէ —

Բոյապէս ասէ տէր, ուխտն իմ, որ էր ընդ նմա՝ կենաց և խաղաղութեան, ես ետու նմա զերկիւղ՝ երկնիւ յինէն՝ և յերեսաց անուան իմոյ խորշիւ: Օրէնք ճշմարտութեան էին 'ի բերան նորա, և անօրէնութիւն ոչ գտաւ 'ի շրթունս նորա. խաղաղութեամբ և ուղղութեամբ դնաց ընդ իս, և զբազումս դարձոյց յանիրաւութենէ: Օ, 'ի շրթունք քահանային զգուշացին գիտութեան, և օրէնս խնդրեսցէն 'ի բերանոյ նորա՝ զի հրեշտակ տեառն ամենակալի է:

Պարտի արարելայն 'ի Ամենակէսաց արարելն Բնեմեման —

Օ, երիցունս այսուհետև աղաչեմ, իբրև զերիցակից՝ և վկայ չարչարանացն Քրիստոսի որ և հանգեծեց փառացն յայտնեցոց հաղորդ: Արածեցէք որ 'ի ձեզ հօտդ է Բստուծոյ, վերակացու լինիլ մի՛ իբրև ակամայ՝ այլ կամաւ ըստ Բստուծոյ. մի՛ զօշաքաղութեամբ, այլ յօժարութեամբ. մի՛ իբրև տիրելով վիճակացն՝ այլ լինել օրինակ հօտին: Օ, 'ի յերեկ Տովուապետին՝ ընդունի՞ր զանթառամ փառացն պսակ:

— Պողոսի առաքելն է Տէրնէոսի առաջին լեզունն է լեզուսն —

Շնորհ ունիմ այնմիկ՝ որ զօրացոյց զիս 'ի Վրիստոս Յիսուս 'ի տէր մեր . զի հաւատարիմ համարեցաւ զիս կարգել 'ի սպասաւորութիւն , որ յառաջագոյն հայհոյիչն էի և հալածիչ և թշնամանիչ . այլ գտի զողորմութիւն , զի զայն յանգիտութեան և յանհաւանութեան գործ էի : Աւ առաւել եղեն շնորհք տեառն մերոյ հաւատովքն և սիրով՝ որ 'ի Վրիստոս Յիսուս : Հաւատարիմ է բանս և ամենայն ընդունելութեան արժանի , զի Յիսուս Վրիստոս եկն յաշխարհ փրկել զմեզաւորս որոց գլուխն ես եմ : Այլ վասն այնորիկ գտի զողորմութիւն , զի նախ յիս եցոյց Յիսուս Վրիստոս զամենայն զերկայնմտութիւն՝ յօրինակ այնոցիկ՝ որք հաւատաւոցն իցեն 'ի նա 'ի կեանսն յաւիտենից : Այլ թագաւորին յաւիտենից՝ անեղծի և աներևութի . միոյն Աստուծոյ փառք և պատիւ յաւիտեանս յաւիտենից ամէն :

— Դպիք : Աւելուիա . աւելուիա :

Վահանայք քո զգեցցին զարդարութիւն և սուրբք քո ցնծալով ցնծասցեն : Աւելուիա Որթիւ :

— Վահանայն : — Սբոյ Աւետարանի Յիսուսի Վրիստոսի՝ որ լսուիմ — Տէրն մեր Յիսուս Վրիստոս ասէ :

Աւ ասէ ցնոսա . այս բանք են զոր խօսեցայ ընդ ձեզ , մինչ առ ձեզն էի , թէ պարտ է լնուլ ամենայն զրեւոյն յօրէնսն Սոլսիսի և 'ի մարգարէս և 'ի սաղմոսն վասն իմ : Յայնժամ եւաց զմիտս նոցա իմանալ զգիրս : Աւ ասէ ցնոսա , թէ այսպէս պարտ էր չարչարիլ Վրիստոսի , և յառնել 'ի մեռելոց յաւուր յերրորդի , և քարոզել յանուն նորա ապաշխարութիւն և թողութիւն մեղաց յամենայն ազգս՝ սկսեալ յԱրուսաղիմէ , և դուք եք վկայք այսոցիկ : Աւ ահա ես առաքեմ զաւետիս Հօր իմոյ 'ի ձեզ , և դուք նստարուք 'ի քաղաքիդ յԱրուսաղիմ , մինչև զգեննուցուք զօրութիւն 'ի բարձանց : Աւ եհան զնոսա մինչև 'ի Բեթանիա , և ամբարձեալ զձեռս իւր օրհնեաց զնոսա :

— Ասո ասեն սաղմոս մեքող —

— Վահանայք : Արանեալ են ամբիծք 'ի ճանապարհի և ոյք գնան" :

— Յեոյ պար առեալ սարկաագոռնի երգեն —

Աստուած մեծ հզօր և սքանչելագործ զօրութիւն , որ յոչընչէ արարեր զերկինս և զերկիր և որ 'ի նոսա . աղաչեմք :

— Ամենեւեան : Այլ տէր և ողորմեա :

— Սարկաագոռնի : Արարեր զսերովբէսն և զքերովբէսն զերեւելիս և զաներեւելի զօրութիւնս , կցորդութիւն բանի արարածոց 'ի պատկեր և 'ի փառս տէրութեանդ քո . աղաչեմք :

— Ամենեւեան , Այլ տէր և ողորմեա :

— Սարկաագոռնի : Աստուր և մարմնաւոր բնութեանս մերոյ բանիւ մշտնջե-

նաւոր կենդանութիւն ունելով ընդ քեզ մարդասէր . աղաչեմք :

— Լ. Բենեփեան : Լճւր տէր և ողորմեա :

— Սարկաւազուան : Յիշեալ տէր զուխտ և զողորմութիւն որ առ սիրելիս անուանդ քու՛մ սրբոյ . Լճւր հայցուածոց մերոց 'ի տաճարի փառաց սրբութեան քո . աղաչեմք :

— Լ. Բենեփեան : Լճւր տէր և ողորմեա :

— Սարկաւազուան : Նոյեան քաղցրութեամբ քո 'ի ժողովուրդս և յերկրպագոյս անուանդ քու՛մ սրբոյ . յիշելով զսիրելեացն ուխտս՝ երևեցո՛ւ 'ի վերայ ամենեցուն զառատ զողորմութիւնդ քո . աղաչեմք :

— Լ. Բենեփեան : Լճւր տէր և ողորմեա :

— Սարկաւազուան : Պահպանեալ տէր սուրբ զեկեղեցի քո՝ որ փրկեցեր պատուական արեամբդ քով սրբով . շնորհեալ հաստատուն հաւատով , և պահեալ մինչև յօր երեման մեծի փառաց քոց . աղաչեմք :

— Լ. Բենեփեան : Լճւր տէր և ողորմեա :

— Սարկաւազուան : Պահպանեալ տէր ընդ երկայն աւուրս զպատուական հայրապետս մեր (այս անուան) առաջնորդելով ժողովրդեան հաւատացելոց ուղղափառ վարդապետութեամբ յամենայն ճանապարհս կենցաղականս . աղաչեմք :

— Լ. Բենեփեան : Լճւր տէր և ողորմեա :

— Սարկաւազուան : Բարձրացո՛ւ 'ի մէջ տիեզերաց զկարգս քահանայութեան բարեկրօն պաշտօնէիւք և զամենայն ուխտ սուրբ եկեղեցւոյ . աղաչեմք :

— Լ. Բենեփեան : Լճւր տէր և ողորմեա :

— Սարկաւազուան : Եւ ևս առաւել յաղագս (այս անուան) ծառայիս զոր ընտրեցեր և կոչեցեր 'ի կարգ քահանայութեան , օգնական և պաշտպան լինելով սմա յամենայնի . աղաչեմք :

— Լ. Բենեփեան : Լճւր տէր և ողորմեա :

— Սարկաւազուան : Պահպանեալ զսա աներկիւղ և անարատ 'ի գործ քահանայութեան ընդ հովանեաւ ամենազօր բաղկի քո 'ի սատանայական որոգայթից և յամենայն երևելի և աներևոյթ թշնամւոյն , աղաչեմք :

— Լ. Բենեփեան : Լճւր տէր և ողորմեա :

— Սարկաւազուան : Փրկեալ տէր զժողովուրդս քո և օրհնեալ զնոսա որք երկիրպագանեն առաջի տէրութեանդ քո . աղաչեմք :

— Լ. Բենեփեան : Լճւր տէր և ողորմեա :

— Սարկաւազուան : Եւ ևս առաւել զյորդորումն սիրոյ և զգործս բարեաց պարգևել մեզ խնդրեմք :

— Լ. Բենեփեան : Տճւր մեզ տէր Լստուած :

— Սարկաւազուան : Օճանձինս մեր և զմիմեանս տեառն Լստուծոյ ամենակալին յանձն արասցուք :

— Լ. Բենեփեան : Բեղ տեառնդ յանձն եղիցուք :

— Սարկաւազուան : Ողորմեաց մեզ տէր Լստուած մեր ըստ մեծի ողորմութեան քու՛մ ասացուք ամենեքեան միաբանութեամբ :

— Լ. Բենեֆեան : Տէր ողորմեա՛ , տէր ողորմեա՛ , տէր ողորմեա՛ :

— Եւրոպայի առաջնորդաց առաջնաւ 'ի յեռա իւրեանց զգիւտս քահանայաւորն Կոստանտնուպոլսէն և նա առաջնոցն զողորմեա զայս —

— Եւրոպայի առաջնորդ : Տէր Յիսուս Քրիստոս . հայեաց 'ի ծառայս քո՝ որ յուսացաւ 'ի բարեբարութիւնդ քո և եղև զկնի հրամանաց քոց , և որպէս ետուր համարձակութիւն ամենայն հաւատացելոց կոխել զօծս և զկարիծս և զամենայն զօրութիւնս թշնամւոյն . և ընդ երանելի առաքելալսն ժառանգել զերկնից արքայ յութիւնդ , յաւիտեանս յաւիտենից :

— Լ. Բենեֆեան : Լ. մէն :

— Եւրոպայի առաջնորդ : Պահեա՛ տէր զսա և զժողովուրդս իւր յերևելի և յաներևոյթ թշնամւոյն . զի արժանաւոր լինիցին յաւիտենական ուրախութեանցն : Աւ զգեցո՛ սմա պատմութեան ուրախութեան և հանդերձ փառաց , վառեա՛ զմէջս սորա ամենայն ժողովալութեամբ , ցոյց զսա գործունեայ գործոց բարեաց . պարկեշտ , աղօթասէր , սուրբ և անարատ , պահել զքահանայութիւնս լանրիծ , ցածուն , հեզ , խոնարհ , սուրբ սրտիւ . միանգամայն յամենայն ընթացս վարուց սրբութեան անարատ քեզ 'ի հաճոյս՝ յաւիտեանս յաւիտենից :

— Լ. Բենեֆեան : Լ. մէն :

— Եւրոպայի առաջնորդ : Խաղաղութիւն ամենեցուն :

— Դ. Բենեֆեան : Աւ ընդ հոգւոյդ քում :

— Եւրոպայի առաջնորդ : Լ. ստուծոյ երկիրպագեսցուք :

— Դ. Բենեֆեան : Լ. առջի քո Տէր :

— Եւրոպայի առաջնորդ : Տէր Լ. ստուծա՛ մեր Յիսուս Քրիստոս կատարումն օրինաց և մարգարէից . և բաշխող շնորհաց և ողորմութեան , օրհնա՛ տէր զպատմութեան սորա՝ որպէս օրհնեցեր 'ի ձեռն Ս. Գրիգորի զպատմութեան Լ. հարոնի և որդւոց նորա : () օրհնեա՛ տէր զզգեստ և զպատմութեան սորա՝ որպէս օրհնեցեր զմաշկեակն Աղիայի , յորոյ ձեռն հանգեաւ հոգին Աղիայի 'ի վերայ Աղիսէի : () օրհնեա՛ տէր զպատմութեան սորա զի հանգիցէ 'ի վերայ սորա օրհնութիւն պատմութեանի քո փորանկելոյ 'ի վերուստ . զորմէ նախագուշակեալ մարգարէն քո ասէր , ո՛վ է սա՝ որ դիմեալ գայ յեզովմայ , գեղեցիկ պատմութեանաւ և բուն զօրութեամբ : Այն օրհնութիւնն շնորհաց քոց՝ հանգիցէ 'ի սմա և 'ի պատմութեան սորա :

— Լ. Բենեֆեան : Լ. մէն :

— Եւրոպայի առաջնորդ : Աւ ամենեքեան մէք աղաչեմք զանփոփոխելի տէրութիւն Հոգւոյդ հզօրի , առաքեա՛ տէր զցօղ քաղցրութեան քո , և բարեգործեա՛ 'ի յանձին և յիշխանական ազդման զգայութեան՝ զամենալից շնորհս բաղմապարգև քո ողորմութեան : Աւ հերկեա՛ զբանական անդաստան մարմնեղէն կարծրացեալ սրտիս՝ յընդունակութիւն արգասեաց հոգւոր սերմանդ : Քում ամենիմաստ էութեանդ խոստովանիմք զամենայն պարգևս 'ի մեզ ծաղկեալ և աճեցեալ : Որ ձեռնադրես առաքելալս . լցուցանես մարգարէս . բարբառեցուցանես համբոս , և բանաս ըզփակեալ ականջս իւրից : Շնորհեա՛ և կոչեցելոյս այժմ առ 'ի քէն 'ի գործ վերա-

կացութեան անտեսական խորհրդոյ եկեղեցւոյս սպասաւորել . խօսիլ համարձակութեամբ զկենդանարար խորհուրդ աւետեաց աւետարանիդ . հետեւել արագութիւն ընթացիւք մտաց՝ ընդ անհուն ասպարէզս քոյինաշունչ կտակարանաց : Աւ 'ի մատչիլ սորա 'ի գլուխ հանդիսի մեկնութեան բանից աստուածայնոյ՝ նախաժամանկեացէ առ սա գլխութիւն քո , խօսելով 'ի սմա զարժանն և զպիտանին և զհաճոյսն քո 'ի ժամանակի , 'ի փառս և 'ի գովեստ Աստուածութեանդ քո և 'ի լըրութիւն շինութեան կաթուղիկէ եկեղեցւոյ քո : Արկառեա՛ 'ի վերայ սորա զամենամերձ աջ քո . և զօրացո՛ զսա շնորհօք գլխութեան քո : Փարատեա՛ 'ի մտաց սորա զմէք մլթութեան մոռացութեան , ապաքինեալ ընդ նմին և զխաւար մտաց , ամբառնալ ուշիւ իմաստից՝ 'ի կենցաղոյս երկրէ 'ի բարձունս : Առասաւորեա՛ 'ի սմա վերստին զծագումն անստուեր հրաշից գիտութեան Աստուածութեան քս հզօր , արժանի լինել՝ առնել և ուսուցանել՝ յօրինակ բարեաց աստուածասէր շաւղաց : Աւ ընդ սմա զմեզ օրհնեա՛ տէր , հոգեւոր շնորհաց պարգեօք : Օ՛հ գու ևս Աստուած ընդունող և փրկիչ և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս . ամէն :

— Յեղայասրի զնէ զառաջարկն 'ի գլխի նորենշային՝ և ապէ —

— Աղիսիոպոսն : Ա՛ռ քեզ սաղաւարտ փրկութեան 'ի ձեռաց տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի :

— Ապպէ զգոյն և ապէ —

— Աղիսիոպոսն : Ա՛ռ քեզ իշխանութիւն 'ի Հոգւոյն սրբոյ՝ կապելոյ և արձակելոյ . զոր տէրն մեր ետ հրաման առաքելոցն սրբոյ՝ ասելով . Օ՛ր միանգամ կապիցէք յերկրի՝ եղիցի կապեալ յերկինս . Աւ զոր միանգամ արձակիցէք յերկրի՝ եղիցի արձակեալ յերկինս . յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ . ամէն :

— Օգեցոսցանէ նժա զառաջարկն՝ և ապէ —

— Աղիսիոպոսն : Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս՝ զգեցուցանէ քեզ հանդերձ փրկութեան և պատմութեան ուրախութեան նորակերտ . 'ի վայելչութիւն նորոգ և հոգեւոր կենացն յաւիտենից :

— Դպիրքն : Խորհուրդ խորին անհաս անսկիզբն որ՝ :

— Աղիսիոպոսն զնէ յայնժամ զճախար նորենշային —

(Օրհնեսցի օծցի և սրբեսցի ճակատ (այս անուն) քահանայիս անուամբ Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ , այժմ և՛ :

— Աննէիտեան : Ամէն . Ալէլուիա , Ալէլուիա , Ալէլուիա :

— Դպիրքն : Առաքելոյ աղաւնոյ , իջանելով մեծաձայն՝ :

— Աղիսիոպոսն : Տէր Աստուած մեր՝ որ օծեր շնորհօք Հոգւոյդ զնորնծայս զայս , զամենայն զոր միանգամ սա օրհնէ՛ օրհնեա՛ , և որ ինչ կնքէ յանուն քո՝ հաստատեա՛ և կատարեա՛ , զի լիցին զօրացեալք 'ի քեզ , 'ի փառս և 'ի պատիւ անուն քում սրբոյ :

— (Երայ) առնու զսկիսն խորհրդոն հանդերձ և ասյ նորընթացին —

— Եղիսիոպոսն : Ան և ընկալ քեզ իշխանութիւն և կարողութիւն ի Հոգւոյն սրբոյ , կնքել և կատարել զսուրբ խորհուրդս՝ ի յիշատակ տեառն մերոյ (Երսուսի Վրիստոսի :

— Այս առնու զբարձրան : և ինկարկոմեմք ասէ երէցս առ նորընթացին :

— Եղիսիոպոսն : Ան ևս խաղաղութեան զտէր աղաչեսցուք , ընկալ , կնքս և ողորմեա :

() Բհնեա տէր (այս առնու) :

— Նորընթացն խնայելով ասէ երէցս — () Բհնութիւն և փառք Հօր և Արդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ՝ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն :

— Ան խաղաղութեան ի վերայ յորընթացին և ասէ —

Խաղաղութիւն ամենեցուն :

— Սարկաւադն : Աստուծոյ երկիրպագեսցուք :

— Դադերն : Առաջի քո Տէր :

— Այս Եղիսիոպոսն խաղաղութեան ի վերայ նորընթացին և ասէ —

() Բհնութիւն Հօր և Արդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ իջցէ ի վերայ քո , որ կատարեցար ի կարգ քահանայութեան . ընծայել զառաջադրութիւն մարմնոյ և արեանն Վրիստոսի վասն խաղաղութեան աշխարհի և թողութեան մեղաց : Ամէն :

() Բհնեալ տէր մեր (Երսուս Վրիստոս . ամէն :

— Այս “Հայր մեր , ասելով շարունակեմ զսուրբ խորհուրդսն՝ և հաղորդեսցին մարմնոյ և արեանդ արեան ինկեցեալն ի հոգւոմս սուրբ :

Պարտիս Վահանային են ուսուցանել և հովուել զքողովուրդ իւր ամենայն երկնաշնորհեմք և լինել օրինակ բարի հաւատացելոց և հաւատարմել զխորհուրդսն եկեղեցւոյ : Նոյնպէս պարտի հնաշնորհեմք հետեւել երկնաշնորհ շնորհաց եղիսիոպոսին իւրոյ և առնին զնեւ հրամանաց նորին :

ՎԱՐԴԱՊԵՏԱԿԱՆ ԸՍՏԻՃԱՆ

ՎԱՍՆ ՔԱՐՈՋՈՒԹԵԱՆ ՀՇՄԱՐԻՏ ԲԱՆԻՆ

— Եպիսկոպոսն նորի յախոս առաջի բեմին և ընթացեալն ծոռեր կրկնէ առաջի նա-
րա . և ոմն ի պատուաւոր լարդապետաց հաւաքան ի յեռնն՝ հայ առ ընկեր Եպիսկոպո-
սին . և երգեն շարունակ — դէ — երեւոյս —

— Գալիւրտ : Որ ի վերայ բղխեալ գաւազանին յԱստեայ հանդերս :

— Թարգմանն : Հրամայեալ տէր օրհնութեամբ ասել :

— Եպիսկոպոսն : () օրհնեսցէ զձեզ տէր ի յերկնէ և ի յերկրէ :

— Թարգմանն : Հրամայեալ տէր օրհնութեամբ ասել :

— Եպիսկոպոսն : () օրհնեսցէ զձեզ տէր ի Սիօնէ՝ այն որ բնակեալն է յԱ-
րուսազիմ :

— Թարգմանն : Հրամայեալ տէր օրհնութեամբ ասել :

— Եպիսկոպոսն : Հրամայեալ է ձեզ ի տեառնէ խօսիլ :

— Թարգմանն : Հնորհազարդ սուրբ Հայրապետ , որ ես հաստատեալ հովիւ
հօտին Քրիստոսի խնդրէ իքէն մայրս մեր սուրբ եկեղեցի՝ հանդերձ ամենայն
ուխտիւս , զի կոչեսցես (շայն անուն) քահանայ , ի պատիւ և յաստիճան վար-
դապետական իշխանութեան :

— Եպիսկոպոսն : Ունի՞ զուսումն վարդապետութեան և զգիտութիւն հին և
նոր աստուածային կտակարանացն սրբոց , և զգաւանութիւն ուղղափառ խոստո-
ւմանութեան հաւատոյ ի սուրբ Արրորդութիւնն և ի Մարգեղութիւնն Քրիստո-
սի Աստուծոյ մերոյ : Եւ հրաժարի՞ յամենայն հերձուածողացն աղանդից :

— Թարգմանն : Եւ , հայր սուրբ , ունի լիովին զուսումն վարդապետութեան
և զգիտութիւն հին և նոր աստուածային կտակարանացն սրբոց և զգաւանութիւն
ուղղափառ հաւատոյ . և խոստովանի սուրբ զԱրրորդութիւնն զՀայր և զՈրդի
և զՍուրբ Հոգին համադոյ և միասնական : Եւ զՄարգեղութիւնն Քրիստոսի
Աստուծոյ մերոյ՝ ընդ սուրբ Հայրապետն :

— Եպիսկոպոսն : Պարտ է քեզ որդեակ , հրաժարիլ յամենայն աղանդոց
հերձուածողաց և հերետիկոսաց , որք ընդ դէմ խօսեցան սրբոյ հաւատոյն մերոյ :

— Երանելի : Օ, յեռն ի վեր անելով — Հրաժարիմ . հրաժարիմ . հրա-
ժարիմ :

— Եպիսկոպոսն : Որովհետեւ հրաժարեցար որդեակ յամենայն չար հերձուա-
ծողաց , պարտ է քեզ այսուհետեւ աշակերտիլ և հետեիլ ուղղափառ սուրբ
հայրապետաց՝ որք ուղիղ համառօտեցին մեզ զբանն կենաց :

— Երանելի : Եւ աշակերտիմ և հետեիմ :

— Եպիսկոպոսն : Տո՛ւր ուրեմն որդեակ , զխոստովանութիւն հաւատոյ՝ ուղ-
ղափառ գաւանութեամբ :

— Եւթիմիոս : Յորին կայեալ և յեւթիմիոս — Խոստովանիմք և հաւատամք՝ :

— Եւթիմիոս : Եւթիմիոս ասէ տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս . ամենայն որ խոստովանեսցի յիս առաջի մարդկան՝ խոստովանեցայց և ես զնմանէ առաջի Հօր իմոյ՝ որ յերկինս է : Եւրդ , Հոգին սուրբ որ եջն 'ի յորդանան և 'ի վերնատունն և յայտնեաց զՔրիստոսի Եւթիմիոս : Եւթիմիոս զեղումն շնորհաց իջցէ և ծաւալեսցի 'ի վերայ քո : Եւ պայծառացուցէ զմիտս քո 'ի դաւանութիւն և 'ի քարոզութիւն ուղղափառ հաւատոյ : Եւթիմիոս :

— Եւթիմիոս : Եւթիմիոս , եղիցի , եղիցի :

— Եւթիմիոս : Եւթիմիոս . Եւթիմիոս :

Խնդրեալ յինէն և տաց քեզ զհեթանոսս 'ի ժառանգութիւն և յիշխանութիւն քեզ ընդ ամենայն ծագս երկրի :

— Եւթիմիոս : Եւթիմիոս , եւթիմիոս —

Պատգամն Եւթիմիոս՝ որ եղև 'ի վերայ Երեմիայի Քեղկեսայ 'ի քահանայից անտի որք բնակեալ էին յԵւթիմիոս յերկրին Բենիամինի : Եւ որ եղև բան տեառն յաւուրս Յովսիայ որդւոյ Եւթիմիոս արքայի հրէաստանի , յերեքտասաներորորդի ամի թագաւորութեան նորա : Եւ եղև բան տեառն առ իս և ասէ , մինչչեւ ստեղծեալ էր իմ զքեզ յորովայնի՝ դիտեմ զքեզ , և մինչչեւ ելեալ էիր յարգանդէ , սրբեցի զքեզ , մարգարէ 'ի հեթանոսս եղի զքեզ : Եւ ասեմ . որ եսդ տէր , տէր , ահաւասիկ խօսիլ իսկ ոչ դիտեմ . զի մանուկ եմ ես : Եւ ասէ ցիս տէր . մի՛ ասեր թէ մանուկ եմ ես , զի առ ամենեւեան՝ առ որս առաքեցից զքեզ՝ երթիցես . և ըստ ամենայնի՝ զոր միանգամ պատուիրեցից քեզ՝ խօսեսցիս : Մի՛ երկիցես յերեսաց նոցա՝ զի ես ընդ քեզ եմ 'ի փրկել զքեզ ասէ տէր : Եւ ձգեաց տէր զձեռն իւր առ իս . և մերձեցոյց 'ի բերան իմ , և ասէ ցիս . ահա՛ ետու զբանս իմ 'ի բերան քո : Եւ հա՛ կացուցի զքեզ այսօր 'ի վերայ ազգաց և թագաւորութեանց , խլել և բրել , կորուսանել և յատակել . և շինել և տնկել :

— Եւթիմիոս : Եւթիմիոս , եւթիմիոս —

Եւթիմիոս յԵւթիմիոս ըստ եկեղեցւոյն մարգարէք և վարդապետք , Բառնարաս և Հմառն կոչեցեալն Վիքէր , և Ղուկիոս Արեւնայի , և Սանայէն դահեկորդի Հերովդի չորրորդապետի և Սողոս : Մինչդեռ 'ի պաշտամանն տեառն կային , և պահէին , ասէ Հոգին սուրբ , որոշեցէք ինձ զԲառնարաս և զՍողոս 'ի գործ՝ յոր կոչեալ է իմ զդոսա : Յայնժամ պահեալ և աղօթս արարեալ՝ եղին զձեռն 'ի վերայ նոցա՝ և արձակեցին :

— Սողոսի աստեղծ 'ի Եւթիմիոսի աստեղծն Եւթիմիոս —

Եւ զորս եղ Եւթիմիոս յԵկեղեցւոյ՝ այս են . նախ՝ զառաքեալս . երկրորդ՝ զմարգարէս . երրորդ՝ զվարդապետս . ապա՝ զզօրութիւնս . ապա շնորհս բժշկութեանց . օգնութիւնս , վարիչս , ազգս լեզուաց , թարգմանութիւնս լեզ-

ուայց : Սիժէ ամենեքեան առաքեալք իցեն . միժէ ամենեքեան մարդարէք իցեն . միժէ ամենեքեան վարդապետք իցեն : Սիժէ ամենեքեան շնորհս ըմբռնութեան ունրցին . միժէ ամենեքեան ի լիզուս խօսիցին . միժէ ամենեքեան թարգմանիցեն : Բայց նախանձաւորք լերուք շնորհացն՝ որք լաւքն են :

— Գալիւս : Եւէլուիա , Եւէլուիա :

Գաւազան զօրութեան առաքեսցէ քեզ տէր ի Սիօնէ և տիրեսցես դու ի մէջ թշնամեաց քոց :

Քահանայն : — Սբոյ Եւեդարանի Եկեղեցիի և Քրիստոսի ու լոյս Ստեփանի —

Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս ասէ :

Եւհաւասիկ ես առաքեմ զձեզ իբրեւ զօչխարս ի մէջ գայլոց : Եղբրուք այսուհետեւ խորագէտք իբրեւ զօձս , և միամիտք իբրեւ զաղաւնիս : Օգոյշ լինիջիք ի մարդկանէ , զի մատնեսցեն զձեզ յատեանս , և ի ժողովուրդս իւրեանց տանջեսցեն զձեզ : Եւ առաջի դատաւորաց և թագաւորաց տանիցին զձեզ վասն իմ ի վկայութիւն նոցա և հեթանոսաց : Եւ յորժամ մատնեսցեն զձեզ , մի՛ հոգայցէք թէ որպէս կամ զի՛նչ խօսիցիք : Օ՛ի ոչ եթէ դուք էք՝ որք խօսիցիքն՝ այլ Հոգին Հօր ձերոյ որ խօսիցի ի ձեզ : Մատնեսցէ եղբայր զիղբայր ի մահ , և հայր զորդի , և յառնիցեն որդիք ի վերայ հարց՝ և սպանանիցեն զնոսա : Եւ եղիջիք ատեցեալք յամենեցունց վասն անուան իմոյ . իսկ որ համբերեսցէ իսպառ՝ նա՛ կեցցէ : Եւ յորժամ հալածեսցեն զձեզ ի քաղաքիս յայսմիկ՝ փախիջիք յայլ . և եթէ յայնմանէ հալածիցեն զձեզ՝ փախիջիք ի միւսն . ամէն ասեմ ձեզ ոչ սպառնալիք զքաղաքս իսրայէլի՝ մինչեւ եկեսցէ որդի մարդոյ : Օ՛ր ասեմ ձեզ ի խաւարի , ասացէք ի լոյս , և զոր լսեք յունկանէ քարողեցէք ի վերայ տանեաց :

Սարխապիս : Եւ ևս խաղաղութեան զտէր աղաչեսցուք ընկալ , կեցո՛ , և ողորմեա՛ :

() Բհնեա՛ տէր :

— Եւեդարան : () Բհնութիւն և փառք Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն՝ :

— Եւ առնաւ զգաւալանն և դայ ի յերսն հռէմէն —

— Եւեդարան : Եւ քեզ որդեակ , զիշխանութիւնս Արդապետական ի Հոգւոյն սրբոյ . քարողել մեղաւորաց տգիտաց անհաւատից , համարձակս առանց երեսաց և ակնառութեանց : Քարողել աներկիւղ , պարզ և յստակ , իմաստութեամբ և գիտութեամբ : Աշտամբել յանդիմանել և մխիթարել զանապատացեալս և զաւերեալս հոգւով : Եւ տէր մեր Յիսուս Քրիստոս՝ լուսաւորեսցէ զքեզ իբրեւ զարեգակն յարքայութեանն երկնից : Որում ընդ Հօր և սուրբ Հոգւոյն վա՛յիկ փառք իշխանութիւն և պատիւ . այժմ՝ :

— Եւեդարան : Եւմէն :

— Երբեք յարեմոսս՝ և ունենա՛նք — քն — քն — քն —

— Դուքիք : Հոգիդ ճշմարիտ . որ զԱստուածային զհրամանսն :

Ժողովեալ սուրբ Հայրապետքն հրաւիրմամբ :

— Բահանայն : Ալէլուիա . Ալէլուիա :

Առաքես զհոգի քո և ստանաս զնոսա . և նորոգես զերեսս երկրի :

— Ընկերացո՞ւմս յԱսայեայ հարգարէէ —

Եւ լուայ զբարբառ տեառն՝ որ ասէր . զձ առաքելցից . և կամ ձ երթիցէ առ այն ժողովուրդ . և ասեմ ահաւասիկ ես , առաքեա՛ն զիս : Եւ ասէ երթ . և ասա՛ն ցժողովուրդն ցայն , լսելով լուիջիք՝ և մի՛ իմասջիք . տեսանելով տեսջիք՝ և մի՛ գիտասջիք : Օ՛հ թանձրացաւ սիրտ ժողովուրդեանդ այդորիկ . և ականջօք իւրեանց ծանուես լուան , և զաչս իւրեանց կախուցին . զի մի՛ երբէք տեսանիցեն աչօք , և լուիցեն ականջօք , և իմանայցեն սրտիւք . և դառնայցեն և բժշկեցից ըլնոսա :

— Ընկերացո՞ւմս ՚ի Գործոց առաքելոց —

Արդ , պարտ է յարանցս յայսցանէ՝ եկելոցս ընդ մեզ յամենայն ժամանակի , յորում մուտ և ել առ մեզ տէր Յիսուս : Այսեալ ՚ի մկրտութենէն Յովհաննու մինչև յօրն՝ յորում վերացաւ ՚ի մենջ . վկայ յարութեան նորա ընդ մեզ լինել միում ՚ի սոցանէ : Եւ կացուցին երկուս . զՅովսէփ՝ որում Բարսաբայն կոչէին , որ անուանեցաւն Յուստոս , և զՄատթիայ : Եւ կացեալ յաղօթս ասեն . դու տէր , սրտագէտ ամենայնի , յայտնեա՛ն զմի ոք՝ զոր ընտրեցեր ՚ի սոցանէ երկոցունց : Առնուլ զվիճակ պաշտամանս այսորիկ և զառաքելութեան . յորմէ անկաւ յուդաս՝ գնալ ՚ի տեղի իւր : Եւ ետուն վիճակս նոցա , և ել վիճակն Մատթիայ . և համարեցաւ ընդ մետասան առաքեալսն :

— Պողոսի առաքելոյն ՚ի Տեփալեասի առաջին լուիցն է Ընկերացո՞ւմս :

Հաւատարիմ է բանս և ամենայն ընդունելութեան արժանի : Օ՛հ ՚ի սոյն իսկ վաստակիմք՝ և նախատինս յանձն առնումք . զի յուսացեալ եմք յԱստուած կենդանի , որ է Քրիկչ ամենայն մարդկան , մանաւանդ հաւատացելոց : Պատուէր տաջիր զայդ՝ և ուսուցանիջիր : Օ՛հ մի ոք զքո մանկութիւնդ արհամարհիցէ . այլ օրինակ լինիջիր հաւատացելոց՝ բանիւք , գնացիւք , սիրով , հաւատով , սրբութեամբ : Մինչև դամ ես՝ միտ դիր ընթերցուածոց մխիթարութեան և վարդապետութեան : Մի՛ անփոյթ առնէր զնորհացդ՝ որք ՚ի քեզ են , որք տուան քեզ մարգարէութեամբ ՚ի ձեռնադրութենէ երկցութեան : Հայդ խորհեայց՝ և ՚ի դոյն կանխեսջիր , զի քո յառաջագիմութիւնդ՝ ամենեցուն յայտնի լիցի : Օ՛գոյշ լինիջիր անձին և վարդապետութեան՝ և ՚ի դմին յամեսջիր . զայդ եթէ առնիցես՝ և զանձն ասլրեցուսցես , և զայնոսիկ՝ որք քեզն լսիցեն :

— Դուքիք : Ալէլուիա , Ալէլուիա :

Արտ սուրբ հաստատեա՛ն յիս Աստուած և հոգի ուղիղ նորոգեա՛ն ՚ի փորի իմում :

— Քահանայն : Արքայ Աստուծոյն Յիսուսի Քրիստոսի ոչ ըստ Սարկոսի — :

Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս :

Եւ շրջէր շուրջ զգաւաւորն և ուսուցանէր : Եւ կոչեաց առ ինքն՝ զերկու տասանսն՝ և սկսաւ առաքել զնոսաւորկուս երկուս . և տայր նոցա իշխանութիւն ի վերայ այսոց պղծոց : Եւ պատուիրեաց նոցա՝ զի մի ինչ բարձրեն ի ճանապարհի , բայց միայն գաւազան . մի՛ պարկ , մի՛ հաց , մի՛ պղինձ ի գոտիս : Եւ ագանկ հողաթափս , և մի՛ զգենուցուք ասէ , երկուս պարեգոտս : Եւ ասէր ցնոսա . յոր տուն մտանիցէք՝ անգէն օթեանս կալիք , մինչև ելանիցէք անտի : Եւ որք ոչ ընկալցին զձեզ՝ և ոչ լուիցեն ձեզ , յորժամ ելանիցէք անտի՝ թօթափեալիք զփոշի ոտից՝ ձերոց ի վկայութիւն նոցա : Եւ ելեալ քարոզէին զի ապաշխարեցեն :

— Սարկոսի : Եւ ևս խաղաղութեան զտէր աղաչեսցուք . ընկալ կեցո՛ , և ողորմեա՛ :

() Բհնեա՛ տէր :

— Եպիսկոպոսն : () Բհնութիւն և փառք Հօր և Արդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ . այժմ՝ :

— Եւ որեւէ զհաւատն ի յեսս նորեւոյն՝ ասէ —

— Եպիսկոպոսն : Եւ քեզ կարողութիւն ի Հոգւոյն սրբոյ ընդունել զիշխանութիւն վարդապետական , զի լինիցիս միջնորդ Աստուծոյ և մարդկան , ածցես զթիւրսն յուզղութիւն , նաւահանգիստ լինիցիս ժողովրդեանն Աստուծոյ և մխիթարեսցես զնոսա , ըստ այնմ , մխիթարեցէք մխիթարեցէք զժողովուրդ իմ , ասէ Աստուած : Բարեխօսեսցես առ Աստուած , վասն դարձելոցն յապաշխարութիւն , որք ի կամաց և որք անգիտութեամբ անկեալ իցեն ի հաղթս չարին : Եւ դու յերևիլ հօտապետի՝ ընկալցիս զանթառամ փառաց պսակն :

— Եպիսկոպոսն : Եմեն :

— Երբն ի հետիս՝ և տեն շարական — Գ՝ վեց դուռն —

— Եպիսկոպոսն : Ար արարեր զօրութեամբ զիմանալեացն աշխարհ վերին՝ :

Ար համագոյդ ես Հօր և Արդւոյ՝ :

— Քահանայն : Ելէլուիա . Ելէլուիա :

Յուսկ քո և գաւազան՝ նոքա մխիթարեսցեն զիս :

— Եպիսկոպոսն : Եւսայեայ Սարգիսէ —

Գոչեա՛ զօրութեամբ և մի՛ խնայեր . բարձրացո՛ իբրև փողոյ զբարբառ քո . պատմեա՛ ժողովրդեան իմոյ զմեզս նոցա , և տանն Յակոբայ զանօրէնութիւնս նոցա : Օհիս օր ըստ օրէ խնդրեն , և ճանաչել զճանապարհս իմ ցանկան , իբրև ժողովրդեան՝ որոյ զարդարութիւն գործեալ իցէ , և զիրաւունս Աստուծոյ իւրոյ չիցէ թողեալ :

— Եպիսկոպոսն : Եւսայեայ Սարգիսէ —

Եւսայեայ ասէ կամարար տէր . Արդի մարդոյ . դէտ կացուցի զքեզ տանդ

խորայէլի . լուիցես յինէն պատգամս , և սպառնասցիս նոցա իբրեւ յինէն : Յորժամ ասիցեմ ցանօրէնն՝ եթէ մահու մեռանիցիս , և դու ոչ զգուշացուցանիցես նմա . և ոչ խօսեսցիս զգուշանալ անօրինին . և դառնալ 'ի ճանապարհաց իւրոց չարաց՝ և կեալ . անօրէնն յանօրէնութեան իւրում մեռցի . և զարիւն նորա 'ի ձեռաց քոց խնդրեցից : Իսկ եթէ դու զգուշացուցանիցես անօրինին , և նա ոչ դարձցի յանօրէնութենէ իւրմէ , և 'ի ճանապարհէ իւրմէ , անօրէնն այն յանօրէնութեան իւրում մեռցի , և դու զանձն քո ասրեցուցես :

— Ընկերացո՞ւն 'ի Վերջոյ առաքելոց —

Արիսպոս ժողովրդապետ հաւատաց 'ի տէր ամենայն տամբ իւրով , և բազմաց կորնթացւոց լուեալ՝ հաւատային 'ի տէր և մկրտէին : Եւ ասէ տէր 'ի դիշերի տեսլեամբ ց'Պօղոս . մի՛ երկնչի՛ր՝ այլ խօսեաց և մի՛ լռեր : Վանդի ես ընդ քեզ եմ . և ոչ ոք ընդդէմ դարձցի քո , 'ի չարչարել զքեզ . քանզի ժողովուրդ է իմ բազում 'ի քաղաքիս յայսմիկ : Եւ նստաւ անդ տարի մի և ամիս վեց՝ ուսուցանելով նոցա զբանն Մատուծոյ :

— Պօղոսի Առաքելոյն 'ի Տէֆֆէոսի եւ Եփեսոսի Եղիշի եւ Ընկերացո՞ւն —

Այսն որոյ յիշեցուցանեմ քեզ արժարծել զշնորհսն Մատուծոյ՝ որք են 'ի քեզ 'ի ձեռնադրութենէ իմմէ : Օ՛ր ոչ ետ մեզ Մատուած զհոգի վհատութեան . այլ զօրութեան և սիրոյ և զգաստութեան : Ա՛ր այսուհետեւ ամօթ համարիցիս զվկայութիւն տեսնն մերոյ , և մի՛ զիս զկապեալս նորա , այլ կցորդ լեր չարչարանաց աւետարանին՝ ըստ զօրութեանն Մատուծոյ : Ար փրկեաց զմեզ և կոչեաց 'ի կոչումն սուրբ , ոչ ըստ գործոց մերոց , այլ ըստ զօրութեան առաջադրութեանն , և շնորհաց , որ տուաւ մեզ 'ի Վրիստոս Յիսուս , յառաջ քան զժամանակսն յաւիտենից : Իայց յայտնեցաւ այժմիկ յերեւիլ փրկչին մերոյ Յիսուսի Վրիստոսի . որ խափանեաց զմահ , և լուսաւոր արար զկեանս և զանեղծութիւն 'ի ձեռն աւետարանին : Արոյ եղէ ես քարող և առաքեալ և վարդապետ հեթանոսաց : Այսն որոյ և զայս չարչարանս կրեմ , այլ ոչ ինչ ամօթ համարիմ . քանզի դիտեմ յո՞ հաւատացեալն եմ , թէ կարող է զաւանդն իմ պահել յօրն յայն : Անիս օրինակ ողջմտութեան բանիցն՝ զորս յինէն լուար՝ հաւատովք և սիրով 'ի Վրիստոս Յիսուս : Օ՛րարուք աւանդն պահեսցի՛ր՝ 'ի ձեռն Հոգւոյն սրբոյ 'ի մեզ բնակելոյ :

— Վղիբ+ : Ելէլուիա , Ելէլուիա ,

Եմբարձան գետք տէր և համբարձին զձայնս իւրեանց , և յարիցեն գետք 'ի գնացս իւրեանց :

— Վահանայն : Արքոյ Առաքելն Յիսուսի Վրիստոսի՝ որ ըստ Վղիստոս —
Տէրն մեր Յիսուս Վրիստոս :

Եւ կոչեալ զերկոտառան առաքեալսն , ետ նոցա զզօրութիւն և զիշխանութիւն 'ի վերայ ամենայն դիւաց , և բժշկել զհիւանդութիւնս : Եւ առաքեաց ըղնոսա քարողել զարքայութիւն Մատուծոյ , և բժշկել զախտաժէտս : Եւ ասէ

ցնոսա . մի' ինչ բառնայք 'ի ճանապարհի , մի' գաւազան և մի' մախաղ , մի' հաց և մի' արծաթ , և մի' երկուս հանդերձս ունիցիք : Այլ յոր տուն մտանիցէք՝ անդ աղջիք , և անտի գնայցէք : Այլ որք ոչ ընդ ունիցին զձեզ , յորժամ ելանիցէք 'ի քաղաքէն յայնմանէ՝ զփողի ոտից ձերոց թօթափեսցիք 'ի վկայութիւն նոցա : Այլ ելեալ շրջին ընդ քաղաքս և ընդ գիւղս , աւետարանէին և բժշկէին ընդ ամենայն տեղիս :

— Սրբաւոր : Այլ ևս խաղաղութեան զտէր աղաչեսցուք ընկալ՝ :

() Բհնեա տէր :

— Արքեպիսկոպոս : () Բհնութիւն և փառք Հօր և Արդւոյ և՛ :

— Այլ արքեպիսկոպոս զգաւազանն 'ի յեռն նոյնիցն՝ ասէ —

Այլ քեզ իշխանութիւն վարդապետութեան , քանզի առեր հրաման 'ի տեսունէ մերմէ () իսուսէ Վրիստոսէ՝ ելծալ և քարոզել ընդ ամենայն ոլորտս տիեզերաց և աւետարանել զառաջին և զվերջին գալուստն նորա : Այլ մէք ամենքեան հայցեմք յամենաբարի և քաջ հովուապետէն մերմէ , զի տացէ քեզ ընդարձակութիւն սրտի և ուժգնութիւն յամենայնի՝ առ 'ի պահպանութիւն հօտի իւրոյ 'ի քեզ յանձնեցելոյ , ըստ հաճոյից տեսուն կառավարել , և առաջի նորին դտանել մշակ առանց ամօթոյ և ծառայ ազնուական :

— Արքեպիսկոպոս : Ամէն :

— Արքեպիսկոպոս 'ի հարաւ և ասէն շարակնաւ — դի — ինն արքեպիսկոպոս —

— Արքեպիսկոպոս : Այսօր երկնայնոցն վայր իջեալ տօնեն՝ :

Ի համբառնալ բանին յերկինս՝ :

Այլ միաժինն 'ի Հօրէ և Արդւոյ՝ :

— Վահանայն : Ալէլուիա . Ալէլուիա :

Յուպ քո և գաւազան՝ նոքա մխիթարեսցին զիս :

— Արքեպիսկոպոս յԱսայեայ Սրբաբարե —

Մխիթարեցէք , մխիթարեցէք զժողովուրդ իմ . ասէ Աստուած : Վահանայքդ խօսեցարուք 'ի սիրտ Արուսաղէմի , և մխիթարեցէք զդա . զի լի' եղև տառապանօք . թողեալ լիցին դմա մեղք իւր , զի ընկալաւ 'ի ձեռանէ տեսուն կրօնի զհաստուցումն մեղաց իւրոց : Այլ 'ի վերայ լերինդ բարձու՝ աւետարանիչդ Սիօնի , բարձրացո՛ զօրութեամբ զբարբառ քո՝ աւետարանիչդ Արուսաղէմի , բարձրացուցէք , մի' երկնցիք . ասա ցքաղաքսդ Յուդայ : Ահա ասիկ Աստուած ձեր , ահա ասիկ տէր տէր՝ գայ զօրութեամբ , և բազուկն տէրութեամբ իւրով :

— Պաշտօնի աստեղցն 'ի Տեփօնեոսի երկրորդ Բաղնի և Արքեպիսկոպոս —

Օհայս վկայութիւն դնեմ առաջի Աստուծոյ և () իսուսի Վրիստոսի , որ դատելոց է զկենդանիս և զմեռեալս 'ի յայտնութեան իւրում և յարքայութեան : Այլ դու քարոզեա՛ զբանն , հաս 'ի վերայ ժամու և տարածամու . յանդիմանեա՛ ,

սաստեան, միսիթարեան ամենայն երկայնամտութեամբ և վարդապետութեամբ : Քանզի եկեսցէ ժամանակ՝ զի ողջմտութեան վարդապետութեանն՝ ոչ անսայցեն, այլ ըստ իւրաքանչիւր ցանկութեանց կուտեսցեն իւրեանց վարդապետս՝ ըստ մարմանջելոյ լսելեաց իւրեանց : Աւ 'ի ճշմարտութենէ անտի դարձուցանիցեն զլսելիս՝ և յառասպելս կործանեսցին : Այլ դու զուարթ կաց, յամենայնի ճգնեաց, զգործըս աւետարանչի գործեան, զպաշտօնն քո կատարեալ կալ : Օհ ես այսուհետեւ նուիրեալ եմ, և ժամանակ դարձի իմոյ հասեալ կայ : Օբարուք պատերազմն պատերազմեցայ, զընթացսն կատարեցի, զհաւատսն պահեցի : Այսուհետեւ կայ և մնայ ինձ արդարութեան պսակն, զոր հատուցէ ինձ տէր յաւուր յայնմիկ արդար դատաւորն . և ոչ միայն ինձ՝ այլ և ամենեցուն, որք սիրեցին զյայտնութիւն նորա :

— Դադիւրքն : Ալէլուիա, Ալէլուիա .

Հոգի քո սուրբ և բարի առաջնորդեսցէ ինձ 'ի յերկիր ուղիղ :

— Քահանայն : — Արքայ Աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի՝ որ ըստ Յովնանիս — Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս ասէ :

Այս եմ հովիւն քաջ . հովիւ քաջ զանձն իւր դնէ 'ի վերայ ոչխարաց : Իսկ վարձկանն՝ որ ոչ է հովիւ, որոյ ոչ իւր են ոչխարքն, իրրեւ տեսանէ զգայլն զի դայ՝ թողու զոչխարսն՝ և փախչի, և գայլն յափշտակէ զնոսա և ցրուէ : Քանզի վարձկան է՝ և չէ փոյթ նմա՝ վասն ոչխարացն : Այս եմ հովիւն քաջ . և ճանաչեմ զիման՝ և ճանաչեմ յիմոցն : Արպէս գիտէ զիս Հայր՝ գիտեմ և ես զՀայր՝ և զանձն իմ դնեմ 'ի վերայ ոչխարաց : Այա և այլ ևս ոչխարք են իմ որք ոչ են յայսմ գաւթէ . և զայն ևս պարտ է ինձ ածել այսր՝ և ձայնի իմում լուիցեն՝ և եղիցին մի հօտ և մի հովիւ :

— Սուրհմապն : ()րհնեան տէր :

— Ապիսկոպոսն : ()րհնութիւն և փառք Հօր և Արդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ :

— Այս քայ զգաւալանն 'ի յեւս նոյնիւն՝ առելով —

Այս քեզ որդեակ, իշխանութիւն վարդապետութեան, որպէս զի կարողացիս շնորհօք Հոգւոյն սրբոյ՝ քարոզել զբանն կենաց, զի կոչէ զքեզ տէր յաւետարանել, և այս ոչ ինչ է քեզ պարծանք, այլ պարտիք 'ի վերայ կայ քարոզել, և վայ է քեզ եթէ ոչ աւետարանիցես : Այլ ինքն Տէր Յիսուս՝ զօրացուցէ ըզքեզ և հաստատեսցէ 'ի դոյն, պահեսցէ քաղցրութեամբ և ամրացուցէ օրհնութեամբ : Ամէն :

— Ամենակեան : Ամէն :

— Այս եւանջէն 'ի բեժն և Ապիսկոպոսն ընկեսանաւ զԱւետարանն —

Արքայ Աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի որ ըստ Սաթթէոսի :

Յետ յարութեան տեսաւն մերոյ և փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի :

Իսկ մեռածսն աշակերտքն՝ գնացին 'ի դալիլեայ՝ ուր ժամագիր եղև նոցա

Յիսուս : Իբրեւ տեսին զնա՝ երկիրպագին նմա՝ և ոմանք երկուացան : Աւ մա-

տուցեալ Յիսուս , խօսեցաւ ընդ նոսա՝ և ասէ . տուաւ ինձ ամենայն իշխանութիւն յերկինս և յերկրի , որպէս առաքեաց զիս Հայր՝ և ես առաքեմ զձեզ , Կնացէք այսուհետեւ , աշակերտեցէք զամենայն հեթանոսս . մկրտեցէք զնոսա յանուն Հոր , և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ : Ուսուցէք նոցա պահել զամենայն՝ զոր ինչ պատուիրեցի ձեզ . և ահաւասիկ ես ընդ ձեզ եմ զամենայն աւուրս մինչև ի կատարած աշխարհի :

— Սարկիստէն : Եղաչեսցուք զտէր . զի փրկեսցէ” :

— Եղիսիմիոս : Պահպանիչ և յոյս հաւատացելոց Քրիստոս Աստուած մեր , պահպանեա” :

Դանօթութիւն : Եւստանոր պարտ էր զետեղել զձեռնադրութիւն Եպիսկոպոսութեան և զօծումն Կաթողիկոսական , սակայն յաղագս անձկութեան ժամանակիս՝ արժան դատեցաւ ի լոյս ընծայել զայնոսիկ յերկրորդ տպագրութեան մատենիս :

ԳԼՈՒԽ ՎԵՑԵՐՈՐԴ

ՆՐԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆ

ԽՈՐՀՐԴՈՅ ԸՄՈՒՍՆՈՒԹԵԱՆ

— Հարսն և գիւսայն որանին յԵկեղեցին , և Քահանայն շինի խոստովանելոյ շա-
ստ՝ սկսանի իսորաբեւ շինորհաւորդն —

— Քահանայն : ()Րհնեալ տէր մեր՝ : Հայր մեր որ յերկինս ,

— Դպիւրդն : Ուրախ լեր սուրբ եկեղեցի . քանզի՝ :

— Քահանայն որայ շինան 'ի յինան' և ասէ —

Եւ եալ զձեռն Եւայի՝ տուեալ 'ի յաջն Եդամայ . և ասէ Եդամ . այս
այժմ՝ ոսկր յոսկերաց իմոց , և մարմին 'ի մարմնոյ իմմէ . սա կոչեսցի կին , զի
յառնէ իւրմէ առաւ : Այսն այսորիկ թողցէ այր զհայր իւր և զմայր իւր , և
երթիցէ զհետ կնոջ իւրոյ . և եղիցին երկոքեան 'ի մարմին մի : Եւ որ Եստ-
ուած զուգեաց՝ մարդ մի՝ մեկնեացէ :

— Սարկաւորդն : Եւ լէլուիա : Եւ լէլուիա :

Տէր 'ի զօրութեան քում ուրախ եղիցի թագաւորն . 'ի փրկութեան քում
ցնծացէ յոյժ :

— Ընկերացորդն 'ի Ծանօրոյ —

Եւ ասաց Եստուած . արասցուք մարդ ըստ պատկերի մերում և ըստ նմա-
նութեան , և իշխեսցէ ձկանց ծովու , և թռչնոց երկնից , և անասնոց , և ամե-
նայն երկրի , և ամենայն սողնոց՝ որք սողին 'ի վերայ երկրի : Եւ արար Եստուած
զմարդն 'ի պատկեր իւր . ըստ պատկերի Եստուծոյ արար զնա : Եւ էարկ տէր
Եստուած թմրութիւն 'ի վերայ Եդամայ , և ննջեաց . և էառ մի 'ի կողից նորա
և ելից ընդ այնր մարմին : Եւ շինեաց տէր Եստուած զկողն զոր էառ յԵդա-
մայ՝ 'ի կին . և էած զնա առ Եդամ : Եւ ասէ Եդամ , այս այժմ՝ ոսկս յոս-
կերաց իմոց , և մարմին 'ի մարմնոյ իմմէ . սա կոչեսցի կին՝ զի յառնէ իւրմէ ա-
ռաւ : Այսն այսորիկ թողցէ այր զհայր իւր և զմայր իւր , և երթիցէ զհետ կը-
նոջ իւրոյ : Եւ եղիցին երկուքն 'ի մարմին մի :

— Ընկերացորդն յԵսայեայ ճարգարէի —

Եւ ծանկի 'ի մէջ ազգաց զաւակ նոցա , և ծնունդք նոցա 'ի մէջ ժողովր-
դոց . ամենեքին՝ որք տեսանիցեն՝ ճանաչիցեն զնոսա , և ասիցեն՝ թէ սոքա են
զաւակք օրհնեալք յԵստուծոյ , և ուրախութեամբ ուրախ եղիցեն՝ 'ի տէր : Զըն-

ծառայե անձն իմ 'ի տէր, զի զգեցոյց ինձ զհանդերձ փրկութեան և զպատմու-
 ճան ուրախութեան, իբրև փեսայի եդ ինձ զպսակ, և իբրև զհայսն՝ զարդու-
 զարդարեաց զիս: Այլ իբրև զերկիր՝ որ աճեցուցանէ զծաղիկս իւր, և իբրև ըզ-
 պարտէզ՝ որ բուսուցանէ զսերմանիս իւր, այնպէս ծաղկեցուցէ տէր զարդարու-
 թիւն իւր՝ և զցնծութիւն առաջի ամենայն ազգաց: Այսն Աիօնի ոչ լռեցից, և
 վասն Արուսաղեմի ոչ ներեցից, մինչև ծագեսցի իբրև լոյս արդարութիւն նորա.
 և փրկութիւն նորա իբրև զփայլակն վառեսցի: Այլ տեսցեն հեթանոսք զարդա-
 րութիւն քո, և թագաւորք զփառս քո. և կոչեսցի քեզ անուն նոր, զոր տէր
 անուանեսցէ: Այլ եղիցիս պսակ վայելչութեան 'ի ձեռին տեառն, և թագ ար-
 քայութեան 'ի ձեռին Աստուծոյ քո: Այլ ոչ ևս կոչեսցիս լքեալ, և երկիրն
 քո ոչ ևս կոչեսցի աւերակ, զի քեզ անուն կոչեսցեն կամք իմ, և երկիրն քում
 շինութիւն բնակութեան, զի հաճեսցի տէր ընդ քեզ, և երկիրն քո խոնեսցի
 'ի բնակութիւն: Օ, որ օրինակ բնակի երիտասարդ ընդ կուսի. այնպէս բնակես-
 ցին որդիք քո 'ի քեզ, և եղիցի զորօրինակ բնակի փեսայ առ հարսին՝ այնպէս
 ուրախ լիցի տէր 'ի քեզ: Այլ 'ի վերայ պարսպաց քոց Արուսաղէմ պահապանս
 կացուցից զօրն ողջոյն և զգիշերն ողջոյն. որ մինչև յանգ մի՝ դադարեսցեն
 յիշել զտէր: Օ, ի ոչ գոյ նման քեզ:

— Պաշտօնի առաւելայն յԱքրայեցոց Ռաբբին է ընկերացա՞ն:

Այնպէք իւրեանց արանց հնազանդ լիցին իբրև տեառն: Օ, ի այր է գլուխ
 կնոջ՝ որպէս և Վրիստոս գլուխ է եկեղեցւոյ, և ինքն է փրկիչ մարմնոյ: Այլ
 որպէս եկեղեցին հնազանդ լինի Վրիստոսի, նոյնպէս և կանայք իւրեանց արանց
 յամենայնի: Այլք, սիրեցէք զկանայս ձեր. որպէս և Վրիստոս սիրեաց զԱկե-
 ղեցի, և մատնեաց զանձն իւր վասն նորա: Օ, ի զնա սրբեսցէ սրբութեամբ ա-
 ւազանին բանիւ, և կացուցէ ինքն իւր հանդիման փառաւոր զԱկեղեցի, զի մի
 ունիցի ինչ զարատ՝ կամ զաղտեղութիւն, կամ զայլ ինչ յայնպիսեաց. այլ զի
 իցէ սուրբ և անարատ: Այնպէս պարտին և արք սիրել զիւրեանց կանայս, իբրև
 զիւրեանց մարմինս. որ սիրէ զկին իւր՝ զանձն իւր սիրէ: Օ, ի ոչ ոք երբէք ա-
 տեաց զանձն իւր՝ այլ սնուցանէ և դարմանէ զնա, որպէս և Վրիստոս զԱկեղե-
 ցի: Օ, ի անդամք եմք մարմնոյ նորա, 'ի մարմնոյ նորա՝ և յոսկերաց նորա:
 Այսն այսորիկ թողցէ այր զհայր և զմայր իւր, և երթիցէ զհետ կնոջ իւրոյ՝ և
 եղիցին երկոքին 'ի մարմին մի: Խորհուրդս այս մեծ է, բայց ես ասեմ 'ի Վրիս-
 տոս և յԱկեղեցի: Այլ և դուք նոյնպէս մի ըստ միոջէ. զի իւրաքանչիւր ոք
 զիւր կին այնպէս սիրեսցէ՝ իբրև զիւր անձն. և կին երկնչիցի յառնէ իւրմէ:

Ղաւերէն: Աւելուիա. Աւելուիա:

Տարցին թագաւորի կուսանք զհետ նորա և զընկերս նորա տարցին նմա:

— Բահանայն: — Սրբոյ Աւետարանին Յետոսէ Վրէպոսէ ու ըստ Սաղմոսի —

Առ տէրն մեր Յիսուս Վրիստոս:

Այլ մատուցեալ առնա փարիսեցիքն՝ փորձէին զնա, եթէ արժան իցէ ու-

մեք արձակել զկին իւր ըստ ամենայն լինասու : Պատասխանի ետ (Երուս) և ա-
սէ : չիցէ՞ ընթերցեալ ձեր՝ թէ որ հաստատեացն 'ի սկզբանէ , արու և էգ արար
զնոսա , և ասէ : Այսն այսորիկ թողցէ այր զհայր իւր և զմայր , և երթիցէ զհետ
կնոջ իւրոյ , և եղիցին երկոքեան 'ի մարմին մի : Ապա ուրեմն ոչ են երկուս՝ այլ
մի մարմին : Արդ , զոր Աստուած զուգեաց՝ մարդ մի՝ մեկնեացէ , Ասեն ցնա-
իսկ Ա'ովսէս ընդէր պատուիրեաց մեզ տալ թուղթ մեկնելոյ և արձակել : Ասէ
ցնոսա : Ա'ովսէս վասն խստասրտութեան ձերոյ հրամայեաց ձեզ արձակել զկա-
նայս ձեր , այլ 'ի սկզբանէ ոչ եղև այնպէս : Իայց ասեմ ձեզ , զի ամենայն ,
որ արձակեսցէ զկին իւր և ոչ վասն պոռնկութեան և առնիցէ այլ շնայ , և որ
զարձակեալն առնիցէ՝ շնայ :

— Բահանայն : Տեսէք որդեակք , Աստուած այլն հրամանաւն եկեալ էք 'ի
սուրբ եկեղեցիս՝ պսակիլ օրինօք 'ի սուրբ ամուսնութիւն : Այլ գիտէք անշուշտ՝
որ յաշխարհիս վերայ պէս պէս փորձութիւնք կան , թէ հիւանդութիւն , եթէ
աղքատութիւն և թէ այլ ինչ նեղութիւն : Արդե՞նք ուրեմն առաջի Աստուծոյ
և հանդիսականացս՝ յամենայն փորձութիւնս մինչև 'ի մահ օգնել միմեանց ամե-
նայն սիրով :

— Փեւայն և Հարան : Այո , երդնումք յամենայն փորձութիւնս մինչև 'ի մահ
օգնել միմեանց ամենայն սիրով :

— Բահանայն : Որդեակ իմ , մինչև 'ի մահ տէր և պաշտպանես կնոջդ :

— Փեւայն : Այո , Հայր սուրբ , տէր և պաշտպան եմ հրամանաւն Աստուծոյ :

— Բահանայն : Որդեակ իմ . և դու մինչև 'ի մահ հնազանդ և օգնական ես
առնդ :

— Հարան : Այո , Հայր սուրբ . հնազանդ և օգնական եմ հրամանաւն Աս-
տուծոյ :

— Բահանայն : Այս բանի վկայ Աստուած է՝ որ աներևութապէս ներկայ
է 'ի մէջ մեր :

— Բահանայն և Կանդիտան : Այլ գիտէք հանդիսականք , վկայ լինիք դա-
շանց սոցա :

— Անեմիան : Այո :

— Յայնժամ յեան երեսւ 'ի գլուխ նոցա՝ ասէ —

Աստուած 'ի մէջ սոցա՝ և սոքա մի՝ սասանեսցին , օգնեսցէ սոցա Աստուած
'ի վաղորդենէ մինչև 'ի վաղորդայն :

— Իպիւրտն : Հարան — Բէ — վեց դուռն : Այսօր երկնայինքն՝ Որ զմիաբան-
եալսն :

— Բահանայն : Տէր Աստուած զօրութեանց և արարիչ ամենայն արարածոց,
որ առեր հող յերկրէ և ստեղծեր զմարդն ըստ պատկերի քում և ըստ նմանու-
թեան : Արու և էգ արարեր զնոսա և օրհնեցեր զնոսա ասելով . աճեցէք և բազ-
մացարձք և լցէք զերկիր և տիրեցէք դմա : Ասխատուեցան խնամք արարչական
սիրոյ քոյ առ արարածս քո 'ի ձեռն Ա'իածնի Որդւոյ քոյ սիրելոյ՝ տեսուն մե-

րոյ Յիսուսի Վրիստոսի, գալ ծնանիլ 'ի սրբոյ կուսէն, և նորոգել զհնութիւն առաջնաստեղծ մարդոյն. արարեալ սկիզբն նշանաց 'ի կանայ գալիլիացւոց 'ի հարսանիսն. և Մատուածային սքանչելեօքն զուարճացուցեալ զհարսնարանն՝ զջուրն 'ի գինի փոխելով: Եւ այժմ աղաչեմք զքեզ տէր. օրհնեալ զամուսնութիւն սոցա. որպէս զսուրբ նախահարցն՝ անարատ պահելով զսոսա հոգւով և մարմնով և միաբան սիրով 'ի կեանս յայսօսիկ: () օրհնեալ տէր և զպտղաբերութիւն որդեծնութեան սոցա 'ի ժառանգութիւն վարուց առաքինութեան. որպէս զի խաղաղական կենօք և բազմաժամանակեայ ծերութեամբ հրկարեալ յայսմ աշխարհիս, 'ի հանդերձելումն անզրաւական ուրախութեան վերին հարսնարանին արժանաւորեսցին հանգիպիլ ընդ ամենայն սուրբս քո և ընդ սիրելիս անուանդ քում սրբոյ:

— Դէնէ+եան: Դմէն:

— Վահանայն: Խաղաղութիւն ամենեցուն: Մատուծոյ երկիրպագեսցուք:

() օրհնեալ ես տէր Մատուած ամենակալ՝ արարիչ ամենայն արարածոց. որ դու միայնդ ես բարերար և կարող ամենայնի, որ արարեր զամենայն արարածս հըրամանաւ քով զերկինս և զերկիր: Օ, երկինս արարեր կարողութեամբ և զերկիր հաստատեցեր ողորմութեամբ և զծով պատրաստեցեր իմաստութեամբ: Օ, արեգակն ճառագայթեցեր 'ի լուսաւորութիւն տունջեան, զլուսին և զաստեղս պայծառացուցեր 'ի վարդ գիշերոյ. և զտարերս զուգակարգեցեր 'ի կենդանութիւն արարածոց քոց: Խորհեցար Հայր անսկիզբն ընդ Սիածնի Որդւոյ քո և ընդ կենդանարար սուրբ Հոգւոյդ և ասացեր, արասցուք մարդ ըստ պատկերի մերում և ըստ նմանութեան, և իշխեցէ 'ի վերայ երկրի. զոր ստեղծեր Մատուածային աջով քով, և կերպարանակից քեզ առնելով՝ նախակարգեցեր զնա և հաստատեցեր իշխան 'ի վերայ ստեղծուածոց քոց: Եւ ապա հայեցեալ 'ի միայնութիւն նորա՝ ասացեր. ոչ է բարւոք մարդոյդ միայն լինիլ. արասցուք դմա օգնական ըստ դմա: Եւ արկեալ զԹմրութիւն 'ի վերայ նորա, առեր զմի 'ի կողից նորա, և շինեցեր նմա կենակից և բանից կցորդ, 'ի զուգաւորութիւն որդեծնութեան առ 'ի ընուլ զերկիր: Օ, որ տեսեալ մարդոյն՝ ասէ, այս այժմ ոսկր յոսկերաց իմոց և մարմին 'ի մարմնոյ իմմէ. սա կոչեսցի կին, զի յառնէ իւրմէ առաւ: Եւ յաղագս սոցա միաւորութեանն՝ ծնան նահապետք, Թագաւորք, քահանայք, մարդարէք. աճեցան և բազմացան տոհմիւք իւրեանց՝ յՄատուածային օրհնութենէդ՝ յասելն քո ամենազօր բանիւդ Թէ՛ աճեցէք և բազմացարուք և լցէք զերկիր. և դարձեալ Թէ՛ բազմացուցից զզաւակս ձեր որպէս զաստեղս երկնից բազմութեամբ, և իբրև զաւազ առ ափն ծովու՝ առանց Թուոյ: Եւ արդ տէր բարերար, որպէս օրհնեցեր զամուսնութիւն սրբոյ նախահարցն և զնախամարցն, զՄբրահամուն և զԱբրային. զԱհակայն և զԼեբեկայն. զՅակոբայն և զՀռաքելին. զՅովսէփայն և զՄանէթին. զՕլաքարիայն և զԵղիսաբէթին, և որպէս օրհնեցեր ըզպսակս արդարոցն 'ի յերկինս: Եւ այնպէս օրհնեալ և սրբեալ զպսակս զայս ամուսնութեան ծառայից քոց յայսօցիկ, զի դու ժամանեցուցեր զսոսա յօրհնութիւն քաղցրութեան քո, և եդեր 'ի գլուխ սոցա պսակ 'ի քարէ պատուականէ: Եւ որպէս օրհնեցեր զհարսանիսն 'ի Կանայ գալիլիացւոյ՝ Մատուածային զօրութեամբդ

զըռնն 'ի գինի փոխելով, և ծանուցեր աշակերտաց քոց զաստուածային քո զփառքս և քարոզեցար Մատուած և փրկիչ աշխարհի: Որ և ոչ խոտեցեր զամուսնութիւնն, այլ սրբեցեր զնա և քահանայապետաբար օրհնեցեր և հաստատեցեր անսուտ բանիւդ թէ, զոր Մատուած զուգեաց՝ մարդ մի՛ մեկնեցէ: Օ, որ և սուրբ առաքեալն գոչէ 'ի մէջ եկեղեցւոյ թէ՛ արք պարտին սիրել զիւրեանց կանայս՝ որպէս զիւրեանց մարմինս. նոյնպէս և կանայք հնազանդ լինիցին արանց իւրեանց իբրև տեառն: Օ, ի որպէս Ակեղեցի հնազանդ լինի Վրիստոսի՝ նոյնպէս և կանայք իւրեանց արանց յամենայնի. զի այր է գլուխ կնոջ՝ որպէս և Վրիստոս գլուխ է Ակեղեցւոյ: Յազադս որոյ պատուական է ամուսնութիւն, և սուրբ են անկողինք նոցա: Սուրբ պահեա՛ Տէր զանկողինս նոցա յամենայն որոգայթից սատանայի, և միաւորեա՛ զսոսա ընդ լծով զուգակցութեան վիճակի քո սրբոյ, զի մի՛ յայսմ հետէ՝ կոչեսցին երկու, այլ մի մարմին, միաւորեալք սիրով և հեղութեամբ: Սիրել զմիմեանս պարկեշտ վարուք և զգաստ մտօք և անբիծ հաւատով, առանց ամօթոյ և լկանաց պատրաստ լինիլ 'ի գործս բարիս: Որպէս զի զերծեալք յորոգայթից թշնամւոյն՝ առողջ հոգւով և մարմնով՝ պահպանեսցին հրեշտակական պահպանութեամբ: Մի՛ տէր Մատուած մեր, լեր պահապան ծառայից քոց և տուն ապսւինի զամենայն աւուրս կենաց սոցա: Քրկեա՛ զսոսա յօտարօտի խորհրդոց, և պատսպարեա՛ 'ի տուէ և 'ի գիշերի ողորմութեամբ քով: Տնկեա՛ զսոսա որպէս ձիթենի պողալից 'ի տան քո, պարարտացեալ գործովք բարութեան: Որպէս զի կեցեալք արդարապէս, և բարեհաճոյացեալք առաջի քո, տեսցեն զորդիս որդւոց իւրեանց, և եղիցին քեզ ժողովուրդք 'ի փառաբանութիւն անուան քում սրբոյ:

— Լ'ժենեքէան: Լ'մէն:

— Վահանայ: Եւ շնորհք տեառն մերոյ Յիսուսի Վրիստոսի հանգիցէ 'ի վերայ սոցա այժմ և յաւիտեանս. ամէն:

— Սարխապէ: Լ'զաչեսցուք զտէր. զի փրկեսցէ զմեզ՝:

— Վահանայ: Պահպանիչ և յոյս հաւատացելոց:

()Օրհնեալ տէր մեր՝: Հայր մեր՝:

— Լ'դա սխանի իորհուրդն հաղորդութեան՝ և պսակալն՝ հաղորդին մարմնոյ և արեան դեմուն: ()Ընէ և լեղեդ զիորհուրդս մահանութեան հարարել յԱկեղեցւոջ՝ այլ 'ի պահանջել հարկին՝ իւրեմ և 'ի դուն հարարել:

ԳԼՈՒԽ ԵՕԹՆԵՐՈՐԴ

ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆ

ԽՈՐՀՐԴՈՅ ՕԺՄԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՅ

Որ հասարի աղօթիւնս ի վերայ թանգ հիւանդաց :

— Բաւանայն : () օրհնեալ տէր մեր՝ : Հայր մեր՝ :

Առաքեալ տէր զլոյս քո և ճշմարտութիւն քո , զի առաջնորդեսցեն ինձ և հանցեն զիս ի լեառն սուրբ և ի յարկս քո :

— Սարկաւաքն : Ստից առաջի սեղանոյ Աստուծոյ առ Աստուած՝ որ ուրախ առնէ զմանկութիւն իմ : Խոստովան եղէց քեզ օրհնութեամբ , Աստուած Աստուած իմ : Արդ , ընդէր տրտում ես անձն իմ , կամ ընդէր խռովես զիս , յուսա՛ առ Աստուած , խոստովանեալ նմա , փրկիչ երեսաց իմոց՝ Աստուած է :

Փառք Հօր և՛ : Այժմ և միշտ՝ :

— Հիւանդն : Այս ասացի ի վերանալ յինէն աւուրց իմոց , թէ գնացի ես ի դրունս դժոխոց : Թողի զամենայն յետին իմ , և ասացի թէ այլ ոչ ևս տեսից զփրկութիւն տեառն յերկրին կենդանեաց , և ոչ ևս տեսից զմարդ բնակչօք իւրովք հանդերձ : Պակասեցայ ես յազգատոհմէ իմմէ , այսուհետեւ թողի լքի զամենայն զկեանս իմ , Այլ , գնաց , մեկնեցաւ յինէն հոգի իմ , որպէս զայն՝ որ քակէ զտալաւար . և եղէ ես որպէս զոստայն սատարաց մերձ ի հատանիլ : Յաւուր յայնմիկ մատնեցայ ես յառաւօտէ որպէս ի ձեռս առիւծու , այնպէս խորտակեաց , մանրեաց զոսկերս իմ : զի յառաւօտէ մինչև ի գիշեր մատնեցայ : Որպէս ծիծառն՝ այնպէս ճչեցի , որպէս զաղաւնի՝ այնպէս մնչեցի . զի նուաղեցան աչք իմ ի տեսանելոյ : Հայեցայ ի բարձունս առ տէր Աստուած իմ՝ որ փրկեաց զիս , և փարատեցոյց յինէն զցաւս անձին իմոյ : Տէր՝ վառն այսորիկ պատմեցաւ քեզ . զարթուցեր զանձն իմ , դարձուցեր զհոգի իմ . մխիթարեցայ և կեցի : Ահա՛ ի խաղաղութիւն դարձաւ դառնութիւն իմ . փրկեցեր զանձն իմ , զի մի՛ կորեայց . և ընկեցեր յետոյ զամենայն զմեղս իմ : Այլ ոչ թէ որք ի դժոխս են՝ խոստովան առնին առ քեզ . և ոչ մեռեալք օրհնեսցեն զքեզ , և ոչ յուսասցին ի ճշմարտութիւնս քո ամենեքեան՝ որք իջանեն ի դժոխս : Այլ կենդանիքս օրհնեսցուք զքեզ տէր . որպէս և ես այսուհետեւ մանկունս ծնայց , որք պատմեսցեն զարդարութիւնս քո տէր փրկութեան իմոյ : Այս ոչ ևս դադարեցից օրհնել զքեզ յօրհնութիւն նոր զամենայն աւուրս կենաց իմոց՝ յանդիման տաճարիդ Աստուծոյ :

Փառք Հօր և Որդւոյ և՛ : Այժմ և միշտ և՛ :

— Սարկաւաքն : Այլ ևս խաղաղութեան զտէր աղաչեսցուք :

Այսան հիւանդիս (այս առիւթն) որ յուսացեալ է կոչել զանուն տեառն Աստուծոյ :

բժշկեցաք, որ զաղբիւր արեան տեւատեսին քղանձիւ հանդերձի քո բժշկեցեր, որ զդուստր քանանացւոյն 'ի դժնդակ դիւացն ազատեցեր, որ զբժշկութիւն անդամալուծին պարգեւեցեր հանդերձ թողութեամբ մեղաց նորա: Որ զմաքսաւորն բանիւ արդարացուցեր, և զաւաղակն 'ի վերջին խոստովանութեան նորա ընկալար, որ զմիշտ աշխարհի բարձեր՝ և 'ի խաչին բեւեռեցար: Օքեզ աղաչեմք, և քեզ պաղատիմք, ներեա և թող զանօրէնութիւնս և զմեղս սորա զկամայ և զակամայ, զգիտութեան և զանգիտութեան, զոր 'ի գիշերի և զոր 'ի տունջեան: Այս տէր Աստուած, լոր ինձ մեղաւորիս 'ի պահուս յայսմիկ վասն (այս անուն) ծառայիս քո, անտես արա՛ իբրեւ անյիշաչար Աստուած զամենայն յանցանս սորա: Օքերան սորա քոյին օրհնութեամբ լցո՛ւ, զշրթունս սորա բաց առ 'ի փառաբանութիւն անուանդ քում սրբոյ, զձեռս սորա տարածեա՛ 'ի գործս պատուիրանաց քոց, զոտս սորա՝ յընթացս աւետարանին ուղղեա՛, և զամենայն անդամս սորա և զմիտս պարտակեա՛ քոյին շնորհօք: Այս որպէս լուար Աղեկեայ 'ի նեղութեան անձին իւրում 'ի ժամու մահուան նորա, և ոչ անտես արարեր զաղաչանս նորա՝ լոր, և ինձ մեղաւոր և անարժան ծառայիս 'ի պահուս յայսմիկ: Քանզի դու ես Տէր՝ որ եօթանասնեկի եօթն թողուլ հրամայեցեր քոյին մարդասիրութեամբդ: Տէր Աստուած մեր, որ մտեալ 'ի տուն Օքեզի՝ ասացեր, այսօր եղև փրկութիւն տանս այսմիկ, դու որպէս մարդասէր և բաղումողորմ փրկիչ, արա՛ և այժմ փրկութիւն տանս այսմիկ: Այս քեզ փառք և երկրպագութիւն այժմ և յաւիտեանս:

— Անեւեան: Ամէն:

— Սարկոսագն: Ալէլուիա. Ալէլուիա: Օմեղս իմ ցուցից քեզ և զանօրէնութիւնս իմ ոչ ծածկեցից 'ի քէն:

— Յովնան: Առաքելոյն 'ի Արեւելիկայն ընկերացաւ —

Աղբարք, եթէ ասիցեմք՝ եթէ մեղս ինչ մեք ոչ ունիմք՝ զանձինս խաբեմք, և ճշմարտութիւն 'ի մեզ ոչ դոյ. Ապա եթէ խոստովան լինիցիմք զմեղս մեր, հաւատարիմ է նա և արդար առ 'ի թողուլ մեզ զմեղս մեր, և սրբել զմեզ յամենայն անիրաւութենէ: Այնքան ասիցեմք՝ եթէ ոչինչ մեղաք, սուտ առնեմք զնա, և բանն նորա ոչ է 'ի մեզ: Արդեակք իմ, զայս գրեմ ձեզ՝ զի մի՛ մեղիցէք, և եթէ մեղիցէ որ՝ ունիմք բարեխօս առ Աստուած զՅիսուս Քրիստոս՝ զարդարն և զանարատն, և նա է քաւութիւն մեղաց մերոց, և ոչ թէ մերոցն միայն՝ այլ և ամենայն աշխարհի:

— Ղախիբն: Շարուն — ԲՅ — Ղարձո՛ զցատումն քո 'ի մենջ աղաղա՛:

ԲՅ — Յամենայն ժամ աղաչանք իմ՝:

Ալէլուիա. Ալէլուիա:

Ասացի թէ պատմեցից ինձէն զմեղս իմ, և դու թողցես զամենայն ամբարշտութիւնս մեղաց իմոց:

— Քահանայն: Սրբոյ Աւետարանի՝ Յիսուս Քրիստոսի որ ըստ Սարկոսի — Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս:

Այս մտեալ դարձեալ 'ի Աստուանայում, յետ աւուրց լու եղև եթէ 'ի

տան է , և ժողովեցան բազումք՝ մինչև տեղի ևս ոչ լինել և ոչ առ դրանն ,
և խօսէր նոցա զբանն : Աւ գային առ նա , բերէին անդամալոյծ մի բարձեալ 'ի
չորից : Աւ իբրև ոչ կարէին մերձենալ առ նա յամբոխէ անտի , քակեցին զյարկն՝
ուր էր Յիսուս , և բացեալ զառաստաղն՝ իջուցին զմահիճսն , յորում կայր ան-
դամալոյծն : Աւ տեսեալ Յիսուսի զհաւատս նոցա , ասէ ցանդամալոյծն , որ-
դեակ՝ թողեալ լիցին քեզ մեղք քո : Աւ էին ոմանք 'ի դպրաց անտի՝ որ անդ
նստէին , և խորհէին 'ի միտս իւրեանց , թէ զի՞նչ է այս՝ որ խօսի սա զհայհո-
յութիւնս , ո՞վ կարէ թողուլ զմեղս՝ եթէ ոչ մի Աստուած : Աւ գիտաց Յիսուս
յորի իւր՝ թէ այնպէս խորհէին 'ի սիրտս իւրեանց , և ասէ , զի՞ խորհիք զայդ 'ի
սիրտս ձեր : Այնչ զիւրին է , ասել ցանդամալոյծն՝ թողեալ լիցին քեզ մեղք
քո , եթէ ասել , արի առ զմահիճս քո և երթ 'ի տուն քո : Այլ զի գիտաս-
ջիք եթէ իշխանութիւն ունի որդի մարդոյ 'ի վերայ երկրի թողուլ զմեղս : Ասէ
ցանդամալոյծն , քեզ ասեմ , արի առ զմահիճս քո և երթ 'ի տուն քո : Աւ
յարեաւ , և վաղվաղակի առեալ զմահիճսն , ել առաջի ամենեցուն , մինչև զար-
մանալ ամենեցուն և փառաւոր առնել զԱստուած , և ասել , թէ այսպիսի
ինչ երբէք ոչ տեսաք :

— Անէօտէն : Փառք քեզ տէր Աստուած մեր :

Հաւատամք 'ի մի Աստուած 'ի Հայրն :

— Հայնժամ Բահանայն խոստովանեցուցանէ զնա Բաղամ զգուշութեամբ և ապահովե-
ցանէլ հաւատով զԲիշէօտէն մարմնոյ և զԲաղամն մեղաց : Աստուած լսեց ինքեցոյ
նորին՝ որոյ և շարժուեալ —

— Արիւստէն : Խնդրեսցուք հաւատով միաբանութեամբ 'ի տեառնէ՝ զի
զոգորմութեան զշնորհն իւր արասցէ 'ի վերայ հիւանդիս այսորիկ : Տէրն ամենա-
կալ կեցուցէ և ողորմեսցի :

— Անէօտէն : Կեցո՛ տէր : — Տէր ողորմեա՛ , տէր ողորմեա՛ , տէր ողորմեա՛ :

— Բահանայն : Ձեռն եդէալ 'ի գլուխ նորա — Աստուած յաւիտենական՝ որ
իջեր 'ի ստորին կողմն երկրի , և շնորհս ծաւալեալ սփռեցեր յարարածս քո :
Առաքեցեր և զերանելի առաքեալսն քո , հրաման տալով նոցա՝ բժշկել զամե-
նայն ախտս և զհիւանդութիւնս ժողովրդեան քում : Աւ արդ , ես ծառայս քո՝
տկարս և անարժանս՝ դնեմ զձեռն իմ 'ի վերայ հիւանդիս այսորիկ , և կարգամ
զահեղ Աստուածութիւն քո , և խնդրեմ յառատ բարերարութենէդ քումմէ :
Առաքեա՛ զամենակարող զօրութիւն քո , և բժշկեա՛ զախտս և զհիւանդութիւնս
ծառայիս քո այսորիկ , զի դու ես Աստուած մեր և բժիշկ հոգւոց և մարմնոց
ծառայից քոց : և փարատիչ ամենայն ախտաւորութեանց մերոց :

Աւ քեզ ընդ Հօր ամենակալի և ընդ Հոգւոյդ ճշմարտի , վայելէ փառք
իշխանութիւն և պատիւ , այժմ և միշտ և յաւիտեանս . ամէն :

— Արիւստէն : Այսն հիւանդաց և ամենայն :

— Բահանայն : Փարատեա՛ զցաւս և զհիւանդութիւնս :

(Օրհնեալ տէր մեր :

Հայր մեր :

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐԱՐԴ

ԿԱՆՈՆՔ ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼ ԾԻՍԻՑ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ

ԿԱՆՈՆ

ՔԱՌԱՍՆՈՐԻԻՆ

— Եւ ինչ ձեռնաքեր շինէ Կառնաւան առաւ Բերէ զմանսին 'ի Կառն Եկեղեցոյ
Է Կառնայն առէ —

() Երհնեալ տէր մեր՝ : Հայր մեր որ՝ :

Տէր Լստուած մեր՝ որ եկիր 'ի փրկութիւն ազգի մարդկան , նայեալ 'ի վերայ
ազախնոյս քո , և տուր սմա ապաւինիլ 'ի քեզ և մտանել 'ի տաճար սուրբ
քո և հաղորդիլ փրկական մարմնոյ և արեան քո : Ի բաց լուա զաղտ մարմ-
նոյ և զբիծ հոգւոյ սորա 'ի լրումն կատարման քառասնօրեայ աւուրցս և սրբեայ
զսա 'ի ձեռն աղօթից ուխտի քահանայիցս , և արժանացո՛ մտանել 'ի սրբութիւն
փառաց քոց , և վայելել զանսպառ լարիսն որ 'ի քէն , և քեզ վայելէ փառք
իշխանութիւն և պատիւ . այժմ՝ Է :

Խաղաղութիւն ամենեցուն :

Որ նորոգութիւնդ ես հնացելոց և կեանք մահկանացու ազգի մարդկան ,
դու ես զօրութիւն և օգնութիւն ապաւինեցոցս 'ի քեզ : Հաստատուն լիցի
շնորհք ողորմութեան քո 'ի վերայ տղայիս , որ եկեալ կայ քառասնօրեայ 'ի
ձեռնադրութենէ քրիստոնէութեան , զի եղևցի հզօր և քաներկիւղ 'ի թշնամւոյն
ներգործութենէ՝ պահպանութեամբ աջոյդ քո սրբոյ , զի դու ես մերձ յամենե-
սին և լարերար ամենեցուն . և քեզ վայել է՝ :

— Եւ միանէն յեկեղեցին առելով աղօթս՝ «Մոից առաջի սեղանոյ Լստածոյ» : 'ի
Եւ կայեալ առաջի բեմին՝ Կառնայն առէ զաղբն —

Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս , որ կեցեալ զաւուրս քառասուն ըստ օրինացն
Մովսիսի , եկիր 'ի տաճարն 'ի յընծայումն , հանդերձ Մարեմաւ մարբն քով .
և 'ի գիրկսն Սիմէոնի գգուեցար : Եղաչեմք և խնդրեմք 'ի քէն , պահեալ զտը-
ղայս զայս , և աճեցո՛ շնորհօք անտեսանելի զօրութեան քո , և արժանի արա զսա
մասին ժառանգութեան ընտրելոց քոց , և հաղորդութեան սուրբ մարմնոյ և
արեան քո . և պահպանեալ ընդ հովանեաւ ամենազօր աջոյդ քո սրբոյ , այժմ՝
և յաւիտեանս . ամէն :

— Լաւ հաղորդէ շնորհ , և բարձեալ 'ի գերիւն իւր շաղայն՝ դանի 'ի խորանն և
ասէ շաղբն —

Հոյս և փրկութիւն ամենայն արարածոց (Հիսուս Քրիստոս՝ որ կամաւ խո-
նարհեալ եղեր տղայ 'ի սուրբ կուսէն , և ձեռամբ դստեր Պաւլի շօշափեցար ,
և 'ի գիրկս մօր հաճեցար բառնիլ , որ և յանձն առեր զրկօք մտանել 'ի տա-
ճարն՝ քառասնօրեայ մատուցանել նուէրս և ընծայս ըստ օրինաց մարգարէից ,
Խսկ եթէ դու որ ընդունիչդ ես ամենայն պատարագաց , և տէր ընծայից և ող-
ջակիցաց , ընծայս մատուցանէին ծնողք քո ըստ մարմնոյ՝ վասն քառասնօրեայ
գալստեանդ 'ի տաճարն . ո՞վ որ ոչ յօժարեսցի բառնալ զմանուկ իւր 'ի գիրկն
և ընթացի 'ի տաճարդ քեզ յերկրպագութիւն : Աւարդ տէր , սովին մտօք՝
առեալ զտղայս քառասնօրեայ՝ ծնողք իւր , և եկեալ յերկրպագութիւն 'ի տա-
ճար սուրբ քո խնդրին զփրկութիւն մանկանս : Ար և մեք անարժան ծառայքս
խնդրեմք յամենապարգև տեառնէդ , առաքեալ զզօրութիւն սուրբ Հոգւոյդ , 'ի
պահպանութիւն տղայիս այսորիկ . և աջ քո հովանաւորեսցէ զսա 'ի տուէ և 'ի
գիշերի . զի զարդարեալ ամենայն առաքինական գործովք՝ արժանաւորեսցի դա-
սիլ ընդ լուսաղգեստից , և ընդ նոսին փառաւորեսցէ զքեզ ընդ Հօր և ընդ
սուրբ Հոգւոյդ . այժմ և" :

Եղաչեսցուք զտէր" : Պահպանիչ և յոյս հաւատա" :

() Բհնեալ տէր մեր" : Հայր մեր որ" :

ԵԼԵՄՆ

ՀԱՂՈՐԳԵԼՈՅ ԶՀԻՒՆԳՍ

— Քահանայն երթայ առ հիւանդն՝ և ասէ :

() Բհնեալ տէր մեր" : Հայր մեր որ յեր" :

— Հիւանդն : Ելէլուիա , Ելէլուիա :

Ի նեղութեան իմում ես առ տէր կարգացի , և լուաւ Եստուած յանդնդոց
գժոխոց աղաղակի իմում : Եւր տէր ձայնի իմում՝ զի ընկեցեր զիս 'ի խորս ծո-
վու , և շրջանք գետոց պաշարեցին զիս : Եմենայն զբօսանք քո և ալիք քո անցին
'ի վերայ իմ , և ասացի թէ մերժեցայ ուրեմն յերեսաց աչաց քոց : Երդ , իցէ
թէ յաւելից հայիլ 'ի տաճար սուրբ քո , զի հեղան զինե ջուրք մինչև յանձն
իմ , և անդունդք անհնարինք պաշարեցին զիս : Եմուտ գլուխ իմ ընդ փապարս
լերանց . իջի ես 'ի խորս երկրի . և տեսի զնիգս նորա զի էին որպէս աղիք յա-
ւիտենից , և ելցեն յապականութենէ կեանք իմ : Եւ քեզ տէր Եստուած իմ ,
'ի նուաղիլ անձին իմոյ կարգացի , և զքեզ տէր յիշեցի , և մտցեն աղօթք իմ 'ի
տաճար սուրբ քո : Օվ ոյք պահէին զունայնութիւն և զստութիւն՝ յողորմու-
թենէ քումմէ մերժեցան : Եւլ ես 'ի ձայն օրհնութեան խոստովան եղեց քեզ :

մատուցից պատարագս տեսնն , և կատարեցից զուխտ իմ 'ի փրկութեան : Փառք
Հօր և Որդւոյ" :

— Դպիւրսն : Շարական — դէ — Ալիք յանցանաց զիս ալէկոծեն' :

Ահա թեղ տէր քաւեան զիս" :

Ասցեն աղօթք իմ տէր 'ի տաճար" :

— Քահանայն : () Ընկալ ես տէր Աստուած փրկիչ մեր , որ արժանի արա-
րեր զամենայն հաւատացեալս՝ հաղորդիլ մարմնոյ և արեան քո : Արժանաւորեա
և զծառայս զայս լինիլ արժանի յետին թողակին՝ որ հետեւի 'ի կեանսն յաւիտե-
նից . զի դու իսկ ասացեր ամենասուրբ բերանովդ , եթէ ոչ կերիջիք զմարմին
որդւոյ մարդոյ և արքայի զարիւն նորա՝ ոչ ունիք կեանս յանձինս : Արդ , հա-
ղորդութեամբ սուրբ մարմնոյ և արեան քո՝ ազատեալ զսա 'ի յանցանաց մեղաց ,
և սրբեալ զսա , զի արժանի լինիցի կենացն յաւիտենից՝ և փառաւորեսցէ զքեզ
ընդ Հօր և ընդ սուրբ Հոգւոյն , այժմ" :

— Արհաւիրքն : Ալէ" . Ալէ" : Ողորմեալ ինձ Աստուած ըստ մեծի ողորմու-
թեան քոյ" :

— Ընկերացաւ յԱսայեայ ճարճարէի —

Յոշ լիցի քեզ այդ Յակոբ , և Խորայէլ՝ զի ծառայ իմ ես դու , ինձ
ստեղծի զքեզ 'ի ծառայութիւն , և Խորայէլ մի՛ մոռանար զիս : Օյ ահա ասիկ
ջնջեմ իրրեւ զամոյ զանօրէնութիւնս քո : Բայց պատմեալ դու նախ զանօրէնու-
թիւնս քո , և խոստովանեալ առաջի իմ զմեղս քո : Եւ եմ , ես եմ նոյն , որ
ջնջեմ զանօրէնութիւնս քո . և զմեղս քո այլ ոչ ևս յիշեցից :

— Յովնանոս — Առաքելոյն 'ի Աւետիքիւնաց առջին լիցոյն է Ընկերացաւ —

Արեւիք , մարմին և արիւն Որդւոյն Աստուծոյ՝ սրբէ զմեզ յամենայն մե-
ղաց : Եթէ ասիցեմք , եթէ մեղս ինչ մեք ոչ ունիմք՝ զանձինս խաբեմք , և ճշ-
մարտութիւն 'ի մեզ ոչ գոյ : Ապա եթէ խոստովան լինիցիմք զմեղս մեր՝ հա-
ւատարիմ է նա՝ և արդար՝ առ 'ի թողուլ մեզ զմեղս մեր , և սրբել զմեզ յա-
մենայն անօրէնութենէ : Եւ եթէ ասիցեմք եթէ ոչինչ մեղաք՝ սուտ առնեմք զնա՝
և բան նորա ոչ է 'ի մեզ բնակեալ : Որդեակք իմ , զայս գրեմ ձեզ՝ զի մի՛
մեղեցէք . և եթէ մեղիցէ որ՝ ունիմք բարեխօս առ Աստուած զՅիսուս Քրիս-
տոս , զարդարն և զանարատն : Եւ նա է քաւութիւն մեղաց մերոց :

— Դպիւրսն : Ալէ" . Ալէ" : Տէր մի՛ սրտմտութեամբ քով յանդիմաներ զիս ,
և մի՛ բար" :

— Քահանայն : Արքայ Աւետարանի Յետախ Քրիստոսի՝ որ ըստ Յովնանոս —

Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս ասէ :

Ամէն ամէն ասեմ ձեզ , եթէ ոչ կերիջիք զմարմին որդւոյ մարդոյ և արք-
այի զարիւն նորա՝ ոչ ունիք կեանս յանձինս : Որ ուտէ զմարմին իմ , և ըմպէ
զարիւն իմ՝ ունի զկեանս յաւիտենականս , և ես յարուցից զնա յաւուրն յետ-

նում : Օ՛հ մարմին իմ ճշմարիտ կերակուր է՝ և արիւն իմ ճշմարիտ ըմպելի է :
Որ ուտէ զմարմին իմ , և ըմպէ զարիւն իմ՝ նա յիս բնակեցցի՝ և ես 'ի նմա :
Լ'հենեմ : Փառք քեզ տէր՝ : Հաւատամք 'ի մի Լ'ստուած" :

— Լ'ստուածորդի հաւանայն խոստովանեցանք զհիւանդն Բաղամ զհոգեւորական , և
որեւեալ զկարգաւորեալ զգլխամեծ նորա՝ աս զարքայն-մեծ՝ և հաղորդէ ճարձեաց և արեան որեւ-
բէն՝ ասելով —

Մարմին և արիւն Որդւոյն Լ'ստուծոյ՝ սրբէ զքեզ յամենայն մեղաց , և լինի
քեզ քաւութիւն և թողութիւն մեղաց :

— Եւ ասա ասէ զաղբն զայս —

Վոհանամք զքէն Հայր տեառն մերոյ Հիսուսի Վրիստոսի , որ արժանի ա-
րարեր զմեզ հաղորդիլ մարմնոյ և արեան Սիածնի քո : Լ'ղաչեմք զքեզ տէր ,
զի լինցի սա մեզ յառողջութիւն հոգւոյ և մարմնոյ , և 'ի կատարումն դործոց ա-
ռաքինութեան : Ի փառս և 'ի պատիւ մեծ վայելչութեան Լ'ստուածութեան քո ,
այժմ և միշտ և յաւիտեանս" :

— Սարկաւազն : Լ'ղաչեսցուք զտէր՝ զի փրկես" :

— Վահանայն : Պահպանիչ և յոյս հաւատացելոց" :

() Բհնեալ տէր մեր՝ : Հայր մեր որ" :

ԿԼՆՈՒՆ

Թ Ե Ղ Մ Ե Ն Ն Ն Զ Ե Յ Ե Լ Ո Յ

— Երբեք 'ի քոն նշեցելայն , և ասէ Վահանայն —

() Բհնեալ տէր՝ : Հայր մեր որ" :

— Սարկաւազն : Եւ ևս խաղաղութեան զտէր աղաչեսցուք" :

— Վահանայն : () Բհնութիւն և փառք Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ" :

— Վպիւրհն : Կանանգլուխ — Վատեան տէր զայնոսիկ ոյք" :

Հարակն — Եւ — Ես ասացի տէր ողորմեա" :

Հայեցայ 'ի բարձունս առ" :

Օ՛ մեղս իմ խոստովան լինիմ" :

— Սարկաւազն : Եւ ևս խաղաղութեան զտէր աղաչեսցուք :

Սասն քաւիչ և ներող լինելոյ Լ'ստուծոյ 'ի վերայ մեղաց մերոց . զտէր ա-
ղաչեսցուք :

— Վահանայն : — Լ'հա չափով եգեր զաւուրս իմ , և կար զօրութեան իմոյ՝
որպէս ոչինչ է առաջի իմ . սակայն ընդունայն է ամենայն մարդ մսեղի :

Լ'պաքէն որպէս 'ի պատկերի շրջի մարդ , սակայն 'ի զուր խռովի . զանձէ՝ և
ոչ գիտէ ում ժողովէ :

Հայր մեր՝ որ յերկինս և յերկրի, յամենայնի սուրբ եղևցի անուն քո 'ի վերայ մեր: Աշխիքն կամք քո որպէս յերկինս և յերկրի, և փառաւորեսցի անուն քո յաւիտեան: Որ պատրաստեցեր մեզ հանգիստ յերկրաւոր աշխատութեանց յանախտ և յանաշխատ կեանսդ. որ 'ի ձեռն Ա'իածնի քո սպաներ զմահ և լուսաւորեցեր զկեանս և զանեղծութիւն: Առաւորեալ և զմիտս մեր. զի հաւատով տաք զննջեցեալս 'ի հող, և յուսով վերստին նորոգման 'ի կեանս և յանեղծութիւն, թուիլ 'ի համարս սրբոց քոց՝ 'ի ձեռն Ա'իածնի Որդւոյ քո և նորոգողի Հոգւոյդ սրբոյ: Անդ որս և քեզ Հօր ամենակալիդ՝ վայելէ՛:

— Եւ ապա որանին յԱնիւղեցին՝ աւել —

— Դպիւրսն Շէն. — Բնշտակային ձայնիւն՝:

Ի ձայն փողոյ գալստեան՝:

Թագաւոր անմահ՝:

— Եւ իբրեւ զորանին յԱնիւղեցին՝ աւել —

— Սարկաւաքն: Եւ ևս խաղաղութեան զտէր աղաչեսցուք, ընկալ կեցս և ողորմեալ:

— Քահանայն: Օրհնութիւն և փառք Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ՝:

— Դպիւրսն Շէն. — Բն՝ Գալոց է միաձինն փողով և փառօք՝:

Անբձեցաւ անձն իմ 'ի հող՝:

Ի գալստեան տեառն դրունք՝:

Գայ զօրութեանց թագաւորն՝:

— Սարկաւաքն: Աւել՝: Աւել՝: Արանի ամենեցուն՝ որք բնակեալ են 'ի տան տեառն՝:

— Պողոսի առաքելոյն 'ի Թեառնիկեցոյ Ռաբոյն է ընկերոսս —

Այն կամիմ եղբարք եթէ տգէտք իցէք վասն ննջեցելոցն՝ զի մի՛ տրտափցիք, որպէս և այլքն՝ որոց ոչ գոյ յոյս: Աթէ հաւատամք՝ եթէ Յիսուս մեռաւ և յարեալ՝ նոյնպէս և Աստուած զննջեցեալսն 'ի ձեռն Յիսուսի ածցէ ընդ նմա: Իայց զայս ասեմք տեառն բանիւ, եթէ մեք՝ որք կենդանիքս եմք մնացեալք՝ 'ի գալստեան տեառն՝ ոչ ժամանեմք ննջեցելոցն: Օ, ի ինքնին տէր հրամանաւ 'ի ձայն հրեշտակապետի՝ և 'ի փող Աստուծոյ իջանէ յերկնից, և մեռեալք 'ի Քրիստոս յարիցեն յառաջագոյն: Ապա և մեք՝ որք կենդանւոյն մնացեալ իցեմք՝ նոքօք հանդերձ յափշտակիցուք ամպովք ընդ առաջ տեառն յոգս՝ և այնպէս յամենայն ժամ ընդ տեառն լինիցիմք: Այսուհետեւ միսիթարեցէք զմիմեանս բանիւքս այսոքիւք:

— Դպիւրսն: Աւել՝: Աւել՝: Իարձր առնեմ զքեզ տէր զի ընկալար զիս և ոչ ուրախ արա՛:

— Քահանայն: — Սրբոյ Աւագարանի Յիսուսի Քրիստոսի որ ըստ Յովնանու: Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս ասէ:

Լ՝մէն ամէն ասեմ ձեզ . եթէ ոչ հատն ցորենոյ անկեալ յերկիր մեռանիցի՝
ինքն միայն կայ : Լ՝պա եթէ մեռանիցի՝ բազում արգիւնս առնէ : Ար սիրէ զանձն
իւր արձակէ զնա . և որ ատեայ զանձն իւր յաշխարհիս յայսմիկ ՚ի կեանսդ յա-
ւիտենականս պահեսցէ զնա : Եթէ ոք զիս պաշտեսցէ՝ զկնի իմ եկեսցէ , և ուր
եսն եմ՝ անդ և պաշտօնեայն իմ եղիցի . եթէ ոք զիս պաշտիցէ՝ պատուեսցէ զնա
Հայր իմ :

— Սուրբ Երեմիայ : Եւ ևս խաղաղութեան զտէր աղաչեսցուք :

Այսն արժանի լինելոյ մեզ դասիլ յաջակողմեան դասուն , զտէր աղաչես :

— Քահանայն : Տէր ողորմեա՛ . Տէր ողորմեա՛ . Տէր ողորմեա՛ :

Ար թագաւորդ ես յաւիտենից Քրիստոս Լստուած մեր , և առնես զամե-
նայն ինչ ողորմութեամբ , առաւել քան զոր խնդրեմք և իմանալք , որ զամենայն
ինչ բարի մատակարարեցեր որդւոց մարդկան : Ղաու որպէս մարդասէր և բարերար
Լստուած , թողութիւն շնորհեա՛ յանցանաց մերոց , և զելս մեր ամենեցուն յերկ-
րէ աստի՛ խաղաղութեամբ յաջողեա՛ . և ընդհոգւոյ յուսով ՚ի քեզ հանգուցեալ
ծառայիդ քո այսորիկ՝ և զմեզ ընկալ ընդ արդարս քո , և ՚ի խորանս սիրողաց
քոց բնակեցո՛ զմեզ . զի յամենայնի փառաւորեսցուք զանիւրիւնսն ի տէրութիւնդ
այժմ և միշտ :

() Ընկալ տէր մեր՝ : Հայր մեր որ՝ :

— Յետոյ Բարձեալ շնորհեալն՝ պանին ՚ի գերեզման՝ ասելով—

— Ղաւիքն : Եւրահիմ—դի—Օրհնուրեալ դողացաւ՝ :

Լ՝մենակալ քաւեա՛ :

Յոյս իմ ՚ի մանկութենէ՛ :

Տարածեալ ձեռք ընդ ձեռաց՝ :

Յիսուս Արածին անմահութեանց՝ :

— Դի—Լնակիզբն Լստուած՝ :

Տեսեալ զքեզ մահու :

Արձեցայ ես ՚ի դուռն՝ :

— Եւ իբրեւ հասանին ՚ի գերեզման՝ ասին—

Ղարձ անձն իմ ՚ի հանգիստ քո . զի տէր կոչեաց զքեզ :

Արեցի զի լուիցէ տէր զձայն աղօթից իմոց . զի խոնարհեցոյց զունկն իւր առ
իս . և ես յաւուրս իմ կարգացի առ նա : Եւ զձեցան զինեւ երկունք մահու , և
վիշտք դժոխոց պաշարեցին զիս : Օնեղութիւն և զանձկութիւն դտի՛ և զանուն
տեառն կարգացի : Ա՛ տէր , փրկեա՛ զանձն իմ . ողորմած Լստուած մեր , ողորմի
և պահէ զտղայս տէր : Եւ խոնարհ եղէ՛ և տէր կեցոյց զիս : Ղարձ անձն իմ
՚ի հանգիստ քո , զի տէր կոչեաց զքեզ :

— Սուրբ Երեմիայ : — Պողոսի Լուստեայն՝ ՚ի Արեւմտեանոց ասազին Եւրոպայն եւ Եւ-
րասիայն :

Լսյա եթէ Վրիստոս քարոզի՝ եթէ 'ի մեռելոց յարուցեալ է, զիտոր ա-
ննն ոմանք 'ի ձէնջ՝ եթէ յարութիւն մեռելոց չիք: Եթէ յարութիւն մեռելոց
չիք, ապա և Վրիստոս չէ յարուցեալ: Եւ եթէ Վրիստոս չիցէ յարուցեալ՝
ընդունայն է քարոզութիւնն մեր: Ընդունայն են՝ և հաւատքն ձեր: Եւ գտա-
նիցիմք սուտ վիպք Լստուծոյ, զի վկայեցաք զԼստուծոյ՝ եթէ յարոյց Վրիս-
տոս, զոր ոչն արդեօք յարոյց՝ եթէ մեռեալք ոչ յառնեն: Իսկ եթէ մեռեալք
ոչ յառնեն՝ ապա և Վրիստոս չէ յարուցեալ: Եւ եթէ Վրիստոս չիցէ յա-
րուցեալ՝ ընդունայն են հաւատքն ձեր՝ և տակաւին 'ի նմին մեղս կացեք: Իսկ
արդ, որք ննջեցինն 'ի Վրիստոս, կորեա՞ն արդեօք: Եթէ՞ այսու կենօքս միայն
յուսացեալ եմք 'ի Վրիստոս՝ ողորմելի եմք քան զամենայն մարդիկ: Լսլ արդ
Վրիստոս յարուցեալ է 'ի մեռելոց: Խնային պտուղ ննջեցելոց: Վանզի մար-
դով եղև մահ՝ և մարդով յարութիւն մեռելոց: Երպէս Լիամաւն ամենեքեան
մեռանին՝ նոյնպէս և Վրիստոսիւ ամենեքեան կենդանացին: Իւրաքանչիւր յիւ-
րում կարգի. նախ՝ Վրիստոս, և ապա քրիստոսեանք 'ի գալստեան նորա: Եւ
ապա կատարած:

— Դաւիթ: Լէ՛: Լէ՛: Տէր լուր աղօթից իմոց, աղաղակ իմ առ քեզ
եկեսցէ և մի՛ դարձուցաներ զերեսս քո յինէն:

— Վահանայն: — Սբայ Լեւոնայն: Եւստի Վրիստոս որ քո Յովնանն—
Տէրն մեր Եիսուս Վրիստոս առէ:

Լմեն ամեն ասեմ ձեզ, զի որ զբանն իմ լռէ՝ և հաւատա այնմ՝ որ առա-
քեացն զին՝ ընդունի զկեանսն յաւիտենականն և 'ի դատաստանն ոչ մտանէ, այլ
միոխեցաւ 'ի մահուանէ 'ի կեանս: Լմեն ամեն ասեմ ձեզ, զի գայ ժամանակ և
արդէն իսկ է, յորժամ մեռեալք լուիցեն ձայնի Որդւոյն Լստուծոյ, և որք
լսիցենն կեցցեն: Օ՛ի որպէս Հայր ունի կեանս յանձին իւրում՝ նոյնպէս և ետ
Որդւոյ ունել կեանս յանձին իւրում: Եւ իշխանութիւն ետ նմա դատաստան
առնել, և զի որդի մարդոյ է, ընդ այն զի՞ զարմանայք: զի եկեսցէ ժամանակ
յորում ամենեքեան՝ որք 'ի դերեզմանս կայցեն լուիցեն ձայնի նորա՝ և եկեսցեն
արտաքս: Երոց բարիս գործեալ իցէ 'ի յարութիւն կենաց՝ և որոց զչար արար-
եալ իցէ՝ 'ի յարութիւն դատաստանաց:

— Սբայն: Եւ ևս խաղաղութեան զտէր աղաչեսցուք: Այսն զի մի՛
ընդ խոտանան դատանիցիմք յաւուրն պատասխանատուութեան. զտէր աղաչեսցուք:

— Վահանայն: Տէր ողորմեա՛: տէր ողորմեա՛: տէր ողորմեա՛: Լստուած
հոգւոց և ստեղծիչ մարմնոց: որ տէր ես կենդանեաց, տուիչ ես լարութեանց
և մխիթարիչ ամենայն վշտացելոց: Օ՛որս ժողովեցեր ճշմարտութեամբ քով 'ի
կոչումն հաւատոյ, և խոստացար հաւատացելոց քոց զհանգիստն յաւիտենա-
կան կենացն անվախճանից: Եւ քանզի հրամայեցեր նախահօր մերում ունիլ զան-
մահական կեանս, և կացուցեր զնա 'ի վերայ ամենայն ձեռակերտաց քոց, և զա-
մենայն ինչ հնազանդ արարեր 'ի ներքոյ ոտից նորա, և վասն յանցանաց նորա՝
կոչեցեր զնա յերկիր՝ ուստի առաւ: Եւ դարձեալ խոստացար անճառելի խոստ-
մամբ 'ի ձեռն գալստեան միածնի քո յաշխարհ՝ յարուցանել զմեռեալս և ասել:

և կայք առ իս ամենայն աշխատեալք և ծանրաբեռնեալք, և իս հանգուցից ըզ-
ձեզ: Եւ արդ, մեք որ այժմ զմարմին ծառայիս քո այսորիկ հանգուցանեմք ի
հող ուստի առաւ, յուսամք եթէ և զհողի սորա հանգուցես յարքայութեանդ
ուր փառաւորեսցէ զքեզ ընդ սուրբս քո յաւիտեան և յաւիտեանս. ամէն:

— Բահանայն առնուաւ թի մի հող և աւել —

() Բհնեաւ տէր զհողս. և յիշեաւ զվճիռ հրամանի քո, եթէ հող էիր և ի
հող դարձցիս. զի բուսուցէ զսա յօրն վերջին. անուամբ Հօր և Որդւոյ և
Հոգւոյն սրբոյ, այժմ և միշտ:

— Եւ իմե՛ք զհողն ի գերեզմանն, աւր իջողանէն շնորհեալն՝ Բահանայն դուրսեալ
արիւնէ հող աւելով —

Հող օրհնութեան իջցէ ի գերեզման սորին, և բուսուցէ յօրն վերջին ա-
նուամբ Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ, այժմ և:

— Եւ յիշե՛ք զհողն և աւելն ամենեւեմ —

Փառք ի բարձունս Եւստուծոյ և երկիր խաղաղութիւն:

— Բահանայն: Փառք, որատիւ և երկրպագութիւն ի բարձունս, Հօր և
Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ. այժմ և միշտ և:

— Դպիք: Եւ դին զիս ի գրի ներքնում, ի խաւարի և ի ստուէրս մահու:
Տէր Եւստուած փրկութեան իմոյ. ի տուէ կարգացի և ի գիշերի առաջի քս:

— Բահանայն: Եւ մենողորմ Եւստուած, որ առաքեցեր զՍիածին Որդիդ քո
զտէրն մեր Յիսուս Բրիստոս. որ է կեանք և յարութիւն. և որք հաւատան ի
նա՝ թէպէտ և ննջեսցեն՝ այլ ապրեսցին, և որք ի նմա բնակին՝ ոչ մեռանիցին
յաւիտեան: Որպէս ինքն իսկ յայտնեաց մեզ ի բերանոյ Եւաքելոյն ոչ վշտանալ
և ոչ տրտմիլ՝ իբրեւ զայնոսիկ՝ որոց ոչ գոյ յոյս: Եւրդ, աղաչեմք զքեզ Հայր
անսկիզբն, յարս զմեզ ի մեռելութենէ մեղաց՝ յարդարութիւն կենաց, զի զկնի
աւարտման ընթացից մերոց մոցուք ի հանգիստն քո. որպէս յուսամք հաւատով,
զի և ծառայս քո այս եմուտ անդր. և ի վախճան կատարածի վերջնոյ դատաստա-
նին՝ արժանի լինուք ըսելոյ զօրհնութիւն Որդւոյ քո սիրելւոյ, եթէ՛ Եկայք, օրհ-
նեալք Հօր իմոյ, Ժառանգեցէք զպատրաստեալն ձեզ զարքայութիւն՝ ի սկզբանէ
աշխարհի:

— Եւ մենեւեմ: Եւ մէն:

— Բահանայն: Եւ շնորհք տեառն մերոյ Յիսուսի Բրիստոսի, և սէրն Եւ-
ստուծոյ և հաղորդութիւն Հոգւոյն սրբոյ՝ եղիցի ընդ մեզ ընդ ամենեւեմս ամէն:
() Բհնեալ տէր մեր՝: Հայր մեր՝:

ԿԼՆՈՒՆ

ՀԻՄՆԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ

— Ինքնաբերական անդ Եկեղեցւոյն՝ քան Եղեկատուն և ամենայն դաս + պաշտօնէից և ժողովրդոց՝ ի դեպքն պատրաստեալ —

— Եղեկատուն : () Բնակալ տէր մեր Հիսուս՝ և Հայր մեր որ Երբ՝

— Սարկաւոր : Եւ ևս խաղաղութեան զտէր աղաչեսցուք՝

— Եղեկատուն : () Բնութիւն և փառք Հօր և Արդւոյ և Հոգւոյն՝

— Եւ ամեն ամենեւեան ամեն —

Եւէ՛ . Եւէ՛ . Սեծ է տէր և օրհնեալ է յոյժ ի քաղաք Եստուծոյ մերոյ ի լեառն սուրբ նորա : Հաստարմատ ցնծացէ ցնծութեամբ ամենայն երկիր . լերինք սիօնի , կողմանք Հիւսիսոյ , քաղաք Թագաւորին մեծի : Եստուած ի տաճարի իւրում յայտնի , ի ժամանակի որպէս օգնական լինէր նոցա : Եւ հաւաստի Թագաւորութիւնք երկրի ժողովեցան , և անկցին ի միասին : Ինքեանք տեսին այսպէս՝ և զարմացան , խռովեցան , սասանեցան , և դողումն կալաւ զնոսա : Եւ նոք երկունք որպէս ի ծննդեան , և հողմն սաստիկ փշրեսցէ զնաւս ի Թարսիս : Արպէս լուաք՝ սոյնպէս և տեսաք , ի քաղաք տեառն զօրութեանց ի քաղաք Եստուծոյ մերոյ : Եստուած Հիմունս էարկ նմա յաւիտեան , ընկալաք Եստուած զողորմութիւն քո ի մէջ ժողովրդեան քո : Եւստ անուան քում Եստուած՝ սոյնպէս և օրհնութիւն քո ընդ ամենայն տիեզերս . և արդարութեամբ լի է աջ քո : Աւրախ եղեցի լեառն սիօն , և ցնծացեն դստերք յուդայ՝ վասն իրաւանց քոց տէր : Եւ ջրեցարուք զսիօնիւ , պաշարեցէք զնա , և պատեցէք զաշտարակս նորա : Ինք զսիրտս ձեր ի վերայ զօրութեանց նորա , բաժանեցէք զամուրս նորա , զի պատմել կարասցիք յազգ յայլ : Սա է Եստուած՝ Եստուած մեր յաւիտեանս յաւիտենից , և սա հովուեսցէ զմեզ մինչև յաւիտեան : Փառք Հօր՝

— Սարկաւոր : Եւ ևս խաղաղութեան զտէր աղաչեսցուք՝

— Եղեկատուն : () Բնութիւն և փառք Հօր և Արդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ՝

— Եւ ամենեւեան : Եւէ՛ , Եւէ՛ . Հիմունք նորա ի լեառն սուրբ նորա , սիրէ տէր զգրունս սիօնի , առաւել քան զամենայն յարկսն յակովբայ : Փառաւորեալն խօսեցաւ վասն քո , ահաւաստի քաղաքդ Եստուծոյ : Հիշեցի զուհաբ և զբարիլոն՝ ոյք ճանաչեն զիս . ահա այլազգիք և ծուր . և ժողովուրդք հնդկաց , սուքա եղեն անդ : Սիօնի ասի մայր , և մարդ ծնաւ ի նմա , և ինքն Հիմունս էարկ ի նմա բարձրեալն : Տէր պատմեսցէ գրովք ժողովրդեան , իշխանացս այսոցիկ՝ ոյք եղեն անդ : Արպէս զի աւրախ լիցին ի քեզ ամենեւեան՝ որոց բնակութիւն ի քէն է : Փառք Հօր և՛ :

— Իսկերէն : Եւրախան — Դի — Եւ միաձիւնն ի Հօրէ՛ :

— Վահանայն : Եւէ՛ , Եւէ՛ . Օգործս ձեռաց մերոց ուղիղ արա՛նք ի մեզ տէր . և զգործս ձեռաց մերոց յաջողեալ մեզ :

— Ընկերոջս — (հաստիւնք ի Եւ — Եւ . Օգործս)

Եւ խօսեցաւ տէր ընդ Սոփիսի՛ և ասէ : Եւսացես ցորդիսն իսրայէլի . և առէ՛ք ինձ պտուղ ի նոցանէ , որոց հաճոյ թուեսցի ի սիրտս իւրեանց , և առնուցուք պտուղս իմ : Եւ արասցես ինձ սրբութիւն և երեսեցայց ի ձեզ : Եւ արասցես ինձ ըստ ամենայնի՛ զոր ցուցից քեզ ի Լերինն : () ինակ խորանին և օրինակ ամենայն սպասուց նորա : Եւսացես տապանակ վկայութեան յանստ փայտից , յերկուց կանգնոց և ի կիսոյ զերկայնութիւն նորա , և ի կանգնոյ և ի կիսոյ զբարձրութիւն նորա : Եւ արասցես երկուս քրովբէս ի վերայ երկուցունց կողմանց նորա , և իցէ քրովբէիցն տարածեալ զթէս իւրեանց ի վերուստ , և հովանի ունիցին թէօք իւրեանց ի վերայ քաւութեանն և երեսք նոցա յանդիման միմեանց , զի ի քաւութեան հայեսցին երեսք քրովբէիցն : Օգործ քեր , որպէս ցուցաւ քեզ ի Լերինն՝ արասցես : Եւ արասցես խորան տառնփեղկեայ , Երկայնութիւն միոյ փեղկին ի քսան և յութ կանգնոյ , և լայնութիւն ի չորից կանգնոց փեղկի միոյ լինիյի , չափ նոյն եղիցի ամենայն փեղկիցն : Եւ կանգնեացես զխորանն վկայութեան ըստ օրինակին՝ որ ցուցաւ քեզ ի Լերինն :

— Ընկերոջս — Եւրոյի Թագաւորն —

Եւ առաքեաց Սողոմոն առ Վիրամ՝ և ասէ : Վաւ ինքնին գիտես զՎաւթ զհայր իմ , զի ոչ կարաց շինել տուն անուան տեառն Եստուծոյ իմոյ՝ յերեսաց պատերազմացն՝ որք շուրջ էին զնովաւ , մինչև տալ տեառն զնոսա ընդ ոտիւք նորա : Եւ արդ , ցածոյց տէր Եստուած իմ շուրջ զինն , և ոչ գոյ մեաւաւար՝ և ոչ պատահար չար : Եւ ասէ ես ասեմ շինել տուն անուան տեառն Եստուծոյ իմոյ , որպէս խօսեցաւ տէր Եստուած ընդ Վաւթի Հօր իմում , և ասէ . որդի քո՝ զոր տաց փոխանակ քո յաթող քո , նա շինեսցէ տուն անուան իմոյ : Եւ արդ , հրաման տուր , և հարցեն ինձ փայտ ի լիբանանէ , և ասէ ծառայք իմ եղիցին ընդ ծառայս քո , և զվարձս ծառայութեան քո տաց քեզ , ըստ ամենայնի՛ զոր և ասացես , զի դու ինքնին գիտես , զի ոչ գոյ մեր այր՝ որ գիտէ հարկանել զփայտ իւրեւ զսիդօնացիս : Եւ եղև իւրեւ լուաւ Վիրամ զբանս Սողոմոնի , և ասէ . օրհնեալ է Եստուած այսօր , որ ետ որդի իմաստուն Վաւթի ի վերայ բազում ժողովրդեանն այնորիկ : Եւ առաքեաց Վիրամ առ Սողոմոն , և ասէ . լուայ վասն ամենայնի՛ զոր առաքեցեր առ իս , ես արարից զամենայն զկամս քո . եղևնափայտ և մայր իջուսցեն ծառայք իմ ի լիբանանէ ի ծով , և ես արարից զնոսա լաստս ի ծովու , մինչև ցտեղին՝ յոր առաքեսցես առ իս , և հանից յեզր . և դու առցես , և արասցես զկամս իմ տալ հաց տան իմոյ : Եւ տայր Վիրամ Սողոմոնի եղևնափայտ և մայրս և զամենայն զկամս նորա : Եւ Սողոմոն տայր Վիրամայ քսան հազար քող ցորենոյ , և քսան հազար սափոր իւղոյ մզեւոյ . զոր տայր Սողոմոն Վիրամայ ի տարւոջ : Եւ ետ Տէր իմաստութիւն Սողոմոնի , որպէս և խօսեցաւ ընդ նմա , և էր խաղաղութեամբ

Թիւն 'ի մէջ Վիրամայ և 'ի մէջ Սողոմոնի, և ուխտեցին ուխտս 'ի մէջ իւրեանց: Եւ էարկէ արքայ Սողոմոն մարդահարկ յամենայն իսրայէլ, և էր հարկն երեսուն հազար արանց: Եւ առաքէր զնոսա 'ի լիւանան տասն հազար՝ յամսեանն՝ փոխանակաւ: Կային ամիս մի 'ի լիւանան, և զերկուս ամիսս 'ի տունս իւրեանց: և Լ.դոնիրամ 'ի վերայ հարկին: Եւ էին Սողոմոնի հօթանասուն հազար բեռնակրաց և ութսուն հազար քարահատաց 'ի լերինն: Թող զիշխանս կացուցեալս Սողոմոնի 'ի վերայ գործոյն, երեք հազարք և հինգ հարիւր 'ի վերայ ժողովրդեանն՝ որք գործէին զգործն: Եւ հրաման ետ արքայ, և բերին վէմս մեծամեծս, և քարինս պատուականս 'ի հիմն տանն, և քարինս անտաշս: Եւ տաշեցին որդիքն Սողոմոնի, և որդիքն Վիրամայ և Վաբէլացիքն, և պատրաստեցին զփայտն և զքար զերիս ամս՝ շինել զտունն:

— Ընկերացո՞ւմս յԼսուէայ հարգարէէ —

Լ.յսպէս ասէ տէր. երկինք ամուսնիմ են, և երկիր պատուանդան ոտից իմոց. զորպիսի տուն շինեցիք ինձ ասէ տէր, կամ զորպիսի ինչ իցէ այն տեղի հանգըստեան իմոյ: Օ՛ի զայս ամենայն ձեռն իմ արար, և իմ է ամենայն ասէ տէր. և ես յո՞ հանգեայց՝ եթէ ոչ 'ի հեզս և 'ի խոնարհս և որ դողայ 'ի բանից իմոց:

— Ընկերացո՞ւմս 'ի Օւռաբարէէ —

Լ.յս բան Տեառն է առ Օւռաբարէլ՝ ասէ. ոչ զօրութեամբ մեծաւ և ոչ ուժ գնութեամբ. այլ հոգւով իմով ասէ Տէր ամենակալ: Ա՞յլ ես դու լեառն մեծ, կանգնեալ առաջի Օւռաբարէլի, և հանից զվէմ ժառանգութեան, զհաւասարութիւն շնորհացն շնորհել նմա: Եւ եղև բան Տեառն առ իս և ասէ: Չեոք Օւռաբարէլի զհիմն արկին տանդ այդմիկ, և ձեռք նորա կանգնեսցեն զդա. և ծանիցես՝ թէ Տէր ամենակալ առաքեաց զիս պռքել:

— Ընկերացո՞ւմս յԼնգէայ հարգարէէ —

— Եւ արդ, զօրացիր դու Օւռաբարէլ, ասէ Տէր. և զօրացիր Յեսու Յովսեփեկեայ քահանայ մեծ, և զօրացի ամենայն ժողովուրդ երկրիդ, ասէ Տէր. և գործեցէք զի ես ընդ ձեզ եմ ասէ Տէր ամենակալ: Եւ բանն զոր ուխտեցի ընդ ձեզ յելանել յերկրէն եգիպտացոց, և հոգի իմ որ կայր 'ի միջի ձերում, քաջալերացարո՞ւք: Օ՛ի այսպէս ասէ Տէր ամենակալ, դարձեալ միւսանդամ շարժեցից զերկինս և զերկիր և զծով և զցամաք: Եւ միանգամայն շարժեցից զամենայն ազգս, և եկեսցէ ընտիր ընտիր ընչից ամենայն ազգաց. և լցուցից զտունդ զայդ փառօք, ասէ Տէր ամենակալ: Իմ է արծաթ և իմ է ոսկի, ասէ Տէր ամենակալ: Օ՛ի մեծ եղիցին փառք տանդ այդորիկ վերջինն քան զառաջինն, ասէ Տէր ամենակալ, և 'ի տեղւոջդ այդմիկ տաց խաղաղութիւն, ասէ Տէր ամենակալ:

— Պիշո՞ւն Լսուէայն 'ի Կռնիացոց առաջին Եղիշէն և Ընկերացո՞ւմս —

Եղբարք, զի Լստուծոյ գործակից եմք, Լստուծոյ արդիւն էք, Լստու-

ծոյ շինուած էք : Ըստ շնորհացն Լստուծոյ՝ որք տուեալք են ինձ . իբրեւ ի մաստուն ճարտարապետ զհիմն՝ եղի . բայց այլ է՝ որ շինէ՝ այլ իւրաքանչիւր որ զգոյշ լիցի՝ թէ օրպէս շինիցէ : Զի զհիմն այլ որ ոչ կարէ գնել քան զեդեալն՝ որ է Զիսուս Քրիստոս : Եթէ որ շինէ ի վերայ հիմանս այսորիկ՝ ոսկի , արծաթ , ահանս պատուականս , փայտ , խոտ և եղէգն : Իւրաքանչիւրոյ գործն յայանելոց է , զի օրն ընտրեացէ , զի հրով յայանելոց է : Եւ զիւրաքանչիւրոյ գործն զհարդ և իցէ՝ հաւրն փորձեացէ : Եթէ ուրուք գործն՝ զոր շինեաց՝ կացցէ , վարձս առցէ , և եթէ ուրուք գործն ալրեացի՝ տուժեացի . բայց ինքն կացցէ , այլ այնպէս՝ օրպէս թէ ի հաւր :

— Դպիւրն : Եւէ՞ . Եւէ՞ : Տէր սիրեցի զվայելութիւն տան քո , և զտեղի յարկի փառաց քոց :

— Քահանայն : — Աբոյ Եւեդիսիսն Զիսուս Քրիստոսի՝ որ ըստ Ստեփանի — Տէրն մեր Զիսուս Քրիստոս :

Եւ ելեալ Զիսուս ի կողմանս Փիլիպպեայ Աեսարիայն , հարցանէր ցաշակերտսն և ասիր . զո՞րք ասեն զինէն մարդիկն՝ թէ իցէ որդի մարդոյ : Եւ նոքա ասեն , ոմն զՅովհաննէս Սկրտիչ , և այլք զԵղիայ , և կէսք զԵրեմիայ , կամ զմի որ ի մարգարէից : Ըսէ ցնոսա . իսկ դուք զո՞ ասէք զինէն թէ իցեմ : Պատասխանի ետ Սիմոն Պետրոս՝ և ասէ ցնա . Դու ես Քրիստոսն Արդի Լստուծոյ կենդանւոյ : Պատասխանի ետ Զիսուս և ասէ ցնա . Երանի՜ քեզ Սիմոն , որդի Յովնանու , զի մարմին և արիւն ոչ յայանաց քեզ , այլ Հայր իմ որ յերկինս է : Եւ ես քեզ ասեմ , զի դու ես վեմ , և ի վերայ այդր վիմի շինեցից զեկեղեցի իմ , և զրուսք գոթոսոց զնա մի՛ յաղթահարեսցեն : Եւ տաց քեզ փականս արքայութեան երկնից . և զոր միանգամ կապեսցես յերկրի՝ եղիցի կապեալ յերկինս . և զոր արձակեսցես յերկրի՝ եղիցի արձակեալ յերկինս :

— Զայնժամ ճարտարապետն բերէ առաջի Երեսնորդսն և արինս Երեսնորդսն՝ յանուն երկնորդսն Լուսնեաց —

— Սարկաւազն : Եւ ևս խաղաղութեան զտէր աղաչեսցուք՝ : () օրհնեալ տէր :

— Երեսնորդսն : () օրհնութիւն և փառք Հօր և Արդւոյ և Հոգւոյն՝ : Տէր Լստուած մեր , որ ի վերայ Լուսնեալիան վիմի հաճեցար շինել զԵկեղեցի քո սուրբ . և մեք իոնարհ ծառայքս՝ զքոյդ քեզ մատուցանելով՝ շինելոց եմք այժմ զսա տուն՝ ի փառաբանութիւն պաշտելի անուանդ : Այսն որոյ աղաչեմք զմարդասիրութիւնդ , զօրացն զսպասաւորս սորա , և զհիմունս սորա անխախտ , անշարժելի և հաստատուն արա՛ : Որպէս զի ի սմա ամենագով օրհնութեամբ և փառաբանութեամբ՝ օրհնեսցուք և փարաւորեսցուք զամենապատիւ և զանեղ Լստուածութիւնդ՝ այժմ և միշտ՝ :

Խաղաղութիւն ամենեցուն :

— Դպիւրն : Եւ ընդ հոգւոյդ քում :

— Երեսնորդսն : Լստուծոյ երկրպագ եսցուք :

— Գլխիդ : Առաջի քո Տէր :

— Այլիսկոյն : Տէր Աստուած ամենակալ Հայր տեառն մերոյ Յիսուսի Վր-
րիստոսի . թէպէտ և ի բերանոյ մարգարէիդ խնդրեցեր քեզ տուն և տաճար զսիրտ
սուրբ և զհեզն , թէպէտ ամենուրեք ես և ամենալուր . երկինք են քոյդ աթոռ ,
և երկիրս պատուանդան իմիցդ . սակայն ի ցոյց ամբաւ մարդասիրութեան քո հա-
ճեցար անուանել քեզ տեղի՝ ուր դիմեցեն հաւատացեալք ամենասուրբ անուան
Լիդ , զի լուսիցես ի պատրաստ բնակութենէդ քումմէ ձայնի աղօթից նոցա .
Այսն որոյ , նախախնամող Աստուած , միաձայն գոչմամբ խնդրեմք հաւատաց-
եալքս անուան Սիածնի Որդւոյդ . ուղիղ արա՛ զգործս ձեռաց մերոց , և յա-
ջողեա՛ զշինուած տանս այսորիկ . զի հաւաքեալ աստ , օրհնեսցուք զանիմութիւն
տէրութիւն Աստուածութեան հզօրիդ : Այլ այժմ տէր բարերար . եկեալքս ի
հիմնարկութիւն տաճարիս՝ օրհնեմք և սրբեմք իւղովս օծութեան զքարինս հի-
մանց տանս — Առաւելու եւրիսկոյն իւրեղն օծութեան՝ օծանէ զիմաստանս քարնս
հիմանցն — Բեզ նուիրելով զսա , զի եթէ դու ոչ շինես զտունս՝ ի նանիր վաս-
տակիմք շինողքս : Այլ քեզ բարերարիդ մատուցանեմք զօրհնութիւն և զփառս .
այժմ և միշտ :

— Այլ ճարտարապետն Բարձեալ շէնարեմք զիւրեղն . և Այլիսկոյն
Էրեւանն — շէնարեմք —

— Սրբոյ Աւետարանի Յիսուսի Վրիստոսի որ ըստ Ստեփանի —

Տէրն մեր Յիսուս Վրիստոս ասէ :

Ամենայն՝ որ լսէ զբանս իմ զայսոսիկ , և առնէ զսոսա՝ նմանեցի առն ի-
մաստնոյ՝ որ շինեաց զտուն իւր ի վերայ վիմի : Իջին անձրեք , խաղացին քէտք ,
շնչեցին հողմք , և բազխեցին զտունն , և ոչ կործանեցաւ . քանզի ի վերայ վիմի
հաստատեալ էր : Այլ ամենայն՝ որ լսէ զբանս իմ զայսոսիկ , և ոչ առնէ զսոսա՝
նմանեցի առն յիմարի՝ որ շինեաց զտուն իւր ի վերայ աւազոյ : Իջին անձրեք ,
յարեան քէտք , շնչեցին հողմք , հարին զտունն՝ և անկաւ , և էր կործանուած
նորա մեծ յոյժ :

— Ստեփան : Աղաչեսցուք զտէր , զի վրկեսցէ զմեզ :

— Այլիսկոյն : Պահպանիչ և յոյս հաւատացելոց :

(Օրհնեալ տէր մեր՝ Հայր մեր որ :

— Այլ Այլիսկոյն յարգորէ զիւրեղնարեմ շինել պարզապէս ի նիւն շէնարեմ
եկեղեցւոյն , որպէս հրամանաւ Աստուծոյ ասէր Ստեփան խորհրդեանն Իւրայելի՝ ի շէ-
նարեման անդ խորանին իւր . Այլ ի յիշման աստ պիտան . ամենայն ոչ զիւրեղն և յիշման
բնացի ի սրբի երոս . Այլ . Լե . 5 : Այլ շինի յարգորակին՝ անանին քարէն —

ԿԼԵՄԵՆՏ

ՅՐՀՆՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԱԿԱՌՈՅԾ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ

— Եպիսկոպոսն համայն առաքել — և խաղաղութամբ քայլ 'ի դռնն Նոր-հաւոյց եկեղեցւոյն, շուրջն շաբաթեաց եւն' լինել Կոնստանտինոպոլսոյ —

— Եպիսկոպոսն : () ԲՆԵՄԱՆ ԿԵՐ ԴԵՐ" : ՀԱՅՐ ԴԵՐ" :

— ՍԵՐԻՄԱՔՆ : Եւ ևս խաղաղութեան զտէր աղաչեսցուք" :

— Եպիսկոպոսն : () ԲՆՈՒԹԻԱՆ և փառք Հօր և Արդւոյ և Հոգւոյն" :

— Եւ ասէն հաշտ առնէին —

Եւ Լէ' : Եւ Լէ' : Արախ եղէ ես՝ ոյք ասէին ցիս 'ի տուն տեառն երթիցուք մէք : Հասեալ կային ոտք մեր առ դրունս քո Երուսաղէմ : Օ, երուսաղէմ շինեալ որսպէս քաղաք, և բնակութիւն իւր շուրջ զնովալ : Եւդ ելանէին ազգք ազգք տեառն, 'ի վկայութիւն իսրայէլի, խոստովան լինիլ անուան տեառն : Եւդ արկեալ են աթոռք դատաստանի. աթոռս արկեալ են 'ի տան Վաւթի : Հարցէք զողջունէ Երուսաղէմի, և զշինութենէ՝ ոյք սիրէք զտէր : Եւդիցի խաղաղութիւն 'ի զօրութեան քում, և շինութիւն յաշտարակս ամուրս քո : Այսն եղբարց և ընկերաց իմոց խօսեցայ զխաղաղութիւն. վասն քո և վասն տան տեառն Եստուծոյ մերոյ խնդրեցաք զբարութիւն 'ի քէն :

— Վաւթի : Եւ Լէ' : — Եւ — Օ, որս ըստ պատկերի քում" :

— Եւ հարանէն 'ի ներս յԵկեղեցին և կանգնէին —

— Վահանայն : Եւ Լէ' : Եւ Լէ' : Եւտրեցի ես ընդ աղբ գալ 'ի տան Եստուծոյ առաւել քան" :

— Եւ Երեմիայն — Եւ Լէ' : Եւ Լէ' : Եւ Լէ' :

Եւ եկն Վադ առ Վաւթի յաւուր յայնմիկ՝ և ասէ ցնա . եւ և կանգնեալ տեառն սեղան 'ի կալն Ոռնեայ յԵրուսաղէմ : Եւ եւ Վաւթի ըստ բանին Վաւթայ, որպէս և պատուիրեաց նմա տէր . Եւ խոնարհեցաւ Ոռնա իրրեւ ետես զարքայ և զծառայս նորա երթեալս առ նա, և ելառ նա և երկիր եպագ տեառն 'ի վերայ երեսաց իւրոց յերկիր : Եւ ասէ Ոռնա . զի՞ է զի եկն տէր իմ արքայ առ ծառայ իւր . և ասէ Վաւթի, գնեւ 'ի քէն զկալս, շինեւ սեղան տեառն, զի դադարեսցի ապականութիւնն 'ի Ժողովրդենէն : Եւ ասէ Ոռնա ց' Վաւթի . առցէ և մատուցէ տէր իմ արքայ Տեառն՝ որպէս և հաճոյ իցէ առաջի աչաց նորա . ահաւասիկ եզինքս յողջակէզ, և անիւքդ և կահ եզանցդ 'ի փայտ : Օ, ամենայն ետ Ոռնա արքայի . և ասէ Ոռնա ցարքայ . տէր Եստուծոյ քո օրհնեսցէ զքեզ : Եւ ասէ արքայ ց' Ոռնա . ոչ այդպէս, այլ գնեւոյ գնեցից 'ի քէն

գնոց , և ոչ մատուցից տեառն Աստուծոյ իմոյ ողջակէզս ձրի . և գնեաց Վաւիթ
զկալն և զեղինսն յիսուն սիկլ : Աւ շինեաց անդ Վաւիթ զսեղան տեառն Աս-
տուծոյ , և հհան ողջակէզս և խաղաղականս ՚ի վերայ նորա . և յաւելլ Սողո-
մոն ՚ի սեղանն յետոյ՝ զի փոքր էր զառաջինն . և լուաւ տէր երկրին՝ և արգելաւ
սատակումն յիւրայէլէ :

— Ընթերցուածս յԱսայեայ Տաբթարէէ —

Աւրախ լէր ամուլ՝ որ ոչ ծնանէիր , գոչեաւ և աղաղակեաւ որ ոչդ երկնէիր :
զի բազում են որդիք սկնդկիդ՝ առաւել քան զարամիւոյն , քանզի ասաց տէր :
Ընդարձակեաւ զտեղի խորանի քո և սրահից քոյ . կանգնեաւ և մի՛ անխայեր , եր-
կայնեաւ զսպաւանդակս քո , հաստատեաւ զցիցս քո : Յաջ և յահեակ թռուսջիր ,
և զաւակ քո զհեթանոսս ժառանգեսցէ , և զքաղաքս աւերեալս շինեսցես : Մի՛
երկնչիցիս , զի յամօթ արարին զքեզ . մի՛ պատկառեսցիս՝ զի նախատեսցին զքեզ .
զի զամօթն յաւիտենից մոռասցիս . և նախատինք այրութեան քո ոչ ևս յուշ
լիցին քեզ : Օհ տէր է՝ որ առնէ քեզ զայդ . տէր Սաբաւոթ անունն նորա . և
որ փրկեաց զքեզ նոյն Աստուած իւրայէլի ամենայն երկրի կոչեսցի :

— Պօղոսի Առաքելոյն յԱթբայեցոց Բռնոյն է Ընթերցուածս —

Անիմք մեք զսեղան՝ ուստի ոչ ունին զիշխանութիւն ճաշակել՝ որք պաշտեն
զպաշտօն խորանին : Օհ որոց անասնոց մատչիւր արիւնն ՚ի սրբութիւնսն վասն մե-
ղաց ՚ի ձեռն քահանայապետին , նոցունց մարմինքն այրէին արտաքոյ բանակին :
Աստուծոյ և Հիսուս՝ զի սրբեսցէ իւրով արեամբն զժողովուրդն՝ արտաքոյ դը-
րանն չարչարեցաւ : Արդ եկայք ելցուք առ նա արտաքոյ բանակին , առեալ յանձն
զնախատինս նորս : Քանզի ոչ եթէ ունիմք զքաղաք՝ որ աստէն մնալոց իցէ , այլ
զհանդերձեալսն խնդրեմք : Արդ ՚ի ձեռն նորա մատուցուք զպատարագ օրհնու-
թեան յամենայն ժամ Աստուծոյ . այսինքն է՝ պտուղ շրթանց խոստովանողաց
յանունն նորա : Օքարերարութիւն և զհաղորդութիւն մի՛ մոռանայք . զի ընդ այն-
պիսի պատարագս հաճի Աստուած :

— Վարդն : Աւէ՛ . Աւէ՛ : Տէր ով կացցէ ՚ի խորանի քում կամ ով բնա-
կեսցէ ՚ի լեառն սուրբ քո :

— Օգտեալսն Ընթերցի Կահանայն ՚ի Բէճ —

— Սրբոյ Առաքելոն Յիսուսի Քրիստոսի որ ըստ Յովաննոս —

Ի ժամանակի տեառն մերոյ և փրկչին Հիսուսի Քրիստոսի :

Աղեն յայնժամ նաւակատիկքն յԱրուսաղէմ , և ձմեռն էր : Աւ շրջել
Հիսուս ՚ի տաճարին՝ ՚ի սրահին Սողոմոնի : Եւրջ եղեն զնովաւ հրէայքն՝ և
ասեն : մինչև յերբ թափես զոգիս մեր . եթէ դու ես Քրիստոսն՝ ասա՛ մեզ
համարձակ : Պատասխանի ետ ցնոսա՝ Հիսուս՝ և ասէ , ասացի ձեզ՝ և ոչ հա-
ւատայք ինձ , զգործսն՝ զորս ես գործեմ յանուն Հոր իմոյ՝ նոքին իսկ վկա-
յեն վասն իմ : Այլ դուք ոչ հաւատայք՝ զի չէք յոչխարաց անտի իմոց : Աւ-

խարք իմ ձայնի իմում լսեն և ես ճանաչեմ զնոսա՝ և զկնի իմ գան և ես տամ նոցա զկեանսն յաւիտենականս , և մի՛ կորիցեն ի յաւիտեան , և մի՛ ոք յաւիտականցէ զնոսա ի ձեռաց իմոց : Հայր իմ՝ որ ետ ինձ զնոսա՝ մեծ է քան զամենայն , և ոչ ոք կարէ յաւիտականել ի ձեռաց հօր իմոյ : Աս և Հայր իմ մի եմք :

— Եւստիանոս Եպիսկոպոսն ասէ զաղբն ի վերայ սեղանոյն —

Տէր տէրանց . Աստուած աստուծոց , որ զմերժեալ և զհեռացեալ ազգ մարդկան ժողովեցեր և եկեղեցացուցեր յօրինակ խորանին , և հրամայեցեր շինել տաճար անուանդ քում սրբոյ : Այսն որոյ ի բոլոր սրտէ աղաչեմք զքեզ տէր , զանուանեալս տաճար ամենասուրբ անուանդ՝ ընկալցիս քեզ ի հաճոյս : Այլ խոնարհեսցի ունկն քո յաղաչանս մեր , և ընկալցիս զխնդրուածս և զմազմանս՝ որ առ քեզ , և հանգուցես զշնորհս Հոգւոյդ սրբոյ ի տունս յայս , օրհնեսցես և սրբեսցես զսեղանս՝ զոր սրբեմք այժմ իւզովս օծումեան — Աստուծո՛ւ յօ՛ւն Եպիսկոպոսն սեղանն — զի ի վերայ սորա ունիմք կատարել զյիշատակ ընծրեաց Որդւոյ քո սիրելւոյ՝ զոր ետ մեզ ի հաղորդութիւն սուրբ մարմնոյ և արեան իւրոյ : Որում ընդ քեզ վայելէ փառք պատիւ , այժմ և միշտ :

— Սուրբաբան : Աղաչեսցուք զտէր :

— Եպիսկոպոսն : Պահպանիչ և յոյս հաւատացելոց :

(Օրհնեալ տէր մեր՝ : Հայր մեր որ՝ :

Այս սխանին շատերգութիւնն : (Օրհն՝ . Հարց . Եկեղեցւոյ : Աւել՝ . Խոստումն եղեր՝ . Գերեւելայ՝ . Եւ եղև յաթիւն . Գլ . 2 . համար 1 . վերջ . համար 10 շնորհ : Եբր՝ . Այլ Բրեւոյս . Գլ . Թ . համար 11 . վերջ . համար 15 . յաւիտենից : Աւել՝ . Փառաւորեալն : Աւերարան Յովնան՝ . Աթենայն "բ" . Գլ . 2 . համար 45 . վերջ . համար 56 . բնութիւնն :

ԿԼՆՈՒՆ

ՅՐՀՆԵԼՈՅ ԵՒ ՍՐԲԵԼՈՅ ԶՊՂԹԵԼԼ ՏԱՃԱՐՆ

— Գալ Եղիսիսպոսն հանդէսն ունիւն և առնայն ժողովրդով ի գաւթադէտ
էլեղեցոյն :

— Եղիսիսպոսն : () րհնեալ տէր մեր : Հայր մեր որ :

— Սարկաւազն : Եւ ևս խաղաղութեան զտէր աղաչեսցուք ընկալ :

— Եղիսիսպոսն : () րհնութիւն և փառք հօր և Արդւոյ և :

— Եւ առն աղօթս —

Եւէլուիա . Եւէլուիա .

Եւստուած , մտին հեթանոսք ի ժառանգութիւն քո . պղծեցին զտաճար
սուրբ քո : Եւրարին զԵրուսաղէմ իւրեւ զհիւղս մրգապահաց , արկին զգիակունս
ծառայից քոց գէշ թռչնոց երկնից , և զմարմինս սրբոց քոց գազանաց երկրի :
Հեղին զարիւն նոցա որպէս ջուր շուրջ զԵրուսաղէմաւ , և ոչ ոք էր որ թաղէր
զնոսա : Եղաք մեք նախատինք զրոցեաց մերոց , ծաղը և այսն կատականաց այ-
նոցիկ՝ որք շուրջ էին զմեզ : Մինչև յերբ տէր բարկանաս դու իսպառ , բոր-
բոքեսցի որպէս հօւր նախանձ քո : Հեղ զբարկութիւն քո ի վերայ ազգաց՝ որք
զքեղ ոչ ճանաչեցին . ի վերայ թագաւորաց՝ որք զանուն քո ոչ կարգացին . զի
կերին զճակոք և զտեղի նորա աւերեցին : Մի յիշեր զմեզս մեր զառաջինս ,
վաղվաղ եկեսցէ առ մեզ ողորմութիւն քո տէր . զի աղքատացաք յոյժ : () Գ-
նեա մեզ Եւստուած փրկիչ մեր , վասն փառաց անուան քո : Տիր փրկեալ զմեզ ,
և քաւեալ զմեզս մեր , վասն անուան քո : Մի երբէք ասացեն ի հեթանոսս՝ թէ
ոչ է Եւստուած նոցա : Եւ յայտնի ինչ լիցի ի վերայ հեթանոսաց առաջի աչաց
մերոց , առ ի խնդրել զվրէժ արեան ծառայից քոց՝ որ և հեղաւ : Մտցէ ա-
ռաջի քո հեծութիւն կապելոց , ըստ մեծութեան բազկի քո՝ շահեալ դու զորդիս
սպանելոց : Հատն դրացեաց մերոց եօթնապատիկ ի ծոց նոցա , զնախատինս իւր-
եանց՝ զոր նախատեցին զքեզ տէր : Մեք ժողովուրդք և խաշն արօտի քո՝ խոս-
տովան եղիցուք առ քեզ յաւիտեան , յազգէ յազգ պատմեսցուք զօրհնութիւ-
նըս քո :

— Բահանայն : -- Ընկերացուածս Եւսայեայ Սարգաբէ —

Հակառակորդք մեր նեղեցին զմեզ , և կախեցին զսրբութիւնս քո : Եղեաք
իւրեւ զառաջինն , յորժամ ոչ նայէիր ի մեզ , և ոչ կոչեցեալ էր անուն քո ի
վերայ մեր : Եթէ բացցես զերկինս՝ դողումն կալցի ի քէն զերինս : Եւ հալես-
ցին իւրեւ զմամ առաջի հրոյ , և այրեսցէ հօւր զհակառակորդ քո , և յայտնի լի-
ցի անուն քո ընդգիմակցաց քոց , յերեսաց քոց հեթանոսք խռովեսցին : Յորժամ
առնիցես փառաւորութիւնս՝ դողումն կալցի ի քէն զերինս : Յաւիտենից ոչ լուաք

և ոչ տեսին աչք մեր այլ Աստուած բաց իբէն , և զգործս քո զոր արասցես այնոցիկ , որք ակն ունին ողորմութեան քում : Օ, ի ընդ առաջ լիցի այնոցիկ՝ որք առնեն զիրաւունս , և զճանապարհս քո յիշեսցեն , արդ , ահա դու բարկացար , և մեք մեղաք , վասն այնորիկ մոլորեցաք : Եւ եղեաք իրրեւ զպիղծս ամենեքեան , իրրեւ զհանգերձս ապահարից՝ ամենայն արդարութիւն մեր . և թօթափեցաք իրրեւ զտերեւ ամենեքեան մեք , վասն անօրէնութեանց մերոց՝ հողմք մերժեցին զմեզ : Եւ ոչ որ իցէ՝ որ կարդայցէ զանուն քո , և ոչ որ յիշեսցէ ապաստան ակնել զքեզ , զի դարձուցեր զերեսս քո ի մէնջ , և մատնեցեր զմեզ վասն մեղաց մերոց : Եւ արդ տէր . հայր մեր դու ես . մեք կաւ՝ և դու ստեղծիչ մեր . և գործք ձեռաց քոց ամենեքեան մեք : Մի բարկանար մեզ տէր յոյժ . և մի՛ ի ժամանակի յիշեր զմեզս մեր . և արդ , հայեաց տէր . զի ժողովուրդ քո ամենայն , Եւ քաղաք սրբութեան քո սիօն՝ եղև աւերակ . իրրեւ զանապատ եղև Երուսաղէմ : Հանէծս մատնեցաւ տուն սրբութեան քո . և փառքն՝ զորս օրհնեցին հարքն մեր եղեն հրձիգք . և ամենայն փառաւորութիւնն մեր կործանեցաւ :

— Պօղոսի առաւելոյն ի Հառիճայեաց Բղթոյն ե ընկերոցս —

Իսկ արդ ասեմ . մի՛թէ մերժեաց Աստուած զժողովուրդ իւր : քաւ լիցի , քանզի և ես իսրայէլացի եմ . ի զաւակէ Աբրահամու . յազդէ Բենիամինի : Այլ մերժեաց Աստուած զժողովուրդ իւր՝ զոր յառաջն ծանեաւ , մի՛թէ ոչ գիտէք : Եւ զիսկայ զինչ ասէ գիր , որպէս ամբաստան լինի Աստուծոյ զիսրայէլէ : Տէր . զմարդարէս քո կոտորեցին . և զսեղանս քո կործանեցին , ես միայն մնացի , և խնդրին զանձն իմ : Եւ զինչ ասէ նմա պատասխանին Աստուծային . թողի ինձ , ասէ , եօթն հազար այր՝ որք ոչ կրկնեցին ծունր բահաղու : Այնպէս և յայսմ ժամանակի՝ մնացորդք՝ ըստ ընտրութեան շնորհաց եղեն :

— Եւ Գրգիւն յԱլեքեցիս և Կաթիլի առաջի բէմն՝ ասելով ասլմս —

Ալեքուիա . Ալեքուիա :

Ընդէր մերժեցեր Աստուած իսպառ , բարկացաւ սրտամտութիւն քո ի վերայ խաչին արօտի քո : Եւ իշեալ զժողովուրդ քո՝ զոր ստացար ի սկզբանէ . փրկեցեր զվիճակ ժառանգութեան քո : Եւ առն սիօն այս՝ ուր բնակեցար դու ի սմա . ամբարձ զձեռն քո՝ ի վերայ ամբարտաւանութեան նոցա իսպառ : Ար ինչ անիրաւեցաւ թշնամին ի սրբութեան քում , պարծեցան ատելիք քո ի մէջ բարեկենդանութեան իւրեանց : Եւ զին զնշանս իւրեանց ի նշանս . և ինքեանք ոչ ծանեան զելս ի վերուստ : Արպէս յանտառի փայտատօք և մրձօք կործանեցին զնա : Եւ յրեցին ի հուր զսրբութիւն քո յերկրի , պղծեցին զխորան անուան քո : Եւ սացին ի սիրտս իւրեանց ազգք նոցա ի միասին , եկայք լռեցուցուք զամենայն տօնս Աստուծոյ յերկրէ : Աշանս մեք ինչ ոչ տեսաք . և ոչ ևս դուցէ մարդաբէ , և զմեզ ինչ որ ոչ ճանաչիցէ : Մինչև յերբ Աստուած նախատէ թշնամին : Բարկացուցանէ հակառակորդն զանուն սուրբ քո : Ընդէր դարձուցանես զձեռն քո . և զաջ քո ի միջոյ ծոցոյ քումմէ իսպառ : Աստուած թաղաւոր մեր յա-

ոաջ քան զյաւիտեանս , որ արարեր զիրկութիւնն 'ի մէջ երկրի : Դու հաստա-
տեցեր զօրութեամբ քով զծով • դու խորտակեցեր զգլուխ վիշապին 'ի վերայ
ջուրց : Դու փշրեցեր զգլուխ վիշապին , և ետուր զնա կերակուր զօրացն հընդ-
կաց : Դու բղկեցուցեր զաղբիւրս և զվտակս • դու ցամաքեցուցեր զգետս սաս-
տիկս : Բո՛ւ է գիւ և քո է գիշեր , զլոյս և զարև դու արարեր , և դու հաս-
տատեցեր զամենայն սահմանս երկրի , զգարուն և զամառն դու ստեղծեր : Եւս
յուշ լիցի քեզ՝ զի թշնամին նախատեաց զտէրդ • ժողովուրդ անգլամ՝ բարկա-
ցոյց զանուն սուրբ քո : Ս'ի՛ մատներ գաղանաց զանձն՝ որ խոտոտիւն առնի առ
քեզ , և զանձինս տնանկաց քոց մի՛ մոռանար իսպառ : Հայեաց յուստ քո , զի
լցան տունք ատիշիւոց յերկրի անիրաւութեամբ : Ս'ի՛ դարձցի տնանկն ամաչեց-
եալ , այլ աղքատք և տնանկք օրհնեսցին զանուն սուրբ քո : Եւրի՛ Եստուած և
գառնա՛ զգատաստանս քո , յիշեա՛ զնախատինս՝ որ յանդգամէն զօրհանապաղ :
Ս'ի՛ մոռանար զձայն սլաշտօնէից քոց , ամբարտաւանութիւն ատելեաց քոց վե-
րայի հանապաղ :

— Բահանայն : Սբոյ Եւթարանիս Յիսուսի՝ Բիւրոսի որ ըստ Ստեփանի — :

Տէրն մեր Յիսուս Բրիստոս :

Եւսուտ Յիսուս 'ի տաճարն , և եհան արտաքս զամենեւեան , որք վաճառէին
և գնէին 'ի տաճարի անդ , և զսեղանս հատավաճառացն կործանեաց և զթոռս
աղաւնէվաճառացն : Եւ ասէ ցնոսա • դրեալ է , տուն իմ տուն աղօթից կո-
չեսցի , և դուք արարիք զդա այրս աւաղակաց : Եւ մատեանս առ նա կոյրք և
կաղք 'ի տաճարին՝ և բժշկեաց զնոսա :

Ստեփանոս : Եւ ևս խաղաղութեան զտէր աղաչեսցուք :

Խնդրեսցուք հաւատով միաբանութեամբ 'ի տեառնէ , զի զողորմութեան
զշնորհս իւր արասցէ 'ի վերայ մեր , տէրն ամենակալ կեցուսցէ և ողորմեսցի :

— Եւթարանի եւեւ 'ի բեմն ասէ ծի " որք ողորմես , և այս ընկերանս զա-
ղէն —

Բարեբանեմք զամենօրհնեալ անունդ քո՝ բազմագութ ողորմած տէր . և
մաղթեմք ամենայօժար սրտիւք մերովք , առաքեա՛ զամենազօր շնորհս Հոգւոյդ
սրբոյ և սրբեա՛ զտունս զայս՝ որ չարութեամբ անօրինաց՝ եղև այր աւաղակաց՝
յաղաղս մեղաց մերոց : Եւսլ դարձեալ հանգո՛ զնոյն շնորհս սրբութեան 'ի
տունս , զի դու ինքնին տէր՝ սուրբ ես՝ և 'ի սուրբս բնակեալ :

— Եւս 'ի ծոռն իջեալ ասեմեւեմն՝ ասեն մաքեբան զբնութիւնն երկց մանկանց —

() օրհնեալ ես տէր Եստուած հարցն մերոց՝ :

— Եւթարանի : Տէր Եստուած փառաւորեալ յամենայնի , զքեզ բարե-
բանեմք յամենայն ժամ , զի քեւ եմք փրկեալք և քո եմք ժողովուրդք , և ա-
նուն քո փառաւորեալ է 'ի տեղւոջս այսմիկ : Ստին հեթանոսք 'ի ժառանգու-
թիւն քո , և սղծեցին զտաճար սուրբ քո : Եւրդ՝ զի մի՛ կարասցեն ասել՝ թէ ուր

է Լստուած նոցա . դու Լստուած մեր , հայեաց յաղաչանս մեր . և առաքեալ
 զՀոգիդ քո սուրբ 'ի սեղանս յայս . որպէս զի միւսանդամ սրբեացի և լու-
 սաւորեացի և պայծառացի տեղիս , և աստ հանդիցէ Լստուածութիւն քո հա-
 նապաղ : Օյի քո են երկինք և քո է երկիր և ամենայնի դու ես տէր . և չէք
 որ այլ Լստուած բաց 'ի քէն , և զքեզ օրհնեն սերովքէք անգադար փառա-
 բանութեամբ :

Տէր Լստուած . որպէս ողորմեցար ժողովրդեան քում . դարձեւոցն 'ի դե-
 րութենէ առ Մակարայեցւոյք , և լուար աղօթից նոցա՝ ցուցանելով զտեղի
 տաճարին և սեղանոյն , և արարեր սքանչելիս մեծամեծս՝ զջուրն 'ի հուր փոխե-
 լով : Լոր և այժմ աղաչանաց ծառայիս քո , որ գթութեամբդ արժանի արա-
 րեր զիս այսպիսի աստիճանի սպասաւորութեան , և կացուցեր տեսուչ քում ժո-
 ղովրդեան : Արեւա՝ զսեղանս՝ զոր սրբէ այժմ ծառայ քո իւղովս օծութեան —
 Լսո՛ւ զձեռնէ եպիսկոպոսն շէղանն՝ իւղն օծութեան — զի 'ի սմա մատուցուք զխոր-
 հըրդականութիւն մարմնոյ և արեան միածնի քո տեսան մերոյ : Յիսուսի Քրիս-
 տոսի . ընդ որում քեզ Հօր միանգամայն և Հոգւոյդ սրբոյ՝ վայելէ" :

— Դպիք : Ուրախ լեր սուրբ եկեղեցի , քանզի" :

Խնդա՛ յոյժ դուստր Աիօնի" :

— Սբեաւաք : Լաւեցուք զտէր՝ զի փրկեցէ" :

— Եպիսկոպոսն : Պահպանիչ և յոյս հաւատացեւոց" :

(Օրհնեալ տէր մեր՝ , Հայր մեր որ" :

— Լսո՛ւ իսանին իսորաբէլ զժամերգութիւնն : (Օրհ" . Հաւոյ . Եկեղեցւոյ : Լւի" .
 Լսուք է շո" : Դիւր . Եւոյ" . ԲԼ . ԾԴ . համար . 11 . Լսուք եւս աւելի " . Քերձ .
 համար . 17 . աւելի " : Հոգի" . ԲԼ . ԺԱ . համար . 25 . Ու իսոր" . Քերձ . հա-
 մար . 31 . Բարեկէ : Լւի" . (Օրհնեցեց շո" : Լւի" . Դշի" . ԲԼ . ԺԹ . համար . 1 ,
 Եւ- Բարեկէ" . Քերձ . համար . 10 . զիսորաւեալն : —

ԿԼՆՈՒՆ

Ո Տ Ն Լ Ո Ւ Ա Յ Ի Ն

— Եղիսիսպոստան զգետապատերազմայ հանդերձ բազմաթիւսքն 'ի զժ Եկեղեցւոյն —

— Եղիսիսպոստան : ()ըհնեալ տէր մեր : Հայր մեր որ :

— Սարկաւազն : Եւ ևս խաղաղութեան զտէր աղաչեսցուք :

— Եղիսիսպոստան : ()ըհնութիւն և փառք Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն :

— Պաղիբն : Ուրբնայն — Յօղեա՛ յիս մշտկաւ : Ողորմեա՛ ինձ Եստուած ըստ մեծի ողորմութեան :

Հարկան — ահ — Եստոր կանգնեցաւ աւաղան մկրտութեան :

— Սարկաւազն , Եւ ևս խաղաղութեան զտէր աղաչեսցուք :

Եւ ևս գոհութիւն և երկրպագութիւն մատուցուք տեառն մերոյ և փրկչ չին Յիսուսի Քրիստոսի . որ է ճառագայթ փառաց և ծագումն էութեան աւերակազնական բնութեանն Հօր : Որ նոյն ինքն այսօր անբաժանելի գոլով յէական լուսոյն , խոնարհեցոյց զինքն յաղքատ բնութիւնս մեր , առեալ զկերպարանս ծառայի՝ կատարեաց զտնօրինական փրկագործութիւնն , լուաց զոտս աշակերտացն յօրինակ մեզ : Եղաչեսցուք և խնդրեսցուք 'ի նմանէ՛ զի և այժմ խոնարհեցի մարդասիրութեամբ իւրով 'ի ժողովարանս մեր , և լուացմամբ ջրոյս այսմիկ՝ շնորհօք սրբեսցէ զաներևոյթ հոգիս մեր 'ի մեղաց մերոց : Եմենակալտ էր Եստուած մեր :

— Եղիսիսպոստան : Տէր ողորմեա՛ : (բան և երկու անգամ)

Փառաւորեմք զքեզ տէր մեր և փրկիչ Յիսուս Քրիստոս , Սիածին Որդի և Բան Հօր . որ 'ի լուումն ժամանակի փրկութեանս մերոյ՝ հաճեցար լինիլ մարդ 'ի սրբոյ կուսէն . և ընդ ամենայն կիրս մարգկութեան անցանելով՝ բաց 'ի մեղաց , բարձեր զպարտիսն Եդամայ 'ի մարմինդ քո՝ զոր 'ի մերմէս ընկալար բնութենէ , և զամենայն կատարեցեր ըստ օրինացն : Եկիր 'ի վերնատունն , կատարելով զայն ևս զՍովսիսադիր ստուերօրէնսգրութիւնն , և որ սպասաւորեալդ պաշտիս յաննիւթական հրեղինաց՝ այսօր տնօրինական մարդասիրութեամբ՝ խոնարհեցար 'ի ծունր՝ քոց սրբոց առաքելոց , լուացեր զոտս հոգեղէնս՝ զբարւոք և զգեղեցիկ կարգն աւանդելով մեզ : Եւ արդ տէր բարերար և բազումօղորմ . որպէս յայնժամ աղդ արարեալ դաստիարակեցեր մեզ՝ կերպարանակից լինել փրկագործ խոնարհութեան քում , շնորհեա՛ այժմ մեղաւոր ծառայիցս զգութ մարդասէր շնորհաց քոց , որպէս զի օրինակաւս այսուիկ՝ յոր լուանամք զոտս միմեանց , և տկար անձամբք մերովք զկենարար աւանդութիւնս քո կատարեմք , հեղցես 'ի մեզ զամենառատ և զամենազօր շնորհս քո . և մաքրեսցես զմեզ յամենայն աղտեղութեանց և 'ի շաղախմանց մեղաց մերոց . և զգեցուցես մեզ զճմարիտ խոնարհութիւն և զհեղութիւն և զքաղցրութիւն և զտէր քո , որ է լուումն օրինաց

քոյ . որպէս զի և մեք կատարելով զյիշատակ փրկաւէտ չարչարանաց քոյ՝ ար-
ժանի լիցուք ընդ նոսին փառաւորել զքեզ ընդ Հօր և ընդ սուրբ Հոգւոյդ ,
այժմ՝ և միշտ և՛ :

— Եւս արիւնի շնորհն 'ի կենսի . և ասէ —

— Եւսիւնդոն : Եւէլուիա . Եւէլուիա : Չայն սեռոն 'ի վերայ ջուրց և Եւս-
տուած փառաց՝ :

— Բահանայն : Ընկերացո՞ւս յԵւէից :

Եւսեցաւ տէր ընդ Սովսիսի՝ և ասէ : Եւս աւազան պղնձի , և զխարիսխս
նորա պղնձի . առ 'ի լուանալոյ 'ի նմա , և զիցես զնա ընդ խորանն վկայութեան
և ընդ սեղանն , և արկցես 'ի նա ջուր : Եւ լուասցեն Եւհարոն և որդիք նորա 'ի
նմանէ զձեռս և զոտս իւրեանց : Յորժամ մտանիցեն 'ի խորանն վկայութեան
լուասցեն ջրով՝ և մի՛ մեռանիցին : Կամ յորժամ մերձենայցեն 'ի սեղանն պաշ-
տել՝ և հանել զողջակէզսն տեառն , լուասցեն զձեռս և զոտս իւրեանց : Եւ մի
մեռանիցին՝ և եղիցի նոցա օրէն յաւիտենական , նմա և ազգաց նորա յետ նորա :

— Պիղոսի առաւելայն 'ի Կորնթացոց առաջին խնդոյն է Ընկերացո՞ւս —

Ոչ կամիմ՝ եթէ տգետք իցէք եղբարք . զի հարքն մեր ամենեքեան ընդ
ամպոյն էին , և ամենեքեան ընդ ծովն անցին : Եւ ամենեքին 'ի Սովսէս մկրտե-
ցան յամպն և 'ի ծովն : Եւ ամենեքին զնոյն հոգեւոր կերակուրն կերին : Եւ ա-
մենեքին զնոյն հոգեւոր ըմպելին արբին . զի ըմպէին 'ի հոգեւոր վիմէն՝ որ եր-
թայր զհետ նոցա՝ և վէմն էր ինքն Բրիստոս :

— Յովնանոս Եւսեցայն 'ի Կաթողիկէայց խնդոյն է Ընկերացո՞ւս —

Սիրելիք սիրեցողք զմիմեանս . զի սէր յԵւստուծոյ է . և ամենայն՝ որ սի-
րէ . յԵւստուծոյ է ծնեալ՝ և ճանաչէ զԵւստուած : Եւ որ ոչն սիրէ՝ ոչ ճանաչէ
զԵւստուած , զի Եւստուած սէր է : Եւ զի յայսմ երևեցաւ սէրն Եւստուծոյ 'ի
մեզ՝ զի զՈրդին իւր Սիածին առաքեաց յաշխարհ՝ զի եղիցուք նովաւ կենդա-
նիք : Յայսմ է սէրն . ոչ զի մեք սիրեցաք զԵւստուած՝ այլ զի նա սիրեաց զմեզ ,
և առաքեաց զՈրդին իւր 'ի քառութիւն մեղաց մերոց : Սիրելիք՝ եթէ Եւստուած
այնպէս սիրեաց զմեզ՝ ապա և մեք պարտիմք զմիմեանս սիրել : զԵւստուած ու-
րուք երբէք չիք տեսեալ . եթէ սիրեցողք զմիմեանս՝ Եւստուած 'ի մեզ բնակի .
և սէր նորա 'ի մեզ կատարեալ է : Եւ յսուիկ զիտեմք՝ եթէ մեք 'ի նմա բնակեալեմք
և նա 'ի մեզ՝ զի 'ի հոգւոյ իւրմէ ետ մեզ : Եւ մեք տեսաք և վկայիմք , զի
Հայր առաքեաց զՈրդին իւր փրկիչ աշխարհի : Որ ոք խոստովանեսցի՝ եթէ Յի-
սուս է Որդի Եւստուծոյ՝ Եւստուած 'ի նմա բնակի , և նա յԵւստուած : Եւ մեք
հաւատացաք և ծանեաք զսէրն Եւստուծոյ՝ զոր ունի առ մեզ . Եւստուած սէր է .
և որ կայ 'ի սէրն՝ բնակեալ է յԵւստուած . և Եւստուած 'ի նմա բնակի : Յայս-
միկ կատարեալ է սէրն նորա 'ի մեզ՝ զի զհամարձակութիւն ունիմք յաւուրն

դատաստանի , զի որպէս նայն է՝ նշնակէս և մեք եմք յաշխարհիս յայսմիկ : Արկիւղ ո՛չ գոյ ՚ի սէր . այլ սէրն կատարեալ ՚ի բաց մերժէ զերկիւղ . զի երկիւղ ընդ տանջանք է . իսկ որ երկնչի՝ չէ՝ կատարեալ ՚ի սէրն : Սէք սիրեսցուք զԼստուած՝ վասն զի նախ՝ նա սիրեաց զմեզ : Աթէ ոք ասիցէ՝ եթէ սիրեմ զԼստուած՝ և զեղբայր իւր ասիցէ՝ սուտ է . որ ո՛չ սիրէ զեղբայր իւր՝ զոր տեսանէ , զԼստուած՝ զոր ոչն հտես՝ զհարկ կարիցէ սիրել : Աւ զայս պատուէր ունիմք առ ՚ի նմանէ՝ զի որ սիրէ զԼստուած՝ սիրէ նա և զեղբայր իւր :

—Ղալիբն : Լ,է՛՛ . Լ,է՛՛ : Պատրաստ արարեր առաջի իմ զսեղան՝ :

Քահանայն : —Սրբոյ Լստուածի՝ Յիսուսի Քրիստոսի ու ըստ Յովնանոս —

Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս :

Յառաջագոյն քան զտօնն զատկի՝ գիտաց Յիսուս , եթէ հասեալ է ժամ նորա . զի փոխեսցի յաշխարհէ աստի առ Հայր . սիրեաց զիւրսն՝ որք յաշխարհի աստ են . իսպառ սիրեաց զնոսա : Աւ ՚ի լինիլ ընթրեացն՝ սատանայի իսկ արկեալ էր ՚ի սիրտ , զի մատնեսցէ զնա Յուդա Սիմոնի Իսկարիովտացոյ : Ղիտաց Յիսուս՝ զի զամենայն ինչ ետ Հայր ՚ի ձեռս նորա . և թէ յԼստուածոյ ել՝ և առ Լստուած երթայ : Յառնէ յընթրեաց անտի , և դնէ զհանդերձսն . և առեալ զղենջակ մի՝ սփածաւ : Աւ ապա առեալ զջուր՝ էարկ ՚ի կոնք . և սկսաւ լուանալ զոտս աշակերտացն . և սրբէր զենջակաւն՝ զոր սփածեալն էր : Ղայ առ Սիմոն Պետրոս . և նա ասէ ցնա . Տէր , դու զիմ զոտս լուանաս : Պատասխանի հտ նմա Յիսուս և ասէ . զոր ինչ եսս գործեմ՝ դու այժմ ո՛չ գիտես . բայց ապա գիտասցիր : Լսէ ցնա Պետրոս , ո՛չ լուասցես զոտս իմ յաւիտեան . պատասխանի հտ նմա Յիսուս . եթէ ո՛չ լուացից զքեզ՝ ո՛չ ունիս ընդ իս մասն : Լսէ ցնա Սիմոն Պետրոս . Տէր . մի՛ միայն զոտս իմ՝ այլ և զձեռս և զդլուխս : Լսէ ցնա Յիսուս . լուացելոյն չէ ինչ պիտոյ՝ բայց զի զոտսն լուանայցէ . քանզի ամենևին սուրբ է . և դուք սուրբ էք , այլ ո՛չ ամենեքին : Ղի գիտէր զայն՝ որ մատնելոցն էր զնա . վասն այնորիկ ասաց՝ եթէ ո՛չ ամենեքին սուրբ էք :

—Սարկաաֆն : Լստուած մեծ և սքանչելագործ զօրութիւն , անեղանելի բընութիւն , որ ողորմութեամբ հաճեցար առնել զարարածս ամենայն յոչնչէ . ազազեմք :

—Ղալիբն : Լ՛հր տէր և ողորմեա :

—Սարկաաֆն : Ձգեցեր յարկս երկնից որպէս խորան ՚ի վերայ ջուրց , մածուցեալ հաստատութեամբ ՚ի բնակութիւն անպարագրելի Լստուածութեանդ քո , և զամենայն հրաշակերտս՝ ՚ի գովեստ անուանդ քում սրբոյ . ազազեմք :

—Ղալիբն : Լ՛հր տէր և ողորմեա :

—Սարկաաֆն : Լրարեր քեզ սրբասաց զԱբրովբէսն և զՔերովբէսն , զհոգեղէն և զհրեղէն աննիւթական բնութիւնսն . ընդ նոսին ՚ի հողեղինացս հաճեցար ընդունիլ փառաբանիչս և երկրպագուս ամենազօր տէրութեանդ քո ազազեմք :

—Ղալիբն : Լ՛հր տէր և ողորմեա :

—Սարկաաֆն : Եղեր մարդ ճշմարիտ անճառելի ծաղումն և ճառագայթ անշ

Հասանելի անխմանալի Հօր . և եկիր 'ի փրկութիւն մեզ մարդասէր . աղաչեմք ,

—Պաշխարհ : Այլ տէր և ողորմեա :

—Առաջագին : Ազգեր լրումն օրինաց և մարդարէից , եկիր կամաւ 'ի վերնա-
տունն խորհրդոյ . լուացեր զոտս աշակերտաց քոց անճառելի խոնարհութեամբ .
աղաչեմք :

—Պաշխարհ : Այլ տէր և ողորմեա :

—Առաջագին : Անկալ տէր և այժմ զլուացումնս զայս՝ զոր աւանդեցեր մեզ
'ի յօրինակ խոնարհութեան . աղաչեմք :

—Պաշխարհ : Այլ տէր և ողորմեա :

—Առաջագին : Աւ ևս առաւել" : Օ, անձինս մեր" : Աղորմեաց մեզ" :

Պաշխարհ : Սիրտ իմ սասանի , սարսափ զիս ունի վասն յուզայի :

Որ տէրն ամենի՝ նմա առաջի 'ի ծուռն անկանի :

'Աս ոչ ամաչէ , և ոչ զարհուրի սիրողն արծաթի :

'Աոր սեղան դնի , և հաց բաղարջի , անապակ զինի :

Փրկիչն բազմի դասութն երջանկի 'ի յերեկոյի :

Օ, հացն 'ի տիպ մարմնի , օրհնեալ ճաշակի և տայ ամենի :

Օ, զինին արիւնի , նոր նշան ուխտի և տայ ամենի :

Տէր իմ արժանի արա՛ զմեզ հացի քո սուրբ սեղանի :

Ահա ազատեա՛ զմեզ 'ի մեղաց քաւիչ յանցանաց . աղաչեմք ,

Այլ տէր և ողորմեա :

Առաջագին— : Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս , սքանչելագործ , հզօր և փա-
ռաւորեալ , որ նստիս 'ի քրովբէական կառս՝ յաղթեալ 'ի մարդասիրութենէդ՝
եկիր յաշխարհ , առեր զկերպարանս ծառայի և կատարեցեր զօրէնս և զմարդա-
րէս : Իսկ 'ի լրումն ամենայնի եկեալ 'ի վերնատունն՝ միանգամ պատարագաւ հա-
ղորդս արարեր զաշակերտս քո մարմնոյ և արեան քո սրբոյ , և հրամայեցեր նո-
ցա զկամաւոր չարչարանս քո՝ որ վասն մեր , և զմահդ պատմել , մինչև 'ի միւս-
անգամ քո յերկրորդ և 'ի փառաւոր գալուստն : Բայց նախ քան զայսօսիկ ան-
ճառելի խոնարհութեամբ 'ի բաց եդեալ զհանդերձս՝ զգեցար զենջակ՝ որ զգե-
ցեալն ես զլոյս որպէս զօթոց , և խոնարհեալ 'ի ծուռն աշակերտաց քոց՝ լուացեր
զոտս հողեղէնս , և զկատարեալ խոնարհութիւնդ յայտնապէս ուսուցեր նոցա ա-
սելով . զի որպէս ես ձեզ արարի՝ և դուք միմեանց առնիջիք : Աւ արդ տէր
բարերար . մեք ծառայքս և խաղինքս արօտի քո , ժողովեալքս աստ ըստ օրէնսդրու-
թեանդ՝ զոր աւանդեցեր մեզ 'ի ձեռն սուրբ առաքելոց քոց՝ ունիմք կատարել
զյիշատակ անճառելի խոնարհութեանդ . վասն որոյ աղաչեմք զքեզ տէր՝ 'ի լուա-
նալ մեզ ջրովս զոտս միմեանց՝ առաքեա՛ զՀօգիդ քո սուրբ՝ որ եկեալ հանգի-
ցէ 'ի ժողովարանս մեր , և սրբելով 'ի մեղաց՝ յօգեսցէ զմեզ ընդ դէսոյդ՝ զի
ունիցիմք ընդ քեզ մասն : Աւ որպէս 'ի վերնատանն՝ լուացմամբն զօրացուցեր
զգարչապարս առաքելոցն՝ յընթացս աւետարանին քո ընդ ամենայն տիեզերս , այս-
պէս և 'ի մեզ հրաշագործեա՛ մարդասէր տէր . 'ի ձեռն աներեւոյթ գալստեան քո
'ի ժողովարանս մեր , որպէս զի և մեք զօրացեալք 'ի շնորհաց քոց , անխափան ըն-

Թասցուք 'ի շաւիղս պատուիրանաց քոց , որով և փրկուի՞նք ան արժանացուք հա-
սանիլ ընդ ամենայն սուրբս քո . և գոհանալով փառաւորեսցուք զքեզ ընդ Հօր
և ընդ սուրբ Հոգւոյդ , այժմ և" ,

— Եւ Եպիսկոպոսն առեալ զղէնջալն՝ նստի 'ի ծաւեր և սկսանի լռանալ զորս
ամենեցոսն՝ 'ի ձեռնադրեաց զինչ ցիտրիւնն . և դաստ պաշտօնէիցն և դպրեալն պար առ-
եալ երգեն « Վերջացիւ անճառն » , . իսկ զինչ լռացանն —

— Դպրեալն : Արթիւ :

— Եպիսկոպոսն : Խաղաղութիւն ամենեցուն :

— Դպրեալն : Եւ ընդ հոգւոյդ քում :

— Սարկաւազն : Երկիւղածութեամբ լուարուք :

— Եպիսկոպոսն : Սրբոյ աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի որ ըստ Յովհաննու :

— Դպրեալն : Փառք քեզ Տէր Եստուած մեր :

— Սարկաւազն : Պաշտօնումէ . Եւսէ Եստուած :

— Եպիսկոպոսն : Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս :

Եւ յորժամ լուաց զոտս նոցա , առ զհանդերձսն իւր , և դարձեալ բազ-
մեցաւ . և ասէ ցնոսա . գիտէք զինչ արարիդ ձեզ . Դուք կոչէք զիս վարդա-
պետ և տէր , և բարւոք առնէք , քանզի եմ իսկ : Իսկ արդ եթէ ես լուացի զոտս
ձեր տէրս և վարդապետս . և դուք պարտիք զմիմեանց զոտս լուանալ : Եւ օ-
րինսկ մի ետու ես ձեզ արարի՝ և դուք առնի՞նք :

— Սարկաւազն : Եղանցսցուք զտէր զի փրկեսցէ" :

— Եպիսկոպոսն : Պահպանիչ և յոյս հաւատացելոց" :

() Երհնեալ տէր մեր" : Հայր մեր որ" :

ԿԵՆՈՆ

Ե.Ջ.Գ.Ե.Ն.Ե.Մ.Ե.Ր.Ի

այսինքն

ԱՐԵՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԽՆԱՄՈՒԹԵԱՆ

Երբի հարց հե հարցի վե իրեն հառախն առնել էր

Մօրուն այսինքն հօրը ամուսինը

Մօրաքոյրը

Մօրեղբոր ամուսինը

Հօրաքոյրը

Հօրեղբոր ամուսինը

Քրոջը աղջիկը

Քրոջը որդւոյն ամուսինը

Քրոջը թոռը

Նշքօրը ամուսինը

Նշքօրը աղջիկը

Նշքօրը որդւոյն ամուսինը

Նշքօրը թոռը

Որդւոյն ամուսինը

Եղջկանը ամուսնոյն աղջիկը

Որդւոյն ամուսնոյն աղջիկը

Եղջկանը որդւոյն ամուսինը

Որդւոյ որդւոյն ամուսինը

Եմուսնոյն մօրուն

Եմուսնոյն հօրաքոյրը

Եմուսնոյն մօրաքոյրը

Եմուսնոյն քոյրը

Եմուսնոյն աղջիկը

Եմուսնոյն որդւոյն աղջիկը

Եմուսնոյն աղջկան աղջիկը

Կնքամայրը

Կնի հարց հե հարցի վե իրեն հառախն առնել էր

Հօրուն այսինքն մօրը ամուսինը

Մօրեղբայրը

Մօրաքեռ ամուսինը

Հօրեղբայրը

Հօրաքեռ ամուսինը

Քեռորդին

Քրոջը աղջկան ամուսինը

Քրոջը թոռը

Քրոջը ամուսինը

Նշքօրը որդին

Նշքօրը աղջկան ամուսինը

Նշքօրը թոռը

Եղջկան ամուսինը

Եղջկան ամուսնոյն որդին

Որդւոյն ամուսնոյն որդին

Եղջկանը աղջկան ամուսինը

Որդւոյն աղջկան ամուսինը

Եմուսնոյն հօրուն

Եմուսնոյն հօրեղբայրը

Եմուսնոյն մօրեղբայրը

Եմուսնոյն եղբայրը

Եմուսնոյն որդին

Եմուսնոյն որդւոյն որդին

Եմուսնոյն աղջկանը որդին

Կնքահայրը

Պանթութիւն : Յիշեալ ճիւղերուն մէջ ամուսնութիւնը գրեթէ ընդաւնուր Քրիստոնեայ եկեղեցիներէն արգիլեալ ըլլալուն համար անոնք միայն նշանակեցինք . կան նաև ուրիշ ճիւղեր որոնց մէջ ամուսնութիւնը հայաստանեայց եկեղեցին արգիլած է մինչև հիմայ :

ԱՂՈԹՔ

ՎԱՍՆ ԲԱՐՁՄԱՆ ԵՐԱՇՏԻ

Տէր Մատուած, որ յաղագս առ քեզ նախանձու՝ լուար Եղիայի մարգարէին, և անձրեւասոյց անձրեւ հրամայեցեր խափանել: Իսկ դարձեալ յաղագս խնդրոյն նորա՝ ցօղ պտղաբեր շնորհեցեր: Վառ տէր ամենայնի. զքո գթութիւնդ բարեխօս ունելով, անձրեւ ըստ կամաց քոց պարգևեա՛ ժառանգութեան քո, և զբազմամեղութիւնս մեր անտէս արա՛, և զանձրեւս քո կարկառեա՛, որք պէտս ունին և խնդրեն 'ի քէն:

Արախ արա՛ տէր, զերեսս երկրի, յաղագս աղքատաց, տղայոց և ամենայն ժողովրդեան քո, և անասնոց և այլոց ամենեցուն, որք ակն ունին ընկալնուլ զկերակուր 'ի ժամու. զի դու ես տէր Մատուած մեր և 'ի քէն է կեալ, և քեզ վայելէ փառք, պատիւ և երկրպագութիւն այժմ և միշտ:

ԱՂՈԹՔ

ՎԱՍՆ ԱՌԱՏՈՒԹԵԱՆ

() րհնեալ ես տէր Մատուած ամենակալ, որ վերածես զամպս 'ի ծագաց երկրի, և զփայլատակունս անձրեւս առնես՝ կոչես զջուրս գետոց և հեղուս 'ի վերայ երկրի: Խնդրեմք 'ի քէն և աղաչեմք, աղերսեմք և երկրպագեմք խոստովանելով զմեզս մեր և հայցելով զառատ ողորմութիւն քո: Ինչ տէր զսահանս երկնից՝ առ 'ի ցօղել մեզ զանձրեւս շահեկանս: Վթա՛ տէր 'ի ծերս և 'ի մանկունս 'ի տղայս և 'ի ստնդեայս, 'ի խաշինս և յանասունս և յամենայն կենդանիս:

() րհնեա՛ տէր զբերս երկրի մերում, զի առատ ես 'ի պարգևս քո: Աղաչեմք զքեզ թագաւոր զօրութեանց Մատուած Մատուած մեր, որ խնամօք քովք ընուս զգաշտս և զլեւրինս պարարտութեամբ, հայեաց 'ի սերմանիս մեր, որ կարողդ ես առանց սերման շնորհել հասկս, և առանց կերակրոյ ընուլ զբաղցեալս: Տո՛ւր տէր զառատ ողորմութիւն քո, և աճեցո՛ զարդիւնս ծառայից քոց 'ի պիտոյս կարեաց կենցաղոյս, զի աչք ամենեցուն 'ի քեզ յուսան՝ և դու տա՛ս կերակուր նո-

ցա ՚ի ժամու : () րհնեա՛ տէր և զամպս ՚ի վերուստ , զի զցօղ քաղցրութեան ցօ-
ղեսցեն յանդաստանս մեր : () րհնեա՛ տէր և զարտորայս մեր զի առանց ամենայն
վնասուց սնուցանիցեն զպտուղս իւրեանց : () րհնեա՛ տէր և զպսակ տարւոյ քաղց-
րութեան քո , զի լի և խաղաղութեամբ կատարեսցի : Աւ զմեզ զամենեւեան ար-
ժանի արա՛ խաղաղութեամբ վայելել զպարգևս առատ ողորմութեան քո , և գո-
հանալով փառաւորել զքեզ . այժմ և միշտ՝ :

ԱՅՏԻՆ

ԺԱՄԱԳԻՐՔ

374P2006

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ

— Քահանայն : () րհնեալ տէր մեր Յիսուս Քրիստոս , ամէն :

Հայր մեր որ յերկինս ես , սուրբ եղիցի անուն քո : Եկեսցէ արքայութիւն քո . եղիցին կամք քո որպէս յերկինս և յերկրի : Օհաց մեր հանապազորդ տուր մեզ այսօր : Եւ թող մեզ զպարտիս մեր , որպէս և մեք թողումք մերոյ պարտապանաց : Եւ մի՛ տանիր զմեզ 'ի փորձութիւն . այլ փրկեա զմեզ 'ի չարէ : Օհ քո է արքայութիւն և զօրութիւն և փառք յաւիտեանս ամէն :

Տէր , եթէ զշրթունս իմ բանաս , բերան իմ երգեսցէ զօրհնութիւնս քո :

Տէր , եթէ զշրթունս իմ բանաս , բերան իմ երգեսցէ զօրհնութիւնս քո :

() րհնեալ համագոյ և միասնական անբաժանելի սուրբ երրորդութիւնն՝ Հայր և Որդի և Հոգի սուրբ . այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն :

— Սրբապետն : Եւ ևս խաղաղութեան զտէր աղաչեսցուք :

— Քահանայն : () րհնութիւն և փառք Հօր և Որդւոյ և :

— Վարդի : Տէր , զի՞ բազում եղեն նեղիչք իմ , և բազումք յարեան 'ի վերայ իմ :

Բազումք ասէին զանձնէ իմմէ , թէ չիք փրկութիւն սորա առ Մատուած իւր :

Եւ զո՞ւ տէր՝ օգնական իմ ես , փառք իմ և բարձրացուցիչ գլխոյ իմոյ :

Ձայնիւ իմով ես առ տէր կարգացի , և լուաւ ինձ 'ի լեռնէ սրբոյ իւրմէ :

Եւս ննջեցի և 'ի քուն եղէ , զարթեայ և տէր ընդունելի իմ է :

Ոչ երկեայց ես 'ի լիւրաւոր զօրաց նոցա . ոյք շուրջանակի պատեալ պաշարեալ պահէին զիս :

Եւրի տէր՝ և փրկեա զիս Մատուած իմ . զի դու հարեր զամենեւեան , ոյք էին ընդ իս թշնամութեամբ 'ի տարապարտուց . և զատամունս մեղաւորաց փշրեսցես :

Տեառնդ է փրկութիւն . 'ի վերայ ժողովրդեան քոյ օրհնութիւն քոյ :

Տէր Մատուած փրկութեան իմոյ , 'ի տուէ կարգացի և գիշերի առաջի քոյ :

Սոցենն աղօթք իմ առաջի քոյ տէր , խոնարհեսցի ունկն քո 'ի խնդրուածս իմ :

Օհ լցաւ չարչարանօք անձն իմ , և կեանք իմ 'ի դժոխս մերձեցան , և համարեցայ ես ընդ այնոսիկ որք իջանեն 'ի գուր :

Եղէ ես որպէս , մարդ առանց օգնականի , և 'ի մեռեալս աղատ :

Որպէս զվերաւորս , որք ննջեն 'ի գերեզմանի :

Օհ որս դու ոչ յիշեցեր , նոքա 'ի ձեռանէ քումմէ մերժեցան :

Եղին զիս 'ի գրի ներքնումն , 'ի խաւարի և 'ի ստուերս մահու :

() ր հաստատեցաւ սրտմտութիւն քո , զամենայն զբօսանս քո աճեր 'ի վերայ իմ :

Հեռի արարեր յինէն զծանօթս իմ, և եղին զիս նշաւակ իւրեանց :
 Սատնեցայ և ոչ ելանէի, աչք իմ տկարացան յաղքատութենէ :
 Աղաղակեցի առ տէր զօրհանապաղ, և համբարձի առ քեզ զձեռս իմ :
 Սիթէ մեռելոց առնիցես զսքանչելիս քո, կամ բժիշկք յարուցեալ՝ խոստովան
 վան առնիցին առ քեզ :
 Սիթէ պատմեսցէ՞ ոք երբէք ՚ի գերեզմանի զողորմութիւնս քո, կամ զճմարտութիւնս
 քո ՚ի կորստեան :
 Սիթէ ճանաչցի՞ն ՚ի խաւարի սքանչելիք քո, կամ արդարութիւն քո յերկիր
 մոռացեալ :
 Ես առ քեզ տէր աղաղակեցի, առաւօտու աղօթք իմ ժամանեցեն առ քեզ :
 Ընդէր տէր մերժես զանձն իմ, կամ դարձուցանես զերեսս քո յինէն :
 Տնանկ և վաստակաւոր եմ ես ՚ի մանկութենէ իմմէ. ՚ի բարձրութենէ խոնարհեցայ
 և ապշեցայ :
 Էիս հաստատեցաւ բարկութիւն քո. արհաւիրք քո խռովեցուցին զիս :
 Ըջեցան զինք որպէս ջուր, զօր ամենայն պաշարեցին զիս ՚ի միասին :
 Հեռի արարեր յինէն զբարեկամս իմ և զծանօթս իմ, վասն թշուառութեան իմոյ :
 () րհնեա անձն իմ զտէր, և ամենայն ոսկերք իմ զանուն սուրբ նորա :
 () րհնեա անձն իմ զտէր, և մի՛ մոռանար զամենայն տուրս նորա :
 Ա քաւէ զմեզս քո, բժշկէ զամենայն հիւանդութիւնս քո :
 Ա իրկէ յապականութենէ զկեանս քո, պսակէ զքեզ ողորմութեամբ և գթութեամբ :
 Ա լնու ՚ի բարութենէ զցանկութիւն քո, նորոգեսցի որպէս արծւոյ մանկութիւն քո :
 Անէ ողորմութիւնս տէր, և իրաւունս ամենայն զրկելոց :
 Ացոյց տէր զճանապարհս իւր Սովսէսի, և որդւոցն իսրայէլի զկամս իւր :
 Գթած ողորմած է տէր, երկայնամիտ և բազում ողորմ :
 Աչ իսպառ բարկանայ մեզ տէր, և ոչ յաւիտեան պահէ ոխս :
 Աչ ըստ մեղաց մերոց արար մեզ տէր, և ոչ ըստ անօրէնութեան մերում հաստոյց
 մեզ :
 Այլ որպէս բարձր են երկինք յերկրէ, այնպէս զօրացոյց տէր զողորմութիւն իւր
 ՚ի վերայ երկիւղածաց իւրոց :
 Արչափ հեռի են արեւելք յարեւմտից, այնչափ հեռի արար ՚ի մէնջ զանօրէնութիւնս
 մեր :
 Արպէս գթայ հայր ՚ի վերայ որդւոց իւրոց, այնպէս գթացի տէր յերկիւղածս իւր :
 Օ ի նա գիտաց զստեղծութեամբս մեր, և յիշեաց թէ հող եմք :
 Սարդոյ որպէս խոտոյ են աւուրք իւր. որպէս ծաղիկ վայրի՝ այնպէս ծաղկի :
 Եւ չէ ՚ի նմա հողմ, և ոչ է, և ոչ ևս երևի տեղի նորա :
 Իայց ողորմութիւն տեառն մնայ յաւիտեանս յաւիտենից ՚ի վերայ երկիւղածաց
 իւրոց. և արդարութիւն նորա յորդւոց մինչև յորդիս :
 Այք պահեն զուխտս նորա, յիշեն զպատուիրանս նորա՝ և առնեն զնա :
 Տէր յերկինս պատրաստեաց զթոռ իւր. արքայութիւն նորա ամենեցուն տիրէ :
 () րհնեցէք զտէր ամենայն հրեշտակք նորա՝ հզօրք զօրութեամբ. ոյք առնէք զբան
 նորա ՚ի լսել ձայնի պատգամաց նորա :

(Օրհնեցէք զտէր ամենայն զօրութիւնքնորա , պաշտօնեայք և արարողք կամաց նորա :
 (Օրհնեցէք զտէր ամենայն գործք նորա . զի ընդ ամենայն տեղիս է տէրութիւն
 նորա . օրհնեա անձն իմ զտէր :
 Տէր , լուր աղօթից իմոց . ուկնդիր խնդրուածաց իմոց ճշմարտութեամբ քով , և մի՛
 մտաներ ՚ի դատաստան ընդ ծառայի քում . զի ոչ արդարանայ առաջի քո ամե-
 նայն կենդանի :
 Հալածեաց թշնամին զանձն իմ . խոնարհ արար յերկիր զկեանս իմ . և նըս-
 տոյց զիս ՚ի խաւարի որպէս մեռեալ յաւիտենից :
 Չանձրացաւ յիս հոգի իմ . և սիրտ իմ խռովեցաւ յիս :
 Հիշեցի զաւուրսն զառաջինս . խորհեցայ յամենայն գործս քո . յարարածս ձե-
 ռաց քոց խորհեցայ և համարձի առ քեզ զձեռս իմ :
 Ընձն իմ որպէս երկիր ծարաւի է առ քեզ . վաղվաղակի լուր ինձ տէր , զի նուա-
 ղեցաւ յինէն հոգի իմ :
 Ս՚ի դարձուցաներ զերեսս քո յինէն . նմանիցիմ այնոսիկ , ոյք իջանեն ՚ի դուր :
 Լսելի արա ինձ առաւօտու զողորմութիւնս քո . զի ես ՚ի քեզ տէր յուսացայ :
 Հոյց ինձ ճանապարհ՝ յոր և գնացից . զի առ քեզ տէր համարձի զանձն իմ :
 Փրկեա զիս ՚ի թշնամեաց իմոց տէր . զի զքեզ ապաւէն ինձ արարի :
 Ուսո ինձ առնել զկամս քո . զի դու ես Լստուած իմ :
 Հոգի քո բարի՝ առաջնորդեսցէ ինձ ՚ի յերկիր ուղիղ :
 Այսն անուան քո տէր՝ կեցուցես զիս . արդարութեամբ քով հանցես ՚ի նե-
 ղութենէ զանձն իմ :
 Ողորմութեամբ քով սատակեա զթշնամիս իմ . և կորո՛ զամենայն նեղիչս ան-
 ձին իմոյ , զի ես ծառայ քո եմ :
 Փառք Հօր և Որդւոյ և Հօգւոյն սրբոյ . այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտե-
 նից ամէն :

— Սուրբ Գրք : Օգարթուցեալքս ամենեքեան ՚ի հանգստենէ քնոյ , զոր
 շնորհեաց մեզ մարդասէրն Լստուած ՚ի մխիթարութիւն և ՚ի սփոփանս տկարու-
 թեան մերում : Եւ եկեալքս միաբան հոգևոր երգով ՚ի փառաբանութիւն և
 ՚ի պատիւ ամենասուրբ անուան տեառն մերոյ և փրկչին Հիսուսի Քրիստոսի :
 Եւ հիւ և գողութեամբ կացցուք յաղօթս առաջի նորա : Եւ գոհացարուք զնմանէ
 յառաւօտեան ժամուս յայսմիկ , վասն իրաւանց և արդարութեան նորա : Որ
 ընտրեաց զմեզ ողորմութեամբն իւրով . և շնորհեաց մեզ բերել զնմանութիւն
 երկնային հրեշտակացն ՚ի փառաբանիչ տեառն Լստուծոյ ամենեցուն և մեզ լի-
 նիլ : Եւ մեք այսուհետեւ սրբելով զանձինս մեր ՚ի խղճէ և ՚ի չար գործոց :
 Համարձցուք զձեռս մեր ՚ի սրբութիւն առանց բարկութեան և երկմտութեան :
 Հաւատով խնդրեսցուք ՚ի նմանէ դքաւութիւն և զթողութիւն յանցանաց մերոց :
 Խոստովան լինելով զգաղտնիս սրտից մերոց ծածկագիտին Լստուծոյ : Որպէս
 զի ընդունելով զպաղատանս մեր , շնորհեսցէ մեզ մարդասէրն Լստուած կեալ
 առաքինութեամբ՝ և անարատ վարուք ըստ կամաց նորա յայսմ աշխարհիս : Եւ
 որժանաւոր լինելով յաւիտենական և երկնային խորանայն : Օր խոստացաւ

սիրելեաց իւրոց՝ ճշմարիտն Մատուած՝ Յիսուս Քրիստոս . տէր մեր կեցո և ուղորմեա : Աեցո տէր : Օգոստոս լուսոյ և զառաջիկայ օրս խաղաղութեամբ անցուցանել՝ հաւատով 'ի տեառնէ խնդրեսցուք : Շնորհեա տէր : Օհրեշտակ խաղաղութեան պահապան անձանց մերոց . 'ի տեառնէ խնդրեսցուք : Շնորհեա տէր : Օքաւութիւն և զթողութիւն յանցանաց մերոց . 'ի տեառնէ խնդրեսցուք : Շնորհեա տէր : Այլ ևս միաբան վասն ճշմարիտ և սուրբ հաւատոյս մերոյ՝ զտէր աղաչեսցուք : — Տէր ողորմեա :

Օանձինս մեր և զմիմեանս՝ տեառն Մատուածոյ ամենակալին յանձն արասցուք : — Քեզ տեառնդ յանձն եղիցուք : Ողորմեաց մեզ տէր Մատուած մեր՝ ըստ մեծի ողորմութեան քում . ասացուք ամենեքեան միաբանութեամբ . — Տէր ողորմեա . տէր ողորմեա . տէր ողորմեա :

Քահանայն : Օքէն գոհանամք տէր Մատուած մեր , որ շնորհեցեր մեզ հանգիստ քնոյ խաղաղութեամբ : Այլ զարթուցեալ ժամանեցուցեր զմեզ կանխել յերկրպագութիւն ահաւոր և փառաւորեալ անուանդ քում սրբոյ : Տուր մեզ տէր աղաչեմք զքեզ , զառաւօտս լուսոյ և զառաջիկայ օրս խաղաղութեամբ անցուցանել . և զամենայն ժամանակս կենաց պանդխտութեան մերոյ , երկիւղիւղքո ամրացո և պահեա : Որպէս զի զգուշութեամբ և անարատ վարուք կրօնաւորեալք յայսմ աշխարհիս , ժամանեսցուք յանքոյթ և 'ի խաղաղ նաւահանգիստ յաւիտենական 'ի կեանսդ : Շնորհօք և մարդասիրութեամբ տեառն մերոյ և փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի : Անդ որում քեզ Հօր և Հոգւոյդ սրբոյ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ . տոյժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն :

Խաղաղութիւն ամենեցուն :

Վայեաց տէր բարերար ողորմութեամբ քով յերկրպագուս և 'ի փառաբանիչս անուանդ քում սրբոյ : Տէր զօրութեանց , խաղաղացո զանձինս մեր յամենայն սատանայական խռովութեանց և յաշխարհական զբօսանաց : Օհրեշտակ խաղաղութեան քո առաքեա առ մեզ . որ եկեալ պահեսցէ զմեզ անխռովս 'ի տուէ և 'ի գիշերի , յարթնութեան և 'ի հանգստեան մերում : Որպէս զի բարեպաշտութեամբ և արժանաւորապէս քեզ տեառնդ ծառայելով 'ի կեանս յայսոսիկ , ժամանեսցուք յաւիտենական երկնից արքայութեան քոյ . զոր պատրաստեցեր 'ի սկզբանէ աշխարհի սրբոց քոց : Այլ ընդ նոսին գոհանալով փառաւորեսցուք զքեզ ընդ Որդւոյ և ընդ սուրբ Հոգւոյդ . տոյժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից : Օրհնեալ տէր մեր Յիսուս Քրիստոս . ամէն :

Մէկուիւս . ալէկուիւս :

— Մայր մայր մայր յայնիւն . և զինի մայրնիւն —

— Սարկաւաքն : Այլ ևս խաղաղութեան զտէր աղաչեսցուք :

— Քահանայն : Օրհնութիւն և փառք :

— Վայերէն : Ասեն շարական օրհնութեան , զինի օրհնութեան քահանայն մայրնիւն —

ՄԱՂԹԱՆՔ Ի ՏՕՆԻ ՍՐԲՈՑ

Այսին սրբուհւոյ Մատուածանին . և Յովհաննու մկրտչին . սրբոյն Ստեփաննոսի նախաւկային . և սրբոյն Վրիգորի մերոյ լուսաւորչին : Եւ սրբոյ (—յս —նաւ), որոց այսօր է յիշատակ : Եւ վասն կենսատու խաչելութեան քո , տէր ընկալ զաղաչանս մեր . և կեցո զմեզ :

ՄԱՂԹԱՆՔ ՊԱՀՈՑ

—Դէ—Վրիստոս է իմ Մատուած , և փառաւոր առնեմ զսա . Մատուած հօր իմոյ՝ և բարձր արարից զսա : Մարդասէր տէր , վասն սրբուհւոյ անարատի մօր քո և կուսի , և վասն կենսատու խաչելութեան քո տէր ընկալ զաղաչանս մեր և կեցո զմեզ :

—Եւ—Տուք փառս Մատուածոյ , տուք օրհնութիւն մարդասիրին թագաւորին յաւիտենից , որ փրկէ զծառայս իւր և կեցուցանէ : Մարդասէր տէր :

—Եւ—Վաւ ես տէր մեր՝ դու ես Վրիստոս փրկիչ մեր , զքեզ օրհնեն անձինք մեր : Մարդասէր տէր :

—Բէ—Նարձրացաւ եղջիւր իմ յՄատուած փրկիչ իմ . հաստատեցաւ սիրտ իմ ի տէր տերամբ և հաւատով : Մարդասէր տէր :

—Բէ—Խաղաղութեանց տուող Վրիստոս զխաղաղութիւն և զերկնային ողորմութիւն քո պարգեւա յարարածս քո : Մարդասէր տէր :

—Գէ—Յոյս կենդանութեան , յոյս և ապաւեն փրկութեան տէր Յիսուս փրկիչ . փրկեա և փարատեցո զցաւս անձին իմոյ : Մարդասէր տէր :

—Գէ—Եկեսցեն աղօթք մեր ի տաճար սուրբ քո . խոնարհեսցի ունկն քո ի խնդրուածս մեր : Մարդասէր տէր :

—Դէ—Լուր մեզ տէր լուր մեզ , Մատուածային ողորմութեամբ և գթութեամբ քո խնայեա յարարածս քո : Մարդասէր :

—Սուրբ—Սուրբ : —Դէ—Բէ—Այսին ի վերուստ խաղաղութեան՝ և փրկութեան անձանց մերոց , զտէր աղաչեսցուք : Տէր ողորմեա :

Այսին լսելի լինելոյ տեառն Մատուածոյ ձայնի աղաչանաց մերոց , զտէր աղա :

Այսին քաւիչ և ներող լինելոյ Մատուածոյ ի վերայ մեղաց մերոց , զտէր աղա :

Այսին թողլոյ մեզ զամենայն յանցանս մեր , զկամայ և զակամայ , զտէր աղա :

Այսին զի մի՛ ընդ խոտանսն գտանիցիմք յաւուրն պատասխանատուութեան , ըզտէր աղա :

Եւ ևս՝ միաբան վասն ճշմարիտ և սուրբ հաւատոյս մերոյ , զտէր աղա :

Օւնձինս մեր՝ և զմիմեանս , տեառն Մատուածոյ ամենակալին յանձն արասցուք :

Ողորմեաց մեզ տէր Մատուած մեր ըստ մեծի ողորմութեան քում . ասասցուք ամենեքեան միաբանութեամբ : Տէր ողորմեա . տէր ողորմեա . տէր ողորմեա :

—Վահանայն : Տէր տունջեան՝ և գոյացուցիչ գիշերոյ . որ արարեր զտիւ ի զբօսանս բարեգործութեան՝ ի փրկութիւն անձանց մերոց , և զգիշեր ի հան-

պարգևեալ զերկնից արքայութիւնդ : Այսին զի դու ես տէր կենաց , և Մատուած ողորմութեանց . և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ , այժմ և միշտ :

—Արիաւան : —Եւ—Բի—Այսին ուղղելոյ զգնացս մեր 'ի ճանապարհս խաղաղութեան՝ զտէր աղաչեսցուք :

Այսին ցրելոյ 'ի մէջ զամենայն խորհուրդս չարին՝ զտէր աղա :

Այսին պարգևելոյ մեզ առողջ խորհուրդս և առաքինի վարս՝ զտէր աղա :

Այսին պահելոյ զմեզ ընդ հովանեաւ ամենազօր աջոյն իւրոյ՝ զտէր աղա :

Եւ ևս՝ : Օ, անձինս՝ : Ողորմեաց :

—Քահանայն : Տէր երկնի և երկրի՝ արարիչ ամենայն արարածոց երևելեաց և աներևութից : Եւ քեզ կարգամք յամենայն ժամ . զի ընդ ամենայն տեղիս է տէրութիւն քո , և արքայութիւն քո ամենեցուն տիրէ : Եւ խորհեա մեզ երկիւղիւ 'ի պաշտօն քո կանխել հանապազ , սիրել զքեզ 'ի բոլոր սրտէ և 'ի բովանդակ մտաց , և յամենայն զօրութենէ մերմէ պահել զպատուիրանս քո : Համբառնալ առ քեզ զձեռս մեր 'ի սրբութիւն առանց բարկութեան և երկմտութեան , և գլխանել 'ի քէն զչնորհս և զողորմութիւն , և զառաքինասէր գործոցն յաջողութիւն : Այսին զի դու ես տէր կենաց և Մատուած ողորմութեանց . և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ , այժմ :

Խաղաղութիւն ամենեցուն :

Քու՛մ ամենազօր և յաղթող տէրութեանդ կրկնի ամենայն ծունր յերկրապագութիւն . և փառաւորի յամենեցունց թագաւորութիւն քո : Այսին յերկրապագութիւնս մեր , և ուսո մեզ առնել զարդարութիւն ճշմարտութեան : Այսին զի դու ես Մատուած խաղաղութեան , որ բարձեր զթշնամութիւն 'ի միջոյ , և արարեր զխաղաղութիւն յերկինս և յերկրի . հեռաւորաց և մերձաւորաց աւետարանեցեր զնոր պարգևս քոյին բարեացդ : Որում և զմեզ մեծի շնորհացդ արժանաւորս արասցես , դասելով ընդ ճշմարիտ երկրպագուս քո , Մատուած մեր և տէր մեր և փրկիչ Եփեսոս Քրիստոս , Որ ես օրհնեալ ընդ Հօր և ընդ սուրբ Հոգւոյդ , այժմ և :

—Արիաւան : —Բի—Բի—Այսին գտանելոյ մեզ զչնորհս և զողորմութիւն 'ի բարերար տեսունէ մերմէ՝ զտէր աղաչեսցուք :

Այսին փրկելոյ զմեզ 'ի զրպարտութենէ մարդկան և յորոգայթից սատանայի՝ զտէր :

Այսին ամենայն անձանց քրիստոնէից և տանց հաւատացելոց՝ զտէր աղա :

Այսին որք 'ի լերինս յայրս և 'ի փապարս բնակեալ են սուրբ հարքն մեր՝ զտէր :

Այսին որք սաղմոսիւք և օրհնութեամբ կատարեն զամենայն ժամանակս կենաց իւրեանց՝ զտէր աղա : Եւ ևս՝ : Օ, անձինս՝ : Ողորմեաց :

—Քահանայն : Վահանամք զքէն տէր Մատուած մեր , որ զարթուցեր զմեզ 'ի հանգստենէ քնոյ շնորհիւ ողորմութեան քո : Օ, արթն զմիտս մեր արդարութեամբ առ քեզ տէր Մատուած մեր , զի տեսցեն աչք մեր զփրկութիւն քո : Եւ կեսցէ և բնակեցէ առ մեզ Մատուածութիւն քո . և ողորմութիւն քո հովանի և պահապան լիցի 'ի վերայ պաշտօնէից քոց : Եւ զմեզ զձառայս քո արժանի արա 'ի

տուէ և 'ի գիշերի և յամենայն ժամու միշտ խորհիլ 'ի սէր պատուիրանաց քոց :
Եւ գոհանալով փառաւորել , զՀայր և զՈրդի և զսուրբ Հոգիդ այժմ և միշտ և՛ :
Խաղաղութիւն ամենեցուն :

Կենդանարար զօրութիւն և աղբիւր անմահութեան , դու ես Վրիստոս Մատուած փրկիչ մեր : Որ շնորհեցեր մեզ 'ի մէջ գիշերի յառնել և խոստովան լինիլ առ քեզ վասն իրաւանց և արդարութեան քո : Եւ այժմ աղաչեմք զքեզ տէր Մատուած մեր , արա զմեզ արթունս և պատրաստս 'ի ժամ առաւօտու ընդ սուրբս քո : Եւ ընդ նոսին գոհանալով փառաւորել զքեզ ընդ Հօր և ընդ Հոգւոյդ սրբոյ , այժմ" :

— Եւրիէ : — Բշ—(Ը) ագաւոր յաւիտեան :

Էւր մեզ Մատուած փրկիչ մեր , և կեցո զմեզ , որ ամենայնի կարողդ ես :
Էւր մեզ Մատուած փրկիչ մեր , յոյս ամենայն ծագաց երկրի , և որ 'ի ծով հեռի :
Ո՞ պատրաստէ զերինս զօրութեամբ իւրով , և զգեցեալ է զօրութիւն , և կեցո զմեզ , որ յամենայնի կարողդ ես :
Էւր աղաչանաց մերոց տէր մարդասէր , և գթա 'ի մեզ :
Մի զիս անտես առներ , այլ օգնեա ինձ մարդասէր :
Մի ընկենուր զիս տէր յերեսաց քոց . և զհոգի քո սուրբ մի՛ հաներ յինէն :
Եւլ տուր ինձ զցնծութիւն փրկութեան , և հոգւով պետութեան քո հաստատեա զիս , այլ օգ" :
Մի անտես առներ զիս տէր Մատուած փրկիչ իմ , այլ շնորհեա ինձ թողութիւն բազմագութ մարդասէր , և կեցո :
Երկինք և երկիր գոհանան զքէն տէր , արարածք ամենայն քեզ երկիրպագանեն , և հրեշտակք 'ի բարձունս աղաղակեն և ասեն , ողորմեա՛ դու ստեղծեր մի՛ կոբուսաներ :
Երկինք երկնից , ջուրք որ 'ի վերոյ քան զերկինս , օրհնեցէք զանունն տեառըն :
Օ՛հ նա ասաց՝ և եղեն , հրամայեաց և հաստատեցան . և հրեշտակք 'ի" :
Երկինք և երկիր հանապազ զքեզ գովեն թագաւոր փառաց սերովբէք և քերովբէք 'ի խոնարհ ունելով զգէմս իւրեանց , և միաձայն բարբառովն աղաղակեն և ասեն . սուրբ . սուրբ . սուրբ . տէր զօրութեանց :

— Բշ— Երկայնամիտ ես տէր առ ամենեւեան , և գթա տէր 'ի վերայ մեր , որպէս և յաւազակին փրկիչ և կեցո :

Երկայնամիտ բազումողորմ և ճշմարիտ նայեաց առիս , և ողորմեաց ինձ : Տուր զօրութիւն ծառայի քոյ . կեցո զորդի աղախնոյ քոյ և արա առիս զնշան բարութեան . և գթա" :

Տէր որ գթացար յաւազակն խաչակից լինիլ քեզ , և մաքրեցեր զաղտեղութիւն յանցանաց նորա յաղբերէ կողի քոյ , գթա և յիս 'ի մեղաւորս , որ ծարաւիս եմ առ քեզ , և փափաքեմ 'ի գաւիթս քո որպէս զմի 'ի յեղճերուաց 'ի յաղբերս ջուրց :

Մարտեաւ ընդիս թշնամին հանապազ զիս կամի կորուսանել այլ դու տէր իմ այց արա մոլորեալ ոչխարիս, և կեցո՛ւ :

Մարտեան ընդ իս 'ի տարապարտուց, և փոխանակ սիրոյ իմոյ մատնէին զիս . այլ ես յաղօթս կայի :

Հատուցին ինձ չար փոխանակ բարւոյ, ատելութիւն փոխանակ սիրոյ իմոյ . այլ դու տէր իմ այց՝ :

Որ հովիւդ ես հօտից բանաւոր կենդանեաց, տուր ինձ յոյս կենաց ապաշխարութեան, և դարձո զմոլորեալս 'ի հօտ քո Վրիստոս, և կեցո՛ւ :

Մեղայ և աղաչեմ զքեզ, թողութիւն շնորհեա մեղաց իմոց քաւիչ իմ լեր քո գթութեամբդ, որ միայնդ ես փրկիչ, և կեցո՛ւ :

Մեղայ տէր մեղայ, և զանօրէնութիւնս իմ ես ինձէն դիտեմ :

Մղաչեմ և խնդրեմ 'ի քէն, թող ինձ տէր, թող ինձ . և մի կորուսաներ զիս ըստ անօրէնութեան իմոյ . քա՛ :

Մեղայ քեզ տէր . մեղայ քեզ տէր մեղայ . և քան զաւագ ծովու բազում են յանցանք իմ, պատրանք աշխարհիս խաբեցին զիս, և եղէ անպտուղ 'ի կենաց յուսոյդ . այլ դու անոխակալ և անյիշաչար փրկիչ, խնայեա 'ի մեղուցեալ ծառայս, և կեցո՛ւ :

— ԴԷ — Տէր իմ բազում են անօրէնութիւնք անձին իմոյ, ոչ յիշեցի զահաւատաստանս քո . արդ անկեալ զքեզ աղաչեմ, շնորհեա ինձ ապաշխարութիւն տէր և ողորմեա՛ :

Մնօրէնութիւնք իմ բարձրացան քան զգլուխ իմ, և որպէս բեռն ծանր ծանրացան 'ի վերայ իմ :

Վեխեցան և փտեցան վէրք իմ յերեսաց անդգամութեան իմոյ, ոչ յիշեցի զահաւատաստանս քո . արդ անկեալ զքեզ աղաչեմ, շնորհեա ինձ ապաշխարութիւն տէր և ողորմեա՛ :

Պաղատանս մատուցանեմք քեզ հայր երկնաւոր, մի անտես առներ զաղաչանս մեր, այլ անցո զցասումն քո 'ի մէջ . և յիշեա զի պատկեր եմք բարերարութեանդ :

Տէր իմ գթութիւնք քո բազում են յոյժ, առիս արա զբարերարութիւնս քո, որպէս և մաքսաւորին, և ինձ ողորմեա՛ :

Վթութիւնք քո բազում են տէր, և ըստ իրաւանց քոց կեցո զիս :

Բազում են որք հալածեն և նեղեն զիս, 'ի վկայութեանց քոց ես ոչ խոտորեցայ . առ իս արա զքա՛ :

Մնոխակալ և անյիշաչար տէր, որ գթալով 'ի մեղաւորս շնորհեցեր ապաշխարութիւն . արդ գթա և յիս տէր 'ի մեղուցեալ և յանօրինեալ քո ծառայս, և փոխարկեա զգործողս չարեաց 'ի զղջումն ապաշխարութեան, և կեցո՛ւ :

Ի տաճարի քում սրբութեան փառաւորելով զքեզ դու ունիս իշխանութիւն, ուղորմեա մեզ :

Այլ ես ըստ բազում ողորմութեան քում մօտից 'ի տուն քո, և երկիրպագից 'ի տաճար ուրբ քո երկիւղիւ քո : Տէր առաջնորդեա ինձ յարգարութեան

քում վասն թշնամեաց իմոց , և ուղիղ արա առաջի իմ զճանապարհս քո . դու՛ ,
 Ի տաճարի քում սրբութեան հանապաղ զքեզ գովեմք թագաւոր փառաց , որ
 ունիս իշխանութիւն կենաց և փրկութեան , ողորմեա մեզ :

— ԷԷ — Ապաշխարութեան արտասուս աւաղան լինի , և լուանայ զբազմութիւն մե-
 ղաց , սովաւ շնորհեա յառաջ քան զվախճան զքաւութիւն և զմեծ քո զողոր-
 մութիւն :

Պարաւի է անձն իմ առ քեզ Աստուած հզօր և կենդանի , երբ և կից երեսցայց
 երեսացդ Աստուծոյ : Այլն ինձ արտասուք իմ կերակուր 'ի տուէ և 'ի դիշերի , և
 այն զի ասէին ցիս զօրհանապաղ , թէ ո՛ր է Աստուած քո . սովաւ շնորհեա յա՛ն :
 Յորժամ դաս փառօք հօր յահագին աւուրն 'ի դատել զերկիր , և գողան սար-
 սափմամբ երկրածինքս ամենայն 'ի յահէ քումմէ , 'ի նստիլ քո յատենի դատաւոր
 ահեղ . և յակնարկել քո յարարածս , յիշեա և զիս զբազմամեղս , որ ընկղմեալս
 եմ յանցանօք բանսարկուին խաբամբ , և հայցեմ զաւաղակին , տէր և զիս յիշեա .
 որ միայնդ ես փրկիչ :

Օհիս որ 'ի նաւի աշխարհի ալեկոծեն մեզք իմ , նաւահանգիստ ապաշխարութեան
 շնորհեա ինձ բազումօղորմ , և կեցո :

Կեցո զիս Աստուած , զի հասին ջուրք յանձն իմ , ընկլայ ես 'ի խորս անդնդոց
 ուր ոչ գոյ ինձ հանգիստ . նաւահան՝ :

Նաւապետ բարեգութ առ քեզ ապաւինիմ , տուր ինձ ձեռն որպէս երբեմն Պետ-
 րոսին 'ի վերայ ալեացն , որ ծփիմա ալեկոծեալ յանցանօք մեղաց , և կեցո :

Դու ես Վրիստոս աղբւր կենաց , բղխումն ողորմութեան , շնորհեա փրկիչ ան-
 ձանց մերոց զթողութիւն մեղաց մերոց :

Իքէն է տէր աղբւր կենաց , և լուսով երեսաց քոց տիսանեմք զոյս : Պագեա
 զողորմութիւնս քո որք ճանաչեն զքեզ . զարդարութիւնս քո որք ուղիղ են սըր-
 տիւք , շնորհեա փրկիչ ան՝ :

Որ աղբւրդ ես ծարաւեաց և հանգիստ աշխատելոց . ճանապարհ մոլորելոց , և
 հովիւ հոգեոր բանաւոր հօտի , փափաքողացս առ քեզ Վրիստոս լերնաւահան-
 գիստ , և արբո մեզ ծարաւեացս զբաժակ քո քաղցրութեան յանսպառ յաղբերէդ :

— ԷԷ — Ի տաճարի սրբութեան քում լուր տէր ձայնի իմում , և աղաչանք իմ
 ժամանեցեն 'ի յականջս քո տէր : —

Լուաւ ինձ 'ի տաճարէ սրբոյ իւրմէ ձայնի աղօթից իմոց , և աղաղակ իմ առաջի
 նորա , մտցէ յականջս նորա , և աղա՛ :

Որ լուսատու ես տիեզերաց Վրիստոս Աստուած , լուսաւորեա զիմ զլսաւորին
 խորհուրդս , և կեցո՛ :

Արտասուս ինձ շնորհեա 'ի յապաշխարութիւն տէր , զի լուացից զմեղս անձին իմոյ
 որպէս պոռնիկն աղաչեմ , և կեցո՛ :

Վաստակեցայ ես 'ի հեծութեան իմում , լուացի զամենայն դիշեր զմահիւնս իմ :

և արտասուեալ իմովք զանկողինս իմ թացի . զի լուացից զմեզս ան" :
 Որ աղբիւրդ ես անապական Վրիստոս Մատուած , զվերաւորեալ անձն իմ 'ի
 մեզաց , ըմբռնեա տէր ըզխմամբ արտասուաց , և կեցո' :
 Օմոլորեալ ծառայս խնդրեա տէր , և մի դատապարտեր զիս 'ի յաւուրն այցե-
 լութեան քոյ մարդասէր :
 Կեցցէ անձն իմ օրհնեսցէ զքեզ և իրաւունք քո օգնեսցեն ինձ :
 Մոլորեցայ ես որպէս զոչխար կորուսեալ , խնդրեա զծառայս քո , զի զպատուի-
 րանս քո ես ոչ մոռացայ . և մի դատապարտ" :
 Որ մոլորեցայ 'ի հօտէ քումմէ հովիւ բարի , խնդրեա զիս զմոլորեալս , և արժա-
 նաւորեա խառնիլ 'ի հօտ քո Վրիստոս , և կեցո' :

— 28 — Օճանապարհս քո տէր ես ոչ պահեցի , քանզի հեղգացայ 'ի պատուի-
 րանաց քոց . արդ առ քեզ միայն պաշտիմ Վրիստոս Մատուած . տէր յոյս իմ ,
 օգնեալ ինձ :
 Մերձ է տէր առ ամենեւեան որք կարդան առ նա , առ ամենեւեան որք կարդան
 առ նա ճշմարտութեամբ : Օկամս երկիւղածաց իւրոց առնէ տէր , աղօթից նոցա
 լի է և կեցուցանէ զնոսա . արդ առ քեզ միայն պաշտ" :
 () րէնսգէտ արա՛ զիս տէր 'ի ճանապարհի քում , քանզի խնդրեցի դալ առ քեզ ,
 որ յոյսդ ես ամենեցուն :
 Արանի աղգին որում օգնական ես Մատուած . արդ անկեալ զքեզ աղաչեմ ,
 օգնեալ և ինձ փրկիչ :
 Աւրախ լիցին ամենեքեան ոյք յուսացեալ են 'ի քեզ , յաւիտեան ցնծասցեն և
 բնակեսցիս դու 'ի նոսա : Պարծեսցին 'ի քեզ սիրելիք անուան քո . զի օրհ-
 նեսցես դու զարդարն , տէր որպէս զինու . հաճութեամբ քով պսակեցեր զնոսա ,
 օգնեալ և ինձ փրկիչ :
 Ճանապարհ մոլորելոց , ճառագայթ խաւարելոց , Հոգւովդ քով սուրբ և բարի
 արաջնորդեալ ինձ 'ի յերկիր ուղիղ :
 'Այեցայ և ոչ ոք էր որ օգնէր ինձ , ապաւինեցայ յՄատուած փրկութեան ի-
 մոյ . ցնծասցէ հոգի իմ յաբքայութեան քում :
 Մերձ է տէր առ այնոսիկ որք մաշեալ են սրտիւք և զխոնարհս հոգւով կեցու-
 ցանէ : Բազում նեղութիւնք են արդարոց յամենայնէ փրկէ զնոսա տէր և պահէ
 զամենայն ոսկերս նոցա և մի 'ի նոցանէ ոչ կորիցէ . և ցնծասցեն յաբքայու-
 թեան քում :
 Սոսկալի է օր վախճանին և ահեղ դատաստանին , յայնմ աւուր ատենին զգինս
 արեան քո տէր մի անտես առներ , զի պատկեր եմ բարեբար ստեղծողիդ . օգ-
 նեալ և ինձ Վրիստոս :

— Օկնի խաբարս յաւիտեանին՝ Ժողովուրդս —

— ԳԻ — ԲԻ — Սաղմութիւք և օրհնութեամբ և երգօք հոգեւորօք անդադար փառա-
 ւորեմք զՀայր և զԱրդի և զսուրբ Հոգին , այժմ և միշտ" :
 — ԿՅ — ԲՅ — Ի զիշերի և 'ի տուրնջեան և յամենայն ժամու անդադար փառաւո-
 րեմք զՀայր և զԱրդի և զսուրբ Հոգին . այժմ և" :

— Ի՞նչ — Յերգս օրհնութեան և 'ի ձայն սաղմոսաց անդադար փառաւորեմք
զձայր և զՈրդի և զսուրբ Հոգին . այժմ և'' :

— ԲՅ՝ — ԴՅ՝ — Դ. օրհնութեամբ և ճշմարիտ խոստովանութեամբ անդադար փառաւո-
րեմք զձայր և զՈրդի և զսուրբ Հոգին . այժմ և'' :

— Բազմայն զինի մաղխանաց առ —

Եղաք առաւօտու ողորմութեամբ քով . ցնծացաք և ուրախ եղաք զամենայն
աւուրս կենաց մերոց : Ուրախ եղաք փոխանակ աւուրցն՝ յորս խոնարհ արարիւր
զմեզ , և ամացն՝ յորս տեսաք զչարչարանս : Հայեա տէր 'ի ծառայս քո և 'ի
գործս ձեռաց քոց , և առաջնորդեա որդւոց նոցա . եղիցի լոյս տեառն Լստուծոյ
'ի վերայ մեր : Օգործս ձեռաց մերոց ուղիղ արա 'ի մեզ տէր . և զգործս ձե-
ռաց մերոց յաջողեա մեզ :

Փառք Հօր և Որդւոյ և'' :

— Սբէրաւոր : Եւ ևս խաղաղութեան զտէր աղա'' :

— Բազմայն : () օրհնութիւն և փառք Հօր և'' :

— Դպիք : () օրհնեալ ես տէր Լստուած հարցն մերոց , օրհնեալ փառա-
ւորեալ անուն քո յաւիտեան :

Յիրաւունս անցուցեր զայս ամենայն ընդ մեզ . արդար ես դու տէր , և ամենայն
գործք քո ճշմարիտ են :

Ճանապարհք քո ուղիղ են , և ամենայն դատաստանք քո արդար են :

Պատաստան արդարութեան ածեր 'ի վերայ մեր ըստ ամենայնի՝ զոր ինչ ածեր 'ի
վերայ մեր , և քաղաքի սրբոյ հարցն մերոց Լըրուսաղէմի :

Արդարութեամբ և յիրաւի ածեր զայս ամենայն 'ի վերայ մեր վասն մեղաց մերոց :
Անօրինեցաք և յանցեաք ապստամբ լինել 'ի քէն . մեղաք յամենայնի , և պատ-
ուիրանաց քոց մեք ոչ անսացաք :

Ոչ պահեցաք և ոչ արարաք որպէս պատուիրեցեր դու մեզ , զի զբարիս գըտ-
ցուք մեք 'ի քէն :

Արդ՝ զամենայն զոր արարեր և զոր ինչ ածեր 'ի վերայ մեր , արդար դատաս-
տանաւ արարեր :

Սատնեցեր զմեզ 'ի ձեռս Թշնամեաց մերոց , անօրինաց , խստաց և ապստամ-
բողաց ,

Ի ձեռս Թագաւորի անօրինի և չարի քան զամենայն երկիր , մատնեցեր զմեզ :

Եւ արդ՝ ոչ գոյ մեզ ժամ բանալ զբերանս մեր , զի ամօթ և նախատինք եղաք
ծառայից քոց պաշտօնէից :

Եւ մի՛ մատնեք զմեզ իսպառ վասն անուան քո . մի՛ ցրեր զուխտս քո , և մի՛
'ի բացեայ առնեք զողորմութիւնս քո 'ի մէնջ :

Ստան Երրահամու սիրելւոյ քո , Խահակայ ծառայի քո , և Խորայէլի սրբոյ քո :
Խոստացար նոցա և ասացեր , բազմացուցից զզաւակ ձեր որպէս զաստեղս երկ-
նից բազմութեամբ , և որպէս զաւաղ առ եզր ծովու :

Եւ արդ տէր՝ նուաղեցաք մեք քան զամենայն ազգս , և եմք տառապեալ յա-

ամենայն երկրի այսօր վասն մեզաց մերոց :

Ոչ գոյ 'ի ժամանակի յայսմիկ իշխան՝ մարդարէ և առաջնորդ . ոչ ողջակէզք պատարագաց , ոչ խունկք օրինաց , և ոչ տեղի պատարագս մատուցանելոյ առաջի քո , և զողորմութիւն գտանել 'ի քէն :

Եւ անձամբք խոնարհեալ և հոգւով տառապանաց ընդունելի լիցուք մեք՝ որպէս զողջակէզս խոյոց և զուարակաց . և որպէս բլւրաւորս գառանց պարարտաց :

Եւ յպէս ընդունելի լիցին պատարագք մեր այսօր առաջի քո , զի կատարեալ գտցուք զկնի քո , և չիք ամօթ յուսացելոցս 'ի քեզ :

Եւ արդ՝ գամք զհետ քո ամենայն սրտիւք մերովք , երկնչիմք 'ի քէն , և խընդրեմք զերեսս քո . տէր մի՛ յամօթ առնել զմեզ :

Եւ արա առ մեզ ըստ հեղութեան քում , և ըստ բազում ողորմութեան քում . փրկեա զմեզ՝ վասն սքանչելեաց քոց տէր . և փառաւորեցի անուն քո յաւիտեան : Եւ ամօթ լիցին ամենեքեան , որ չարչարեն զծառայս քո . ամաչեցեալ լիցին բռնութիւնք նոցա , և ամենայն զօրութիւնք նոցա խորտակեսցին :

Եւ ծանիցեն զի դու ես տէր աստուած միայն , որ փառաւորեալդ ես 'ի վերայ ամենայն տիեզերաց :

() Բհնեալ ես դու տէր՝ Աստուած հարցն մերոց . գովեալ և առաւել բարձրացեալ յաւիտեան :

Եւ օրհնեալ է անուն սուրբ՝ փառաց՝ քոց . գովեալ և առաւել բարձրացեալ յաւիտեան :

() Բհնեալ ես 'ի տաճարի փառաց սրբութեան քո . գովեալ և առա՛ :

() Բհնեալ ես 'ի վերայ աթոռոյ արքայութեան քո . գովեալ և առա՛ :

() Բհնեալ ես որ նստիս 'ի քրովբէս և հայիս յանդունդս . գովեալ և՛ :

() Բհնեալ ես 'ի վերայ հաստատութեան երկնից . գովեալ և առա՛ :

() Բհնեցէք ամենայն գործք տեառն զտէր . օրհնեցէք և բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

() Բհնեցէք երկինք զտէր . օրհնեցէք և բարձր արարէք զնա յա՛ :

() Բհնեցէք հրեշտակք տեառն , և ջուրք որ 'ի վերոյ երկնից զտէր . օրհ՛ :

() Բհնեցէք զօրութիւնք տեառն , արեգակն և լուսին զտէր . օրհ՛ :

() Բհնեցէք աստեղք երկնից , անձրևք և ցօղք զտէր . օրհ՛ :

() Բհնեցէք ամենայն հողմք՝ հուր և ջերմ զտէր . օրհ՛ :

() Բհնեցէք ցուրտ և սօթ , ցօղ և ձիւնաբեր զտէր . օրհ՛ :

() Բհնեցէք սառն և պարզ , եղեամ և ձիւն զտէր . օրհ՛ :

() Բհնեցէք տիւք և գիշերք , լոյս և խաւար զտէր . օրհ՛ :

() Բհնեցէք ամպք և փայլատակունք և երկիր զտէր . օրհ՛ :

() Բհնեցէք լերինք և բլուրք , և ամենայն բոյսք երկրի զտէր . օրհ՛ :

() Բհնեցէք աղբիւրք ծովք և գետք զտէր օրհ՛ :

() Բհնեցէք կէտք և ամենայն կայտառք՝ որ 'ի ջուրս , և թռչունք երկնից զտէր . օրհ՛ :

() Բհնեցէք գազանք և անասունք , և որդիք մարդկան զտէր . օրհ՛ :

() Բհնեցէք իւրայեւ զտէր , օրհնեցէք և բարձր արասցէ զնա յաւիտեան :

() օրհնեցէք քահանայք զտէր . օրհնեցէք և բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

() օրհնեցէք ծառայք տեառն զտէր . օրհնեցէք և բարձր արարէք զնա յա'' :

() օրհնեցէք անձինք , և շունչք արդարոց զտէր . օրհն' :

() օրհնեցէք սուրբք և խոնարհք սրտիւք զտէր . օրհն' :

() օրհնեցէք անանիա աղարիա և միսայել զտէր . օրհն' :

Փառք Հօր և Արդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ :

— Քահանայն : () օրհնեցէք ամենայն արարածք զԱրարիչն արարածոց , զՏէրն տերանց , զԹագաւորն Թագաւորաց , զԱստուածն աստուծոց : () օրհնեցէք գովեցէք բարերանեցէք . զի քաղցր է . զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա :

— Աստուծոյ դուրսէն ելիցեն զհարցն և զհետեանս նորա :

— Ամենակեան : Փառք 'ի բարձունս Աստուծոյ . և յերկիր խաղաղութիւն 'ի մարդիկ հաճութիւն : Այլ օրհնութիւն քեզ 'ի բարձունս , օրհնեալ ես տէր Աստուած մեր , օրհնեմք զքեզ և գովեմք զքեզ : Խոստովանիմք Տէր զքեզ և երկիրսդ անհմք քեզ . փառաւորեմք զքեզ . գոհանամք Տէր զքեն վասն մեծի փառաց քոց : Տէր Թագաւոր սուրբդ երկնային . Աստուած և Հայր ամենակալ : Տէր և Արդի Հօր միածին Յիսուս Քրիստոս և սուրբ Արդի : Տէր Աստուած գառն Աստուծոյ և Արդի Հօր . որ առեր զմերս 'ի կուսէն : Ողորմեցար , բարձեր զմեզս աշխարհի . և արդ ընկալ զաղաչանս մեր : Սուրբդ որ նստիս ընդ աջմէ Հօր՝ ողորմեաց մեզ : Օյի դու միայն սուրբ՝ դու միայն բարձեալ ես՝ դու միայն Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս : Տէր և Հոգիդ սուրբ՝ որ 'ի փառս Աստուած ընդ Հօր . ամեն : Այլ յամենայն ժամ օրհնեմք զքեզ . Տէր և գովեմք զանուն սուրբ քո յաւիտեան և յաւիտեանս յաւիտենից : Արժանի արա Տէր զօրս զայս խաղաղութեամբ , և առանց մեղաց պահեա զմեզ : () օրհնեալ ես Տէր Աստուած հարցն մերոց . գովեալ և փառաւորեալ է անուն սուրբ քո յաւիտեանս . ամեն : () օրհնեալ Տէր՝ ուստ ինձ զարդարութիւնս քո , (Երեցա՛ կրկնեա) : Տէր ապաւէն եղեր մեր յազգէ յազգ : Աս աղաչեմ Տէր ողորմեա ինձ . և բշկեա զանձն իմ . ես մեղայ քեզ : Հնոց մեզ Տէր զողորմութիւնս քո . և զփրկութիւնս քո տուր մեզ : Տէր ողորմութիւն քո յաւիտեան . զդործս ձեռաց քոց մի անտես առներ : Տէր իմ զքեզ ապաւէն ինձ արարի . ուստ ինձ առնել զկամս քո՝ զի դու ես Աստուած իմ : Իքէն է Տէր՝ աղբիւր կենդանութեան . և լուսով երեսաց քոց տեսանեմք զլոյս : Օգտեա զողորմութիւնս քո՝ որք ճանաչեն զքեզ տէր :

— Քահանայն : Փառք պատիւ և երկրպագութիւն 'ի բարձունս Հօր և Արդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ . այժմ և միշտ և'' :

— Դուրսէն ասեն երգ ըստ պատշաճի —

— Ժառ—Պարծեցին սուրբքն փառօք , և ցնծացեն 'ի հանգիստ իւրեանց : () օրհնեցէք զտէր յօրհնութիւն նոր , օրհնութիւն նմա յեկեղեցիս սրբոց :

— Հայր—Քահանայք քո զգեցցին զարդարութիւն , և սուրբք քո ցնծալով ցնծացեն : Յիշեա՛ տէր զգաւիթ և զամենայն հեղութիւն նորա :

— Ժարճ — Ո՛չ են բանք և ո՛չ են խօսք , որոց ո՛չ լսին ձայնք նոցա : Հետեւեցին
բարեբանեցէք զՄատուած , և զտէր յաղբերացն իօրայելի :

— — — Ո՛չ են քանք և" : Բնդ ամենայն երկիր եւ բարբառ նոցա , և մինչև 'ի
ծագոս աշխարհի են խօսք նոցա :

— Կէշ — () րհնեցէք զտէր յերկինս . օրհնեցէք զնա 'ի բարձունս : () րհնեցէք
զնա ամենայն հրեշտակք նորա . օրհնեցէք զնա ամենայն զօրութիւնք նորա :

Եւրդ պահոց :

— Բշ — Լոյս տուր տէր աչաց իմոց . զի մի՛ երբէք ննջեցից 'ի մահ : Մի՛ ասացէ
թշնամին՝ թէ յաղթեցի նմա . կամ նեղիչք իմ ցնծասցեն՝ թէ ես սասանեցայ :

— Էշ — Իքէն է տէր աղբիւր կենաց , և լուսով երեսաց քոց տեսանեմք զլոյս :
Օ՛րագեա՛ զողորմութիւնս քո՛ . ոյք ճանաչեն զքեզ . զարդարութիւնս քո՛ . ոյք ու-
ղիզ են սրտիւք :

— Դշ — Ես ասացի տէր ողորմեա՛ ինձ , բժշկեա՛ զանձն իմ ես մեղայ քեզ : Երանի
որ խորհի զաղքատն և զանանկն . յաւուր չարի փրկէ զնա տէր :

— Եշ — Ես առ քեզ տէր աղաղակեցի . առաւօտու աղօթք իմ ժամանեցեն առ
քեզ : Բնդէր տէր մերժես զանձն իմ . կամ դարձուցանես զերեսս քո յինէն :

— Դշ — Մտցեն աղօթք իմ առաջի քո տէր . խոնարհեցի ունկն քո 'ի խնդրուածս
իմ : Տէր Մատուած փրկութեան իմոյ . 'ի տուէ կարգացի և գիշերի առաջի քո :

— Էշ — () րհնեցէք զնա ամենայն աղինք , գովեցէք զնա ամենայն ժողովուրդք :
Օ՛րասցի ողորմութիւն նորա 'ի վերայ մեր , և ճշմարտութիւն տեսն մնացէ յա" :

— Էշ — Տէր հաներ 'ի դժոխոց զանձն իմ , փրկեցեր զիս յայնցանէ՛ որք իջանեն 'ի
դուր : Բարձր առնեմ զքեզ տէր զի ընկալար զիս , և ո՛չ ուրախ արարեր զթշնամին
իմ յիս :

Եւրդ Եւրդ — Եւրդ — Եւրդ :

— Բշ — Ի սկզբանէ տէր զերկիր հաստատեցեր , և գործք ձեռաց քոց երկինք են :
Նորա կորնչին և դու կաս և մնաս յաւիտեան :

— Էշ — Տարցին թագաւորի կուսանք զհետ նորա . և զընկերս նորա տարցին նմա :
Ըծցին ցնծութեամբ և ուրախութեամբ , և տարցին 'ի տաճար թագաւորի :

— Դշ — Խորհեցան և խօսեցան զչարութիւն և զապիրատութիւն 'ի բարձունս խոր-
հեցան : Եդին յերկինս զբերանս իւրեանց . և զլեզուս իւրեանց ածէին զերկրաւ :

— Եշ — Ո՛րսացան զանձն արդարոյ . և զարիւն ամբիժ պարտաւոր առնէին : Եղև
տէր ապաւէն իմ . Մատուած օգնական յուսոյ իմոյ :

— Դշ — Մատնեցայ և ո՛չ ելանէի , աչք իմ տկարացան յաղքատութենէ : Եղա-
ղակեցի առ տէր զօրհանապաղ . և համբարձի առ քեզ զձեռս իմ :

Փոխանակ սիրոյ իմոյ մատնէին զիս . այլ ես յաղօթս կայի : Մատուած օրհնու-
թեան իմոյ մի՛ լուեր . զի բերան մեղաւորի , բերան նենգաւորի բացաւ 'ի վերայ իմ :

— Էշ — Եդին զիս 'ի դրի ներքնումն , 'ի խաւարի և 'ի ստուերս մահու : Յիս
հաստատեցաւ սրտմտութիւն քո . զամենայն զբօսանս քո ածեր 'ի վերայ իմ :

Եդին զիս 'ի դրի ներքնումն , 'ի խաւարի և 'ի ստուերս մահու : Տէր Մատուած
փրկութեան իմոյ , 'ի տուէ կարգացի և գիշերի առաջի քո :

— Ստորագրել : Փառաւորեացուք զամենակալն Մատուած զՀայր տեառն մերոյ Յիսուսի Վրիստոսի , գոհանալով զնմանէ՝ որ պահեաց զմեզ խաղաղութեամբ ի գիշերիս յայսմիկ : Աւ առաջնորդեաց մեզ ի խաւարէ ի լոյս . ի մահուանէ ի կեանս . յապաղանութենէ յանապականութիւն . յանդիտութենէ ի գիտութիւն ճշմարտութեան իւրոյ : Աղաչեացուք և խնդրեացուք ի նմանէ , զի զերկարութիւն տուրնջեանս խաղաղութեամբ և ամենայն մտադիւր զուարթութեամբ արասցէ անցուցանել ի մենջ : Աւ պարսպեալ պահեսցէ զժողովուրդս իւր Մատուածային զօրութեամբն . որ ի վերայ ամենայնի բարերարութեամբն իւրով իշխանութիւն ունի . Մմենակալ տէր Մատուած մեր , կեցո և ողորմեա : Օ առաւօտս լուսոյ և զառաջակայ օրս խաղաղութեամբ անցուցանել հաւատով ի տեառնէ խնդրեացուք : Օ հրեշտակ խաղաղութեան՝ : Օ բաւութիւն և՛ : Աւ ևս՝ : Օ անձինս՝ : Ողորմեաց՝ :

— Վահանայն : Վոհանամք զքէն տէր Մատուած մեր , որ երևելի լուսով քով զուարճացուցեր զամենայն արարածս քո . իսկ իմանալի լուսով պատուիրանաց քոյ՝ զամենեսեան լուսաւորեցեր զհաւատացեալս ի քեզ : Օ օրացո և զմեզ տէր՝ ի պահպանութիւն պատուիրանաց քոյ՝ ի տուրնջեանս յայսմիկ և յամենայն ժամանակի : Որպէս զի լուսաւորեալ մտօք՝ միշտ զհաճոյս քո արասցուք . և հանգերձեալ բարեացդ հասցուք ընդ ամենայն սուրբս քո : Շնորհօք և մարդասիրութեամբ տեառնդ մերոյ և փրկչիդ Յիսուսի Վրիստոսի . որում վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ . այժմ՝ :

Խաղաղութիւն Մմենեցուն :

Խաղաղութիւն մեր և կեանք՝ որ ի Հօրէ առաքեցար՝ միածին Որդի Մատուածոյ , տէր մեր և փրկիչ Յիսուս Վրիստոս : Տուր մեզ զխաղաղութիւն քո՝ զոր շնորհեցեր սրբոց քոյ առաքելոց . փշմամբ քո ի նոսա զկենդանացուցիչ և զամենազօր Հօգիդ քո սուրբ : Որպէս զի և մէք խաղաղացեալք յամենայն աշխարհական սահեցմանց՝ լիցուք տաճար և բնակարան Մատուածային շնորհացդ . և գոհանալով փառաւորեացուք զքեզ ընդ Հօր և սուրբ Հօգւոյդ Վրիստոս Մատուած մեր . այժմ՝ :

Ի որոնս սրբոց դպիրքն տան :

Սիրեցի՝ զի լուիցէ տէր զձայն աղօթից իմոց . զի խոնարհեցոյց զունկն իւր առ իս , և ես յաւուրս իմ կարդացի առ նա :

Շրջեցան զինև երկունք մահու . և վիշտ դժոխոց գտին զիս :

Օ նեղութիւն և զանձկութիւն գտի , և զանուն տեառն կարդացի :

Ո՞ տէր՝ փրկեա զանձն իմ . ողորմած Մատուած մեր ողորմի՛ և պահէ զտղայս տէր :

Աս խոնարհ եղէ՝ և տէր կեցոյց զիս դարձ անձն իմ ի հանգիստ քո , զի տէր օգնեաց քեզ :

Փրկեաց զանձն իմ ի մահուանէ , զաչս իմ յարտասուաց , և զոտս իմ ի գայթակղութենէ , հաճոյ եղէց առաջի տեառն յերկրին կենդանեաց :

Հաւատացի զոր և խօսեցայ . և ես խոնարհ եղէ յոյժ :

Աս ասացի ի զարմանալ իմում , թէ ամենայն մարդ սուտ է :

- Օ՛րնչ տաց տրիտուր տեառն ընդ ամենայնի՝ զոր և ետ ինձ :
- Օ՛րաժակ փրկութեան ընկալայց , և զանուն տեառն կարգացից :
- Օ՛րաղծս իմ տեառն տաց՝ առաջի ամենայն ժողովրդեան նորա :
- Պատուական է առաջի տեառն մահ սրբոց իւրոց . ո՞ տէր ես ծառայ քո եմ , ծառայ և որդի ազախնոյ քո :
- Հատեր զկապանս իմ . քեզ մատուցից պատարագ օրհնութեան , և զանուն տեառն կարգացից :
- Օ՛րաղծս իմ տեառն տաց առաջի ամենայն ժողովրդեան նորա . ի դաւիթս տան տեառն , և ի մէջ քո երուսաղէմ :
- () օրհնեցէք զտէր ամենայն ազինք . գովեցէք զնա ամենայն ժողովուրդք :
- Օ՛րասցի ողորմութիւն նորա ի վերայ մեր . և ճշմարտութիւն տեառն մնացէ յաւիտեան ,
- Լստուած յանուան քում կեցո զիս . և ի զօրութեան քում իրաւ արա ինձ :
- Լստուած լուր աղծից իմոց , ունկնդիր բանից բերանոյ իմոյ :
- () տարք յարեան ի վերայ իմ , և հզօրք խնդրեցին զանձն իմ , և ոչ համարեցան զքեզ Լստուած առաջի իւրեանց :
- Լհա Լստուած օգնական իմ , և տէր ընդունող հոգւոյ իմոյ :
- Ի դարձուցանել զչարն ի թշնամիս իմ , ճշմարտութեամբ քով սատակեա զնոսա :
- Ես կամօք իմովք պատարագս մատուցից քեզ . և խոստովան եղէց անուան քում տէր զի բարի է :
- Յամենայն նեղութենէ իմմէ փրկեցեր զիս , և ի թշնամիս իմ ետես ակն իմ :
- Տուր զօրութիւն ծառայի քո . կեցո զորդի ազախնոյ քո . և արա առ իս նշան բարութեան :
- Տեսցեն ատելիք իմ և ամաչեսցեն . զի դու տէր օգնեցեր ինձ , և մխիթարեցեր զիս :
Փառք Հօր և Որդւոյ և՛ :
- Քահանայն : Քրիստոս Լստուած մեր՝ վասն սուրբ և կենսատու խաչելութեանդ զխաղաղութիւն քո տուր մեզ տէր :
- Վարդապետ : Տուր մեզ տէր :
- Այսն սրբուհւոյ Լստուածածնին , և Յովհաննու Վարապետին , և սրբոյն Ստեփաննոսի նախապկային , զխաղաղութիւն քո տուր մեզ տէր :
- Այսն սրբոց քոց առաքելոց , մարգարէից , վարդապետաց , մարտիրոսաց , հայրապետաց , ճգնաւորաց , կուսանաց , միանձանց , և երկնային զօրացն . զխաղաղու՛ :
- Եւ վասն նախկին լուսաւորչացն մերոց Քաղէոսի և Քարթուղիմէոսի , և սրբոյն Վրիգորի մերոյ լուսաւորչին , և սրբոց Յակոբեանց երջանիկ առաքելոցն , և սրբոյն Յակոբայ Սըժմնայ հայրապետին , Սարուգէի ճգնաւորին , և Սելիտոսի եպիսկոպոսին , և Վէորդայ զօրավարին : Եւ և վասն սրբոցն (այս անուն) որոց այսօր է յիշատակ . զխաղաղութիւն և զմեծ զողորմութիւն քո պարգևեա մեզ մարդասէր տէր :
- Սրբկառաւոր : Եղաչեսցուք զտէր , զի և զմեզ արժանի արասցէ լուսեղէն և երկնային անթառամ պսակացն : Լմենակալ տէր Լստուած մեր , կեցո և ողորմեա :

— Բահանայն : Որ ընտրեցեր և ընկալար զերանելի զվկայսն քո (այս անունն) Բրիստոս Լստուած մեր , և հաղորդս արարեր զնոսա կամաւոր չարչարանաց քոց : Եւ զնորհեա մեզ տէր ըստ օրինակի նոցա կեալ , և զվախճանն մեր կնքեա ուղղափառ խոստովանութեամբ ի յոյս կենացն յաւիտենից : Օյի և մեք արժանի եղիցուք մտանել յերկնային խորանան լուսոյ , և ժառանգել զպատրաստեալն ի ըսկրպանէ աշխարհի սրբոց քոց զարքայութիւնդ : Եւ ընդ նոսին գոհանալով փառաւորեսցուք զքեզ ընդ Հօր և ընդ սրբոյ Հոգւոյդ այժմ :

— Սուրբապօստոս : Յիշեա՛ տէր զպաշտօնեայս քո , զծնողսն մեր , զվարդապետս , զեղբարս , զընկերս , զկերակրիչս , զուխտաւորս , զճանապարհորդս , զհանգուցիչս , զվաստակաւորս , զխոստովանողս , զապաշխարողս , զգերիս , զհիւանդս , զնեղեալս , զխնայեալս , զչարսրարս , զբարերարս , զթշնամիս , զատելիս , և որք պատուիրեցին մեզ հաւատով :

— Բահանայն : Յիշեա՛ տէր և ողորմեա :

Բարերար և բազումաղորմ Լստուած՝ քո անմոռաց գիտութեամբդ և անբաւմարդասիրութեամբդ՝ յիշեա զամենայն հաւատացեալս ի քեզ , և ողորմեա ամենեցուն : () Գնեա , և փրկեա յիրաքանչիւր վտանգից և ի փորձութեանց : Եւ ժառանգորեա գոհութեամբ փառաւորել զքեզ ընդ Հօր և ընդ սրբոյ Հոգւոյդ այժմ և միշտ ե՛ :

— Իսկ յառաջս պահոյ քիւսանայ յերեցիկն՝ ասէն —

— Դպրեմք : Բանից իմոց ունկնդիր տէր , և ի միտ առ զաղաղակ իմ :

Սայեա ի ձայն աղօթից իմոց , թագաւոր իմ և Լստուած իմ :

Ես զքեզ աղաչեմ տէր , ընդ առաւօտս լուիցես ձայնի իմում . ընդ առաւօտս պատրաստ եղէց , յանդիման լինիլ առ քեզ :

Ոչ թէ դու Լստուած կամիս զանօրէնութիւն . և ոչ բնակին առ քեզ չարք և անօրէնք մի՛ բնակեսցին առաջի աչաց քոց :

Լսեցեր զայնոսիկ , ոյք դործեն զանօրէնութիւն . կորուսանես զամենեւեան ոյք խօսին զսուտ :

Օայր արիւնահեղ և զնենգաւոր պիղծ առնես դու տէր . այլ ես ըստ բազում ողորմութեան քում մտից ի տուն քո . և երկիրպագից ի տաճար սուրբ քո երկիւղիւ քո :

Տէր առաջնորդեա ինձ յարդարութեան քում . վասն թշնամեաց իմոց՝ ուղիղ արա առաջի իմ զճանապարհս քո :

Օյի ոչ գոյ ի բերանս նոցա ճշմարտութիւն . և սիրտք նոցա նանրեալք են :

Որպէս ցերեզմանք բաց են կոկորդք նոցա . և լեզուօք իւրեանց նենգաւորք եղեն , Դատեա զնոսա Լստուած զի անկցին ի խորհրդոց սրտից իւրեանց . ըստ բազում ամբարշտութեան նոցա մերժեա ցնոսա . զի դառնացուցին զքեզ :

Ուրախ լիցին ամենեքեան՝ ոյք յուսացեալ են ի քեզ . յաւիտեան ցնծասցեն . և բնակեսցին դու ի նոսա :

Պարծեսցին 'ի քեզ սիրելիք անուան քո, զի օրհնեսցես դու զարդարն տէր որ-
պէս զինու հաճութեամբ քո պսակեցեր զնոսա :

Եւ ցաք առաւօտու ողորմութեամբ քով . ցնծացաք և ուրախ եղաք զամենայն ա-
ւուրս կենաց մերոց :

Ուրախ եղաք փոխանակ աւուրցն՝ յորս խոնարհ արարեր զձեզ, և ամացն՝ յորս
տեսաք զչարչարանս :

Հայեա տէր 'ի ծառայս քո և 'ի դործս ձեռաց քոց, և առաջնորդեա որդւոց
նոցա . եղիցի լոյս տեառն աստուծոյ 'ի վերայ մեր :

Օգործս ձեռաց մերոց ուղիւ արա 'ի մեզ տէր . և զգործս ձեռաց մերոց յա-
ջողեա մեզ :

Ի խորոց կարգացի առ քեզ տէր՝ տէր, լուր ձայնի իմում :

Եղիցին ականջք քո 'ի լսել զձայն աղօթից իմոց :

Ի՞նչ զանօրէնութիւնս իմ քննես տէր՝ տէր, իսկ ո՞ր կարէ կալ առաջի քո . զի 'ի
քէն է քաւութիւն :

Այսն անուան քո համբերի տէր . համբեր անձն իմ բանի քում . յուսացաւ
անձն իմ 'ի տէր :

Ի պահէ առաւօտու՝ մինչև յերեկոյ . 'ի պահէ առաւօտու՝ յուսացաւ իսրայէլ
'ի տէր :

Ի տեառնէ է ողորմութիւն բազում . 'ի նմանէ է փրկութիւն, և նա փրկեաց
զիսրայէլ յամենայն նեղութեանց նորա :

Եւ ելի արա ինձ առաւօտու ողորմութիւնս քո . զի ես 'ի քեզ տէր յուսացայ :

Յոյց ինձ ճանապարհ՝ յոր և գնացից, զի առ քեզ տէր համբարձի զանձն իմ :

Փրկեա զիս 'ի թշնամեաց իմոց տէր . զի զքեզ ապաւէն ինձ արարի :

Ուսո ինձ առնել զկամս քո . զի դու ես Աստուած իմ :

Հոգի քո բարի առաջնորդեսցէ ինձ 'ի յերկիր ուղիւ :

Այսն անուան քո տէր՝ կեցուցես զիս, արդարութեամբ քով հանցես 'ի նե-
ղութենէ զանձն իմ :

Ողորմութեամբ քով սատակեա զթշնամիս իմ . և կորո զամենայն նեղիչս անձին
իմոյ . զի ես ծառայ քո եմ :

Աստուած յանուան քում կեցո զիս, և 'ի զօրութեան քում իրաւ արա ինձ :

Աստուած լուր աղօթից իմոց, ունկնդիր բանից բերանոյ իմո :

()տարք յարեան 'ի վերայ իմ, և հզօրք խնդրեցին զանձն իմ, և ոչ համարե-
ցան զքեզ աստուած առաջի իւրեանց :

Եւհա Աստուած օգնական իմ, և տէր ընդունող հոգւոյ իմոյ :

Ի դարձուցանել զչարն 'ի թշնամիս իմ, ճշմարտութեամբ քով սատակեա զնոսա :

Ես կամօք իմովք պատարագս մատուցից քեզ . և խոստովան եղէց անուան
քում տէր զի բարի է :

Յամենայն նեղութենէ իմմէ փրկեցեր զիս, և 'ի թշնամիս իմ ետես ակն իմ :
Փառք հօր և որդւոյ և :

— Սբեաշուհի : Աղաչեսցուք զամենակալն Աստուած, զի պահպանեսցէ զժո-

զովուրդս իւր ընդ հովանեաւ ամենազօր աջոյն իւրոյ 'ի խաղաղութեան : Ամենա-
կալ տէր Աստուած մեր . կեցս և ողորմեա :

— Քահանայն : () քնեա մեզ տէր . օգնեա մեզ Աստուած փրկիչ մեր՝ վասն
մեծի փառաց անուանդ քո . տէր փրկեա զմեզ , և քաւեա զմեզս մեր վասն ա-
նուան քոյ սրբոյ : Պարսպեալ պահեա զառ 'ի քեզ զապաւինեալ և զյուսաց-
եալ ժողովուրդս քո՝ ընդ հովանեաւ ամենազօր աջոյ քո 'ի խաղաղութեան : Քրի-
կեա յերևելի և յաներևոյթ թշնամւոյն : Արժանաւորեա գոհութեամբ փառա-
ւորել զքեզ ընդ Հօր և ընդ սրբոյ Հոգւոյդ . այժմ և միշտ և" :

— Սահմանադր : Յիշեա տէր զպաշտօնեայս քո" :

— Քահանայն : Բարերար և բազումողորմ Աստ" :

() րհնեալ տէր մեր" : Հայր մեր" :

Օսաղմոսերգութիւնս և զաղաչանս ընկալցի մարդասէրն Աստուած , 'ի հա-
ճոյս բարերար կամաց իւրոց . մեր մեղացն և բազում յանցանացն թողութիւն
չնորհեսցէ . 'ի չարեաց փրկեսցէ . 'ի մեղաց պահեսցէ , և նմա փառք յաւիտեանս
ամէն :

— Դպիւրսն ասէն « Սուրբ Աստուած » ըստ պատշաճի 'ի դէմ Որդւոյն Աստուծոյ —
Յաւուր Աւետեաց , Օհնդեան և Թախտառ-իւն :

Սուրբ Աստուած . սուրբ և հզօր , սուրբ և անմահ , որ յայտնեցար վասն
վեր . ողորմեա մեզ :

Տեառնընդարարի և Օսաղակալարի :

Սուրբ Աստուած . որ եկիր և գալոց ես . ողոր" :

Ուրբառն ճարտար-իւն գիշերի :

Սուրբ Աստուած . որ մատնեցար վասն մեր . ողոր" :

Ուրբառն ճաշան , և յամենայն րօնի սրբոյ . Խաչել-իւն և Եկեղեցւոյ , և յա-
րսարս պահոց :

Սուրբ Աստուած . որ խաչեցար վասն մեր . ողոր" :

Ուրբառն երեկոյն և Շաբաթ-առաջօրն :

Սուրբ Աստուած . որ թաղեցար վասն մեր . ողոր" :

Օստիկ և ամենայն յարս-իւն կերակիւից :

Սուրբ Աստուած . որ յարեար 'ի մեռելոց . ողոր" :

Համբարձման :

Սուրբ Աստուած . որ համբարձար փառօք առ Հայր . ողոր" :

Սարգսիւն :

Սուրբ Աստուած . որ յայտնեցար 'ի թաքոր լերին , ողորմեա :

Հոգեգալարեան 'ի դէմ Հոգւոյն սրբոյ :

Սուրբ Աստուած . որ եկիր և հանգեար յառաքեալսն ողոր" :

— Սահմանադր : Այլ ևս խաղաղութեան զտէր աղա" :

Այսին խաղաղութեան ամենայն աշխարհի, և հաստատութեան սրբոյ եկեղեցւոյ՝
զտէր աղաչեցուք :

Այսին ամենայն սուրբ և ուղղափառ եպիսկոպոսաց, զտէր աղա՛ :

Այսին հայրապետին մերոյ տեառն (այս անուան) կենաց և փրկութեան հոգւոյ նո-
ին, զտէր աղա՛ :

Այսին վարդապետաց՝ քահանայից՝ սարկաւադաց՝ դպրաց՝ և ամենայն ուխտի ման-
կանց եկեղեցւոյ, զտէր աղա՛ :

Այսին բարեպաշտ թագաւորաց՝ և աստուածասէր իշխանաց, զօրավարաց՝ և զօրաց
նոցին, զտէր աղա՛ :

Եւ ևս՝, Օ, անձինս՝, Ողորմեաց՝ :

Քահանայն, Օ, ի ողորմած և մարդասէր ես Մատուած դոլով, և քեզ վա-
յելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ. այժմ և միշտ՝ :

Եւ ընկերանոսն Վերք, Եւ Երարան. և շնի Եւ Երարանն

— Վերքն : Փառք քեզ տէր Մատուած մեր :

— Քահանայն : Հաւատամք ի մի Մատուած ի հայրն ամենակալ՝ յարարին
երկնի և երկրի, երեւելաց և աներեւութից : Եւ ի մի Տէր Յիսուս Քրիստոս
Որդին Մատուածոյ՝ ծնեալն յՄատուածոյ Հօրէ՝ Սիածին, այսինքն յէութենէ
Հօր : Մատուած յՄատուածոյ, Էոյս ի Լուսոյ, Մատուած ճշմարիտ, յՄատուածոյ
ճշմարտէ՝ ծնունդ և ոչ արարած : Աոյն ինքն ի բնութենէ Հօր, որով ամենայն
ինչ եղև յերկինս և ի վերայ երկրի, երեւելիք և աներեւոյթք : Ար յաղագս մեր
մարդկան և վասն մերոյ փրկութեան իջեալ ի յերկնից՝ մարմնացաւ, մարդացաւ,
ծնաւ կատարելապէս ի Սարիամայ սրբոյ կուսէն Հոգւովն սրբով : Արով էառ
զմարմին զհոգի և զմիտ, և զամենայն որ ինչ է ի մարդ, ճշմարտապէս և ոչ
կարծեօք : Չարչարեալ, խաչեալ, թաղեալ, յերրորդ աւուր յարուցեալ, ելեալ
ի յերկինս նովին մարմնովն նստաւ ընդ աջմէ Հօր : Վալոց է նովին մարմնովն
և փառօք Հօր ի դատել զկենդանիս և զմեռեալս, որոյ թագաւորութեանն ոչ
դոյ վախճան : Հաւատամք և ի սուրբ Հոգին՝ յանեղն և ի կատարեալն, որ
խօսեցաւ յօրէնս և ի մարգարէս և յաւետարանս : Ար էջն ի յորդանան, քա-
րողեաց զՄուքեալն, և բնակեցաւ ի սուրբսն : Հաւատամք և ի մի միայն ընդ-
հանրական և յառաքելական Ակեղեցի, ի մի մկրտութիւն, յապաշխարութիւն,
ի քաւութիւն և ի թողութիւն մեղաց : Ի յարութիւնն մեռելոց, ի դատաստանն
յաւիտենից հոգւոց և մարմնոց, յարքայութիւնն երկնից և ի կեանսն յաւիտե՛ :

Այնչէս ցասոյ են հասապոյ բանք

Իսկ որք ասեն՝ էր երբեմն, յորժամ ոչ էր Արդի. կամ էր երբեմն, յոր-
ժամ ոչ էր սուրբ Հոգի. կամ թէ՛ յօչէից եղեն, կամ յայլմէ էութենէ ա-
սեն լինիլ զՈրդին Մատուածոյ և կամ զսուրբ Հոգին. և թէ՛ փոփոխելիք են
կամ այլայլելիք, զայնպիսիսն ոչ ընդունի կաթուղիկէ և առաքելական սուրբ Ա-
կեղեցի :

Ի սրբոյ Լուսաւորեցու Բերդէ աստուծոյ :

Իսկ մեք փառաւորեցուք որ յառաջ քան զյաւիտեանս , երկիրպագանելով սրբոյ Երրորդութեանն և միոյ Լստուածութեանն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ . այժմ և միշտ և" :

— Սրբաւոր : Եւ ևս խաղաղութեան զտէր աղաչեցուք :

Եւ ևս հաւատով աղաչեցուք և խնդրեցուք 'ի տեառնէ Լստուծոյ և 'ի փրկչէն մերմէ Հիսուսէ Քրիստոսէ 'ի ժամուս պաշտաման և աղօթից , զի արժանի ընդունելութեան արասցէ . լուիցէ տէր ձայնի աղաչանաց մերոց , ընկալցի զխնդրուածս սրտից մերոց , թողցէ զյանցանս մեր ողորմեսցի 'ի վերայ մեր : Եւ զօթք մեր և խնդրուածք յամենայն ժամ մտցեն առաջի մեծի տէրութեան Նորա , և նա տացէ մեզ միաբան միով հաւատով և արդարութեամբ վաստակիլ 'ի դործս բարեաց , զի զողորմութեան զշնորհն իւր՝ արասցէ 'ի վերայ մեր տէրն ամենակալ , կեցուցէ և ողորմեսցի : Օ, ժամս և" : Օ, հրեշ : Օ, քաւութիւն : Եւ և" : Օ, անձինս : Ողորմեաց" :

— Քահանայն : Տէր մեր և փրկիչ Հիսուս Քրիստոս . որ մեծդ ես ողորմութեամբ և առատ պարգեւօք ըստերարութեան քո : Որ դու քոյին կամաւդ 'ի ժամուս յայսմիկ համբերեցեր չարչարանաց խաչի և մահու՝ յաղաղս մեղաց մերոց : Եւ պարգեւեցեր առատապէս զպարգեւս Հոգւոյդ սրբոյ երանելի առաքելացն : Հաղորդս արա և զմեզ տէր աղաչեմք զքեզ՝ աստուածային պարգեւացդ , թողութեան մեղաց և ընդունելութեան Հոգւոյդ սրբոյ : Որպէս զի՝ արժանաւորք եղիցուք դոհութեամբ փառաւորել զքեզ ընդ Հօր և ընդ սրբոյ Հոգւոյդ . այժմ և միշտ և" :

Խաղաղութիւն ամենեցուն :

Խաղաղութեամբ քով Քրիստոս փրկիչ մեր . որ 'ի վեր է քան զամենայն միտս և զբանս , ամրացո զմեզ և աներկիւղ սլահեա յամենայն չարէ : Հաւասարեա զմեզ ընդ ճշմարիտ երկրպագուս քո , որք հոգւով և ճշմարտութեամբ քեզ երկիրպագանեն : Այսն զի՝ քեզ վայելէն փառք իշխանութիւն և պատիւ , այժմ" : () Բնեալ տէր մեր Հիսուս Քրիստոս : Տէր Լստուած օրհնեսցէ զամենեւեանդ . ամէն :

() Բնեալ տէր մեր՝ : Հայր մեր որ" :

— Դպիրքն : Միայն սուրբ . միայն տէր . Հիսուս Քրիստոս 'ի փառս Լստուծոյ Հօր . ամէն :

— Քահանայն : () Բնեալ Հայր սուրբ՝ Լստուած ճշմարիտ :

— Դպիրքն : Լմէն :

— Քահանայն : () Բնեալ Որդիդ սուրբ՝ Լստուած ճշմարիտ :

— Դպիրքն : Լմէն :

— Քահանայն : () Բնեալ Հոգիդ սուրբ՝ Լստուած ճշմարիտ :

— Դպիրքն : Լմէն :

— Քահանայն : () Բնութիւն և փառք Հօր և" :

— Դպիրքն : Հայր սուրբ : Որդիդ սուրբ : Հոգիդ սուրբ :

— Քահանայն : () օրհնութիւն Հօր և Արդւոյ և սրբոյ Հոգւոյն , այժմ և" :

— Գաղիքին : Եղիցի անուն տեառն օրհնեալ յայսմ հետէ մինչև յաւիտեան :
Երեքս հինէս :

Քահանայն : Աստարումն օրինաց և մարգարէից դու ես Քրիստոս Աստուած
փրկիչ մեր . որ լցեր զամենայն հայրակամ տնօրէնութիւնս քո . լից և զձեզ
Հոգւովդ քով սրբով :

— Սարկիսապէն : () օրհնեցից զտէր յամենայն ժամ . յամենայն ժամ օրհնու-
թիւն նորա 'ի բերան իմ :

— Քահանայն : () օրհնեալք եղերուք 'ի շնորհաց սրբոյ Հոգւոյն . երթայք խա-
ղաղութեամբ . և տէր եղիցի ընդ ձեզ և ընդ ամենեւեանդ . ամէն :

ԿԱՐԳԱԽՈՐՈՒԹԻՒՆ ԵՐԵԿՈՅԵԱՆ ԱՂՈԹԻՑ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ

— Քահանայն : () րհնեալ տէր մեր՝ : Հայր մեր որ՝ :

Ես առ Մատուած կարգացի , և նա լուաւ ինձ յերեկոյս՝ ի վաղորդայն՝ և ի հասարակ աւուր :

Ապասէի Մատուածոյ իմոյ , և ակն ունէի կենարարին : որ փրկէ զճառայս իւր և կեցուցանէ :

Փառք Հօր և Որդւոյ և՛ :

— Սահմանադէն : Եւ ևս խաղաղութեան զտէր աղաչեսցուք՝ :

— Քահանայն : () րհնութիւն և փառք Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն՝ :

— Գալիլէոս : Խոնարհեցո տէր զուսկն քո և լուր ինձ : զի աղքատ և տնանկ եմ ես :

Պահեա զանձն իմ սուրբ տէր : և փրկեա զճառայս քո Մատուած իմ որ ի քեզ յուսացայ :

Ողորմեա ինձ տէր զի առ քեզ աղաղակեցի զօրհանապազ , ուրախ արս զանձն ծառայի քո , զի առ քեզ տէր համբարձի զանձն իմ :

Օհ դու տէր քաղցր և ուղիղ ես , բազումօղորմ առ ամենեանն որք կարգան առ քեզ :

Ունկնդիր տէր աղօթից իմոց , և նայեա ի ձայն խնդրուածաց իմոց :

Հաւուր նեղութեան իմոյ կարգացի առ քեզ , և լուար ինձ :

Ոչ ոք է նման քեզ յՄատուածս տէր , և ոչ ոք է որպէս զգործս քո :

Օ, ամենայն ազգս զոր արարեր՝ եկեսցեն և երկիրպագցեն առաջի քո , և փառաւոր արասցեն զանուն քո յաւիտեան :

Սեծ ես դու տէր և առնես սքանչելիս , և դու միայն ես Մատուած :

Մաքնորդեա ինձ ի ճանապարհի քում , և դնացից ի ճշմարտութեան քում , և ուրախ եղիցի սիրտ իմ՝ երկնչիլ յանուանէ քումմէ :

Խոստովան եղէց առ քեզ տէր Մատուած իմ բոլորով սրտիւ իմով : փառաւոր արարից զանուն քո յաւիտեան :

Սեծ եղև ի վերայ իմ ողորմութիւն քո տէր , և փրկեցեր զանձն իմ ի դժուխոց ներքնոց :

Մատուած՝ անօրէնք յարեան ի վերայ իմ , և ժողովք հզօրաց խնդրեցին զանձն իմ , և ոչ համարեցան զքեզ Մատուած առաջի իւրեանց :

Եւ դու տէր Մատուած իմ՝ դժած ես և ողորմած , երկայնամիտ բազումօղորմ և ճշմարիտ , նայեա առ իս և ողորմեա ինձ :

Տուր զօրութիւն ծառայի քո , կեցո զորդի աղախնոյ քո : և արա առ իս նշան բարութեան :

Տեսցեն ատելիք իմ և ամաչեսցեն , զի դու տէր օգնեցեր ինձ և մխիթարեցեր զիս :

Փառք Հօր և Որդւոյ և՛ :

— Քահանայն : Փառք քեզ Աստուած՝ փառք քեզ : յաղագս ամենայնի տէր փառք քեզ :

— Սուրբաբան : Այլ ևս խաղաղութեան զտէր աղաչեսցուք ընկալ՝ :

— Քահանայն : () Բնութիւն և փառք Հօր և Արդւոյ և՛ :

— Գաղիլէն : Ապրեցո զիս տէր 'ի մարդոյ չարէ , յառնէ անիրաւէ փրկեա զիս : Խորհեցան զանօրէնութիւն 'ի սիրտս իւրեանց : զոր ամենայն պատրաստեցան 'ի պատերազմ՝ :

Արեցին զլիզուս իւրեանց որպէս զօձի , և թոյնք իժից 'ի ներքոյ շրթանց նոցա : Պահեա զիս տէր 'ի ձեռաց մեղաւորի , և 'ի մարդոյ չարէ փրկեա զիս :

Խորհեցան խափանել զգնացս իմ . թագուցին անբարտաւանք որոգայթ ինձ :

Լարս ձգեցին որոգայթք ոտից իմոց , շուրջ զլաւղօք իմովք եղին ինձ զգայթակա զութիւն :

Ասացի՝ տէր Աստուած իմ ես դու , ունկն դիր տէր ձայնի աղօթից իմոց :

Տէր տէր զօրութիւն փրկութեան իմոյ , հովանի գլխոյ իմոյ յաւուր պատերազմի :

Սի՛ մատներ զիս տէր 'ի ցանկութիւն մեղաւորաց , ոյք խորհեցան վասն իմ , մի՛ ընդ վայր հարկաներ զիս :

Օյի մի՛ երբէք բարձրացին , և խորհուրդք նոցա մի՛ կատարեսցին . վախճան կատարածի նոցա վաստակ շրթանց իւրեանց ծածկեսցէ զնոսա :

Արկցես 'ի վերայ նոցա զկայծակունս հրոյ , և կործանեսցես զնոսա . 'ի տառապանս մի՛ կարասցեն կեալ :

Սարդոյ լիզուանւոյ մի՛ յաջողեսցի 'ի վերայ երկրի . զայր մեղաւոր չարիք իւր որսասցեն 'ի կորուստ :

Օանեայ զի առնես տէր դատաստան աղքատի , և իրաւունս տնանկի :

Արդարք գոհասցին զանուանէ քումմէ , և բնակեսցին ուղիղք առաջի երեսաց քոց : Տէր կարգացի առ քեզ՝ և լուր ինձ , նայեա 'ի ձայն աղօթից իմոց 'ի կարգալ իմում՝ առ քեզ :

Ուղիղ եղիցին աղօթք իմ որպէս խուկն առաջի քո տէր . համբարձումն ձեռաց իմոց պատարագ երեկոյի :

Դիր տէր պահապան բերանոյ իմոյ . և դուռն ամուր շրթանց իմոց , զի մի՛ խուտորեսցի սիրտ իմ բանիւ չարութեան :

Ի պատճառել զպատճառս մեղաց ընդ մարդս՝ ոյք գործեն զանօրէնութիւն . և ոչ եղէց կցորդ ընտրելոց նոցա :

Խորատեսցէ զիս արգարն ողորմութեամբ՝ և յանդիման արասցէ . իւզ մեղաւորի մի՛ օծցէ զգլուխ իմ , այլ աղօթք իմ 'ի կամս նորա :

Արգելան մերձ առ վիմին դատաւորք նոցա . լուիցեն բանից իմոց և քաղցրասցին : Որպէս թանձրութիւն հողոյ՝ զի սփռեալ է 'ի վերայ երկրի , ցրուեսցին ոսկերք նոցա մերձ 'ի դժոխս :

Առ քեզ տէր տէր են աչք իմ , 'ի քեզ յուսացայ՝ մի՛ հաներ զհոգի յինէն :

Պահեա զիս յորոգայթէ որ թագուցաւ ինձ , 'ի գայթակղութենէ գործողին զանօրէնութիւն :

Անկցին 'ի ցանցս նորա մեղաւորք միայն եմ ես մինչև անցից :
 Չայնիւ իմով ես առ տէր կարդացի , ձայնիւ իմով զտէր աղաչեցի :
 Ափռեցից առաջի տեառն զաղօթս իմ , և զնեղութիւնս իմ առաջի նորա պատմեցից :
 Ի նուազիւ յինէն հոգւոյ իմոյ , դու տէր ծանեար զչաւիղս իմ . 'ի ճանապարհ
 յոր և գնայի , թագուցաւ ինձ որողայթ :
 Հայէի յաջմէ և տեսանէի , և ոչ ոք ճանաչէր զիս . կորեաւ յինէն փախուստ
 իմ , և ոչ դտաւ խնդրող անձին իմոյ :
 Աղաղակեցի առ քեզ տէր և ասացի , դու ես յոյս և բաժին իմ յերկրին կեն-
 դանեաց :
 Այսեա տէր յաղօթս իմ , զի ես խոնարհ եղէ յոյժ . ապրեցո զիս 'ի հալածչաց
 իմոց , զի հզօրք եղեն քան զիս ,
 Տէր հան 'ի բանտէ զանձն իմ , գոհանամ զանուանէ քումմէ :
 Աւ քեզ սպասեն արդարք՝ մինչև հատուցես :
 Փառք Հօր և Որդւոյ :

— Դպրէն ասէն երբ 'ի կերակուսոս —

Ալէլուիա . Ալէլուիա :

Եւ զուարթ սուրբ փառաց անմահի , Հօր երկնաւորի սրբոյ կենարարի Հի-
 սուս Քրիստոս : Այնեալքս 'ի մօանել արեգականն , տեսաք զլոյս երեկոյիս () օրհ-
 նեմք զՀայր և զՈրդի և զսուրբ Հօգիդ Աստուծոյ : Աւ ամենեքեան ասեմք ա-
 մէն : Արժանաւորեա զմեզ յամենայն ժամ , օրհնել ձայնիւ երգով զանուն փա-
 ռաց ամենասուրբ Արրորդութեան : Որ տայ զկենդանութիւն վասնորոյ և աշխարհս
 զքեզ փառաւորէ :

— Քահանայն : () օրհնեալ տէր՝ որ բնակեալդ ես 'ի բարձունս , և օրհնեալ
 են փառք մեծութեան քոյ . որ հաստատեցեր զուսաւորս 'ի բարձունս . 'ի յերկնից
 լոյս ծագեցեր ընդ ամենայն տիեզերս : Արարեր զարեգակն լուսատու տուրնջեան ,
 զլուսինն և զաստեղս՝ լուսատու գիշերոյ , և զլոյս ճրագի . դու ես լոյս գովիլի ,
 սուրբ և առաջին լոյսն . 'ի քէն փախնու խաւարն , և զլոյս քո կենդանի՝ տէր ծա-
 գեա՝ 'ի սիրտս մեր : Աւ մեք միաբան ասացուք , օրհնեալ է անուն սուրբ փա-
 ռաց քոց . և քեզ երգեմք զօրհնութիւն և զփառս Հօր և Որդւոյ և Հօգւոյդ
 սրբոյ , այժմ և :

Աստուած : Հասեալքս 'ի ժամ երեկոյիս ամենեքեան համբառնալով զձեռս
 մեր փառաւորեմք զքեզ տէր Աստուած մեր . որ շնորհեցեր մեզ զտիւս խաղաղու-
 թեամբ անցուցանել , և հասանիլ 'ի ժամ երեկոյիս : Արժանաւորեա զմեզ տէր՝
 սուրբ սրտիւ , հրեշտակային երգով՝ գոհաբանութիւն մատուցանել տեսուն Աս-
 տուծոյ ամենակալիդ . կեցո և ողորմեա : Ողորմեաց մեզ տէր Աստուած մեր ըստ
 մեծի ողորմութեան քումմէ . ասացուք ամենեքեան միաբանութեամբ :

— Քահանայն : Տէր ողորմեա՛ . Տէր ողորմեա՛ . Տէր ողորմեա՛ :

Հասեալքս 'ի ժամ երեկոյիս ամենեքեան անդադար փառաւորեմք՝ զՀայր և
 զՈրդի և զսուրբ Հօգիդ , այժմ և :

— Գալիլէի ոսէն Ռեւիլի ըստ պատշաճի —

Սեւեդի + Օննիւնն Քրիստոսի . Լեւիւայ . և այլոց Կոստանտինի :

— — Տէր ասաց ցիս՝ որդի իմ ես դու , և ես այսօր ծնայ զքեզ .

Ընդէր խռովեցան հեթանոսք . և ժողովուրդք խորհեցան 'ի սնոտիս :

— ք — Սեծացուսցէ անձն իմ զտէր . և ցնծասցէ հոգի իմ Լստուծով փրկչաւ իմով :

Օհ հայեցաւ 'ի խոնարհութիւն աղախնոյ իւրոյ . ահա յայսմ հետէ երանիցեն ինձ ամենայն ազգք :

— ք — Իջցէ որպէս զանձրե 'ի վերայ գեղման , որպէս ցօղ զի ցօղէ յերկիր :

Լստուած զիրաւունս քո արքայի տուր , և զարգարութիւնս քո որդւոյ թագաւորի :

Սեւեդիի Կարոսիւն

— ա — Տէր կարող և հզօր . տէր կարող 'ի պատերազմի :

Տեսան է երկիր լիւ իւրով . աշխարհ՝ և ամենայն բնակիչք նորա :

— ա — Լթող քո Լստուած յաւիտեանս յաւիտենից , գաւազան ուղղութեան՝ գաւազան արքայութեան քո :

Բղխեաց սիրտ իմ զբան բարի . և ասեմ զգործս իմ թագաւորի :

— ք — Տէր թագաւորեաց՝ ցնծասցէ երկիր . ուրախ եղիցին կղզիք բազումք :

Երեւցան փայլատակունք նորա տիեզերաց . ետես՝ և սասանեցաւ երկիր :

— ք — Երգեցէք տեսան երգ նոր ամենայն երկիր . ծառայեցէք տեսան ուրախութեամբ :

Ստէք առաջի նորա ցնծութեամբ . ծաներուք զի նա է տէր Լստուած մեր :

— ք — Եկայք և տեսէք զգործս Լստուծոյ , որ արար զնշանս և զարուեստս 'ի վերայ երկրի :

Լստուած մեր ապրւէն և զօրութիւն . օգնական 'ի վերայ նեղութեանց , որք գտին զձեզ յոյժ :

— ք — Լստուած մեր յերկինս և յերկրի , զամենայն զոր ինչ կամեցաւ և արար : Յեղանեին իւրայէլի յեգիպտոսէ , տանն յակօբայ 'ի ժողովրդենէ այլազգեաց :

— ք — Եղիցի ձեռն քո 'ի վերայ առն , աջ քո 'ի վերայ որդւոյ մարդոյ , զոր զօրացուցեր զնա 'ի քեզ :

Որ հովուեսդ իւրայէլի՝ նայեաց , որ առաջնորդես որպէս խաչին յովսէփու :

— ք — Լստուած աւտուծոց տէր խօսեցաւ , և կոչեաց զերկիր :

Յիւրիցն արեգական մինչև 'ի մուտս արեւու :

— ք — Օրհնեալ որ գաս յանուն տեսան , օրհնեալ որ գալոց ես :

Տէր Լստուած մեր երեւցաւ մեզ . արարէք տօնս ուրախութեան կանխաւ , մինչև յանկիւնս սեղանոյ :

— ք — Լստ օրհնեցէք ամենայն ծառայք տեսան զտէր :

Ո՛ կայք 'ի տուն տեսան , և 'ի գաւիթս Լստուծոյ մերոյ :

— ք — Սիրեցի՝ զի լուիցէ տէր զձայն աղօթից իմոց :

Օհ խոնարհեցոյց զունկն իւր առ իս , և ես աւուրս իմ կարդացի առ նա :

Անէրէի Կարգաբանք :

—ա) — Եղիցի ողորմութիւն քո տէր 'ի վերայ մեր . որպէս յուսացաք 'ի քեզ .
Յնծացէք արդարք 'ի տէր . ուղղոց վայելէ օրհնութիւն :

—աւ) — Տէր սիրէ զիրաւունս և ոչ ընդ վայր հարկանէ զսուրբս իւր :
Փրկութիւն արդարոց 'ի տեառնէ է . վերակացու է նոցա 'ի ժամանակս նեղութեան :

—բ) — Աքանչելի է Աստուած 'ի վերայ սրբոց իւրոց , Աստուած խորայելի ,
Տէր Աստուած օրհնեալ . օրհնեալ է տէր զօրհանապաղ :

—բւ) — () Գնութիւն ինձ 'ի տեառնէ եկեացէ , որ արար զերկինս և զերկիր ,
Համարձի զաչս իմ 'ի լերինս , ուստի եկեացէ ինձ օգնութիւն :

—գ) — Աստուած փառաւորեալ է 'ի խորհուրդս սրբոց իւրոց , մեծ և ահաւոր
'ի վերայ այնոցիկ ոյք շուրջ են զնովալ :

Խոստովան եղիցին երկինք քանչելեաց քոց տէր , և ճշմարտութիւն քո յեկե-
ղեցիս սրբոց :

—գւ) — Սիրեցից զքեզ՝ տէր զօրութիւն իմ , տէր հաստատիչ իմ , ապաւէն իմ
և փրկիչ իմ :

Աստուած օգնական իմ , և ես յուսամ 'ի նա , ապաւէն իմ , եղջիւր փրկու-
թեան իմոյ՝ ընդունելի իմ է :

—դ) — Մերձ է տէր առ ամենեւեան , ոյք կարգան առ նա . առ ամենեւեան՝ ոյք
կարգան առ նա ճշմարտութեամբ :

Օկամս երկիւղածաց իւրոց առնէ տէր , աղօթից նոցա լսէ՝ և կեցուցանէ զնոսա :

—դւ) — Արդարքն որպէս զարմաւենիս ծաղկեցցին . որպէս զմայրսն լիբանանու բա-
ղումք եղիցին :

Տնկեալք եղիցին 'ի տան տեառն , և 'ի գաւիթս Աստուծոյ մերոյ ծաղկեցցին :

Անէրէի Կարգաբանք :

—ա) — Տէր լուիցէ ինձ 'ի կարգալ իմում առ նա :

Ի կարգալ իմում լուար ինձ Աստուած ըստ արդարութեան իմոյ :

—աւ) — Մի՛ ասասցէ թշնամին իմ թէ յաղթեցի նմա . կամ նեղիչք իմ ցնծաս-
ցեն թէ ես սասանեցայց :

Մինչև յերբ դարձուցանես զերեսս քո յինէն . մինչև յերբ բարձրանայ թըշ-
նամին 'ի վերայ իմ . նայեա և լուր ինձ տէր Աստուած իմ :

—բ) — Բերան արդարոյ պատմէ զիմաստութիւն . և լեզու նորա խօսեցցի զիրա-
ւունս :

Մի՛ նախանձիր ընդ չարս . և մի՛ ընդ այնոսիկ՝ ոյք գործեն զանօրէնութիւն :

—բւ) — Բաղցրութիւն արաքիր ընդ ծառայի քում տէր , ըստ բանի քում :

Բաղցր ես գու տէր , և քաղցրութեամբ քով խրատեա զիս :

—գ) — Այեա և լուր ինձ տէր Աստուած իմ :

Մինչև յերբ տէր՝ մոռանաս զիս իսպառ , մինչև յերբ դարձուցանես զերեսս քո
յինէն :

—գւ) — Վթութիւնք քո բաղում են տէր , ըստ իրաւանց քոց կեցո զիս :

Տես զիսնարհութիւն իմ , և փրկեա զիս . զի զօրէնս քո ես ոչ մոռացայ :

տարագոս մեր 'ի հօտ անուշից' 'ի հաճոյս քեզ պատրաստել: Յաւել 'ի մեզ տէր ամենակալ՝ զհաւատ, զյոյս, զսէր, և զամենայն գործս առաքինութեան. որպէս զի ըստ կամաց քոց բարեխիւսաց՝ միշտ կրօնաւորեալք բարեպաշտութեամբ 'ի տուէ և 'ի գիշերի. և արժանաւորք եղիցուք յաղագս անձանց մերոց փրկութեան, և վասն հոգեւոր կենացդ աղաչել զքեզ տէր, և գտանել 'ի քէն զշնորհս և զողորմութիւն. և գոհանալով փառաւորեսցուք զայր և զՈրդի և զսուրբ Հոգիդ. այժմ և միշտ՝:

Խաղաղութիւն ամենեցուն:

Վեզ երկիրպագանելով տէր Աստուած մեր՝ գոհանալք զքէն յաղագս խաղաղութեամբ անցուցանելոյ 'ի մէնջ զերկարութիւն տունջիւնս: Տուր մեզ տէր աղաչեմք զքեզ՝ զերեկս և զառաջակայ գիշիրս առանց մեղաց, և առանց գայթակղութեան անցուցանել. հաստատուն կալ և մնալ 'ի հաւատ 'ի յոյս 'ի սէր՝ և 'ի պատուիրանապահութեան քոյ: Խնդրելով զխաղաղութիւն ամենայն աշխարհի, և եկեղեցւոյ քում սրբոյ զհաստատութիւն, և անձանց մերոց զփրկութիւն: Որպէս զի ընդունելով 'ի քէն զհայգուածս մեր՝ և զմեծ վայելչակսն փառաբանութիւն միշտ 'ի բարձունս առաքեսցուք ամենազօր տէրութեանդ Վրիստոս Աստուած մեր. այժմ և՛:

— Գաղիթի՝ « Սուրբ Աստուած » ըստ պատշաճի —

— Վահանայն: Փրկեալ զմեզ 'ի փորձութենէ և յամենայն վտանգից մերոց:

— Սուրբ Աստուած, Այլ ևս խաղաղութեան զտէր աղաչեսցուք:

Սլասն լսելի լինելոյ տեառն Աստուծոյ ձայնի աղաչանաց մերոց և իջանելոյ 'ի վերայ մեր ողորմութեան և զթութեան տեառն Աստուծոյ: Ամենակալ տէր Աստուած մեր. կեցո և ողորմեա:

— Վահանայն: ()րհնութիւն և փառք Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ. այժմ և միշտ և յաւի՛:

— Գաղիթի: Համբարձի զաչս իմ 'ի լերինս, ուստի եկեսցէ ինձ օգնութիւն:

()գնութիւն ինձ 'ի տեառնէ եկեսցէ, որ արար զերկինս և զերկիր:

Ս'ի տար 'ի սասանութիւն զոտն քո. և մի՛ ննջեսցէ պահապան քո:

Որպէս ոչ ննչէ՝ և ոչ 'ի քուն երթայ պահապանն իսրայէլի:

Տէր պահեսցէ զքեզ, և տէր ընկալցի աջոյ ձեռամբն իւրով:

Արեգակն 'ի տուէ քեզ մի՛ մեղիցէ, և մի՛ լուսին 'ի գիշերի:

Տէր պահեսցէ զքեզ յամենայն չարէ. պահեսցէ տէր զանձն քո:

Տէր պահեսցէ զմուտ և զել քո՝ յայսմ հետէ մինչև յաւիտեան:

Փառք Հօր և Որդւոյ և՛:

— Աստուած ասէն Գաղիթի համբարձի շարժան ըստ պատշաճի, էս՝ 'ի յայնէն —

— Սուրբ Աստուած: Սլասն խաղաղութեան ամենայն աշխարհի, և հաստատու-

Թեան սրբոյ եկեղեցւոյ զտէր աղաչեսցուք : Ասացուք ամենեքեան միաբանու
Թեամբ :

— Բանայն : Տէր ողորմեա . տէր ողորմեա . տէր ո' :

Հայր գթած՝ բարեխնամող՝ արարիչ ամենայն արարածոց . ընկալ զպա-
ղատանս ծառայից քոց 'ի ժամ երեկոյիս . որ առատդ ես առ ամենեւեան՝
պարգեօք բարերարութեան քո : Ողորմեա տէր ամենայն աշխարհի , և եկե-
ղեցւոյ քում սրբոյ . հիւանդաց՝ վշտացելոց՝ ճանապարհորդաց՝ նաւորդաց՝ խոս-
տովանողաց և ապաշխարողաց : Օ, 'ի դու տէր ամենակալ՝ դիտես զպէտս մեր՝ և
զկարիս առաւել քան զոր խնդրեմք և իմանամք . և քեզ ընդ Որդւոյ և ամե-
նասրբոյ Հոգւոյդ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ . այժմ և :

— Յատարս պահոց , և 'ի քննութեանդ՝ աստ ասեն —

— Դպիրքն : Որ բնակեալն է յօգնութիւն բարձրելոյն , ընդ հովանեաւ Աս-
տուծոյ յերկինս հանգիցէ :

Ասացէ տեառն ընդունող իմ ես , ապաւեն իմ Աստուած , և ես յուսամ 'ի նա :

Աս փրկեսցէ զիս յորոգայթէ որսողին , 'ի բանիցն 'ի խռովութենէ :

Ի թիկնամէջս իւր ընկալցի զքեզ . 'ի հովանի թեոց նորա յուսասցիս :

Որպէս զէն՝ շուրջ եղիցի դքս ճշմարտութիւն նորա :

Ոչ երկիցես դու յերկիւղէ գիշերի , և ոչ 'ի նեւէ՝ որ թռչի 'ի տուէ :

Յիրէ որ շրջի 'ի խաւարի , 'ի գայթակղութենէ դիւին 'ի հասարակ աւուր :

Անկցին 'ի կողմանէ քումմէ հազարք . և բիւրք ընդ աջմէ քումմէ . և առ քեզ
ինչ ոչ մերձեսցին :

Իայց միայն աչօք քովք հայեսցիս դու , և զհատուցումն մեղաւորաց տեսցես .
զի դու տէր յոյս իմ ես :

Օ, բարձրեալն արարեր քեզ ապաւեն . զի ոչ հասցեն առ քեզ չարք , և տան-
ջանք մի՛ մերձեսցին 'ի յարկս քո :

Հրեշտակաց իւրոց պատուիրեալ է վասն քո , 'ի պահել զքեզ յամենայն ճանա-
պարհս քո :

Ի բազուկս իւրեանց ընկալցին զքեզ . զի մի՛ երբէք հարցես զքարի զոտն քո :

Ի վերայ իժից և քարբից գնասցես դու , և առ ոտն կոխեսցես զառիւծն և ըզ-
վիշապն :

Քանզի յիս յուսացաւ , և փրկեցից զնա . հովանի եղէց նմա , զի ծանեաւ զա-
նուն իմ :

Արդասցէ առ իս՝ և ես լուայց նմա . և առ նմա եղէց 'ի ներդութեան :

Փրկեցից և փառաւոր արարից զնա . երկայն աւուրրք լցուցից , և ցուցից նմա
զփրկութիւն իմ :

Առ քեզ տէր համբարձի զաչս իմ , որ բնակեալդ ես 'ի յերկինս :

Որպէս աչք ծառայի 'ի ձեռն տեառն իւրոյ , և որպէս աչք աղախնոյ 'ի ձեռն
տիկնոջ իւրոյ :

Այնպէս են աչք մեր առ քեզ տէր Աստուած մեր . մինչև ողորմեսցիս 'ի վե-
րայ մեր :

Ողորմեա մեզ տէր ողորմեա մեզ . զի թաղում լցաք արհամարհանք :
Եւս առաւել լցան անձինք մեր նախատանօք , որք նախատէին զմեզ . և արհա-
մարհանօք ամբարտաւանից :

Եւստուած յանուան քում կեցո զիս , և 'ի զօրութեան քում իրաւ արա ինձ :

Եւստուած լուր աղօթից իմոց , ունկնդիր թանկց բերանոյ իմոյ :

() տարք յարեան 'ի վերայ իմ , և հզօրք խնդրեցին զանձն իմ . և ոչ համարե-
ցան զքեզ Եւստուած առաջի իւրեանց :

Եւս Եւստուած օգնական իմ , և տէր ընդունող հոգւոյ իմոյ :

Ի դարձուցանել զչարն 'ի թշնամիս իմ , ճշմարտութեամբ քով սատակեա զնոսա ,
Եւ կամօք իմովք պատարագս մատուցից քեզ . և խոստովան եղէց անուան քում
տէր , զի թարի է :

Յամենայն նեղութենէ իմէ փրկեցեր զիս , և 'ի թշնամիս իմ ետես ակն իմ :

Փառք Հօր և Որդւոյ և" .

Վահանայն : Օրարձրեալն զՎրիստոս արասցուք մեզ ապաւեն , զի ոչ հաս-
ցեն առ մեզ չարք . և տանջանք մի՛ մերձեցին 'ի յարկս մեր :

— Սրիւսաբն : Եւ մեք միաբան զողորմութիւն 'ի տեառնէ խնդրելով , ա-
սացուք ամենեքեան միաբանութեամբ :

— Վահանայն : Տէր ողորմեա . տէր ողորմեա . տէր" :

Յոյս կենաց՝ ընդունող աղօթից՝ քաւիչ մեղաց և կատարիչ խնդրուածաց
Վրիստոս Եւստուած մեր . ընկալ զպաղատանս մեր 'ի ժամ երեկոյիս : Եւր մեզ
տէր և ողորմեա . ներեա քաւեա և թող զմեզս մեր : արժանաւորեա գոհու-
թեամբ փառաւորել զքեզ ընդ Հօր և ընդ սրբոյ Հոգւոյդ . այժմ և" :

— Սրիւսաբն : Յիշեա տէր զպաշտօնեայս քո" :

— Վահանայն : Թարերար և թաղումողորմ Եւստուած" :

— Իսկ 'ի կէ-բախէ և 'ի կէ-բախէսի , շինի հաճեալն շաբաթնն՝ առ —

— Սրիւսաբն : Խնդրեցուք հաւատով միաբանութեամբ 'ի տեառնէ՝ զի զո-
ղորմութեան զշնորհս իւր արացէ 'ի վերայ մեր : Տէրն ամենակալ կեցուցէ և ու-
ղորմեսցի :

— Եփեմեան : Կեցո տէր :

Տէր ողորմեա . Տէր ողորմեա . Տէր ողորմեա :

— Վահանայն : Թագաւոր խաղաղութեան օգնական և փրկիչ անձանց մերոց
Վրիստոս Եւստուած մեր . պարսպեալ պահեա զժողովուրդս քո ընդ հովանեաւ
ամենազօր աջոյ քոյ 'ի խաղաղութեան : Փրկեա յերևելի և յաներևոյթ թշնամ-
ւոյն . արժանաւորեա գոհութեամբ փառաւորել զքեզ ընդ Հօր և ընդ սրբոյ
Հոգւոյդ . այժմ և միշտ և յաւ" :

() րհնեալ տէր մեր" : Հայր մեր որ" :

ԿԱՐԳԱԽՈՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ ԱՂՕԹԻՑ ԿԻՒՐԱԿԷ ԵՒ ՏԷՐՈՒՆԱԿԱՆ ԱԽՈՒՐՑ

— Վահանայն : () րհնեալ տէր մեր : Հայր մեր որ յեր : Տէր եթէ :

— Սարկաւազն : Այլ ևս խաղաղութեան զտէր աղա :

— Վահանայն : () րհնութիւն և փառք Հօր և :

— Գալիլէոս : Տէր զի բազում եղեն :

Յիշեսցուք ի գիշերի զանուն քո տէր :

Ի զխնացեն սիրտք մեր զբան բարի . և լեզուք մեր պատմեսցեն զդործս երկնաւոր թագաւորիդ :

Ի մէջ գիշերի յարուցեալ խոստովանեսցուք զքեզ տէր :

Օ, աղօթս մեր տացուք քեզ տէր . ի գաւիթս քո ի մէջ նոր Արուսաղէմի :

Ի գիշերի համբարձցուք զձեռս մեր սրբութեամբ առ քեզ տէր :

Ի ձայն գոհութեան ամենայն հոգիք օրհնեցէք զտէր :

— Օ, արթիք փառք իմ, զարթիք . և ես զարթեայց առաւօտեաց . ալէլուիա :

Օ, արթիք ընդ զուարթունս, մանկունք վերինն սիօնի . ալէ :

Օ, արթիք որդիք լուսոյ, ի յօրհնութիւն հօրն լուսոյ . ալէ :

Օ, արթիք փրկեալք արեամբ . և տուք զփառս փրկողին . ալէ :

Օ, արթիք նոր ժողովուրդք, նոր երգս առեալ նորողողին . ալէ :

Օ, արթիք հարսունք հոգւով սպասեալք դալոյ սուրբ փեսային ալէ :

Օ, արթիք վառեալք լուսով ըստ իմաստուն սուրբ կուսանացն . ալէ :

Օ, արթիք պատրաստեցէք իւր լապտերաց զջերմ արտասուս . ալէ :

Օ, արթիք և մի ննջէք, նման յիմար կուսից նիրհէք . ալէ :

Օ, արթիք երկիրպագցուք և արտասուգ զայս ասացուք . ալէ :

— Օ, արթիր ընդէր ննջես . տէր մի մերժեր զմեզ իսպառ :

Իրի տէր օգնեա մեզ . տացուք անուանդ քում զփառս :

Ի յժմ և յաւէտ . Հօր և Արդւոյ, և սուրբ Հոգւոյն . ամէն :

— Օ, արթուցեալքս ի զբաղմանէ գիշերային հանգստենէ :

Շնորհեսցէ մեզ մարդասէր տէր մխիթարութիւն և ի սփոփանս եկեղեցւոյ :

Եհիւ և գողութեամբ կացցուք ի յաղօթս :

Այկեալ խոստովանեսցուք զյանցանս :

Այլ գտցուք ի Վրիստոսէ զքաւութիւն և զմեծ զողորմութիւն :

— Ենթաժանելի և համագոյ Արրորդութեանդ . համաձայնեալք ընդ զօրս երկնից . փառս մատուցանեմք :

Փառք քեզ : Ար յանարուեստ յաթոռ բարձրացեալ հանգչիս . սուրբ Եստուած հզօր և սքանչելագործ :

Փառք քեզ : Ար յանէից գոյացուցեր զամենայն արարածս . սուրբ Եստուած անձառ Հօր անեղ Արդի :

Փառք քեզ : Որ տեսչութեամբ խնամես զամենայն արարածս . սուրբ Աստուած
բղխումն անսպառ աղբեր :

Տէր : Դողովուրդապետք եկեղեցւոյ 'ի քէն հայցեն ասելով . հովիւ բարի . ողորմեա բանաւոր հօտի :

Ամէն . Ալէլուիա . ալէլուիա . ալէլուիա :

Ամէն . Ալէլուիա . ալէլուիա . ալէլուիա :

— Սարկիս : Օ, արթուցեալքս ամենքեան" :

— Դաւիթ : Աշխարհ ամենայն . առ իս նայեցեալ . ակտակից լերուք : Բա-
նամ զշրթունս . բարբառիմ լեզուաւս . բողոքեմ զանձնէս . տէր ողորմեա . տէր ողորմեա . տէր ողորմեա :

Գող եղէ մեղաց . գտող կորստեան . գուր ինձ փորեցի : Վաւեցի զանձն իմ . դաւաճանեցի . դարան գործեցի . տէր ողորմեա . տէր :

Նըբեմն էի լոյս . և այժմ եմ խաւար . և ստուեր մահու : Օ, իմրդ պատմեցից . զմիւ մեղաց իմոց . զի բազում են յոյժ . տէր ողորմեա :

Նըկինք և երկիր . եկայք ողբացէք . եղկելի զանձն իմ : Նտրեցի զչարն . ընկա-
լայ կամաւ . զհոյս մեղաց : տէր ողորմեա :

Թաթաւիմ տղմով . թաւալիմ 'ի մեղս . թօթալիլ չկարեմ : Դանտ ակտիւ լցեալ
ժահահօտ եղէ . ժամանակս բազումս տէր ողորմեա :

Ի բաց մեկնեցայ . 'ի սուրբ խորհրդոց . 'ի բարեաց գործոց : Լա վարկաւ անձն
իմ . լուսոյն հեռանալ . լինիլ ընդ խաւար տէր ողորմեա :

Խորհուրդք չարին , խաբեն զհոգիս . խորասոյլ առնեն : Դաժկեն անդրնդօք .
ծիծաղին գլորմամբս . ծանակ զիս առնեն . տէր ողորմեա :

Կամաւ կորացայ . կարկամեալ անձամբս . կանգնիլ ոչ կարեմ : Հուր մեղաց կի-
զող . հրդեհեաց որ յիս . հոգեոր բարիս . տէր ողորմեա :

Չաղկեցայ մեղօք . ձաղեցին տեսողք . ձանձրացաւ հոգիս : Ղեղի դառնութեան .
շողեալ 'ի սիրտ իմ . զամպար իմ շիջաւ . տէր ողորմեա :

Շաշկմամբ մեղաց . ճաշեցի զմահ . ճոխս աղքատացայ : Սեռեալ եմ հոգւովս .
մոլորեալ մտօքս . միայն կամ մարմնովս . տէր ողորմեա :

Յորոգայթ մահու . յորսողին անկայ . յաղթեցայ յակտից : Վետից թշնամւոյն .
նշաւակ եղէ . նոր միշտ խոցոտիմ . տէր ողորմեա :

Հուրջ պատեալ զինե . շունք բազումք եղին . շաղախին արեամբս : Որս եղէ չա-
րին . ուռկանաւ մեղաց . որսացաւ զանձն իմ . տէր ողորմեա :

Չարաչար վշտօք . չարչարի անձն իմ . չունիմ դադարումն : Պարտապան գտայ .
պարտուց յանցանաց . պարտեալս 'ի մեղաց . տէր ողորմեա :

Գանամ զղնաւ . ջեռանիմ դարձեալ . ջեռնում հրով մեղաց : Ուաբբի կոչեցայ .
ռակայ անուանիմ . ռամկական վարուքս . տէր ողորմեա :

Սիրով ցանկութեան . սաստիկ բարկութեան . սիրտ իմ խոցեալ է : Սիրօք յան-
ցանաց . վշտանայ հոգիս . վարանեալ շրջիմ . տէր ողորմեա :

Տիրեցին ինձ չարք . տարագիր հանին . տիրական գրկացն : Բաբունւոյն բարւոյ . բախ-
ճաղան ձայնին . բոտինս ոչ լուայ . տէր ողորմեա :

Յանկութիւն չարեաց . ցանկալի դիմօք . ցաւեցոյց զաչս իմ . իւրաքանչիւրոց .
 ւիւսմամբ խուռն ախտից . ւիւծեալ է հոգիս . տէր ողոր՛ :
 Փութացիր անձն իմ . փախչիլ 'ի չարեաց . փափաքիլ բարեաց : Քեզ միշտ մերձ
 ծանիր . քուն մահու եկեալ . քննող դատաւոր . տէր ողոր՛ :
 Փառք Հօր և Որդւոյ՝ :

Լուստ լուսոյ . արեգակն արդար . առիս լոյս ծագեալ : Բշխումն 'ի հօրէ . բըղ-
 խեա 'ի հոգւոյս . բան քեզ 'ի հաճոյս :

Պանծդ ողորմութեան . գանձիդ ծածկելոյ . գտող զիս արա : Պուռն ողորմու-
 թեան . դաւանողիս բաց . դասեցո վերնոցն :

Երբեակ միութիւն . եղելոց խնամող . և ինձ ողորմեա : Օտարմիր տէր յօգնել .
 զարթո զթմրեալս . զուարթնոց նմանիլ :

Եդ հայր անսկիզբն . էակից Որդի . է միշտ սուրբ Հօգի : Բնկալ զիս պթած .
 ընկալ ողորմած . ընկալ մարդասէր :

Թագաւոր փառաց . թողութեանց տուող . թող ինձ զյանցանս : Ժողովող
 բարեաց . ժողովեա և զիս . ժողովս անդրանկաց :

Ի քէն տէր հայցեմ . 'ի մարդասիրէդ . ինձ թշկուութիւն : Եր կեանք մեռելոյս .
 լոյս խաւարելոյս . լուծանող ցաւոյս :

Խորհրդոց դիտող . խաւարիս շնորհեա . խորհուրդ լուսաւոր :

Նունդ հօր ծոցոյ . ծածկելոյս ստուերաւ . ծագեա լոյս փառաց :

Կենարար փրկիչ . կեցո զմեռեալս . կանգնեա զգլորեալս : Հաստեա հաւատով .
 հաստատեա յուսով . հիմնեցո սիրով :

Չայնիւս աղաչեմ . ձեռօքս պաղատիմ . ձիր բարեաց շնորհեա : Ղամբարամբ լու-
 սոյ . ղեկավար ճարտար . ղողեալս ամրացո :

Ճառագայթ փառաց . ճանապարհ ինձ ցոյց . ճեպել 'ի յերկինս : Սիածինդ Հօր .
 մոյծ զիս յառագաստ . մաքուր հարսանեաց :

Յորժամ գաս փառօք . յահագին աւուրն . յիշեա զիս Քրիստոս : Նորոգող հը-
 նութեանց . նորոգեա և զիս . նորոգ զարգարեա :

Շնորհատու բարեաց . շնորհեա զքաւութիւն . շնորհեա զթողութիւն : Ուրախա-
 ցո տէր . ոգւոյս փրկութեամբ . ոյր վասն եմ 'ի սուգ :

Չար մշակողին . չար սիրմանց նորին . չորացո զպտուղն : Պարգեւիչ բարեաց .
 պարգեւեա իմոց . պարտեացս զթողութիւն :

Յուր շնորհեա աչացս . ջերմ հեղուլ զարտօսր . ջնջել զյանցանս : Ուետինդ քաղ-
 ցու . ռամ հոգւոյս արբո . ռահ ցոյց ինձ լուսոյ :

Սէր անուն Յիսուս . սիրով քով ճմլեա . սիրտ իմ քարեղէն : Սասն գթութեան
 վասն ողորմութեան . վերստին կեցո :

Տենչալոյդ տեսլեամբ . տուր ինձ յագենալ . տէր Յիսուս Քրիստոս : Բաբունդ
 երկնաւոր . բոտեա զաշակերտս . բամից երկնայնոց :

Յօղ արեան քո տէր . ցօղեա 'ի հոգիս . ցնծացէ անձն իմ : Իւծեալս մեղօք .
 ւիւծեալ աղաչեմ . ւիւսել ինձ բարիս :

Փրկիչ բողոքից . փութա զիս փրկել . փորձութեանց մեղաց , Վաւիչ յանցանաց ,
քաւեա զօրհնաբանս , քեզ երգել զփառս :

Փառք Հօր և Որդւոյ :

— Վահանայն : Օքէն գոհանամք տէր Աստուած :

— Աստուած . և զինչ ասուին ասէն ըստ յայնչին կանոնագրութի —

— Վաւիչ : — Եւ — Վատեա տէր զայնոսիկ . ոյք դատեն զիս . ալէլուիա .
մարտիր ընդ այնոսիկ որք մարտնչին ընդ իս . ալէլուիա :

Առ զղէն և զասպար քո . և արի յօգնել ինձ . հան զսուր քո ընդդէմ հալած-
չաց իմոց , արգել զնոսա . և ասա դու ցանձն իմ , թէ փրկութիւն քո ես եմ :
Ամաչեսցեն և յամօթ լիցին՝ ոյք խնդրէին զանձն իմ . դարձցին յետս և ամաչե-
ցեն , ոյք խորհէին ինձ չար :

Ազիցին նոքա որպէս փոշի առաջի հողմոյ . և հրեշտակ տեառն նեղեսցէ զնոսա :

Ազիցին ճանապարհք նոցա 'ի խաւար և 'ի դայթակղութիւն , և հրեշտակ Աստու-
ծոյ հալածեսցէ զնոսա :

Ի նանիր թագուցին ինձ որոգայթ յապականութեան իւրեանց , և 'ի նանիր նա-
խատեսցին զանձն իմ :

— Տէր՝ յերկինս է ողորմութիւն քո . ճշմարտութիւն քո մինչև յանպս . ա-
լէլուիա . ալէլուիա :

Արդարութիւն քո որպէս լերինք Աստուած . իրաւունք քո որպէս խորք բազումք .
զմարդիկ և զանասուն կեցուցանես դու տէր :

Որպէս զի բազում արարեր զողորմութիւն քո Աստուած . այլ որդիք մարդկան
'ի հովանի թեոց քոց յուսասցին :

Արբեսցին նոքա 'ի պարարտութենէ տան քո . և զուղիս փափկութեան քո տա-
ցես ըմպել նոցա :

Ի քէն է տէր աղբիւր կենաց . և լուսով երեսաց քոց տեսանեմք զնոյս :

Օգտեա զողորմութիւնս քո՝ ոյք ճանաչեն զքեզ , զարդարութիւնս քո՝ ոյք ու-
ղիղ են սրտիւք :

Մի եկեսցեն 'ի վերայ մեր ոտք ամբարտաւանից , և ձեռք մեղաւորաց մի՛ դողա-
ցուցեն զմեզ :

Անդ անկցին ամենեքեան՝ ոյք գործեն զանօրէնութիւն . մերժեսցին և այլ մի՛ կա-
րացեն հաստատիլ :

Փառք Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ : Ալէլուիա . Ալէլուիա :

— Եւ — Ասաց անզգամն 'ի սրտի իւրում թէ ոչ գոյ Աստուած . ալէլուիա . ապա-
կանեցան և սղծեցան յանօրէնութեան իւրեանց . և ոչ դք է որ առնէ զքաղց-
րութիւն . ալէլուիա :

Աստուած յերկնից նայեցաւ յամենայն Որդիս մարդկան , տեսանել թէ իցէ՞ դք
իմաստուն՝ որ խնդրիցէ զԱստուած :

Լճենեքեան խոտորեցան 'ի միասին , և անպիտանացան :
 Ոչ ոք է որ առնէ զբարի , և չէ ոք մինչև 'ի մի :
 Որպէս ոչ ծանիցեն ամենեքեան , ոյք գործեն զանօրէնութիւն :
 Ոյք ուտէին զժողովուրդ իմ որպէս կերակուր հացի . և առ Լստուած ոչ կար-
 դացին :

— Օ, ի ոչ գոյր նոցա փոխանակ . և ոչ երկեան յԼստուծոյ . ալէլուիա . ա" :
 Ձգեաց զձեռն իւր 'ի հատուցանել նոցա . և նոքս պղծեցին զօրէնս նորա :
 Բաժանեցան 'ի սրտմտութենէ երեսաց նորա . և եհաս 'ի սիրտս նոցա :
 Կակուղ էին բանք նոցա քան զձէթ , և ինքեանք որպէս սլաք :
 Ընկեալ 'ի տէր զհոգս քո՝ և նա կերակրէ զքեզ . և ոչ տայ յաւիտեան սասա-
 նութիւն արդարոյ ,
 Դու Լստուած իջուցես զնոսա 'ի գուռ ապականութեան . արք արիւնահեղք և
 նենգաւորք մի՛ հասարակեացեն զաւուրս իւրեանց . այլ ես 'ի քեզ տէր յուսա-
 ցայ :

Փառք Հօր և" : Եւթմ և միշտ և" : Եւէլուիա . Եւէլուիա :

— Բ) — Ի քեզ տէր յուսացայ , մի՛ ամաչեցից յաւիտեան . ալէլուիա . յար-
 դարութեան քում փրկեա և ապրեցո զիս . ալէլուիա :
 Խոնարհեցո առ իս զունկն քո , և կեցո զիս :
 Լիւր իմ Լստուած ապաւէն , և տեղի ամուր կեցուցանել զիս . զի հաստատու-
 թիւն իմ և ապաւէն իմ դու ես :
 Լստուած իմ , փրկեա զիս 'ի ձեռաց մեղաւորի , 'ի ձեռաց անօրինի և անիրաւի :
 Դու ես համբերութիւն իմ տէր , տէր յոյս իմ 'ի մանկութենէ իմմէ :
 Ի քեզ հաստատեցայ ես յարգանդէ , յորովայնէ մօր իմոյ դու ես ապաւէն իմ .
 և առ 'ի քէն է օգնութիւն իմ յամենայն ժամ :

— Երկիրպագեն նմա ամենայն թագաւորք երկրի , և ամենայն ազգք ծառա-
 յեացեն նմա . ալէլուիա . ալէլուիա :
 Օ, ի փրկեաց զաղքատն 'ի ձեռաց հզօրի . զաղքատն և զտնանկն , որոյ ոչ է իւր
 օգնական :
 Ընխայեցէ նա յաղքատն և 'ի տնանկն . և զանձինս տնանկաց կեցուցէ . 'ի վաշխից
 չարաց փրկեցէ զանձինս նոցա :

Պատուական է անուն նորո առաջի նոցա . կեցցէ , և տացի նմա յոսկւոյն արա-
 բացոց :

Էջաղօթս կացցեն առ նա յամենայն ժամ . և զօրհանապազ օրհնեացեն զնա :
 Եղիցի հաստատութիւն ընդ ամենայն երկիր . և 'ի վերայ գլխոց լերանց :
 Բարձրացի քան զլիբանան պտուղ նորա . և ծաղկեցի 'ի քաղաքի տեառն որպէս
 խոտ երկրի :

Եղիցի անուն տեառն օրհնեալ յաւիտեան . զի յառաջ քան զարե է անուն նորա :
 Ի նա օրհնեցին ամենայն ազգք երկրի , և ամենայն ազինք երանիցեն նմա :

() Երհնեալ տէր Աստուած խորայելի որ առնէ սքանչելիս միայն . և օրհնեալ է առնուն սուրբ փառաց նորա յաւիտեան , լցցի փառօք նորա ամենայն երկիր . եղիցի եղիցի :

Փառք և շօր և Որդ" : Այժմ և միշտ : Ալէլուիա . Ալէլուիա :

— ԲԻ — Օղորմութիւնս քո տէր յաւիտեան օրհնեցից . ալէլուիա . ալէլուիա . ազգէ յազգ պատմեցից ճշմարտութիւնս քո բերանով իմով . ալէլուիա : Ասացեր՝ թէ աշխարհս ողորմութեամբ շինեցի , յերկինս պատրաստ եղիցի ճշմարտութիւն քո :

Եղի ուխտ ընտրելոց իմոց . երգուայ դաւթի ծառայի իմոյ : Տաւիտեան հաստատեցից զզաւակ քո . և շինեցից ազգէ յազգ զաթոռ քո : Խոստովան եղիցին երկինք սքանչելեաց քոց տէր , և ճշմարտութիւն քո յեկեղեցիս սրբոց :

Ո՛վ է յամպս որ հաւասարի քեզ . կամ ո՛վ նմանիցի տեառն յՈրդիս Աստուծոյ :

— Դարձուցեր զօգնութիւն 'ի սրոյ նորա . և ոչ ընկալար զնա 'ի պատերազմի . ալէլուիա . ալէլուիա :

Ենարգեցեր զսրբութիւն նորա , և զաթոռ նորա յերկիր կործանեցեր :

Նուազ արարեր զաւուրս ժամանակաց նորա . և հեղեր զնովաւ զամօթ :

Ինչեւ յերթ դարձուցանես զերեսս քո իսպառ . բորբոքեսցի որպէս հուր բարկութիւն քո :

Իսկ արդ յիշեա և տես՝ թէ ո՛վ է իմ հանգիստ , միթէ 'ի զո՛ւր ինչ ստեղծիր զամենայն Որդիս մարդկան :

Ո՛վ է մարդ որ կեցցէ՝ և ոչ տեսցէ զմահ . կամ փրկեսցէ զանձն իւր 'ի ձեռաց դժոխոց :

Ո՛ւր են ողորմութիւնք քո տէր առաջինք , զոր երգուար դաւթի ճշմարտութեամբ քով :

Յիշեա զնախառնինս ծառայի քոյ , զոր ընկալայ 'ի ծոց իմ՝ յազգաց բազմաց :

Օր նախատեցին թշնամիք քո տէր . նախատեցին փոխանակ օծելոյ քոյ :

() Երհնեալ տէր Աստուած յաւիտեանս յաւիտենից . եղիցի . եղիցի :

Փառք շօր և Որդ" : Այժմ և միշտ : Ալէլուիա . Ալէլուիա :

— ԲԵ — Խոստովան եղերուք տեառն զի քաղցր է . ալէլուիա . զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա . ալէլուիա :

Ո՞ր Խօսեսցի զզօրութիւնս տեառն . լսելի արասցէ զամենայն օրհնութիւնս նորա :

Երանի՛ ոյք պահեն զիրաւունս , և առնեն զարդարութիւն յամենայն ժամ :

Յիշեա զմեզ տէր ընդ հաճոյս ժողովրդեան քոյ . և այց արա մեզ 'ի փրկութեան քում :

Տեսցուք մեք զքաղցրութիւն ընտրելոց քոց . ուրախ եղիցուք մեք յուրախութիւն ազգի քոյ . և գովիցուք մեք 'ի ժառանգութեան քում :

Մեղաք մեք ընդ հարսն մեր, անօրինեցաք և յանցեաք :

—Սատնեաց զնոսա 'ի ձեռս հեթանոսաց . տիրեցին նոցա ատելիք իւրեանց , և թշնամիք իւրեանց նեղեցին զնոսա . և խոնարհ եղին 'ի ներքոյ ձեռաց նոցա . ալէլուիա . ալէլուիա :

Ինչպէս անգամ փրկեաց զնոսա , և նոքա դառնացուցին զնա 'ի խորհուրդս իւրեանց . և կորացան յանօրէնութեան իւրեանց :

Հայեցաւ տէր 'ի նեղութիւնս նոցա , 'ի լսել ձայնի աղօթից նոցա :

Յիշեաց զուխտ իւր , և զղջացաւ ըստ բազում ողորմութեան իւրում . և ետ ըզնոսա 'ի գթութիւնս առաջի ամենայն դերչաց նոցա :

Փրկեա զմեզ տէր Աստուած մեր . և ժողովեա զմեզ 'ի հեթանոսաց :

Խոստովան եղիցուք անուան քում սրբոյ . և պարծեսցուք յօրհնութիւնս քո .

() րհնեալ տէր Աստուած իսրայէլի . յաւիտեանս յաւիտենից :

Եւ ասացէ ամենայն ժողովուրդն . եղիցի եղիցի :

Փառք Հօր և" : ԱյԺմ և" : Ալէլուիա . Ալէլուիա :

—ԳԷ—Արարի իրաւունս և արդարութիւն . ալէլուիա . մի՛ մատներ զիս 'ի ձեռս նեղչաց իմոց . ալէլուիա :

Ընկալ զծառայս քո 'ի բարի . զի մի՛ ամբարտաւանք զզուեսցեն զիս :

Ապասեցին աչք իմ փրկութեան քում տէր , և բանից արդարութեան քո :

Արա ընդ ծառայի քում տէր ըստ ողորմութեան քում . զարդարութիւնս քո ուստինձ :

Նօառայ քո եմ ես , իմաստուն արա զիս , և ծանեայց զվկայութիւնս քո :

Ճամ է պաշտել զտէր . խափանեցին զօրէնս քո :

—Սերձեսցին խնդրուածք իմ առաջի քո տէր . ըստ բանի քում իմաստուն արա զիս . ալէլուիա . ալէլուիա :

Ստցեն աղօթք իմ առաջի քո տէր . և բանիւ քո փրկեա զիս :

Ինչպէս շրթունք իմ զօրհնութիւնս քո , յորժամ ուսուսցես ինձ զարդարութիւնս քո :

Խօսեսցի լեզու իմ զբանս քո . զի ամենայն պատուիրանք քո արդարութեամբ են :

Եղիցի ձեռն քո 'ի կեցուցանել զիս . զի զպատուիրանս քո ընտրեցի :

Հանկացայ փրկութեան քում տէր , և օրէնք քո խօսք իմ էին :

Կեցցէ անձն իմ , օրհնեսցէ զքեզ . և իրաւունք քո օգնեսցեն ինձ :

Սողորեցայ ես որպէս զոչխար կորուսեալ . խնդրեա զծառայս քո , զի զպատուիրանս քո ես ոչ մոռացայ :

Փառք Հօր և" : ԱյԺմ և միշտ և" : Ալէլուիա . Ալէլուիա :

—ԴԸ—() րհնեա անձն իմ զտէր . օրհնեցից զտէր 'ի կեանս իմ . ալէլուիա . մաղմոս ասացից Աստուծոյ իմոյ՝ մինչև եմ ես . ալէլուիա :

Ս'ի յուսայք յիշխանս յորդիս մարդկան . զի ոչ գոյ փրկութիւն 'ի նոսա :

Այլքէ հողի 'ի նոցանէ' և դարձցին անդրէն 'ի հող . և յայնմ աւուր կորիցեն
ամենայն խորհուրդք նոցա :

Արանի ազգի՝ որոյ տէր Մատուած յակորայ օգնական է նմա . և յոյս նորա 'ի
տէր Մատուած է :

Ուրար զերկինս և զերկիր , զծով՝ և զամենայն որ 'ի նոսա :

Ու պահէ զճշմարտութիւն յաւիտեան . և առնէ իրաւունս զըկելոց :

— Գովեա երուսաղէմ՝ զտէր . ալէլուիա :

Եւ օրհնեա զՄատուած քո սիօն :

Օ, ի զօրացոյց զնիւս դրանց քոց , և օրհնեաց զորդիս քո 'ի քեզ :

Ու եդ զսահմանս քո 'ի խաղաղութիւն . պարարտութեամբ ցորենոյ լոյս զքեզ :

Եւ աքէ զբան իւր յերկիր . վաղվաղ ընթանան պատգամք նորա :

Գնէ զձիւն որպէս զասր , և զմեգ որպէս փոշի ցանեաց :

Եւ կանէ զսառն որպէս սլատառս . առաջի ցրտոյ նորա ո՞ կարէ կեալ :

Եւ աքէ զբան իւր՝ և հալէ զնոսա . շնչեսցեն հողմք՝ և գնասցեն ջուրք :

Պատմէ զբան իւր յակորայ , զարդարութիւն և զիրաւունս իսրայէլի :

Այսպէս արար ամենայն ազգաց տէր . և զդատաստանս իւր ոչ յայտնեաց նոցա :

Փառք Հօր և" : Եւ յիմ և" : Ալէլուիա . Ալէլուիա :

— ԴԷ — Սիրեցից զքեզ տէր զօրութիւն իմ , ալէլուիա . տէր հաստատիչ իմ , ա-
պաւէն իմ և փրկիչ իմ . ալէլուիա :

Մատուած օգնական իմ , և ես յուսամ 'ի նա . ապաւէն իմ , եղջիւր փրկու-
թեան իմոյ՝ ընդունելի իմ է :

Օրհնելով կարգացից առ տէր , և 'ի թշնամեաց իմոց ապրեցայց :

Շուրջ եղեն զին և երկունք մահու . և ուղիք անօրէնութեան խռովեցուցին զիս :

Այլ չաք դժոխոց պաշարեցին զիս . և ժամանեցին ինձ որոգայթք մահու :

Ի նեղութեան իմում ես առ տէր կարգացի , և առ Մատուած իմ աղաղակեցի :

— Օգնեցուցեր ինձ զօրութիւն 'ի պատերազմի . և զյարուցեալսն 'ի վերայ
իմ ներքոյ իմ արարեր . ալէլուիա . ալէլուիա :

Օ, թշնամիս իմ հալածականս արարեր . և զատելիս իմ սատակեցեր :

Եւ աղաղակեցին , և ոչ ոք էր որ փրկէր զնոսա . կարգացին առ տէր , և ոչ լուաւ
նոցա :

Սանրեցից զնոսա որպէս փոշի առաջի հողմոյ . և որպէս կաւ գռեհաց կոխեցից
զնոսա :

Փրկեսցէ զիս տէր 'ի հակառակութենէ ժողովրդոց . և կացուցէ զիս գլուխ հե-
թանոսաց :

Ժողովուրդ՝ զոր ոչ գիտէի , ծառայեաց ինձ . և 'ի լուր ականջաց լուաւ ինձ :

Արդիք օտարաց ստեցին ինձ . որդիք օտարաց մաշեցան , և կաղացան 'ի շաւղաց
իւրեանց :

Կենդանի է տէր՝ և օրհնեալ է Մատուած . և բարձր եղիցի Մատուած փրկու-
թեան իմոյ :

Լստուած է որ խնդրէ զվրէժ իմ . և հնազանդ անէ զժողովուրդս ընդ ինե :
Փրկիչ իմ 'ի թշնամեաց իմոց բարկացողաց . յայնցանէ որք յարուցեալ են 'ի վե-
րայ իմ . բարձր արարեր զիս . և յառնէ անիրաւէ փրկեցեր զիս :
Այսան աշտորիկ՝ խոստովան եղէց քեզ 'ի հեթանոսս . և անուան քում սաղմոս ա-
սացից :

Մեծ արարեր զփրկութիւն թագաւորի նորա . առնել ողորմութիւն ընդ օծելոյ
նորա Դաւթի , և ընդ զաւակի նորա ազգէ մինչև յազգ :
Փառք Հօր՝ Լսում և ' : Ալէլուիա . Ալէլուիա :

Ամենագլուխ Լուսին Կերակէի Սեթի պահպան և 'Ար Կերակէի :

() Երհնեա անձն իմ զտէր . օրհնեցից զտէր 'ի կեանս իմ . սաղմոս ասացից Լս-
տուածոյ իմոյ՝ մինչև եմ ես :

Մի՛ յուսայք յիշխանս յորդիս մարդկան . զի ոչ գոյ փրկութիւն 'ի նոսա :
Ալցէ հոգի 'ի նոցանէ՝ և դարձցին անդրէն 'ի հող . և յայնմ աւուր կորիցեն ա-
մենայն խորհուրդք նոցա :

Արանի ազգի՝ որոյ տէր Լստուած Յակոբայ օղնական է նմա . և յոյս նորա 'ի
տէր Լստուած է :

Ար արար զերկինս և զերկիր , զծով և զամենայն որ է 'ի նոսա :

Ո պահէ զճշմարտութիւն յաւիտեան . և առնէ իրաւունս զըկելոց :

Տայ հաց քաղցելոց . և արձակէ զկապեալս տէր :

Տէր բանայ զաչս կուրաց . և կանգնէ զզլորեալս տէր :

Տէր սիրէ զարդարս . տէր պահէ զպանդուխտս . զորքս՝ և զայրիս ընդունի տէր :
և զճանապարհս ամբարշտաց կորուսանէ :

Թագաւորեսցէ տէր յաւիտեան , Լստուած քո սիօն՝ ազգէ մինչև յազգ :

— () Երհնեցից զքեզ դոհութեամբ 'ի կեանս իմ . սաղմոս ասացից քեզ Քը-
րիստոս թագաւոր յաղթական նոր երդով օրհնութեամբ :

— () Երհնեցէք զտէր՝ զի բարի է . սաղմոս ասացէք Լստուածոյ մերում քաղցր
եղիցի օրհնութիւն :

Երհնէ զերուսաղէմ տէր . և զցրուեալսն իսրայէլի ժողովէ :

Իժշկէ զբեկեալ սիրտս , և պատէ զամենայն վէրս նոցա :

Ո թուէ զբաղմութիւն աստեղաց . և զամենեւեան պնոսա յանուանէ կոչէ :

Մեծ է տէր , և մեծ է զօրութիւն նորա . իմաստութեան նորա ոչ գոյ բաւ :

Ընդունի զհեզս տէր . և խոնարհ առնէ զամբարտաւանս մինչև յերկիր :

() Երհնեցէք զԼստուած խոստովանութեամբ . սաղմոս ասացէք նմա օրհնութեամբ :

Ո զգեցոյց զերկինս ամպովք . և պատրաստ արար զանձրե իւր յերկիր :

Ի ուսոյց զիստ 'ի լերինս , և զգալարի՝ 'ի ծառայութիւն մարդկան :

Ո տայ անասնոց կերակուր . ձագուց ագռաւուց՝ ոյք կարգան առ նա :

Ոչ թէ ընդ զօրութիւնս ձիոյ կամեցաւ տէր , և ոչ ընդ իրանս առն հսկայի
հաճեցաւ :

Եւ չաճեցաւ տէր ընդ երկիւղածս իւր . և ընդ այնոսիկ՝ ոյք յուսան յողորմութիւն նորա :

— Բազմաթիւք քեզ Վրիստոս գոհութիւնք երկիւղածաց անուան քո . զոր յուսացուցեր ողորմութեամբ քով 'ի խորհուրդս կենսաբեր գալստեանդ քոյ :

— Գովեա երուսաղէմ զտէր :

Եւ օրհնեա զՄատուած քո սիօն :

Օյ զօրացոյց զնիգս դրանց քոց , և օրհնեաց զորդիս քո 'ի քեզ :

Ո եդ զսահմանս քո 'ի խաղաղութիւն , սրբաբառութեամբ ցորենոյ լցոյց զքեզ :

Եւ աքէ զբան իւր յերկիր . վաղվաղ ընթանան պատգամք նորա :

Դնէ զձիւն որպէս զասր , և զմէդ որպէս փռչի ցանեաց :

Եւրկանէ զսառն որպէս պատառս . առաջի ցրտոյ նորա ո՞ կարէ կեալ :

Եւ աքէ զբան իւր՝ և հալէ զնոսա . շնչեսցեն հողմք՝ և գնասցեն ջուրք :

Պատմէ զբան իւր յակորայ , զարդարութիւն և զիրաւունս խորայէլի :

Ոչ այսպէս արար ամենայն ազգաց տէր . և զգատաստանս իւր ոչ յայտնեաց նոյա :

— Օ քեզ Վրիստոս գովէ եկեղեցի փրկեալքո սուրբ . ցնծալով տեսանէ զքեզ զփրկողդ եկեալ հայրական իշխանութեամբ 'ի պսակել զսուրբս քո :

Կենսագրութի Պօլսեմոս :

Իշխանք հալածեցին զիս 'ի նանիր . ալէլուիա . և 'ի բանից քոց երկեալ սիրտ իմ . ալէլուիա :

Հնծացայ ես 'ի բանս քո , որպէս այն՝ որ դռանէ աւար բազում :

Օ մեղս ատեցի և անարգեցի , և զօրէնս քո սիրեցի :

Եթմն անգամ յաւուր օրհնեցից զքեզ , վասն իրաւանց և արդարութեան քո :

Խաղաղութիւն բազում է այնոցիկ , ոյք սիրեն զօրէնս քո , և ոչ գոյ 'ի նոսա գայթակղութիւն :

Ապաստցի փրկութեան քում տէր , և զպատուիրանս քո սիրեցի :

Պահեաց անձն իմ զվկայութիւնս քո , և սիրեաց զնոսա յոյժ :

Պահեցից զպատուիրանս՝ և զվկայութիւնս քո . զի ամենայն ճանապարհք իմ առաջի քո են :

— Մերձեցցին խնդրուածք իմ առաջի քո տէր ըստ բանի քում իմաստուն արա զիս :

Մտցեն աղօթք իմ առաջի քո տէր . և բանիւ քո փրկեա զիս :

Իշխեսցեն շթութեք իմ զօրհնութիւնս քո , յորժամ ուսուսցես ինձ զարդարութիւնս քո :

Խօսեսցի լեզու իմ զբանս քո . զի ամենայն պատուիրանք քո արդարութեամբ են :

Եղիցի ձեռն քո 'ի կեցուցանել զիս . զի զպատուիրանս քո ընտրեցի :

Հանկացայ փրկութեան քում տէր . և օրէնք քո խօսք իմ էին :

Կեցցէ անձն իմ , օրհնեսցէ զքեզ , և իրաւունք քո օգնեսցեն ինձ :

Մղորեցայ ես որպէս զոչխար կորուսեալ . խնդրեա զճառայս քո , զի զպատուի-
րանս քո ես ոչ մոռացայ :

Փառք Հօր՝ : Այժմ և՛ : Ալէլուիա . Ալէլուիա :

—Օհի ի նոն-սի-իոյն դպիք ասէն շարական շրջան-ներն . յէտ շրջան-ներն քա-
հանայն ասէ մաղներ —

ՄԱՂԹԱՆՔ ՏԵՐՈՒՆԱԿԱՆ ՏՕՆԻՑ

Փառք հրաշափառ Օննդեան քո տէր . զօրհնեալ և զփառաւորեալ զհրա-
շափ և զյաղթող զՕնուկդ քո սուրբ օրհնեմք և փառաւորեմք : Մարդասէր տէր՝ :

—Իսկ ի Վալարեան Հոգե-ոյն որքոյ շ՛ Մարդասէրն , , այսպէս —

Մարդասէր տէր . վասն սրբուհւոյ կուսին և վասն կենսատու խաչելութեան
տեառն , ընկալ զաղաչանս մեր և կեցո զմեզ :

—Մարդասէր : Այլ ևս խաղաղութեան զտէր աղա՛ :

Այսն սուրբ տեղւոյս շինութեան , և բարեկարգութեան . զտէր աղա՛ :

Այսն ժողովրդեանս՝ որք մտանն ընդ դրունս սրբոյ եկեղեցւոյ . զտէր աղա՛ :

Այսն ընդունելոյ զպաղատանս սոցա ըստ մեծի ողորմութեան իւրում . զտէր՝ :

Այլ ևս՝ . Օհնձինս՝ : Աղորմեաց՝ :

—Քահանայն : Վառ ևս թաղաւոր յաւիտեանս յաւիտենից Վրիստոս Աստ-
ուած մեր : Այլ քեզ ընդ Հօր և Հոգւոյդ սրբոյ վայելէ փառք իշխանութիւն և
պատիւ . այժմ և միշտ և յաւի՛ :

Վաղիքն : Աղիցի անունն տեառն օրհնեալ . ի այսմ հետէ , մինչև ի յաւի-
տեան :

() օրհնեցէք մանկունք զտէր . և օրհնեցէք զանուն տեառն : Աղիցի անուն տեառն
օրհնեալ յայսմ հետէ մինչև ի յաւիտեան : Յարեւելից մինչ ի մուտն արևու
օրհնեալ է անուն տեառն . ի յայսմ հետէ մին՝ :

Փառք և երկրպագութիւն Հօր և Արդւոյ և սրբոյ Հոգւոյն . և այժմ և միշտ
և յաւիտեանս յաւիտենից ամէն . ի յայսմ հետէ մինչև ի յաւիտեան :

Արի տէր օգնեա մեզ , և փրկեա զմեզ , վասն անուան քոյ :

Արի և մի մերժեր զմեզ իսպառ . վասն անուան քոյ :

Թաղաւորեսցէ տէր յաւիտեան՝ Աստուած քո սիօն յաղդէ յաղդ :

() օրհնեա անձն իմ զտէր . օրհնեցից զտէր ի կենդանութեան իմոյ :

—Աստ ընկերանս քահանայն Աւետարան յարու-ներն . իսկ զնի Աւետարանին երգեն—

—Վաղիքն : Փառք յարութեան քոյ տէր . ոչ դադարեցայց Վրիստոս օրհ-
նել զքեզ զամենայն աւուրս կենդանութեան իմոյ : Փառք յարութեան քոյ տէր .
ոչ դադարեցայց Յիսուս գովել զքեզ զամենայն աւուրս կենդանութեան իմոյ :
Աս ոչ դադարեցայց Փրկիչ փառաւորել զքեզ զամենայն աւուրս կենդանու-
թեան իմոյ :

Օճմենայն աւուրս կենաց իմոց ես ոչ դադարեցայց օրհնել զքեզ զՔրիստոս փրկիչդ աշխարհի :

Օճմենայն աւուրս" : Օճմենայն աւուրս" ,

Ե գիշերի համարձէք զձեռս ձեր 'ի սրբութիւն . և օրհնեցէք զտէր :

Եստ օրհնեցէք ամենայն ծառաք տեառն զտէր 'ի սրբութիւն . և օրհնեցէք զտէր :

— Գալ — Դասք լուսեղէն զուարթնոցն սպասէին մեծի գալստեանն տեառն :

Եւ երգէին երգ նոր օրհնեալ է քո սուրբ գալուստդ :

— Զատ — Լուսապայծառ հրեշտակն նստելով 'ի կենսատու գերեզմանին :

Եւ աւետեր կանանցն յարեաւ Եստուած :

— Էփ — Համարձէք իշխանք զգրուես ձեր 'ի վեր : Եւ դայ մտանէ փառք 'ի փառս ,

— Էփ — Իջեալ Հոգին յԱռաքեալսն . և հրազինեաց զընտրեալսն անկէզ 'ի սուրբ վերնատունն : Եւ հանգեաւ նոքօք յաղգս մարդկան զանազան լեզուանց բաժանմամբ :

— Էփ — Յնծայ Թարօր հերմոնիւ . և առաքեալքն 'ի հայրական ձայնէն թմրեալք :

Եւ կենդանեաց և մեռելոց տէր ծանուցին զքեզ Սուլէս և Հեղիաս :

— Էփ — Եստ եկեալ կամաւ տէրն 'ի խաչ : Եւ տարածեաց զբազուկս իւր 'ի նմա :

— Զնն — Հոգի հոգեղէնք ընդ հովիւսն քարոզէին 'ի յանրանից մսուր զբանն բազմեալ : Եւ մոգքն աստեղբն գուշակեալ մատուցին զընծայսն խորհրդոյ :

— Գալ — Բառասնօրեայ տղայ և տէրն օրինադիր տնօրինարար եկն 'ի տաճարն : Եւ Սիմէօն գգուէր գրկօքն . և յօրինաց կապից լուծումն հայցէր 'ի կկանս աւետարանի :

— Սուրբաբան : Օճարձացեալքս մեծաւ ուրախութեամբ աւետեօք յարութեան տեառն մերոյ և փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի : Որ եղև պտուղ և անդբանիկ ամենայն ննջեցելոց . խորտակեաց զգրուես դժոխոց . և ելոյժ զբռնութիւն մահու . և ետ յոյս հաստատութեան վերստին նորոգման կենդանութեան ամենայն մարդկան : Խնդրեսցուք հաւատով 'ի փրկչէն մերմէ Յիսուսէ Քրիստոսէ . զի ըզմեզ արժանի արասցէ յարութեան իւրոյ . կերպարանակից առնել զմարմին խոնարհութեան մերոյ ըստ նմանութեան մարմնոյ փառաց իւրոց : Ասն զի զայս խոստացաւ , զմեծ և զանճառելի շնորհս պարգևել սիրելեաց իւրոց ճշմարիտն Եստուած Յիսուս Քրիստոս տէր մեր . կեցո և ողորմեա :

— Բահանայն : Եմենակեցոյց ճշմարիտ , սուրբ մեծի յարութեանն Քրիստոսի Եստուծոյ մերոյ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ . այժմ" :

— Դպիրքն ասէն " Եւէլուի " ըստ պատշաճի —

Եւէլուի " Աստուծոց Նշանքեան :

— Դպիրքն . Եւէլուիա . Եւէլուիա : Եւէլուիա :

Առաքեաց զբան իւր , և բժշկեաց զնոսա . և փրկեաց զնոսա յապականու

Թե՛ն է իւրեանց : Խոստովան եղիցին տեառն՝ ողորմութեանց նորա , և սքանչելեաց նորա որդիք մարդկան :

Աւելուիա . ալելուիա . ալելուիա :

Իջցէ որպէս զանձրե 'ի վերայ գեղման , որպէս ցօղ , զի ցօղէ յերկիր : Օգեացի յաւուրս նորա արդարութիւն . բազում խաղաղութիւն մինչև կատարեացի լուսին :

Փառք և երկրպագութիւն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ , այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից ամէն : Աւելուիա :

Աւելուիա . Օհնդեան որեւան ԶԽոստով :

Աւելուիա . ալելուիա . ալելուիա :

— Եւ — Տէր հովուեացէ զիս . և ինձ ինչ ոչ պակասեացի : Ի վայրի դալարւոջ անդ բնակեցոյց զիս . և առ ջուրս հանգստեան սնոյց զիս :

Աւելուիա : Իջցէ որպէս զանձրե 'ի վերայ գեղման . որպէս ցօղ զի ցօղէ յերկիր : Օգեացի յաւուրս նորա արդարութիւն . բազում խաղաղութիւն մինչև կատարեացի լուսին :

Փառք և երկր . այժմ և : Աւելուիա :

— Օհնդեան որեւան ԶԽոստով —

Պառք հրեշտակաց օրհնեն զքեզ Քրիստոս ալելուիա . մարդկան ազգ սաղմոսեն քեզ . ալելուիա :

Աւելուիա . ալելուիա . ալելուիա :

— Եւ — Լուր դուստր և տես . խոնարհեցո զունկն քո . մոռա՛ զժողովուրդ քո . և զտուն հօր քոյ . զի ցանկացաւ թագաւոր գեղոյ քոյ : Աս ինքն է տէր քո երկիրպագցես սմա . և դուստր ծուրայ երկիրպագցէ սմա . և պատարագօք զերեսս սորա պսշտեսցեն մեծամեծք 'ի ժողովրդոց :

Աւելուիա : Աս կարգացէ առիս , հայր իմ ես դու . Աստուած ընդունող փրկուածեան իմոյ : Աս անդրանիկ արարից զնա . և բարձր քան զամենայն թագաւորս երկրի :

Փառք և երկիրպա՛ : Այժմ և միշտ և :

Աւելուիա . ալելուիա . ալելուիա :

Աւելուիա . ալելուիա . ալելուիա :

— Եւ — Իջցէ որպէս անձրե 'ի վերայ գեղման . որպէս ցօղ զի ցօղէ յերկիր :

Օգեացի յաւուրս նորա արդարութիւն . բազում խաղաղութիւն մինչև կատարեացի լուսին :

Աւելուիա : Ացոյց տէր զփրկութիւն իւր . առաջի աղգաց յայտնեաց զարդարութիւն

իւր : Յիշեաց ողորմութեամբ իւրով զՅակոբ . ճշմարտութեամբ իւրով զտունն
խորայէլի . և տեսին ամենայն ծագք երկրի զփրկութիւն Մատուծոյ մերոյ :
Փառք և երկիր" : այժմ և" : Աւելուիա" :

Աւելուիա . աւելուիա . աւելուիա :

—բի—Աս կարգասցէ առիս՝ հայր իմ ևս դու . Մատուած ընդունող փրկու-
թեան իմոյ : Աս անդրանիկ արարից զնա . և բարձր քան զամենայն թագաւորս
երկրի :

Աւէ" : Ընդ քեզ է սկիզբն աւուրն զօրութեան . 'ի վայելչութիւն սրբոց քոց յար-
դանդէ յառաջ քան զարուսեակ ծնայ զքեզ . Արդուաւ տէր և ոչ ևս զղջա-
ցի . թէ դու ես քահանայ յաւիտեան ըստ կարգին Սեբեխեդեկի . և տէր ընդ
աջմէ քումմէ :

Փառք և երկիր" . այժմ և" . աւելուիա" :

Աւելուիա . աւելուիա . աւելուիա :

—գի—Այոյց տէր զփրկութիւն իւր . առաջի ազգաց յայտնեաց զարդարութիւն
իւր : Յիշեաց ողորմութեամբ իւրով զՅակոբ . ճշմարտութեամբ իւրով զտունն
խորայէլի . և տեսին ամենայն ծագք երկրի զփրկութիւն Մատուծոյ մերոյ :

Աւէ" : Յիշեա տէր զՂաւիթ , և զամենայն հեղութիւն նորա : Որպէս երգուաւ
տեառն , և ուխտս եդ Մատուծոյ Յակոբայ :

Փառք և երկիր" . այժմ և" . աւելուիա" :

Աւելուիա . աւելուիա . աւելուիա :

—դի—Ընդ քեզ է սկիզբն աւուր զօրութեան . 'ի վայելչութիւն սրբոց քոց յար-
դանդէ յառաջ քան զարուսեակ ծնայ զքեզ : Արդուաւ տէր և ոչ ևս զղջ-
ացցի . թէ դու ես քահանայ յաւիտեան ըստ կարգին Սեբեխեդեկի . և տէր
ընդ աջմէ քումմէ :

Աւէ" : Տէր ասաց ցիս որդի իմ ևս դու . և ես այսօր ծնայ զքեզ : Խնդրեա
յինէն , և տաց քեզ զհեթանոս 'ի ժառանգութիւն , և իշխանութիւն քեզ ընդ
ամենայն ծագս երկրի :

Փառք և երկիր" . այժմ և" . աւելուիա :

Աւելուիա . աւելուիա . աւելուիա :

—էի—Յիշեա տէր զՂաւիթ , և զամենայն հեղութիւն նորա : Որպէս երգուաւ
տեառն , և ուխտս եդ Մատուծոյ Յակոբայ :

Աւէ" : Տէր հովուեսցէ զիս . և ինձ ինչ ոչ պակասեցի : Ի վայրի դաշարւոջ
անդ բնակեցոյց զիս . և առ ջուրս հանգստեան անոյց զիս :

Փառք և երկիր" . այժմ և" . աւելուիա" :

Աւելուիա . աւելուիա . աւելուիա :

—բի—Տէր ասաց ցիս որդի իմ ևս դու . և ես այսօր ծնայ զքեզ : Խնդրեա

յինէն , և տաց քեզ զհեթանոսս ՚ի ժառանգութիւն . և իշխանութիւն քեզ ընդ ամենայն ծագոս երկրի :

Ալէ՛ : Այ՛ր դուստր և տես , խոնարհեցո զունկն քո . մոռա զժողովուրդ քո . և զտուն հօր քոյ . զի ցանկացաւ թագաւոր դեղոյ քոյ :

Աս ինքն է տէր քո՝ երկիրդագցես սմա . և դուստր ծուրայ երկիրդագցէ սմա . և պատարագօք զերեսս սորա պաշտեսցեն մեծամեծք ՚ի ժողովրդոց :

Փառք և երկիր՝ . այժմ և՛ . ալէլուիա :

Աւելուիա ՚ի Կենի Կարանքեայ Ղալպեանն Վրէստայի Աստուածոյ Ռբոյ ՚ի Կաճարն :

Ալէլուիա . ալէլուիա . ալէլուիա :

() Երհնեալ եկեալ յանուն տեսուն . օրհնեալ որ դալոց ես : Տէր Աստուած մեր երեւցաւ մեզ . արարէք տօնս ուրախութեան կանխաւ մինչև յանկիւնս սեղանոյ :

Ալէ՛ : Տէր ՚ի տաճար սուրբ իւրում , տէր յերկինս յաթոռ իւրում : Աչք նորա ՚ի տնանկս հային . արտեանունք նորա քննեն զորդիս մարդկան :

Փառք և երկիր՝ . այժմ և՛ . ալէլուիա :

Աւելուիա Գարեւելան Վրէստայի :

Ալէլուիա . ալէլուիա . ալէլուիա :

— Կ — Ողորմութեամբ տեսուն ըի եղև երկիր . և բանիւ տեսուն երկինք հաստաւ տեցան : Այլ հոգւով բերանոյ նորա ամենայն զօրութիւնք նոցա :

Ալէ՛ : Գարեաւ Աստուած և ցրուեցան ամենայն թշնամիք նորա : Փախեան ատեւ ըիք նորա յերեսաց նորա :

Փառք և երկիր՝ . այժմ և՛ . ալէլուիա :

Ալէլուիա . ալէլուիա . ալէլուիա :

— Կ — Օտիս հարէք ամենայն հեթանոսք . ազադակեցէք առ Աստուած ՚ի ձայն ցնծութեան : Տէր բարձրեալ և ահարկու , թագաւոր մեծ ՚ի վերայ ամենայն երկրի :

Ալէ՛ : Հաճեցար տէր ընդ երկիր քո . և դարձուցեր զգերութիւն Գալորայ : (Թողեր զանիրաւութիւն ժողովրդեան քոյ . և ծածկեցեր զամենայն մեղս նոցա :

Փառք և երկիր՝ . այժմ և՛ . ալէլուիա :

Ալէլուիա . ալէլուիա . ալէլուիա :

— Բ — Գարեաւ Աստուած . և ցրուեցան ամենայն թշնամիք նորա : Փախեան ատեւ ըիք նորա յերեսաց նորա :

Ալէ՛ : Տէր թագաւորեաց . զվայելչութիւն զդեցաւ . զդեցաւ տէր զօրութիւն ընդ մեջ իւր էած :

Փառք և երկիր՝ . այժմ և՛ . ալէլուիա :

Ալէլուիա . ալէլուիա . ալէլուիա :

— Բ — Հաճեցար տէր ընդ երկիր քո , և դարձուցեր զգերութիւն Գալորայ : (Թողեր զանիրաւութիւն ժողովրդեան քոյ . և ծածկեցեր զամենայն մեղս նոցա :

Ալէ՛ : () օրհնեցէք մանկունք զտէր . և օրհնեցէք զանունն տեառն : Աղիցի անուն տեառն օրհնեալ . յայսմհետէ մինչև յաւիտեան :

Փառք և երկր՛ . այժմ և միշտ՛ . ալէլուիա՛ :

Ալէլուիա . ալէլուիա , ալէլուիա :

— 43 — Տէր թագաւորեաց . զվայելութիւն զգեցաւ . զգեցաւ տէր զօրութիւն ընդ մէջ իւր էած :

Ալէ՛ : Գովեա երուսաղէմ՝ զտէր . և օրհնեա զԱստուած քո սիօն : Օ՛ր զօրացոյց զնիգս դրանց քոց . և օրհնեաց զորդիս քո՝ իբեզ :

Փառք և երկր՛ . այժմ և՛ . ալէլուիա՛ :

Ալէլուիա . ալէլուիա . ալէլուիա :

— 44 — () օրհնեցէք մանկունք զտէր . և օրհնեցէք զանունն տեառն : Աղիցի անուն տեառն օրհնեալ . յայսմհետէ մինչև յաւիտեան :

Ալէ՛ : Անդանի է տէր . և օրհնեալ է Աստուած . և բարձր եղիցի Աստուած փրկութեան իմոյ : Աստուած է որ խնդրէ զվրէժ իմ . և հնազանդ առնէ զժողովուրդս ընդ ինե :

Փառք և երկր՛ . այժմ և՛ . ալէլուիա :

Ալէլուիա . ալէլուիա . ալէլուիա :

— 45 — Գովեա երուսաղէմ՝ զտէր . և օրհնեա զԱստուած քո սիօն : Օ՛ր զօրացոյց զնիգս դրանց քոց . և օրհնեաց զորդիս քո՝ իբեզ :

Ալէ՛ : Աղորմութեամբ տեառն լի եղև երկիր . և բանիւ տեառն երկինք հաստատեցան : Այլ հոգւով բերանոյ նորա ամենայն զօրութիւնք նոցա :

Փառք և երկր՛ . այժմ և՛ . ալէլուիա՛ :

Ալէլուիա . ալէլուիա . ալէլուիա :

— 46 — Անդանի է տէր և օրհնեալ է Աստուած , և բարձր եղիցի Աստուած փրկութեան իմոյ : Աստուած է որ խնդրէ զվրէժ իմ . և հնազանդ առնէ զժողովուրդս ընդ ինե :

Ալէ՛ : Օ՛րաւս հարէք ամենայն հեթանոսք . աղաղակեցէք առ Աստուած ի ձայն ցնծութեան : Տէր բարձրեալ և ահարկու թագաւոր մեծ ի վերայ ամենայն երկրի :

Փառք և երկր՛ . այժմ և՛ . ալէլուիա :

Ալէլուիա . ալէլուիա . ալէլուիա :

Ալէլուիա . ալէլուիա . ալէլուիա :

— 47 — Համբարձէք իշխանք զդրունս ձեր ի վեր : Համբարձցին դրունք յաւիտեանից և մտցէ թագաւոր փառաց : Ավ է սա թագաւոր փառաց , տէր հզօր զօրութեամբ իւրով . տէր կարող ի պատերազմի :

Այլ՝ Կառք Աստուծոյ բիւրապատիկք . հազարք ուղղիւնք . և տէր 'ի նոսա 'ի սինէ սրբութեան իւրոյ : Այլ 'ի բարձունս և գերեաց զգերութիւն . էառ աւար . բաշխեաց պարգևս , և ետ որդւոց մարդկան :

Փառք և երկր՝ . այժմ և՛ . ալէլուիա :

Ալէլուիա . ալէլուիա . ալէլուիա :

— Կ — Համբարձաւ Աստուած օրհնութեամբ . և տէր մեր ձայնիւ փողոյ : Սաղմոս ասացէք Աստուծոյ մերոյ . սաղմոս ասացէք Թագաւորին մերում . սաղմոս ասացէք :

Այլ՝ Որ հովուեսդ իսրայէլի . նայեաց որ առաջնորդես որպէս խաշին Յովսէփու : Որ նստիսդ 'ի քրովբէս՝ յայտնեաց առաջի Ափրեմի (Բենիամինի և Սաւանասէի :

Փառք և երկր՝ . այժմ և՛ . ալէլուիա :

Ալէլուիա . ալէլուիա . ալէլուիա :

— Բ — Կառք Աստուծոյ բիւրապատիկք . հազարք . ուղղիւնք . և տէր 'ի նոսա 'ի սինէ սրբութեան իւրոյ : Այլ 'ի բարձունս և գերեաց զգերութիւն . էառ աւար . բաշխեաց պարգևս և ետ որդւոց մարդկան :

Այլ՝ Ո՛ր դնէ յամպս զգնացս իւր . և շրջի նա 'ի վերայ Թեոց հողմոց : Խոստովանութիւն և մեծ վայելչութիւն զգեցար . արկեր զլոյս որպէս զօթոց . ձգեցեր զերկինս որպէս խորան . և արկեր 'ի վերայ ջուրց զվերնայարկս նորա :

Փառք և երկր՝ . այժմ և՛ . ալէլուիա :

Ալէլուիա . ալէլուիա . ալէլուիա :

— Բ — Որ հովուեսդ իսրայէլի . նայեաց որ առաջնորդես որպէս խաշին Յովսէփու : Որ նստինդ 'ի քրովբէս՝ յայտնեաց առաջի Ափրեմի (Բենիամինի և Սաւանասէի :

Այլ՝ Սեծ եղև մինչև յերկինս ողորմութիւն քո . և մինչև յամպս ճշմարտութիւն քո : Բարձրեալ ես դու յերկինս Աստուած . և յամենայն երկրի են փառք քո :

Փառք և երկր՝ . այժմ և՛ . ալէլուիա :

Ալէլուիա . ալէլուիա . ալէլուիա :

— Բ — Ո՛ր դնէ յամպս զգնացս իւր . և շրջի նա 'ի վերայ Թեոց հողմոց : Խոստովանութիւն և մեծ վայելչութիւն զգեցար . արկեր զլոյս որպէս զօթոց . ձգեցեր զերկինս որպէս խորան . և արկեր 'ի վերայ ջուրց զվերնայարկս նորա :

Այլ՝ Տէր խոնարհեցո՛ւ զերկինս և եջ . մերձեա 'ի լերինս և ծխեսցին : Փայլեա զփայլատակունս քո և խռովեա զնոսա , առաքեա զնետս քո , և ցրուեա զնոսա :

Փառք և երկր՝ . այժմ և՛ . ալէլուիա :

Ալէլուիա . ալէլուիա . ալէլուիա :

— Բ — Սեծ եղև մինչև յերկինս ողորմութիւն քո . և մինչև յամպս ճշմարտութիւն քո : Բարձրեալ ես դու յերկինս Աստուած . և յամենայն երկրի են փառք քո :

Եւէ՛ : Խոնարհեցոյց զերկինս և եջ . և մէդ 'ի ներքոյ ոտից նորա : Աւ 'ի քրով-
բէս և թռեաւ . սլացաւ նա 'ի թևս հողմոց :

Փառք և երկիր՝ . այժմ՝ և՛ . ալէլուիա :

Ալէլուիա . ալէլուիա . ալէլուիա :

— Դ՝ — Յերեսաց նորա ելցեն հարուածք . և զհետ շաւղաց նորա երթիցին մեծա-
մեծք 'ի թռչնոց : Երկինք հալեսցին և անտառք վատնեսցին . ճանապարհք որք 'ի
սկզբանէն էին կուրացցին . և 'ի նմանէ դողասցի ամենայն երկիր :

Եւէ՛ : Համբարձէք իշխանք զդունս ձեր 'ի վեր, համբարձին դրունք յաւիտենից
և մտցէ թագաւոր փառաց :

Ավ է սա թագաւոր փառաց տէր հզոր զօրութեանց . սա ինքն է թագաւոր փառաց :

Փառք և երկիր՝ . այժմ՝ և՛ . ալէլուիա :

Ալէլուիա : ալէլուիա . ալէլուիա :

— Դ՝ — Խոնարհեցոյց զերկինս և եջ . և մէդ 'ի ներքոյ ոտից նորա : Աւ 'ի քրով-
բէս և թռեաւ . սլացաւ նա 'ի թևս հողմոց :

Եւէ՛ : Համբարձաւ Եստուած օրհնութեամբ . և տէր մեր ձայնիւ փողոյ :
Սաղմոս ասացէք Եստուծոյ մերում . սաղմոս ասացէք թագաւորին մերում . սաղ-
մոս ասացէք :

Փառք և երկիր՝ . այժմ՝ և՛ . ալէլուիա :

Եւէլւ՝ Հոգոյն Բնութեան :

Ալէլուիա . ալէլուիա . ալէլուիա :

— Ե՝ — Յանկալի է նա քան զոսկի և քան զականս պատուականս բազումս , քաղ-
ցրր է նա քան զմեղու խորիսի : Քանզի ծառայ քո պահեսցէ զայս , 'ի պահել
նմա զհատուցումն բազում :

Եւէ՛ : Թեք աղանւոյ արծաթապատ . և թիկնամէջ նորա 'ի գոյն ոսկւոյ :
Ի գումարել երկնաւորին զթագաւորս 'ի վերայ նորա . ձիւնասցին 'ի սաղմոն :

Փառք և երկիր՝ . այժմ՝ և՛ . ալէլուիա :

Ալէլուիա . ալէլուիա . ալէլուիա :

— Ե՝ — Օսիրտ սուրբ հաստատեա յիս Եստուած . և զհոգի ուղիղ նորոգեա 'ի
փորի իմում : Սի ընկենուր զիս տէր յերեսաց քոց . և զհոգի քո սուրբ
մի՛ հաներ յինէն :

Եւէ՛ : Դատի զՊաւլոս ծառայ իմ . և իւղով սրբով խմով օծի զնա : Չեռն
իմ ընկալցի զնա . և բազուկ իմ զօրացուցէ զնա :

Փառք և երկիր՝ . այժմ՝ և՛ . ալէլուիա :

Ալէլուիա . ալէլուիա . ալէլուիա :

— Ե՝ — Թեք աղանւոյ արծաթապատ . և թիկնամէջ նորա 'ի գոյն ոսկւոյ : Ի գու-
մարել երկնաւորին զթագաւորս 'ի վերայ նորա . ձիւնասցին 'ի սաղմոն :

Ալէ՛" : Առաքեա զոգի քո և ստանաս զնոսա . և նորոգես զերեսս երկրի : Ազ զիցին փառք տեառն յաւիտեան . և տէր ուրախ եղիցի յարարածս իւր .

Փառք և երկր՛, այժմ և՛ . ալէլուիա :

Ալէլուիա . ալէլուիա . ալէլուիա :

—բէ—Ատի զՆաւիթ ծառայ իմ . և իւզով սրբով իմով օծի զնա : Չեռն իմ ընկալցի զնա . և բազուկ իմ զօրացուցէ զնա :

Ալէ՛" : Յայտնութիւն բանից քոց լուսաւոր է . և իմաստուն առնէ զտղայս : Օքերան իմ բացի և առի զհոգի . ՚ի պատուիրանս քո փափաքեաց անձն իմ :

Փառք և երկր՛ . այժմ և՛ . ալէլուիա :

Ալէլուիա . ալէլուիա . ալէլուիա .

—գէ—Առաքեա զոգի քո և ստանաս զնոսա . և նորոգես զերեսս երկրի : Ազ զիցին փառք տեառն յաւիտեան . և տէր ուրախ եղիցի յարարածս իւր :

Ալէ՛" : Հոգի քո սուրբ և բարի առաջնորդեսցէ ինձ ՚ի յերկիր ուղիղ : Այսին անուան քո տէր կեցուցես զիս . արդարութեամբ քով հանցես ՚ի նեղութենէ զանձն իմ :

Փառք և երկր՛ . այժմ և՛ . ալէլուիա :

Ալէլուիա . ալէլուիա . ալէլուիա :

—գէ—Օքերան իմ բացի և առի զհոգի . ՚ի պատուիրանս քո փափաքեաց անձն իմ : Այսեաց առ իս և ողորմեաց ինձ ըստ իրաւունս սիրողաց անուան քո :

Ալէ՛" : Ի սաստէ քումմէ տէր և ՚ի շնչել հոգւոյ բարկութեան քո : Առաքեաց ՚ի բարձանց՝ և ընկալաւ զիս . ընկալաւ զիս ՚ի ջուրց բազմաց :

Փառք և երկր՛ . այժմ և՛ . ալէլուիա :

Ալէլուիա . ալէլուիա . ալէլուիա :

—դէ—Արպէս իւզ զի իջանէ ՚ի գլուխ և ՚ի մօրուան Ահարօնի . և ՚ի մօրուացն իջանէ ՚ի գրապանս զգեստու Նորա : Արպէս ցօղ զի ցօղէ ՚ի հերմօնէ ՚ի վերայ լերին սիօնի :

Ալէ՛" : Ի վայրի դալարւոջ անդ բնակեցոյց զիս . և առ ջուրս հանգստեան սնոյց զիս : Դարձոյց զանձն իմ առ իս . և առաջնորդեաց ինձ ՚ի ճանապարհս արդարութեան վասն անուան իւրոյ :

Փառք և երկր՛ . այժմ և՛ . ալէլուիա :

Ալէլուիա . ալէլուիա . ալէլուիա :

—դէ—Ի սաստէ քումմէ տէր և ՚ի շնչել հոգւոյ բարկութեան քո : Առաքեաց ՚ի բարձանց և ընկալաւ զիս . ընկալաւ զիս ՚ի ջուրց բազմաց :

Ալէ՛" : Օսիրտ սուրբ հաստատեա յիս Աստուած . և զհոգի ուղիղ նորոգեա ՚ի փորի իմում : Սի՛ ընկենուր զիս տէր յերեսաց քոյ . և զհոգի քո սուրբ մի՛ հաներ յինէն :

Փառք և երկր՛ . այժմ և՛ . ալէլուիա :

Եւէլուիա . Եւէլուիա . Եւէլուիա :

Եւէլուիա . ալէլուիա . ալէլուիա :

— 3 — Եւէլ ինձ զձայն օրհնութեան քոյ և սլաութել զամենայն սքանչելիս քո :
Տէր սիրեցի զվայելչութիւն տան քո . և զտեղի յարկի փառաց քոյ :

Եւէ" : Երանի զոր ընտրեցեր և ընկալար . և բնակեցին 'ի գաւիթս քո :
Եւցուք մեք 'ի բարութենէ տան քոյ . սուրբ է տաճար քո սքանչելի արդարութեամբ ,
Փառք և երկիր" . այժմ և" . ալէլուիա :

Եւէլուիա . ալէլուիա . ալէլուիա :

— 4 — Սեծ է տէր և օրհնեալ է յոյժ . 'ի քաղաք Եստուծոյ մերոյ 'ի լեառն
սուրբ նորա : Հաստարմատ ցնծութեամբ ցնծացէ ամենայն երկիր . լերինք սիօնի
կողմանք հիւսիոյ 'ի քաղաք Թադաւորին մեծի :

Եւէ" : Հիմունք նորա 'ի լեառն սուրբ նորա . սիրէ տէր զդրունս սիօնի առաւել
քան զամենայն յարկսն Յակորայ : Փառաւորեալն խօսեցաւ վասն քոյ .
ահաւաղիկ քաղաքդ Եստուծոյ :

Փառք և երկիր" . այժմ և" . ալէլուիա" :

Եւէլուիա . ալէլուիա . ալէլուիա :

— 5 — Երանի զոր ընտրեցեր և ընկալար . և բնակեցին 'ի գաւիթս քո : Եւցուք
մեք 'ի բարութենէ տան քոյ . սուրբ է տաճար քո սքանչելի արդարութեամբ :

Եւէ" : Դու տէր յաւիտեան կաս . և յիշատակ քո ազդէ մինչև յազդ :
Դու յարուցեալ գթասցիս 'ի վերայ սիօնի . ժամանակ դթալոյ նորա հասեալ է
ժամ :

Փառք և երկիր" . այժմ և" . ալէլուիա" :

Եւէլուիա . ալէլուիա . ալէլուիա :

— 6 — Հիմունք նորա 'ի լեառն սուրբ նորա . սիրէ տէր զդրունս սիօնի առաւել
քան զամենայն յարկսն Յակորայ : Փառաւորեալն խօսեցաւ վասն քոյ . ահաւա
ղիկ քաղաքդ Եստուծոյ :

Եւէ" : Եստոր է զոր արար տէր . եկայք ցնծացուք և ուրախ եղիցուք 'ի
սմա : Ի տեառնէ եղև այս . և է սքանչելի առաջի աչաց մերոց :

Փառք և երկիր" . այժմ և" . ալէլուիա" :

Եւէլուիա . ալէլուիա . ալէլուիա :

— 7 — Դու տէր յաւիտեան կաս . և յիշատակ քո ազդէ մինչև յազդ : Դու
յարուցեալ գթասցիս 'ի վերայ սիօնի . ժամանակ դթալոյ նորա հասեալ է ժամ :

Եւէ" : Խոստովան եղէց քեզ տէր բոլորով սրտիւ իմով . առաջի հրեշտա
կաց սաղմոս ասացից : Օհ լուար զբանս բերանոյ իմոյ . երկիրպագից 'ի տաճար
սուրբ քո . և խոստովան եղէց անուան քում վասն ողորմութեան և ճշմարտու
թեան քոյ :

Փառք և երկիր" . այժմ և" : ալէլուիա" :

Ալէլուիա . ալէլուիա . ալէլուիա :

— ԲՆՈՐ — Այսօր է զոր արար տէր . Եկայք ցնծասցուք և ուրախ ելելոյք 'ի ամա :
Ի տեառնէ եղև այս , և է սքանչելի առաջի աչաց մերոց :

Ալէ" : Տէր ո՞վ կացցէ 'ի խորանի քում . կամ ո՞վ ընակեցի 'ի լեառն սուրբ քո : Որ գնայ անբիծ , դործէ զարդարութիւն . և խօսի զճշմարտութիւն 'ի սրտի իւրում :

Փառք և երկիր" . այժմ և" . ալէլուիա" :

Ալէլուիա . ալէլուիա . ալէլուիա :

— ԲՆՈՐ — Ուրախ եղէ ես ղոք ասէին ճիս , 'ի տուն տեառն երկրոյք մեր : Հասնալ կային ոտք մեր առ դրունս քո երուսաղէմ :

Ալէ" : Այլ ինձ զձայն օրհնութեան քոյ , և պատմել զամենայն սքանչելիս քո : Տէր սիրեցի զվայելչութիւն տան քոյ . և զտեղի յարկի փառաց քոց :

Փառք և երկիր" . այժմ և" . ալէլուիա" :

Ալէլուիա . ալէլուիա . ալէլուիա :

— ԲՆՈՐ — Տէր ո՞վ կացցէ 'ի խորանի քում . կամ ո՞վ ընակեցի 'ի լեառն սուրբ քո : Որ գնայ անբիծ , դործէ զարդարութիւն . և խօսի զճշմարտութիւն 'ի սրտի իւրում :

Ալէ" : Սեծ է տէր և օրհնեալ է յոյժ . 'ի քաղաք Աստուծոյ մերոյ 'ի լեառն սուրբ նորա : Հաստարմատ ցնծութեամբ ցնծասցէ ամենայն երկիր , և բոլոր սիօնի՝ կողմանք հիւսիսոյ՝ 'ի քաղաք թաղաւորին մեծի :

Փառք և երկիր" . այժմ և" . ալէլուիա :

Ալէլուիա 'ի ԴՈՒՆԻ ՀԵՐԵՆՈՒՄԻՆԻՄԱՅ :

Ալէլուիա . ալէլուիա . ալէլուիա :

Ո՞ր արար զհրեշտակս իւր յողիս , և զպաշտօնեայս իւր 'ի հուր կիզելոյ : Հաստատեաց զերկիր 'ի վերայ հաստատութեան իւրոյ . զի մի՞ սասանեցի յաւիտեան :

Ալէ" : () օրհնեցէք զտէր յերկինս . օրհնեցէք զնա 'ի բարձանց : () օրհնեցէք զնա ամենայն հրեշտակք նորա , օրհնեցէք զնա ամենայն զօրութիւնք նորա :

Փառք և երկիր" . այժմ և" . ալէլուիա :

Ղափք հրեշտակաց օրհնեն զքեզ . Բրիտոս ալէլուիա . մարդկան ազգ սաղմոսեն քեզ . ալէլուիա :

Ղափքեալ :

Երկինք և երկիր դոհանան զքէն տէր . արարածք ամենայն քեզ երկիրպագանեն . և հրեշտակք 'ի բարձունս աղաղակէն և ասեն . ողորմեա՛ դու ստեղծեր , մի՛ կորուսաներ :

Երկինք երկնից , ջուրք որ 'ի վերոյ քանդերկինս . օրհնեցէք զանունն տեառն : Օ՛հ նա ասաց , և եղեն . հրամայեաց և հաստատեցան . և հրեշտակք 'ի" :

Երկինք և երկիր հանապազ զքեզ գովեն . թագաւոր փառաց , սերովբէք և քերովբէք 'ի խանարհ ունելով զդէմ իւրեանց . և միաձայն բարբառովն աղաղակեն և ասեն . սուրբ . սուրբ . սուրբ . տէր զօրութեանց :

Աւելո՛ւ . Դաւորո՛ւ . Երբեքն :

Աւելուիա . աւելուիա . աւելուիա :

Բարձր առնեմ զքեզ տէր , զի ընկալար զիս . և ոչ ուրախ արարեր զթշնամին իմ յիս : Տէր Աստուած իմ կարգացի առ քեզ և բժշկեցեր զիս . տէր հաներ 'ի դժոխոց զանձն իմ . փրկեցեր զիս յայնցանէ , որք խնայեն 'ի գութ :

Աւել' . Եւհան զիս 'ի գութ տառապանաց . 'ի կաւոյ և 'ի տղմոյ : Հաստատեաց 'ի վերայ վիմի զոտս իմ . և ուղղեաց զգնացս իմ :

Փառք և երկր' . այժմ և' . աւելուիա :

Աւելո՛ւ . Ծաղկալարբն :

Աւելուիա . աւելուիա . աւելուիա :

Տէր Աստուած մեր երևեցաւ մեզ . արարէք տօնս ուրախութեան կանխաւ , մինչև յանկիւնս սեղանոյ : Աստուած իմ ես դու , և խոստովան եղէք քեզ . Աստուած իմ ես դու և բարձր արարեց զքեզ :

Աւել' . Երկինք ցնծացեն առաջի տեառն , զի գայ զի հասեալ է տէր 'ի դատել զերկիր : Առաջ զաշխարհս արդարութեամբ . և զժողովուրդս իւր ուղղութեամբ :

Փառք և երկր' . այժմ և' . աւելուիա :

Աւելո՛ւ . Կոնք Եւք լաբան :

Աւելուիա . աւելուիա . աւելուիա :

— ԲԶ — Օհ նա ասաց , և եղեն . հրամայեաց և հաստատեցան : Արդեաց զնոսս յաւիտեան . սահման եդ որք ոչ անցանեն :

Աւել' . Ի սկզբանէ տէր զհիմունս երկրի հաստատեցեր . և գործք ձեռաց քոց երկինք են : Առքա կորնչին , և դու կաս և մնաս յաւիտեան :

Փառք և երկր' . այժմ և' . աւելուիա :

Աւելուիա . աւելուիա . աւելուիա :

— ԲԸ — Ապցէ դշխոյ ընդ աջմէ քումմէ . 'ի հանդերձս ոսկեհոռոս զարդարեալ և պաճուճեալ : Եւր գուստր և տես . խոնարհեցո զունկն քո . մոռա զժողովուրդքո և զտուն հօր քոյ . զի ցանկացաւ թագաւոր գեղոյ քո :

Աւել' . Տարցին թագաւորի կուսանք զհետ նորա . և զընկերս նորա տարցին նմա : Եւցին ցնծութեամբ և ուրախութեամբ . և տարցին 'ի տաճար թագաւորի , և փոխանակ հարց քոց եղիցին որդիք քո :

Փառք և երկր' . այժմ և' . աւելուիա :

Ալէլուիա . ալէլուիա . ալէլուիա .

— ԴԶ — Որ ուտէր զհաց իմ . յաճախեաց առնել ինձ զխաբէութիւն : Այլ դու
տէր ողորմեա ինձ , և կանգնեա զիս . և ես հատուցից նոցա :

Ալէ' : Խորհեցան և խօսեցան զչարութիւն . և զապիրատութիւն 'ի բարձունս
խորհեցան : Ազիւն յերկինս զբերանս իւրեանց , և զլեզուս իւրեանց ածէին
զերկրաւ :

Փառք և երկիր" . այժմ է' . ալէլուիա :

Ալէլուիա . ալէլուիա . ալէլուիա :

— ԷԶ — Լուացից սրբութեամբս զձեռս իմ . և շուրջ եղէց զսեղանով քո տէր :
Տէր սիրեցի զվայելչութիւն տան քոյ . և զտեղի յարկի փառաց քոց :

Ալէ" : Պատրաստ արարեր առաջի իմ զսեղան . ակն յանգիման ներդաց իւ
մոց : () Ժեր իւղով զգլուխ իմ . բաժակ քո որպէս անապակ արեւոցոյց զիս :

Փառք և երկիր" . այժմ է" . ալէլուիա" :

Ալէլուիա . ալէլուիա . ալէլուիա :

— ԷՇ — Օրթեաւ աղեղն քո , զնետս կապարճից քոց արեւոցուցեր . զդետս ջը
րուեցեր . զերկիր գողացուցեր 'ի սաստկութենէ անձրևի , որք անցանեն ընդ սա :
Անդունդք աղաղակեցին մեծապէս . լոյս փայլման արեգականն արդեւաւ . և ծա
գումն լուսնին դադարեցաւ :

Ալէ" : Սատնեցայ և ոչ ելանէի . աչք իմ տկարացան յաղքատութենէ :
Աղաղակեցի առ տէր զօրհանապալ . և համարձի առ քեզ զձեռս իմ :
Փառք և երկիր" . այժմ է' : ալէլուիա" :

Ալէլուիա . ալէլուիա . ալէլուիա :

— ԷԸ — Ազիւն զիս 'ի գրի ներքնումն . 'ի խաւարի և 'ի ստուերս մահու : Յիս հաս
տատեցաւ սրտմտութիւն քո . զամենայն զբօսանս քո ածեր 'ի վերայ իմ :

Ալէ" : Աղէ ես որպէս մարդ առանց օգնականի . և 'ի մեռեալս ազար : Որ
պէս զվիրաւորս որք ննջեն 'ի դերեզմանի :

Փառք և երկիր" . այժմ է" . ալէլուիա" :

Ալէլուիա . ալէլուիա . ալէլուիա :

— ԷԹ — Բո են երկինք , և քո է երկիր . զաշխարհ լրիւ իւրով դու հաստատե
ցեր : Օհիւսիս և զհարաւ դու արարեր . թափօր և հերմօն յանուն քո ցնծաս
ցեն :

Ալէ" : Բարձրութիւնք լերանց նորա են . նորա է ծով և նա արար զնա . և
զյամաք ձեռք նորա ստեղծին : Ակայք երկիրպաղպուք նմա . անկցուք և լացցուք
առաջի տեառն արարչին մերոյ :

Փառք և երկիր" . այժմ է' . ալէլուիա" :

Ալէլուիա . ալէլուիա . ալէլուիա :

— ԲԶ — Բարձրութիւնք լերանց նորա են . նորա է ծով , և նա արար զնա . և ըղ-
ջամաք ձեռք նորա ստեղծին : Մովսէս և Ահարոն երկուքն նորա : Սամուէլ
լնդ այնոսիկ որք կարգան զանուն նորա :

Ալէ' . Լերինք ցնծասցեն առաջի տեան , զի դայ , զի հասեալ է տէր 'ի
դատել զերկիր : Պատէ զաշխարհս արդարութեամբ . և զժողովուրդս իւր ուղ-
ղութեամբ :

Փառք և երկիր' . այժմ' և" . ալէլուիա' :

Ալէլուիա . ալէլուիա . ալէլուիա :

— ԲԶ — Ի ձեռս նորա են ամենայն տիեզերք երկրի . և բարձրութիւնք լերանց նո-
րա են : Նորա է ծով և նա արար զնա . և ըղջամաք ձեռք նորա ստեղծին :

Ալէ' . Լերինք որպէս մօմ հալեացին յերեսաց տեան ամենայն երկիր : Պատե-
մեացեն երկինք զարդարութիւն նորա . և տեսցեն ամենայն ժողովուրդք զփառս
նորա :

Փառք և երկիր' . այժմ' և" . ալէլուիա' :

— Օհնի Ալէլուիայն Բահանայն աւել ճաշխարհս ըստ յայնն . և " Այստ անու-
նացան —

— Սաբա-սաբա : Եւ ևս խաղաղութեան զտէր աղաչեսցուք' :

— Բահանայն : () Բհնութիւն և փառք' :

— Պալէրտն : () Բհնեալ ևս տէր Աստ' :

— Բահանայն : () Բհնեցէք ամենայն արարածք' :

— Աստուծոյ Գալիլէի երգէն շաբաթ Եւրախն —

— Անեկեան : Փառք 'ի բարձունս Աստուծոյ' :

— Բահանայն : Փառք պատիւ' :

— Պալէրտն աւել երգ ըստ պարզեի —

Երգ Յար-Բեան :

— Ե՛— Ե՛ — Օյարութիւն զփրկչին օրհնեսցուք , զփրկչին մերոյ օրհնեսցուք ըլ
յարութիւն : Երեւալ Աստուած և ցրուեցան ամենայն թշնամիք նորա :

— Բ՛— Բ՛ — Օյարութիւն զփրկչին' : Օյարուցեալն զԲրիտոս օրհնեսցուք և
զյարութիւն նորա փառաւորեսցուք :

— Գ՛— Գ՛ — Օյարութիւն զփրկչին' : Որ ելն 'ի բարձունս և գերեաց զգերութիւն
էառ աւար բաշխեաց պարգևս և ետ որդւոց մարդկան :

— Դ՛— Դ՛ — Օյարութիւն զփրկչին' : Որ համբերեաց խաչի և եղաւ 'ի նորափոր
վիմի և Աստուածային յարութեամբն զմահացեալսն վերարեւեաց 'ի մահ :

— Զ՛ — Օյարութիւն զփրկչին' : Համբարձաւ Աստուած օրհնութեամբ և տէր
մեր ձայնիւ փողոյ :

— Եւ — Օգտուած չորսնեցուք, զչորսն Սրբոյ օրհնեցուք զգալուստ : Եկեղեցիս բարերանեցէք զՄատուած և զտէր աղբերացն խորայէլի :

— ԶԷ — Եւսօր մտանէ թագաւոր մեր Վրիստոս 'ի յԱրուսաղէմ նոր քաղաք Ղաւթի : Բնդ առաջ ելին ծերքն ոստովք ձիթենեօք և զՄատուած որդին փառաւորէին :

— Եւ — Տան քում փայլէ սրբութիւն. տէր բնդ երկոյն աւուրս : Տէր թագաւորեաց փայլչութիւն զգեցաւ. զգեցաւ տէր զօրութիւն ընդ միջ իւր էած :

— Էր — Վրոն երկինք և քո է երկիր զաշխարհս լրիւ իւրով զու հաստատեցեր : Օհիւսիս և զհարաւ զու արարեր. թափօր և հերմոն յանուն քո ցընծասցեն :

— ԶԷ — Իջցէ որպէս զանձրե 'ի վերայ գեղման. որպէս ցօղ զի ցօղէ յերկիր : Մատուած զերաւունս քո արքայի տուր և զարդարութիւնս քո որդւոյ թագաւորի :

Երբ Յայտնուեալ Ե Տեւանդրատը :

Երեզակն արդարութեան այսօր յայտնեցաւ ազգի մարդկան մարդ եղեալ Երրեցեր զժուրս վերածնելով զմեզ մկրտութեամբն սրբոյ չորսնեցուք : Ի վայելչութիւն փառաց սրբութեան քո 'ի յարգանդէ յառաջ քան զարուսեակ ծնայ զքեզ : Մարդ եղեալ :

— Սրբաւոր : Մասցուք ամենեքեան միարանութեամբ. տէր ողորմեա : Այսն խաղաղութեան ամենայն աշխարհի' և հաստատութեան սրբոյ եկեղեցւոյ. զտէր աղաչեսցուք :

Այսն ամենայն սուրբ և ուղղափառ եպիսկոպոսաց. զտէր աղա' :

Այսն հայրապետին մերոյ տեառն (այս անուան) կենաց' և փրկութեան հոգւոյ նորին զտէր աղա' :

Այսն վարդապետաց' քահանայից' սարկաւադաց' դպրաց, և ամենայն ուխտի մանկանց եկեղեցւոյ. զտէր աղա' :

Այսն բարեպաշտ թագաւորաց և Մատուածատէր իշխանաց, զօրավարաց և զօրաց նոցին զտէր աղա' :

Այսն զի տէրն ամենակալ հնազանդեցուցէ առաջի նոցա զամենայն պատերազմունս թշնամեաց. զտէր աղա' :

Յաղագս հարց և եղբարցն մերոց' որք 'ի գերութեան են և 'ի չար ծառայութեան զտէր աղաչեսցուք :

Յաղագս ճանապարհորդաց և նաւորդաց' խաղաղութեամբ հասանիլ 'ի նաւահանգիստն բարութեան զտէր աղա' :

Յաղագս հիւանդաց և ամենայն վշտացելոց' փութապէս առողջութեան. զտէր ա' :

Յաղագս բարեխառնութեան օգոց' անձրեաց քաղցրութեան. և պտղոց առատութեան. զտէր աղա' :

Յաղագս ուխտաւորաց և պաշտօնեանց 'ի սուրբ եկեղեցի Մատուածոյ. զտէր աղա' :

Եւ յաղագս այնոցիկ, որք մատնեալք են 'ի ձեռս անօրինաց վասն անոնան Վրչրիստոսի. զտէր աղա' :

Յաղագս փրկելոյ զմեզ տեառն Աստուծոյ՝ յերեւելի և յաներևոյ թշնամոյն .
զտէր աղաչեսցուք :

— Քահանայն : Յիշեմք սուրբ զՍարիամ զԱստուածինն զփառաւորեալ և
օրհնեալ միշտ սուրբ կոյն . սուրբ զՅովհաննէս Սկրտին . սուրբ զՍեփաննոս
նախավկայն . սուրբ զՆաբեալան և զՍարգսրէան . զորի և զյաղթող սուրբ ըզ
վկայան : Եւ զՔեծ խոստովանողն Քրիստոսի զՀայրապետն մեր զսուրբն Վրիգո
րիոս Առաւորին Հայաստանեայց աշխարհի :

— Սարկաւանդն : Յիշեցէք և զամենայն սուրբս և օրհնեցէք զտէր :
Օգնաւօտս լուսոյ և զառաջակայ օրս խաղաղութեամբ անցուցանել՝ հաւատով 'ի
տեառնէ խնդրեսցուք :

Օհրեշտակ՝ Օքաւութիւն՝ Եւ ևս՝ Օանձինս՝ Աղորմեաց՝

— Քահանայն : Գոհանամք զքէն :

— Գալիւրէն աւետիս (Սարգ Սարգս) ըստ պատշաճի —

— Քահանայն : Փրկեալ զմեզ 'ի փոքր :

— Սարկաւանդն : Եւ ևս խաղաղութեան՝ Ալան լսելի լինելոյ՝

— Քահանայն : ()րհնութիւն և փառք :

— Գալիւրէն : Եղիցի անուն տեառն օրհնեալ, յայսմ հետէ մինչև յաւ
ւիտեան :

()րհնեցէք մանկունք զտէր, և օրհնեցէք զանուն տեառն :

Եղիցի անուն տեառն օրհնեալ, յայսմ հետէ մինչև յաւիտեան :

Յարեւելից մինչև 'ի մուտս արեւու՝ օրհնեալ է անուն տեառն :

Բարձր է 'ի վերայ ամենայն ազգաց տէր, և յերկինս են փառք նորա :

Այլ է որպէս տէր աստուած մեր 'ի բարձունս բնակեալ, և զխոնարհս տեսանէ
յերկինս և յերկրի :

Յարուցանէ զաղքատս յերկրէ, և բարձր առնէ զտառապեալս յաղբեաց :

'Աստուցանէ զնոսա իշխանս՝ ընդ իշխանս ժողովեցեան իւրոյ :

Բնակեցուցանէ զամուլն 'ի տան ուրախամիտ, որպէս մայր որդւովք բերկրեալ :

— Օհնի Սաղմունի Քահանայն ընկերանոս աւետարան ըստ ցուցակին —

— Գալիւրէն : Աորաստեղծեալ բանն յանէից 'ի սկզբանէ զերկինս երկնից, և
զերկնային զօրս անմարմնոց իմանալեացն զուարթնոց, և զգալի տարերց քառից
հակառակաց միաբանից . որով յաւէտ փառաբանի Արրորդութիւնն անճառելի :
Երեքորրեան մի տէրութիւն միով բնութեամբ Աստուածութիւն . լոյսն որ անեղ
արարչական ասաց լինել լոյս եղական, զոր և ծագեաց յօրն առաջին միաշարաթ
կիւրակէին . որով յաւէտ փառք :

Բարեւորէն բացատրեսցուք զծածկեալ խորհուրդն ծանիցուք . զի լոյսն անտես
իմանալի մաքուր հոգւոց տեսանելի, 'ի սոյն ծագեաց միաշարաթ մեզ յարութեան
սուրբ ճառագայթ, եկայք փրկեալք ընդ զուարթնոցն տուք օրհնութիւն յարու
ցելոյն :

Անդր սիրով խոնարհեցար 'ի փրկութիւն մեր մարմնացար . նովին մարմնովն խա-
չեցար 'ի գերեզման մահու եդար . այսօր յարեար Աստուածաբար 'ի հրեշտակաց քա-
րողեցար . եկայք փրբ' :

Արեւեցար խնկարերիցն յողջոյն կենացն ուրախալից . և 'ի լերինն գալիլեայ առա-
քելոց մետասանից . արժանացո զմեզ ընդ նոսին զքեզ տեսանել յօրն վերջին .
եկայք փրկեալք' :

Աիօնի որդիք զարթիք հարսին լուսոյ տուք աւետիք . եթէ փեսայն քո յարուց-
եալ յաղթեաց մահու իշխանութեամբ . գայ պսակէ զքեզ փառօք եւ ընդ ա-
ռաջ պճնեալ զարդուք . երգեա երգ նոր յարուցելոյն ննջեցիլոց կենաց պողոյն .

— Աւրիւսագն : Խնդրեսցուք հաւատով միաբանութեամբ 'ի տեսունէ՝ զի գո-
ղորմութեան զնորհս իւր արասցէ 'ի վերայ մեր : Տէրն ամենակալ կեցուցէ և ո-
ղորմեսցի : Ահեց տէր : Տէր ողորմեա . տէր ողորմեա . տէր ողորմեա :

— Քահանայն : Քում ամենազօր և հրաշալի յարութեանդ Քրիստոս Աստ-
ուած մեր՝ երկիրպագանեն զօրք հրեշտակաց . զի դու միայն ունիս զանմահու-
թիւն բնակեալդ 'ի լոյս անմատոյց : Այլ մեք հողեղէն արարածքս խոնարհեալք
երկիւղիւ երկիրպագանեմք , զսուրբ և զհրաշալի և զյաղթող զյարութիւնդ քո
օրհնեմք և փառաւորեմք : Այլ ընդ երկնային զօրսն մատուցանեմք զօրհնութիւն
և զփառս՝ ընդ Հօր և ընդ սրբոյ Հոգւոյդ . այժմ և միշտ :

() օրհնեալ տէր մեր՝ . Հայր մեր որ :

Առնն Թաթորի :

— Աւրիւսագն : Այլ ևս խաղաղութեան զտէր աղաչեսցուք :

— Ղալիբն : Տէր ողորմեա :

— Աւրիւսագն : Այսն 'ի վերուստ խաղաղութեան և փրկութեան անձանց
մերոց . զտէր աղաչեսցուք :

— Ղալիբն : Տէր ողորմեա :

— Աւրիւսագն : Ողորմեաց մեզ տէր Աստուած մեր , ըստ մեծի ողորմութեան
քում , ասացուք ամենեքեան միաբանութեամբ :

— Ղալիբն : Տէր ողորմեա . տէր ողորմեա . տէր ողորմեա :

— Քահանայն : () օրհնութիւն և փառք Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ .
այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից :

— Ղալիբն : Ամէն : Ալէլուիա . ալէլուիա . ալէլուիա :

— Քահանայն : () օրհնեսցի և պաշպանեսցի և նախախնամեալ պաշեսցի . Ա-
րեւիկան կողմ աշխարհիս . և Հայրապետութիւն Հայոց , անուամբ Հօր և Որդւոյ
և Հոգւոյն սրբոյ . այժմ և :

— Աւրիւսագն : Այլ ևս խաղաղութեան զտէր աղաչեսցուք :

— Ղալիբն : Ամէն : Ալէլուիա . ալէլուիա , ալէլուիա :

— Քահանայն : () օրհնեսցի և պաշպանեսցի և նախախնամեալ պաշեսցի . Ա-
րեւմտեան կողմ աշխարհիս . և Թադաւորութիւն քրիստոնէից . անուամբ :

— Ե- շրջելով դառնան 'ի հարս —

— Գալիբի : Լ՛մեն : Լ՛էլուիա . ալէլուիա . ալէլուիա :

— Քահանայն : () Բճնեցի և պահպանեցի և նախախնամեալ պահեցի . Հա-
քաւային կողմ աշխարհիս . երկիրս , անդաստանս և պտղաբերութիւն տարւոյս .
անու :

— Ե- դառնան դեպ 'ի հիւսիս —

— Գալիբի : Լ՛մեն : Լ՛էլուիա . ալէլուիա . ալէլուիա :

— Քահանայն : () Բճնեցի և պահպանեցի և նախախնամեալ պահեցի , Հիւ-
սիսային կողմն աշխարհիս . վանքս , անապատս , քաղաքս և գիւղս . և բնակեալ
Փողովուրդս 'ի սմա . անու :

— Գալիբի : Լ՛մեն :

— Ե- դառնան 'ի բեժ . և աւելն դարձեալ —

— Քահանայն : () Բճնութիւն և փառք Հօր և :

— Սարկաւոս : Լ՛ղաչեցուք զտէր :

— Քահանայն : Պահպանիչ և յոյս հաւատացելոց :

() Բճնեալ տէր մեր Եիսուս Քրիստոս ամեն :

Հայր մեր որ յերկինս ես :

Չսաղմոսերգութիւնս զաղօթս :

— Յայնժամ գալիբի ահանին շ խորհուրդ երբն , և հարաւի երբն —
Երբն —

ԿԱՐԳԱԽՈՐՈՒԹԻՒՆ ԱՂՕԹԻՑ

ԱՐԵՒԱԳԱԼԻ ԺԱՄՈՒՆ

— Վահանայն : () օրհնեալ տէր մեր : Հայր մեր որ :

Եղիցի անուն տեառն օրհնեալ յաւիտեան . զի յառաջ քան զարե է անուն նորա .
Ի նա օրհնեսցին ամենայն ազգք երկրի , և ամենայն ազինք երանիցեն նմա .

() օրհնեալ տէր Աստուած իսրայէլի որ առնէ սքանչելիս միայն . և օրհնեալ է
անուն սուրբ փառաց նորա յաւիտեան , լցցի փառօք նորա ամենայն երկիր . ե-
ղիցի եղիցի :

Փառք Հօր և Արդւոյ և''

— Սրբաբան : Եւ ևս խաղաղութեան զտէր աղա'' :

— Վահանայն : () օրհնութիւն և Փառք Հօր և Արդւոյ'' :

— Ղազար : Յարեւելից մինչ 'ի մուտս . 'ի հիւսիսոյ , և 'ի հարաւոյ , ամե-
նայն ազգք և ազինք , յօրհնութիւն նոր օրհնեցէք զարարիչն արարածոց , որ
ծագեաց զլոյս արեգականն այսօր յաշխարհս :

Եկեղեցիք արդարոց , փառաբանիչք ամենասուրբ Արրորդութեանն , յառաւօտս
լուսոյ զառաւօտ խաղաղութեան Վրիստոս գովեցէք ընդ Հօր և Հոգւոյն , որ
ծագեաց զլոյս գիտութեանն իւրոյ 'ի մեզ :

Յարեւելից յարեւմուտս մանկունք սիօնի , օրհնեցէք միշտ անդադար զծագողն
լուսոյ :

Եկեղեցիք արդարոց և փառաբանիչք , բարեբանեցէք որ ետ զիմաստս լուսոյ :

— Սրբաբան : Յարեւելից մինչև 'ի մուտս արեւու ընդ ամենայն տեղիս քը-
րիստոնէութեան , ուր և կարգան զանուն տեառն սրբութեամբ տէր աղօթիւք
նոցա մեզ ողորմեսցի : Ուստիւք զԱստուած աղաչեսցուք , զի նա փրկեսցէ զմեզ
'ի մեղաց և 'ի ցանկութենէ աշխարհի : Ընկալցի զուխտս և զխնդրուածս սրտից
մերոց , և արժանի արասցէ զմեզ հաւատոց և պատուիրանաց իւրոց ընդ ամենայն
սուրբս իւր : Ամենակալ տէր Աստուած մեր կեցո՛ւ և ողորմեա՛ւ : Օ առաւօտս լու-
սոյ և զառաջիկայ օրս խաղաղութեամբ անցուցանել՝ հաւատով 'ի տեառնէ խընդ-
րեսցուք : Օ հրեշտակ'' : Օ քաւութիւն'' : Եւ ևս'' : Օ անձինս'' : Ողորմեաց'' :

— Վահանայն : Յարեւելից մինչև 'ի մուտս արեւու օրհնեալ ես տէր . վասն
զի թագաւոր քաղցր ես . և անուն քո ահեղ է ընդ ամենայն տիեզերս : Վաղց-
րացին սաղմոսերգութիւնք մեր առաջի քոյ . ելցեն իրաւունք յարդարութենէ
քումէ 'ի տկարութիւնս մեր , և փառաւորեսցի ամենասուրբ Անուն քո : Եւ մեք
արժանի եղիցուք կալ 'ի պատուիրանի քում . և քեզ երգել զօրհնութիւն և
զփառս Հօր և Արդւոյ և Հոգւոյդ սրբոյ . այժմ և'' :

Խաղաղութիւն ամենեցուն :

Աստուած մշտնջենաւոր՝ Աստուած յաւիտենական , որ 'ի ստորին աշխարհս

լոյս ծագեցար՝ և լուսաւորեցեր զմեզ 'ի խաւարային մեղաց մերոց : Ար վասն մեր 'ի չափաւորութիւն եկիր անչափդ Մատուած . և հեղեալ ծաւալեցեր զշնորհս Հոգւոյդ սրբոյ յարարածս քո : Մի՛ թմ' և յաւիտեանս ժամանակաց բարեբանեալ ես ամենամեծդ Մատուած , ընդ Հոր և ամենասուրբ Հոգւոյդ . այժմ' և" :

— 'Իպիբն : Մատուած Մատուած իմ , ես առ քեզ առաւօտ առնեմ . ծաւալեաց առ քեզ հոգի իմ , քանկապատիկ ևս և մարմին իմ :

Որպէս երկիր անապատ և անջուր , ուր ոչ գոյ 'ի նմա ճանապարհ :

Մի՛ յսպէս 'ի սուրբս երեւցայց քեզ , տեսանել ինձ զզօրութիւն քո և զփառս քո : Սկսան զի լաւ է ինձ ռզորմութիւն քո քան զկեանս իմ , և շրթունք իմ գովեսցեն զքեզ :

— Մի՛ յսպէս արհնեցից զքեզ 'ի կեանս իմ , և յանուն քո համարձից զձեռս իմ : Որպէս 'ի ճարպոյ պարարտութենէ լցցի անձն իմ , շրթամբք ցնծութեան օրհնեսցէ զքեզ բերան իմ :

Օ՛հ թէ յիշէի զքեզ յանկողնի իմում , ընդ առաւօտս կանխեալ խօսէի ընդ քեզ : Օ՛հ եղբր իմ օգնական , 'ի հովանի թևոց քոց ցնծացայց :

Եկն զկնի քո անձն իմ , և զիս ընկալաւ աջ քո . և նոքա 'ի նանիր խնդրեցին զանձն իմ :

Մտցին 'ի ներքոյ անդնդոց երկրի . մատնեսցին 'ի ձեռս սրոյ , և բաժինք աշուխուց եղիցին :

Թագաւոր յուսացաւ 'ի տէր . գովեսցին ամենեքեան՝ ոյք երդնուն նովաւ . խըցցին բերանք այնոցիկ՝ ոյք խօսէին զանիրաւութիւն :

Լոր Մատուած աղօթից իմոց յաղաչել ինձ առ քեզ . յերկիւղէ թշնամւոյն փրկեա զանձն իմ :

Մածկեսցես զիս 'ի ժողովոց չարաց . 'ի բաղմութենէ՝ ոյք գործեն զանօրէնութիւն :

Ոյք սրեցին որպէս սուսեր զլեզուս իւրեանց . լարեցին զաղեղունս իւրեանց յիրս դառնութեան :

Ձգեւ 'ի գաղտնիս այնոցիկ՝ ոյք ուղիղ են սրտիւք . յանկարծակի ձգեսցեն 'ի նոսա , և մի՛ երկիցեն :

Ոյք զօրացուցին յանձինս իւրեանց զբանս չարութեան . խորհեցան թագուցանել ինձ որոգայթ . և ասացին ոչ տեսանէ զայս տէր :

Քննեցին զանօրէնութիւն , պատրաստեցան 'ի քննել զքննութիւն :

Մատիցէ այր 'ի խորութիւն սրտի իւրոյ , և բարձր եղիցի Մատուած :

'Ահաք տղայոց եղեն վէրք նոցա . տկարացան 'ի նոսա լեզուք նոցա , և խռովեցան ամենեքեան ոյք հայէին ընդ նոսա :

Երկեաւ ամենայն մարդ , 'ի պատմել զգործս Մատուծոյ , և զարարածս նորա 'ի միտ առին :

Ուրախ եղիցի արդար 'ի տէր , և յուսացի 'ի նա . նովաւ գովեսցին ամենեքեան , ոյք ուղիղ են սրտիւք :

Փառք Հոր և Արդւոյ և" :

— Գաղթիւն : Լոյս արարիչ լուսոյ առաջին լոյս , բնակեալդ 'ի լոյս յանմատոյց
Հայր երկնաւոր , 'ի դասուց լուսեղինացն օրհնեալ . 'ի ծագել լուսոյ առաւօ-
տուս , ծագեա 'ի հոգիս մեր զլոյս քո իմանալի :

Լոյս 'ի լուսոյ ծագումն արեգակն արդար , անճառ ծնունդ Հօր Արդի . յառաջ
քան զարե անուն քո գովեալ ընդ Հօր . 'ի ծա' :

Լոյս 'ի Հօրէ բղխումն աղբիւր բարութեան , Հոգիդ սուրբ Աստուծոյ . ման-
կունք եկեղեցւոյ ընդ հրեշտակս զքեզ բարեբանեն . 'ի ծա' :

Լոյս երբեակ և մի անբաժանելի սուրբ Արրորդութիւն . զքեզ ընդ երկնայնոցն
երկրածինքս միշտ փարաւորեմք . 'ի ծա' :

Բնեղանելիդ Աստուած Հայր ամենակալ . ընկալ զաղաչանս մեր քոց պաշտօնէից :
Ի Հօրէ ծագումն անճառ արեգակն արդար . ծագեա 'ի յանձինս մեր զլոյսդ ու-
ղորմութեան :

Ի Հօրէ բղխեալ Հոգի աղբիւր բարութեան . լուսով քով լցո զմեզ յայսմ
առաւօտուս :

Երեք անձինք և մի բնութիւն զքեզ խոստովանիմք յաւէտ սուրբ Արրորդութե-
ան :

— Բաճան-յն : Լուսովդ քո Քրիստոս ամենեքեան լուսաւորեցաք . և 'ի քեզ
փրկիչ՝ հաւատացեալ քս ապսխինեցոք : Լուր մեզ Աստուած փրկիչ մեր . տուր
մեզ զխաղաղութիւն քո . և արա առ մեզ զողորմութիւն քոյ մարդասէր տէր :

— Սբեհ-աբ-ն : Եւ ևս խաղաղութեան զոէր աղա' :
Փառաւորեսցուք զամենակալի Աստուած՝ որ ծագեաց զլոյս առաւօտու յարա-
րածս իւր . ծագեսցէ և այժմ զառատ ողորմութիւն իւր 'ի վերայ փառաբանչաց
անուան իւրոյ : Ամենակալ տէր Աստուած մեր , կեցո՛ւ և' :

— Բաճան-յն : Օ, առաւօտու աղոթս և զբանաւոր պաշտօնս՝ ընկալ ամենա-
կալ ամենամեծդ Աստուած 'ի քո անապական և յերկնային խորանսդ : Օ, ագեա
առ մեզ զարդարութեան և զիմաստութեան զլոյս քո . արա զմեզ որդիս լուսոյ
և որդիս տունջեան . որպէս զի 'ի գալ աւուրս երկիւղածութեամբ վարեսցուք
զկեանս մեր . և առանց դայթակղութեան կատարեսցուք : Օ, ի դու ես օգնա-
կան և փրկիչ մեր . և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ . այժմ և
միշտ և' :

— Գաղթիւն : Տէր հովուեսցէ զիս . և ինձ ինչ ոչ պակասեսցի :
Ի վայրի դալարւոյ՝ անդ բնակեցոյց զիս . և առ ջուրս հանգստեան անոյց զիս :
Գարձոյց զանձն իմ առիս , և առաջնորդեաց ինձ 'ի ճանապարհս արդարութեան
վասն անուան իւրոյ :

Թէպէտ և գնացից ես 'ի մէջ ստուերաց մահու , ոչ երկեայց 'ի չարէ , զի դու
տէր ընդ իս ես :

Հուպ քո և դաւաղան՝ նոքա մխիթարեսցեն զիս :

Պատրաստ արարեր առաջի իմ զսեղան՝ ակն յանդիման նեղչաց իմոց :

() Ժեր իւղով զգլուխ իմ . բաժակ քո որպէս անապակ արբեցոյց զիս :

Ողորմութիւն քո տէր զհետ իմ եկեացէ՝ զամենայն աւուրս կենաց իմոց . բնակիլ ինձ 'ի տան տեառն ընդ երկայն աւուրս :

Յոյց ինձ ճանապարհ՝ յոր և գնացից . զի առ քեզ տէր համարձի զանձն իմ : Փրկեա զիս 'ի թշնամեաց իմոց տէր . զի զքեզ ապաւէն ինձ արարի :

Ուսո ինձ առնել զկամս քո . զի դու ես Աստուած իմ :

Հոգի քո բարի՝ առաջնորդեացէ ինձ 'ի յերկիր ուղիղ :

Այսն անուան քո տէր՝ կեցուցես զիս , արդարութեամբ քով հանցես 'ի նեղուածնէ զանձն իմ :

Ողորմութեամբ քով սատակեա զթշնամիս իմ . և կորո զամենայն նեղիչս անձին իմոյ զի ես ծառայ քո եմ :

Աստուած մեր ապաւէն և զօրութիւն . օգնական 'ի վերայ նեղութեանց , որք զըտին զմեզ յոյժ :

Այսն այսորիկ ոչ երկիցուք մեք 'ի խռովել երկրի . 'ի փոփոխիլ լերանց 'ի սիրտըս ծովու :

Ղոչեցին և խռովեցան ջուրք նոցա . խռովեցան լերինք 'ի զօրութենէ նորա :

Ղանացք գետոց ուրախ առնեն զքաղաքն Աստուծոյ , և սուրբ արար զյարկս իւր բարձրեալն :

Աստուած 'ի մէջ նոցա , և նոքա մի՛ սասանեցին . օգնեացէ նոցա Աստուած 'ի վաղորդենէ մինչև 'ի վաղորդեան :

Խռովեցան հեթանոսք , և խոնարհեցան թագաւորութիւնք . ետ զձայն իւր բարձրեալն՝ և խռովեցաւ երկիր :

Տէր զօրութեանց ընդ մեզ . ընդունելի է մեր Աստուած Յակոբայ :

Նկայք և տեսէք զգործս Աստուծոյ , որ արար զնշանս և զարուեստս 'ի վերայ երկրի :

Նհար զպատերազմ 'ի ծաղաց մինչև 'ի ծաղս երկրի . զսղեղունս փշրեաց , զզէնս խորտակեաց , և զասպարս այրեաց հրով :

Անխեցէք և ծաներուք , զի ես եմ Աստուած . բարձր եղէց 'ի հեթանոսս , և բարձրացայց 'ի վերայ երկրի :

Տէր զօրութեանց ընդ մեզ . ընդունելի է մեր Աստուած Յակոբայ :

Աստուած յօգնել ինձ նայեաց . և տէր յընկերել ինձ փութա :

Ամաչեցեն և յամօթ լիցին , ոյք խնդրէին զանձն իմ . դարձցին յետս և ամաչեցեն , ոյք խորհէին ինձ չար :

Ղարձցին առ ժամայն ամաչեցեալք . ոյք ասէին ինձ վաշ վաշ :

Յնծասցեն և ուրախ լիցին 'ի քեզ ամենեքեան , ոյք խնդրեն զքեզ տէր :

Ասացեն յամենայն ժամ . մեծ է Աստուած . և ոյք սիրեն զփրկութիւնս քո :

Նս աղբատ և տնանկ եմ , Աստուած օգնեա ինձ . օգնական և փրկիչ իմ ես . և դու տէր իմ՝ մի՛ յամենար :

Տուր զօրութիւն ծառայի քո . կեցո զորդի աղախնոյ քո . և արա առիս նշան բարութեան :

Տեսցեն ատելիք իմ և ամաչեցեն . զի դու տէր օգնեցեր ինձ , և մոխթարեցեր զիս :

Փառք Հօր և Արդւոյ և" :

Վարդան : Ճանապարհ և ճշմարտութիւն և կեանք Վրիստոսի , առաջնորդեա հոգւոց մերոց . յերկրէ ելանել յերկինս :

Վուռն կենաց մտից Յիսուս , մոյժ և զմեզ առ Հայր քո և Հոգի . երգել միշտ զփառս :

Ճանապարհ բարի Վրիստոս և ճշմարտութիւն : առաջնորդ հոգւոց մերոց յերկրէ ի յերկինս :

Վուռն կենաց մտից Յիսուս . Մտուած ճշմարիտ . մոյժ և զմեզ առ Հայր քո , Հոգւովդ սրբով :

— Վահանայն : Տէր ուղղեա՛ զգնացս մեր ի ճանապարհս խաղաղութեան . տէր ուղղեա՛ և առաջնորդեա՛ հոգւոց մերոց և ամենայն հաւատացելոց՝ գնալ յարդարութեան ճանապահն և ի կեանսն յաւիտենից :

— Սարկապոն : Մղաչեսցուք զամենակալն Մտուած՝ զի յաջողեալ ուղղեսցէ զճանապարհս ծառայից իւրոց ի բարի և ի խաղաղութիւն : Մենակալ տէր Մտուած մեր կեցո՛ւ և ողորմեա՛ :

— Վահանայն : ()րհնեալ ես տէր Մտուած փրկիչ մեր՝ որ յամենայն ժամ ընդ մեզ ես , և ոչ երբէք թողուս ի ձեռանէ քումմէ զայնոսիկ՝ որք հաւատով և ճշմարտութեամբ կարգան առ քեզ : Մղաչեմք և խնդրեմք ի քէն տէր , ճանապարհորդակից լեր ծառայից քոց քոյին վերակացութեամբդ՝ պահելով ի խաղաղութեան : և առաջնորդեա մեզ միւսանգամ խաղաղութեամբ և խնդութեամբ հասանիլ յիրաքանչիւր ի բնակութիւնս ի Վրիստոս Յիսուս ի տէր մեր : Որում վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ . այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւի՛ :

— Մարտիրոս ասի աշխիւն Սահակի Լազարի —

Տէր ամենակալ Մտուած Մբրահամու , Խաւհակայ Յակոբայ և զաւակի նոցա արդարոց . ամենակալ տէր , թող զմեզս իմ :

Որ արարեր զերկինս և զերկիր , և զամենայն զարդ նոցա . ամեն՝ :

Որ կապեցեր զծով բանիւ հրամանի քո , փակեցեր զխորս , կնքեցեր ահաւոր և փառաւորեալ անուամբ քով սրբով : ամենա՛ :

Որ ամենայն ինչ սարսի և դողայ յերեսաց ահի զօրութեան քո . ամենա՛ :

Միաւ է մեծ վսյելութիւն փառաց սրբութեան քո . սաստիկ է բարկութիւն ըսպառնալեաց քոց ի վերայ մեղաւորաց . անչափ և անքննին են ողորմութիւնք աւետիաց քոց . ամեն՝ :

Վուռ տէր բարձրեալ , գթած , երկայնամիտ , բազումողորմ . և զղջանաս ի վերայ չարեաց մարդկան . ամեն՝ :

Վուռ Մտուած՝ ոչ եղեր ապաշխարութիւն վասն արդարոցն Մբրահամու . Խաւհակայ , Յակոբայ , որք ոչ մեղան քեզ . ամեն՝ :

ՄԵՆ եղեր ապաշխարութիւն վասն իմ մեղաւորիս , զի մեղայ աւելի քան զաւղծովու , և բազմացան անօրէնութիւնք իմ . ամենա՛ :

Չեմ արժանի հայիլ և տեսանել զբարձրութիւնս երկնից ի բազմութենէ անօրէնութեան իմոյ . ամենա՛ :

Կորացեալ եմ ես 'ի բռնութենէ կապանաց երկաթից և ոչ գոյ ինձ հանգիստ ամենակալ”:

Բարկացուցի զսրտմտութիւն և չար առաջի քո արարի. կանգնեցի պատկեր և բազմացուցի զցառումն. ամենա”:

Եւ արդ տէր խոնարհեցուցանեմ զծունր սրտի իմոյ, և հայցեմ 'ի քաղցրութենէ քումմէ. ամենա”:

Մեղայ տէր մեղայ և զանօրէնութիւնս իմ ես ինձէն գիտեմ. ամենա”:

Եղաչեմ և խնդրեմ 'ի քէն՝ թող ինձ տէր, թող ինձ, և մի՛ կորուսաներ զիս ըստ անօրէնութեան իմոյ:

Մի՛ յաւիտեան բարկանար ինձ տէր, և մի՛ յիշեր զչարիսն իմ. և մի՛ պարտաւորեր զիս ընդ իջեալսն 'ի ներքոյ երկրի չարեօք. ամենա”:

Օ, ի դու Մտուած՝ Մտուած ապաշխարողաց ես, և յիս ցոյց զբարերարութիւնդ քո, որ անարժան եմ. ամենա”:

Կեցուսցես զիս ըստ բազում ողորմութեան քում, և ես օրհնեցից զքեզ զամենայն աւուրս կենաց իմոց. ամենա”:

Օ, քեզ տէր օրհնեն ամենայն զուարթունք երկնից, և քո են փառք յաւիտեանս ամէն:

Փառք Հօր և՛: Մ. յԺմ և միշտ և՛:

Եղաչեմ և խնդրեմ 'ի քէն տէր, թող ինձ զմեղս իմ:

Բազումողորմ տէր, ողորմեա՛ ինձ:

Մտուած, քաւեա՛ զիս զմեղաւորս 'ի մեղաց, և կեցո՛:

Մարիչ իմ և յոյս Մտուած, գթա յիս 'ի մեղուցեալ ծառայս, և ողորմեա՛ ինձ բազմամեղիս:

Քրիստոս Որդի Մտուածոյ անօխակալ, ընկալ զաղաչանս մեր, զի 'ի քեզ են ապաւինեալ անձինք մեր:

Մռաքեա՛ տէր զհրեշտակ խաղաղութեան քո, որ եկեալ պահեսցէ զմեզ անխռովս 'ի տուէ և 'ի դիշերի:

Եւ մարդասիրութեամբ քո յիշեա՛ զմեզ տէր՝ յիշեա՛ զմեզ, յորժամ գաս արքայութեամբ քո, և ողորմեա՛ ինձ:

— Սուրբ: Եկեալքս 'ի խոստովանութիւն ապաշխարութեան՝ հաւատով զյոյս Սիածնի Որդւոյն Մտուածոյ դիցուք 'ի սիրտս մեր, խնդրելով 'ի նմանէ զքաւութիւն և զթողութիւն յանցանաց մերոց: Այսն զի նա ինքն է նախախնամողն Մտուած յաւիտենական՝ որ եկն կամաւ Հօր 'ի փրկել զարարածս և ապաց զինքն լինիլ քաւիչ մեղաւորաց, յոյս ապաշխարողաց, շնորհելով զհանգիստ աշխատելց, ընդունելով զծանրաբեռնեալքս և զտաժանեալքս մեղօք յապաշխարութիւն քաւութեան: Արդ, եկայք ամենեքեան խոնարհեալ անձամբ բեկեալ սրտիւք, անկցուք և լացցուք առաջի տեառն արարչին մերոյ, զի անցուցէ 'ի մէջ զցասումն պատուհասի յանցանաց մերոց բարերարութեամբն իւրով: Ամենակալ տէր Մտուած մեր կեցո՛ և ողորմեա՛:

— Բահանայ: Տէր Մտուած փրկութեան մերոյ, որ ողորմածդ ես և գը-

Թած, երկայնամիտ և բազում ողորմ, և զղջանաս 'ի վերայ չարեաց մարդկան, որ
ոչ կամիս զմահ մեղաւորին, այլ զդառնալ նորա 'ի չար ճանապարհէն և զկեանք :
'Ի ու տէր առատ ողորմութեամբդ քով մխիթարեա՛ զծառայս քո, և տուր սոցա
տեղի ապաշխարութեան : Հաշտեա՛ մարդասիրութեամբդ քով, և արա՛ զսոսա ար-
ժանի քաւութեան և թողութեան մեղաց : Որպէս զի առողջացեալք հոգւով՝
խոստովանութեամբ և ապաշխարութեամբ մերձեցին առ քեզ, և ընդ սիրելիս
տնուան քում սրբոյ՝ քեզ հանցեն զօրհնութիւն և զփառս, այժմ և միշտ և՛ :

() րհնեալ տէր մեր՝ :

Հայր մեր որ՝ :

ԿԱՐԳԱՌՈՐՈՒԹԻՒՆ ԱՂՈԹԻՑ

ԵՐՐՈՐԴ ԺԱՄՈՒՆ

— Բահանայն : () Բհնեալ տէր մեր . Հայր մեր որ :

() Բհնեալ Հոգիդ սուրբ Աստուած ճշմարիտ . ամէն :

Ողորմեա ինձ Աստուած ըստ մեծի ողորմութեան քում . ըստ բազում գթութեան քում քաւեա զանօրէնութիւնս իմ :

Առաւել լուա զիս յանօրէնութենէ իմմէ , և 'ի մեղաց իմոց սուրբ արա զիս :

Չանօրէնութիւնս իմ ես ինձէն գիտեմ , և մեղք իմ առաջի իմ են յամենայն ժամ :

Բեղ միայն մեղայ տէր , և չար առաջի քո արարի :

Որպէս արդար եղիցիս 'ի բանս քո , և յաղթող 'ի դատել գաւ :

Անօրէնութեամբ յղացաւ , և 'ի մեղս ծնաւ զիս մայր իմ :

Պու տէր զճշմարտութիւն սիրեցեր , զանյայտս և զճածկեալս իմաստութեամբ քով յայտնեցեր ինձ :

Յօշեա յիս մշտեալ և սուրբ եղէց , լուա և քան զիւն սպիտակ եղէց :

Ասելի արա ինձ տէր զցնծութիւն և զուրախութիւն , և ցնծասցեն ոսկերք իմ տառապեալք :

Պարձո զերեսս քո 'ի մեղաց իմոց . և զամենայն անօրէնութիւնս իմ քաւեա յինէն :

Սիրտ սուրբ Հաստատեա յիս Աստուած , և Հոգի ուղիղ նորոգեա 'ի փորի իմում :

Մի ընկենուր զիս տէր յերեսաց քոց , և զՀոգի քո սուրբ մի Հաներ յինէն :

Տուր ինձ ցնծութիւն փրկութեան քոյ , և Հոգւով պետութեան քոյ Հաստատեա զիս :

Ուսուցից անօրինաց զճանապարհս քո , և ամբարիշտք առ քեզ դարձցին :

Փրկեա զիս յարենէ Աստուած Աստուած փրկութեան իմոյ , ցնծասցէ լեզու իմ յարդարութեան քում :

Տէր եթէ զըթունս իմ բանաս , բերան իմ երգեսցէ զօրհնութիւնս քո :

Թէ կամեցեալ էիր պատարագս մատուցանէաք , բայց դու ընդ ողջակէզս իսկ ոչ հաճեցար :

Պատարագ Աստուծոյ Հոգի խոնարհ , զսիրտ սուրբ և զՀոգի խոնարհ Աստուած ոչ արհամարհէ :

Բարի արա տէր կամօք քովք սիօնի , և շինեսցին պարիսպքն երուսաղէմի :

Յայնժամ հաճեսցիս ընդ պատարագս արդարութեան , յորժամ ուխտից պատարագս հանցեն 'ի սեղան քո զուարակս :

Պառք Հօր և" : Այժմ և" :

— Պաղբն : () Բհնեմք զքեզ Հայր անսկիզբն էից էակ 'ի յանդոյից . բարձեր ձեռք նիւթ 'ի հողոյ և ստեղծեր մարդ 'ի պատկեր քո , զլուին ոտից խոնարհեա :

ցաւ զի զսխառութիւն քո մոռացաւ . դարձեալ ասեմք ըստ անառակին թէ Հայր մեղայ քեզ 'ի յերկինս :

Արկնաւորացն անքննելի եղեր մարդկան տեսանելի . զդեցար պատկեր հողէղինի պատկերդ Հօր անփոխելի . ելեր յերրորդ ժամ 'ի խաչին , վասն Ադամայ նախաստեղծին . ընդ աւազակին քում խաչակցին արժանացո զմեզ դրախտին :

Թագաւոր թագաւորաց առատաբուղիս Հոգի շնորհաց . ժողովելոցն 'ի վերնատանն առաքելոցն երկոտասան 'ի հրոյ լեշուս երեւցար յոգիս նոցա վերանստար . լուր յանուն քո ժողովելոցս էջ և առ մեզ յերրորդ ժամուս :

— Վահանայն : Ամենայն ժամու աղաչանք իմ այս են , 'ի մեղաց իմաց սուրբ արա զիս տէր . և յատորէն պահեա զծառայս քո մարդասէր տէր :

— Սրբապետ : Այլ ևս խաղաղութեան զտէր աղա՞ :

— Վահանայն : ()րհնութիւն և փառք Հօր և՛ :

— Սրբապետ : Ս'իսբան ամենեքեան գոհացարուք զմարդասիրէն Աստուծոյ և զփրկէն մերմէ Հիսուսէ Վրիստոսէ : Որ ազատեաց զազգս մարդկան 'ի դատապարտութենէ անիծիցն . և եւարձ զմեզս աշխարհի 'ի ժամուս յայսմիկ խաչին իւրով , և շնորհեաց առատապէս զպարգևս Հոգւոյն սրբոյ երանելի առաքելոցն : Խնդրեսցուք հաւատով զի զմեզ զամենեւեան՝ արասցէ հաղորդս մեծամեծաց և Աստուածային բարեացն այնոցիկ . որպէս զի անարատ վարուք , և ճշմարիտ առաքինութեամբ կացեալք ըստ կամաց նորա յայսմաշխարհիս , զմասն և զվիճակ ժառանգութեան ընկալցուք ընդ ամենայն սուրբս նորա . զբնակութիւն յաւիտենական և երկնային խորանացն : Օ, որ խոստացաւ սիրելեաց իւրոց ճշմարիտն Աստուած Հիսուս Վրիստոս . տէր մեր կեցն և ողորմեա՛ : Օ, ժամս և զառաջիկայ օրս խաղաղութեամբ անցուցանել հաւատով 'ի տեսանէ խնդրեսցուք : Օ, հեշտակ խաղաղութեան՝ : Օ, քաւութիւն՝ : Այլ ևս միա՞ : Օ, անձինս՝ : Ողորմեաց՝ :

— Վահանայն : Որ 'ի քրովմէական և յանպատում հանգուցեալ ես յաթոռ . և այցելու ես միշտ արարածոց քոց : Որ և 'ի ժամուս յայսմիկ հեղեր յերանելի առաքեալն զշնորհս Հոգւոյդ սրբոյ : Վու տէր յառաջակայ ժամուս՝ և յաւէտ մինչև 'ի կենցաղոյս աւարտումն՝ տպաւորեալ միացո զմեզ ընդ ամենայն բարեգործութեան յորդորմունս . և խօստացելոց բարեացդ հաղորդս լինիլ զմեզ արժանի արա . տէր մեր և փրկիչ Հիսուս Վրիստոս : Որ ես օրհնեալ ընդ Հօր և ընդ սրբոյ Հոգւոյդ , այժմ՝ և :

Խաղաղութիւն ամենեցուն :

Որ էիր յառաջ քան յաւիտեանս Ռանդ Աստուած . էակից Հօր և արարչակից սուրբ Հոգւոյդ : Որ և զնախաստեղծին պատուիրանազանցութիւն պտղոյն ճաշակման՝ կենսատու խաչելութեամբդ քո 'ի ժամուս յայսմիկ 'ի կենդանութիւն փոխեցեր . և զանօրէնութիւնս մեր 'ի խաչին բեւոտեալ կեանք անապական , և նորոգումն կենաց յուսացելոց 'ի քեզ խօստացար : Որոց մասնաւորիլ և զմեզ արժանի արա տէր մեր Հիսուս Վրիստոս . որ ես օրհնեալ ընդ Հօր և ընդ սրբոյ Հոգւոյդ , այժմ՝ :

— Տէր Աստուած օրհնեալ . օրհնեալ է տէր զօրհանապազ :

— Վարդիմ : Աստուած մեր՝ Աստուած կենարար . և նա փրկեսցէ զմեզ :

— Բահանայն : Տէր Մատուած օրհնեալ . օրհնեալ տէր զօրհանապազ , առաջնորդեսցէ մեզ Մատուած փրկիչ մեր :

— Սրբապետ : Խնդրեսցուք հաւատով 'ի տեառնէ վասն ճանապարհորդաց հարց և եղբարց մերոյ , որք ընդ ծով և ընդ ցամաք գնացին . որպէս զի առաջնորդեսցէ նոցա , խաղաղութեամբ պահեսցէ , և տարեալ հասուցէ յիւրաքանչիւր տեղիս տէր Մատուած մեր : Այսն զի նա ինքն է առաջնորդ կենաց , և յոյս փրկութեան . որ յաջողէ ծառայից իւրոց խաղաղութեամբ հասանիլ 'ի նաւահանգիստն կենաց և փրկութեան : Մենակալ տէր Մատուած մեր . կեցի և" :

— Բահանայն : Առաջնորդեա մեզ տէր Մատուած մեր , և ուսո մեզ գնալ 'ի ճանապարհս քո արդարութեամբ , պահեա 'ի խաղաղութեան զկեանս մեր , և զգնացս 'ի հաճոյս քո . ժամանեցո զհոգևոր և զմարմնաւոր ընթացս ծառայից քոց անարատ ճանապարհաւդ յաւիտենական 'ի կեանսդ : Ընորհօք Սիածնի քոյ տեառն մերոյ և փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի . որ եղև մեզ առաջնորդ կենաց և յոյս փրկութեան : Ընդ որում օրհնեալ ես Հայր ամենակալ հանդերձ կենդանարար և ազատիչ սուրբ Հոգւովդ , այժմ և միշտ և" :

— Սրբապետ : Յիշեա տէր զպաշտօնեայս քո" :

— Բահանայն : Բարերար և բազումողորմ Մատուած քո" :

— Գլխիւն : Տէր հովուեսցէ զիս , և ինձ ինչ ոչ պակասեսցի :

Ի վայրի դալարւոյ՝ անդ բնակեցոյց զիս . և առ ջուրս հանգստեան սնոյց զիս :

Գարձոյց զանձն իմ առիս . և առաջնորդեաց ինձ 'ի ճանապարհս արդարութեան վասն անուան իւրոյ :

Թէպետ և գնացից ես 'ի մէջ ստուերաց մահու , ոչ երկեայց 'ի չարէ , զի դու տէր ընդ իս ես :

Հուպ քո և գաւազան՝ նոքա մխիթարեսցեն զիս :

Պատրաստ արարեր առաջի իմ զսեղան՝ ակն յանդիման նեղւաց իմոց :

() Ժեր իւղով զգլուխ իմ . բաժակ քո որպէս անապակ արբեցոյց զիս :

Ողորմութիւն քո տէր զհետ իմ եկեսցէ՝ զամենայն աւուրս կենաց իմոց . բնակիլ ինձ 'ի տան տեառն ընդ երկայն աւուրս :

Յոյց ինձ ճանապարհ՝ յոր և գնացից , զի առ քեզ տէր համբարձի զանձն իմ :

Փրկեա զիս 'ի թշնամեաց իմոց տէր . զի զքեզ ապաւէն ինձ արարի :

Ուսո ինձ առնել զկամս քո . զի դու ես Մատուած իմ :

Հոգի քո բարի առաջնորդեսցէ ինձ 'ի յերկիր ուղիղ :

Այսն անուան քո տէր՝ կեցուցես զիս , արդարութեամբ քով հանցես 'ի նեղութեանէ զանձն իմ :

Ողորմութեամբ քով սատակեա զթշնամիս իմ . և կորո զամենայն նեղիչս անձին իմոյ , զի ես ծառայ քո եմ :

Փառք Հօր և Որդւոյ" :

— Սրբապետ : Եւ ևս խաղաղութեան զտէր աղա" :

Գոհաբանելով աղաչեսցուք զբարերար Հոգին Մատուած , և խնդրեսցուք զողորմութիւն 'ի նմանէ . զի անցուցէ 'ի մէնջ զցասումն պատուհասի յանցանաց մե-

բոց բարերարութեամբ իւրով : Ամենակալ տէր" :

— Քահանայն : Եւաղաղութեամբ քով Հոգիդ սուրբ Աստուած ճշմարիտ՝ որ
ի վիր է քան զամենայն միտս և զխորհուրդս , մխիթարեալ զանձինս ծառայից
քոց՝ ընդունելով զաղաչանս մեր . անցո՛ւ ի մէջ զդասումն պատուհասի յանցանաց
մերոց բարերարութեամբ քով : Ահրեա և լուր մեզ , քաւեա և թող զմեզ
մեր . արժանաւորեալ գոհութեամբ փառաւորել զքեզ ընդ Հօր և ընդ Արդարոյն
Սիւսանի . այժմ և միշտ և" :

() Երհնեալ տէր մեր Յիսուս Քրիստոս . ամէն :

Հայր մեր որ յերկնս ես" :

տունը եամբս առաքինութեամբ կացցուք 'ի փրկութիւն անձանց մերոց : 'ի պատիւ և 'ի փառս սրբոյ Արքորդութեանդ , այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտե' :

Խաղաղութիւն ամենեցուն :

Արկնաւոր խաղաղութեամբդ քով պարսպեալ պահեա զանձինս մեր տէր զորութեանց : Այսան զի դու ես Աստուած խաղաղութեան , և բաց 'ի քէն զայլ ոք ոչ գիտեմք . և զանուն քո ամենազօր՝ կարգամք յօգնականութիւն անձանց մերոց : 'Այլեա յերկրպագութիւնս մեր . և ուսո մեզ առնել զարդարութիւն ճշմարտութեան : Այլ գոհութեամբ փառաւորեսցուք զՀայր և զԱրդի և զսուրբ Հոգիդ , այժմ և միշտ և" :

— Տէր՝ մի՛ յիշեր զմեզս մեր զառաջինս . վաղվաղեսցէ առ մեզ ողորմութիւն քո տէր . զի աղքատացաք յոյժ :

— 'Դուրեմն : () Գնեա մեզ Աստուած փրկիչ մեր՝ վասն փառաց անուան քոյ :

— Քահանայն : Տէր փրկեա զՆզ և քսեա զմեզս մեր վասն անուան քոյ :

— Սարկաւազն : Այսան Հիւանդաց և ամենայն վշտացելոց՝ աղաչեսցուք զփրկիչն մեր Վրիստոս . զի ողորմեսցի ըստ մեծի ողորմութեան իւրում . և բժշկեսցէ զախտս և զհիւանդութիւնս հոգւոյ և մարմնոց ծառայից իւրոց . և կատարեալ առողջութեամբ հասուսցէ զամենեւեան 'ի մշտնջենաւոր և յանախտ կեանս : Որ առաքեցաւ 'ի Հօրէ 'ի բժշկութիւն ազգի մարդկան՝ Միաձին Որդին Աստուծոյ : Տէր մեր և փրկիչ Յիսուս Վրիստոս կեցո՛ւ և ողորմեա՛ :

— Քահանայն : Փարատեա զցաւս և բժշկեա զհիւանդութիւնս 'ի ժողովորդեանէ քումմէ տէր Աստուած մեր . և շնորհեա ամենեցուն զկատարեալ առողջութիւն վասն կենսատու խաչելութեան քո որով բարձեր զոկարութիւն ազգի մարդկան , և դատապարտեցեր զձշնամին կենաց և փրկութեան մերոյ : 'Առ ես կեանք մեր և փրկութիւն՝ բարերար և բազումողորմ Աստուած . որ միայն կարող ես թողուլ զմեզս՝ և մերժել զախտս և զհիւանդութիւնս 'ի մենջ . որում յայտնի են պէտք կարեաց մերոց . պարգևիչդ բարեաց՝ պարգևեա զառատ ողորմութիւն քո 'ի վերայ արարածոց քոց՝ ըստ իւրաքանչիւր պիտոյից . յորոց հանապազ փառաւորեալ գովիս . այժմ և միշտ և" :

— Սարկաւազն : Յիշեա տէր զպաշտօնեայս քո" :

— Քահանայն : Բարերար և բազումողորմ Աստ" :

— 'Դուրեմն : Արանի որ խորհի զաղքատն և զտնանկն , յաւուր չարի փրկէ զնա տէր :

Տէր փրկէ զնա և կեցուցանէ , երանելի առնէ զնա 'ի վերայ երկրի , և ոչ մատնէ զնա 'ի ձեռս թշնամեաց իւրոց :

Տէր օգնական է նմա 'ի մահիճս ցաւոց իւրոց . զամենայն անկողինս նորա դարձուցանէ 'ի Հիւանդութենէ նորա :

Այս ասացի տէր ողորմեա ինձ . բժշկեա զանձն իմ , ես մեղայ քեզ :

Որ բնակեալն է յօգնութիւն բարձրելոյն , ընդ հովանեալ Աստուծոյ յերկինս հանգիցէ :

Ասացէ տեառն՝ ընդունող իմ ես , ապաւէն իմ Աստուած , և ես յուսամ 'ի նա :

ԿԱՐԳԱԽՈՐՈՒԹԻՒՆ ԱՂՈԹԻՑ

ՎԵՑԵՐՈՐԴ ԺԱՄՈՒՆ

— Վահանայն : () Բհնեալ տէր մեր՝ : Հայր մեր որ՝ :

() Բհնեալ Հայր սուրբ Մատուած Ճմարիտ : ամէն :

Ողորմեա ինձ Մատուած ըստ՝ :

— Վաղիրն : Խաւարեցաւ լոյսն արեւուն 'ի վեցերորդ ժամ ուրբաթուն . ծառնոյց թէ լոյսն արարչական նսեմացոյց զլոյսն եղական . կախեալ զքեզ մերկ 'ի խաչին քողով ստուերաւն ծածկէին : Հերքեա 'ի մէնջ զծանրութիւն շրջող դիւին միջօրէի : Չանձրութեան մարտ այսոյն չարի որ յայսմ ժամուս պատերազմի . զօղեալ յոգւոց մեր հերքեսցի ամենազօր աջով քոյին : Ճմարտութեան քո ճառագայթ զառ 'ի յերկնից անկեալ փայլակն . մերժեալ 'ի մէնջ հալածեսցէ և զմեզ լուսով քո վառեսցէ :

() Ես միջօրեայ տունջեան ժամուս վայելչական աչաց մարմնոյս . նետիւք գաղտնեաց մի՛ խոցեսցուք 'ի խաւարէն որ 'ի ծածուկ . շուրջանակի բանակեսցեն զմեզ բանակք հրեշտակաց : որք պարակից մեզ լինելով զքեզ ընդ Հօր փառատրելով :

— Վահանայն : Յամենայն ժամու աղաչանք՝ :

— Սուրբ : Եւ ևս խաղաղութեան զտէր աղա՝ :

— Վահանայն : () Բհնութիւն և փառք Հօր և Որդւոյ՝ :

— Սուրբ : Մըթուն մտօք և անզբօս խորհրդով կացցուք միարան յաւըթս առաջի տեառն մերոյ և փրկչին Յիսուսի Վրիստոսի : Հաւատով խնդրեսցուք 'ի նմանէ զհրեշտակ խաղաղութեան պահապան անձանց մերոց . որ եկեալ բանակեսցէ շուրջ զմեզ , և աներկիւղ պահեսցէ զմեզ յամենայն հրեղէն նետից սատանայի , որ թուչի 'ի տուէ : յիրաց խաւարային գնացից՝ 'ի գայթակղութեանէ դիւին 'ի հասարակ աւուր : Յորմէ զգուշութեամբ պահելով , շնորհեսցէ մեզ մարդասէրն Մատուած կեալ առաքինութեամբ 'ի փրկութիւն անձանց մերոց . 'ի պատիւ և 'ի փառս կենդանացուցիչ անուան իւրոյ : Յոյս հաղորդութեան ընկալցուք 'ի յայտնութեան Սիածնի Որդւոյն Մատուածոյ . կերպարանակից առնել զմարմին խոնարհութեան մերոյ՝ ըստ նմանութեան մարմնոյ փառաց իւրոց : Այսն զի զայս խոստացաւ սիրելեաց իւրոց Ճմարիտն Մատուած Յիսուս Վրիստոս տէր մեր . կեցո՛ւ և ողորմեա՛ : Օ, ժամս և զառաջակայ օրս խաղաղութեամբ անցուցանել հաւատով 'ի տեառնէ խնդրեսցուք : Օ, հրեշտակ խաղա՛ : Օ, բաւութիւն՝ : Եւ ևս՝ : Օ, անձինս՝ : Ողորմեաց՝ :

— Վահանայն : Օգեցո մեզ տէր Մատուած մեր զէն արդարութեան . զօրաւոր և յաղթող լինիլ ընդդէմ սատանայական պատերազմաց . և զամենայն հրեղէն նետս նորա շրջուցանելով՝ անկասկած լիցուք յիրաց խաւարային գնացից՝ 'ի գայթակղութենէ դիւին 'ի հասարակ աւուր : Եւ զգաստացեալք վայելչական

Կա փրկեսցէ զիս յորոգայթէ որսողին, և ի բանիցն ի խռովութենէ :
 Ի թիկնամէջս իւր ընկալցի զքեզ . ի հովանի թևոց նորա յուսացիս :
 Որպէս զէն շուրջ եղիցի զքեզ՝ ճշմարտութիւն նորա :
 Ոչ երկիցես դու յերկիւղէ գիշերի, և ոչ ի նետէ՝ որ թռչի ի տուէ :
 Յիրէ որ շրջի ի խաւարի, ի գայթակղութենէ դիւին ի հասարակ աւուր :
 Ենկցին ի կողմանէ քումմէ հազարք, և բիւրք ընդ աջմէ քումմէ . և առ քեզ
 ինչ ոչ մերձեսցին :
 Իայց միայն աչօք քովք հայեսցիս դու . և զհատուցումն մեղաւորաց տեսցես . զի
 դու տէր յոյս իմ ես :
 Ռաբարձրեալն արարիւր քեզ ապաւէն . զի ոչ հասցեն առ քեզ չարք, և տան-
 ջանք մի մերձեսցին ի յարկս քո :
 Հրեշտակաց իւրոց պատուիրեալ է վասն քո, ի պահել զքեզ յամենայն ճա-
 նապարհս քո :
 Ի բազուկս իւրեանց ընկալցին զքեզ . զի մի երբէք հարցես զքարի զոտն քո :
 Ի վերայ իժից և քարբից գնացես դու, և առ ոտն կոխեսցես զառիւծն և ըզ-
 վիշապն :
 Բանզի յիս յուսացաւ, և փրկեցից զնա . հովանի եղէց նմա, զի ծանեաւ զա-
 նուն իմ :
 Կարգացէ առ իս՝ և ես լուայց նմա . և առ նմա եղէց ի ներդութեան :
 Փրկեցից և փառաւոր արարից զնա . երկայն աւուրբք լցուցից . և ցուցից նմա ըզ-
 փրկութիւն իմ :
 Փառք Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն" :
 — Սուրբ Երեմիայ : Եւ ևս խաղաղութեան զտէր աղա" :
 Խնդրեսցուք հաւատով ի Հօրէ վասն քաւութեան մեղաց և թողութեան յան-
 ցանաց . փրկելոյ զմեզ ի վշտաց և ի ներդութեանց . իջանելոյ ի վերայ մեր ողոր-
 մութեան և գթութեան տեսուն Եստուծոյ Եմենակալին . ինչո և ողորմեա :
 Բահանայն : Հայր գթութեանց և Եստուած ամենայն մխիթարութեանց ,
 որ մխիթարես զմեզ յամենայն ներդութեան մերում, լուր և այժմ ձայնի պաղա-
 տանաց ծառայից քոց՝ ընդունելով զաղաչանս մեր . անցո ի մէնջ զցասումն պա-
 տուհասի յանցանաց մերոց բարերարութեամբ քով : Կերիա և լուր մեզ . քաւ-
 եա և թող զմեզս մեր . արժանաւորեա գոհութեամբ փառաւորել զքեզ ընդ
 Որդւոյ և ընդ սրբոյ Հոգւոյդ . այժմ և միշտ և" :
 (Օրհնեալ տէր մեր" : Հայր մեր որ" :

ԿԱՐԳԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԱՂՈԹԻՑ

ԻՆՆԵՐՈՐԴ ԺԱՄՈՒՆ

— Քահանայն : () րհնեալ տէր մեր՝, Հայր մեր՝,

() րհնեալ Որդիդ սուրբ Լստուած ճշմարիտ, ամէն,

Ողորմեա ինձ Լստուած՝:

— Իպէրէն : Չարչարակցեալ քեզ տիւ լուսոյ երեք ժամու խաւարելոյ, պայծառացեալ յիններորդին 'ի տիպ լրման մահու ստուերին. ջահդ լուսոյ մեծապայծառ աւանդեցեր զՀոգիդ առ Հայր. ոահիւ կցորդ քեզ 'ի յերկինս զմեզ ուղղեալ Հոգւով քոյին :

Սնդարամետք սարսեցին զկապեալ Հոգիսն արձակեցին. վէմք 'ի վիմէդ պատառեցան 'ի տապանաց մեռալք յարեան. տարերք երկրի տատանէին և աշխարհի սիւնք դողային. բամեալքս առ քեզ պաղատեսցուք զի ընդ արդարսն դասեսցուք : Հոգեր յայնժամ սքանչելիս և այժմ մեզ ողորմեսցիս. լիծեալ բնութիւնս քեռողջացաւ շնորհեա և մեզ լինել անցաւ. փոխան մահու քո կենարար կեցո զմեզ տէր բարերար. քեզ պաղատիմք ըստ աւազակին յիշեալ զմեզ յօրն ահագին :

— Քահանայն : Համենայն ժամու աղաչանք իմ այս են՝:

— Սբէրաւոր : Եւ ևս խաղաղութեան զտէր՝:

— Քահանայն : () րհնութիւն և փառք Հօր՝:

— Սբէրաւոր : Սուրբ սրտիւ և հաստատուն հաւատով՝ կացցուք միաբան յաղօթս առաջի տեառն մերոյ և փրկին Հիսուսի Քրիստոսի, յիշելով զմեծամեծս նորա զանչափ շնորհս, զհամբերութիւն կենսատու խաչին, և զհեղումն աղատեցուցիչ արեան նորա, և զսոցին նմանս՝ որ յայսմ ժամու վասն մեր մեղաւորացս կրեաց նա, Եւ մեք զայս ամենայն զմտաւ ածելով՝ սրբեսցուք 'ի մեղաց զխորհուրդս՝ զբանս՝ և զգործս մեր. կատարեսցուք զսրբութիւն անձանց մերոց ահիւն Լստուծոյ : Ս'ի՛ յապաղիցուք խոստովան լինել նմա զմեզս մեր և խնդրել զթողութիւն մեղաց մերոց, զի մի՛ կորիցիմք անապաշխար՝ զյաւիտենական կուրուստն : Եւ մինչդեռ ժամանակս 'ի ձեռս է, գործեսցուք զբարիս 'ի կեանս յայսոսիկ, օրինակ վարուց մերոց ունելով զամենայն սուրբս և զյաղթող նահատակսն : որք միանգամ 'ի սկզբանէ հաճոյ եղեն տեառն և փրկին բոլորեցունց : Օ՛ի շնորհեսցէ մեզ մարդասէրն Լստուած՝ զհաճոյսն իւր և զօգուտն մեր խորհիւ միշտ և առնել, և անպատում պարգեացն հաղորդս գտանիլ : Օ՛ր խոստացաւ օրեւեացն իւրոց ճշմարիտն Լստուած՝ Հիսուս Քրիստոս տէր մեր. կեցո և ողորմեա : Օ՛ ժամս և զառաջիկայ օրս խաղա՛ : Օ՛ հրեշտակ՝ : Օ՛ քաւութիւն՝ : Եւ ևս՝ : Օ՛ անձինս՝ : Ողորմեաց՝ :

— Քահանայն : Տէր զօրութեանց՝ որ կամաւոր մահուամբ քով 'ի ժամուս յայսմիկ կենդանացուցեր զմեզ 'ի մեռելութենէ մեղաց մերոց, և բեռեցեր զկը-

Յիք գատապարտութեան մերոյ 'ի խաչին . և շնորհեցեր ազատութիւն ազգի մարդկան 'ի ծառայութենէ ապականութեան՝ յազատութիւն փառաց՝ հեղմամբ արեան քոյ սրբոյ : Ընկալ և այժմ զաղաչանս մեր . և յաջողեա մեզ՝ ուղիղ հաւատով և առաքինւս ուէր վարուք՝ կեալ յայսմ աշխարհիս , և արժանաւոր լինիլ յաւիտեանական և երկնային ուրախութեանցն ընդ ամենայն սուրբս քո : Եւ գոհանալով փառաւորել զքեզ ընդ Հօր և սրբոյ Հոգւոյդ . այժմ" :

Խաղաղութիւն ամենեցուն :

Բազումողորմ Լստուած և հաստիչ խաղաղութեան՝ հաստատեա զանձինս մեր քոյով խաղաղութեամբդ . որով ունիս յիւրաքանչիւր կարգի զամենայն արարածս քո՝ ուղիղ հրամանաւդ մատակ սրարելով . վասն զի՝ այդ իսկ է կամք քո՝ խաղաղական և հոգեւոր սիրով կալ մեզ առ միմեանս , և սպասել արթուն մտօք յայտնութեան Սիածնիդ Լստուծոյ և փրկչիդ մերոյ Հիսուսի Քրիստոսի : Որում արժանաւորք եղիցուք հանդիպիլ ամպովք ընդ առաջ տեառն յօդս . զուարթներես կացցուք յաջմէ քումմէ ընդ սուրբս և ընդ սիրելիս անուանդ քո սրբոյ . և ժառանգեսցուք զպատրաստեալն 'ի սկզբանէ աշխարհի սրբոց քոց զարքայութիւնդ : Եւ ընդ նոսին գոհանալով փառաւորեսցուք զքեզ ընդ Հօր և ամենասրբոյ Հոգւոյդ . այժմ և" :

— Տէր մի՛ մատներ զմեզ իսպառ վասն անուանդ քում սրբոյ . մի՛ ցրեր զուխտս քո . և մի՛ 'ի բացեայ առներ զողորմութիւնս քո 'ի մենջ :

— Իպիւրն : Այսն Լստուած սիրելոյ քոյ , Խաղաղայ ծառայի քո , և Խորայէլի սրբոյ քոյ :

— Բահանայն : Տէր՝ մի՛ մատներ զմեզ իսպառ վասն անուանդ քում սրբոյ . մի՛ ցրեր զուխտս քո . և մի՛ 'ի բացեայ առներ զողորմութիւնս քո 'ի մենջ :

— Սուրբաբն : Ըղաչեսցուք զկենսատու փրկիչն մեր Քրիստոս՝ որ կամաւոր խաչելութեամբն իւրով զարարածս փրկեաց , և հեղմամբ արեան իւրոյ՝ զթողութիւն շնորհեաց յուսացելոց իւրոց : Ըմենակալ տէր Լստուած մեր , կեցո՛ւ և ուղորմեա՛ :

— Բահանայն : Ընկեալ առաջի քոյ բաքերար և բազումողորմ Լստուած՝ աղաչեմք ամենայն սրտիւք մերովք և խնդրելք զզթութիւն 'ի քէն . որպէս խոստացար ծառայից քոց և ասացեր՝ զամենայն զոր ինչ խնդրիցէք հաւատով յանուն Որդւոյ 'ի Հօրէ , տացի ձեզ : Շնորհեա և այժմ հաւատացիլոցս 'ի քեզ՝ և կատարեա 'ի բարի զխնդրուածս մեր , զի 'ի քեզ եմք ապաւինեալ : Եւ քո առատ ուղորմութեամբ մխիթարեա զմեզ 'ի կեանս յայտոսիկ . և առաջնորդեալ հասո յանձառ երկից արքայութիւնդ , 'ի փառաբանութիւն և 'ի պատիւ ամենասուրբ Երրորդութեան . այժմ և" :

— Սուրբաբն : Հիշեա տէր զպաշտօնեայս քո" :

— Բահանայն : Բարերար և բազումողորմ Լստուած" :

— Իպիւրն : Սիրեցի՝ զի լուիցէ տէր զձայն աղօթից իմոց . զի խոնարհեցոյց զունկն իւր առիս , և ես յաւուրս իմ կարգացի առ նա : Ըջեցան զինեւ երկունք մահու . և վիշաք դժօխոց գտին զինս ,

Յիք գատապարտութեան մերոյ 'ի խաչին . և շնորհեցեր ազատութիւն ազգի մարդկան 'ի ծառայութենէ ապականութեան՝ յազատութիւն փառաց՝ հեղմամբ արեան քոյ սրբոյ : Ընկալ և այժմ զաղաչանս մեր . և յաջողեա մեզ՝ ուղիղ հաւատով և առաքինւս ուէր վարուք՝ կեալ յայսմ աշխարհիս , և արժանաւոր լինիլ յաւիտեանական և երկնային ուրախութեանցն ընդ ամենայն սուրբս քո : Եւ գոհանալով փառաւորել զքեզ ընդ Հօր և սրբոյ Հոգւոյդ . այժմ" :

Խաղաղութիւն ամենեցուն :

Բազումոգորմ Լստուած և հաստիչ խաղաղութեան՝ հաստատեա զանձինս մեր քոյով խաղաղութեամբդ . որով ունիս յիւրաքանչիւր կարգի զամենայն արարածս քո՝ ուղիղ հրամանաւդ մատակ սրարելով . վասն զի՝ այդ իսկ է կամք քո՝ խաղաղական և հոգեւոր սիրով կալ մեզ առ միմեանս , և սպասել արթուն մտք յայտնութեան Սիածնիդ Լստուծոյ և փրկչիդ մերոյ Հիսուսի Քրիստոսի : Որում արժանաւորք եղիցուք հանդիպիլ ամպովք ընդ առաջ տեառն յօդս . զուարթներես կացցուք յաջմէ քումմէ ընդ սուրբս և ընդ սիրելիս անուանդ քո սրբոյ . և ժառանգեսցուք զպատրաստեալն 'ի սկզբանէ աշխարհի սրբոց քոց զարքայութիւնդ : Եւ ընդ նոսին գոհանալով փառաւորեսցուք զքեզ ընդ Հօր և ամենասրբոյ Հոգւոյդ . այժմ և" :

— Տէր մի՛ մատներ զմեզ իսպառ վասն անուանդ քում սրբոյ . մի՛ ցրեր զուխտս քո . և մի՛ 'ի բացեայ առներ զողորմութիւնս քո 'ի մենջ :

— Իպիւրն : Այսն Լւրահամու սիրելւոյ քոյ , Խահակայ ծառայի քո , և Խորայէլի սրբոյ քոյ :

— Բահանայն : Տէր՝ մի՛ մատներ զմեզ իսպառ վասն անուանդ քում սրբոյ . մի՛ ցրեր զուխտս քո . և մի՛ 'ի բացեայ առներ զողորմութիւնս քո 'ի մենջ :

— Սուրհման : Ըղաչեսցուք զկենսատու փրկիչն մեր Քրիստոս՝ որ կամաւոր խաչելութեամբն իւրով զարարածս փրկեաց , և հեղմամբ արեան իւրոյ՝ զթողութիւն շնորհեաց յուսացելոց իւրոց : Ըմենակալ տէր Լստուած մեր , կեցո՛ւ և ուղորմեա՛ :

— Բահանայն : Ընկեալ առաջի քոյ բաքերար և բազումոգորմ Լստուած՝ աղաչեմք ամենայն սրտիւք մերովք և խնդրելք զզթութիւն 'ի քէն . որպէս խոստացար ծառայից քոց և ասացեր՝ զամենայն զոր ինչ խնդրիցէք հաւատով յանուն Որդւոյ 'ի Հօրէ , տացի ձեզ : Շնորհեա և այժմ հաւատացիլոցս 'ի քեզ՝ և կատարեա 'ի բարի զխնդրուածս մեր , զի 'ի քեզ եմք ապաւինեալ : Եւ քո առատ ուղորմութեամբ մխիթարեա զմեզ 'ի կեանս յայսոսիկ . և առաջնորդեալ հասո յանձառ երկից արքայութիւնդ , 'ի փառաբանութիւն և 'ի պատիւ ամենասուրբ Երրորդութեան . այժմ և" :

— Սուրհման : Հիշեա տէր զպաշտօնեայս քո" :

— Բահանայն : Բարերար և բազումոգորմ Լստուած" :

— Իպիւրն : Սիրեցի՝ զի լուիցէ տէր զձայն աղօթից իմոց . զի խոնարհեցոյց զունկն իւր առիս , և ես յաւուրս իմ կարգացի առ նա : Ըջեցան զինեւ երկունք մահու . և վիշաք դժօխոց գտին զինս ,

ԿԱՐԳԱՌՈՐՈՒԹԻՒՆ ԱՂՈԹԻՑ

ԽԱՂԱՂԱԿԱՆ ԺԱՄՈՒՆ

— Քահանայն : ()րհնեալ տէր մեր" . Հայր մեր որ" :

Տէր Լստուած փրկութեան իմոյ , 'ի տուէ կարգացի և գիշերի առաջի քո ,
Ստցեն աղօթք իմ առաջի քո տէր , խոնարհեսցի ունկն քո 'ի խնդրուածս իմ :
Փառք Հօր և Որդւոյ և" :

— Սարկաւան : Եւ ևս խաղաղութեան զտէր" :

— Քահանայն : ()րհնութիւն և փառք Հօր" :

— 'Իպիւրէն : Ի կարգալ իմում լուար ինձ Լստուած ըստ արդարութեան , 'ի
նեղութենէ ինձ անդորր արարեր . ողորմեա ինձ և լուր աղօթից իմոց :
Որդիք մարդկան՝ մինչև յերբ էք խստասիրտք . ընդէ՛ր սիրէք զնանրութիւն , և
խնդրէք զստութիւն :

Օ՛աներուք զի սքանչելիս արար տէր սրբոյ իւրում . և տէր լուիցէ ինձ 'ի կար-
դալ իմում առ նա :

Բարկանայք՝ և մի՛ մեղանջէք . զոր ինչ ասէք 'ի սիրտս ձեր՝ յանկողինս ձեր զղ-
ջացարուք :

Սատուցէք պատարագս արդարութեան , և յուսացարուք 'ի տէր :

Բազումք ասէին թէ ո՛ր ցուցցէ մեզ զբարութիւն տեառն . նշանեցաւ առ մեզ
լոյս երեսաց քոց , և ետուր ուրախութիւն սրտից մերոց :

Ի պտղոյ ցորենոյ գինւոյ և ձիթոյ իւրեանց լցուցեր զնոսա ,

Խաղաղութեամբ յայս և 'ի սոյն ննջեսցուք և զարթիցուք . զի դու տէր միայն
առանձին յուսով քով բնակեցուցեր զմեզ :

Տէր մի՛ սրտմտութեամբ քով յանդիմաներ զիս , և մի՛ բարկութեամբ քով խը-
րատեր զիս :

Ողորմեա ինձ տէր զի հիւանդ եմ ես , բժշկեա զանձն իմ , զի խռովեցան ոս-
կերք իմ :

Ենձն իմ յոյժ խռովեցաւ , և դու տէր մինչև յերբ :

'Իարձ տէր և փրկեա զանձն իմ , կեցո զիս տէր ըստ ողորմութեան քում :

Օ՛հ ոչ ոք է որ 'ի մահու յիշէ զքեզ , կամ 'ի դժոխս խոստովան առնիցի առ
քեզ :

Սատակեցայ ես 'ի հեծութեան իմում , լուացի զամենայն գիշեր՝ զմահիճս իմ .
և արտասուօք իմովք զանկողինս իմ թացի :

Խռովեցաւ 'ի սրտմտութենէ ակն իմ . և մաշեցայ ես 'ի վերայ ամենայն թշնամ-
եաց իմոց :

Ի բաց կացէք յինէն ամենեքեան ոյք դործէք զանօրէնութիւն :

Լուաւ տէր ձայնի լալոյ իմոյ , լուաւ տէր աղօթից իմոց . և տէր զխնդրուածս իմ
ընկալաւ .

Լճաչեսցեն և խռովեսցին յոյժ ամենայն թշնամիք իմ . դարձցին յետս և ամաչեսցեն յոյժ վաղվաղակի և խռովեսցին :

Մինչև յերբ տէր մոռանաս զիս իսպառ . մինչև յերբ դարձուցանես զերեսս քո յինէն :

Մինչև յերբ դնեմ զխորհուրդս յանձն իմ , և ցաւք սրտի իմոյ զաւուրս :

Մինչև յերբ բարձրանայ թշնամին 'ի վերայ իմ . նայեա և լուր ինձ տէր Աստուած իմ :

Լոյս տուր տէր աչաց իմոց , զի մի' երբէք ննջեցից 'ի մահ :

Մի ասացէ թշնամին թէ յաղթեցի նմա , կամ նեղիչք իմ ցնծացեն թէ ես սասանեցայց :

Ես յողորմութիւնս քո տէր յուսացայ , ցնծացաւ սիրտ իմ 'ի փրկութեան քում . օրհնեցից զտէր զբարերարդ իմ :

Պահեա զիս Աստուած իմ զի ես 'ի քեզ յուսացայ . ասացի տեառն , տէր իմ ես դու , և բարիք իմ ինձ 'ի քէն են :

Սրբոց քոց որք են յերկրի քում , սքանչելի արարեր զամենայն կամս իմ 'ի նոսա :

Հաճախեսցին հիւանդութիւնք նոցա . յետ այսորիկ ապա վաղվաղեսցին :

Ոչ ժողովեցայց 'ի ժողովս նոցա յարեանց , և ոչ յիշեցից զանուանս նոցա 'ի շրթունս իմ :

Տէր բաժին ժառանգութեան իմոյ և բաժակի իմոյ . դու ես որ այսրէն դարձուցանես զժառանգութիւն իմ յիս :

Սիճակք ելին ինձ ընդ ընտիրս , և ժառանգութիւն իմ հաճոյ եղև ինձ :

() օրհնեցից զտէր որ իմաստուն արար զիս , մինչ 'ի գիշերի ևս խրատեցին զիս և րիկամունք իմ :

Հառաջագոյն տեսանէի զտէր առաջի իմ յամենայն ժամ , զի է ընդ աջմէ իմմէ զի մի' սասանեցայց :

Սլասն այսորիկ ուրախ եղև սիրտ իմ , և ցնծացաւ լեզու իմ , ևս՝ և մարմին իմ բնակեսցի յուսով :

Օյի ոչ թողցես զանձն իմ 'ի դժոխս . և ոչ տացես սրբոյ քում տեսանել զապականութիւն :

Հուցեր ինձ զճանապարհս քո կենաց , լցուցեր զիս ուրախութեամբս երեսաց քոց 'ի քաղցրութենէ վայելչութեան աջոյ քո մինչ իսպառ :

Լուր տէր արդարութեան , և նայեա 'ի խնդրուածս իմ . ուկն դիր աղօթից իմոց՝ զի ոչ շրթամիք նենգաւորօք :

Հերեսաց քոց իրաւունք ինձ ելցեն , և աչք իմ տեսցեն զուղղութիւն :

Փորձեցեր զսիրտ իմ և քննեցեր 'ի գիշերի , փորձեցեր զիս՝ և ոչ դտաւ յիս աւ նիրաւութիւն :

Մի խօսեսցի բերան իմ զզործս որդւոց մարդկան . վասն բանից շրթանց քոց ես պահեցից զճանապարհս խիստս :

Հաստատեա զշաւիղս իմ 'ի ճանապարհի քում , զի մի' գայթակղեսցին գնացք իմ :

Ես առ քեզ տէր կարգացի՝ զի լուար ինձ Աստուած , խսնարհեցո առիս զուկն քո և լուր բանից իմոց :

Աբանչեի արար զողորմութիւնս քո : ո՛րքեա զայնոսիկ ոյք յուսացեալ են 'ի քեզ , յայնցանէ ոյք հակառակ կան աջոյ քո :

Պահեա զիս որպէս թիբ ական . ընդ հովանեաւ թեոց քոց ծածկեսցես զիս յերեսաց ամբարշտաց՝ ոյք տառապեցուցին զիս :

Թշնամիք զանձն իմ պաշարեցին , և 'ի ճարպս իւրեանց արգելին : և բերանք նոցա խօսեցան զամբարտաւանութիւն :

Ս'երժեցին զիս և այժմ դարձեալ պատեցան զինե . ուշ եղին խոնարհեցուցանել զիս յերկիր :

Համարեցան ինձ որպէս առիւծ զի պատրաստի յորս , և որպէս կորիւն առիւծու զի նստի դարանեալ :

Երի տէր ժամանեա նոցա և խափանեա զնոսա . փրկեա զանձն իմ յամբարշտաց 'ի սրոյ և 'ի ձեռաց թշնամւոյն :

Տէր կորո զնոսա յերկրէ , բաժանեա և խափանեա զնոսա 'ի կեանս իւրեանց :

Պաղտնեօք քովք լցան որովայնք նոցա , յագեցան կերակրովք և թողին զմնացուածս տղայոց իւրեանց :

Ես արդարութեամբ երեսցայց երեսաց քոց . և յագեցայց յերեւիլ փառաց քոց :

Պատ արա ինձ Լստուած , և իրաւ արա ինձ 'ի դատաստանի իմում :

Յազդէ որ ոչ է սուրբ , 'ի մարդոյ մեղաւորէ նենգաւորէ փրկեա զիս :

Պու Լստուած հզօրիչ իմ ես՝ ընդէր մոռացար զիս , ընդէր տրտում գնամ ես 'ի նեղել թշնամւոյ իմոյ :

Եռաքեա տէր զլոյս քո և զճշմարտութիւն քո , զի առաջնորդեսցեն ինձ և հանցեն զիս 'ի լեռոն սուրբ և 'ի յարկս քո :

Ս'տից առաջի սեղանոյ Լստուծոյ առ Լստուած , որ ուրախ առնէ զմանկուածիւն իմ :

Երդ՝ ընդէր տրտում ես անձն իմ , կամ ընդէր խռովես զիս . յուսա առ Լստուած , խոստովանեա նմա՝ փրկիչ երեսաց իմոց Լստուած է :

Փառք Հօր և Արդւոյ և Հոգւոյն" :

— Պաղտն : Ենորհեա մեզ տէր , 'ի դիշերի զերկնաին զխաղաղութիւն քո : և պահեա զմեզ 'ի պատրանաց թշնամւոյն : Տէր Լստուած փրկութեան իմոյ 'ի տուէ կարգացի՝ և դիշերի առաջի քոյ : Ս'ոյնն աղօթք իմ առաջի քո տէր , խոնարհեսցի ունկն քո 'ի խնդրուածս իմ : Աչկեսցէ առ մեզ տէր պահապան 'ի քէն և պահեսցէ զմեզ յամենայն ժամ : Եռաքեա 'ի մեզ տէր զզօրութիւն սրբոյ աջոյն որ պահեսցէ զմեզ յամենայն ժամ : Երժանի արա տէր զերեկս զայս խաղաղութեամբ , և առանց փորձութեան անցո զմեօք : Երժանաւորեա տէր զգիշերս զայս խաղաղութեամբ և առանց մեղաց պահելով զմեզ : Ենդ մեզ տէր Լստուած՝ գիտասցիք հեթանոսք և պարտեցարուք . զի Լստուած ընդ մեզ է : Եւ լուարուք զայս 'ի ծագաց մինչև 'ի ծագս երկրի . զի : Եւ հզօրացեալքդ պարտեցարուք . զի : Եւ զի թէպէտե դարձեալ զօրանայք՝ դարձեալ 'ի պարտութիւն մատնեսցիք . զի : Եւ զխորհուրդն զոր խորհիք՝ խափանէ տէր . զի : Եւ զբանն զոր խօսիք՝ մի մնացէ առ ձեզ . զի : Եւ քանզի յերկիւղէ ձերմէ մեք ոչ երկիցուք , և ոչ խռովի-

ցուք . զի : Եւ զտէր Աստուած մեր փառաւոր արասցուք , և նա եղիցի մեզ յերկիւղ : զի : Եւ յուսացեալ եղիցուք մեք 'ի նա , և նա եղիցի մեզ 'ի սրբութիւն . զի : Եւ յուսացեալ եղիցուք մեք 'ի նա , և նա եղիցի մեզ 'ի փրկութիւն . զի : Եւ ահաւասիկ ես և մանկունք իմ , զոր ետ ինձ Աստուած . զի : Եւ ժողովուրդ որ նստէր 'ի խաւարի՝ ետես զլոյս մեծ . զի : Եւ որ բնակեալք էք 'ի խաւարի և 'ի ստուերս մահու , լոյս ծագեսցի առ ձեզ . զի : Եւ քանզի մանուկ ծնաւ որդի և տուաւ մեզ . զի : Եւ որոյ իշխանութիւն իւր 'ի վերայ ուսոց իւրոց . զի : Եւ որ կոչի անուն նորա մեծի խորհրդոյ հրեշտակ . զի : Եւ սքանչելի խորհրդակից . զի : Եւ Աստուած հզօր իշխան . զի : Եւ իշխան խաղաղութեան հայր հանդերձելոյ յաւիտենին . տէր Աստուած ընդ մեզ է : Եւ փառք Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ . այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն :

— Քահանայն : Ի մերձենալ երեկոյիս՝ համբաւնամք զձեռս մեր 'ի սրբութիւն . զոր ինչ մեղաք այսօր խորհրդով՝ բանիւ , կամ դործով՝ 'ի յանկողինս մեր զղջանալով . խոստովան լինելով զգաղտնիս սրտից մերոց ծածկագիտիդ Աստուծոյ . յուսալով յողորմութիւն քո : Եւ մեք միաբան գոչեսցուք . յիշեալ զմեզ տէր , յորժամ դաս արքայութեամբ քով . և ողորմեա մեզ :

— Սարկիսայն : Եւ ևս խաղաղութեան զտէր աղա՞ :

Պահագարուք զտեառնէ . որ իւրով ողորմութեամբն առաջնորդեաց մեզ 'ի դործս տունջեան : և շնորհեաց մեզ միաբան գալ հասանիլ 'ի հանգիստ գիշերիս : Եւ մեք յամենայն ժամ աղաչեսցուք զմարդասէրն Աստուած , լինիլ պահպան անձանց մերոց . և նա իւրով ողորմութեամբն պահեսցէ զմեզ , և առաջնորդեալ հասուցէ յիւր բարութեան հանգիստն . զոր խոստացաւ սիրելեաց իւրոց ճշմարիտն Աստուած Յիսուս Քրիստոս . տէրն ամենակալ կեսցուցէ և : Օ հանգիստ գիշերիս . Օ հրեշտակ՝ : Օ քաւութիւն՝ : Եւ ևս՝ : Օ անձինս՝ : Ողորմեաց՝ :

— Քահանայն : Տէր բարերար , որ մեծաւ գթութեամբ քով պատրաստելիք զյաւիտենական հանգիստն առաքինութեամբ աշխատելոցն . և կոչեսցեր առ քեզ քաղցր ձայնիւ զծանրաբեռնեալսն և զտաժանեալսն մեղօք , հանգիստ նոցա խոստանալով : Շնորհեա և մեզ տէր՝ անխռով խաղաղութեամբ զգիշերս անցուցանել . և 'ի ծանրութենէ մեղաց զաշխատեալքս՝ տպահովեա ողորմութեամբ քով . և արժանաւորեա մշտնջենաւոր հանգստեանն ընդ ամենայն սուրբս քո : Եւ գոհանալով փառաւորեսցուք զքեզ ընդ Հօր և ամենասուրբ Հոգւոյդ , այժմ՝ :

Խաղաղութիւն ամենեցուն :

Պարգեատու բարեաց , և աղբիւր խաղաղութեան տէր Աստուած մեր . յամենայն սատանայական խռովութեանց խաղաղացողմիտս մեր և զխորհուրդս՝ 'ի գիշերիս յայօթիկ , և յամենայն ժամանակի : Որպէս զի առաջնորդեալք յանցաւոր կենցաղոյս՝ ժամանեսցուք յաւիտենական երկնից արքայութեան քո . զոր պատրաստեցեր 'ի սկզբանէ աշխարհի սրբոց քոց : Եւ ընդ նոսին գոհանալով փառաւորեսցուք զքեզ ընդ Հօր և ընդ սուրբ Հոգւոյդ . այժմ և՛ :

Դպրոց : Տէր լոյս իմ և կեանք իմ՝ ես յուսմէ՞ երկեայց . տէր ապաւեն
կենաց իմոց՝ ես յուսմէ՞ գողացայց :

Ի մերձենալ առ իս չարաց ուտել զմարմին իմ , նեղիչք իմ և թշնամիք իմ՝ նոքա
տկարացան և անկան :

Թէ պատրաստիցի 'ի վերայ իմ պատերազմ , ոչ երկիցէ սիրտ իմ , և թէ յա-
րիցէ 'ի վերայ իմ ճակատամարտ , սակայն և այսուիկ 'ի քեզ տէր յուսացայ :

Օ, մի խնդրեցի 'ի տեառնէ , և զսոյն ազաչեմ . բնակիլ ինձ 'ի տան տեառն զամե-
նայն աւուրս կենաց իմոց :

Տեսանել ինձ զվայելութիւն տեառն , և հրաման տալ 'ի տաճարի նորա :

Օ՜ աճկեաց զիս 'ի խորանի իւրում յաւուր չարի . ընդ յարկաւ արար զիս 'ի ծած-
կոյթ խորանի իւրում :

Ի վիմէ բարձր արարեր զիս . և այժմ բարձր արա զգլուխ իմ 'ի վերայ թշնամ-
եաց իմոց :

Շուրջ եղէց՝ և մատուցից 'ի խորանի նորա պատարագ օրհնութեան . օրհնեցից
և սաղմոս ասացից տեառն :

Լուր տէր ձայնի իմում , զի կարդացի առ քեզ . ողորմեա ինձ և լուր ինձ , զի
քեզ ասաց սիրտ իմ . և խնդրեցին երեսք իմ , զերեսս քո տէր խնդրեցին :

Ս'ի դարձուցաներ զերեսս քո յինէն . և մի՛ խոտորիր բարկութեամբ 'ի ծառայէ
քուսմէ :

() Գնական իմ լիւր տէր՝ մի՛ անարգեր զիս , և մի՛ թողուր զիս Մատուած փր-
կիչ իմ :

Հայր իմ և մայր իմ թողին զիս . և տէր իմ ընկալաւ զիս :

() Բէնսգէտ արա զիս տէր 'ի ճանապարհի քում . և առաջնորդեա ինձ 'ի շաւիղս
քո ուղիղս :

Այսն թշնամեաց իմոց , մի՛ մատներ զիս 'ի ձեռս նեղչաց իմոց :

Յարեան 'ի վերայ իմ վկայք մեղաց . և ստեցին ինձ յանօրէնութեան իւրեանց :
Հաւատացի տեսանել զբարութիւն տեառն՝ յերկրին կենդանեաց . համբեր տեառն
և քաջալերեաց . զօրասցի սիրտ քո և համբեր տեառն :

Փառք Հօր և Արդւոյ և Հոգւոյն" :

— Դպրոց : Այեաց սիրով Հայրդ գթած 'ի քո ստեղծեալ գործս ձեռաց .
և զբանակս հրեշտակաց տուր պահապան մեզ տկարացս . փրկեա զանձինս 'ի փոր-
ձանաց 'ի խաւարի շրջող դիւաց . զի 'ի տունջեան և գիշերի տացուք քեզ փառս
անլուելի :

Իշին անեղ անսկզբան ծնունդ անճառ Արդի և Աան . որ արարեր զտիւ գործոյ և
զգիշեր 'ի հանգիստ քնոյ . տուր 'ի ննջել աչաց մարմնոյ արթուն լինել մեզ ըստ
հոգւոյ . զի 'ի տունջեան" :

Բաբուն հոգւոց բանաւորաց աղբիւր լուսոյ բաշխող շնորհաց . 'ի փակել դրանց
բնութեանց մարմնոց լոյս տուր աչաց սրտից մերոց . 'ի գիշերաց առ քեզ կանխել
ընդ հրեղինացն օրհնաբանել , զի 'ի տունջեան :

Սուրբ սրբոց Արրորդութիւն զմեզ մաքրեա քեզ բնակութիւն , շնորհեա ընդ

մանկանցն առագաստի հանգչել ընդ քեզ 'ի յանկողնի . տուր զհայցուած բարեկամին զիօրս երկոց նկանակին . զի 'ի տունջեան" :

Նրեկելի լոյս ստեղծեր զտիւ և զգիշեր բաժանեցեր . ծագեա մեզ տէր 'ի գիշերի զճառագայթս իմանալի . տուր յամենայն ժամանակի զպահպանող աջ քո հովանի . զի 'ի տունջեան" :

Սիրոյ քո հուր արկեալ յերկիր բորբոքեսցի 'ի հոգիս մեր . զխորհուրդ սրտից մեր մաքրեսցէ զլոյս գիտութեան քո փայլեսցէ . 'ի քնոյ մահու զմեզ զարթուսցէ ըզմիտս բոցով քով վառեսցէ . զի 'ի տունջեան" :

Ի քեզ նայի՛ր լոյսդ անմատոյց 'ի զգայական ծածկեալ լուսոյ . որ վասն մեր եղար 'ի գբի և ննջեցեր 'ի տապանի . առ մեզ ննջեա արթուն բնութիւն հերքեա զչարին ներգործութիւն . զի 'ի տունջեան" :

Եւ զլուսոյ անստուերի պաղատանօք կամք առաջի . որ փակեալ դրամքն յերեկոյն երեցար մետասանին . ընդ (Ը) ումայի առ քեզ գոչեմք Տէր և Մատուած զքեզ դաւանեմք . էջ և առ մեզ յերեկոյիս և տուր զողջոյն քո 'ի հոգիս :

Բամեալքս զքեզ տէր աղաչեմք մեզ յօգնութիւն նայեա հայցեմք . պահապանդ իսրայէլի անձանց մերոց լեր հովանի . օթեա առ մեզ խաղաղարար և ննջեսցուք անխռովաբար . զի ընդ առաւօտս կանխեսցուք օրհնել զքեզ ընդ Հօր Հօգւով : Վոչման փողոյն Վարրիէլի որ 'ի վերջնումն գիշերի . լսել արա զմեզ արժանի և աջակողմն օգեաց դասի . անշէջ վառեալ լոյս լապտերաց ըստ իմաստուն հինգ կուսանաց . զի ընդ փեսայիդ 'ի յառագաստ հարսունք հոգւով մտցուք 'ի փառս :

— Բահանայն : Տէր մի՛ դարձուցաներ զերեսս քո յինէն . տէր բարերար՝ աղաչեմ զքեզ , օգնական իմ լեր : Տէր՝ մի՛ անարգեր զիս . և մի՛ թողուր զիս Մատուած փրկիչ իմ :

— Սուրբաբն : Մղաչեսցուք զամենակալն Մատուած , և խնդրեսցուք 'ի նմանէ , զի առաքեսցէ զհրեշտակ խաղաղութեան , որ եկեալ պահեսցէ զմեզ յերկիւղական գիշերիս , 'ի դիւական խռովութենէ՝ ամբողջ պահելով զհոգի և զմարմին մեր մինչև 'ի կատարումն ժամանակի ամաց մերոց : Մենակալ տէր Մատուած մեր . կեցո՛ :

— Բահանայն : Ենորհատու բարեաց՝ յամենայնի առատ անմահ տէր , աղաչեմք զքեզ՝ փարատեա յանձանց մերոց զաղջամղծին , և զխաւարային խորհուրդս : Ի պատրանաց բանսարկուին պահեա զմեզ . և շնորհեա մեզ հաւատով ապաւինիլ յամենասուրբ Նորորդութիւնդ՝ 'ի Հայր և յԱրդի և 'ի սուրբ Հոգիդ . այժմ՝ :

() Երհնեալ տէր մեր՝ : Հայր մեր որ յերկինս :

ԿԱՐԳԱԽՈՐՈՒԹԻՒՆ ԱՂՈԹԻՑ

ՀԱՆԳՍՏԵԱՆ ԺԱՄՈՒՆ

— Քահանայն : () Երհնեալ տէր մեր՝ : Հայր մեր որ՝ :

Լուսաբեր տէր զլոյս քո՝ և զճարտութիւն քո . զի առաջնորդեացեն ինձ ,
և հանցեն զիս 'ի լեառն սուրբ և 'ի յարկս քո :

Ստից առաջի սեղանոյ Լստուծոյ առ Լստուած . որ ուրախ առնէ զմանկութիւն
իմ :

Խոստովան եղէց քեզ օրհնութեամբ Լստուած Լստուած իմ :

Երդ՝ ընդէր տրտում ես անձն իմ , կամ ընդէր խռովես զիս . յուսա առ Լստուած
խոստովանեա նմա . փրկիչ երեսաց իմոց Լստուած է ,

Փառք Հօր և Որդւոյ՝ :

— Սարկազմն : Եւ ևս խաղաղութեան՝ :

— Քահանայն : () Երհնութիւն և փառք :

— Գղերն : Եկեացէ 'ի վերայ իմ ողորմութիւն քո տէր , և փրկութիւն քո
ըստ բանի քում :

Տաց պատասխանի ոյք նախատեն զիս բանիւք , զի ես 'ի բանս քո յուսացայ :

Մի 'ի բացեայ առներ 'ի բերանոյ իմմէ զբան ճարտութեան մինչև յոյժ . զի յի-
րաւունս քո յուսացայ :

Պահեցի զօրէնս քո յամենայն ժամ , յաւիտեան՝ և յաւիտեանս յաւիտենից :

Գնայի ես յանդորրու . զի զպատուիրանս քո խնդրեցի :

Խօսէի զվկայութիւնս քո առաջի Թադաւորաց և ոչ ամաչէի :

Խորհէի 'ի պատուիրանս քո զոր սիրեցի :

Համբարձի զձեռս իմ 'ի պատուիրանս քո՝ զոր սիրեցի . և խորհէի յարդարու-
թեան քում :

Յիշեա զբան ծառայի քո , յոր և յուսացուցեր զիս :

Սա մխիթարեացէ զիս 'ի խոնարհութեան իմում . զի բան քո կեցոյց զիս :

Լմբարտաւանք անիրաւեցան յիս յոյժ , այլ յօրինաց քոց ես ոչ խոտորեցայ :

Յիշեցի զիրաւունս քո յաւիտենից տէր , և մխիթարեցայ :

Տրտմութիւն կալաւ զիս 'ի մեղաւորաց , և ոյք Թողին զօրէնս քո :

Գովելի են ինձ իրաւունք քո , 'ի տեղւոջ պանդխտութեան իմոյ :

Յիշեցի 'ի գիշերի զանուն քո տէր . և պահեցի զօրէնս քո :

Սա եղև ինձ ճանապարհ 'ի կեանս . զի զարդարութիւնս քո խնդրեցի :

Օւանորէնս ատեցի , և զօրէնս քո սիրեցի :

() Դնական և փրկիչ իմ ես դու . և ես 'ի բանս քո յուսացայ :

Ի բաց եղերուք յինէն չարք . և քննեցից զպատուիրանս Լստուծոյ իմոյ :

() Դնեա ինձ ըստ բանի քում , և կեցո զիս . և մի՛ յամօթ առներ զիս 'ի յուսոյ
իմմէ :

() Դնեա ինձ , և ապրեցո զիս , և խորհեցայց յիրաւունս քո յամենայն ժամ :
 Անարդեցեր զամենեսեան՝ որք ապստամբք եղեն յարդարութեանց քոց . զի անի-
 րաւութեամբ էին խորհուրդք նոցա :

Յանցաւորս համարեցայ զամենայն մեղաւորս երկրի . վասն այսորիկ՝ սիրեցի զպատ-
 ուիրանս քո :

Իւեռեա ընդ երկիւղ քո զմարմին իմ . զի ՚ի դատաստանաց քոց երկեայց յոյժ :

Սերձեսցին խնդրուածք իմ առաջի քո տէր , ըստ բանի քում իմաստուն արա զիս :

Սոցեն աղօթք իմ առաջի քո տէր , և բանիւ քո փրկեա զիս :

Ի շիւհսցեն շրթունք իմ զօրհնութիւնս քո , յորժամ ուսուցես ինձ զարդարու-
 թիւնս քո :

Խօսեսցի լեզու իմ զբանս քո , զի ամենայն պատուիրանք քո արդարութեամբ են :

Եղիցի ձեռն քո ՚ի կեցուցանել զիս , զի զպատուիրանս քո ընտրեցի :

Յանկացայ փրկութեան քում տէր , և օրէնք քո խօսք իմ էին :

Կեցցէ անձն իմ , օրհնեսցէ զքեզ . և իրաւութ քո օգնեսցեն ինձ :

Սողորեցայ ես որպէս զոչխար կորուսեալ , խնդրեա զճառայս քո՝ զի պատուի-
 րանս քո ես ոչ մոռացայ :

Սի եկեսցեն ՚ի վերայ մեր ոտք ամբարտաւանից . և ձեռք մեղաւորաց մի՛ դողա-
 ցուցեն զմեզ :

Անդ անկցին ամենեքեան ոյք դործեն զանօրէնութիւն , մերժեսցին և այլ մի՛ կա-
 րասցեն հաստատիլ :

Աս ՚ի տէր յուսացայ , ցնծացայց և ուրախ եղէց յԱստուած փրկիչ իմ :

Տէր տէր ետ ինձ զօրութիւն և կացոյց զոտս իմ ՚ի հաստատութեան , ՚ի վերայ
 պարանոցի թշնամւոյն կացոյց զիս , և հանգոյց զիս երազ երազ :

Որ բնակեալն է յօգնութիւն բարձրելոյն , ընդ հովանեաւ Աստուծոյ յերկինս
 հանգիցէ :

Ասացէ տեառն՝ ընդունող իմ ես , ապաւեն իմ Աստուած և ես յուսամ ՚ի նա :

Նա փրկեսցէ զիս յորոգայթէ որսողին , և ՚ի բանիցն ՚ի խռովութենէ :

Ի թիկնամէջս իւր ընկալցի զքեզ . ՚ի հովանի թեոց նորա յուսացիս :

Որպէս զէն շուրջ եղիցի զքեզ՝ ճշմարտութիւն նորա :

Ոչ երկիցես դու յերկիւղէ գիշերի , և ոչ ՚ի նեւէ՝ որ թռչի ՚ի տուէ :

Յիրէ որ շրջի ՚ի խաւարի , ՚ի գայթակղութենէ դիւին ՚ի հասարակ աւուր :

Անկցին ՚ի կողմանէ քումմէ հազարք , և թիւրք ընդ աջմէ քումմէ . և առ քեզ
 ինչ ոչ մերձեսցին :

Իայց միայն աչօք քովք հայեսցիս դու , և զհատուցումն մեղաւորաց տեսցես . զի
 դու տէր յոյս ես :

Չբարձրեալն արարեր քեզ ապաւեն . զի ոչ հասցեն առ քեզ չարք , և տան-
 ջանք մի՛ մերձեսցին ՚ի յարկս քո :

Հրեշտակաց իւրոց պատուիրեալ է վասն քո , ՚ի պահել զքեզ յամենայն ճանա-
 պարհս քո :

Ի բազուկս իւրեանց ընկալցին զքեզ . զի մի՛ երբէք հարցես զբարի զոտն քո :

Ի վերայ իժից և քարրից գնացես դու . և առ ոտն կոխեսցես զառիւծն և ըզ-
վիշապն :

Քանզի յիս յուսացաւ . և իրկեցից զնա . հովանի եղէց նմա , զի ծանեաւ զա-
նուն իմ :

Ասորդասցէ առ իս՝ և ես լուայց նմա . և առ նմա եղէց ՚ի նեղութեան :

Պրկեցից և փառաւոր արարից զնա . երկայն աւուրբք լցուցից , և ցուցից նմա ըզ-
փրկութիւն իմ :

Ըն քեզ տէր համբարձի զաչս իմ , որ բնակեալդ ես ՚ի յերկինս :

Որպէս աչք ծառայի ՚ի ձեռն տեառն իւրոյ . և որպէս աչք աղախնոյ ՚ի ձեռն
տիկնոջ իւրոյ :

Ընպէս են աչք մեր առ քեզ տէր Ըստուած մեր . մինչև ողորմեսցիս ՚ի վերայ մեր :

Ողորմեա մեզ տէր ողորմեա մեզ . զի բազում լցաք արհամարհանօք :

Եւս առաւել լցան անձինք մեր նախատանօք , որք նախատէին մեզ . և արհամար-
հանօք ամբարտաւանից :

Ըստուած յանուան քում կեցո զիս , և ՚ի զօրութեան քում իրաւ արա ինձ :

Ըստուած լուր աղօթից իմոց , ունկնդիր բանից բերանոյ իմոյ :

() տարք յարեան ՚ի վերայ իմ , և հզօրք խնդրեցին զանձն իմ , և ոչ համարե-
ցան զքեզ Ըստուած առաջի իւրեանց :

Ըհա Ըստուած օգնական իմ , և տէր ընդունող հոգւոյ իմոյ :

Ի դարձուցանել զչարն ՚ի թշնամիս իմ , ճշմարտութեամբ քով սատակեա զնուա :

Ես կամօք իմովք պատարագս մատուցից քեզ . և խոստովան եղէց անուան քում
տէր . զի բարի է :

Համենայն նեղութենէ իմմէ իրկեցեր զիս , և ՚ի թշնամիս իմ ետես ակն իմ :

() րհնեալ ես դու տէր Ըստուած հարցն մերոց , գովեալ և առաւել բարձրա-
ցեալ յաւիտեան :

Եւ օրհնեալ է անուն սուրբ փառաց քոց , գովեալ և առա՞ :

() րհնեալ ես ՚ի տաճարի փառաց սրբութեան քո , գովեալ և առա՞ :

() րհնեալ ես ՚ի վերայ աթոռոյ արքայութեան քո , գովեալ և առա՞ :

() րհնեալ ես որ նստիս ՚ի քրովբէս և հայիս յանդունդս , գովեալ և առա՞ :

() րհնեալ ես ՚ի վերայ հաստատութեան երկնից , գովեալ և առա՞ :

() րհնեցէք զԸստուած ՚ի սրբութեան նորա , օրհնեցէք զնա ՚ի հաստատութեան
ի զօրութեան նորա ,

() րհնեցէք զնա ՚ի զօրութեան նորա , օրհնեցէք զնա ՚ի բազում մեծութեան նորա :

() րհնեցէք զնա ՚ի ձայն օրհնութեան , օրհնեցէք զնա սաղմոսիւք և օրհնու-
թեամբ :

() րհնեցէք զնա ցնծութեամբ , գովեցէք զնա ուրախութեամբ :

() րհնեցէք զնա ՚ի բանս քաղցր , գովեցէք զնա ՚ի բարբառ լսելի :

() րհնեցէք զնա ՚ի ձայն գոհութեան , ամենայն հոգիք օրհնեցէք զտէր :

Ըրդ արձակեա զծառայս քո տէր ըստ բանի քում ՚ի խաղաղութիւն , զի տեսին
աչք իմ զփրկութիւն քո՝ զոր պատրաստեցեր առաջի ամենայն ժողովրդոց :

Լոյս յայտնեցար հեթանոսաց, և փառք ժողովրդեան քուժ խորայէլի :

Չգեցեր զձեռն քո՝ և փրկեաց զիս աջ քո, և տէր հատուցէ ընդ իմ :

Տէր ողորմութիւն քո յաւիտեան, զգործս ձեռաց քոց մի՛ անտես առնել :

Տէր հան ի բանտէ զանձն իմ, գոհանամ զանուանէ քումմէ :

Եւ քեզ սպասեն արդարք՝ մինչև հատուցես :

Մեծացուցէ անձն իմ զտէր, և ցնծացէ հոգի իմ՝ Մատուծով փրկչաւ իմով :

Եւց սրար ի վերայ խոնարհութեան աղախնոյ իւրոյ, այսուհետև իրանիցեն ինձ ամենայն ազգք :

Երար ընդ իս մեծամեծս հզօրն, և սուրբ է անուն նորա :

Ողորմութիւն արար ազգաց յազգս երկիւղածաց իւրոց, արար զօրութիւն բազկաւ իւրով :

Հրուեաց զամբարտաւանս ի մտաց սրտից, և քակեաց զհզօրս յաթոռոց :

Օխոնարհս բարձրացոյց՝ զկարօտս ելից բարութեամբ, և զմեծատունս արձակեաց ունայնս :

Պաշտպանեաց խորայէլի ծառայի իւրոյ, յիշելով զողորմութիւն իւր :

Որպէս խօսեցաւ առ հարսն մեր՝ ընդ Երրահամու և ընդ զաւակի նորա յաւիտեան :

Տուր զօրութիւն ծառայի քո, կեցո զորդի աղախնոյ քո, և արա առ իս նշան բարութեան :

Տեսցեն ատելիք իմ և ամաչեսցեն, զի դու տէր օգնեցեր ինձ և մխիթարեցեր զիս :

Փառք Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն :

— Բահանայն : Ենձն իմ ի ձեռս քո է յամենայն ժամ, և ի քեզ տէր յուսացեալ եմ թագաւոր երկնաւոր : Որ երկայնամիտդ ևս առ ամենեսեան, մի՛ անտես առնել զապաւինեալս ի քեզ, այլ պահեա ի խաղաղութեան :

— Սուրբաբան : Եղաչեսցուք զամենակալն՝ Մատուած, և խնդրեսցուք ի նրմանէ. զի առաքեսցէ զհրեշտակ խաղաղութեան, որ եկեալ պահեսցէ զմեզ յերկիւղական գիշերիս, ի դիւական խռովութենէ ամբողջ պահելով զհոգի և ըզմարմին մեր, մինչև ի կատարումն ժամանակի ամաց մերոց : Եմենակալ տէր Մատուած մեր՝ : Օհանգիստ գիշերիս խաղաղութեամբ : Օհրեշտակ : Օքաւութիւն : Եւ ևս : Օանձինս : Ողորմեաց :

— Բահանայն : Տէր Մատուած մեր՝ դու պահեա զմեզ խաղաղութեամբ ի գիշերիս յայսմիկ և յամենայն ժամանակի : Ընդ սուրբ երկիւղ քո բեկեալ պահեա զմիտս և զխօրհուրդս մեր : Որպէս զի յամենայն ժամ քե պահպանեալ լիցուք՝ յորոգայթից թշնամւոյն : Եւ քեզ հանցութիւն զօրհնութիւն և զփառս Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյդ սրբոյ, այժմ և :

Խաղաղութիւն ամենեցուն :

Հրեշտակի Խաղաղութեան յանձն արա զանձինս մեր տէր զօրութեանց. որ եկեալ պահեսցէ զմեզ անխռովս ի տուէ և ի գիշերի. յարթնութեան և ի հանդրստեան մերում. զի դու ևս արարիչ լուսոյ, և հաստիչ գիշերի : Եւ այժմ աղաչեմք զքեզ տէր Մատուած մեր, զհանգիստ գիշերիս շնորհեա խաղաղութեամբ անցուցանել, և հապանիլ ի պաշտօն առաւօտու յերկրպագութիւն և ի փառաբա-

նութիւն ամենասուրբ Նորորդութեանդ, այժմ է՛:

— Եւնեւեան: Հաւատով խոստովանիմ եւ երկիրպագանեմ քեզ՝ Հայր եւ Որդի եւ սուրբ Հոգի, անեղ եւ անմահ բնութիւն, արարիչ հրեշտակաց եւ մարդկան եւ ամենայն եղելոց՝ ողորմեա քո արարածոց եւ ինձ բազմամեղիս:

Հաւատով խոստովանիմ, եւ երկիրպագանեմ քեզ՝ անբաժանելի լոյս միասնական սուրբ Նորորդութիւն եւ մի Մատուածութիւն, արարիչ լուսոյ եւ հալածիչ խաւարի. հալածեա ՚ի հոգւոյ իմեզ զխաւար մեղաց եւ անգիտութեան, եւ լուսաւորեա զմիտս իմ ՚ի ժամուս յայսմիկ աղօթել քեզ ՚ի հաճոյս, եւ ընդունիլ ՚ի քէն զխնդրուածս իմ. եւ ողորմեա՛:

Հայր երկնաւոր Մատուած ճշմարիտ՝ որ առաքեցեր զՍրդիդ քո սիրելի ՚ի խնդիր մոլորեալ ոչխարին, մեղայ յերկինս եւ առաջի քո. ընկալ զիս որպէս զանառակ որդին, եւ զգեցո ինձ զպատմութեանս զառաջին զոր մերկացայ մեղօք. եւ ողորմեա՛:

Որդի Մատուածոյ Մատուած ճշմարիտ՝ որ խոնարհեցար ՚ի Հայրական ծոցոյ՝ եւ առեր մարմին ՚ի սրբոյ կուսէն Սարիամայ վան մերոյ փրկութեան. խաչեցար, թաւ ղեցար եւ յարեար ՚ի մեռելոց՝ եւ համարձար փառօք առ Հայր, մեղայ յերկինս եւ առաջի քո. յիշեա զիս որպէս զաւազակն՝ յորժամ գաս արքայութեամբ քով. եւ ողորմեա՛:

Հոգի Մատուածոյ Մատուած ճշմարիտ՝ որ իջեր ՚ի յորդանան եւ ՚ի վերնատունն, եւ լուսաւորեցեր զիս մկրտութեամբ սուրբ աւազանին, մեղայ յերկինս եւ առաջի քո. մաքրեա զիս վերստին Մատուածային հրով քո՝ որպէս հրեղէն լեզուօք սուրբ զառաքեալն. եւ ողորմեա՛:

Եւնեղ բնութիւն՝ մեղայ քեզ մտօք իմովք, հոգւով եւ մարմնով իմով. մի՛ յիշեր զմեղս իմ զառաջինս վան անուանդ քուսմ սրբոյ. եւ ողորմեա՛:

Տեսող ամենայնի մեղայ քեզ խորհրդով բանիւ եւ գործով. ջնջեա զձեռագիր յանցանաց իմոց, եւ գրեա զանուն իմ ՚ի գպրութեան կենաց. եւ ողորմեա՛:

Վննող գաղտնեաց՝ մեղայ քեզ կամաւ եւ ակամայ, գիտութեամբ եւ անգիտութեամբ. թողութիւն շնորհեա մեղաւորիս, զի ՚ի ծննդենէ սուրբ աւազանին մինչեւ ցայսօր մեղուցեալ եմ առաջի Մատուածութեանդ քո զգայարանօք իմովք, եւ ամենայն անդամօք մարմնոյս. եւ ողորմեա՛:

Եւնեախնամ տէր՝ դիր պահապան աչաց իմոց զերկիւղ քո սուրբ՝ ոչ եւս հայիլ յարատ, եւ ականջաց իմոց՝ ոչ ախորժել լսել զբանս չարութեան, եւ բերանոյ իմոյ՝ ոչ խօսիլ զստութիւն, եւ սրտի իմոյ՝ ոչ խորհիլ զչարութիւն, եւ ձեռաց իմոց՝ ոչ գործել զանիրաւութիւն, եւ ոտից իմոց՝ ոչ գնալ ՚ի ճանապարհս անօրէնութեան. այլ ուղղեա զչարժումն սոցա լինիլ միշտ ըստ պատուիրանաց քոց յամենայնի. եւ ողորմեա՛:

Սուր կենդանի Վրիստոս՝ զհուր սիրոյ քո զոր ակեր յերկիր, բորբոքեա յանձն իմ. զի այրեսցէ զախտ հոգւոյ իմոյ, եւ սրբեսցէ զխիղճ մտաց իմոց. եւ մաքրեսցէ զմեղս մարմնոյ իմոյ, եւ վառեսցէ զլոյս գիտութեան քո ՚ի սրտի իմում. եւ ողորմեա՛:

Իմաստութիւն Հօր Եկեղեցի՝ տուր ինձ իմաստութիւն, զբարիս խորհիլ եւ խօսիլ

և գործել առաջի քո յամենայն ժամ. 'ի չար խորհրդոց' 'ի բանից և 'ի գործոց
փրկեա զիս. և ողոր'։

Կամեցող բարեաց տէր կամարար՝ մի՛ թողուր զիս 'ի կամս անձին իմոյ գնալ. այլ
առաջնորդեա ինձ լինիլ միշտ ըստ կամաց քոց բարեսիրաց. և ողոր'։

Արքայ երկնաւոր՝ տուր ինձ զարքայութիւն քո զոր խոստացար սիրելեաց քոց. և
զորացո զսիրտ իմ ատել զմեղս, և սիրել զքեզ միայն, և առնել զկամս քո. և
ողորմեա'։

Խնամող արարածոց՝ պահպանեա՛ աջով քո զհոգի և զմարմին իմ 'ի պատրա-
նաց մեղաց, 'ի փորձութեանց դիւաց, և 'ի մարդոց անիրաւաց, և յամենայն վը-
տանգից հոգւոյ և մարմնոյ, և ողոր'։

Պահապան ամենայնի Վրիստոս՝ աջ քո հովանի լիցի 'ի վերայ իմ 'ի տուէ և 'ի
գիշերի. 'ի նստիլ 'ի տան, 'ի գնալ 'ի ճանապարհ, 'ի ննջել և 'ի յառնել՝ զի մի՛
երբէք սասանեցայց. և ողոր'։

Լստուած իմ՝ որ բանաս զձեռն քո, և շուս զամենայն արարածս ողորմութեամբ
քով, քեզ յանձն առնեմ զանձն իմ. դու հոգա և պատրաստեա զպէտս հոգ-
ւոյ և մարմնոյ իմոյ յայսմ հետէ մինչև յաւիտեան. և ողոր'։

Վարձուցիչ մոլորելոց՝ դարձո զիս 'ի չար սովորութեանց իմոց 'ի բարի սովորու-
թիւն. և բեւեռեա 'ի հոգի իմ զսոսկալի օր մահուն, և զերկիւղ գեհենոյն, և
զսէր արքայութեանն, զի զղձացայց 'ի մեղաց, և գործեցից զարդարութիւն. և ու-
ղորմեա'։

Նղբիւր անմահութեան՝ աղբերացո 'ի սրտէ իմմէ զարտասուս ապաշխարութեան որ-
պէս պոռնկին. զի լուացից զմեղս անձին իմոյ յառաջ քան զելանելն իմ յաշ-
խարհէս. և ողորմեա'։

Պարգեւիչ ողորմութեան՝ պարգեւեա ինձ ուղղափառ հաւատով, և բարի գործով,
և սուրբ Սարմնոյ և Լքեան քո հաղորդութեամբ՝ գալ առ քեզ. և ողոր'։

Բարերար տէր՝ հրեշտակի բարւոյ յանձն արասցես զիս քաղցրութեամբ աւանդել
զհոգի իմ, և անխռով անցուցանել ընդ չարութիւն այսոցն՝ որ են 'ի ներքոյ
երկնից. և ողոր'։

Լոյս ճշմարիտ Վրիստոս՝ արժանաւորեա զհոգի իմ ուրախութեամբ տեսանել ըղ-
լոյս փառաց քոց 'ի կոչման աւուրն, և հանդիլ յուսով բարեաց յօթեանս ար-
դարոց մինչև յօր մեծի գալստեան քո. և ողոր'։

Վաստաւոր արդար՝ յորժամ գաս փառօք Հօր դատել զկենդանիս և զմեռեալս,
մի՛ մտաներ 'ի դատաստան ընդ ծառայի քում. այլ փրկեա զիս 'ի յաւիտենական
հրոյն, և լսելի արա ինձ զերանաւէտ կոչումն արդարոց յերկնից արքայութիւնդ.
և ողորմեա'։

Լմենողորմ տէր՝ ողորմեա ամենայն հաւատացելոց 'ի քեզ, իմոց և օտարաց, ծա-
նօթից և անծանօթից, շնորհեա և թշնամեաց իմոց և ատելեաց զթողութիւն որ
առ իս յանձանաց, և դարձո զնոսա 'ի չարեացն զոր ունին վասն իմ, զի ողոր-
մութեան քում արժանի եղիցին. և ողոր'։

Փառաւորեալ տէր՝ ընկալ զաղաչանս ծառայիս քո, և կատարեա 'ի բարի զխըն-

դըրուածս իմ՝ վասն սրբուհւոյ Մատուածածնին, և Յովհաննու մկրտչին, և սրբոյն Ստեփաննոսի նախավկային, և սրբոյն Գրիգորի մերոյ լուսաւորչին, և սրբոյն Բաբելոց՝ Սարգարէից՝ Աշարհապետաց՝ Սարտիրոսաց՝ Հայրապետաց՝ Ղզնաւորաց՝ Կուսանաց, և ամենայն սրբոց քոց երկնաւորաց և երկրաւորաց, և քեզ փառք և երկրպագութիւն անբաժանելի սուրբ Արքորդութեանդ յաւիտեանս յաւիտենից, ամէն:

Վահանայն: ()ըհնեալ տէր մեր՝: Հայր մեր որ՝:

Օհանգստեան զաղօթս և զաղաչանս ընկալ մարդասէր Մատուած ի հաճոյս բարերար կամաց քոց. և մեր մեղաց և բազում յանցանացն թողութիւն շնորհեա. և քեզ փառք յաւիտեանս ամէն:

— Մէնէնէն: Փառք քեզ տէր Մատուած մեր, որ պարգևեցեր զօրս զայս բարեաւ և խաղաղութեամբ անցուցանել: Մէն:

Սարգասէր Մատուած՝ զառաջակայ գիշերս որ ի վերայ մեր գալոց է, ի մեղաց իրկեա, ի չարեաց աղատեա և ի դործս բարիս առաջնորդեա: Մէն:

Բաւօտու օրհնութեանցն և փառաբանութեանցն արժանի արա զամենայն հաւատացեալս անուանդ քում սրբոյ, և պահեա ի խաղաղութեան: Մէն:

Տէր Մատուած մեր՝ տուր զքո խաղաղութիւնդ ամենայն աշխարհի, բարձ զցասումն և զպատուհասն ի յարարածոցս: Մէն:

Ողորմեա հարց և եղբարց մերոց, երախտաւորաց, պտղատուից, սպասաւորաց, և այնոցիկ՝ որք տան զտուրս ողորմութեան դպրատանց և ջանան միշտ հաստատուն պահել: Մէն:

Տէր Մատուած՝ օգնեա թաղաւորացն քրիստոնէից, և իշխանայն բարեպաշտից, զօրաց և զաւակաց նոցին՝ պահելով ի խաղաղութեան: Մէն:

Տէր Մատուած մեր՝ պահեա զմեզ ամենայն պարագայիւք ամբողջ և անխռով ի կամս ողորմութեան քոյ: Մէն:

Տէր Մատուած մեր՝ ամենազօր աջով քո հալածեա զերեւելի և զաներևոյթ թշնամին ի սահմանաց մերոց և ի բնակութենէս մերմէ: Փրկեա զմեզ ի հրոյն յաւիտենից, և քեզ փառք յաւիտեանս: Մէն:

— Վահանայն: ()ըհնեալք եղերուք ի շնորհաց սրբոյ Հոգւոյն. երթայք խաղաղութեամբ. և տէր եղիցի ընդ ձեզ և ընդ ամենեսեանդ. Մէն:

247442

5000000

Կ Ե Ն ՈՒՆ

ՆԱԽԱԿԱՏԵԱՅ ԱՍՏՈՒԱՄԱՅԱՅՏՆՈՒԹԵԱՆ

— Կ — Բ — Ուրախացիր սրբուհի՛ Վարդիէլի աւետեօքն՝ որ քարոզեացն զգալուստ արքային տեառն 'ի յերկնից :

Ողջոյն ընդ քեզ Սարիամ 'ի քեզ սուրբ Հոգին եկեսցէ , և զօրութիւն բարձրելոյն 'ի վերայ քո հովանասցի :

Որ ծնանելոցն է 'ի քէն Խորայէլի առաջնորդ , և ընդհանուր քարոզի Մատուած հզօր անմահ Բանն :

Ուրախ լեր բերկրեալ ամենասուրբ կոյս՝ որ ծնար աշխարհի շարդարութեան աւերդակն , որ լուսաւորեաց զազգս որդւոց մարդկան :

Ուրախ լեր բերկրեալ դուռն կնքեալ , որ ծնար աշխարհի զթագաւորն Վրիստոս , որ նստի 'ի վերայ անարուեստ աթոռոյ :

Վեղմն իմանալի զոր ետես Վեդէոն յառաջ քան զայս հաւատացեալ իմանամք զանճառելի զծնունդ . և երկրպագեմք որ 'ի կուսէդ մարմնացաւ Մատուած :

— Կ — Բ — Որ դասուց երկնաւորաց անիմանալի այսօր հողեղինաց յայտնեցեր ըզծածկեալ խորհուրդ . օրհնեալ տէր Մատուած հարցն մերոց :

Որ բազմաչեայ Վրովբէից անտեսանելի կերպացեալ զմերս 'ի սրբոյ կուսէն անօրինաբար . օրհն :

Որ առաւել բարձրացեալդ ես յաւիտենից մշտնջենաւոր լցուցիչ և աղբիւր կենդանարար . օրհն :

— Գ — Օտէր օրհնեցէք բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Որ զկերպարանս ծառայի էառ և զմեղո 'ի մարմնի իւրում դատապարտեաց , անդադար գովելով բարձր արա" :

Որ այսօր մարմնացաւ 'ի սրբոյ կուսէն յազագս անիծիցն , և եւարձ զպատուհաս նախաստեղծին , Ժողովուրդք առաւել բարձր արա" :

Որ ելն 'ի բարձունս դերեալ զզօրութիւն մահու , այսօր բաշխի անապականութեան պարգևք մարդկան , քահանայք հոգեւոր երգով առաւել :

— Գ — Օ անճառելի լուսոյ մայր և զբնակարան անսկզբնակից Որդւոյն օրհնութեամբ մեծացուցանեմք :

Օ անհաս տնօրէնութեան մայր և զանճեաւոր տաճար Մատուածոյ Բանին , օրհնու" :

Օ բոլորից փրկութեան մայր որ զանտանելին յէից 'ի յարգանդի եւարձ , զնա ամենեքեան . օրհնու" :

— Բ — Օրհնեմք զքեզ Մատուած ընդ անմարմնոցն դասուց որ 'ի բարձունսդ ես բնակեալ . խնայեա 'ի քո արարածս :

Վովեմք զքեզ միածին Որդի և Բանդ Մատուած՝ որ 'ի կուսէն մարմնացար . խնայեա 'ի քո արարածս :

Բարեբանեմք սուրբ շողիդ որ նորոգողդ ես և կեանք , և միաբան ասացուք . փառք 'ի բարձունս Մատուածոյ ,

Կ Ե Ն Ո Ւ Ն

ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԱՅՏՆՈՒԹԵԱՆ ԱՌԱՋԻՆ ԱԻՈՒՐՆ

— ահ— քի— Խորհուրդ մեծ և սքանչելի որ յայսմ աւուր յայտնեցաւ, հովիւքն
երգեն ընդ հրեշտակս, տան աւետիս աշխարհի :

Օնաւ նոր արքայ 'ի Բեթղեհէմ քաղաքի, որդիք մարդկան օրհնեցէք, զի վասն
մեր մարմնացաւ :

Նբաւելին երկնի և երկրի 'ի խանձարուրս պատեցաւ, ոչ մեկնելով 'ի Հօրէ 'ի
սուրբ այրին բազմեցաւ :

Նյսօր ցնծան երկինք 'ի վերուստ մեծապայծառ աւետեօք, և արարածք ամենայն
զգեցան հանդերձ փրկութեան :

Նյսօր յայրին ընծայեցաւ Քրիստոս Որդին Նստուծոյ, և հրեղինաց բազմու-
թիւնք յերկնից յերկիր վայր իջեալ :

Նյսօր հովուացն տեսեալ զարդարութեան արեգակն, և ընդ հրեշտակս երգէին
փառք 'ի բարձունս Նստուծոյ :

Ի Հօրէ ծագեցար լուսաւորել զարարածս, արդարութեան արեգակն տէր փառք
քեզ :

Օնար 'ի յայրին ընծայեցաւ Բեթղեհէմ, արդարու" :

Հովուաց յայտնեցար երկրպագեալդ 'ի մոգուց, արդարու" :

Եւ մեք երգեսցուք որ 'ի կուսէն մարմնացար, արդարու" :

— հ— քի— Նսկիզբն էակից Բանդ Հօր. որ էիր յառաջ քան զյաւիտեանս. և ե-

կիր 'ի փրկութիւն ստեղծուածոց քոց. զքեզ օրհնեմք Նստուած հարցն մերոց :

Օնար 'ի կուսէ անձառ միութիւն. անբաժանելի և միշտ գոլով ոչ մեկնեցար
'ի Հայրական ծոցոյ. զքեզ" :

Հնծութեամբ տօնեսցուք զծնունդ քո սուրբ. որ յայտնեցար մեզ լոյս 'ի լուսոյ.
և լուսով քո լցեր զտիեզերս. զքեզ" :

— ք— Խորձք աեառն զտէր օրհնեցէք և բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Օծնեալն 'ի սրբոյ կուսէն օրհնեցէք. և բարձր" :

Օանձառելի զծնունդ փրկչին գովեցէք. և առաւել բարձր" :

— Նմենիմաստ ամենից Հայր բազմազեղ խնամող ստեղծող և տէր բոլորից. անեղ
և էից էակ. զոր միշտ օրհնեն դասք անմարմնականացն յաւէժարար հնչմամբ :

Որ կերպարան և կնիք Հօր առեալ վասն մեր ծառայի կերպ 'ի կուսէն. որ էն
'ի յաթոռ փառաց անտես վերնոցն, 'ի յայրին իջեալնի և 'ի մսուր յանբանից բազ-
մեալ :

Օ'ի կուսէն մարմնացեալ Բանն եկայք ժողովուրդք ընդ հովիւսն բարեբանե-
ցուք. և ընդ մոգուցն երկրպագեսցուք. ընդ երկնային զօրսն երգեսցուք փառք
'ի բարձունս Նստուծոյ :

Ճառագայթ և կերպարան էութեան Հօր Բանդ Լստուած . զքեզ բարերանեմք
ասելով փառք 'ի բարձունս Լստուածոյ :

Որ միացար 'ի մարմնի անճառապէս ճշմարտոյ Լստուած . զքեզ :

Որ զանիծիցն բարձեր զդատապարտութիւն Քրիստոս Լստուած . զքեզ :

ԵՐԿՐՈՐԴ ԱԽՈՒՐՆ

— Ե — Դ — Լստուած Բանն 'ի Հօրէ՝ անմեկնելի և անճառելի խորհրդով, 'ի ձեռն
կուսական որովայնի տնօրինարար յերկրի երևեալ :

Մանուկ անժամանակ 'ի Հօրէ անսերմն 'ի կուսէ, 'ի դիրկս մօր գգուեցաւ այսօր
արարիչն երկնի և երկրի :

Որ մաքրեացն զՀորդանան և լուաց զմեղս աշխարհի . զոր օրհնեն անդադար ա-
րարածք ամենայն . զէակիցն Հօր և Հոգւոյն :

Լոյս 'ի լուսոյ ծագեալ 'ի Հօրէ, և լուսաւորեաց զտիեզերս, ծնունդ անապա-
կան յանստուեր լուսոյն, զոր միշտ փառաւորեն դասք անմարմնօցն :

Հայտնի է 'ի հրէաստանի Լստուած, և 'ի Բեթղէմ ծնեալ յայրին . մա-
նուկ անժամանակ 'ի Հօրէ, և ժամանակաւ գոյացեալ ծնեալ լինի՝ Լստուած
և մարդ :

Եւ հովուացն տեսեալ զհրաշալի ծագումն աստեղն, փութապէս եկեալ տեսին
մանուկ եղեալ յանբանից մօուր՝ զոր միշտ փառք :

Խնդա և ուրախ լեր անհարսնացեալ Մարիամ . քանզի որ 'ի քէն ծնաւ Փրկիչ,
Տէր է () ծեալ 'ի քաղաքի Ղաւթի՝ զոր միշտ փառաւորեն դասք երջանիկ հով-
ուացն :

— Ե — Դ — Ի կուսական որովայնէ՝ ծնեալ մարմնով՝ որ յառաջ քան զյաւիտեանս
Բանդ 'ի Հօրէ երգեսցուք . տէր Լստուած փառաւորեալ է անուն քո :

Ի քերովբէս բազմեալ ընդ Հօր անսկիզբն Որդի, անճառաբար տղայացեալ 'ի խան-
ճարուրս պատեցար . երգեսցուք, տէր :

Լմենայն բարութեանց տուող ազգի մարդկան, և 'ի մոգուցն այսօր ընծայեցար .
երգես :

— Ե — Դ — Օտէր օրհնեցէք բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Որ յանճառելի աթոռ ընդ Հօր փառակից Բանն 'ի յերկրի երևեցաւ . օրհն :

Որ 'ի կուսէ անապական թագաւոր ծնաւ Քրիստոս, և 'ի հրեշտակաց անդադար
փառաբանի Լստուած . քահանայք օրհն :

— Ե — Դ — Օհաւոր բարբառս վերնոցն հոգւոր հնչմամբ երգով ընկալեալ հովուացն
օրհնէին զծնունդ և զծագումն յանմեկնելի լուսոյն :

Հրեշտակապետին աւետեօքն ընթացեալք 'ի յայրն՝ տեսին զի նուաստացեալ էր
անտեսն Սերովբէից . մանուկ եղեալ յանբանից մօուր :

Ղիտելով մոգուցն զփայլումն աստեղն, սա զԼստուած դուշակեալ լինի՝ զի 'ի
տեսիլ մարմնացելոյն ժամանեալ, նմա մատուցանելով զերկրապարտութիւն :

Դասք անմարմնականք երկնաւոր զօրացն՝ ի մէջ հովսեւացն օրհնէին զծագումն լուսոյ մեծին ի Հօրէ մեղ ի փրկութիւն :

Եւ մոգքն աստեղք նշանաւ եկին ի Լեւթընհէմ երկիրպագին Տեառն և ի յայրին մատուցին զընծայս խորհրդոյ :

Եւ հովիւքն երգեն ընդ հրեշտակս , փառք ի բարձունս մեծիդ Լստուծոյ՝ որ եւ կիր և փրկեցեր զտիեզերս քոյով յայտնութեամբդ :

ԵՐՐԱՐԴ ԱՌՈՒՐՆ

— ԹԻ — Եւակից Հօր և Հոգւոյն , անսկիզբն Որդի , անմայր յառաջնումն անդրանիկ , և ընդ Հօր յաւիտեան :

Ի ծոցոյ Հօր առաքեալ , եղեալ ի մսուր յանբանից , Լանդ Լստուած յայտնեալ : Քրիստոս ծնեալ ի քաղաքի Լաւթի , քարոզեն հովիւքն ընդ հրեշտակս , և մոգք հանդերձ աստեղքն :

Ար զմարմնացեալն տիրաբար ի յորովայնի քում կրեցեր . ուրախ լեր անհարսնացեալ մայր :

Որ զանտանելին յէից ի յարգանդի անապականաբար կրեցեր . ուրախ :

Որ զարարչակից Լանն գոյացեալ ստուգապէս աշխարհի ծնար . ուր :

— ԹԻ — Սքանչեւագործ Լստուած զքեզ բարեբանեմք , որ ի քերովբէական աւթող նստիս . Լստուած հարցն մերոց :

Որում ոչ բաւեն երկինք ընդունիլ զանբաւելի զբնութիւնդ , յարգանդի կուսին բնակեցար , ծնար անճառապէս . Լստուած :

Յոր վեցթեան Սրովբէքն ոչ իշխէին հայել ի քո Լստուածութիւնդ՝ տեսանելով ի գիրկս կուսին՝ զարմացեալք օրհնէին զքեզ . Լստուած :

— ԹԻ — Օտէր օրհնեցէք և բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Որ ի կուսէ անապական թագաւոր ծնաւ Քրիստոս Լստուած , յորմէ դողան իւմանալի զօրութիւնք . օրհնեցէք և բարձր արարէք :

Որ մկրտեցաւն ի Յորդանան և լուաց զտիեզերս ի մեղաց վկայեալ ձայնիւ Հօր , և երեմամբ սուրբ Հոգւոյն . օրհնեցէք քահանայք առաւել բարձրացուցէք զնա յաւիտեան :

— Որ կերպարան Հօր և արարչակից Լանդ . վասն փրկութեան ազգի մարդկան . այսօր ի կուսէ զկերպարանս ծառայի զգեցար մարդասիրապէս , քո ամենակեցոյց գալստեամբդ ողորմեա մեղ Լստուած :

Որ յանմատոյց լուսոյ ծածկեալ ընդ Հօր և սուրբ Հոգւոյն , ի քրովբէական հանգչէիր յաթող , այսօր խանձարրովք պատեցար և յանբանից մսուր եղար մարդասիրապէս . քո ամեն :

Որ եկիր ի փրկութիւն ազգի մարդկան թագաւոր փառաց քո անճառ խոնարհութեամբդ . այսօր զմեղօք դատապարտեալ անձն իմ ի մահ նորոգեա ի կեանսդ յաւիտեանից . մար :

Վրիստոս ծնեալ այսօր 'ի Նեթղեհէմ 'ի յայրին , և դասք վերին զուարթնոցն սօսկացեալ զարմացեալ կային . զի տիսին մարմնով ծնեալ զՆանն Մատուած :
 'Եր սքանչելիք եղեն այսօր 'ի Նեթղեհէմ 'ի յայրին . կուսի ծնանիլ Մատուած և Սարդ . անասական մնալով կուսական որովայնին : զի տե" :
 Մտղն դուշակէր մոգուցն առ 'ի բերել զընծայս Մատուածութեանն , և հովիւքն ընդ հրեշտակս երգէին ասելով . փառք 'ի բարձունս Մատուծոյ որ առաքեաց 'ի փրկութիւն մեզ զՆանն Մատուած :

ԶՈՐՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐՆ

— Կ — Է — Մ. յօր Վարրիէլ ցնծութեամբ երգեաց սրբոյ կուսին՝ աւետիս բերկեաց ասելով . որ ծնաւ զփրկիչ անձանց մերոց :

Ընթաւելին երկնի և երկրի 'ի կուսական արգանդէ մեզ կեանք յայտնեցաւ Մատուած այցելու մարդկան :

Յառաջնթաց փայլուն մոլորակս յուսատեսիլ աստեղն մոգուցն հետեւելով նշանի 'ի ծընունդ Մատուածորդայն :

Մ. յօր Վարրիէլ հրեշտակն ցնծութեամբ երգեաց առ կոյսն սուրբ . ասէ ուրախ լեր բերկրեալդ տէր ընդ քեզ :

Մ. յօր աւետիք հրեշտակապետին ցնծութեամբ լցին զկոյսն սուրբ . քանզի էջ Սիւածինն յարգանդ կուսին :

Մ. յօր տիեզերք պայծառացան աւետեօք սրբոյ կուսին . քանզի Նանն մարմին եղև և բնակեաց 'ի մեզ :

— Կ — Է — Ար 'ի ծոցոյ շօր Նանդ Մատուած անսկիզբն յարգանդի կուսին բնակիլ յանձն առեր . զքեզ բաբբանեմք Մատուած հարցն մերոց :

Ար յանարուեստ աթոռ նստիս և ընդ շօր ես յէութեան՝ յանբանից մսուր եդար թաղաւոր փառաց . զքեզ" :

Ար 'ի քառակերպիցն երեքսրբեան ձայնիւ անդադար օրհնաբանիս՝ 'ի մոգուց պատաւ բազօք պատուեցար յայրին . զքեզ" :

— Է — Օ. տէր օրհնեցէք և բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Օ. թագաւորն անմահ Վրիստոս զէակից շօր և շողոյն՝ որ տղայացաւն այսօր յանարատ 'ի սուրբ կուսէն փրկելով զմեզ . Ժողովուրդք օրհն" :

Մարիչն արարածոց Վրիստոս փառակից շօր և շողոյ՝ այսօր մկրտիլ 'ի յանձն էառ 'ի ձեռաց հողեղինի սրբելով զմեզ . քահանայք օրհն" :

— Օ. քեզ աղաչեմք անսկզբնակից շօր Արդի որ այսօր նախաստեղծին բնութեամբ 'ի կուսէն ծնար Մատուած և մարդ . ողորմեա մեզ :

Մ. քեզ պաղատիւք էակից շօր Արդի որ այսօր 'ի մսուր եդար և 'ի հրեշտակաց պատուեցար . Մատուած և" :

Իքէն հայցեմք ճշմարիտ սուրբ շողի որ այսօր տղաւնակերով երեմամբ յայտնեցեր աշխարհի Մատուած . ողորմեա մեզ :

Ար 'ի հրեղէն աթոռ ընդ Հօր ես բնակեալ ե 'ի հրեշտակաց սպասաւորեալ . այսօր կամաւ Հօր 'ի յերկրի երեւցար մարմնով կուսական ծննդեամբ . զքեզ ընդ զօրս անմարմնոցն անդադար օրհնաբանեմք :

Եւորմէ զարհուրեալ դողան սրովբէագունդ ջոկ աթոռոցն թեաքօղելով ծածկեն զերեսս իւրեանց . այսօր տղայաբար 'ի կուսական 'ի ստեանցն կերակրեցար մարդասիրապէս . զքեզ ընդ զօրս ան" :

Ար յանպատում փառաց խոնարհեցար յերկիր , ախտակիր եղեր հողեղէն բնութեանս . այսօր զվեղուցեալ զնախահայրն կենագործեցեր 'ի կեանսդ յաւիտենից . մարդասիրապէս" :

ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ԱԻՈՒՐՆ

— Ե — Բ — Եւսօր որ յաթոռ փառաց ընդ Հօր ծնանի 'ի սրբոյ կուսէն մարմնացեալ Բանն , ծնանելով զտիեզերս յորդէգրութեան շնորհս :

Եւսօր անպարագրելի Բանն Հօր բազմի 'ի մուր յանբանից բոլորից տէրն , ե 'ի վերայ քերովբէիցն հանգչի :

Ար նոյն ինքն է ճառագայթ փառացն Հօր 'ի Եովհաննէ հայցեր մկրտիլ 'ի Եորդանանու յորձանան՝ աւաքելական կոչմամբ զտիեզերս հրաւիրելով :

Օձնեալն 'ի սրբոյ կուսէն ընկալցուք 'ի սիրտս մեր հաւատով , որպէս երբեմն 'ի գիրկսն Աիմօն :

() Երհնեսցուք զառաքեալն 'ի Հօրէ որ 'ի խանձարուրս պատեցաւ վասն մեր , ե փրկեաց զմեզ յանիծիցն Եդամայ :

Աւրախ լեր անապատ ծարաւի , ե ծաղկեա հաւատով երանութեամբ յայսմհետէ , քանզի Քրիստոս յոյս յայտնեցաւ հեթանոսաց :

— Ե — Բ — Ար յանճառելի ծոցոյ Հօր յեղութենէ ծագեցար արեգակն արդարութեան անսկիզբն Եստուած . զքեզ ընդ հրեշտակս բարեբանեմք Եստուած հարցն մերոց :

Ար խոնարհեցար յերկնից փրկել զարարածս անյեղապէս մարմնացար 'ի կուսէն էակից Բանդ Հօր . զքեզ" :

Ար 'ի խանձարուրս պատեցար անեղանելիդ , ոչ մեկնելով յանքննին փառաց Հօր . իսկակից սուրբ Հոգւոյն . զքեզ" :

— Բ — Օտէր . Աիաբանութեամբ օրհնեցէք ե առաւել բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Օառաքեալն 'ի Հօրէ զԲանն ե զմարմնացեալն 'ի կուսէն զանքննելին . միա" :

Օձնեալն 'ի սրբոյ կուսէն ե յանբանից մուր եդեալ զհաց կենաց . միա" :

Օերկրպագեալն 'ի մոգուց ե մկրտեալն 'ի Եորդանան 'ի Եովհաննէ . միա" :

— Ար էրն 'ի սկզբանէ առ Եստուած ե Եստուած Բանն , կերպարուն անեղին ե համագոյ սուրբ Հոգւոյն , 'ի վերջին աւուրս ծանուցեալ մարմնանալ յանձն առնու 'ի կուսական յարգանդէ , վասն փրկութեան ազգի մարդկան :

Յառաջ քան զյաւիտեանս Որդի նախայաւիտեան . այսօր յերկրի երևեալ Մատ-
ուած և Սարգ կատարեալ խանձարրովք պատի եղանի և դնի յանբանից մսուր ,
վասն փրկու :

Ի Լեւիթէմ Հրէաստանի երևի արդարութեան արեգակն . այսօր երկրպագի ա-
նեղն յարեւելից եկեալ մոգուցն , և փառաբանի յերջանիկ ի բացօթեայ հով-
ուաց . վասն փրկու :

Ար անտես և անքննին քառակերպիցն վեհագոյն , ի փրկել զմեզ եկեալ անմա-
հից Թագաւորն օրհնութիւն առաքաղին :

Մաքի հրեշտակապետն առ սերովքէն հողեղէն , ասէ Տէրն և Մարօղն Մա-
քեալն ի Հօրէ մարմնանայ ի քէն փրկողն :

Սկրտի ի Յորդանան վկայելով Հօր և Հոգւոյ . ովսաննայ ի բարձունս երգէին
մանկունքն օրհնութիւն Որդւոյ Վաւթի :

ՎԵՏԵՐՈՐԴ ԱԻՈՒՐՆ

— Կ — Դ — Ի նսկզքնական տեսիլ փառաց քոց տուող՝ որ ի մեզ հրաշագործեցաւ
երևելով անճառարար ծնունդ . այսօր ցնծութիւն յայտնեցաւ տիեզերաց :

Մնամբնական հոգեզինացն երդակցելով բոցեղէն փայլմամբ , Թափանցիկ հրածին
ամպոյն սիւն գործեալ յայրին . այսօր դասակից եղեն հովիւքն հանդիսի վեր-
նոցն :

Ինդհանուր ծաւալեցաւ ծագումն լուսոյ մոգուցն հետեւելով աստեղքն գուշակ-
եալ զծնունդ յայրին , անդ մատուցանէին զընծայս Մատուածային ծննդեանն :

Որ յեութեանդ ես ընդ Հօր և սուրբ Հոգւոյն անսկիզբն Որդի , խոնարհեցար
ի Հայրական ծոցոյ , մարդ եղեալ մարմնացար ի կուսէն , բառնալով զյաղթումն
մահու յանցանաց նախահօրն . քեզ երգեմք ընդ զօրս հրեշտակացն ի մեզ հով-
ուացն , օրհնեալ ես Վրիստոս նախայաւիտեան Նանդ :

Մյսօր ծնար որ ի Հօրէ յառաջ քան զյաւիտեանս Որդի , ճառագայթ փառաց
և ծագումն յանմեկնելի լուսոյն . աստղագուշակ տեսլեամբն յայրին իջեւանի և ի
մսուր յանբանից բազմեալ . քեզ :

Թագաւոր փառաց Վրիստոս և արարիչ բոլորից Մատուած հզօր իշխան հայր հան-
դերձեալ լուսոյն , մանուկ երևեալ այսօր անփոփոխելիդ ի յեութեան . քեզ
երգեմք ընդ զօրս հրեշտակացն ի մեզ հովուացն . օրհնեալ ես Վրիստոս նախա-
յաւիտեան Նանդ :

— Կ — Դ — Ար խոնարհեցար ի Հայրական ծոցոյ բնակիլ յարգանդի կուսին , Մա-
տուած հարցն մերոց :

Ար գթացար յերկիր և ծնար անախտ աղատելով զախտի ծնունդս . Մատուած :

Նարեքանեմք զէակիցդ Հօր և Հոգւոյն անդադար հոգեւոր երգով . Մատուած :

— Կ — Օտէր . Օտաքեալն ի Հօրէ լոյս իմաստութիւն և Նան , զէակիցն Հօր
և Հոգւոյն օրհնեցէք և բարձր արարէք :

Օձնեալն 'ի սրբոյ կուսէն զխոստովանեալ Թագաւորն զերկրպագեալն 'ի մոգուց ,
օրհնեցէք և բար" :

Որ իջանելով 'ի ջուրսն սրբեաց զՅորդանան , և զմկրտեալն 'ի Յովհաննէ , օրհ-
նեցէք և բար" :

— Է՛ — Զրաչափառ ծնունդ քո 'ի սուրբ կուսէն՝ այսօր ցուցաւ ազգի մարդկան ,
անսկզբնակից Բանդ էակից Զօր :

Յայտնութեամբ քո տէր ցնծացաւ երկիր , և նորոգեալ եղև Ագամ յառաջին
յանցանաց 'ի մեղաց իւրոց :

Դասք հովուացն յերկրի փառաւորէին զքո ամենակեցոյց գալուստդ , որ երևե-
ցար քո արարածոցս :

Այսօր յայտնեցաւ մեզ բարձրեալն բազմեալ Բանն յանբանից մար . գառն և
երկնաւորհաց :

Այսօր ցնծան զուարթունք երկնից՝ տեսանելով զսահաւոր , զսահգին և զհրաժալէ
ծնունդ , որ լոյս աշխարհի ցուցաւ :

Բնդ իջանել զուարթնոցն 'ի փառաբանութիւն՝ տեսանէին ամպ լուսոյ սիւն գոր-
ծեալ 'ի հրալից վիմին , դասք երջանիկ հովուացն :

ԵՕԹՆԵՐՈՐԴ ԱԻՈՒՐՆ

— Է՛ — Է՛ — Բնեղանելի բնութիւն՝ որ յէութեանդ ես ընդ Զօր , ծնար 'ի սրբոյ
կուսէն . զքեզ բարեբանեմք արարչակից Զօր :

Բնեղանելի արարող՝ որ վասն մեր մարմնացար , և ցնծութիւն աշխարհի յայտնե-
ցար . զքեզ" :

Սկրտեցար 'ի Յորդանան 'ի Յովհաննէ , աղանակերս սուրբ Զոգւոյն վկայեալ
երկնային ձայնիւն . զքեզ" :

Բանն առաքեալ 'ի Զօրէ որ վասն մեր մարմնացաւ , և ցնծութիւն աշխարհի
յայտնեցաւ . զքեզ բարեբանեմք Աստուածածին կոյս :

Օյ որում ոչն հանդուրժէին բոցանշոյլ Սերովբէքն , նա բնակեցաւ 'ի քում յու-
րովայնի . զքեզ" :

Յորմէ սարսեալ գողային փայլակնացայտ 'ի լուսոյն , 'ի գիրկս քո զնա ընկալար .
զքեզ" :

Լոյսդ որ 'ի Զօրէ առաքեցար յորժամ իջեր 'ի յերկնից , և մարմնացար 'ի սրբոյ
կուսէն . դու ես Գառն Աստուծոյ և Որդի Զօր :

Այսօր յայրին ընծայեցար փրկիչ , և 'ի մոգուցն երկրպագեցար , և հովուացն տե-
սեալ ասէին . դու ես" :

Ի նմանութիւն աղանոյ տեսեալ զԶօգին սուրբ Յովհաննէս , աղաղակեր ասե-
լով . սա է Գառն Աստուծոյ և Որդի Զօր :

— Է՛ — Է՛ — Փառաւորեալ Աստուած սքանչելի մեծագործութեամբ , եկիր 'ի փր-
կել զբարածո քո . Աստուած հարցն մերոց :

Ծնար 'ի կուսէ անճառելի թանդ, 'ի Հօրէ սչ մեկնեցար, օրհնեմք զքեզ ան-
հասանելի լոյս . Աստ՝:

Ներկեցար յաշխարհի որ իջեր 'ի Յորդանան մկրտիլ 'ի Յովհաննէ, որ քրիստոսն սրբ-
բեցնէր սրբնա զմեզ 'ի մեղաց մերոց . Լսառուած' :

— 4 — Օտէք. Լճենայն գործք տեսառն օրհնեն զնա անդադար զանակիզքն Լճառւած զանյաջմելի զթագաւորն օրհնեցէք գովեցէք և բարձր տրարէք զնա յաւիտեան :
Որ էն փառօք ՚ի յերկինս անսկզբնակից Որդին , և իջեալ² ՚ի յերկնից մարմնացաւ ՚ի կուսէն . օրհն :

Օձնեալն 'ի սուրբ 'ի կուսէն զեղեալն յանբանից մսուր , և զմկրտեալն Յորդանան , օրհնե" :

Օգտակիցն շօր և Որդւոյ զսուրբ շագին, ցնորսդող և զանապառ աղբիւրն լուսոյ որ լուսաւորեացն զմեզ. օրհն:

— Երանարհեցար 'ի թաքանց և մարմնացար 'ի հուսէն , որ նստէիրդ 'ի Վրովքէս
արարիչդ արարածոց :

Երկինք չէին թաւական յառաց անմահ տնեղիդ, յարգանդ կուսին ժողովալեալ
ընդունել զդանձդ երկնային:

Յորմէ սարսեալ Սերովբէքն ոչ իշխէին մերձենալ, 'ի խանձարսւրս պատեցար, և
եղար 'ի մոռ յանբանից:

Հրաշալի բարբառք երկնաւոր զօրացն հնչմամբ օրհնէին զանմահ թագաւորու[թիւնն և
լ'նճառ ծնունդն փառօք երեւեալ և աստղն լուսապայծառ հովանի էր յայրին :

Դանն բաղմեալ յանբանից մսուր, և մոդքն հետեւին ծագմամբ լուսաւիայլ աստեղն ։

ՈՒԹՆԵՐՈՐԴ ԱԻՈՒՐՆ

— Եւ — ԴՅ — Լ յյս 'ի լուսոյ 'ի Հօրէ առաքեցար և մարմնացար 'ի սուրբ Կուսէն, զի
վերստին նորոգեսցես զապականեալն Լ. Դամ :

Պէտք է տեսնենք ի՞նչ երկրի երևեցար և ընդ մարդկան շրջեցար, և փրկեցեր զսի-
եզերս յանիծիցն Ադամայ:

Քեզ 'իյերկնից վկայեալ Հօր քո ձայն՝ ասէ . Ղա է իմ Արդի . և սուրբ Հոգին զքեզ յայտնեաց աղանակերոյ երեմամբ :

Պէքեղ որ հոգւով և հրով մաքրեցեր զմարդկան ազտեղութիւն , որպէս զԼ.ստու-
ռած և զփրկիչ ամենեքեան օրհնեսցուք :

Վերկիչն երևեցաւ և զաշխարհս ապրեցոյց 'ի սլատրանաց Թշնամւոյն, որդէդրուծիւն շնորհելով 'ի ձեռն մկրտութեան:

Օգլուխ վիշապին փրկիչն ջախջախեաց 'ի Յորդանան 'ի գետ , և ինքեան իշխանութեամբ զամենեսեան ապրեցոյց :

Ոչին մարդն նորոգելով փրկիչն 'ի մկրտութիւն գայ այսօր , զի զապականեալ զբնութիւնս ջրով նորս գործեսցէ , անապական զգեստ փոխարէն տալով մեզ :

Մերտի Վթիստոս և սրբին ամենայն տրաքածք, և յայ մեղ թողու թիւն մեղաց ջրով և հոգւով վերասրբելով զմեզ :

— Է — Ե — Տնօրինեցաւ յարգանդի կուսին իսկակից Հօր և սուրբ Հոգւոյն, ինն առաքեալ 'ի Հօրէ յաղագս նախաստեղծ մարդոյն, բառնալով զյանցանս. ժողովուրդք օրհնեցէք զառաքեալն 'ի Հօրէ զԼստուած հարցն մերոյ:

Նախայաւիտեան Որդին փառակից Հօր և սուրբ Հոգւոյն, 'ի Յորդանան եկն այսօր մկրտիլ 'ի Յովհաննէ կերպացեալ իմովս յաղագս իմ, զնախահօրն եւարձ զմեզս. ժողով:

Ապրողական պարգևեցան շնորհք աղանակերպ իջմամբ սուրբ Հոգւոյն ջուրցն սրբութեան, և Հայր 'ի վերուստ վկայեալ կրկնակի ծննդեամբ՝ Ղաէ Որդի Իմ սիրելի. միաբան և մեք օրհնեսցուք զառաքեալն 'ի Հօրէ զԼստ' :

— Է — Օտէր օրհնեցէք բարձր արարէք զնա յաւիտեան:

Ըթարիչն երկնի և երկնի, Լստուած և Արդ գոլով, երևեալ 'ի հոսանան Յորդանանու աստուածախառն մարմնով, լուաց զտիեզերս 'ի մեղաց. բարձր արա՝:

Արաբանութեամբ օրհնեցէք քահանայք և ժողովուրդք զամենասուրբ զՆորորդութիւնն, զհամադոյ և զմի Լստուածութիւնն. բարձր արա:

— Պատկերակից եղեր հողեղէն բնութեանս, տնօրինեցար յարգանդի կուսին ինն և Լստուած. զմերս վերանորոգել պատկեր:

Աերկացեալ 'ի ճաշակմանէ նախաստեղծին զփառս, միւսանգամ վերստին շնորհելով, զմերս վերանորոգել 'ի փառս:

Ակրտեալ 'ի Յորդանան 'ի Յովհաննէ, Լստուածային բնութեամբ մարմնովն զոր 'ի մէնջն էառ, զմեզ լուսաւորելով Լստուածային ծագմամբն:

Օանբաժանելի զԻնն Հօր և զանսկիզբն նորա զՈրդին. որ 'ի Յորդանան այսօր զմեզս մեռոյց և զաշխարհս լուսաւորեաց. բարեբանելով միշտ յաւիտեան:

Ար 'ի Հօրէ վկայեալ Որդի, յայտնեալ Հոգին իջեալ ձեռնադրէր կարապետն, զի և մեք օրհնեսցուք զՆորորդութիւն միասնական. բարե՝:

Ար 'ի հրեշտակաց օրհնաբանեալ Լստուած, 'ի հոսանան Յորդանանու տեսեալ Յովհաննէս ասէր. ահա Ղառն Լստուծոյ որ վկայի 'ի սուրբ Հոգւոյն, զոր օրհնեսցուք միշտ յաւի՝:

— Է — Ընսկիզբն Լստուած ինն որ 'ի Հօրէ առաքեցար, ընդ ժամանակաւ լինել հաճեցար և մարմնացար 'ի սուրբ կուսէն, վասն մերոյ փրկութեան. այսօր մկրտիլ 'ի Յորդանան 'ի Յովհաննէ, բառնալով զյանցանս առաջին նախաստեղծ մարդոյն:

Ընեղանելիդ Լստուած ինն անմեկնելիդ 'ի Հօրէ, ընդ ժամանակաւ լինել հաճեցար և մարմնացար 'ի սուրբ կուսէն՝ Լստուած և Արդ յայտնեալ. այսօր մկրտիլ 'ի Յորդա՝:

Չորեքկերպեան կենդանեացն զսորհուրդ քարողեաց ամբողին. տեսանելով սուրբ զՀոգին աղանակերպ իջմամբ 'ի վերայ ջուրցն, աղաղակէր ասելով. ահա Ղառն Լստուծոյ որ 'ի Հօրէ վկայեցաւ. Ղաէ Որդի Իմ սիրելի, ընդ որում ես հաճեցայ՝:

Կ Ե Ն ՈՒՆ

ՅԵԱՌՆԸԴԱՌԱՋԻՆ

— ահ — Ե՛ — Սարմնացեալդ 'ի կուսէն նախայախտեան Ռանդ , այսօր 'ի տաճարն եկիր կատարել զօրէնս , վասն փրկութեան հեթանոսաց :

Որ յանարուեստ սթոռ նստիս բարեբանեալդ 'ի հրեշտակաց , այսօր 'ի Սիմէօնի բառնալով 'ի գիրկս , որ ընծայեսցես զմեզ 'ի կեանսդ յաւիտենից :

Որ արձակիչդ ես կապելոց պարգևատու ամենեցուն , ըստ հայցման ծերունւոյն արձակեալ և զիս զբաղմամբդ 'ի կապանաց մահու 'ի կեանսդ յաւիտենից :

— Ե՛ — Ե՛յսօր անսկզբնական ծնունդ Հայրական ծոցոյ Ռանն եկաւորեալ 'ի տաճարն , ընծայէ զարարածս Հօր 'ի յերկինս :

Ե՛յսօր բարձեալ եղև 'ի գիրկս ծերունւոյն , որ բանիւ զարարածս բարձեալ ունի օրհնաբանեսցուք :

Ե՛յսօր և մեք հաւատացեալքս ընդ ծերունւոյն Սիմէօնի զՌանն համագոյ Հօր և սուրբ Հոգւոյն , օրհնաբ :

Ե՛յսօր 'ի տաճարն եկեալ կենարարն , և 'ի գիրկսն Սիմէօնի գգուեցաւ , զոր խընդութեամբ ընկալաւ Երուսաղէմ :

Ե՛յսօր երկիրս երկինք անուանեցաւ , զի տէրն տերանց իջեալ յերկնից 'ի յերկիր , և ընծայիլ յանձն առնու 'ի գործոց ձեռաց իւրոց :

Ե՛յսօր հեթանոսաց լոյս ծագեցաւ Վրիստոս Եստուած , և փառք իւրում ժողովրդեանն իսրայէլի :

— Ե՛ — Ե՛ — () օրհնեմք զքեզ որ առաքեցար 'ի Հօրէ անձառելի Ռանդ Եստուած , յանձն առեր մարմնանալ 'ի սրբոյ կուսէն . Եստուած հարցն մերոց :

Ե՛յսօր եկիր 'ի տաճարն անհասանելի փրկիչ , և 'ի գիրկսն Սիմէօնի գգուեցար . Եստուած :

Ուստի և Սիմէօն հոգեւոր հնչմամբն ազաղակէր . արդ արձակես զծառայս քո տէր ըստ բանի քում 'ի խաղաղութիւն . Եստուած :

— Ե՛ — Օտէր օրհնեցէք , և բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

() օրհնեցէք : Օ՛ ծնեալն յամենասուրբ յորովայնէ , յանարատ 'ի կուսէն . օրհն :

() օրհնեսցէ : Օ՛ եկեալն այսօր 'ի տաճարն , զընկալեալն 'ի գիրկսն Սիմէօնի . օրհն :

— Ե՛ — Ե՛յսօր 'ի տաճարն եկիր փրկիչ , և ծերունւոյն 'ի գիրկս ընկալեալ ասէր , արդ արձակես զծառայս քո տէր :

Ե՛յսօր աշխարհի ցուցար լոյս , և փրկութիւն տիեզերաց Վրիստոս Եստուած , որ մարդասէրդ ես կեցո զմեզ :

Ե՛յսօր իմանալի արեգակն որ ծագեցար տիեզերաց Վրիստոս Եստուած , որ մար :

Իսկզբանէ Ռանն Եստուած մարմնացաւ 'ի կուսէն , այսօր գգուեցաւ 'ի տաճարին :

Խայտայր ալեօք ծերունին Եստուած որդւոյն 'ի գիրկս իւր . և օրհնէր զԵստուած ասելով :

Երդ արձակես զծառայս քո տէր ըստ բանի քում՝ ի խաղաղութիւն, զի տեսին աչք իմ զփրկողդ Լստուած:

Լնակիզան Լանն յանսկզբնական ի Հօրէ, և սկզբնաւորեալ ի կուսէն մարմնոյ զգեցմամբս բովանդակելով յորովայնի և ընդ Հօր գոլով, և սահմանեալ ժամանակաւ ծնեալ լինի Լստուած և Սարդ:

Ստեալ ընդ օրինօք անհիւթականն հողանիւթ գոլով. զի զհողածնեալքս Հօրն ընծայեսցէ. Լստուածորդին որ ի ծոց Հօր տղայ քառանօրեայ բառնի ի գիրկս ծերունւոյն, և յայտնապէս ծանուցանի Լստուած:

Սլանորոյ և Սիմէօն ցնծայր հոգւովն աղաղակէր ի տաճարին. արդ արձակես ըզծառայս քո տէր ըստ բանի քում՝ ի խաղաղութիւն. զի ընդհանսր տեսի զփրկողդ Լստուած:

— Էք — Դոր փառաբանեն ի բարձունս իմանալի զօրութիւնքն. այսօր ի տաճարն եկիր յընծայումն Վրիստոս, որ ընծայես զարարածս բարձրելոյ քում Հօր Ի գիրկս մարմնով բարձեալ եղեր ի ծերունւոյն, որ բանիւ զարարածս բարձեալ ունիս Վրիստոս, որ վասն մեր մարմնացար ի սրբոյ կուսէն:

Սլանն որոյ և մէք ընդ Սիմէոնի գոչեսցուք, որ ի Հօրէ լուսոյ լոյս ծագեցար մեզ և կեանք. փառք գալստեան քո տէր:

Կ Լ Ն ՈՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԻՐԱԿԵԻ ՄԵՄԻ ՊԱՆՈՅ

— Էք — Դոր Լանն որ ընդ Հօր յեութեան և համագոյ սուրբ Հոգւոյն զպատկերն իւրական խառնեալ ընդ հողանիւթ բնութեանս, զոր զարդարեալ փառօք եդ ի դրախտին փափկութեան:

Յորում ցնծայր զուարճացեալ անտխրական խնդութեամբս. քանզի զԼստուած տեսանէր միշտ թոնարհեալ ի դրախտին, յորմէ զլուսոյն ճառագայթ տպաւորէր ի յինքեան:

Լստօր յօրինակ նախաստեղծին Լգամայ՝ որ ի դրախտին փափկութեան ուրախանայր ընդ հրեշտակս, ցնծասցուք և մէք ի յօրհնութիւնս հոգեորս:

Լստօր ի խորհուրդ Լստուածաստեղծ նախահօրն՝ որ ի պտղոյն Լգինայ ճաշակելով զուարճանայր, ճաշակեսցուք և մէք զպատուիրանս Լստուածոյ:

Լստօր ի տիպ պատմութեանն առաջնոյ՝ որով պճնեալ զարդարիւր ի փառս մարդն առաջին, զարդարեսցուք և մէք Լստուածային օրինօք:

— Է — Դոր Ուրախացիր Եկեղեցի Վրիստոսի փրկական տնօրէնութեամբս մարմնացելոյն ի կուսէն վասն քո. Լստուածոյ հարցն մերոյ:

Եւ յսօր ցնծան որդիք Ադամայ . քանզի որ ՚ի սկզբանն օրինադիր պահոցն ՚ի դրախտին վասն մեր պահել մարմնով յանձն առնու . Եւստուած հար” :

Եւ յսօր երկրորդ Ադամ վասն առաջնոյն անճաշակ լինելով՝ զճաշակաց ստղոյն քաշել զպարտիս . Եւստուած հար” :

— 4 — Օտէր օրհնեցէք բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Որ ըստ պահոց քառասնօրեայ փրկողին՝ պահելով հարսնացեալ Եկեղեցի , զի մտցէ ՚ի յառադաստ ընդ փեսային յարուցելոյ . բարձր արա” :

Եկայք հաւատացեալք Վրիստոսի , ցնծութեամբ պահեսցուք ընդ անմահինմահու մեռանելով մեղաց : զի յարութեամբ նորա կենդանացուք արդարութեամբ . բարձր արա” :

Ողորմեա ինձ Եւստուած :

Որ զառաջինն ոչ պահելով զպատուիրանն մեռաք , շնորհացեր քե օրինակ մեզ պատուիրան կենաց , զի պահելով կենդանացուք . ող” :

Որ ՚ի խորհուրդ քո կամաւոր մահուանն Եկեղեցի քո Վրիստոս մեռանելով օրինաց մեղաց , զի յարուցեալ ընդ քեզ նորոգեսցի ՚ի փառս . ող” :

Փառք յարութեան քո տէր :

Որ տրամական չարչարանաց խաչի քո Վրիստոս Եկեղեցի հեթանոսաց չարչարանից դուրս քեզ սրբութեամբ պահօք . փառք յա” :

Տուր մեզ տէր մահու քո նմանիլ մեռելութեամբ մեղաց , զի և կենաց քոց հաղորդիլ արժանացուք կենդանարար արքայութեանդ . փառք յա” :

Կ Ե Ր Պ .

ՀԱՐՑԻՑ ԱՊԱՇԽԱՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԶԱՅՆ

— 4 — Որ հայիս քաղցրութեամբ յարարածս քո Հայր ամենակալ . օրհնեալ ես Եւստուած հարցն մերոց :

Որ իջեր ՚ի փրկել զարարածս քո Որդիդ Աիածին . օրհն” :

Որ խնամես տեսչութեամբ զարարածս քո Հոգիդ ճշմարիտ . օրհն” :

— 4 — Օտէր . Եւմենայն դորձք քո զքեզ օրհնեն :

Որ յունչէ գոյացուցեր զերկինս և զերկիր . յիշեա զմեզ տէր մարդասիրութեամբ բլդ քո . ամե” :

Որ անդադար փառաբանիս ՚ի քո յարարածոց . ընկալ զաղաչանս սուրբ Եկեղեցւոյ քո . ամենայն դոր” :

— Հայր բազումողորմ խոստովանիմ առ քեզ որպէս զանառակ որդին . թող ինձ զմեզս իմ . և ողորմեա :

Տէր որ գթացար 'ի կիսն Վանանացի, գթաւ և յիս 'ի մեղաւորս, և ող'։

Տէր որ դարձուցեր զմաքսաւորն 'ի գիտութիւն ճշմարտութեան, դարձու և զիս ըզմոլորեալս, և ող'։

Տէր որ 'ի վերայ Վերովբէից փառաբանիս, քաղցրութեամբ խոնարհեալ ընկալ զաղաչանս մեր։

Տէր որ շնորհեցեր ողորմութիւն ազգի մարդկան, քաղց'։

Տէր որ ուսուցեր մեզ յամենայն ժամ փառս տալ անուանիք քում սրբոյ, քաղց'։

— Է — Որ համագոյից ես հաստիչ հարցն մերոց Մատուած, ուսո՞ւ մեզ անդադար օրհնել զահաւոր անուն քո սուրբ։

Որ երգեցողացն աղօթիւք հրաշացուցեր 'ի մէջ հնոցին զքո զանչափ զօրութիւնդ. ուսո՞ւ։

Որ ապրեցուցեր զերիս մանկունսն 'ի մէջ հրոյն բորբոքեալ բոցոյն, ուսո՞ւ մեզ'։

— Է — Օտէր օրհնեցէք։ Միաբանութեամբ բարձր արարէք յաւիտեան զՄատուածն Մարահայրու։

Օանիմանալին 'ի յէութեան, երկրաւորքս ընդ երկնայինսն, միաբանութեամբ բարձր արարէք յաւիտեան զՄատուածն Խաչակայ։

Օանհասն 'ի բարձրութեան քահանայք և ժողովուրդք միաբանութեամբ բարձր արարէք յաւիտեան զՄատուածն Խորայէլի։

— Մատուած բազումողորմ, խնայեա յարարածս քո Հայր ամենակալ, և ողորմեա։

Մեղապէս արդարութեան, ծագեա 'ի հոգիս մեր զլոյս ճշմարտութեան, և ող'։

Տուր մեզ տէր զխաղաղութիւն, և փրկեա 'ի նեղեաց մերոց Հոգիդ ճշմարտութեան, և ող'։

Վեզ վայելէ Մատուած օրհնութիւն զօրհանապազ։

ՕՀայր և զՈրդի և զսուրբ զՀոգիդ գոհութեամբ բարեբանեսցուք։

ՕԵրրորդութիւն միասնական գովեմք, և զմի Մատուածութիւն։

— Է — Որ յամենայնի ես կարող օրհնեմք զքեզ տէր, Մատուած հարցն մերոց։

Որ անապական քոյով զօրութեամբ պահեցեր, զյուսացեալսն 'իքեզ սուրբ ըզմանկունսն, փրկեա և զմեզ մարդասէր տէր, Մատուած'։

Բարձրացուցանեմք գովելով զանուն քո սուրբ թագաւոր որ յաթոռ փառացնըստիս օգնեա մեզ 'ի նեղութեան մերում, Մատուած'։

— Է — Վորձք տեառն զտէր օրհնեցէք և բարձր արարէք զնա յաւիտեան։

Տիւք և գիշերք զտէր օրհնեցէք, և բարձր արա'։

Խորայէլ զտէր օրհնեսցէ, և առաւել բարձր արարէք զնա յաւիտեան։

— Ե — Նեղութեան իմում օգնեա ինձ տէր որպէս երբեմն Զօմեանու, և ողորմեա։

Ի յանցանաց իմոց մաքրեա զիս տէր, որպէս երբեմն զմաքսաւորն, և ող'։

Ի նենգաւոր շրթանց փրկեա զիս տէր, և յարենէ ապրեցո, և ող'։

Մենայն զինուորութիւնք հրեշտակաց անդադար ձայնիւ օրհնեն զքեզ Հայր ամենակալ Մատուած և միայն մարդասէր։

Վոր օրհնութիւն քեզ երկրածինքս երկեսցուք, առաքեալ 'ի Հօրէ Որդիդ Միածին ամեն'։

Ուրախութեամբ զբեղ գովեն արարածք, բաշխող պարգևաց սուրբ Հոգիդ ճշմարիտ ամեն։

—Է—Երգէին մանկունքն 'ի հնոցին և ասէին, տէր Աստուած հարցն մերոց, օրհնեալ ես յաւիտեան։

Ս'ի մատներ զմեզ իսպառ ըստ անօրէնութեան մերում, վասն Արրահամու սիրելւոյ քո. օրհնէ։

Եւ հրեշտակն յերկնից և զբոց հրոյն շիջոյց, և փրկեաց զօրհնաբանսն 'ի ձեռաց մահու. օրհնէ։

—Է—Օտէր. Ալէլուիա. և բարձր արարէք զնա յաւիտեան։

Չորեքկերպեան կենդանիք փառաբանեն 'ի բարձունս. փառք քեզ Հայր. Ալէլուիա. և բարձր արա։

Ս'եցթեան Սերովբէքն աղաղակեն ասելով. Սուրբ Սուրբ Սուրբ Տէր Ալէլուիա և բարձր արա։

—Օղջման իմոյ զարտասուս արկանեմ առաջի քո Վրիստոս. թող ինձ զմեղս իմ, որպէս երբեմն զպոռնկին, որ միայնդ ես բազմագութ։

Ենկանիմ առաջի քո Վրիստոս, որ հովիւդ ես բանաւոր | հօտի խնդրեա և զիս զմոլորեալս, որ մի։

Օմեղս իմ ցուցից քեզ Վրիստոս, որ բժիշկդ ես հոգւոց և տէր կենաց, բըժրչկեա և զիմ զհիւանդութիւնս, որ մի։

ՕԱստուածն Իսրայէլի ամենքեան օրհնեսցուք և փառս տացուք նմա։

Ս'իածնի և անմահի երկիւղիւ երկիրպագցուք և փառ։

Սուրբ զՀոգին ճշմարտութեան գոհութեամբ մեծացուցուք, և փառ։

—Է—Ի սրբաւորեալ ես թագաւոր անմահ. Աստուած հարցն մերոց։

Հաստատելիք ուխտս ընդ ծառային քում Արրահամու. Աստուած։

Ի արձրացուցեր զմանկունս Եկեղեցւոյ սրբոյ քո. Աստուած։

—Է—Օտէր օրհնեցէք և բարձր արարէք զնա յաւիտեան։

Տիւք և զրշերք զտէր օրհնեցէք և բարձր արա։

Ի սրայէլ զտէր օրհնեսցէ. և առաւել բարձր արարէք զնա յաւիտեան։

—Ստանգիմ 'ի բազմութենէ մեղաց իմոց, Աստուած խաղաղութեան օգնեա ինձ։

Ալէկոծիմ հսկմով անօրէնութեան իմոյ, թագաւոր խաղա։

Ի խորս մեղաց ծովու տառաքերեալ ծփիմ. նաւապետ բարի փրկեա զիս։

Որ բնակեալդ ես 'ի յերկնս օրհնեմք զքեզ։

Օօրհնապաղ օրհնեսցուք զանուն սուրբ քո։

Ի արձր արարէք զտէր Աստուած մեր։

—Է—Ի սրբաւորեալ ես 'ի յաւիտեան. տէր Աստուած հարցն մերոց։

Ս'ի բացէ առներ 'ի մէնջ զողորմութիւն քո. տէր։

Աստ ողորմութեան քում փրկեա զմեզ 'ի նեղաց մերոց. տէր։

—Է—Օտէր օրհնեցէք և բարձր արարէք զնա յաւիտեան։

Օնստեալն 'ի քրովբէական աթոռ. օրհնե։

Օթագաւորն Վրիստոս և զԱստուած խաղաղութեան. օրհնեցէք ժողովուրդք և բարձր արա։

Օ, որ փառաբանեն զօրք անմարմնոց հրեշտակաց, քահանայք աստուածաբանելով
Ժողովուրդք առաւել լարծրացուցէք զնա յաւիտեան :

— Ողորմեա ինձ Աստուած :

Ի լսել զձայն փողոյն յահագին աւուրն, յորժամ հարկանէ հրեշտակապետն, և
կոչէ 'ի դատաստան . ողո' :

Ի նստիլ քո յատենի դատաւոր ահեղ, յորժամ առնես հրափորձութեամբ ըզ
քննութիւն որդւոց մարդկան . ողո' :

Փառք քեզ Աստուած :

Երկնային զինուորութիւնքն հրաշալի ձայնիւ փառաբանեն ասելով . որ նստիս 'ի
Վերովբէս՝ փա' :

Երկրածին որդիք մարդկան սաղմոսիւք և օրհնութեամբ աղաղակեն ասելով . Եր-
րորդութիւն անբաժանելի՝ փա' :

— Էք — Օ, երեկոյեան զօրհնեցողութիւնս մարդասիրութեամբք քո ընկալ թաղա-
ւոր փառաց, և զմանկունս եկեղեցւոյ քո պահեա 'ի խաղաղութեան :

Որ տեսողդ ես խոնարհաց յերկնից 'ի յերկիր, և տուող ողորմութեան . ազդի
մարդկան . զման' :

Ընդ Սերովբէսն սրբասաց համաձայնեալ քեզ երգեմք երեքսրբեան տէրութիւն
խնայեա քաղցրութեամբ յարարածս քո . և զման' :

Ինձ օղնութիւն 'ի տեառնէ Աստուծոյ Խորայելին եկեսցէ :

Եւ որ պահեն զԽորայել աջովն իւրով . ինձ օղ' :

Օ, 'ի նա է տէր տէրանց և Աստուած յաւիտենից . ինձ օղ' :

Համբարձի զաչս իմ առ քեզ որ թաղաւորդ ես թաղաւորաց՝ փրկել զմեզ և պա-
հել յաներեւոյթ թշնամւոյ :

Երեգակն արդարութեան յէից լուսոյդ ծագեաց մեզ փրկող փրկել զմեզ . և պա' :

Ինձն իմ առ քեզ պաղատի կարգամ առ քեզ Հայր բաղձադուծ, փրկեա զմեզ" :

ԿԵՆՈՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ԿԻՒՐԱԿԷԻ ՄԵԾԻ ՊԱՀՈՅ

— Էք — Որ զրէնս սրբութեան պահոց նախ 'ի Ղրախտին աւանդեցեր, զոր ոչ
պահելով նախաստեղծիցն ճաշակմամբ պտղոյն ճաշակեցին զդառնութիւն մեղաց և
մահու . վասնորոյ շնորհեա մեզ տէր ճաշակել զքաղցրութիւն քոց պատուիրանաց :
Որ զանաղան վերօք մեղաց հարաք յողիս 'ի թշնամւոյն . և 'ի բաղձապատիկ հիւան-
դութիւնս կարօտացաք մարդասիրիդ բառնալոյ զցաւս մեր . վասնորոյ բժշկեա ըզ
մեզ Վրիստոս որպէս մարդասէր :

Որ եկիր 'ի փրկութիւն մարդկան ծննդեամբ կուսին Մարիամու, և կենդանարար
քո յարութեամբք . հրաւիրեցեր զմահացեալքս 'ի յարութիւն անմահութեան .
վասնորոյ ապրեցո՛ զմեզ Վրիստոս որպէս մարդասէր :

Որ դերագոյնն փառօք բարձրացուցեր զմանկունս Ալեկընցւոյ քո Վրիստոս , խոնարհութեան քո ճանապարհաւ առաջնորդելով 'ի յերկնային վարս հրեշտակաց . աղաչեմք առաջնորդեա մեզ տէր 'ի յարդարութիւն :

Որ զգառնութեան պտղոյն ճաշակն որով մեռաք արդարութեան , պահելով քո քառասնօրեայ , փոխեցեր 'ի քաղցրագոյն օրինաց քոց ճաշակունն . աղաչեմք արդո մեզ տէր զուրախարար սիրոյ քո բաժակ :

— Է — — Ըր յառաջ քան զյաւիտեանս անժամանակ ծնեալ 'ի Հօրէ , անճառելի Ռանդ Մատուած , որով եղեն երկինք և երկիր . օրհնեմք զքեզ Մատուած հարցն մերոց :

Որ 'ի պատկեր Մատուածութեանդ քո զարդարեցեր զմարդն առաջին , և զպատուիրանն ոչ պահելով դարձաւ 'ի հող ընդ մահու անկեալ թագաւորութիւն . օրհնեմք :

Որ զգթութիւն արարչական սիրոյ քո ոչ դարձուցեր յորդուոց Մդամայ . այլ շնորհեցեր զյոյս անդրէն դառնալոյ 'ի կեանս , որով զԼնովք յանմահութիւն վերափոխեցեր . օրհնեմք :

— Ը — — Ը տէր օրհնեցէք բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Ընդ նախահօրն տրտմութեան որ վասն ելիցն 'ի Վրախտէն կենաց , ընկալցուք և մեք զտրտմութիւն ապաշխարութեան . զի յարութեամբն Վրիստոսի արժանասցուք մտից 'ի Վրախտին Ալեկընցւոյ . բա :

Ընդ Լնովսայ նահապետին որ յուսացաւ կոչել զանուն տեառն Մատուծոյ , յուսասցուք և մեք յարութեամբն Վրիստոսի . յառնել նովաւ 'ի կեանսն յաւիտեանից . բարձր :

— Որ առաքեցար 'ի Հայրական ծոցոյ ծածկեալ խորհուրդ ընդ Հօր յաւիտեան , և առեր մարմին զմեղուցելոյ նախաստեղծին յանապական կուսէն անճառ միութեամբ . վասն մերոյ փրկութեան ողորմեա :

Որ փոխանակ ճաշակացն դառնութեան մահարեր պտղոյն անճաշակ լինելով քո քառասնօրեայ , քաղցրացուցեր յուսով զուծ նոր քո օրինաց . վասն :

Որ աջակողմ աւաղակին բացեր զդուռն Վրախտին կենաց , բաց և մեզ մեղաւորացս ողորմութեամբ , որք ընդ նմին զքեզ դաւանիմք տէր և թագաւոր . աղաչեմք զքեզ ողորմ :

Որ անմարմնոց հոգեղինաց դասակցեցեր Վրիստոս սուրբ զԱլեկընցի , որք ընդ նոսին համաձայնեալ փառաւորեմք սուրբ զԼորրորդութիւնն սրովբէական սրբասացութեամբ երգելով զփառս 'ի բարձունս :

Որ յաղթեցեր մերով բնութեամբ 'ի փորձութեան կամակոր օձին , որով ետուր իշխանութիւն որդուոց Մդամայ կոխել զգլուխ չար վիշապին , և ընդ երկնայնոցն երգել զփառս :

Որ դալստեամբ քո վերածեր զմեզ յաշխարհական մեղաց ծովէս , տպաւորեալ լըրմամբ ուռկանի սրբոյն Պետրոսի , զոր 'ի ծովուն հրաշագործեցեր . երգեմք քեզ զփառս :

ԱՌԱՋԻՆ ԿՈՂՄ

— Է — Օ, անուն քո Վրիստոս օրհնեմք, փառաւորեմք զքեզ Մատուած հարցն մերոց :

Իջեր 'ի հնոցն 'ի Ռաբելոն, փա' :

Եւ փրկեցեր զերիս մանկունսն 'ի հրոյն բռնութենէ, փա' :

— Է — Օ, տէր օրհնեցէք և բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Եւ կիցն Հօր իջեալ 'ի հնոցն և թօթափէր զհօւրն 'ի նոցանէ, և անկէզ պահեալ զմանկունսն 'ի հրոյն . օրհն' :

Եւ մանկունքն 'ի հնոցին գոհաբանէին որ պահեցեր զմեզ 'ի հրոյս, և արժանի արարեր օրհնել զքեզ Մատուած, և գովել զանուն քո յաւիտեան :

— Օ, ուր կենցաղոյս հանապազ զիս ալէկոծէ :

Սրբեալ ալիք թշնամին ինձ յարուցանէ :

Վաւապետ բարի լեր անձին իմոյ ապուէն :

Ի համբառնալ իմում առ քեզ զաչս իմ օգնեա ինձ տէր :

Ի յօրհնութիւն նոր օրհնեսցուք զքեզ Վրիստոս փրկիչ մեր :

Մայրեւոյս մեր և փրկիչ, կեցո զանձինս մեր :

— Է — Որ խոնարհեցար 'ի տկարութիւնս մեր մարդասէր տէր . օրհնեմք զքեզ Մատուած հարցն մերոց :

Եւ բարձեր զմեզս մեր չարչարանօք քա, շնորհեա բանաւոր հօտի օրհնել զանուն քո անդադար . Մատուած' :

Որ արարեր սքանչելիս 'ի հնոցին, արա 'ի մեզ զողորմութիւն քո մարդասէր . Մատուած հար' :

— Է — Օ, տէր օրհնեցէք բարձր արարէք զնա յաւիտեան : Եւցէք : Որ զհօւր հընոցին շիջոյց . և զմանկունսն ապրեցոյց 'ի բոցոյն . բարձր' : Եւցէ : Օ, օրութեամբ սուրբ Հոգւոյն փրկեցան Նանիանքն, և երգէին միաբանութեամբ . բար' :

— Ս' երձ և մ' յընկղմիլ օգնեա ինձ նաւապետ բարի, քանզի ծանրացան 'ի վերայ իմ բեռինք մեղաց :

Մատուած յօգնել ինձ փութա քանզի խորք չարեաց ընկղմեն զիս յանդունդս . այլ դու նաւապետ լեր և ինձ ձեռնտու :

Փրկեա 'ի վտանգէ զնաւաբեկս 'ի յալեաց ծովէ, քանզի կորնչում 'ի մեղաց անօրէնութեան իմոյ :

Բարձրեալ ահաւոր տէր փառք քեզ :

Բարձրեալ վասն վերին աթոռոյն, ահաւոր վասն ահեղ ատենին, բարձ' :

Բարձրեալ ես դու յերկինս Մատուած, յամենայն երկրի եւն փառք քո :

Օ, ի դու բարձրացար, զմեզ փրկեցեր, նստար ընդ աջմէ Հօր, մեզ կեանս շնորհեցեր . բարձր' :

— Է — Մատուած հարցն մերոց . բարեբանեալ անուն քո յաւիտեան :

Ս' ասն ուխտի հարցն մերոց . տէր մի մատներ իսպառ վասն անուանդ քում սրբոյ :

Լուսեւիլ փառաւորեալ է անուն փառաց քոյ ամենայն յաւիտեան :

— Գ — Օտէր օրհնեցէք և բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Տիւք և գիշերք զտէր օրհնեցէք և առաւել բարձր :

Խորայել զտէր օրհնեցէք . և առաւել բարձր արա՛ :

— Լուսեւիլ զքեզ տէր պարգևեա ինձ ասպաշխարութեամբ լուանալ զմեզս իմ . և ողորմեա :

Օարտասուս իմ և զհառաչանս սրտի իմոյ , մարդասիրութեամբդ քո ընկալ տէր , և ողորմեա :

Սերձեսցի՛ն խնդրուածք իմ առաջի քո տէր , բարերարութեամբդ քո խնայեա յիս . և ողորմեա :

Տուք փառս Լստուծոյ բնակելոյն 'ի յերկինս միաբանութեամբ :

Բնակելոյն 'ի սրբութեան մատուցուք զաղօթս մեր , և խնդրեսցուք զողորմութիւն 'ի բարերար տեառնէ մերմէ :

Զանձառ փառաց խոնարհեցաւ վասն փրկութեան մերոյ . զի դարձուցէ զմոլորեալս 'ի գիտութիւն ճշմարտութեան :

Օաստուած օրհնեսցուք 'ի սրբութեան անձանց մերոց դոհաբանելով . և խնդրեսցուք զողորմութիւն 'ի բարերար փրկչէն մերմէ :

— Գ — () օրհնեալ և փառաւորեալ . Լստուած հարցն մերոց :

Լրդար ես յամենայնի . տէր կեցո զանձինս մեր :

Եւ այնքն ոչ դադարէին՝ զորս արկեալ էր և գնային 'ի մէջ հնոցի հրոյն . զԼստուած փառաւորէին :

— Գ — Օտէր օրհնեցէք և բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Իջմամբ Որդւոյն Լստուծոյ բոց հնոցին ցօղանայր , անդադար գովելով . բարձր :

Զաղթող զօրութեամբ զօրհնաբանսն ասրեցոյց , ընդ նոսին գովելով . բարձր :

— Լուսեւիլ զքեզ Հայր երկնաւոր . մի՛ դարձուցաներ զերեսս քո յինէն . զի նեղեալ եմ ես վաղվաղակի լուր ինձ տէր :

Սողորեալ անձն իմ անօրէնութեամբ . մի՛ կորուսաներ զիս տէր ըստ անօրէնութեան իմոյ . որ խնդրողդ ես մօլորեալ ոչխարիս :

Օանրացեալ մեղօք ընկղմի անձն իմ , ընկալ զիս որպէս երբեմն զՊետրոս . որ ծփիմս ալէկոծեալ յանցանօք :

Փառք պատիւ և գոհութիւն տէր անուանդ քում սրբոյ :

Վրում սրբոյ տէրութեանդ վայելէ փառք պատիւ և երկրպագութիւն :

() օրհնեալ տէր բարերար , որ ուսուցեր մեզ յամենայն ժամ փառս տալ անուանդ քում սրբոյ :

— Գ — Փառաւորեալ յաւիտեան . Լստուած հարցն մերոց կեցո զմեզ :

Որ արարեր ողորմութիւն 'ի մէջ հնոցին , և կենարար ցօղով քո փրկեցեր զերիս մանկունսն :

Օհուրն բորբոքեալ մանկունքն հաւատովն շիջուցին և պատկերի զսկւոյ ոչ մատուցին խունկս , այլ քեզ Լստուած՝ :

— Գ — Օտէր օրհնեցէք բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Յօղէր զցօղ ողորմութեան երկից մանկանցն 'ի հնոցին, բարձր'։

Իննն Մատուած լոյս ծագեալ 'ի հնոցն, զգալուստ Սիածնին երկէին մանկունքն, բարձր'։

Իջեալ առ նոսա կենսաբեր հրեշտակն՝ զՀայր 'ի յերկինս տայր փառաւորել, բարձր'։

— Սեղայ տէր բազումողորմ Մատուած, մեղայ ողորմեա։

Սեղայ տէր և անկանիմ առաջի քո, մեղայ'։

Սեղայ տէր խոստովանիմ զյանցանս իմ, մեղայ'։

Ընդ երկնային զօրութիւնսն օրհնեցէք զտէր ամենայն երկիր, և բնակիչք երկրի՝ Օ, անուն սուրբ փառաց նորա գովեցէք յերկրէ որդիք մարդկան, իշխանք և դատաւորք երկրի։

Չայնիւ երգով ցնծութեամբ բարեբանեցէք զՄատուած 'ի սրբութեան նորա, մանկունք Եկեղեցւոյ սրբոյ։

— Է— Օ, անճառ Եկութիւն և զմի Մատուածութիւն բարեբանեմք, տէր Մատուած հարցն մերոց։

Ար վասն հարցն մերոց իջեր 'ի փրկել զարարածս քո, տէր Մատուած'։

Ար նստիս 'ի Վրովբէս և հայիս քաղցրութեամբ յարարածս քո, տէր Մատ'։

— Է— Օ, տէր օրհնեցէք և բարձր արարէք զնա յաւիտեան։

Տիւք և դիշերք զտէր օրհնեցէք, և առաւել բարձր'։

Իսրայէլ զտէր օրհնեցէ, և առաւել բարձր'։

— Սեղայ քեզ տէր քաւեա զիս։

Սեղաք անօրինեցաք ամենքեան, ոչ պահեցաք զպատուիրանս քո, մեղ'։

Պարձիր տէր 'ի բարկութենէ քումմէ, անցո 'ի մէնջ զցասումն քո, մեղ'։

Ար տէրդ ես երկնի և երկրի զքեզ օրհնեն զուարթունք երկնից հոգեւոր երգով։

() օրհնեմք գքեզ Վրիստոս փառաց թագաւոր, որ շնորհեցեր մեզ ձայնակից լիւնել զուարթնոց երկնից։

Սուրբ Երրորդութիւն անմահ ընդ զուարթունս երկնից կարգամք առ քեզ, լուր ձայնից մերոց։

— ԷԲ— Լոյս փառաց Իննդ Մատուած որ ծագեցեր 'ի մեզ զլոյս դիտութեան, կարգամք առ քեզ տէր, երեկոյեան աղօթք մեր հաճոյասցին քեզ։

Յանմարմնոց վեր օրհնեալ 'ի մարդկանէ երկրպագեալ, բնակեալդ 'ի լոյս անմատոյց, կարգամք'։

Երեքսրբեան տէրութիւն միասնական Մատուածութիւն, բնակեալդ'։

() գնական մեր լեր տէր և ապաւէն յամենայն ժամ, ամրացո աներկիւղ զհաւատացեալքս 'ի քեզ։

Հայր բազումողորմ որ խնամողդ ես յամենայնի, շնորհեա մեզ խաղաղութեամբ հասանիլ 'ի նաւահանգիստ։

Արդիդ Սիածին որ 'ի կառսդ ես Վերովբէից, շնորհեա մեզ յաջակողմեանն դասիլ ընդ սուրբս քո։

Հոգիդ ճշմարիտ որ միշտ յանճառ փառսդ բարեբանիս, ընկալ զմեր օրհներգութիւնս, 'ի ժամ երեկոյիս։

Կ Ե Ն ՈՒՆ

ԵՐՐՈՐԴ ԿԻՒՐԱԿԵՒ ՄԵՍԻ ՊԱՀՈՑ

— Կ — Գ — () Երհնեմք զքեզ անսկիզբն Հայր Որդւոյդ Միածնի , զոր առաքեցեր 'ի դարձումն մոլորեալ ոչխարին . դարձո և զմեզ 'ի մեղաց Որդւոյ քո չարչարանօք :

Վսովեմք զքեզ Նան և լոյս որ զտիրական քո պատկեր լուսով ճրագի քո գլտեալ վերականգնեցեր . կանգնեա զանկեալքս մեղօք քոյին սուրբ չարչարանօք : Նարեքանեմք զփառակիցդ Հօր զՀօգիդ ճշմարիտ , որ նորոգեցեր զՀնացեալքս մեղօք Հնոյն Միտմայ . նորոգեա և զմեզ 'ի մեղաց նորոգութեամբ քո շնորհաց : Լոյս 'ի լուսոյ ծնունդ և ծագումն որ եկիր 'ի խնդիր մոլորեալ ոչխարի բնութեանս՝ զոր ընդ խաչին բարձեր 'ի վերայ ուսոյդ . մաքրեա զմեզ 'ի մեղաց մերոց : Սուրբդ սրբոց էից մաքրութիւն , որ ածեր տան քո աւել 'ի մեղաց զաշխարհս մաքրելով , 'ի նմա գտեալ զպատկեր քո՝ նորոգեցեր . նորոգեա զմեզ 'ի Հնութենէ մեղաց :

Ընդ անառակին որդւոյ գոչեմք առ Հայրդ գթած . մեղաք յերկինս և առաջի քո քաւիչ յանցանաց . եւ ընդ առաջ սիրով գրկեա համբուրիւ . մաքրեա զմեզ :

— Գ — Բ — Որ զտիրականդ կերպարան զգեցուցեր ծառային , և զարդարեալ փառօք եդեալ 'ի Վրախտին . օրհնեալ ես տէր Մատուած հարցն մերոց :

Որ ճաշակմամբ պտղոյն մահու յանմահից կենաց մեռաք . իսկ գալստեամբ քո՝ վերստին փակեալ Վրախտին գուռն բացաւ . օրհն :

Որ փոխանակ մահաբեր պտղոյն որով անէծքն տրտմագին՝ մեզ պտուղ կենաց ետուր զմարմինդ քո՝ լուծեալ խաչիդ զկապ մահու . օրհն :

— Գ — Գ — Օտէր օրհնեցէք և բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Որ ապրեցոյց զՆոյ տապանաւն պահելով հայր աշխարհի . և զհեղեղ մեղաց մարդկան հեղեղաւ ջուրց գաղարեցոյց . և բարձր :

Որ 'ի ծով այս աշխարհի շինեաց տապան զՆկեղեցի . և 'ի սմա զօժանդակեալ հոգիս փրկեաց 'ի ջուրց մեղաց . և բար :

— Որ խոնարհեցար 'ի բարձանց հովիւդ քաջ թողեալ յերկինս զհօտ քո անմուլար , վասն մոլորեալ ոչխարին : ողորմեա մեզ Մատուած :

Որ լուսով Մատուածութեան քո լուցեր զճրագ մարմնոյդ , ածեր աւել տան քո աշխարհի . վասն պատկերին քո զոր նորոգեցեր . ողոր :

Որ դարձմամբ անառակի մարդկութեանս եզնդ պարարակ Հօր հաճութեամբ զենար Պատարագ . վասն հաշտութեան երկրաւորացս . ողոր :

Ընդ լուսափայլ զուարթնոյն , զյարուցեալն օրհնեսցուք . և մաղթելով խընդրեսցուք , մաքրել զմեզ 'ի մեղաց :

Ընդ խնկաբեր սուրբ կանանցն անմահ բուրմանն անուշից , խուսկս աղօթից մաւտուսցուք . մաք :

Ընդ իւղարերիցն արտասուս զմարդկան բարձողն արտասուաց պաղատեսցուք արտասուօք . մաքր :

Ընդ Վրիստոսի պահելով , յաղթող լիցուք փորձողին , և ընդ հրեշտակս երգեսցուք . փառք 'ի բարձունս Աստուծոյ :

ԵՐԿՐՈՐԴ ՁԱՅՆ

— 4 — () Երհնեալ տէր Աստուած հարցն մերոց :

Որ իջեր 'ի մէջ հնոցին և փրկեցեր զերիս մանկունսն , զքեզ օրհնեմք անդադար . Աստուած հարցն մերոց :

Սիսանական սուրբ Արրորդութիւն որ յամենայնի ես բարեբանեալ . ընկալ զմեր օրհներգութիւնս . Աստ :

— 5 — Օտէր օրհնեցէք և բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Ամենայն ժողովուրդք միաբան երգով բարեբանեցէք . և բար :

Օնստեալն 'ի վերայ Վերովբէից , քահանայք առաւել բարեբանեցէք . և բարձր :

— 6 — Դարձո՛ զցասումն քո 'ի մէնջ , յաղաղակել հողերդինացս , բազմագութեալ տէր խընայեա և մի՛ կորուսաներ :

Կանգնեա՛ զանկեալս 'ի գլորմանէ , զվիրաւորեալս 'ի թշնամւոյն , որ բժիշկդ ես հիւանդաց . բժշկեա զիմ զհիւանդութիւնս :

Ի յանցանաց իմոց թախծեալ անձն իմ . դռնմ որպէս զմաքսաւորն , Աստուած քաւեա՛ զիս զմեղաւորս :

Որ 'ի վերդ ես քան զամենայն զմիտս և զխորհուրդս . փառաց թագաւոր խընայեա 'ի մեզ :

Որ միայն ունիս զանմահութիւն և զանեղութիւն . փա :

Որ նստիս 'ի Վրովբէս Արրորդութիւն անբաժանելի . փա :

Որ երկրպագեալդ ես 'ի հրեշտակաց և 'ի մարդկանէ . փա :

— 7 — Որ ապրեցուցեր զերիս մանկունսն 'ի հնոցին . և զիս ապրեցո՛ յահագին հրոյն . տէր Աստուած հարցն մերոց :

Որք երգով օրհնութեամբ զհօւրն 'ի ցօղ փոխեցին . և զթագաւորն յամօթ արարին . ընդ նոսին օրհնեմք զքեզ . տէր Աստուած :

Աստուած հարցն մերոց գովեմք զքեզ . և առաւել բարձրացուցանեմք , որ զՍիսանական առաքեցեր փրկել զմեզ . տէր Աստուած :

— 8 — Օտէր օրհնեցէք . Սիսանութեամբ տուք փառս և բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Որ 'ի բարձունս բնակեալ է զխոնարհս տեսանողին . միա :

Վահանայք և պաշտօնեայք , երիտասարդք և կուսանք . անդադար զԱստուածն աստուծոց գովեցէք . և բարձր :

— 9 — Ըներեութից քննող դադանեաց . բժշկեա զհոգւոյ իմոց զհիւանդութիւն . և կեցո՛ միայն մարդասէր :

Որ երկայնամիտդ ես առ ամենեւեան . ողորմեա անձին իմոյ բաղձամեղի . և կե" :
Եւնարաւական ողորմութեան շնորհ . պարգեւեա ինձ յահագին աւուրն զթողու-
թիւն . և կե" :

() օրհնեմք զքեզ անսկիզբն Հայր . յամենայն ժամ օրհնութիւն 'ի բարձունս :

Գովեմք զքեզ Արամիւն Որդի . յամենայն ժամ դոհնութիւն 'ի բարձունս :

Բարեբանեմք զքեզ սուրբ Հոգի . յամենայն ժամ փառք քեզ Աստուած :

— Է — Որ ահաւոր քոյով զօրութեամբ յօգս ցողաւորս փոխեցեր զբոց հնոցին .

զքեզ օրհնեմք անդադար Աստուած հարցն մերոց :

Որ զծառայս քո զվտանդեալս 'ի հնոցին պահեցեր անապական . զքեզ ծանուցեր
արարիչ և տէր գոլով . զքեզ" :

Ընդ երանելի մանկանցն երգեսցուք 'ի ներշնչաց մերոց փրկեա զմեզ . և մի խաղառ
մատներ զի դինք Արեան քո եմք . զքեզ" :

— Ը — Օտէր օրհնեցէք և առաւել բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Օանբաժանելի սուրբ զՆորորդութիւնն արժանաւոր ձայնիւ գովելով օրհն" :

Օերկրպագեալն յամենայն արարածոց համարնական ձայնիւ բարեբանելով օրհն" :

— Բազում են քո գթութիւնքդ բաղձամեղ անձին իմոյ . ողորմեա Աստուած
բաւիչ իմ :

Օի քեզ անյիշատար տէր մեղայ չարին խաբամբ . ողոր" :

Ի քո 'ի միւսանգամ գալստեանն յորժամ դաս գատել զերկիր . ողոր" :

() օրհնեսցուք և գովեսցուք առաւել բարձր արասցուք . և բարեբանեսցուք զա-
նուն քո . փրկիչ քեզ վայելէ փառք :

Հրեշտակք և մարդիկք և ամենայն արարածոց լեզուք զքեզ միայն օրհնեն .
փրկիչ քեզ" :

Նրկնային զօրութիւնքն անդադար օրհնութիւն մատուցանեն քեզ . փրկիչ քեզ" :

— Է — Ուղիղ են ճանապարհք քո յամենայնի արդար . տէր Աստուած հարցն
մերոց :

Օբանաւոր պատարագս . յանձանց խոնարհաց ընկալ . տէր" :

Ի տաճարի սրբութեան փառատրութիւն մատուցանեմք քեզ . տէր" :

— Ը — Օտէր օրհնեցէք և բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Տիւք և գիշերք զտէր օրհնեցէք . և առաւել բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Իսրայէլ զտէր օրհնեսցէ . Քահանայք անդադար բարեբանեցէք զանքննելի և
զյայտնի Աստուածութիւնն . և առաւել բարձր" :

— Սեղաք մինչև յերկինս և զարդար զցասումն քո շարժեցաք 'ի մեզ . տէր ըստ
մեծի քում ողորմութեանդ . ողորմեա մեզ :

Իջաք մինչ 'ի դժոխս ընկղմեալք յանօրէնութեան մերում . տէր յիշեա զդինս
Արեան Որդւոյ քո . և ողորմեա :

Հնչմամբ փողոյ սաղմոսարանաւ և քնարիւ . օրհնեցէք զտէրն 'ի յերկինս :

Որդիք Արամի . ցնծութեամբ և ուրախութեամբ գովեցէք զՈրդին Արամի :

Նւ սուրբ զՀոգին ամենայն շունչք բարեբանեցէք երգով և ձայնիւ ցնծու-
թեամբ :

— Էք — Սանկունք Եկեղեցւոյ փառափանիչք սուրբ Երրորդութեանն . օրհնեցէք զայրն երկնաւոր . անդադար երգով :

Պաշտօնեայք Վրիստոսի Լուսաւորեալք սուրբ աւաղանաւն , գովեցէք զՈրդին Սիածին . անդա :

Վահանայք հոգւոր երգով ընդ Սերովբէսն և ընդ Վերովբէսն , բարեբանեցէք զՍողին ճշմարիտ . անդա :

Համբառնալով զաչս մեր կարգամք առ քեզ մարդասէր . որ յահեղակերպ աթոռդ նստիս :

Ընդ հովանեաւ աջոյ քո պահեա զմեզ բազմագութ . որ յանմարմնական զօրացդ գովիս :

Փառք քեզ Մատուած փառաւորեալ յաւիտեան . փառք ամենազօր տէրութեանդ քո :

ԱԻԱԳ ԿՈՂՄ

— Է — Հարցն մերոց օրհնեալ ես տէր և փառաւորեալ յաւիտեան :

Սի ցրեր զուխտս քո մի մերժեր զմեզ յողորմութենէ քումնէ :

Բարձր արասցուք զանուն քո սուրբ . թագաւոր հզօր և սքանչելագործ :

— Է — Օտէր . Վորժք քո օրհնեն զքեզ և առաւել բարձրացուցանեն , Որ զհօւրն շիջուցեր և զմանկունսն ապրեցուցեր . գործք :

Օարհուրեալ արքայն ընդ տեսիլ հրեշտակին . ձայներ եկայք արտաքս ժառայքըդ Մատուածոյ , զի և ես ընդ ձեզ օրհնեմ զթագաւորն անմահ :

— Յամենայն ժամ աղաչանք իմ այս են . ՚ի մեղաց իմոց սուրբ արա զիս տէր :

Յանցանաց իմոց զարհուրի սիրտ իմ . աղաչեմ զքեզ թող ինձ տէր :

Մտասուաց իմոց մի լռեր տէր . զի պանդուխտ եմ ես անցաւոր երկրի :

Սիաբանութեամբ տուք փառս ՚ի բարձունս թագաւորին յաւիտենից :

Օի նա փառք է փառաւորեալ ՚ի յերկինս և ՚ի յերկրի :

Լուսաւորեա տէր զանձինս մեր . լուսատու տիեզերաց :

— Է — Որ հարցն մերոց Մատուած փառաւորեալ յաւիտեան :

Մարչակից Հօր Որդիդ Սիածին . կենդանարար տէր և յոյս աշխարհի :

Ըստ ողորմութեան քում կեցո զմեզ փրկիչ . և սուրբ զանուն քո փառաւորեացուք :

— Է — Օտէր օրհնեցէք և բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Տիւք և գիշերք զտէր օրհնեցէք և առաւել բարձր :

Խորայէլ զտէր օրհնեսցէ . Օթագաւորն ամենեցուն ամենայն ժողովուրդք օրհնեցէք և առաւել :

— Ողորմեա ինձ Մատուած իմ ողորմեա ինձ . զի անպատասխանի եմ յամենայնի թող ինձ տէր :

Ճանապարհք քո ուղիղ են , ես միայն մոլորեցայ . դարձո զիս . և ողորմեա ինձ Մատուած :

Պատասխանք քո արդար են, ես միայն եմ մեղուցեալ. քաւեա զիս. և ողորմի՛ն :
 Յորժամ գայցես բազում հրեշտակօք տէր 'ի դատել զերկիր :
 Յայնժամ շարժին զօրութիւնք երկնից տէր 'ի յահէ քումմէ :
 Եւ յայնժամ աւուր լեր իմ օգնական տէր իմ և Մատուած իմ :
 — Կ— Մանկունքն գերեալք 'ի մէջ հնոցին զքեզ օրհնէին. Մատուած հարցն մե-
 րոց :

Խոստումն Մորահամու զոր խոստացար Մատուած. առաքեա և փրկեա զապաւին-
 եալքս 'ի քեզ. Մատուած :
 Ուղիղ են ճանապարհք քո Մատուած. մեղուցեալ յանցաւորացս ողորմութիւն շը-
 նորհեա. Մատուած :

— Գ— Օտէր օրհնեցէք և բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Տիւք և գիշերք զտէր օրհնեցէք. և բարձր ա՛ն :

Խորայել զտէր օրհնեցէ. և բարձր ա՛ն :

— Յոյս իմ ես դու տէր քաւիչ յանցանաց իմոց. մի անաւս առներ զբղխումն
 արտասուաց իմոց. ողորմեա ինձ Մատուած :

Եւ քեզ ապաւինեցայ որպէս զանառակ Որդին. հայր մեղայ յերկինս և առաջի
 քո. ողորմեա՛ն :

Փրկեա զիս Մատուած 'ի բազում մեղաց իմոց. արա արժանի քոյին սուրբ արքա-
 յութեանդ. ողմ :

Ընդ առաւօտս կանխեցից յանդիման լինել քեզ. թագաւոր իմ և Մատուած իմ :
 Ընդ առաւօտս լուիցես ձայնի իմում տէր. թագա՛ն :

Ես զքեզ աղաչեմ տէր նայեա յաղօթս իմ. թագա՛ն :

— Կ— Տէր Մատուած հարցն մերոց. յամենայնի արդար ես. և սուրբ է քո տէ-
 րութիւնդ :

Երեք մանկունքն 'ի հնոցին հրեշտակային ձայնիւն զքեզ փառաւորէին :

Եւ երգելով զայս ասէին. օրհնեալ է քո տէրութիւնդ. օրհնեմք և փառաւո-
 րեմք :

— Գ— Օտէր օրհնեցէք և բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Որ զայրեցող բնութիւն բոցոյն 'ի ցօղ փոխարկելով 'ի առջորմանէ հրոյն զերիս
 մանկունան անկէզ պահեալ և բարձր ա՛ն :

Հրաշալի աստուածայնոյն տեսեամքն չորրորդին. բռնաւորն պակուցեալ զօրհնա-
 բանսն զուարճացոյց. և բարձր՛ն :

— Մեղք իմ բազում են յոյժ ծանր են քան զաւազ ծովու. քանզի քեզ միայնոյ
 մեղայ ողորմեա ինձ Մատուած :

Իաց տէր զդուռն ողորմութեան որ ողբալով կարդամ առ քեզ. քանզի քեզ՛ն :

Հեղ յիս զգթութիւնդ քո բազում ողորմ և մարդասէր. քանզի քեզ՛ն :

Մենայն երկիր, տուք փառս այնմ՝ որ եկն և փրկեաց զմեզ :

Մենայն հոգիք. ձայնիւ ցնծութեամբ բարեբանեցէք զտէր :

Օհ եցոյց մեզ տէր զփրկութիւն և զկեանս յազգէ տանն Խորայելի :

— Կ— Մանկանցն զձայնն քեզ վերագոչեմք. արգար ես յամենայնի տէր, զոր ա-
 ծեր 'ի վերայ մեր. Մատուած հարցն մերոց :

Քանզի ոչ պահեցաք զպատուիրանս քո . նուազեցաք մեք յամենայնի . արդ թող մեզ տէր զյանցանս մեր . Մատուած :

() Երհնեալ տէր և փառաւորեալ առ քեզ պաշտօնիմք . այլ մի իսպառ մատներ ըզ մեզ . և մի ցրեր զուխտս քո . Մատուած :

— Գ — Օտէր օրհնեցէք բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Օանսկիզն Քանն Հօր զէակն էից . որ 'ի Քաբելոն 'ի Հնոցին զհօրն 'ի ցօղ փոխարկեաց . պարագրելով զերիս մանկունսն . բարձր :

Ար զլոյս փառաց ծագեալ 'ի մէջ Հնոցին օրհնաբանիցն . ընդ նոսին համաձայնեալ երգեսցուք խօնարհ սրտիւք . զի շիջուցէ զանտանելի հրոյն բորբոքումն . բար :

— Մեղայ քեզ տէր . մեղայ ողորմեա :

Մեղայ անօրինեցայ և մատնեցայ 'ի ձեռս անօրէն թշնամւոյն . արդ անկեալ ազաչեմ թող ինձ տէր :

Քան զամենեւեան առաւել մեղայ տէր իմ գթած . քան զամենեւեան անօրինեցայ և մատնեցայ 'ի ձեռս անօրէն թշնամւոյն . արդ ան :

Մանայն արարածք համբառնալով զձեռս ձեր . օրհնեցէք զտէր . զանսկեալն 'ի յերկինս :

Մանայն ժողովուրդք յօրհնութիւն 'ի նոր . գովեցէք զտէր . զանա :

Չայնիւ երգով ցնծութեամբ . բարեբանեցէք զՄատուած ընդ սուրբս նորա . ըզ բնակեալն :

— Զ — Մթունք և պատրաստք եղերուք տեառն Մատուծոյ մերոյ :

Նրդել և սաղմոս ասել տեառն Մատուծոյ մերոյ :

Օի նա է տէր Մատուած մեր . փրկէ զմեզ և կեցուցանէ :

Յօգնութիւն մեզ ժամանեա կարող տէր . առաքեա 'ի բարձանց զքո խաղաղութիւնդ . և պահեա զքո յուսացեալս ալէլուիա .

Մպաւէն մեր և փրկիչ հզօր թագաւոր . զհովանի յաղթական բազկի քո առաքեա առ մեզ . և :

Արեւորդեմք քեզ 'ի բարձունս ընդ անմարմնոց բազմութիւնսն . զաղաչանս մեր զերեկոյիս ընկալ քո բարերարութեամբդ . և պահեա զքո :

— Զ — Մատուած հզօր թագաւոր անմահ . արարիչ յաւիտենից . Մատուած հարցն մերոց :

Ար զերիս մանկունսն փրկեցեր 'ի Հնոցին . փրկեա զմեզ 'ի հրոյն յաւիտենից . Մ :

Մպաւինելոցս 'ի քեզ օգնական լեր տէր . զի դու միայն ես մարդասէր . Մատուած :

— Գ — Վործք տեառն զտէր օրհնեցէք . և բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Վիշերք զտէր օրհնեցէք . և բարձր ա :

Իսրայէլ զտէր օրհնեսցէ . և բարձր արարէք զնա յաւիտեան . ալէլուիա ալէլուիա :

— Նկեսցէ տէր 'ի վերայ մեր ողորմութիւն քո . և բան փրկութեան քո՝ պահեսցէ զանձինս մեր 'ի մեղաց :

Ողորմութիւն քո , և ճշմարտութիւն քո , և լոյս երեսաց քոց՝ առաջնորդեսցէ մեզ 'ի յարդարութիւն :

Ար ողորմածդ ես գթած և երկայնամիտ տէր . ընկալ զաղաչանս մեր , վասն անօրհնեալ սուրբ Մատուածածնին :

Տէր զլուր միւսանգամ քո գալստեանդ լուայ և երկեայ . զի ուսայ 'ի սրբոց պատ-
ուիրանաց , եթէ գաս դու 'ի դատել զերկիր :

Տէր յիշեցի զչար զգործս իմ և զարհուրեցայ . զի ծանեայ ճշմարտութեամբ , զա-
հաւոր և զանաչառ զքո դատաստանն :

Տէր յիշեցի և զգով թարաշական սիրոյ քո առ քո արարածս . և 'ի քո գթու-
թիւնդ ապաւինեալ աղաչեմ , ողորմեա ինձ յաւուր յայնմիկ Քրիստոս արդար դա-
տաւոր :

Որ օրհնիս 'ի հրեշտակաց անդադար Հայր երկնաւոր ընկալ զաղաչանս մեր :

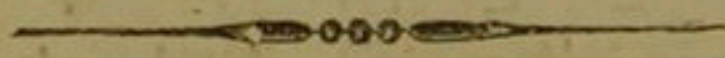
Եւաջի քո անկանիմք փրկիչ . խնդրեմք զթողութիւն բազում յանցանաց մերոց :

Որ գիտակդ ես գաղտնեաց մարդկան Հոգիդ սուրբ , տէր և կենդանարար ընկալ :

() Երհնեցէք զտէր ընդ երկնայինսն նմանեալ դասուց . նոր ժողովուրդք ասելով .
քեզ Հօր տուողիդ մեզ զկեանս փառք :

Նորեցէք տեառն երգ նոր Նկեղեցիք ընտրելոց որդիք Սիովնի ասելով . քեզ
Որդւոյ շնորհողիդ մեզ զկեալ :

Բարեբանեցէք զՄատուած 'ի սքանչելիս սրբութեան նորա ձայնիւ ցնծութեամբ աս-
ելով . քեզ Հօգւոյդ պարգևողիդ մեզ :

Կ Ե Ն Ո Ւ Ն

ՋՈՐՐՈՐԴ ԿԻՒՐԱԿԷԻ ՄԵՄԻ ՊԱՀՈՑ

— 43 — Որ արարեր զօրութեամբ զիմանալեացն աշխարհ վերին . և 'ի նմա հաս-
տատեցեր տնտես զպէտս հրեղինացն . օրհնեմք զանհասանելի զօրութիւնդ :

Որ տիրապէս մեծատունդ ստեղծեր երկրորդ աշխարհ զգալի . և 'ի դրախտն որ
յՄդենի տնտես եղեալ զմարդն առաջին . օրհն :

Որ շինեցեր բարձրագոյն զՆկեղեցի քո խորհրդեամբ . և 'ի սմա կարգեալ տնտես
զբարոզ բանին ճշմարտութեան . օրհն :

Որ տիրականս առ 'ի քէն կարգեալ տնտես բնութեան մերոյ . իմաստութեամբ ըզ
պարտիս եթող քոյոց պարտապանաց . թող և զմեր զյանցանս ողորմութեամբդ
քո Քրիստոս :

Որ զպատմութեանն առաջին զոր զգեցուցեր օծմամբ Հօգւոյն . մերկացաք մեզօք
ըստ նախահօրն պատրանաց . զգեցո զնոյն վերստին ողորմ :

ՅՄատուածային կայծակունսն 'ի Սրովբէիցն անհպելին . անմաքրապէս մերձեցաք
դու պարտապան քում խորհրդոյն . շնորհեա զնոյն մաքրութեամբ 'ի թողութիւն
մեզաց մերոց :

— 44 — Եւարչակեցդ Հօր համագոյ Հօգւոյդ Որդի և Բան , որ զխորհուրդ
տնօրէնութեանդ քո ծանուցեր տեսանողացն . զքեզ օրհնեմք Մատուած հարցն
մերոց :

Որ զփրկական քո օր զանարատ Պատարագիդ զենումն, ցանկացաւ տեսանել Մարտիրոսի. ետես Սահակաւ և ցնծացաւ. զքեզ օրհնէ՛:

Որ զկենարար խաչելութիւնդ քո. գուշակէր սանդուղքն Յակոբայ. որով հրեշտակք 'ի յերկիր իջեալ, և մարդիկք յերկինս ելին, զքեզ օրհնէ՛:

— Գ — Օտէր օրհնեցէք բարձր արարէք զնա յաւիտեան.

Վախանձաւորք ճգնութեան մեծ նահատակին Յոբայ արդարոյ. հոյլք ճգնաւորաց բարձր արարէք զՀայրն երկնաւոր:

Ընդ ողջախոհին Յովսեփայ, որ յաղթեաց մեղաց ցանկութեան, մանկուիք Սիւնի բարձր արարէք զՔրիստոս թագաւորն:

Ընդ օրինակին Քրիստոսի, Սեբեիսեդեկի քահանայապետին, դասք քահանայից բարձր արարէք զՀոգին ճշմարիտ:

— Ընորհեա մեզ տէր ընդ աղքատաց օրինակին Վաղարու ժողովութիւն. զի կամաւոր աղքատութեամբ արքայութեանդ երկնից ընդ նմին լիցուք արժանի. լուր մեզ և ողորմեա Քրիստոս Մատուած:

Որ փոխանակ հացին կարօտութեան զհացն անմահութեան նմա շնորհեցեր. և ընդ մեծատանն անդթութեան 'ի գոգն Մարտիրոս զնա ընկալար. լուր՛:

Լուսաւորեա զաչս սրտից ստանալ մեզ ողորմութեամբ 'ի քէն տէր զողորմութիւն զի մի ընդ մեծատանն հայցեսցուք 'ի բոց հնոցին ծագիւ մատին ջուր 'ի զովացու մին. լուր՛:

Որ զլոյս Մատուածային քո բանի. ծագեցեր յաշխարհամած խաւարն անգիտութեան. լուսաւորեա և զմեզ Հօր իմաստութիւն:

Որ զհամօրէն դատաստանին օրինակ, նշանակեցեր առ մեծատունն և Վաղարոս. ներհակաբար տալով զոր աստ ընկալան:

Վասնորոյ աղաչեսցուք զքեզ տէր, փրկել զմեզ 'ի հոյ մեղաց և տանջանաց, հանգչիլ 'ի գոգ նահապետին արդարոյ:

Որով և մեք ընդ հրեշտակացն դասուց, անբաժանելի սուրբ Երրորդութեանն. համաձայնեալ երգեմք զփառս 'ի բարձունս:

ԵՐՐՈՐԴ ՁԱՅՆ

— Գ — Փառաւորեալ անուն քո յաւիտեան. տէր Մատուած հարցն մերոց:

Վասն անուան քո մեծի, մի՛ մատներ զմեզ իսպառ. տէր՛:

Բարձրացուցանեմք գովելով զանուն քո սուրբ. տէր՛:

— Գ — Օտէր օրհնեցէք և բարձր արարէք զնա յաւիտեան:

Որ 'ի յերկրէ 'ի յերկինս համբարձաւ 'ի վերայ թևոց հողմոց. ժողովուրդք օրհնէ՛:

Որ նստի 'ի բարձունս յաթոռ ընդ աջմէ բարձրելոյն. քահանայք օրհնէ՛:

— Օ երծս զիս յորոգայթէ որսողին, և յամենայն վտանգից ապրեցո և ողորմեա:

Յաներևոյթ թշնամւոյն և 'ի գաղտնի նետից բանսարկունս պահեա, և ող՛:

Փրկեա զիս 'ի յանցանաց մեղաց իմոց, և նորոգեա զիս հոգւով դիտութեան, և՛:

Օ՛հայրն երկնաւոր օրհնեցէք ընդ հրեշտակս , որ միայն է թագաւոր փառաց :

Օ՛Որդին Միածին գոհութեամբ բարեբանեցէք , որ եկն և փրկեաց զմեզ :

Օ՛մխիթարիչ սուրբ զ՛ոգին , ամենայն շունչք բարեբանեցէք . որ լուսաւորեացն զմեզ :

— Է — Փառաւորեալ է անուն քո յաւիտեան . Մատուած հարցն մերոց :

Ա՛յսն Մբրահամու սիրելոյ քո , մի մերժեր զմեզ իսպառ . Մատուած” :

Ի տաճարի քում խնդրեմք ՚ի քէն , մի անտես առներ զմեզ . Մատուած” :

— Բ — Օ՛տէր օրհնեցէք բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Որ փառաբանի յանմարմնոց հրեշտակաց , ամենայն ազինք գովելով բարձր” :

Որ երկրպագի ՚ի դասուց Վերովբէից , քահանայք օրհնելով ժողովուրդք առաւել բարձր” :

— Ծ — Օ՛ով մեղաց իմոց զիս ալէկոծէ որ ես նաւապետ բարի , շնորհեա ինձ նաւահանգիստ ՛հայր ամենակալ :

Իսորք պատրանաց զիս կորուսանեն , այլ դու նաւապետ բարի , շնոր” :

Որ միայն իշխանդ ես թողուլ զմեզս , և ես աղաչեմ զքեզ , տէր թող ինձ զմեղօ իմ ՛հայր ամե” :

() օրհնեմք զքեզ անսկիզբն Մատուած ընդ հրեշտակս քո ՚ի յերկինս :

Օ՛օրհնապազ օրհնեսցուք զմիայն օրհնեալ թագաւորդ . զի դու միայն ես փառաւորեալ տէր յարարածոց քոց :

Ըստ արժանի սրբութեան քում հանապազ քեզ վայելէ օրհնութիւն . զի դու միայն ես փառաւորեալ փառք քեզ Մատուած :

— Ը — () օրհնեալ ես տէր , և փառաւորեալ է անուն քո յաւիտեան . Մատուած հարցն մերոց :

Օ՛օրհնեցողութիւն երից մանկանցն ընդ Սերովբէսն բարեբանեմք . օրհնեալ ես տէր և փա” :

Օ՛անյաղթելի հզօր թագաւորդ ընդ Վերովբէսն բարեբանեմք . օրհն” :

— Գ — Օ՛տէր օրհնեցէք և բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Եցէք . Օ՛երկրպագեալն ՚ի հրեշտակաց զփառաւորեալն անդադար բարեպաշտուութեամբ օրհն” :

Եսցէ . Օ՛ահաւոր զփառաւորեալ զամենասուրբ զՆորորդութիւն , զանբաւելի ըզբնութիւնն . քահանայք օրհն” :

— Ս — Մերձեալէ օր դալոյ քո տէր , լուր ձայնի աղօթից իմոց որ կարդամս առ քեզ և ողորմեա :

Բանից իմոց ունկնդիր տէր , և ՚ի միտ առ զաղաչանս իմ զառաւօտուս որ կարդամս առ” :

Որ ընկղմեալս եմ ՚ի խորս չարեաց , սուրբ զ՛ոգիդ քո առաքեա առ իս որ կար” :

() օրհնեմք զքեզ Մատուած ընդ սուրբս քո ՚ի յերկինս :

Տուր մեզ իմաստութիւն փառաւորել զքեզ ՚ի տուէ և ՚ի գիշերի ընդ հրեշտակս քո ՚ի յեր” :

Լուր ձայնի աղօթից ժողովրդեան քում , և լեր մեր ապաւէն պահելով ՚ի խաղաղութեան :

—հ— Հարցն մերոց Մատուած զքեզ բարեբանեմք, որ օրհնեալ ես 'ի յաւիտեան, Սլասն ուխտի հարցն մերոց, մի մերժեր զմեզ 'ի քո բազում գթութեանցդ, որ օրհնեալ ես 'ի'։

Յահաւոր ատենին յահել յայնմ աւուր. ողորմեա անձանց մերոց. որ օրհն'։

—գ— Օտէր օրհնեցէք և բարձր արարէք զնա յաւիտեան։

Եցէք. Երեք մանկունքն 'ի հնոցին միաբանութեամբ երգէին ասելով. ամենայն գործք տեառն զտէր օրհն'։

Եսցէ. Եւ զայն տեսեալ արքային զի ոչ այրէին մանկունքն 'ի հնոցին, զահի հարեալ ասելով. և ես բարեբանեմ զանմահ թագաւորն։

—Ողորմեա ինձ Մատուած. զի քեզ միայնոյ մեղայ։

Մաւաւել լուա զիս 'ի տղմոյ յանցանաց. աղբիւր բժշկութեան, և ողորմեա։

Յարենէ փրկեա զիս, որ հոգւոց և մարմնոց ունիս իշխանութիւն, և ող'։

Մաւաւտ խաղաղութեան ծագեա 'ի մեզ մարդասէր և կեցո։

Իմանալի լուսովդ քո փրկիչ լուսաւորեա զմեր զհոգիս. և կեցո։

Եւ յամենայն 'ի վտանգէ ամրացո զմեզ ընդ հովանեաւ աջոյ քո սրբոյ և կե'։

—հ— () օրհնեալ ես տէր Մատուած հարցն մերոց։

Որ հրաշալի ձայնիւ վերնոցն դասք զքեզ փառաւորեն. օրհն'։

Մղարեանց ձայնիւն երգեմք քեզ թագաւոր փառաց. օրհն'։

—գ— Օտէր օրհնեցէք բարձր արարէք զնստեալն 'ի Քերովբէս։

Եցէք. Օլոյսն անքննին 'ի Հայրական ծոցոյ առաքեալ. օրհն'։

Եսցէ. Որ զազգս որդւոց մարդկան 'ի յԽորայէլ անուն նորոգեալ. օրհն'։

—Սիրաւորեալ յանցանօք անձն իմ առ քեզ տէր համբարձի զաչս իմ, թող ինձ զմեզս իմ, միայն բարեգութ, և ողորմեա ինձ Մատուած ըստ մեծի ողորմութեան քում։

Աործանեաց զիս չարագործ թշնամին, և կամի իսպառ զիս որսալ. Հայր բարեգութ բժշկեա զվիրաւորեալս. և ող'։

Մնդունդք մեղաց պաշարեցին զիս, զի բազում են քան զաւաղ ծովու, առ քեզ տէր պաղատիմ, փրկեա 'ի վտանգէս. և ող'։

Փառք թագաւորին յաւիտենից։

Որ յանմատոյց լուսոյ ծածկեալ Բանդ փառակից գոլով Հօր. քեզ հրեշտակք երգեն ասելով. փա'։

Քահանայք և պաշտօնեայք սուրբ Եկեղեցւոյ անդադար քեզ ընդ հրեշտակս երգեն ասելով. փա'։

—հ— () օրհնեալ ես տէր Մատուած հարցն մերոց։

Սլասն ուխտի քո առ հարսն, փրկեա զմեզ 'ի հրոյն, և 'ի բորբոքեալ բոցոյն ապրեցո զմեզ Մատ'։

Որ նստիս 'ի Քերովբէս և բարեբանիս 'ի Սերովբէից, յանձանց խոնարհաց ընկալ զբանաւոր պատարագս 'ի մէնջ. Մատ'։

—գ— Վործք տեառն զտէր օրհնեցէք և բարձր արարէք զնա յաւիտեան։

Վիշերք զտէր օրհնեցէք։

Օթագաւորն յաւիտենից զԼստուած արարիչ. օրհնեցէք և՛:
 Եղբերք զտէր օրհնեցէք՝:
 Օհակիցն Հօր և Հոգւոյ զՍիածին Որդին գովեցէք, և՛:
 Իսրայէլ զտէր օրհնեցէ՛:
 Օփառակիցն Հօր և Որդւոյ զնորոգող սուրբ զՀօգին բարեբանեցէք և բար՝:
 — Օանապական զհոգւոր զդանձն յապականացու կենցաղս ծախեցի. այլ առ քեզ
 միայն պաղատիմ բարերար փրկիչ. խնայեա 'ի մեղուցեալ ծառայս:
 Օցանկ հոգւոյ իմոյ քակտեցի և եղէ անբարունակ որթ. այլ առ քեզ՝:
 Ոստաքանց եղէ ես որպէս զարմաւենի պտղակորոյս որպէս ձիթենի. այլ անյիշա-
 չար և անօխակալ փրկիչ. խնայ՝:
 Եջովդ քո Լստուած ընկալ զիս և կեցո՛:
 Յօրհնութիւն 'ի նոր օրհնեսցուք զքեզ Վրիստոս փրկիչ մեր:
 Ի սրբութեան քում բարեբանեմք զքեզ Վրիստոս Լստուած մեր:
 — Էք— Օքեզ բարերանեն մանկունք Եկեղեցւոյ:
 Երեգակն արդարութեան լոյս ճշմարտութեան Վրիստոս Լստուած. զքե՛:
 Յարեւելից և յարեմտից, 'ի հիւսիսոյ և 'ի ծովէ. քեզ երկիրպագեն ամենայն քո
 արարածք. և զքե՛:
 Օօրհնեցութիւնս բանաւոր պատարադ քեզ 'ի մտանել արեգականս վեր առաւ-
 քեմք, Թագաւոր յաւիտենից:
 Յամենայն փորձութենէ թշնամւոյն ամենակարող աջովդ քո պահպանեա զմեզ.
 Թագաւոր՝:
 Ի մշտնջենաւոր քո լերանցս, օրինադրեցաք փառաւորել սուրբ զԵրրորդութիւ-
 նքդ. Թագաւոր՝:
 Պահապան խնդրեմք 'ի քէն Վրիստոս մի անտես առներ. այլ շնորհեա խնդրողա-
 ցրս 'ի քէն. զամենայաղթ զօրութիւն սուրբ Եջոյն քո. յօգնութիւն անձանց մերոց:
 Եւ մի տար սասանութեան զոտս մեր փրկիչ, այլ ամրացո հաստատուն հաւատով
 յանձինս մեր, զյոյս զսէր և զհաւատս մինչև յաւիտեան:
 Եղբերացուցես 'ի մեզ զշնորհս քո զողորմութեան. տէր Լստուած խոստովա-
 նեսցուք հաւատով սուրբ զԵրրորդութիւնդ. զՀայր և զՈրդի և զսուրբ զՀո-
 գիդ յաւիտեանս ամէն:

ՎԱՌ ԶԱՅՆ

— Է — Սուրբ Լստուած Հայր անսկիզբն, աշխարհի ողորմեա մարդասէր. Լստուած
 հարցն մերոց:
 Սուրբ Լստուած Որդիդ Սիածին. մեղաւորացս թողութիւն շնորհեա մարդա-
 սէր. Լստուած հար՝:
 Սուրբ Լստուած Հոգիդ ճշմարիտ. 'ի հասեալ բարկութենէ ամրացո մարդասէր.
 Լստուած հար՝:

— 4 — Օտէր օրհնեցէք բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Հնոցն ցօղանայր ընդ իջանել հրեշտակին , և մանկանցն օրհնաբանեալ ասէին , բարձր արա՞ :

Յարուցեալ Ազարիանք բարբառեցան զՔերովբէական օրհնութիւնս երգելով , բարձր արա՞ :

— Քրիստոս Աստուած աստուծոց , ողորմեա :

Անօրէնութեամբ 'ի մեղս երկնեաց զիս մայր իմ , աղաչեմ 'իրկիչ ող՞ :

Ա իրաւորեալ մեղօք անկանիմ առ քեզ 'իրկիչ , մի անտես առներ , ող՞ :

Օ անսկիզբն Աստուած զՀայրն ամենակալ բարեբանեցէք ընդ զուարթունս երկնից :

Օ առ 'ի Հօրէ ծնեալ զՈրդին Ա'իածին . բարեբանեցէք հրեշտակային ձայնիւ :

Եւ զնորոգող սուրբ զՀօգին ձայնիւ ցնծութեամբ բարեբանեցէք անլուելի ձայնիւ :

— 4 — Աստուած բարձրեալ ահաւոր և սքանչելագործ արարիչ անձանց մերոց . օրհնեմք զքեզ . Աստուած հարցն մերոց :

Որ իջեր 'ի մէջ հնոցին և 'իրկեցեր մեծ սքանչելեօք զերիս մանկունսն , Աստ՞ :

Քեզ հրեշտակք երկիրպագանեն . և Սերովբէք սրբասաց ձայնիւ օրհնեն զքեզ , Աստուած՞ :

— 4 — Վործք տեսուն զտէր օրհնեցէք , և բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Տիւք և գիշերք զտէր օրհն՞ :

Խորայել զտէր օրհնեսցէ՞ :

Ամենայն ժողովուրդք երգով օրհնութեամբ . և՞ :

— Սաքսաւորն հառաչանօք 'ի տաճարին էառ զքաւութիւն , նովին ձայնիւն և ես գոչեմ , ողորմեա ինձ Աստուած :

Աւաղակն աղաղակէր 'ի խաչին , յիշեա զիս տէր , նովին՞ :

Անառակ որդին աղերսանօք աղաչէր զքեզ . Հայր մեղայ յերկինս և առաջի քո , նովին՞ :

Անսկիզբն Աստուած և թագաւոր երկնաւոր . բարեբանեալ 'ի զօրաց անմահից երկնաւորաց . զքեզ օրհնեմք Հայր անսկիզբն :

Խոնարհեցար 'ի բարձանց վասն մերոյ 'իրկութեան , արձակիչ կապելոց և բժիշկ հոգւոց մերոց . զքեզ Կովեմք Որդիդ Ա'իածնին :

Որ էակիցդ ես ընդ Հօր և փառակից Ա'իածնին . բաշխող պարգեաց և տուող ողորմութեան . զքեզ բարեբանեմք սուրբ Հօգիդ ճշմարիտ :

— 4 — Տուր մեզ տէր զօգնութիւն 'ի նեղութեան , զի օրհնեսցուք հանապազ զահաւոր անուն քո սուրբ :

Պահեա զմեզ տէր յամենայն փորձութենէ . յաներևոյթ թշնամւոյն և 'ի գաղտնի նետից նորա :

Վու յոյս մեր և ապաւէն յամենայն ժամանակի . որ օրհնիս հանապազ 'ի քոյոց արարածոց :

Կ Լ Ն ՈՒՆ

ՀԻՆՔԵՐՈՐԴ ԿԻՒՐԱԿԷԻ ՄԵԾԻ ՊԱՀՈՑ

— Կ — Բ — Որ պատուիրան ճշմարտութեան աւանդեցեր Եկեղեցւոյ քո Քրիստոս . անսահման ժամանակաւ աղօթել միշտ առ Աստուած հոգւով և մտօք :

Որ զբան քո օրինաց հաստատեցեր գործով մեզ օրինակ . հանելով զգիշերն 'ի գլուխ յաղօթան Աստուծոյ , բնութեամբ մերով տնօրինաբար , որում կրկնի ծունր ամենայն :

Այսնորոյ և մեք պաղատեսցուք առ քեզ Քրիստոս . շնորհեա մեզ յամենայն ժամ լինել քեզ յանդիման մաքուր աղօթիւք ըստ անմարմնոցն որ յերկինս :

Պատաւոր արդարութեան հաստատեցեր 'ի մեզ զմիտս մեր . դատել զհոգի և ըզմարմին . արդարապէս դատմամբ ըստ օրինաց քոց Քրիստոս :

Իսկ անիրաւ դատաւորին որ 'ի քաղաք բնութեան մերոյ . ոչ ունելով զերկիւզ քո սուրբ . և անպատկառ 'ի մարդկանէ . ոչ առնելով դատ զըկելոյն :

Այլ անմահ սուրբ փեսայիդ այրի հոգի իմ պաղատի . ուսո զիրաւունս քո իմում դատաւորիս . առնել ինձ դատաստան արդար ընդ ոսոխի մարմնոյ իմոյ :

— Կ — Բ — Որ 'ի սկիզբն փրկութեան մերոյ օրինակի երևեցար մարգարէին Սովսէսի . Աստուածային վառեալ բոցով . զմորենին անկիզելի 'ի նմանութիւն կուսական ծննդեանն . օրհնեալ տէր Աստուած հարցն մերոց :

Որ յօրինակ քո դալստեան յաշխարհ առաքեցեր զՍովսէս 'ի յԵգիպտոս . ազատելով զհինն իսրայէլ արեամբ դառինն խորհրդոյ . որպէս և գուր Վառն Աստուծոյ , քո կենարար Արեամբդ զնորս իսրայէլ . օրհն :

Որ 'ի նմանութիւն կարմիր ծովուն բաժանեցեր խաչիւ զծով աշխարհական . խորտակելով զիմանալի գլուխ վիշապին 'ի վերայ ջուրց . և առաջնորդեցեր ամպով հոգւոյն ժողովրդեան քո 'ի յերկինս . օրհն :

— Կ — Օտէր Ամենայն գործք տեառն զտէր օրհնեցէք .

Այսօր մաքրեսցուք պահօք քառասնօրեայ ըստ Սովսէսի , զի ելցուք 'ի Լեառն իմանալի՝ առ Աստուած ա" :

Այսօր ընդ մեծին Եղիայի սրբեալ պահովք . զի տեսլեան Աստուածային լուսոյն արժանասցուք հոգւով . ա" :

Այսօր պահովք ճշմարտութեան . ելցուք 'ի Լեառն փորձութեան ընդ Քրիստոսի . պատերազմել ընդ թշնամոյն . զի յաղթեսցուք նովաւ . ա" :

— Պատաւոր արդար , որ հաստատեցեր 'ի մեզ դատող բնութեան զմիտս մեր . շնորհեա սմա դատել զանձինս իրաւամբք և արդարութեամբ . ինայեա 'ի մեզ տէր ողորմութեամբ :

Փեսայ երկնաւոր հարսին քո Եկեղեցւոյ . զայրի եղեալ 'ի քէն զհոգիս մեզօք մաքրեա գթութեամբ և յօգեա 'ի քեզ միութեամբ . ինայ" :

Որ մահուամբ մարմնոյ քո մեռուցեր զմեզս, և յարութեամբ քո յարուցեր 'ի մեզ զարդարութիւն. տուր զօրութիւն հոգւոյս կամաց հնազանդել զկամս մարմնոյս. խնայ":

Որ փառաբանիս 'ի հրեշտակաց ընդ Հօր և Հոգւոյն Վրիստոս Արդի Աստուծոյ. խոնարհեցար 'ի հողեղէն բնութիւնս համբերելով խաչի վասն մեր. վասն որոյ գթա 'ի մեզ մարդասէր փրկիչ:

Որ զհին մարդն մեր մեղաց 'ի խաչին սպաներ. նորոգելով զնոր մարդն արդարութեան, յուսով կենացն անվախճանից 'ի նորոգումն նոր Աղամայ. վասն ո'':
Կենդանարար քո յարութեամբդ անմահ թագաւոր, կենդանացո զմեռեալս մեղօք, կենդանական դործովք բարեաց ըստ լուսաւոր քոց պատուիրանաց. վասն ո'':

Շնորհեա մեզ տէր զգաստութիւն արթուն լինել ըստ դոնապանին. զի 'ի բաղնիքի սուրբ փեսայիդ, բացցուք զսիրտս քոց մտից ընդ քեզ և Հօր քո և Հոգւոյդ լինել օթեման. և երգեսցուք Նորորդութեանն զփառս 'ի բարձունս:

ԶՈՐՐՈՐԴ ՁԱՅՆ

— Է — Հարցն մերոց Աստուած. որ ապրեցուցեր զերիս մանկունսն 'ի հնոցին. փառաւորեալ յաւիտեան:

Նրգէին մանկունքն 'ի հնոցին ասելով. օրհնեալ ես թագաւոր անմահ. փառա":
Շիջուցին զբոց հրոյն բորբոքելոյ. ձայնիւ քաղցրութեամբ երգէին. փառա":

— Է — Օտէր օրհնեցէք, բարձր արարէք զնա յաւիտեան:

Օթագաւորն Վրիստոս հրեշտակային օրհնութեամբ բարձր":

Վահանայ ք աստուածաբանելով ժողովուրդք առաւել, բարձր":

— Համբառնամառ քեզ տէր զաչս իմ, նայեա յիս գթութեամբդ քո և ողորմեա:

Ղու ես յոյս և ապաւէն իմ, զերծո զիս յորոգայթէ մեղաց, և ողորմ":

Ապրեցուցիչ իմ և փրկիչ իմ, ապրեցո զիս յորոգայթէ մեղաց, և ողորմ":

Տէր երկնի և երկրի, արարող և յոյս մեր:

Խնայեա յանձինս մեր Վրիստոս թագաւոր երկնի և երկրի:

Աղաչեմք զքեզ այց արա փրկիչ, յուսացելոցս 'ի քեզ:

— Է — Հարցն մերոց Աստուած, որ 'ի նեղութեան կեցուցես զմեզ. առաւել փառաւորեալ յաւիտեան:

Յաղթող զօրութեամբ քո Վրիստոս, 'ի հուրն ընկեցեալ պահէին մանկունքն, որ գտին զօրնութիւն ցօղովն օրհնութեան:

Շիջուցին զբոց հրոյն զսպառնալիսն արհամարհեցին զբռնաւորին, ընդ չորրորդ հրեշտակին օրհնաբանէին:

— Է — Օտէր օրհնեցէք բարձր արարէք զնա յաւիտեան:

Տիւք և գիշերք զտէր օրհնեցէք. բարձր ա'':

Իսրայէլ զտէր օրհնեսցէ. Օ Աստուածն յաւիտենից. բարձր ա'':

— Վազմութեամբ յանցանօք ծանրաբեռնեալ է անձն իմ, միայնոյ քեզ մարդասիրի աղաչեմ, ողորմեա ինձ Աստուած:

Իշխմամբ արտասուաց և հառաչանօք սրտի իմոյ անդադար հայցեմ բազմամեղու-
թեամբ . քաւեա զիս Մստուած :

Ի ազմագութ մարդասէր , շնորհեա զթողութիւն իմոյ յանցանաց , զի առ քեզ
միայն պաղատիմ , քաւեա զիս Մստ :

Որ 'ի բարձունս բնակեալդ ես , և 'ի քեզ եմք ապաւինեալ . արարածք ամենայն
օրհնեն զքեզ :

Որ մոլորեցոյ հովիւդ ես , գարձո 'ի մէնջ զցասումն քո . ար' :

Որ ծարաւեցոյ աղբիւրդ ես , և քաւիչ ես մեղաւորաց . ար' :

— 4 — () օրհնեալ ես յաւիտեան :

Մստուած հարցն և ամենայն յաւիտենից . օրհնեալ ես յա' :

Որ նստիս 'ի վերայ Քերովբէից գովեալ , և առաւել բարձրացեալ ես յաւիտեան :

— 5 — Օտէր օրհնեցէք բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Թագաւոր գոլով անմահ . բա' :

Օնստեալն յաթոռ փառաց . բարձր ա' :

— Մստուած մարդասէր՝ որ զմաքսաւորն արդարացուցեր . քաւեա զիս զմեղաւորս :

Որ քղանցիւ հանդերձի քո՝ զմերձեցեալն 'ի քեզ բժշկեցեր . քա' :

Որ բանիւ հրամանի քո՝ զանդամալոյծն առողջացուցեր . քա' :

Օւարթունք երկնից հոգւոր երգով 'ի ձայն հնչման զքեզ փառաւորեն :

Երկնաւոր տեսակք բանաւոր հօտի , ձայնիւ երգով զքեզ փառա' :

Օտէրութիւնդ քո հանապազ օրհնեմք , որ 'ի բարձունսդ ես փառաւորեալ :

— 6 — Որ յամենայնի ցուցեր զքո սքանչելիսդ , և 'ի բոլորից փառաւորեցար
երրեակ միութիւն , զքեզ ընդ օրհնաբանսն բարեբանեմք :

Որ զբորբոքեալ զհուրն 'ի ցօղ փոխեցեր , և զարդելեալսն 'ի նմին պահպանե-
ցուցեր , զքեզ ընդ օրհնա' :

Որ զբռնութիւն թագաւորին խորտակեցեր . և զյուսացեալսն 'ի զօրութիւնդ քո
փառաւորեցիր . զքեզ ընդ օրհնա :

— 7 — Դործք տեառն զտէր օրհնեցէք բարձր արարէք յաւիտեան :

Դիշերք զտէր օրհնեցէք : Օնստեալն 'ի յաթոռ փառաց զբարեբանեալն 'ի հրեշ-
տակաց զնա անդադար օրհնեցէք . բարձր ա' :

Խորայէլ զտէր օրհնեսցէ :

Որ յահէ փառաց Մստուածութեանն դողան զուարթունք երկնից . զնա ան' :

— Որ զաղաղակ կնոջն այլազգւոյ առ ընկալեալ փրկիչ մարդասիրապէս , և զիմա ա-
պաշխարութեան . արա արժանի զձայն մեղուցելոյս ընդունող :

Որ հառաչմամբ ձայնի աղախնոյն ոչ լռեցեր փրկիչ ընդունակ մեղաւորաց . և զիմս
ապաշխարութ' :

Որ զառաջնապարգևի քո նշխար , ոչ խնայեցեր ընձեռել շանն հովուասիրի . և
զիմս ապաշ' :

Երկնային զօրութեանցն զինուորութիւնքն քեզ երեքսրբենիդ , կան յանդադար
փառաբանութեան :

Մաքեցոյ և մարդարէիցն դառք փառաբանեն ասելով . փառք վերածագողիդ ըզ-
լոյս :

Եւ մէք հանդիսակից ընդ նոսին, փոխարկեալք ընդ վերին զօրսն գոչելով աւսացուք. փառք 'ի բարձունս Աստուծոյ:

— Է — Ղշմարտապէս գոհանամք զքէն. տէր Աստուած հարցն մերոց փառաւորեալ յաւիտեան:

Որ երկայնամիտդ ես յամենայնի խնայեա 'ի մեզ. տէր Աստուած",

Ի տաճարի քում խնդրեմք 'ի քէն, մի անտես առներ զմեզ. տէր Աստ":

— Ը — Օ, տէր զքո տէրութիւնդ հանապազ օրհնաբանեմք:

Որ իջեր 'ի հնոցն փրկեցեր զմանկունսն 'ի ձեռաց անօրինաց. շիջուցեր զհօւրն հողմաբեր ցօղովն. զքո":

Երգէին մանկունքն 'ի մէջ հնոցին սաղմոսիւք և օրհնութեամբ, գովէին զքեզ Թագաւոր փառաց. զքո":

— Անկանիմ առաջի քո և խնդրեմ զթողութիւն յանցանաց իմոց. մի անտես առներ Հայր զաղաչանս իմ,

Աղաղակեմ որպէս մաքսաւորն. և հեղում արտասուս իմ առաջի քո որպէս պոռնիկն. մի":

Յաներևոյթ թշնամւոյն պարտեցայ. և 'ի դաղտնի նետից բանսարկուին վիրաւորեցայ. մի":

() օրհնեցէք զտէր յերկինս զօրք և ամենայն հրեշտակք, որ հոգիքդ էք հարկաւորութեան սպասաւորիչք տեառն:

() օրհնութիւն նոր երգեցէք տեառն եկեղեցիք սրբոց, որ որդիքդ էք վերին սիւնովն օրհնաբանիչք տեառն:

Հանապազ օրհնեմք զքեզ անհասանելի փրկիչ, որ միայնդ ես փառաւորեալ տէր յարարածոց քոց:

— Է — Տէր Աստուած մեր, որ հաստատեցեր զլոյս և զլսաւար 'ի սկզբանէ. օրհնեալ ես տէր Աստուած հարցն մերոց:

Մարգարէն Ղանիէլ աղօթէր առ տէր Աստուած, ապրեցուցանել զերիս մանկունսն 'ի հնոցին 'ի Բաբելոնի:

Բարձր արարէք զԱստուած հարցն մերոց յաւիտենից. որ ապրեցոյց զօրհնաբանսն 'ի ձեռաց մահու:

— Ը — Օ, տէր. Օնա անդադար բարձրացուցանեմք,

Որ 'ի տուէ օրհնի անդադար ձայնիւ սրովբէիւք և մարդկամբ, 'ի գիշերի և յամենայն ժամու, զնա ան":

Օբորբօքեալ զհօւրն շիջուցին աղօթիւք սուրբ մանկունքն 'ի հնոցին, և զհրաշալի զձայնն ընդ հրեշտակս երգէին ասելով. զնա ան":

— Անկանիմ առաջի քո տէր. բազմամեղիս ողորմեա:

Աղաղակեմ առ քեզ փրկիչ քանանացւոյն զձայն. բազ":

Մաքսաւորին հառաչմամբ կարդամ առ քեզ փրկիչ և բարերար. բազ":

() օրհնեմք զքեզ Հայր սուրբ. 'ի յամենայն ժամ:

Գովեմք զքեզ Որդիդ Միածին. 'ի յա":

Բարեբանեմք զքեզ Հոգիդ Ճշմարիտ. 'ի յա":

— Է — Որ զերիս մանկունան 'ի հրոյն փրկեցեր , ցուցանելով զզօրութիւն անեղ բընութեանդ . զքեզ օրհնեմք Աստուած :

Այսն երանաւէտ ուխտին առ հարսն եղելոյ , փրկեա զմեզ յաւիտենական հրոյն . զքեզ :

Օ, որ տեսեալ հրոյն յինքեան զարարողդ , և զայրեցող բնութիւնն անկիզանող առնէր , զքեզ :

— Զ — Օ, տէր օրհնեցէք բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Վիշերք զտէր օրհնեցէք բարձր ա :

Խորայէլ զտէր օրհնեսցէ . զԱստուածն յաւիտենից , բարձր ա :

— Ողորմեա ինձ Վրիստոս ողորմութեամբդ քո մեծաւ . զի կարօտ եմ ես շնորհի քո և ողորմութեան , ողորմեա և լուր ինձ բազմամեղիս :

Լուր տէր ձայնի ողբալոյս և ցաւագին պաղատանացս . որ ամօթով կամ առաջի քո իմ չարաչար վարուքս . ողոր :

Ընկալ տէր զաղաչանս իմ , և զհառաչանս սրտի իմոյ . որ աղաղակեմ որպէս կինն քանանացի . ողոր :

Վեզ վայելէ օրհնութիւն Աստուած :

Որ անմարմնոցն դասուց հաստիչ ես բանիւ . քեզ :

Որ մարմնաւորացս ազգի արարող ես ձեռօք . քեզ :

Որ մեռելոցն յուսով յարութիւն ես ձայնիւ . քեզ :

— ԷՔ — Ամենակունք զտէր օրհնեցէք . որոյ անունն Որ Ին . և միշտ եղիցի անուն տեառն օրհնեալ :

Օ ազմամբ լուսոյ զարդարեաց զազգս մարդկան Թագաւորն Վրիստոս . և միշտ եղիցի :

Որդիք լուսոյ տուք զփառս Հօրն լուսոյ . Որդւոյն Աիածնի և սուրբ Հոգւոյն յաւիտեանս ամէն :

Օ, քեզ կարգամք յօգնութիւն որ անքուն ակամբ պահես զխորայէլ . և զիս փրկեա 'ի փորձութենէ . ալէլուիա ալէլուիա :

Օ, քեզ աղաչեմք տէր անսասանելի պահես զոտս մեր 'ի քո սուրբ 'ի պատուիրանիդ . ալէ :

Օ, քեզ փառաւորեմք տէր որ նստիս 'ի վերայ չորեքկերպեան կենդանեաց , և հայիս քաղցրութեամբ յարարածս քո . ալէ :

Կ Լ Ն ՈՒՆ

ՎԵՑԵՐՈՐԴ ԿԻՒՐԱԿԵՒ ՄԵՄԻ ՊԱՀՈՑ

— Կ — Բ — Որ զխորհուրդ քո գալստեանդ յառաջագոյն գուշակեցեր . մարգարէիւքն իսրայէլի զորս ընտրեցեր յետ Մովսէսի . որք խօսեցան Հոգւով սրբով բաղմապատիկ օրինակօք . տուր մեզ փրկիչ ողորմութիւն և զմեզաց զթողութիւն . Ի մերձենալ ամաց վերջին զոր տեսանողքն ծանուցին . զհասանիլ մեր փրկողիդ առ ՚ի վախճան ժամանակին . երևեցար ՚ի մէջ մարդկան զգեցեալ զկերպ ծառայական . տուր” :

Ի վեցերորդ աւուր զԼ. դամ ստեղծեր ՚ի տիպ քո տիրական . որ ոչ պահեալ զպատուիրանն մերկացաւ զպատմութեանն . իսկ նոր Լ. դամդ ՚ի վեց դարուն այց արարեր կորուսելոյն . տուր” :

Ըստ աւետեաց մարգարէին որ առ փրկեալքս արեամբ Վառինդ . ցնծամք և մեք ծառք անտառի ընդ գալուստ տեառնդ կրկնակի . շնորհեա մեզ տէր ընդ արդարոցն ընդ առ ՚ի քէն տնկեալ ծառոցն . այժմ յուսով զուարճանալ և յերկրորդին ընդ քեզ ցնծալ :

Սին նման տայ աւետիս Օւաքարիաս նոր Սիոնի . եթէ ուրախ լեր ահա գայ առ քեզ խոնարհ և հեղ արքայ . նստեալ ՚ի յէշ և յաւանակ կրկին աղանց գող օրինակ . նստեալդ յաթոռ Քերովբէից նիստ գթութեամբ ՚ի մեր հոգիս :

Օւահեղ փառաց քոց երևումն . որ լինելոց է յերկրորդումն . ետես Վաւիթ յառաջագոյն ծանոյց կանխաւ ազգամբ Հոգւոյն . թէ յայտնապէս Լստուած գայցէ հուր առաջի իւր բորբոքէ . յայնժամ Յիսուս ՚ի մեզ խնայեա գթա Քրիստոս և ողորմեա :

— Կ — Դ — Որ յանձառելի ծոց Հօր ծածկեալ անքննին ծնունդ և Լան . և ՚ի հրեշտակաց երկրպագեալ փառաբանէիր . զքեզ բարեբանեմք Լստուած հարցն մերոց :

Որ խոնարհութեամբ իջեալ յաշխարհ շիջուցեր զբոց մեզաց . որպէս երբեմն ՚ի Բաբելոն ՚ի մէջ հնոցին . զքեզ բա” :

Որ ըստ նախաձայն մարգարէիցն եկիր ՚ի լըումն խորհրդոյ . զոր տնօրինարար կատարեցեր վասն մերոյ փրկութեան . զքեզ բա” :

— Կ — Օւտէր օրհնեցէք բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Որ յայտնեաց Հոգին տեսլեամբ Վանիէլի մարգարէին . զմիւսանդամ գալստեանն Քրիստոսի զխորհուրդ . բարձր” :

Որ զչորրորդ գազանն ահեղ զապստամբեալն յԼստուծոյ . ծանոյց բարձեալ զօրութեամբ Լստուած որդւոյն . բարձր” :

Որ զհին աւուրցն Լստուած ետես նստեալ յաթոռ քերովբէական . և զՈրդի ընդ ամպս երկնից եկեալ . բարձր” :

Որ ողորմութեամբ զդեցար մարմին , և նորոգեցեր զհնաշեալքս նորոգեա և զմեզ
հոգւով Վրիստոս . և ողորմեա :

Որ 'ի խաչին մեռար մարմնով , և զմեռեալքս դարձուցեր 'ի կեանս . կեցո և զմեզ
հոգ' :

Որ յարեարդ 'ի մեռելոց , և յարուցեր զմեռութիւնս մեր յուսով , յարո և զմեզ
հոգ :

Որ զսիրելին քո զՂազարոս . կոչեցեր 'ի գերեզմանէն . կոչեա և զմեզ հոգւով
'ի կեանս , և ողոր' :

Նորահրաշ տեսեամբ յարութեան քո տէր , ահեղակերպ փայլմամբ , զարհու-
րեցան դժոխք , և մեռեալք ընդ կենդանւոյդ յարեան , 'ի հաւատ համօրէն յա-
րութեանն :

Յորժամ փառօք հայրենի Վրիստոս ծագիս 'ի յերկնից , և յարուցանես զմե-
ռեալսն , յայնժամ դասեա ընդ աջմէ քումմէ . և կոչեա զմեզ 'ի փառս քո :

Յորժամ հեծանոցաւ դատողութեան քո տէր , սրբես զկալ աշխարհի , յշտե-
մարանս արքայութեանդ , ժողովեա զմեզ ընդ արդարոցն :

Յորժամ ճշկեղեցի հարսնացեալ միանայ ընդ Ֆեսայիդ , ընդ իմաստուն սուրբ
կուսանացն . արժանացո առաջատին զմեզ . ընդ նոսին երգել զփառս 'ի բարձունս :

ՎԵՐՋ ԶԱՅՆ

— 4 — Լստուած հարցն մերոց ողորմեա :

Երեք մանկունքն 'ի հնոցին երգէին . Հայր անսկիզբն քե պարծեսցին անձինք մեր
Իջանէր ամպ ցողագին և հովանի լինէր նոցա , սուրբ Հոգին քաջալերէր . ասե-
ես ընդ ձեզ եմ յաւիտեան :

— 5 — Օտէր օրհնեցէք և բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Օգեակից Բանն Հօր , որ երեւցաւ 'ի մէջ հնոցին , օրհնեցէք ամենայն ազինք
և բարձր :

Ընդ զօրս հրեշտակաց , միաբանական օրհնութեամբ բարեբանեցէք զի 'ի վերայ
Վերովբէիցն . և բարձր' :

Ընդ երիս մանկունսն զհամաբնակիցն Հօր , անդադար բարեբանեցէք քահանայք
ժողովուրդք . առաւել բարձր' :

— Վրիստոս Լստուած յոյս ապաշխարողաց , շնորհեա զթողութիւն բազում յան-
ցանաց իմոց :

Լու քեզ բազմագութ ապաւինեալ կարգամբ , մի մերժեր զմեզ յողորմութենէ
քումմէ :

Որպէս զաւաղակն աղաղակեմ առ քեզ , յիշեա և զիս տէր 'ի քում յարքա-
յութեանդ :

Յիշեա զմեզ տէր յորժամ դաս թագաւորութեամբդ քո :

Շնորհեա մեզ տէր զթողութիւն . բազում յանձնաց մերոց :

Ուսո մեզ տէր փառս տալ մեծի տէրութեանդ քո :

— Է — () Երհնեալ տէր Աստուած հարցն մերոց :

Ամենազօր Թագաւոր յաւիտենից . օրհնեալ տէր :

Որ 'ի հնոցին զերիս մանկունսն ապրեցուցեր . օրհնեալ տէր :

— Է — Օ, տէր օրհնեցէք Օ, արարիչն Աստուած և բարձր արարէք զնա յաւիտեան .
Օ, Թագաւորն Վրիստոս և բարձր արա :

Օ, նորոգող սուրբ զՀոգին և բարձր արա :

— Օ, մեղս իմ խոստովան լինիմ առ քեզ Վրիստոս , որ միայնդ ես բազմագութ
Թողութեամբ . ողորմեա ինձ Աստուած :

Պու տէր որ ճշմարտութեանց ես սիրող , և քննես զծածուկս գաղտնեաց սրտի
իմոյ . ողո :

Տուր ինձ ցնծութիւն փրկութեան , և հոգւով տէրութեամբդ քո հաստատեա
ղիս . և ողո :

Օ, քեզ օրհնեմք տէր , քեզ փառս մատուցանեմք :

Օ, քեզ տէր ամենակալ , անձինք մեր օրհնեսցեն :

() Երհնեալ ես տէր օրհնեմք զքեզ գովեմք և փառաւորեմք :

— Է — Հարցն մերոց օրհնեալ ես տէր . ուղիղ են ճանապարհք քո :

Արդար ես դու տէր , ուղիղ են ճանապարհք քո . Աստուած երկայնամիտ խը-
նայեա յարարածս քո :

Որ յաւիտենից ես առաւել բարձրացեալ աղաղակեմք . Աստուած երկայնամիտ
խնայեա յա :

— Է — Օ, տէր օրհնեցէք և բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Տիւք և գիշերք զտէր օրհնեցէք և առաւել . բար :

Խորայէլ զտէր օրհնեսցէ :

Օ, Աստուած տէր և արարիչ ամենայնի ամենայն գործք օրհնեցէք . և բարձրա-
ցուցէք զնա յալի :

— Ալիք յանցանաց զիս ալէկոծեն և մեղք իմ բազում զիս յանդիմանեն :

Արդ զինչ արարից մեղուցեալ անձամբս , որ չեմ ապրելոց յահագին հրոյն :

Մեղայ քեզ Վրիստոս Որդի Աստուծոյ . շնորհեա զԹողութիւն բազում յան-
ցանաց իմոյ :

() Երհնեմք զքեզ անսկիզբն Հայր . որ յամենայն ժամ օրհնիս 'ի դասուց Վե-
րովբէից :

Գովեմք զքեզ Միածին Որդի , որ անդադար փառաբանիս 'ի դասուց Սերովբէի :

Անդադար բերանով անհանգիստ բարբառով բարեբանեմք սուրբ զՀոգիդ . որ
փառակիցդ ես Հօր և Որդւոյ :

— Է — () Երհնեալ տէր Աստուած . օրհնեալ :

() Երհնեալ տէր Աստուած , որ ցօղեցեր երից մանկանցն . օրհնեալ տէր Աս-
տուած . օրհ :

Օ, Թանձրացեալ հօւրն շիջոյց զբորբոքեալ բոցոյն . ծանուցեալ բռնաւորին ա-
սէր . և ես բարեբանեմ զքեզ տէր Աստուած . օրհ :

— 4 — Օտէր օրհնեցէք և բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Գիշերք զտէր օրհնեցէք և առաւել բարձր ա" :

Խորայել զտէր օրհնեցէ :

Տէր որ 'ի Բաբելոն առաքեցեր զՄիածին Որդիդ , և զհօւր հնոյին շիջուցեր յերկն մանկանցն . ընդ նոսին օրհնեմք զքեզ գովեմք և փառաւորեմք :

— Տէր որ 'ի մէջ լերինն աղբերացուցեր զջուրն 'ի վիմէն :

Տէր 'ի սրտէ իմմէ հան ինձ արտասուս ապաշխարութեան :

Օ, ի կեցից և ապաշխարութեամբ ապրեցայց 'ի հանդերձեալ քոց դատաստանաց :

Մի Աստուածութիւն Արրորդութիւն անբաժանելի . որ 'ի հրեշտակաց անդադար օրհնաբանիս :

Անմարմնոց զինուորութիւնք . փառաբանեն զքեզ իշխան Հայր Աստուած :

Չորեքկերպեան կենդանիքն վայելուչ աղաղակեն առ քեզ իշխանակից Որդի և Բանդ Աստուած :

Իշխանութիւնք աթոռոց գովեն զքեզ ամենասուրբ Հօգի և բոլորից Աստուած :

— 5 — () օրհնեալ ես տէր Աստուած հարցն մերոց . և օրհնեալ է անուն սուրբ փառաց քոց . Աստուած հարցն մերոց :

Քանզի նուաղեցաք մեք քան զամենայն հեթանոսս , վասն անուան սրբոյ քո կեցո զմեզ . Աստուած հար" :

() օրհնեալ ես տէր որ նստիս 'ի Քրովբէս և հայիս յանդուհս թագաւոր յաւիտենից . Աստուած" :

— 6 — Օտէր օրհնեցէք և բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Որ յոչնէ արար զամենայն արարածս , և զարդարեաց բանիւ օրհն" :

Օ որ անդադար օրհնեն ամենայն արարածք , քահանայք առաւել գովեցէք . և" :

Մեղուցեալ անձամբ կարգամ առ քեզ Հայր երկնաւոր , օգնեա ինձ 'ի նեղութեանս , որ մեղօքս եմ մեռեալ օգնեա ինձ :

Սիրաւորեցայ ես յաներևոյթ թշնամւոյն , բժիշկ հիւանդաց բժշկեա զիմ զհիւանդութիւնս , որ մեղօքս եմ մեռ" :

Մոլորեցայ ես որպէս զոչխար կորուսեալ , խնդրող գերելոց խնդրեա զիս զմոլորեալս , որ մեղօքս եմ մեռ" :

() օրհնեմք զքեզ անեղ անսկիզբն Հայր . անհասանելի և փառաւորեալ յանմարմնոց զինուորութեանց :

Գովեմք զքեզ Որդի Հօր արարչակից Բանդ . նորոգող և կեանք աղգի մարդկան . թագաւոր յաւիտենից :

Օ քեզ բարեբանեն ամենայն ազինք , մշտնջենաբուղիս անսպառ աղբիւր , սուրբ Հօգիդ ճշմարտութեան :

— 7 — Աստուած հարցն մերոց . բարեբանեալ ես 'ի յաւիտեան :

Օ, արդար ես յամենայնի . տէր կեցո զմեզ :

Առաւել փառաւորեալ . տէր կեցո զմեզ :

— 8 — Օտէր օրհնեցէք և բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Տիւք և գիշերք զտէր օրհնեցէք . և առաւել բարձր' :

Իսրայէլ զտէր օրհնեսցէ :

Օ, Լստուած տէր և արարիչ ամենայնի ամենայն գործք օրհնեցէք և բարձրացուցէք զնա յաւիտեան :

— Սեղայ քեզ տէր . քաւեա զիս և ողորմեա ինձ Լստուած :

Ոչխար եմ բանաւոր հօտի քո , և առ քեզ ապաւինիմ . հովիւ բարի խնդրեա զիս զմոլորեալս . և ող' :

Ի ծովու մեղաց ալէկոծեալ եմ և առ քեզ աղաղակեմ . նաւապետ բարի փրկեա զիս 'ի վտանգէս . և ողոր' :

() օրհնեմք զքեզ մարդասէր տէր խնայեա յարարածս քո :

Հօրդ երկնաւորի և մարդասիրի օրհնութիւն և փառս մատուցանեմք :

Օ, ի առ քեզ տէր տէր ին աչք մեր . 'ի քեզ յուսացաք պահեա և կեցո զմեզ :

— Էբ — 1 ; անուն տեառն օրհնեալ յայսմ հետէ մինչև յաւիտեան :

Եւ եղիցի անուն տեառն օրհնեալ յայսմ' :

Փառաւորեալ անուն տեառն օրհնեալ յայսմ' :

Ստցին աղօթք իմ տէր 'ի տաճար սուրբ քո . և առաքեա 'ի մեզ տէր զօգնութիւն 'ի լեռնէ սրբոյ քումմէ :

Հովանացի աջ քո տէր 'ի վերայ ստեղծուածոց քոց . և առաքեա' :

Պերեկոյի աղօթս մեր ընկալ տէր մարդասիրութեամբք քո . և առ' :

— Է — () օրհնեալ տէր . Լստուած հարցն մերոց :

Այսն Լբրահամու սիրելւոյ քո . մի մերժեր զմեզ Լստուած' :

Որ առաւել բարձրացեալդ ես յաւիտենից , գովեալ և փառաւորեալ . Լստուած' :

— Է — Գործք տեառն զտէր օրհնեցէք , և բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Գիշերք զտէր օրհնեցէք :

Օ, արարիչն արարածոց ամենայն ազինք օրհնեցէք և գովեցէք անդադար ձայնիւ , և բարձր արա' :

Իսրայէլ զտէր օրհնեսցէ .

Օ, թագաւորն թագաւորաց և զտէրն տերանց քահանայք և ժողովուրդք սուրբ Եկեղեցւոյ . օրհնեցէք և գովեցէք հոգեւոր երգով . և բարձր արա' :

— Օ, արհուրեալ գողացաւ ամենամեղ անձն իմ յահեղ քոց դատաստանաց յաներեւի տանջանացն :

Քանզի կամաւ մերձեցայ 'ի մեղս մեծամեծս . արդ կայ և մնայ ինձ աններելի պատուհասն :

Լրդ անկեալ աղաչեմ փրկիչ և բարերար . խնայեա յիս 'ի մեղուցեալս և ողորմեա ինձ բազմամեղիս :

Լմենակալ քաւեա զմեղս իմ . զի Լստուած ես ապաշխարողաց :

Եւ զհօգիդ սուրբ մի հաներ յինէն . զի Լստուած ես' :

Եւ փրկեա զիս յահագին հրոյն . զի Լստուած ես' :

Օ, առաւօտու զաղօթս և զբանաւոր պաշտօնս մատուցանեմք քեզ մարդասէր :

Բանդ 'ի բարձանց եկիր . և լուսաւորեցեր զարարածս քո փրկիչ :

Եւ հաստատուն արարեր զԵկեղեցի խաչուն քո . փառք գալստեան քո տէր :
 Կանխեալքս 'ի ժամ առաւօտուս , օրհնեմք զքեզ տէր . ընդ զուարթունս երկնից :
 Երա զմեզ արժանի ողորմութեան քում . զի օրհնեսցուք զքեզ տէր ընդ" :
 Վրիստոս փրկիչ մեր փրկեա զմեզ յորժամ գաս 'ի նորոգել զերկիր :
 Յոյս իմ 'ի մանկութենէ իմմէ , մի' թողուր զիս տէր Լստուած իմ :
 Յոյս իմ 'ի ժամանակի ծերութեան իմոյ , մի' թողուր" :
 Յոյս իմ 'ի միւսանգամ գալստեանն քո մի' անտես առներ զիս տէր" :

ՍՆՆՈՆ

ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՂԱԶԱՐՈՒ

— 4 — Եւ Լստուած գոչով 'ի Բեթանիա քո ամենազօր հրամանաւդ , ձայնեցեր
 Ղազարու և գողացաւ մահ , դժոխք պարտեցաւ ապականութիւն լուծաւ . կենդա-
 նարար Վրիստոս կեցո զմեզ :

Լստուած գոչով 'ի Բեթանիա զքո զաշխարհակեցոյց սուրբ զյարութիւնդ յառաջա-
 գոյն ծանուցեր անապականաբար կոչմամբ զչորեքօրեայն 'ի թաղմանէ . կեն" :

Լստուած գոչով 'ի Բեթանիա Երայեցւոց մանկունքն սքանչացեալ ասէին , զՍա-
 րիամու զեղբայրն 'ի թաղմանէ յարուցեալ որդւոյն Սարիամու . կեն" :

Կենդանութեանց բաշխող Վրիստոս 'ի Բեթանիա եկաւորեալ այսօր բարեկամին
 Ղազարու պարգէէ զկենդանութիւն :

Տնօրինաբար արտասուելով ընդ Սարթայի և ընդ Սարիամու ողբակցէր և որպէս
 մարդ հսրցանէր ուր եղիք զՂազարոս :

Եւ որպէս զԼստուած բարբառով յարուցանէ 'ի մեռելոց զչորեքօրեայ , և զու-
 դընթաց ձայնին մեռեալն եկն արտաքս անապական :

— 5 — Եւ Լստուածային ձայնէ գոչմանն սարսեցին դողալով կարապետք դժոխոցն .
 և մեռեալն եկն արտաքս անապական :

Կացեալ 'ի դուրս այրին և ձայնէր ազդ արարող բարբառովն 'ի գերեզմանն . Ղա-
 զարէ եկ արտաքս անա" :

Ելեալ 'ի գերեզմանէն երիզապինդ պատանօքն մեռեալն . հրամայեաց լուծանել 'ի
 կեանսն յաւիտենից :

— 6 — Եւ Լստուածային գոչմամբ ձայն արկեալ առ Ղազարոս , կոչեցեր 'ի թաղ-
 մանէ , Լստուած հարցն մերոց :

Որ զարտասուս Սարիամու և Սարթայի ոչ անտես արարեր բարերար . Լստ" :

Չչորեքօրեայ զմեռեալն իշխանութեամբ անապական կոչեցեր 'ի թաղմանէ . Լստ" :

— 7 — Վորձք տեսառն զտէր օրհնեցէք և բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Վիշերք զտէր օրհնեցէք .

Որ Հօրն է փառակից 'ի Բեթանիա եկն այսօր , յարութիւն առնելով Ղազարու
 օրհնեցէք և գովեցէք բարձր արա" :

Իսրայէլ զտէր օրհնեսցէ ,

Եւ լուծեալ զզօրութիւնս դժոխոց , Լստուածաբար կոչեաց զմեռեալ չորեքօրեայն 'ի թաղմանէ . օրհնեսցէք և գո' :

— ԴՅ — Որ 'ի չորեքկերպեան կենդանեաց փառաբանիս 'ի բարձունս . այսօր մարդասիրապէս փրկիչ 'ի Բեթանիա երթալ յանձն առեր . աղբիւր կենաց մեր և յոյս ողորմեա մեզ :

Որ յարտասուս Սարիամանց գթացեալ արտասուեցեր և ասացեր ցնոսա . ուր եղիք ես յարուցից զսիրելին իմ զ'Նազար . աղ' :

Լստուածային արարչագործ ձայնիւդ քո Վրիստոս 'ի թաղմանէ կոչեցեր զ'Նազարոս . ցուցար կենդանեաց և մեռելոց Լստուած . ող' :

Աղբիւր անմահութեան բղխեալ 'ի Բեթանիա , կենագործեաց զ'Նազարոս 'ի թաղմանէ :

Կանխեալ Սարիամանցն արտասուալից հառաչմամբ , գտին կենդանացեալ չորեքօրեայ զմեռեալն :

ՅԼստուածային ձայնէ գոչմանն սարսեցին դողալով դժոխք . և երկապինդ մեռեալն զգեցաւ զանմահութիւն :

Որ 'ի յերկնից իջեր Բանդ Լստուած . մարդ եղեալ 'ի սրբոյ կուսէն յարութիւն եկիր առնել բարեկամին քում՝ Նազարոս . փառք գալստեանդ քում Վրիստոս թաղաւոր անմահ :

Յօրմէ դողան դառք հրեշտակաց , մարդասիրապէս արտասուեցեր . ողբակցելով ընդ Սարթայի և ընդ Սարիամու , փա' :

Աղբիւր կենաց և անմահութեան , Լստուածային ձայնիւ դողացուցեր զմահ , և նորոգեցեր չորեքօրեայ զմեռեալն . փա' :

— ԴԶ — Յիսուս Սիածինն անմահութեանց պարգևատուն երևեցաւ մեզ , խափանեաց զզօրութիւն մահու :

Բղխմամբ արտասուաց Սարիամու և Սարթայի անկեալ առ ոտսն տեառն . խընդրէին զնորոգումն եղբօրն :

Բանիւ Բանն Լստուած կենագործեաց զ'Նազարոս 'ի թաղմանէ . և եկեալ արտաքս անապական :

ՍԵՆՈՆ

ԾԱՆԿԱԶԱՐԴԻ

— Կ — Որ վեր օրհնիս յաթոռս Վերովբէից , 'ի վերայ նստիլ յաւանակի հաճեցար . բարեբանեալ որ եկիրդ 'ի կեցուցանել :

Ուստի և մեք զյաղթական օրհնութեանցն զձայն , մատուցանեմք քեզ թաղաւոր փառաց ընդ տղայսն օրհնաբանելով . բարեբան' :

Ուսաննայ 'ի բարձունս ալէլուիա . բարեբանեալ եկեալ անուամբ տեառն ալէլուիա .
 և օրհնութիւն որ գալոցդ ես անուամբ տեառն ալէլուիա :
 Այսօր զանսկիզբն Ռանն որ յաթոռ փառաց ընդ Հօր յերկրի երևեալ տեսաք .
 քրովբէական ձայնիւն օրհնեսցուք . օրհնեալ եկեալ անուամբ տեառն :
 Այսօր յաւանակ քերովբէ և տղայք երրայեցւոց բարեբանեն . օրհնութիւն Արդ-
 ւոյ 'Ռաւթի . օրհնեալ եկ' :
 Այսօր զուարճացան տիեզերք գալստեամբ Աստուածորդւոյն՝ Նորուսաղէմ . և գո-
 չէին հնչմամբ երգով . օրհնեալ եկեալ անուամբ տեառն :
 —Է—Դէ—Ար 'ի քրովբէական աթոռ ընդ Հօր նստէիր Ռանդ Աստուած . այսօր
 խոնարհութեամբ նստար մարմնով նոր յաւանակի , զքեզ բարեբանեմք Աստուած
 հարցն մերոց :
 Ար 'ի Արովբէիցն սրբասաց ձայնիւ անդադար օրհնաբանիս . այսօր 'ի դասուց եր-
 րայեցւոց Արդի 'Ռաւթի փառաբանեցար . զքեզ բա' :
 Ար 'ի հրակերպիցն երգաբանեալ հնչմամբ 'ի բարձունս օրհնաբանիս . այսօր 'ի ծե-
 րոց և 'ի տղայոց գովեցար ուսաննա երգով . զքեզ բա' :
 —Է—Օտէր օրհնեցէք բարձր արարէք զնա յաւիտեան :
 Այսօր զգալուստ փրկչին մերոյ ցնծութեամբ տօնէ նոր Նորուսաղէմ . Ժողովուրդք
 որք 'ի հեթանոսաց . բարձր ա' :
 Այսօր ընդ մանկանց երրայեցւոց զհին աւուրցն եկեալ նոր արքայ 'ի Սիոն . ման-
 կունք սուրբ Նկեղեցւոյ բարձր ա' :
 Այսօր ընդ ծերոցն օրհնաբանից . ուրախութեամբ բարեբանեցէք զանմահ թագա-
 ւորն եկեալ . քահանայք հոգեւոր երգով . բարձր ա' :
 Անսկիզբն Ռանն Հօր որ 'ի վերայ Քերովբէիցն հանդի . այսօր 'ի վերայ յաւանա-
 կի նորոյ նստեալ . օրհնեալ արքայ եկեալ անյաղթելի թագաւոր :
 Հառաջ քան զյաւիտեանս Արդին որ 'ի վերայ քառակերպիցն բազմի . այսօր 'ի ծե-
 րոց և 'ի տղայոց փառատրեցաւ . օրհն' :
 Նկայք նոր Ժողովուրդք ընդ անմարմնոցն դասս բազմութեան . զոս հնչմամբ
 երգով քաղցր ձայնիւ փառատրեսցուք օրհն' :
 —Է—Ուրախ լեր Նկեղեցի սուրբ , 'ի գալստեան սուրբ Սիածնին . ուրախ լեր և
 ցնծա հանդերձ ամենայն սրբովք :
 Խնդա յոյժ դուստր վերին Սիովնի . ահա թագաւոր քո գայ նստեալ 'ի յաւանակի
 նորոյ . արդարեւ փրկիչ փրկէ և կեցուցանէ :
 Օուարճացիր և բերկրեա Ժողովուրդ Աստուծոյ . մատո զոտոս ծաղկեալս հաւա-
 տով և ասա . օրհնեալ որ եկիրդ թագաւոր տիեզերաց :
 Օ՛Քրիստոս թագաւորն որ էն 'ի յաթոռ փառաց . տեսաք 'ի յերկրի նստեալ 'ի նոր
 յաւանակի :
 Ընդ առաջ ելեալ արքային դասք երրայեցւոց . ծերքն ոստովք ձիթենեօք և տը-
 ղայքն արմաւենեօք :
 Սիաբանական ձայնիւ գոչէին երգ նոր . բարեբանելով զանմահ թագաւորն :
 —Է—Այսօր ընդ հրակերպեան դասույն օրհնաբանէին ծերքն ոստովք և տը-

ղայքն արմաւենեօք . ովսաննա օրհնեալ եկեալ 'ի յանուն տեառն :
Օ, որ Սերուբէքն ծածկաբար ընդունիլ ոչ բաւէին . 'ի վերայ յաւանակի նորոյ
նստեալ բարեբանեցաւ 'ի տղայոց . ովսան" :
Եւ յսօր ընդ ծերոց և ընդ տղայոց օրհնաբանութեանցն վեր երգեմք . նորոյ ար-
քայիդ եկեալ յԱրուսաղէմ . ովսան" :
() օրհնեալ եկեալ անուամբ տեառն . օրհնեալ որ գալոցդ ես :

ՆՈՅՆ ԾԱՆԿԱԶԱՐԴԻ

— ԳՅ — Թադաւոր գոլով քո յաշխարհ , մտեր 'ի քաղաքն Արուսաղէմ , նրս-
տեալ 'ի վերայ հողեղէն նոր յաւանակի . կուշի զհեթանոսս յերկրպագութիւն :
Պերքն ոստովք ձիթենեօք , և տղայքն ոստովք արմաւենեօք , և երամ երամ
դասուքն աղաղակէին . ովսաննա օրհնեալ եկեալ 'ի յանունն տեառն :
Յնծացաւ սուրբ Սիոն , բերկրեցան սուրբ Ակեղեցիք . և խնդութեամբ բազմաւ
ելին ընդ առաջ . օրհնէին զգալուստ քո փրկիչ յաշխարհ :
Յորժամ եկն Յիսուս , յԱրուսաղէմ 'ի քաղաքն , ընդ առաջ ելին ծերքն ոս-
տովք ձիթենեօք , և զԱստուածորդին փառաւորէին :
Ի լեռնէ ձիթենեաց տարածանէին մանկունքն զհանդերձս իւրեանց . և ոստս 'ի
ծառոց բերեալ մատուցանէին Աստուածորդւոյն սուրբ թագաւորին :
Ոստովք և տերեւեալ ձիթենեօք երրայեցւոց մանկունքն օրհնէին . ուրախ լեր
Արուսաղէմ քաղաք . և ցնծա Սիոն մայր Ակեղեցի :
Օգալուստ քո Քրիստոս այսօր յԱրուսաղէմ նոր Ակեղեցի սուրբ յաղթական
երգով բարեբանեմք . օրհնեալ եկեալ անուամբ տեառն :
Որ վասն մերոյ փրկութեան յաւանակի նստիլ յանձն առեր , ընդ մանկունսն բա-
րեբանեմք . օրհն" :
Թադաւոր երկնաւոր զԱկեղեցի քո անշարժ պահեա , զերկրպագուս անուանդ
քում պահեա 'ի խաղաղութեան :
Ի յարութեան յաւուր գալստեան փրկչին , տարածանէին մանկունքն զհանդերձս ,
և անդադար ձայնիւ օրհնէին , օրհնեալ եկեալ անուամբ տեառն :
Ոստս 'ի ծառոց բերեալ մատուցանէին Աստուածորդւոյն առ ճանապարհուն .
և ան" :
Ի ծերոց ըղնեալ օրհնութիւն , և 'ի տղայոց փառաբանութիւն . և ան" :

Կ Ե Ն ՈՒՆ

ԱԻԱԳ ԵՐԿՈՒՇԱԲԱԹԻՆ

— «հ—բ» — Լնեղն 'ի Հօրէ ծնեալ Որդի յանէից գոյացոյց զեղեալքս, զերկնային և զերկրաւորս էութիւն. արարածք ամենայն տուք փառս արարչին արարածոց :

Պատկեր աներևոյթ փառացն Հօր 'ի պատկեր բարերարութեան իւրոյ, արար զմարդկային բնութիւնս. արարածք ամէ՛ն :

Լոյսն 'ի Հօրէ լուսոյ ծագեալ լուսափայլ զարդարեաց զԼ. դամ. 'ի դրախտին եւ դեալ անմահ տնկոցն երկրագործ. արարածք :

Եկայք որդիք մարդկան այսօր ողբասցուք զՀօրն զվտանգ. որ մերկացաւ մեղօք զփառս արարչին, և զգեցաւ զթզենւոյն ծածկոյթ փոխանակ անճառ լուսոյն :

Վուրցէք զՈրդին Լստուծոյ այսօր ցնծութեամբ որդիք Լ. դամայ, որ եկն 'ի խնդիր եղծեալ պատկերին, և գտեալ նորոգեաց 'ի փառս առաջին պատմութեանին :

Վոր նորոգող բնութեան մերոյ իփօռս, որ 'ի խորհուրդ հնութեան մարդոյն զանպտուղն այսօր չորացուցեր զթզենին. և զմեզ 'ի հնացեալ մեղաց նորոգեալ 'ի կեանս անմահ :

— «հ—Որ արարիչդ ես յաւիտենից, և ստեղծեր զարարածս ամենայն յոշնէ, զքեզ օրհնեմք Լստուած հարցն մերոց :

Որ թագաւորդ ես թագաւորաց, և շնորհես բանաւոր կենդանի մարդ 'ի հողոյ. զքեզ՝ :

Որ ապաւենդ ես մոլորելոյ, և խնամես զյուսացեալքս 'ի քեզ քո աւօջուութեամբդ. զքեզ՝ :

— «հ—Օտէր օրհնեցէք և բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

()Օրհնեցէք : Օթագաւորն և զԼստուածն որ նմա միայնոյ վայելէ՝ օրհնութիւն. և բարձր :

()Օրհնեսցէ : Օ՛ի ծանոց մեզ սքանչելի խորհուրդ սուրբ Արրորդութեանն և զմի Լստուածութեանն Վրիստոս. և բարձր՝ :

— Լ. ամենեսեան գթած Վրիստոս թագաւոր խաղաղութեան, զքեզ աղաչեմք միայն մարդասէր :

Որում այսօր փափագեալ ցանկայր հոգւով և մարմնով, մայր որդւովք իւրովք խնդրէր զբարձրագոյն զփառս յերկրին կենդանեաց :

Տուողդ զկեանս անմահ առ քեզ աղաղակեմք և միաբան հայցեմք. շնորհեա և մեզ տէր կալ 'ի յաջմէ քումմէ :

Օ՛ի դու ես տէր յորմէ հայցէր մայրն հաւատով հանդերձ որդւովք սրբեցեալովք. ընդ աջմէ քո զփառս և յահեկէ. ընդ որս և մեք աղաչեմք զի դաւեանցես ընդ սուրբս քո :

Եւ յլ գու բարձրեալ փրկիչ որ վասն մեր խոնարհեցար, արժանի արա զմեզ ըմպել զբաժակ պատուիրանի կենաց քոց տէր. որով կացցուք յաջմէ քուամէ 'ի հանդերձեալ քում գալստեանն:

Եւ լէլուիա. ալ լէլուիա. ալ լէլուիա:

Եւ յսօր ընդ զօրս երկնից համաձայնեալ, միաբանական ձայնիւ երգեմք ասելով. ա'.

Երկրաւորքս ընդ երկնայինսն, հողեղէնքս ընդ հրեղէնսն, միաբանական ձայ'.

— Գ— Որ յանէից գոյացուցեր զքո զարարածս 'ի սկզբանէ. 'ի պատկեր Եւստուածութեանդ քո ստեղծեր մարդ 'ի հողոյ, ժառանգել նմա զանպատում զկեանսն:

Իսկ պատրանօք բանսարկուին 'ի դրախտէն արտաքս անկեալ 'ի յաւէժ կենդանութեանն մահառիթ պտղով մեռեալ, մերկացաւ զփառս անստուեր լուսոյն:

Եւ յլ գու փրկիչ բարերար որ մաշմեացար 'ի սուրբ կուսէն, և հեղմամբ արեանդ քո բարձեր զյանցանս նախաստեղծին, փրկելով զմեզ յանիծից նորա:

Որ ըստ պարտեաց նախահօրն յանձն առին յօժարութեամբ, ըմպել զբաժակ չարչարանաց ընդ քեզ որդիքն Օւրբութեայ, շնորհեա մեզ տէր զբաժակ քո փրկութեան:

Ի միւսանգամ քո գալստեանն յորժամ գաս դատել զերկիր, ընդ նոսին դասաւորեա զմեզ 'ի փառս յաջակողմեանն, որով հանցուք քեզ զօրհնութիւն յանսպառ յաւիտենին:

ԱՒԱԳ ԵՐԵՔԸԱԲԱԹԻՆ

— Գ— Եւ— Իմաստուն կուսանքն պատրաստեալ իւղ լապտերաց, ելին ընդ առաջ երկնաւոր փեսային վառեալ լապտերօք:

Իսկ յիմարաց կուսիցն ունայնացեալք 'ի յիւղոյ, անպատրաստ դտան դալստեան փեսային շիջեալ լապտերօք:

Սլան որոյ և մեք պատրաստեսցուք իւղ հողեւոր, զի մտցուք 'ի յառադաստ անմահ փեսային վառեալ լապ'.

Յորժամ յերկնից փառօք գաս Քրիստոս նստիս յաթոռ դատողական. և բաժանես զազգս ամենայն, յաջակողմեանն քում դասեա զմեզ ընդ օդեացն:

Յորժամ զտաղանդ պատուիրանին պահանջեսցես 'ի ծառայիցն, ընդ կրկնաշահ քանքարացն. արժանացո զմեզ Քրիստոս ուրախութեամբ քո յերկինս:

Յորժամ կոչես զհրաւիրեալսն 'ի սկզբանէ աշխարհի, ժառանգել զպատրաստեալն, շնորհեա մեզ ընդ նոսին զարքայութիւն քո Քրիստոս:

— Գ— Եւ— Որ սքանչելիդ ես 'ի բարձունս տէր, և ահաւոր 'ի մէջ երկրի անուն քո սուրբ. օրհնեալ ես Եւստուած հարցն մերոց:

Որ զհաւատացեալսն 'ի քեզ պահեալ զչարսն պատժեալ. գործակցօք ջրովք սուղմամբ յանդունդս. օրհն'.

Որ հաստատեցեր ազգի մարդկան հրով փորձիլ 'ի յերկրորդումն. պահեա անարատ զքո փրկեալս. օրհն'.

— 4 — Օտէր օրհնեցէք և բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

() օրհնեցէք . Օթագաւորն յաւիտենից Վրիստոս , որ եկն և փրկեաց զամենայն արարածս . և'' :

() օրհնեցէք . Ար արար գալստեամբն իւրով զփրկութիւն որդւոց մարդկան . և'' :

Նոր արարածք պատուեալք 'ի հրեշտակաց զերծեալք 'ի խաւարէ առ լոյսն . և'' :

— (Թագաւոր փառաց քեզ սպասեցուք պատրաստեալք արթնութեամբ ընդառաջել որ գաս 'ի դատել զերկիր :

Լնաղօտ վառեալ լապտերք հաւատոյ ընդ դասս իմաստուն կուսանացն , մտանել 'ի յառագաստ ընդ երկնաւոր փեսային :

Թութասցուք կանխեալ յառաջ քան զձայն Լստուածային բարբառոյն . զի մի մնասցուք արտաքս ըստ շիջման հինգ կուսանացն :

Ար նստիս 'ի Վրովբէս Լստուած Բանդ , այսօր վասն մեր խոնարհութեամբ նրստար 'ի լերինն ձիթենեաց , օրհնեմք զքեզ անդադար երդով :

Ար համագոյդ ես խորհրդոցդ հայրենի . աշակերտաց քոց ծանուցեր զխորհուրդքո գալստեանն . օրհն'' :

Ար ամենայնց ես արարիչ և ստեղծիչ կենդանութեան , այսօր զծածկեալ խորհուրդ Երրորդութեանն յայտնեցեր Եկեղեցւոյ սրբոյ քո . օրհն'' :

— 43 — Լհաւոր ես թագաւոր քրովբէական ձայնիւ օրհնեալ , 'ի յերկինս 'ի յերկրի և յամենայն ժամանակի :

Լհաւոր ես թագաւոր որ նորոգես զքո զարարածս , հաստատես 'ի հաւատս 'ի գիտութիւն ճշմարտութեան :

Լուսաւորեա զմեզ Վրիստոս 'ի միւսանդամ քո գալստեանն . յորժամ ծագիս 'ի յերկնից և նորոգես զքո զարարածս :

— 44 — 45 — Ընորհեա մեզ տէր արթնութիւն ընդ իմաստուն կուսանացն . և զհոգւոց մերոց լապտերս պայծառացո :

Երկնչիմք 'ի քէն տէր զարհուրեալք 'ի պատասխանւոյն՝ զամենն ասելով եթէ ոչ գիտեմ զձեզ :

Յորժամ դաս փառօք Զօր դատել զտիեզերս ամենայն , շնորհեա և մեզ տէր կալ 'ի յաջմէ քումմէ :

Բացցի մեզ դուռն ողորմութեան երկնաւոր փեսային . և մտցուք 'ի յառագաստ ընդ իմաստուն կուսանսն :

Սամանեցուք ընդ առաջ փեսային , և մտցուք 'ի յառագաստ նորա . զի մի մնասցուք արտաքս որպէս զյիմար կուսանսն :

Պայծառացին լապտերք հոգւոց մերոց , և բազմեցուցես զմեզ ընդ հրաւիրեալսն 'ի կոչումն արքայութեանն երկնից :

ԱՒԱԳ ԶՈՐԵՔԱՒԱԹԻՆ

— 46 — 47 — Ար յաթոռ փառաց բազմեալ ընդ Զօր անսկզբնակից Բանդ , այսօր բազմիլ ընդ հողեղէնսն յանձն առեր . օրհնեմք զեկեալդ 'ի փրկութիւն աշխարհի :

Ար զանձառ Աստուածութեամբդ օծեալ զքո ծառայական կերպ . այսօր հաճեցար օծանիլ իւղով 'ի մեղաւորաց . օրհն' :

Ար կենարար թաղման քո գուշակ զիւղոյն ծանուցեր զօծումն . այսօր յուգային յայտնեցաւ խորհուրդ արծաթսիրութեան . օրհն' :

Ար խորհրդեամբ ընդ Հօր և Հոգւոյն , արար 'ի պատկեր իւր զմարդն առաջին . այսօր որդիք մարդկան ժողովեալ խորհին մատնել 'ի մահ զԱրդին Աստուծոյ :

Յուդա սիրոյն աշակերտ , փոխանակեաց զատելութիւն առ վարդապետին . մատնելով քահանայիցն ընդ երեսուն արծաթոյ :

Ար զամենայն տնօրինաբար կամաւ յանձն առեր փրկիչ ընդ մեղաւորաց , վասն անձառ խոնարհութեանդ քո և մեզ ողորմեա :

— Կ — Ե — Ար խորհրդոց ես տէր Աստուած անմահ , զծածկեալ խորհուրդ չարին սպականեալ վանեա . զքեզ օրհնեմք Աստուած հարցն մերոց :

Ար զնախնւոյն Աբրահամու զհանդէս , խորագոյնս ծանուցեր աւետեօք որդւոյն պատուեալ . զքեզ :

Ար շնորհես ծածկելոց յայտնի գող , յուդաս արծաթոյ զանհասանելիդ մատնէր , զքեզ :

— Զ — Օտէր օրհնեցէք և բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Օքնակեալն 'ի վերին զօրսն ծածկապէս խորհուրդ . քահանայքն հոլոնեալ վաճառէին զԱստուած . և :

Ար վասն մեր համբերեաց բանսարկուին , կամաւ վաճառի Աստուած Ռանն . և :

Օքէն խորհեցան 'ի չարութիւն Աստուած յաւիտենից , որ բանիւ զարարածս խորհրդով հիմնեցուցեր :

Օքեզ որ արարիչդ ես մեծութեան արծաթոյ վաճառէին , յանձն առեր զամենայն համբերելով վասն մեր :

Օքեզ որ թագաւորդ թագաւորաց 'ի ծառայէ դատապարտեալ , զի զմեզ փրկեսցես 'ի յանիծիցն Ադամայ :

Այսօր եկեալ կամաւ փրկիչն առ 'ի մատնիլ , յանօրէն ժողովրդէն . վասն փրկութեան հեթանոսաց :

Այսօր մատնի Ռանն 'ի բանաւոր հօտէ , և յառաջնոց դատապարտի յանօրինաց ժողովրդէն , վաս :

Այսօր հողն զտէրն դատապարտէ , և արծաթոյ վաճառի արարիչն արարածոց . վասն փրկ' :

— ԿԵ — Ար սքանչելիք այսօր տեսանեմք յաշխարհի 'ի մէջ հողեղինաց . արարածք արարչին սպանութեան խորհին զխորհուրդ :

Ար բանիւն իւրով զերկինս և զերկիրս հաստատեաց յոչնչէ դոյացուցեալ , վաճառի այսօր դիւրագին ընդ երեսուն արծաթոյ :

Ալ յուդաս արտասուելի երկնաւոր վարդապետին սպանութեան խորհի զխորհուրդ մատնելով անօրինաց զի խաչեսցի 'ի մէջ երկրի :

ԱՒԱԳ ՀԻՆԳՇԱԲԱԹԻ

— 43 — Ա երաճգողն երկնից մշտնջենաւոր Հօր Որդին, ներդործեալ իմովս 'ի վեր քան զհրաշս. ծառայի առեալ զկերպ անկողոպտելի Աստուածութեամբն, Բանին զմաքրեցելոցն ջրով զոտս լուանայ, զի զխոնարհութիւն 'ի նոսա տպաւորեացէ. Արորդութեանն գոլ օթեման:

Աղբիւր լուսոյ և ճառագայթ անշիջանելի լոյս, որ լուանալ յանձն առեր զոտս աշակերտացն, մաքրեա 'ի մէջ զմէզ խաւարին խորհրդոյ, և լուսաւորեա զմեզ: Որ քաւիչ զայս նոր ուխտ ցուցեր յետ առաջնոյ քո. մահացելոցս 'ի ճաշակմանէ նախահօրն. մաքրեա 'ի':

Որ եսդ 'ի յերկինս և 'ի վերայ երկրի, այսօր յանձն առեր լուանալ զոտս աշակերտացն, և զիս լուա Քրիստոս 'ի մեղաց իմոց:

Որ բարեբանիս յիմանալի զուարթնոցն, հաճեցար մարմնով պատարագիլ. արա և զիս արժանի Աստուածային շնորհիդ:

Որ աթոռ Քերովբէ 'ի վերնատունն ըազմեցար, կենարար բաժակաւն զմեզ փրկեցեր. փրկեա և զիս յաւիտենից 'ի հրոյն:

Քրիստոս Աստուած, որ վասն մեր խոնարհեցար, 'ի կամաւոր չարչարանս. լուացեր զոտս աշակերտացն այսօր 'ի սուրբ վերնատունն. աղաչեմք փրկիչ ողորմեա:

Որ կազմեցեր սեղան խորհրդոյ, և արբուցեր յանմահական բաժակէն սրբոց քոց առաքելոցն այսօր 'ի սուրբ վերնատունն. աղա':

Մաքրեա զմիտս և զխորհուրդս, զի և մեք հաղորդեսցուք սրբութեամբ, ընդ սրբոց քոց առա':

Որ վասն մեր յերկրի երևեալ, զամենայն կատարեցեր ըստ օրինացն, այսօր կատարումն ստուերական տօնիցն. Որդի Աստուծոյ ողորմեա:

Մարդ ճշմարիտ և Վառն անարատ, որ դատապարտեցեր զմեզս 'ի մարմնի. այսօր խոնարհեցար 'ի լուանալ զոտս աշակերտացն. Որդի Աստուծոյ ող':

Բան Հօր և քահանայապետ ճշմարիտ, որ զաշխարհակեցոյց զՄարմին և զԱրիւնդ քո բաշխեցեր յառաքեալսն. այսօր հաղորդին հողեղէնք Աստուածային խորհրդոյդ. Որդի Աստուծոյ ող':

Յորմէ սարսեալ Սերովբէքն ոչ իշխէին նայել, այսօր 'ի ծառայի կերպարանս եղեալ նախահաւիտեան Բանն, օրհնեցէք զնա հոգեւոր երգով:

Որ զստուերակերպն այսօր ճշմարտապէս կատարեաց, լուանալով զոտս աշակերտացն 'ի պատրանաց թշնամւոյն. օրհնեա':

Այսօր վերստին նորոգեցաք 'ի յանիծից նախահօրն, ճաշակելով զՄարմին և զԱրիւն Որդւոյն Աստուծոյ. օրհնեցէք զնա հոգեւոր երգով:

— 44 — Այսդ 'ի Հայրական ծոցոյ ծագեալ հալածելով զխաւար մեղաց, կենարարդ յայտնեցեր այսօր զխորհուրդ ընտրեալ քո աշակերտացն. օրհնեալ եկեալդ 'ի փրկութիւն մեզ Աստուած հարցն մերոց:

Քոր օրհնեն դապ լուսեղէնք, զոտս տաժանեալս լուացեր զանիծիցն մերկացեալ

ի մէնջ ծածկոյթ զգեստ ծառայի սփածար , օրհնեալ եկ” :

Ապականութեան աղբիւր զկենարարդ բաշխեցեր զԱ՛րմինդ քո , նորոգելով ըզմահացեալսն յանցանօք ի պատրանաց թշնամւոյն . օրհնեալ եկ” :

— 4 — Եւքէք : Ղառազայթ փառաց Հօր և պատկեր բարերարութեան , որ զգեցաւն այսօր զգեստ ծառայական կերպի , զնա ամենայն աղինք օրհնեցէք հոգևոր երգով :

Որ անձառ խոնարհութեամբ ի մաքրումն ոտից աշակերտացն զմարդկային ազգի դընացս ուղղեաց ի յերկինս . զնա” :

Որ բաշխմամբ կենդանարար խորհրդոյ անապական ճաշակմամբն հրաւիրեաց զմեզ յերկնից յարքայութիւնն . զնա” :

— 43 — Արկողդ զլոյս որպէս զօթոց , այսօր անձառ խոնարհութեամբ ի վերնատունն խորհրդոյ . զգեստ ծառայի սփածանիւ յանձն առեր , օրհնեմք զեկեալդ ի կամաւոր չարչարանս” :

Որում երկրպագեն դասք հրեշտակաց . խոնարհեցար ի լուանալ զոտս հողեղէնս , բժշկել սօքօք զգարչապարս նախահօրն . բժշկեա զհոգւոյ իմոյ զհիւանդութիւն :

Որ ի խորհուրդս փրկականս Աշկեղեցւոյ . բաշխեցեր աշակերտացն զԱ՛րմինդ քո , նորոգելով զմահացեալսն ի ճաշակմանէ . հաղորդս այսմ ընկալ զմեզ միայն մարդասէր :

Որ անսկիզբն յէութեանդ ես Աստուած , այսօր զգեցար զգեստ հողեղէն ծառայի , ծածկելով զմերկութիւն նախահօրն . օրհնեալ եկեալդ ի փրկութիւն ազգի մարդկան” :

Որ վեր օրհնիս ի հրեղէն Վերովբէից , այսօր եկիր կամաւ ի վերնատունն խորհրդոյ լուացեր զաշակերտսն յօրինակ վասն մեր . օրհնեալ եկ” :

Որ յաթոռ փառաց նստիս ընդ Հօր , այսօր բազմիւ ընդ աշակերտսն յանձն առեր , բաշխելով զԱ՛րմին և զԱրիւն քո սուրբ . օրհնեալ եկ” :

— 44 — Եւ— Այսօր կանգնեցաւ աւազան մկրտութեան ի թողութիւն մեղաց մերոց , Այսօր տէրն մեր լուանայր զոտս աշակերտացն և պատուիրէր զայս ասելով :

Այի ոմն ի ձէնջ եղբարք , մատնելոց է զիս ի մահ և որոշի յաշակերտացդ :

Չայն լուեալ Պետրոսի ակնարկէր առ Յովհաննէս հարցանել թէ ով իցէ :

Բանն զոր ասաց Յիսուս , տրտմեցոյց զիւր զաշակերտսն և խռովեցանամենեքեան :

ԱՒԱԳ ՈՒՐԲԱԹԻՆ

— 45 — Եւ— Այսօր ի կատարումն Աստուածային ընթրեաց նոր ուխտի ճշմարտութեան քո , ի վերնատունն խորհրդոյ տարամերժեալ Յուդաս ի հօտէն փոքու , ուստի և դու Վառն Աստուծոյ դիմեալ կամաւ ի մահ խաչի առ ի բառնալ զմեզս աշխարհի . վասնորոյ խնայեա ի մեզ Վրիստոս կամաւոր քո չարչարանօք :

Այսօր որ ի հրեղէն զօրաց երկնից միշտ փառաբանեալ երկրպագիս Բանդ , աղօթէիր առ Հայր մարմնով ընկալեալ ընդ Հօր դքս վասն իմ զպաղատանս . ուստի

կամաւ կրկնով զերկուդ 'ի հրեշտակաց զօրանայիր զօրացուցիչդ երկնաւորաց և երկրաւորաց . վասնորոյ :

Այսոր յառաջ նշանակեալ հրամանն քո կատարիւր յաշակերտաց դասն . քանզի ըզհովիւդ քաջ հարեալ ցրուեցաւ հօտն ըստ մարգարէին . որ և կապեցար անկապելիդ , 'ի Յաննայէ և 'ի Այլիափայ դատապարտեալ , 'ի ծառայէ ապտակեցար և նախատանաց թուք կերպարանդ Հօր ընկալար . վասնորոյ :

Այսոր զվէմն հաւատոյ շարժեալ փորձողին խաբէութեան մարտ , առ 'ի քէն թողացուցեալ զմարդկային տկարութիւնս յանդիմանելով , և առ յոյս դարձի մեղաւորաց . որ դառնապէս արտասուելովն ընկալաւ 'ի քէն երկւք հարցմամբ սիրոյն զերից ուրացութեանցն զբժշկութիւն . ընդ նմին բժշկեա զմեզ Քրիստոս և շնորհեա մեզ արտասուս ապաշխարութեան :

Այսոր զոր յերկնային լուսեղինացն ահիւ պատուեալ Ռանդ Աստուած , նսեմացեալ դասք երրայեցւոցն , զիմանալի լոյսդ 'ի գիշերին ջահիւք և սուսերօք եկեալ ըմբռնել զանբոբոնելիդ . վասնորոյ երկրպագեմք անճառելի քո խոնարհութեանդ :

Այսոր զոր Սերովբէքն ծածկէին զդէմս յահէ փառաց Աստուածութեանդ , իսկ կորստեան որդին յուդաս , 'ի համբոյր մերձեալ նենգութեամբ , նշանակ և առիթ մահու անմահիդ . վասնորոյ :

Այսոր ընդ գերագոյն տնօրէնութիւնդ քո Որդի Աստուծոյ , հոյլք անմարմնոցն հրաբուն սեռիցն պակուցեալ զարմանային , տեսանելով զանտեսանելիդ մատնեալ կամաւ 'ի ձեռս մեղաւորաց . վասնորոյ :

Այսոր բարեկամք և մերձաւորք քո հեռի եղեն 'ի քէն Քրիստոս , օտարացան և եղբարք քո , և ցուլք գէրք պաշարեցին որք 'ի դպրաց և 'ի փարիսեցւոց . և շուրջ եղեն շունք բազումք զինուորք Պիղատոսի և Հերովդէի . վասն :

— Է) — Արժաթսիրութեամբն մոլեալ յուդա՝ զիւր զմեծ զվարդապետն ընդ երեսուն արծաթոյ հրէիցն մատնէր :

Ընդ որում ես համբուրեցից ասէ՝ զնա կալարուք . ով համբոյր նենգութեան նշան և առիթ մահու :

Սերկացաւ յինքենէ զԱստուածային սուրբ Հոգին , և զգեցաւ զսատանայ որպէս զհանդերձ արկաւ զիւրեաւ :

Ի գիշերին յորում մատնէր փրկիչն մեր 'ի մահ խաչի , եւ 'ի լեռն ձիթենեաց , աղօթելով զայս ասէր , Հայր անցո յինէն զբաժակս :

Իսկ անօրէն աշակերտին թողեալ զգութ սիրոյ նորա , և փութայր առ քահանայսն . ասէր ինձ զինչ կամիք տալ զի մատնեցից զվարդապետն :

Ժողովեալ հրէիցն կշռեցին արծաթ բազում , առեալ տարան առ Պիղատոս . ասեն 'ի խաչ հան 'ի խաչ . զի հայհոյիչ է օրինաց :

— Դ — Է) — Իջեր յերկնից անսկիզբն Որդի . 'ի հողեղէն 'ի բնութենէ մարդկան ըզշարքարանս յանձն առեր . օրհնեմք զքեզ որ էիր յառաջ քան զամենայն յաւիտեան :

Այս ասացեր բանիւ լինել ամենայն երկրի . 'ի յերկրի յատենի կացեալ տեսանէին արարածք . օրհն' :

Եւ որմէ դողան զուարթունք երկնից , այսօր եկիր կամաւ 'ի խաչ գեղարդեամբն խոցեցար . օրհն' :

— Գ — Օտէր օրհնեցէք , բարձր արարէք յաւիտեան :

Եւ զինաւորն գեղարդեամբն յարձակեալ խոցեաց զկող կենարարն . բարձր' :

Աստի աղբիւր կենդանարար բղխեալ , լուաց զտիեզերս 'ի մեղաց . բարձր' :

— Եկեալ 'ի փրկութիւն աղցի մարդկան , 'ի ծառայէ յանձն առնու մատնիլ 'ի դատաստան , համբերելով վասն զմեզ կեցուցանել :

Մատնեալ Պիղատոսի որսէս մահապարտ , 'ի յԱննայէ և 'ի Վայիափայ դատու պարտեալ . համ' :

Կացեալ 'ի յատենի երկրորդ Ադամ , վասն առաջինն Ադամայ պարտեացն թողու թեան . համ' :

Ալ սքանչելի և տեսիլ տհաւոր . զարարիչն երկնի և երկրի , այսօր տեսաք 'ի խաչի : Տեսեալ զտէրն 'ի խաչին , խաւարեցաւ արեգիկն , և վարագոյր տաճարին ցելոյր վերուստ մինչ 'ի վայր :

Անարգաւար խաչեցաւ տէրն 'ի մէջ 'ի յանօրինաց . զի լցցի գիրն որ ասէ . թէ ընդ անօրէնս համարեցաւ :

— Բ — Ար թագաւորդ ես թագաւորաց Վրիստոս 'ի ծառայէ դատապարտեալ համբերելով վասն մեր . երկայնամիտ տէր քեզ փառք :

Ար կամաւոր խաչիւդ քո Վրիստոս . և սուրբ Արեանդ քո հեղմամբ . կեցուցանել զմեզ կամեցար . եր' :

Ար մարդասիրապէս վասն ամենեցուն ամենայնի համբերեցեր , և 'ի մահու զմահ կոխեցեր . եր' :

— Գ — Եւ 'ի կայք հաւատացեալք երկրպագեսցուք սուրբ Արրորդութեանն . լոյսն որ ընդ Հօր է յէութեան , 'ի քահանայից դատապարտեալ եկեալ 'ի խաչ ելանել , անմահ թագաւորն :

Օր երկինք ոչ բաւէին տանիլ , զփայտ պատուհասի ուսով բարձեալ , և եկեալ 'ի տեղի կառափման 'ի խաչ ելանել . ան' :

Հիացեալ պետութեանց երկնից , ընդ թաղումն տեսան 'ի նոր դերեզմանի . քանզի որ անմահն է յէութեան . վասն արարածոց փրկութեան զմահ ճաշակեաց . ան' :

ՅԱՂԱԳՍ ԱԻԵՏԱՐԱՆԱՅՆ ԱԻԱԳ ՈՒՐԲԱԹՈՒ ԳԻՇԵՐԻՆ

— Դ — Այսօր անճառ լուսոյն ծագումն 'ի փրկութեան մեր կատարումն . խոնարհի 'ի վերնատունն 'ի ստուերական տօնից լրումն . նախ քան զլնթրիսն խորհրդոյ սփածաւ զենջակ արկօղն լուսոյ . և ջուր առեալ ծառայարար զոտս լուանայր զաշակերտացն :

Իննին Հօր փառաց լուսոյ Պետրոս մերձիլ յոտս ոչ ներէր . այնմ ձեռաց որոյ

Են գործք երկնից երկինք և երկրաւորք . որով կուրաց աչք բացան խուլք և հա-
մբք արձակեցան . որ վերածեալ զինքն 'ի ծովին սաստեաց ալեացն և լուեցին :
Վլխոյն ընտրեալ հօտին փոքու սաստէր զխորհուրդն ոչ զիտելոյ . որով դառնայր
և հնազանդէր զոտս և գլուխս մաքրել մաղթէր . զլխոյս ասէ չէ ինչ պիտոյ լու-
ացումն ջրոյ զի լուացեալ է . ոտիցդ պէտք են մաքրութեան յօղիլ 'ի գլուխս
սրբութեամբ :

Վասուց իւրոց աշակերտաց զոր նախ քանիւ վարդապետեաց . այսօր գործով ըզ-
ծայրագոյնն եցոյց յինքեան զխոնարհութիւն . սպասաւորեալ հողեղինաց այն որ
անտեսն է հրեղինաց . տարեալ պաշտօն իւր ծառայիցն այն որ պաշտին 'ի Արութեից
Աթէ տէրս ասէ էից և վարդապետս բոլորից . զաշակերտացդ և զծառայից զոտս
լուացի 'ի հնոյ աղտից . միմեանց և դուք համարնութեամբ ցուցէք զնոյն խոնար-
հութիւն . բարձրացելոյն 'ի կործանումն և անկելոյ ընութեանդ կանգնումն :

Օր մաքրեցեր յաւազանին մաքուր ձեռք զոտս նոցին . և ուսուցեր խոնարհու-
թեամբ յաղթող լինել չար հպարտին . և զիմ լուա զտիղմն մեղաց վասն փոքու
սրբոյ գնդին . և զգնացս ուղղեա զոտին խոնարհութեամբ ելիւք յերկինս :

— Այլից զօրէնսն Սուլէսի զոր խօսեցաւ 'ի Սինայի . եկեր զգառն օրինակին և ըզ-
բաղարձն ընդ եղեգին . զհինն 'ի նորս փոխելով զստուերն 'ի լոյս ճշմարտելով .
փոխան դառնին ինքն գոլով Վառն Աստուծոյ նուիրելով :

Ինդ բաղարջին հաց անխմոր ետ զՍարմինն իւր զերկնաւոր . զկուսածինն ան-
սերմնաւոր զանապականն և զհոգեւոր . ընդ ոչխարին արեւնն ուխտին ետ մեզ
զԱրիւնն իւր ուխտ կրկին . և եղեգան դառնագունին փոխան զվարս Աստուա-
ծային :

Թագաւորն արարածոց զհացն կենաց ետ քաղցելոց . և զբաժակն ուրախարար
որք յԱդամայ տրտմեցելոց . այս նոր ուխտ է իմոյ Արեւն փոխան հնոյ ուխտին
արեանց . զոր յիշատակ իմ առնիցէք մինչև եկից ես միւսանդամ :

Ժողովեալքս 'ի քէն հայցելիք ընդ ժողովեալ մետասանին . որ զկենարարի քո
Սարմին բաշխեալ ետուր ընդ բաժակին . շնորհեա և մեզ տէր ընդ նոսին հա-
ղորդ լինել քում սեղանին . կենաց հացիդ յոր փափագիմք և ըմպելացդ ում
ծարաւիմք :

Ի յընտրելոց աշակերտացն յուգաս մեկնեալ 'ի սուրբ դառանցն . զբարձող մե-
ղաց զՎառն Աստուծոյ մատնէր 'ի մահ ընդ արծաթոյ . 'ի յընթրիսն հոգեւոր
մերձի ժպիրհն և նենգաւորն . ուտելով ընդ վարդապետն յաճախէ զխարէութիւն .
Լոյսն խօսէր աղերսալի խաւարելոյն վասն դաքձի . մի ոմն 'ի ձէնջ ասէ եղբարք
զիմ մատնելոց է առ 'ի մահ . Պետրոս լուեալ զայն զարհուրէք և ակնարկէր առ
Հովհաննէս . հարցանել թէ ով իցէ դաւաճանող վարդապետին :

— Ինամով սիրոյն յիւր սիրելեացն զտրտմութիւնն փարստեաց . թացեալ պատառ-
տայ յուգայի նշաւակեալ զգողն մատնիչ . զոր առեալ և մերկացաւ յԱստուա-
ծային Հոգւոյն շնորհաց . մատնեցաւ նախաչարին ընդ մատնութեան վարդապետին :

Օայրագոյն լուսոյն զըկեալ խաւարասէրն արտաքս ելեալ . տէրն յայանէր լոյս
եղեղոցն զգայթակղիլն 'ի գիշերի . Պետրոս խօսէր խրախուսելի և կշտամբիւր հա-

ւախօսի . զիւրն յաշխարհէ զփոխիլն ասէր և զդաշուստ Հոգւոյն պատմէր .
 Աեգրոնեան յանկոյս ձերոյ 'ի վերնատունն ել խորհրդոյ . եմուտ պարտէզ ընդ
 պարտիզի եմոյժ զԱդամ յադին գրախտին . մուծցես և զմեզ տէր ընդ նմին
 ուստի հաներ նախ զառաջինն . զի ժառանգել զհայրենին արժանասցուք մեք վե-
 րըստին :

Հոգայր զկրիցն տրտմարար երկւքն եղեալ առանձնարար . փրկել զաշխարհս հո-
 գիս յօժար բայց է բնութիւն մարմնոյս տկար . ոչ ոմն ուժեղ և զօրաւոր և
 ոմն անզօր վտանգաւոր . այլ մի և նոյն գոլ միաւոր կրէր զկիրսն կամաւոր .
 Չայնիւ մաղթէր աղօթական վասն իմ առ Հայր իւր էական . ծունր զնէր խո-
 նարհական որում կրկնի ծունր ամենայն . եթէ փրկիլ մարդկան հնար է առանց
 մահու իմ որ գրեալ է . բաժակ մահուս յինէն անցցէ ոչ իմ կամաւ այլ քոյդ
 տեսցէ :

Ղօղեալ յերկիւղ քրտանց հոսման ոլոռնաձև կայլակ վիժման . 'ի զօրանալ հրեշ-
 տակ մերձեալ զօրինական դիրն լցեալ . զի կատարեալ էառ զբնութիւն Աստ-
 ուածն իւն զմարդկութեան . պարտ էր զերկիւղ և զտրտութիւն յիւրումն կրել
 տնօրէնութիւն :

— Առաջայթ փառաց էին որ ըստ բնութեանս մարդկային . տագնապեցար 'ի գի-
 շերին աղօթեցեր առ Հայր յերկին . ծագեա 'ի մեզ զլոյսդ երկնային և փարա-
 տեա զերկիւղ չարին . մասունք հոգւոց մեր և մարմին յերկիւղ քո սուրբ բե-
 լեռեսցին :

Աերձեալ յուգաս որ մատնելոց հանդերձ դասուն փարիսեցւոց . անկան նման
 ստորանկելոցն որ յաւիտեան չեն կանգնելոց . յուգաս նենգաւ համբուրելով
 առիթ մահու նշան տալով . փոխան սիրոյ զնա մատնելով չար ընդ բարւոյ վճա-
 րելով :

Ջայնժամ առ գութ սիրոյն Պետրոս զծառային անուն մաղքոս . եհատ սուսերբ
 զականջն աջոյ որ ոչ լուաւ տեառն իւրոյ . իսկ տէրն մեր արագապէս յունկն
 մերձեալ բժշկապէս . առողջացոյց Աստուածապէս զոր ոչ տեսին կուրացն հանդէս .
 'Աոր հօտին փոքու ցրուեալ քանզի զհովիւն քաջ հարեալ . Պետրոս միայն զհետ
 երթեալ 'ի յաղջկանէ վիմին շարժեալ . նշանակեալ հաւն խօսէր առ 'ի Պետ-
 րոս տէրն ակնարկէր . զբանն յիշէր դառն արտասուէր 'ի գլորմանէն դարձեալ
 կանգնէր :

Շնորհեալ վիմին եկեղեցւոյ զոր պահեցեր 'ի հոսելոյ . և կանգնեցեր 'ի գլորե-
 լոյ վասն սրտիւն արտասուելոյ . կանգնեա և զիս տէր ընդ նմին 'ի գլորմանէ
 սայթաքողին . տալով աչացս յորդ արտասուս և ջուր նման ծովու գլխոյս :

Ով կամաւ զանկապելին կապեալ զձեռս արձակողին . 'ի յապարանսն տանէին
 կայիափայ և Աննային . ծառայն զերեցն այն ապտակէր յորմէ Վրովբէն թեաս-
 քողէր . թուք արձակեալ պիղծ բերանովն այն որ կուրին լոյս ծագեաց թքովն :

— Չար կապանաց մարդկան լուծիչ որ կապեցար ընդ կապելոյն . զիս արձակեա
 յինքնակապէս մեղաց կապից դժոխայնոյն . որ ընդ մեզօք պարտաւորին կացեր
 անմեղդ 'ի յատենի . յորժամ փառօք դաս Հայրենի մի դատեսցես զիս ընդ նոսին :

Պատկառանք չինն Մ. դամայ որ ձաղեցար վասն նորա . ջնջեա զամօթ մեղաց լըրին որով զերեսս իմ ծածկեցին . որ ներեցեր չար ծառային ածել ձեռք քեզ ապտակին . չար ուժգնակի զդէմս չարին որպէս և զիս եհար ուժգին :

Զահն լուսոյ յառաւօտին 'ի յուրբաթուն չնոյ զատկին . կայր առաջի դատաւորին ծառայն նստէր 'ի յատենին . 'ի հարցանել Պիղատոսի Տէրն ոչ առնէր պատասխանի . զի կանխասաց գիրն լցցի եղէ . ես մարդ որ ոչ խօսի :

Սամկական դասք զինուորացն արկին հանդերձ նախատանաց . այնմ որոյ զգեստն է լոյս փառաց իբրեւ զօթոց զինքեամբ արկած . 'ի ծռնր իջեալ կատակէին զդըլուխն եղեգամբ հարկանէին . պսակ 'ի փշոց բոլորէին զփուշ մեղացն բարձողին : Սոկալին Քերովբէից բառնայր ինքեամբ զփայտ խաչին . մինչ 'ի տեղի Վողգոթային յորում եգեալ մարդն առաջին . ետուն ըմպել գինի զմասեալ և կերակուր լեղեալ խառնեալ . որով զպտղոյն դառն ճաշակ փոխեաց մեղ քաղցր և ախորժակ : Աւերականքն զարհուրեալ տեսին զտէրն մերկացեալ . և զհանդերձսն բաժանեալ պատմութեանին վիճակ արկեալ . զձեռսն և զոտսն ծակեցին ըստ յայտնապէս Վաւթեան ձայնին . ընդ փայտ խաչին բեռեցին զմատուռնսն որ գրեաց 'ի տախտակին : — Տարածեալ ձեռք ընդ ձեռաց ոտք ընդ ոտից ընթանալեաց . փայտ ընդ փայտի դառն պտղոյ կեանք ընդ մահու փոխարկելով . 'ի մէջ երկուց անօրինաց կայր մերկացեալ տուօղն օրինաց . զոր ոչ տեսին ազգն կուրաց բայց 'ի միոյն աւազակաց : Բոպէից արեգականն զտիւն արար գիշերանման . զստուերն քօղ արկ մերկութեան զի մի տեսցէ ակն անարժան . 'ի մէջօրեայն նսեմացաւ յորժամ Մ. դամ մեղօք մեռաւ . 'ի յիննելորդն 'ի լոյս դարձաւ յորժամ մահուամբ մահն լուծաւ : Յօղէր արտօսր ցաւագին մայր տեառն որ կայր մերձ առ խաչին . յորժամ լսէր զծարաւին բարբառելոյ իւր Սիածնին . ետուն քացախ խառնեալ լեղի այնմ որ բղխեաց գետ յագեցնի . և 'ի վիմէն վտակ բարի արբոյց տոհմին դառնացողի : Խիւծեալ յերրորդ ժամու օձին զմիտս նախնւոյ մօրն Աւայի . 'ի վեցն անկեալ մարդն առաջին հաւանական բանիւ նորին . 'ի սոյն ժամու տէրն 'ի խաչին զի քաւեսցէ զմեղս նոցին . և յորժամ ել Մ. դամն չին եդ զաւազակն 'ի մէջ գրախտին : Փարելի բարբառ ընդ իմ ելի ելի առ Հայր դուչէր . զհոգին կամաւ Հօր աւանդէր զհոգիս մարդկան նոյն ընծայէր . երկիր հիմամբք սասանեցաւ և վարագոյրն ընդ մէջ հերձաւ . վէմք 'ի յինքեանց պատառեցան և գերեզմանք մահու բացան : Քարոզի 'ի սքանչելեացս Մատուած մարմնով վասն իմ խաչեալ . մերով բնութեամբս մեռանի Մատուած անմահ խոստովանի . կրկնավտակ կողին աղբրբք Աւերակեցի իւր հաստատի . ջրովն մաքրի զարիւնն ըմպէ զՔրդի ընդ Հօր փառաւորէ :

ՅԱՂԱԳՍ ԱԻԱԳ ՈՒՐԲԱԹՈՒ ՅԵՐԵԿԻՆ

Վորոգող տիեզերաց որ զգեցուցեր մեզ լոյս փառաց . արկար զբե 'ի զինուորաց քղամիթ կարմիր նախատանաց . մերկեա յինէն զբուրձ մեղաց զտրամագինն արեամբ ներկած . և զգեցո զուրախալին զպատմութեանն իմ զառաջին :

Արկնաւոր Թագաւորիդ 'ի ծուներ իջեալ խաղ առնէին . ծածկեալ զգլուխդ կըռ-
փէին և եղեգամբ հարկանէին . և զիմ անկեալ մինչ 'ի գետին 'ի հնազանդիւ
կամաց չարին . մի Թողուցուս խաղալ սովին այլ կանգնեսցես զիս վերստին :

Բամեալ բոլորդ քո մարմին յետ վճռոյ դատաւորին . սաստիկ էառ զհարուած
գանին վասն գանից նախաստեղծին . զիս որ յոտից մինչև ցգլուխ ցաւօք նեղիմ
անհնարին . առողջացո դարձեալ կրկին որպէս շնորհօք յաւազանին :

Արբաւիայլ պճնեալ զարդուն զոր զգեցուցեր Ահարոնի . փոխան պսակ 'ի փշոց
եդին մշակք այգւոյն իսրայէլի . զի ուշ մեղաց հանցես յինէն զոր յիս եհար իմ
Թշնամին . և ողջացո զխայթուած վիրին զի սպիք մեղացն ջնջեսցին :

— Ատուն ըմպել քեզ զլեղին և զքացախն 'ի ծարաւին . արբեր կամաւ զի քաղց-
րասցին ճաշակք պտղոյն դառնագունին . զդառնութիւն Թիւնաւորին զոր 'ի մա-
սունս հոգւոյս արկին . հերքեա 'ի լաց հանդերձ սովին և քաղցրասցի սէր քո 'ի
սմին :

Ատեղնեալ ծառոյ մահաբերին այնմ որ բուսաւ 'ի մէջ դրախտին . փոխան բար-
ձեր զփայտ խաչին 'ի Վողգոթա հաներ տեղին . զիմ առ 'ի մեղս անկեալ զոգի
և ծանրագոյն բարձող բերին . բարձ 'ի յուսոյդ ըստ ոչխարին հան 'ի յերկինս ուխ-
տեալ տեղին :

Ի յուրբաթու ժամ երրորդին բւեռեցար տէր 'ի խաչին . լուծիր զկապանս նա-
խաստեղծին և կապեցեր զԹշնամին . զիս ամրացո ընդ հովանեաւ ամենազօր ա-
ջոյ քոյին . և 'ի ծագել յարեւելից լուսաւորեա լուսով քոյին :

Արանեալ աւազակին բացեր զգուռն ադին դրախտին . ըստ հաւատոյ սրտի նորին
կատարեցեր զխնդրելին . տուր և ինձ տէր ընդ նմին լսել զնոյն պատասխանին
այսօր ընդ իս իցես յադին 'ի հայրենիս քո առաջին :

— Բարբառելով զելի ելին հիմունք երկրի տատանէին . և վարագոյր հին օրինին
վերուստ 'ի վայր պատառէին . արդ ընդ վիմացն որ շարժէին շարժեա զանշարժ
սիրտս 'ի բարին . ընդ պատառել վարագուրին զիմ պատառեա զգիր պարօին :

Արեգական լոյս քօղ արկեալ խաւարանայր միջօրէին . և գերեզմանք բանային մար-
մինք սրբոցն յառնէին . ընդ խաւարել լուսաւորացն մաքրեա յինէն զգործ խա-
ւարին . ընդ մեռելոցն որ յառնէին կանգնեա զմեղօք մեռելալ հոգիս :

Վոր սիրոյ պատուիրանին գործով լցող եղեր բանին . աղօթելով առ Հայր յեր-
կինս Թողուլ զմեղս որ 'ի խաչին . ինձ որ հոգւովս հաւատացեալ երկրպագեմ
քեզ Սիածին . Թող զլուծումն հրամանին մի յիշեսցին մեղքն առաջին :

Արսեցին սանդարամետք 'ի յաւանդելն առ Հայր զհոգիդ . որ 'ի դժոխս իջեր
ներքին 'ի բանտ մահու և խաւարին . կապեալ զիշխանն մահածին հաներ զհոգի-
սըն որ 'ի բանտին . և զիս հանցես տէր ընդ նոսին բանտէ մեղաց աղջամղջին :

— Աղբերացն անապական ող յետ մահուն անմահարար . բղխեալ 'ի քէն վտակ կրկին
'ի նորոգումն կողածնին . բաց զբերան իմ յարբուցումն քո Արեան կենարարին .
լուա դարձեալ յաւազանին Թէ ոչ շնորհօք այլ արտասուօք :

Հանմահիդ մեռանելոյ զմեռեալ հոգիս կենդանացո . Թաղմամբ 'ի նոր գերեզմանի
զԹաղեալս 'ի մեղս վերածեա . 'ի դբի ներքնումն իջանելով 'ի գբոյն մեղաց վերա-

բերեա . 'ի ստուեր մահու քո բնակելով լուսաւորեա և զիս հոգւով :

Արտ իմ առ քեզ աղաղակէ Նան որ ընդ Հօր 'ի սկզբանէ . որ կամաւոր վասն մարդկան կրեցեր մարմնով զայս ամենայն . ինձ լսելի արա զձայն յարքայութեանդ քո կոչման . ընդ ժողովոցն անդ անդրանկանցն օրհնել զքեզ միշտ յաւիտեան :

ԱՒԱԳ ՇԱԲԱԹՈՒՆ

— Կ — Բ — Պարգեւատուն ամենեցուն այսօր խնդրի պարգևս 'ի Պիղատոսէ , և արկողն զլոյս որպէս զօթոց հաւանի պատիւ 'ի Հովսեփայ :

Կենդանատուն ամենեցուն այսօր դնի 'ի նոր գերեզմանի . և գանձն անմահութեան կնքի մատանեալ քահանայիցն :

Արարածոց փրկութիւն Վրիստոս այսօր եղաւ 'ի նորափոր վիմի . զոր օրհնեն զօրք երկնից երգով՝ պահպանի 'ի զինուորացն :

Կենդանին յաւիտենից Վրիստոս այսօր խնդրի որպէս մեռեալ 'ի Պիղատոսէ , և մերկութեան ծածկոյթն Ադամայ յանձն առնու պատիւ 'ի Հովսեփայ :

Անմահութեանց տուող Վրիստոս այսօր 'ի հող մահու խոնարհեցաւ , և բնակեալն 'ի լոյս յանմատոյց , թաղեցաւ մարմնով 'ի սիրտ երկրի :

Արեգակն արդարութեան Վրիստոս այսօր եղաւ 'ի գրի ստուերականի , և փառացն Հօր ճառագայթ . ծածկեցաւ վիմով 'ի մէջ երկրի :

Կուսածին մարմնով Վրիստոս այսօր դնի 'ի կոյս գերեզմանի , և լուծիչն երկանց դժոխոց , մատանեալ կնքի քահանայիցն :

Արթուն բնութեամբ արարիչն ամենեցուն այսօր ննջէ 'ի մէջ մահացելոց , որ պահէն զիսրայէլ անքուն , պահպանի 'ի զինուորացն :

Հնձութիւն արարածոց Վրիստոս՝ այսօր արտասուի որպէս մեռեալ 'ի տրամազգեցից և բուրումն անմահութեան խնկի 'ի զգաստիցն իւղաբերից :

— Կ — Բ — Օքեզ օրհնեմք թագաւոր յաւիտենից անմահ . Աստուած հարցն մերոց :

Օրոր ոչ բնութիւնք արարածոց զԱստուած տանիւր . մահուամբ սահմանեալ դնի 'ի նոր գերեզմանի , նոր զիս ընդունելով մարդ . դովեմք զքեզ տէր հար' :

Ար անփակ դրով հաստատեալ քարտէս , կնքի մատանեալ անկորուստ պահելով զմեզ հաւատով Արրորդութեանն . դո' :

— Բ — Օտէր օրհնեցէք և բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

() օրհնեցէք : Օ՝ Վրիստոս թագաւորն յիմանալի զօրացն ահիւ պատուեալ . և բար' :

() օրհնեցէք : Օ՝ անյաղթելի զթագաւորն որ պահի 'ի զինուորաց գանձն անմահութեան . և բարձր' :

— Ար բաշխողդ ես բարութեանց և պարգեւատու արարածոց քոց . այսօր հաճեցար խնդրիլ 'ի պարգևի մասին 'ի Պիղատոսէ . զի և մեզ շնորհեցես զպարգևս ողորմութեան քո :

Ար զանճառ զլոյս փառաց իբրեւ զթոյս զքեւ արկար . այսօր անճառ խոնարհու-

Թեամբ պատեցար 'ի Յովսեփայ 'ի գերեզմանի տքնեալ. զի զհնութիւն մեղաց մե-
րոց նորոգեսցես 'ի կեանս անմահ :

Որ յէութեանդ ես ընդ Հօր անպարագրելի Բանդ . այսօր մատանեալ քահանա-
յիցն պարագրիլ 'ի յանձն առեր անկողոպտելի դանձ. զի զմեզ փրկեսցես 'ի յան-
ցանաց մեղաց մերոց :

Յովսեփի ճշմարիտ և արդար . հայցէր 'ի Պիղատոսէ զհասարակաց զպարգևատուն .
որ տուաւ մեզ դանձ անկողոպտելի .

Պատեալ սուրբ կտաւովք զմարմինն տէրունական զարկողն զլոյս որպէս զօթոց , որ
զգեցոյց մեզ զգեստ անկողոպտելի :

Եդաւ 'ի նորափոր 'ի վիմի և մատանեալ կնքեցաւ . որ զնախաստեղծն կենդանա-
ցոյց և զմարդկան կապանս մահու ելոյծ :

— Եւ — Յովսեփի քեզ հաւատացեալ՝ Պիղատոսի աղերսէր , շնորհել զտէրունեանդ
մարմին :

Օ, անապական զՄատուածացեալ մարմինդ , պատեալ սուրբ կտաւովք , և եդ 'ի
գերեզմանի :

Որ արարիչդ ես արարածոց , հանգուցեալդ 'ի Բերովբէս . վիմով կնքեցար յերկրի :

ՀԱՄԲԱՐՁԻՔ ՅԻՆԱՆՑ

— 3 — Յարեաւ Վրիստոս . 'ի մեռելոց ալէլուիա :

Եկայք ժողովուրդք . երգեսցէք տեառն ալէ" :

Յարուցելոյն 'ի մեռելոց ալէլուիա : որ զաշխարհս լուսաւորեաց ալէ" :

— Նորացուցէք զօրհնութիւնս , յարուցելոյն 'ի մեռելոց :

Որ նորոգեացն զտիեզերս , նոր օրհնութիւնս երգեսցուք , յարուցելոյն 'ի" :

Եկայք նոր ժողովուրդք , նոր օրհնութիւնս երգեսցուք յարուցելոյն 'ի" :

— Կամաւ յանձն առեր զչարչարանս խաչի և համբերեցեր ալէլուիա :

Թաղեցար 'ի սիրտ երկրի երեքօրեայ . ալէլուիա . և յարեար Մատուածապէս ալ" :

Յարուցելոյն 'ի մեռելոց երկրպագեսցուք ալէլուիա . որ փրկեացն զտիեզերս . ա" :

— Տուք օրհնութիւն տեառն Մատուծոյ , յարուցելոյն 'ի մեռելոց :

Նա զգթոխս գերեաց մահուամբն իւրով , և զհզօրն կապեաց . տուք" :

Տէր հզօր զօրութեամբ իւրով . տէր կարող 'ի պատմեալմի . տուք" :

— Յարուցելոյն 'ի մեռելոց Վրիստոսի Մատուծոյ . երգեսցուք ընդ հրեշտակս օրհ-
նութիւնս ալէլուիա . ալէլուիա :

Փրկողն տիեզերաց կենարար յարութեամբ . երգես" :

Եկայք մանկունք առագաստի երկնաւոր փեսային . երգ" :

— Որ յարեարդ 'ի մեռելոց կենդանութեանց պարգևատու Վրիստոս անմահ Թա-
գաւոր . ընդ երկնային զուարթունս նոր օրհնութիւն քեզ երգեսցուք . ալէլուիա :

Որ մահուամբ զմահ լուծեր անմահութիւն մեզ շնորհեցեր կենդանարար քո յա-
րութեամբդ . ընդ երկնային" :

Որ 'ի յերկինս համբարձար և ընդ աջմէ Հօր նստար յաթոռ փառաց Բանդ Մա-
տուած . ընդ երկնային" :

ԿԼՆՈՆ

ՍՈՒՐԲ ԶԱՏԿԻՆ

— Կ— Կ— Լ. յսօր յարեալ 'ի մեռելոց փեսայն անմահ և երկնաւոր . քեզ աւետիք խնդութեան հարսն 'ի յերկրէ Եկեղեցի . օրհնեա 'ի ձայն ցնծութեան զԼ. ստուած քո Սիօն :

Լ. յսօր անճառ լոյսն 'ի լուսոյ լուսաւորեաց զմանկունս քո . լուսաւորեա Երուսաղէմ . քանզի յարեալ լոյս քո Վրիստոս . օրհն :

Լ. յսօր խաւարն անդիտութեան հալածեցաւ երրեակ լուսովի . և քեզ ծագեաց լոյս դիտութեան . յարուցեալն 'ի մեռելոց Վրիստոս . օրհն :

Լ. յսօր զատիկ մեր զենմամբ Վրիստոսի , արասցուք տօն ցնծութեամբ նորոգեալքս 'ի հնութենէ մեզաց ասելով Վրիստոս յարեալ 'ի մեռելոց :

Լ. յսօր հրեշտակն լուսափայլ 'ի յերկնից իջեալ , զարհուրեցոյց զպահապանսն և սուրբ կանանցն քարոզէր ասելով . Վրիստոս յարեալ :

Լ. յսօր նոր իսրայէլ կոչեցեալք 'ի Վրիստոս . ազատեալք Երեամբ Վառինն Լ. ստուծոյ . պարեսցուք ընդ երկնայնոյն ասելով . Վրիստոս :

— Կ— Կ— Լ. յսօր մեծ աւետիք Լ. դամայ նախաստեղծին տուաւ . արի որ ննջես լուսատու եղև քեզ յարուցեալն Վրիստոս Լ. ստուած հարցն մերոց :

Լ. յսօր ձայն աւետեաց յԵւայի գոչեն լսելիս դստերքն իւղաբերք . տեսաք յարուցեալ զյարութիւնն քո զՎրիստոս . Լ. ստ :

Լ. յսօր հրեշտակք յերկնից իջեալ տան զաւետիս մարդկան . յարեալ խաչելեալն և յարոյց զձեզ ընդ ինքեան . Լ. ստ :

— Կ— Կ— Օտէր օրհնեցէք և բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Լ. յսօր տէրն մեր յարեալ . եկայք պարեսցուք ընդ հրեշտակս յաղթական երգով օրհնեցէք և բարձր :

Լ. յսօր սիւն լուսոյ ծագեաց սուրբ Եկեղեցւոյ , յարուցեալն 'ի մեռելոց Վրիստոս . օրհնեմ :

— Լ. յսօր զպասէք չարչարանայն ելից իսրայէլի փոխեցեր 'ի փրկութիւն հոգւոց զատիկ սուրբ յարութեամբ քո Վրիստոս :

Լ. յսօր ընդ արեանցն օրինակին անբան գառանցն զենմանց , պարգևեցեր մեզ Վառն Լ. ստուծոյ զԵրիւնդ քո փրկական :

Լ. յսօր ընդ անդրանկացն ազատութեան ազատեցեր զգերեալսն , պտուղ կենաց ննջեցելոց և անդրանիկ մեռելոց :

Լ. յսօր հրեշտակք 'ի բարձունս ուրախանան ընդ մարդկան , որք իջեալ 'ի յերկնից տան զաւետիս աշխարհի . ցնծացէք այսօր Վրիստոս յարեալ 'ի մեռելոց :

Լ. յսօր զուարթունն 'ի վիմին՝ խնկարերից սուրբ կանանցն փողէր ձայնիւ ցնծու :

Թեամբ պատմել աշակերտացն ասելով. ցնծացէք այսօր, «Քրիստոս»:

Ե. յսօր վիմին Պետրոսի և Հովհաննու սիրելոյ. ընդ հակառակս ընթացեալ 'ի գերեզման յարուցելոյն, զոր տեսեալ պատմէին. «Քրիստոս»:

Ե. յսօր և մեք զուարճացեալք պայծառացուք տօնիւս. ընդ հաշտութեան Եւստուծոյ միմեանց արկցուք գիրկս սիրով, և միաբան գոչեսցուք. «Քրիստոս»:

Կ Ե Ն Ո Ն

ՆՈՐ ԿԻՒՐԱԿԵՒՆ

— Կ — Դիտորոգեալ կղզիք առ Եւստուած Ակեղեցիք հեթանոսաց. 'ի գլխոյ լեւանց գոչմամբ ձայնի տուք զփառս Եւստուծոյ, և պատմեցէք զբաջութիւն յարուցելոյն 'ի մեռելոց:

Արկնաւոր փեսային հարսնացեալ Ակեղեցի Եւստուծոյ. զարդարեա 'ի ներքոյ 'ի հանդերձս յոսկէհուն պսակեալ. քանզի ահա դայ առ քեզ «Քրիստոս» փառաց թագաւորն:

Բախացեալ որդիք Աիովնի 'ի թագաւորն «Քրիստոս», տօնեցէք ցնծութեամբ զնաւակատիս հոգւոց մերոց նորոգեալ 'ի հնութենէ, և ընդ հրեշտակս օրհնեսցուք զ«Քրիստոս» փառաց թա»:

Աքանչելի է խորհուրդ տնօրէնութեան քո «Քրիստոս», որ իջեր 'ի Հօրէ 'ի սէր հարսին Ակեղեցւոյ զոր ընտրեցեր. որով փառաբանիս «Քրիստոս» անմահ թագաւոր:

Արեւեցար յարուցեալ Ակեղեցւոյ քո հիմանցն. յորմէ թովմաս հրաժարէր ոչ հաւատալ զքեզ տեսողացն. որում ցուցեր այսօր փափաքողին զվերս մարմննոյդ:

Աարսելով թովմայի շօշափէր զխոցուած տիգլին և զբռնուացն, և գոչելով վերաձայնէր Տէր և Եւստուած դաւանելով զյարուցեալդ. որով առաք զերանին որք ոչ տեսեալ հաւատացաք:

— Կ — Դիտարհեցար յանձառ փառաց փեսայդ անմահ և երկնաւոր 'ի սէր հարսին քո Ակեղեցւոյ, զոր մաքրեցեր աւաղանին վերստին ծննդեամբն. օրհնեմք զքեզ Եւստուած հարցն մերոց:

Ար կենդանարար նոր յարութեամբդ քո նորոգեցեր զհնացեալքս մեզօք, որով ցնծայ այսօր Ակեղեցի ընդ նորոգումն բնութեան մերոյ. օրհնեմք»:

Ե. յսօր մանկունք առադաստի պայծառացեալք վայելչութեամբ, տօնեն ընդ զօրս հրեշտակաց զնաւակատիս փրկութեան մերոյ. օրհնեմք»:

— Զ — Օտէր օրհնեցէք և բարձր արարէք զնա յաւիտեան:

Նորոգեցարուք նորոգութեամբ կենացս այսօր յարութեամբն «Քրիստոսի» նոր ժողովուրդք. և բարձր»:

«Աոր խորայէլ կոչեցեալք 'ի Վրիստոս նոր օրհնութիւնս վեր առաքեսցուք, նորոգողին տիեզերաց յարուցելոյն 'ի մեռելոց. և բար»:

— Որ վերստին նորոգեցեր զմեզ 'ի հնութենէ հինն Ադամայ, և զսկզբնատպին գեղեցկութիւնն նկարեցեր նորաստեղծեալ յոգիս հրաշափառապէս. աղաչեմք զքեզ Վրիստոս ողորմեա:

Որ զբարձրագոյն նաւակատեաց խորհուրդ հանդերձելոյն այսօր ծանուցեր կենդանարար և սքանչելի քո յարութեամբդ 'ի մեռելոց. աղա»:

Ընդ քեզ յարուցեր յուսով յանմահութիւն զմահացու բնութիւնս, որով նրստար ընդ աջմէ Հօր Վլուխդ Ակեղեցւոյ, հրաւիրելով զանդամս քո 'ի նոյն միութիւն. աղա»:

Այսօր նոր ժողովուրդք ընդ երկնայնոց լուսեղինացն համաձայնեալք նորոգողին ազդի մարդկան վեր երգեսցուք՝ որ վասն մեր մեռաւ և յարեաւ. ասելով փառաւորեալ է քո յարութիւնդ:

Այսօր որդիք Աիովնի ծնեալք աւազանին շնորհօք յորդիս Աստուծոյ. 'ի նաւակատիս տաճարի բնութեան մերոյ գովեցէք զփեսայն ելեալ յառաջաստէ նոր գերեզմանին. ասե»:

Այսօր մանկունք հաւատոյ կատարելով զնաւակատիս վերինն Արուսաղէմի. նորոգեցէք զպատմութեան հոգւոց ձերոց. և ընդ որդւոց լուսոյ նոր Աիովնի. բարեւանեցէք զՎրիստոս թագաւորն. ասե»:

Կ Ա Ն Ո Ն

ԵՐՐՈՐԴ ԿԻՒՐԱԿԷԻ ԶԱՅԿԻՆ

— Է — Է — Արկրպագեմք քեզ Վրիստոս որ 'ի ձեռն սրբոց առաքելոցն ծանուցար մեզ. տէր Աստուած հարցն մերոյ:

Աւ աշակերտեալք 'ի սրբոց առաքելոցն, ուսաք փառաւորել զքեզ 'ի տաճարի սրբութեան քո, զոր հիմնեցուցեր 'ի վերայ վիմի հաւատոյ. տէր Ա»:

Ակայք ժողովուրդք որք 'ի հեթանոսաց, ցնծութեամբ տօնեսցուք զնաւակատիս սուրբ Ակեղեցւոյ. բարեբանելով զտէր»:

— Է — Օ, տէր օրհնեցէք և առաւել բարձր արարէք զնա յաւիտեան:

Ընդ անմարմնական բազմութիւնսն զՎրիստոս թագաւորն՝ որ եկաւորի այսօր 'ի սուրբ Ակեղեցի ամենայն ազինք գովեցէք, և առա»:

Ակայք հաւատացեալք սուրբ Արրորդութեանն յԱկեղեցիս օրհնեցէք զԱստուած, արարէք տօնս ուրախութեան մինչև յանկիւնս սեղանոյ, և առա»:

— Այսօր հրեշտակաց բազմութիւնքն տօնակից լինին ընդ մեզ, քանզի երկնաւոր թագաւորն եկաւորի 'ի սուրբ Ակեղեցի:

Խնդա և զուարճացիր հարսնացեալդ յԱստուծոյ Ակեղեցի, քանզի զքեզ տէրն

տէրանց ընտրեաց և հաճեցաւ ընակիլ 'ի քեզ .

Լուսաւորեալ լուսաւորեալ հաթուղիկէ Եկեղեցի , քանզի 'ի քեզ շող Լստուածադէն 'ի շօրէ լուսոյ ծագեաց . և լուսաւորեաց զմանկունս քո :

Որք արժանաւորեցայք 'ի կոչումն փառատրութեան Վրիստոսի Լստուածոյ մերոյ , եկայք ժողովուրդք երգեցէք տեառն երգ նոր , երգեցէք զանուն նորա ձայնիւ ցնծութեամբ յօրհնութիւն 'ի նոր :

Օրացեալքս 'ի քեզ Վրիստոս ժողովուրդք հաւատացելոց , ճշմարիտ խոստովանութեամբ . օրհնեմք զխորհուրդ Լստուածային կենսաբեր տնօրէնութեան քո , փառաւորելով զահաւոր և զսքանչելի անուն քո , տէր տէր մեծ 'ի վերայ ամենայն երկրի :

Ուրախ լեր Եկեղեցի սուրբ հարսն երկնաւոր խորհրդոյն , 'ի փառս ամենասուրբ Երրորդութեանն , որ համագոյ իշխանութեամբն իւրով զարդարեաց ծագմամբ լուսով պսակէ զքեզ 'ի պատիւ ամենայն սրբովք իւրովք :

ԱՄԵՐԳ

ՕՐԴԵՈՒԹԵԱՆՑ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՏԵԱՌՆ ՄԵՐՈՅ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

ԱՌԱՋԻՆ ԶԱՅՆ

Երգեսցուք երգ նոր Լստուածոյ փրկին մերոյ , որ փրկեացն 'ի թշնամոյն ծառայութենէ զմեզ հզօրն իւր կարողութեամբ , և ապրեցոյց փառաւորեալն փառք :

Դու յանձն առեր Լստուած ելանել 'ի խաչ վասն մեր , և ընդ նմին բեւեռել զհնութիւն մեղաց մերոց . վասն որոյ երկրպագեմք և վեր օրհնեմք զքո զանճառ խոնարհութիւնդ :

Մայեցայ ես յամենազօր 'ի քո տնօրէնութիւնդ , և երկիւղիւ փառաւորեցից ըզքեզ Վրիստոս :

Ի խաչին քո մեռուցեր զմահ , և յաղբերէ կողի քո տիեզերաց արքուցեր զանմահութիւն :

Հրով Լստուածութեանդ քո Վրիստոս այրեցեր զգրունս դժօխոց և լուծեր ըզմահ , և անմահութիւն պարգևեցեր ազգի մարդկան :

Յայգւոյդ անմահութեան ճաշակեցաք և տեսաք զի քաղցր և ուղիղ ես տէր , և վասն ամենեցուն փրկութեան եկիր յաշխարհս :

Մանեաք զքեզ Վրիստոս թագաւոր յաւիտենից . և տեսաք զքեզ իշխան մահու և կենաց . զի դու ես տէր , և չիք այլ ոք բայց 'ի քէն :

Նշով քո բարձրելոյ առցես զվրէժս 'ի թշնամոյն , և նետք քո արբցեն զարիւն նորա . զի դու :

Հաստատութիւն իմ լեր տէր, որ կենսատու խաչիւ քո զգոխա աւերեցեր, քան-
զի յարեար երեքօրեայ զանկեալի կանգնեցեր զՄ.դամ:

() Գնեա փրկիչդ Մատուած պարծելոցս 'ի խաչ քո յուսողացս 'ի քեզ տէր, և փրո-
կեա միայն բարերար 'ի վտանգէ զանձինս մեր:

Ի գիշերաց կանխելով վեր օրհնեմք զքեզ Վրիստոս Մատուած, որ վասն մեր
խոնարհեցար, յանձն առեր զամենայն և խաչի համբերեցեր:

Լուսաւորեցաք 'ի հրամանաց քոց թափաւոր թագաւորաց Մատուած, որ զմահու
լուծեր զիշխանութիւն, յանձն առեր զա'':

Յոյս և յարութիւն ազգի մարդկան Վրիստոս Մատուած. զհիւանդութիւն հոգ-
ւոյ իմոյ կենդանացո, որպէս երբեմն զՆշեկիայն:

Օչարչարանս և զմահ յանձն առեր կենդանատու ամենեցուն. զհիւանդութիւն
հոգւոյ իմոյ առողջացո, որպէս երբե'':

Օփառաւորեալն յամենայն արարածոց, և 'ի ծագաց մինչ 'ի ծագս երկրի զեր-
կրրպագեալն զմարմնացեալ Ռանն 'ի կուսէն, ձայնիւ երգով օրհնեսցուք:

Որ դիմեալ դայ յերգովմայ բարձրացեալ փողով, յարուցեալ 'ի սլատերազմ ըն-
կրդմեաց զաներեւոյթն ամաղէկ, զիջեալ Ռանն 'ի դոխոս ձայնիւ եր'':

Պագուամն 'ի Հօրէ փառակից սուրբ Հոգւոյն, [կենդանութիւն ազգի մարդկան,
որ յարեաւն այսօր 'ի մեռելոց, զհամբարձեալ Ռանն 'ի յերկինս ձայնիւ եր'':

Որ լուար Մատուած գոլմանն Յոգնանու յորովայնէ կէտն, ապրեցո և զիս յա-
ներեւոյթ թշնամւոյն փրկիչ գողով, որ նստիս 'ի քրովբէական յաթոռ:

Որ ընտրեցեր քեզ վերստին քարոզող Վինուէացւոցն զյափշտակեալն 'ի կէտէն ե-
րեքօրեայ իջմամբ 'ի դոխոս. և զիս զբազմամեղս արձակեա 'ի կապանաց մահու
'ի կեանսդ յաւիտենից:

Նշեալդ 'ի փրկութիւն ստեղծուածոց քոց, սլատերակից եղեր հողեղէն մարդոյն
զմեղս սպաներ, և զմահու գերեալսն աղատեցեր 'ի մեղաց:

Հիացան զօրք երկնից ընդ քո յանձն առնուլ զծառայի զկերպ, և մարդարէն
զարհուրեալ ասէր, լուսյ զլուր քո և երկեայ, նայեցայ 'ի գործս քո և զարհու-
րեցայ:

Վանզի դու որ յառաջ քան զյաւիտեանս Որդի Հօր և Հոգւոյն փառակից,
եկեալ 'ի մէջ երկուց կենդանեայն երեւալ, բարձրացար 'ի խաչին առնելով զհե-
ծելութիւն փրկութեան. քանզի լուծեալ եղեն երկունք մահու:

Նրեւեցար 'ի փրկութիւն ստեղծուածոց քոց, ոչ մեկնելով 'ի Հօրէ յանձն առեր
կամաւ զխաչն և զթաղումն, և յարուցեալ 'ի մեռելոց իշխանութեամբ. քանզի
լուծեալ եղեն'':

ԱՌԱՋԻՆ ԿՈՂՄ

Նրդեցէք տեառն երգ նոր, և օրհնեցէք զանուն նորա յաղթական օրհներգու-
թեամբ. զի նա փառօք է փառաւորեալ:

Որ սեամբ հրոյ և ամպոյ առաջնորդեաց ժողովրդեանն իսրայէլի 'ի յանապատ, և

ընկղմեաց զՊարաւոն զօրօքն իւրովք 'ի ծով կարմիր . երգեցէք տեառն երգ նոր .
զի նա փա" :

Այս ցարուք ժողովուրդք 'ի սքանչելիս Աստուծոյ մերոյ . ունկնդիր լերուք հաւա-
տացեալք Վրիստոսի , և 'ի միտ առէք զարդարութիւն ճմարտութեան . զի նա է
յոյս հաւատացելոց :

Եւթիւն անեղ անբաժանելի Ռանն Աստուած . կամաւորութեամբ յանձն էառ
զմահ խաչի , և թաղեցաւ 'ի նոր 'իգերեզմանի , և յարութեամբն իւրով շնորհեաց
մեղ կենդանութիւն :

Իջանելով քո 'ի դժոխս գերապանծ իշխանութեամբ , յաղթեցիր մահու հզօր զօ-
րութեամբ . կենսագործելով զըմբռնեալսն առ 'ի նմանէ :

Օանուցար տիեզերաց Աստուած և Սարգ դուով , մարմնացար 'ի սուրբ կուսէն 'ի
փրկութիւն ազդի մարդկան , միշտ փառաւորեալ յանմարմնոց զինուորութեանց :

Ի սուրբ Երրորդութենէն ծանեաք , որ յառաջ քան զյաւիտեանս Ռանն Աս-
տուած , 'ի Հայրական ծոցոյ խոնարհեալ վասն մեր , և ոչ ոք իցէ այլ Աստուած
բայց 'ի նմանէ :

Որ բարձրացեալ բազկաւ 'ի վերայ խաչին , խորտակեաց զապստամբ զթշնամին , ի-
ջանելով 'ի ստորինս ազատութիւն շնորհեաց նստելոցն 'ի խաւարի . և ոչ ոք ի" :

Սիրտ իմ հաստատեցաւ 'ի քեզ հաւատով Վրիստոս Աստուած , և բարձրացաւ
յոյս իմ 'ի փառս քո , որ յանձառելի ծոցոյ Հօր խոնարհեցար վասն մեր , և ե-
րեւցար մարդ ճմարտապէս :

Որ զկենդանարար Սարմին և զԱրիւնդ քո բաշխեցեր քաղցելոց , և 'ի խաչին
բացիր զկողահոս աղբիւրդ , արբուցանելով տիեզերաց զանմահութիւն , 'ի ճաշակ-
մանէ մահաբեր պտղոյն :

Եյս ճմարիտ Վրիստոս Աստուած , առ քեզ հոգի իմ առաւօտէ . 'ի յերկրի ե-
րեւցո ինձ զերեսս քո" :

Վոյսով կամաւոր խաչիւ Վրիստոս Աստուած , և հրաշափառ քո առաւօտու
յարութեամբդ երեւցո ինձ :

Աշաչեցի զբազումս զորմ Աստուած , և լուաւ ձայնի խնդրուածաց իմոց , զի նուա-
շեցան աչք իմ 'ի տեսանելոյ , և յինէն փարատեցոյց զցաւս անձին իմոյ :

Օթագաւորն Վրիստոս բարեբանեցէք , որ 'ի յանձն էառ զմահ խաչի և խա-
բանեաց զմահու թագաւորութիւնն . և յինէն փա" :

Աստուած երեւցաւ մարմնով , ապրեցուցանել զաղբս մարդկան կռոցն 'ի պաշտե-
լութենէ . նմա միայնոյ երգեսցուք :

Վրիստոս բեռեցաւ 'ի խաչին , և ելոյծ զդատապարտութիւն Ադամայ նախաս-
տեղծին . նմա" :

Վրիստոս յարեաւ 'ի մեռելոց , և յարոյց ընդ իւր զԱդամ , զանկեալն 'ի պատ-
րանաց . նմա" :

Աստուած զքեզ փառաւորեմք , որ 'ի յերկնից խոնարհեցար , ծառայի առեր զկեր-
պարան և զտիեզերս ազատեցեր 'ի մեղաց :

Օմարգարէն ապրեցուցեր տէր 'ի կէտէն որպէս մարդասէր . որ նշանակէր զքո 'ի
մեռելոց զերեքօրեայ յարութիւն :

Օհայր փառաւորեացուք և Որդւոյ երկրպագեացուք, և սուրբ զՀոգին հաւատացեալքս ամենեքեան օրհնեացուք :

Որ անքննինդ ես յէութեան ընդ Հօր անբաժանելի Ռանդ Մատուած, խոնարհեցար ի լըումն օրինաց և մարգարէից . և ի մէջ երկուց կենդանեացն բարձրացեալ եղեր ի վերայ խաչին . զոր յառաջն երգեաց մարգարէն Մաքակում :

Որ ի կառս քրովբէականս վերանստեալ հանդէիր իսկակից Հօր և սուրբ Հոգւոյն, հաճեցար ելանել ի կառս հողեղէնս, և հեծելութեամբդ քո փրկեցեր ըզտիեզերս, վերականգնելով զանկումն Մդամայ :

Որ առաքեցեր զերիվարս քո սուրբ զմարգարէսն Մեթարանել զկենսաբեր տնօրէնութիւնդ քո ի սրբոյ կուսէն, և երևեցար մարդ ճշմարտապէս :

ԵՐԿՐԱՐԴ ԶԱՅՆ

() օրհնեացուք զտէր, որ օրհնեացն զիսրայէլ և փրկեաց զԺողովուրդն ի ձեռաց Փարաւօնի . ամենազօր սքանչելի փառօքն իւրովք :

Տէր խորտակէ զպատերազմունս տէր է յոյս անուն նորա, որ փրկեաց զամենեանս ի ձեռաց նեղաց իւրեանց . ամենազօր :

Մատուած խօսեցաւ ի բարձանց, լուարուք բնակիչք երկրի, որ եկն և փրկեաց զամենայն արարածս . զի զանուն տեառն կարգացուք . և տուք օրհնութիւն ի բարձունս :

Նոր իսրայէլ կոչեցաք ի Քրիստոս, եղաք բաժին տեառն և Ժառանգակից Քրիստոսի . զի զա :

Ի վիմն կենդանութեան ճաշակեցաք զի քաղցր է տէր, և յիւղ սրբութեան օծաք հաւատով . զի զա :

Աքանչելի հուր Մատուածութեան քո տէր տարածեցաւ առ հասարակ ընդ տիեզերս . և հրդեհեալ բոցակիզեաց զպատրանս նախաստեղծին . զի զամենեանս վերակոչեաց ի մահուանէ յանմահութիւն :

Տայգւոյդ անմահութեան ճաշակեցին սուրբ առաքեալքն, և լցին զտիեզերս աւետեօք սուրբ յարութեանն . զի ընդ նոսին վայելեացուք յանվախճան ուրախութիւնսն :

Մանեաք զքեզ տէր էակից Հօր և Հոգւոյն, որ վասն մեր խոնարհեցար ի յերկնից, ծանեաք ոչ այլ Մատուած բայց ի քէն :

Մանեաք զքեզ Քրիստոս . որ ի խաչին բեւեռեցար, և հեղմամբ Մրեանդ քո փրկեցեր զտիեզերս . ծանեաք ոչ :

Հաստատեցաւ սիրտ իմ ի տէր և բարձրացաւ յոյս իմ ի փառս քո որ նստիս ի քրովբէական աթոռ . հաստատութիւն իմ ըր տէր քոյով յարութեամբ :

Որ զանարատ բաղուկս քո տարածեցեր ի վերայ խաչին . Ժողովել զհեռացեալսն ամենակարող զօրութեամբդ . հաս :

Ի գիշերաց կանխեցից փառաւորել զՌանդ Մատուած . որ վասն իմ խոնարհեցար ի յերկնից . արարեր զխաղաղութիւն ի յերկինս և ի յերկրի :

Տուող խաղաղութեան Վրիստոս . որ զգատակնիք մահու լուծեր 'ի վերայ խա-
չին . և հաշտեցուցեր զայր ընդ արարածս . արարեր զիս" :

Փառաբանակից Հօր և սուրբ Հոգւոյն , որ լուսաւիայլ յարութեամբդ քո կենա-
գործեցեր զազգս մարդկան . տուր մեզ տէր զքո զխաղաղութիւն :

Օ՛վզեկիային քեզ մաղթեմ հառաւմամբ սրտի իմոյ , որ վասն իմ խոնարհեցար 'ի
յերկնից . յոյս կենդանութեան և փրկութեան իմոյ տէր :

Որ 'ի խաչին բարձեր զգատակնիք մահու , տարածելով զբաւուկս քո . արձակեա
և զիս 'ի կապանաց բանսարկուին . յոյս կենդան" :

Օ՛ւրեկեալն 'ի փրկութիւն մեզ զՆանն Մատուած , խորհրդով տնօրէնութեամբ նոր
երգով օրհնեսցուք զանուն նորա . զի 'ի բարձունս է փառաւորեալ յանմարմնոց :

Օ՛խաչեցելոյն պատմեսցուք զքաջութիւն , որ գոչմամբ ձայնի զսլատերազմն չարին
վանեաց , և մահուամբ զմահացեալսն կենագործեաց , զիջեւոցն 'ի դժոխս վերած-
եաց զհոգիսն :

Ի նեղութեան իմում աղաղակեցի առ տուողն կենդանութեան , և լուաւ ձայնի
աղօթից իմոց , և եհան զկեանս իմ յապականութենէ :

Յորժամ ընկլայ ես 'ի խորս անդնդոց , ըմբռնեցայ 'ի ժանիս վիշապին , և փրկեաց
զիս փրկիչն աշխարհի . և եհան" :

Լուայ զսքանչելի տնօրէնութեան քո զլուր . քանզի անճառ Նանդ Մատուած
մարմնացար 'ի կուսէն , վերածեր զբեկումն Մդամայ , և զարմացայ ընդ քո ընդ :
անհաս մարդասիրութիւնդ :

Մարգարէին ձայնեալ զքո քաջութիւն , ասէ ելեր դու 'ի կառս քո փրկութեան .
և խաչիւն ջաղխեալ զգլուս վիշապին , սուրբ յարութեամբ զմեզ կենագործեցեր

ԱԻԱԳ ԿՈՂՄ

Փարաւօն հանդերձ կառօք ընկղմեցաւ 'ի հոսանս ջուրց , և որդիքն խորայելի գնա-
ցին ընդ ցամաքն 'ի մէջ ծովուն :

Յայնժամ հերձեաց Մովսէս խաչանիշ դաւաղանաւն , պատառեցան անդունդք ,
և առաջնորդէր նոցա անմեկնելի լոյսն :

Սա է Նանն Մատուած , սր յառաջ քան զյաւիտեանս . անճառելի գալօտեամբն
իւրով յայտնեցաւ տիեզերաց ծնեալն 'ի կուսէն :

Իյերկնից խոնարհեցար և նայեցաք 'ի սքանչելիս օրինաց քոց տէր . կենդանու-
թեանց տուող ազգի մարդկան :

Իսկ կենսատու խաչելութեանդ քո զօրութիւն յայտնեցաւ տիեզերաց . եկիր կա-
մաւ 'ի խաչ վասն արարածոց փրկութեան :

Հրով Մատուածութեամբդ քո Վրիստոս իջեր 'ի ստորին վայրս մահու , և զնիդս
դժոխոցն այրեցեր հզօրեղապէս . զքեզ բարեբանեմք ընդ հրեղէն օրհնաբանսն :
Որ անկեցար յերկրի որթ ճշմարիտ , և ճմլեցար 'ի խաչին ողկոյզդ անսպառ , յու-
րախութիւն ամենայն տրտմեցելոց . զքեզ բա" :

Դու ես Մատուած անձառ ծանուցար մարգարէից , և միայնոյ քեզ ճշմարտի և անմահի միշտ երկրպագեն ամենայն հաւատացեալք :

Որ զօրութեամբ բազկի քո խնդրեցեր զվրէժս ցատիլեաց , և հաստատեցեր ըզ հաւատացեալքս Իքեզ կենսատու խաչիդ ազատեցեր զմեզ յաւիտենից Ի մահուանէն :

Հաստատութիւն իմ լեր տէր և յոյս փրկութեան , որ զառաջին Մդամն ազատեցեր Ի մեղաց . նորոգեա և զիս զապականեալս մեղօք :

Որ յատենի կացեր անպարտդ կողին պատրանօք , և արբուցեր մեզ Ի կողահոս աղբերէդ . նորո՞ :

Ի գիշերաց կանխեալ վեր օրհնեմք զանձառ տնօրէնութեան քո խորհուրդ , որ վասն մեր խոնարհեցար Ի յերկնից . խաղաղացո զկեանս մեր միայն մարդասէր :

Որ բարձրացար Ի խաչին յաղագս դատապարտութեանն Մդամայ . և բարձեր ըզ փշաբեր անիծադրութիւն հեղմամբ Մրեան քո սրբոյ . խաղա՞ :

Մնմահ թագաւոր որ կամիս զկեանս ամենայն մարդկան՝ որ կարդան առ քեզ . լուր աղաչանաց մերոց և նորոգեա հոգւով փրկութեան :

Որ զառժամանակեայ զցաւսն բարձեր Ի մարմնոյն Նշեկիայ , մշտնջենաւոր ցուցանելով նմա զհոգեւորական առողջութիւն . լուր աղաչա՞ :

Օ, Մատուածն ամենեցուն օրհնեն սրբասաց բանական կենդանիք . յաղթական երգով և մէք օրհնեսցուք զանուն նորա :

Որ Ի վերայ խաչին դատապարտեաց զբանսարկուին բռնութիւնն . յաղթա՞ :

Մնապականութեան աղբիւր և Ի մահու կեանք զքեզ ծանեան հրանիւթիցն սեռքն և բանական կենդանիք , որ զճոփեան Ի կէտէն կորզեալ արտաքսեցեր , գովասանական ձայնիւ եղանակեմք քեզ զերդս օրհնութեան ներմարդացեալ Վանիդ Մատուծոյ :

Յանսաղարթաբեր արմատ փայտին մակադրեալ զքեզ անհպելի հպմամբ և սեւեռեալ բեւեռօք , և Ի հրացայտ կողի քո Ի ձեռն զինու տիգի հոսանս վտակաց գործեցեր . գովասա՞ :

Մնեղին եղեալ մարդ տեսեալ զարմանայր մարգարէն , և հեղուսեալ բեւեռօք զմարմինն Ի խաչին ներգործեալ . Ի մէջ երկուց կենդանեաց :

Պատմեսցեն երկինք զվայելչութիւն փառաց Քրիստոսի , և ընկալեալ լուսաճեմ տարերցն զշիթս արեան անեղին , և օրհնութեամբ խաչելոյն լցան տիեզերք :

Ձիաւորեալ ոչ միայն Ի վերայ բուսաբեր արմատոյն , այլ քրովբէական կառօքն ստորիջեալ Ի դժոխս , կենադործեաց հզօրեղապէս զերամս արդարոց :

Մղաղակէր Մատուածային բարբառովն տէր Յիսուս Ի խաչին . և ընդդէմ աստեղաց կնքէր հրացեալ Մատուածային սուրբ ձեռօքն . և բարկութեամբ զարթութեցեալ Ի վերայ խաւարասէր իշխանին :

ԵՐՐՈՐԴ ԶԱՅՆ

() Գնական ընդունելի եղև իմ տէր ինձ 'ի փրկութիւն . սա է իմ Աստուած և փառաւորեցից զսա :

Ի խաչին բեռեցաւ և զդժոխոցն ելոյծ զբռնութիւն . սա է" :

Որ մահուամբն ելոյծ զմահ և յարութեամբն զնախահօրն ջնջեաց զմեզս . սա է" :
'Այեցարուք երկինք և խօսեցայ , և վեր օրհնեցից զՔրիստոս փառաց թագաւորն :

Փառք քեզ՝ որ յարեարդ 'ի մեռելոց Քրիստոս . պարգևեցեր մեզ զկեանսն յաւիտենից :

Աստուածային հոգի կենդանի զօրութեամբ սուրբ Հոգւոյն այրեաց զդրունս դժոխոց , և զարգելեալսն 'ի նմա կորդեաց 'ի կեանս և պարգևեաց մեզ կենդանութիւն :

Հանմահական 'ի յայգւոյն ճաշակեցին սուրբ առաքեալքն , և զհրաբաժակ դառնութեան այրմանն ընկալեալ Սոդոմ 'ի յաւուրն տոչորման :

Ի սուրբ Արրորդութենէն ծանեաք զտէր մեր Հիսուս Քրիստոս զՆանն Աստուած , որ 'ի ծոցոյ Հօր յառաջ քան զյաւիտեանս Որդի փառաւորեմք՝ որ եկիր 'ի փրկել զարարածս քո :

Անճառ տնօրէնութեամբ 'ի միշտ կուսէն զանիծիցն բարձեր զդատապարտութիւն , և կամաւոր խաչելութեամբ քո տէր կեանս շնորհեցեր անոխակալ փրկիչ . առաւել վեր օրհնեմք և երկրպագեմք որ ուրախութիւնդ ես երկնի և երկրի Քրիստոս թագաւոր :

Հաստատեցաւ սիրտ իմ 'ի տէր , և բարձրացաւ եղջիւր իմ յԱստուած իմ . զի փառաւոր յարութեամբն իւրով աւերեաց զդժոխս :

Ընդարձակեցաւ բերան իմ տէր 'ի վերայ թշնամեաց իմոց . քանզի հարեր զսլատերազմ քո հզօր զօրութեամբդ :

Հոգի իմ յամենայն ժամ զքեզ փառաւորէ տէր . վասն զի լոյս են հրամանք քո 'ի վերայ երկրի :

Հոգի քո սուրբ և բարի զէն ինձ Քրիստոս եղիցի յամենայն ժամ ընդդէմ թշնամւոյն հակառակողին :

Հառաչեցի զանլուելի զհեծութիւն առ բարեգութն Աստուած , և լուաւ ինձ 'ի լեռնէ սրբոյ իւրմէ , և եհան զկեանս իմ յապականութենէ :

Աւերեաց զմահու կարողութիւնն , որ խաչեցաւ վասն մեր , և յարեաւ 'ի մեռելոց որպէս յամենայնի կարող , փրկելով զկեանս" :

Աստուած է որ ծնաւ 'ի միշտ կուսէն 'ի փրկութիւն ազդի մարդկան , լուսաւորելով զտիեզերս 'ի գիտութիւն ճշմարտութեան . և բարեբանեմք զնորա բարեգիծութիւնն :

Հօրհնութիւն նոր օրհնեսցուք զտէր , որ 'ի վերայ քերովբէիցն հանգչի , և 'ի զօրաց երկնաւոր փառաբանի սրբասաց ձայնիւ :

Որ կամաւոր խաչելութեամբն իւրով աւերեաց զզօրութիւն մահու , և երեքօրեայ յարութեամբն իւրով պարգեւեաց մեղ կենդանութիւն :

Օհրաշալի խորհուրդ տնօրէնութեան քո տէր ցուցանելով մարդարէին 'ի փոր կէտին լինիլ զերիս տիւս և զերիս գիշերս , պահելով 'ի խաղաղութիւն :

Համագոյից հաստիչ գոլով խոնարհեցար յերկնից , և խաչեցար կամաւ Հօր վաստն մեր , թաղելով 'ի սիրտ երկրի զերիս տիւս և զերիս գիշերս , պա" :

Եւ մեք ձայնիւ վերնոց փառատրեսցուք զքեզ Վրիստոս , որ համագոյդ ես Հօր և սուրբ Հոգւոյն , զի միաբանեսցես զԱզնկեցի քո սուրբ . պահելով 'ի խաղաղութիւն :

Տէր զուր քո լուայ ես , և զարհուրեալ գողացայ յոյժ . նայեցայ 'ի դործս քո , և փառաւորեցի զքեզ Վրիստոս որպէս մարգասէր :

Օհ աղբիւրն կենաց Վրիստոս անապական մարմնացաւ 'ի կուսէն , զմեզս մեր բոցակիզեալ շիջոյց . վասնորոյ զնա անդադար բարեբանեսցուք :

Օհ 'ի կուսէն ցնծութիւն ծնաւ տիեզերաց նախայաւիտեան Բանն . փառակից Հօր և սուրբ Հոգւոյն . վասնորոյ զնա անդադար բարեբանեսցուք :

ՎԱՌ ԶԱՅՆ

Արդեցէք տեսնն երգ նոր ձայնիւ ցնծութեամբ , որ խոնարհեցաւ 'ի Հայրական ծոցոյ փրկել զարարածս , օրհնութիւնք նմա յաղթական երգով :

Որ բաժանեաց զծով աշխարհի խաչին խորհրդով , և ազատեաց յանմարմին փառաւօնէ զնորս իսրայէլ . օրհնու" :

Նայեցարուք ժողովուրդք 'ի սքանչելիս փրկութեան մերոյ , որ մարգասիրապէս Բանն 'ի Հօրէ որպէս ցօղ խոնարհեալ յերկիր , տուք օրհնութիւն տեսնն Եւստուծոյ մերոյ :

Որ զանարատ բազուկս իւր Միածինն տարածեաց 'ի վերայ խաչին , և զբաժանեալ որդիսն Եղամայ ժողովեաց ընդ թեօքն իւրովք . տուք օրհն" :

Որ զհուր Եւստուածութեան քո Վրիստոս բորբոքեցեր ընդ տիեզերս ամենայն , բոցակիզեալ զբռնութիւն թշնամոյն :

Ի յայգւոյն անմահութեան եդեմայ ճաշակեցին դասք առաքելոց , զբաժակ կենաց քոց տէր և մեղ արքուցին :

Որ յանսկզբնական Հօրէ ծնեալ նախ քան զյաւիտեանս Որդի , և ծանուցար մարգարէիւք Եւստուած ընդ Հօր գոլով . զքեզ օրհնեմք զեկեալդ 'ի փրկութիւն արարածոց քոց տէր :

Որ 'ի խաչին մարմնով պատարագեալ հեղեր զԱրիւն քո սուրբ . և արբուցեր ըզնետ քո յարեան խարդախողին մերոյ . զքեզ" :

Հաստատեցան սիրտք մեր առ քեզ փառաց Թագաւոր . որ 'ի յերկնից խոնարհեալ իջեր փրկել զարարածս :

Պահեալ զմեզ զօրութեամբ յաղթող բազկի քո Վրիստոս . զի բարձրացար 'ի խաչին , բարձեր զանէծս Եղամայ :

Լոյսդ որ ընդ Հօր նախ քան զյաւիտեանս . եկիր լուսաւորել զխաւար մեղաց աշխարհի , ծագել 'ի սմա զլոյսդ հրամանի . առ քեզ հոգի իմ առաւօտէ :

Անանք 'ի կենաց և յոյս յարութեան , որ արարեր խաչիւ քո զխաղաղութիւն յերկինս և յերկրի , տուր մեզ տէր զքո զխաղաղութիւնդ , որպէս սրբոց քոց առաքելոց :

Օ, Ազեկիային քեզ մաղթեմ փրկիչ , որ կենարար բանիւ քո լուծեր զերկունս մահու . փարատեա և զիմ զհիւանդութիւնս . յոյս կենդանութեան մեր կեցո զմեզ :

Որ անմահարար քո մեռելութեամբն , աւերելով զդրունս դժոխոց մեռուցեր լի մահ . կենագործեա և զիս զմեզօք զմեռեալս , յոյս" :

Օ, փառաւորեալն 'ի հրեշտակաց զամենասուրբ զԱրրորդութիւնն օրհնեցէք 'ի սրբութեան նորա դասք հողեղինաց յօրհնութիւն 'ի նոր :

Օ, յաղթողն 'ի մարդ պատերազմի դիմեալ կամաւ 'ի մահ խաչին գովեցէք , որ է առ աւար բաշխեաց որդւոց մարդկան բարձրացեալ փողով :

Ընդ Յովնանու անձն իմ ծփեալ յալիս մեղաց ծովու , աղաղակեմ 'ի նեղութեան իմում առ փրկողդ և յոյս . լուր ձայնի իմում :

Որ փրկեցեր զմարդարէն յորովայնէ կէտին , ացրեցո և զըմբռնեալս 'ի ժանեաց չար վիշապին . կենարար խաչիւդ :

Որ յանքննին ծոցոյ Հօր խոնարհեալ Որդի , երևեցար 'ի մէջ երկուց կենդանեացն , զոր նախագուշակ տեսեամք ծանոյց մարդարէն :

Որ յաթոռս հրակերպեանս բազմէիր ընդ Հօր , բարձրացար կամաւ 'ի կառս խաչին . և հեծելութեամբն քո ազատեցեր զգերեալսն :

ՁՈՐՐՈՐԴ ՁԱՅՆ

() օրհնեսցուք զտէր և զյաղթող զօրութիւն նորա փառօք երգեսցուք նմա . զի փրկիչ և ապաւէն և օգնական մեր է :

Սա է Լստուած մեր , որ յաթոռ փառաց ընդ Հօր յերկրի երևեալ տեսաք , սմա փառօք երգեսցուք զի փրկիչ" :

Յաղթական օրհներգութիւնքն որ ապրեցոյցն զիսրայէլ 'ի ձեռաց Քարաւօնի , Վրիստոսի փրկչին մերոյ ամենեքեան երգեսցուք . զի փառաւորեալ է :

Որ մահու խաչին իւրոյ կենդանացոյց զմահացեալսն , և մարմնոյն իւր բռնումամբ զկասկանս մահու ելոյծ . ամենեքեան եր" :

Օ, կառս Քարաւօնի և զզօրութիւն նորա տէր ընկէց 'ի ծով կարմիր , այն որ հըզօրն է կարողութեամբ . նմա փառօք երգեսցուք զի փառաւորեալ է տէր :

Վայեցան զինուորութիւնք երկնայինք յահաւոր տնօրէնութեան քո խորհուրդ , և փառաւորեցին զանպատում սքանչելիս քո մարդասիրութեանդ :

Իոցով սրտմտութեամբ քո Վրիստոս 'ի խաչին կիզեր զբանսարկուին բռնութիւնն և կենարար յարութեամբ քո զԱզեկեղի քո փրկեալ , փառս քեզ վերառաքել ուսուցեր :

Լստուածային բարկութեամբ հրաց քո Վրիստոս կիզեր զդժօխս, և զստորինս արձակեցեր զըմբռնեալսն առ 'ի նմանէ, զքեզ օրհնեմք թագաւոր յաւիտենից:

Տեսեալ զքեզ մահու լուծաւ, և դժօխոց սարսեալ դողային. որ զմահ մահու ծանուցեր մահ:

Որ հոգւովդ քով սրբով, ծանուցար քո արարածոցս, որ էնդ և եսդ և էդ Լստուած:

Եղեղն հզօրաց նուաղեցան, և որք 'ի նուաստութեանն էին տկարքն զգեցան զօրութիւն. վասն այնորիկ հաստատեցաւ սիրտ իմ և խորհուրդ իմ 'ի սեւառնէ իմմէ:

Օղբունս դժօխոց պղնձիս խորտակեցեր Վրիստոս. յորժամ յարեար 'ի մեռելոց հզօր զօրութեամբ. վասն այնորիկ հաւատացաք մեք 'ի յօրհնել զքո սուրբ լստութիւնդ:

Որ բանիւ հրամանի քո հաստատեցեր զերկինս և զերկիր, արարիչդ ամենայն եղանութեանց. վասն զի լոյս են հրամանք քո 'ի վերայ երկրի:

Որ 'ի ձեռն կամաւոր խաչի քո. լուսաւորեցեր սուրբ զՆկեղեցի, և ետուր պարիսպ ամրութեան հաւատացելոց. վասն:

Որ եկիր 'ի կատարունն կանխասաց մարգարէիցն, յանձն առեր մարմնանալ 'ի սրբայ կուսէն մարդ ճշմարտապէս. վա:

Յոյս կենդանութեան և փրկութեան իմոյ տէր Լստուած իմ. յիշեա զիս որպէս երբեմն զՆզեկիայն, և դարձո զհոգի իմ 'ի դրաց դժօխոց:

Որ կամաւոր մահուամբ քո մեռուցեր զմահ Վրիստոս Լստուած, և լուսաւիայլ յարութեամբ քո կենադործեցեր զաշխարհս. կենադործեա և զիս զմեզօք զմեռեալս:

Օանձառդ քո Վրիստոս փառաւորեմք զմարդանալդ, 'ի գլխոց լերանց հրատարակեմք զքո քաջութիւնդ. քանզի հարեր զպատերազմ, եկեալդ 'ի փրկութիւն մեզ:

Օյաղթողդ քո Վրիստոս գովեմք զզօրութիւնդ. քանզի վանեցեր զընդդիմամարտ թշնամին, և դարձուցեր զգերութիւն. եկեալդ 'ի փրկ:

Բղխեսցէ երկիր զողորմութիւն, և նորացուցէ զօրհնութիւն. քանզի Լստուած ծննդեամբ 'ի միշտ կուսէն 'ի փրկութիւն մեզ յայտնեցաւ, աւերեաց զդժօխս:

Որ լուար Լստուած մարգարէին ձայնի գոչմանն, և ես նովին ձայնիւ գոչեմ, և զիս մի անտես առներ. այլ պահեա ընդհովանեաւ ամենազօր աջոյն քո:

Որ քոյին հրամանաւդ զմահու լուծ եր զիշխանութիւն, և անիծիցն եղեր քակտումն և զիս:

Որ իջեր 'ի յերկնից և մարմնացար 'ի սուրբ կուսէն. անձառելի քոյին ծննդեամբ ըրդ. և զիս:

Տէր զուր քո լուայ վերօրհնեալդ 'ի բաղմաչեայս, և տեսաք զքեզ մարմնով 'ի վերայ խաչին 'ի մեջ երկուց կենդանեաց, զոր երգեաց Լմբակումն նախիմաց սուրբ Հոգւով:

Հեծելութիւնն քո Վրիստոս փրկութիւն եղև ազանց, յեղանելն քո 'ի կառս

զուարճացան արարածք, և օրհնութեամբ նոր երգով լցան տիեզերք :
Երևեցար 'ի փրկութիւն նախահօրն Մ.դամայ, և առաքեցեր զերիւարս քո քարոզս
աշխարհի աւետաւոր յարութեանն . որք ընդհանուր պատմէին զմիւսանդամ քո
գալուստդ :

ՎԵՐՋ ԶԱՅՆ

Յաղթական քեզ օրհնութիւնք, տէր որ զխորոց ծովուն հերձեր ջուրն, զի 'ի
նմա զբեռնաւորին ջաղխեցեր զգլուխ, և զարգելեալսն 'ի ձեռն խաչին քո վերա-
ծեր 'ի կեանս :

Ամաւոր մահուամբ 'ի քէն տէր արձակեցեր զհոգի զօրութեան . 'ի մէջ մահու ըզ
մահ աւերեալ վանեցեր . և զար' :

Նայեցարուք 'ի բարբառ մարգարէին և 'ի պատգամս կենդանիս . որ քարոզեաց
մեզ զցօղն կենաց 'ի յերկնից :

Օ, իջումն քո Վրիստոս գուշակեաց մեզ մարգարէն, և զկամաւոր չարչարանս խա-
չին գոչեր ասելով . տարածեաց զթէս իւր ընկալաւ զնա, և բարձեալ բերէ 'ի
փրկութիւն աշխարհի :

Օտիս հարէք ամենայն հեթանոսք և օրհնեցէք զՄ.ստուած . զի հուրն Մ.ստուած
Խանն մարմնացաւ 'ի կուսէն . աւերեաց զգոթիսս և զզօրութիւն մահու ելոյծ :

Ընկալեալք զբաժակն ուրախութեան յայդոյն անմահութեան սրբոց առաքելոցն
որք ընդհանուր ընթացան ընդ տիեզերս, լուսաւորեցին հրաւիրելով յերկնից ար-
քայութիւնն :

Օտենաք զքեզ Վրիստոս փառակից Հօր և Հոգւոյն, նախապատմող մարգա-
րէիցն զխոնարհիլդ քո յերկնից . ծաներուք և տեսէք զի սքանչելիս արար տէր :

Յարեւից մեզ փայլեաց արեգակն արդարութեան, իշխանութեամբ բաղմեալ տե-
սաք զնա 'ի կառս խաչին, ծաներուք և տե' :

Հաստատեցան սիրտք մեր առ քեզ Վրիստոս Մ.ստուած, և ուրախացաք մեք 'ի
փրկութեան քում . ընկալ զաղաչանս մեր միայն մարդասէր :

Որ պատրաստեցեր քո իմաստութեամբդ զգիտութիւն յարարածս, և ծանուցեր քո
յարութեամբդ զյարութիւն մեր . ընկ' :

Ի գիշերաց կանխեալ աղաղակեմք լուր մեզ տէր . վասն զի բաց 'ի քէն զայլ ոք
ոչ գիտեմք մարդասէր :

Տուր մեզ տէր զքո զխաղաղութիւնդ, և փրկեա 'ի ձեռաց անօրինաց խստաց ա-
պրտամբողաց . վասն' :

Ի վերանալ յինէն աւուրց իմոց տէր . օգնեա ինձ միայն մարդասէր :

Օ, չարչարանս խաչի և մահու յանձն առեր . տէր' :

Մարգարէն 'ի փորոյ կիտին աղաղակէր և ասէր . տէր նայեաց յիս և մի տար զիս
հզօրիս այս :

Չայն բարձի 'ի խորոց անդնդոց առ Մ.ստուած ողորմած . և ձայն աղաղակի իմոյ
հասցէ 'ի լսելիս քո տէր :

Ի՞նչպէս զսքանչելի տնօրէնութեան քո զուր . քանզի յերկնից խոնարհեալ մարմնացար 'ի սուրբ կուսէն՝ և խաչեցար ընդ աւաղակսն . և զարհուրեալ հիացայ ընդ քո ընդ անհաս մարդասիրութիւնդ .

Օ, իշխանաբար զյարութիւնդ գուշակեաց մեզ մարգարէն . ասէ իւր դու 'ի կառս քո , հեծելութիւնդ քո Վրիստոս փրկութիւն եղև յելանելդ քո :

Երևեցար 'ի փրկել զարարածս 'ի մահուանէ . և դժոխք հիացեալ սասանեցան 'ի յահէ ամենազօր փառաց :

ԱՄՐԳ

ՀԱՐՑԻՑ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԶԱՅՆ

— Է — Որ եկիր 'ի փրկութիւն տիեզերաց թագաւոր յաւիտենից Վրիստոս . զքեզ փառաւորեմք Լստուած հարցն մերոց :

Հանձն առեր զչարչարանս կամաւորապէս , և զմահ ճաշակեցեր վասն մեր . զքեզ փառաւորեմք :

Կնքեցար վիմով 'ի գերեզմանի , և լուծեր զկնիք մահու յանցանաց . զքեզ :

— Ը — Օտէր օրհնեցէք բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Օ, յարուցեալն 'ի մեռելոց Վրիստոս Լստուած , որ զմահ խաւանեաց յարութեամբն իւրով . բարձր :

Օ, սքանչելի յարութիւնն Վրիստոսի Լստուծոյ , ամենայն ժողովուրդք բարեբանելով . բարձր :

— Ի — Ինչ որ 'ի Հօրէ իջեալ մարմնացար 'ի կուսէն , խաչեցար կամաւ Հօր վասն մեր զմեզս սպաներ . սուրբ Լստուած ողորմեա մեզ :

Որ յարարած ոց ես անբովանդակելի , 'ի խաչափայտին բռնուելով զմահ կոխեցեր . սուրբ Լստ :

Որ 'ի նախնունմն զանկեալն 'ի ծառայութիւն մահու , պատուական Սաբմնով և Լրեամբդ քո ազատեցեր . սուրբ :

Ընդ լուսանալ միաշաբաթին կանխեցին կանայքն 'ի գերեզմանն 'ի խնկել զաւապական մարմինն :

Եւ դտին զվէմն բարձեալ 'ի դրաց գերեզմանին , և լուեալ բարբառ 'ի հրեշտակէն . եթէ յարեալ Վրիստոս և խաւանեաց զմահ :

Եւ հանդիպեալ քո տէր առաքելոցն և տուեալ ողջոյն կենդանարար , առաքելոցեր զնոսա 'ի փրկութիւն տիեզերաց :

— Է — Պայծառացիր Եկեղեցի հեթանոսաց յարութեամբ Վրիստոսի որ յարեալն այսօր 'ի մեռելոց , պսակեաց զքեզ խաչին իւրով . Լստուած հարցն մերոց :

Լստոր ողբայ յինքեան զկործանումն իւր մահ . քանզի որ յԼգամ մեռեալքն էին . կենդանացան յարութեամբ Վրիստոսի . Լստուծոյ հար :

Եւ յսօր ցնծան մանկունք առաքանստի . քանզի Վրիստոս յարուցեալ փարատեաց զնուգ և զտրամուծիւն , և լուսաւորեաց զաշխարհս . Եւստ' :

— Է — Օտէր օրհնեցէք բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Եւ յսօր է զոր արար տէր եկայք ցնծասցուք . ասնեցէք ուրախութեամբ մինչև յանկիւնս սեղանոյ . բարձր' :

Բարձրացուցէք զտէր Եւստուած մեր գոչէ մարգարէն , երկրպագեցէք պատուանդանի ոտից նորա . որ երարձ զդատակնիք մահու 'ի մէնջ . բարձ' :

— Ողորմեա ինձ Եւստուած :

Եւ ելի արա ինձ տէր զձայն յարութեան աւետաւոր հրեշտակին , որ քարոզեացն զյարութիւն , ողոր' :

Որ յարեարդ 'ի մեռելոց Վրիստոս Եւստուած , և մեզ կեանս շնորհեցիւր պարգեւատու ամենեցուն . ողոր' :

Փառք յարութեան քո տէր :

Պատրանօք նախաստեղծին մերկացաք 'ի լուսոյն , իսկ յարութեամբ Սիածնիդ ըլգեցաք զանմահութիւն . փառ' :

— Է — () օրհնեալ ես տէր Եւստուած հարցն մերոց :

Որ բարձրացար 'ի խաչին վասն ազգի մարդկան , առաքեա զքո զողորմութիւնդ 'ի պաշտօնեայս և յերկրպագուս . Եւստուած' :

Որ զամենայն յանձն առեր վասն մեր բարերար , խնայեա յարարածս . քո յարութեամբդ քո . Եւստուած' :

— Է — Օտէր օրհնեցէք բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Որ յանապական աթոռ նստի բարեբանեալն 'ի հրեշտակաց , կամաւոր չարչարանաց համբեր մահու խաչի մարմնալեալ Բանն . անդադար օրհնեցէք և գովեցէք . բարձր ա' :

Եւ իջեալ 'ի գերեզմանն անապական մարմնով , զի նորոգեցէ զհնութիւն մեռելութեան մերոյ յարութեամբն իւրով . ան' :

— Եւստուած Զօր էակից 'ի խաչ ելեր կամաւ Զօր . ողորմեա :

Եւստուածեանց տուող Վրիստոս 'ի գերեզման իջեր որպէս մարդ . ող' :

Եւ յերրորդ աւուր յարեար յոյս յարութեան ցուցար մեզ . ող' :

Եւզ կանայսն իւղաբերսն առ քեզ առաւօտեմբ կենդանիդ յաւիտենից Վրիստոս . ընկալ և զմերս' փոխանակ խնկոցն զօրհնաբանութիւնս :

Փոխանակ սուրբ աւետաւոր զուարթնոյն գթութիւն քո մեզ հանդիպեցի յուսով գիտութեան , մխիթարել զհոգիս և լուսաւորել :

Եւզ նոսին աւետարանութեամբ քարոզեսցուք զքո միայն զսքանչելիսդ , որ յարեարդ 'ի մեռելոց , ամենազօր թագաւոր անմահ :

— Է — Եւզ երիս մանկունսն օրհնաբանսն , բարեբանեմք զքեզ Վրիստոս . Եւստուած հարցն մերոց :

Որ իջեր 'ի յերկնից խոնարհութեամբ և խաչի համբերեալ փրկեցեր զմեզ . Եւս' :

Թաղեցար 'ի նոր գերեզմանի և յարուցեալ նորոգեցեր զտիեզերս . Եւստ' :

— Է — Օտէր օրհնեցէք բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Օթադաւորն անմահ է և զԼստուածն յաւիտենից, ժողովուրդք բարեբանելով և բարձր՝:

Որ մահուամբն զմահ խափանեաց, և յարութեամբ իւրով զյարութիւն մեզ պարգևեաց՝:

—Ար խոնարհեցար 'ի յերկնից և իջեր 'ի յերկիր Սիածին Արդի և Բանդ Լստուած, ողորմեա բանաւոր հօտի:

Ար կանգնեցեր զխաչ քո 'ի մէջ երկրի, և ելեալ բարձրացար փրկեցեր զտիեզերս . ողորմ՝:

Թաղեցար 'ի նոր 'ի գերեզմանի, և յարուցեալ յերրորդ աւուր 'ի յերկինս համբարձար . սղ՝:

Որ անճառ էութեամբ Հօրդ ես փառակից, չարչարիլ մօրմնով յանձն առեր վաւսըն մեր . մշտնջենաւոր օրհնութեամբ 'ի հրեշտակաց օրհնեալ ես տէր:

Որ էակդ ես ընդ Հօր և սուրբ Հոգւոյն, խաչեցար և թաղեցար կամաւ Հօր վասն մեր . մշտն՝:

Որ միւսանգամ գալոց ես Հայրենի փառօք, շնորհելով Լստուածապէս յարութիւն տիեզերաց . յամենայն արարածոց յաւիտենից օրհն՝:

—հ—Այսդ որ 'ի հրեղէն աթոռ բարձրացեալ հանգչիս, երեքսրբեան ձայնիւ 'ի գասուց հոգեղինաց օրհնաբանիս . Լստուած հարցն մերոց:

Պատկերակից եղեր հողեղէն բնութեանս . մարդասիրապէս գթացար կուսական ծննդեամբդ ազատեցեր զմեզ . Լստ՝:

Վանդի միոյն յանցանօք ամենեքեան մեռաք, այլ 'ի խաչելն քո Վրիստոս ամենեքեան նորոգեցաք 'ի փառս . Լստ՝:

—գ—Օտէր օրհնեցէք և բարձր արարէք զնա յաւիտեան:

Որ բազմեալ հանգչի յանարուեստ 'ի յաթոռ, զմահ խաչի 'ի յանձն էառ վասն ազգի մարդկան . օրհն՝:

Եւ 'ի կողահոս արեան աղբերէն նորոգեցան արարածք և անմահացան . օրհն՝:

—Ընսկիզբն Բանդ անբաժանելի ծնունդ Հօր, որ վասն մեր մարմնացար 'ի կուսսէն զմահ խաչի 'ի յանձն առեր և թաղեցար 'ի յերկրի:

Լսյսօր զանմահ և զանապական մարմինն տեառն՝ կանայքն որպէս մեռեալ խնկել խնդրէին . այլ հրեշտակին ձայնեալ ասէր, զի խնդրէք զկենդանին ընդ մեռեալս:

Նա զթշնամին կապեաց և զգոթիս աւերեաց, յարուցեալ 'ի մեռելոց Վրիստոս Լստուած . պարգևէ ազգի մարդկան զմեծ զողորմութիւն:

Սոսկալի տեսիլ հրեշտակին 'ի փառաւոր քո գերեզմանին . զպահապանսն զարհուրեցոյց:

Իմանալին մարմնական ձայնիւ բարբառէր առ սուրբ կանայսն, փարատեցոյց զսիւղ և զտրտմութիւն:

Ով կանայք զգաստք աստուածասէրք զամենեցուն զյոյսն և զյարութիւն ընդ մեռեալս զի խնդրէք:

Փայլակնաձև հրեշտակն իջեալ յերկնից զարհուրեցոյց զպահապանսն, և սուրբ զկանայսն խնդութեամբ լցոյց:

Լստուածասէր կանայք ցնծացէք այսօր յարեալ Վրիստոս 'ի մեռելոց , և լոյս մեծ աշխարհի ծագեաց :

Լեւտիս լուեալ 'ի սուրբ հրեշտակէն ընթանային առ աշակերտսն . պատմելով նոցա զյարութիւնն տեառն :

Օթագաւորն փառաց Վրիստոս , որ վասն մեր մարմնացաւ 'ի սրբոյ կուսէն և խաչի համբերելով , միաբանութեամբ երգով բարեբանեսցուք :

Որ զթաղումն երեքօրեայ յանձն էառ յարուցեալ 'ի մեռելոց իշխանութեամբ , միաբա՛ :

Կարողապէս զգրունս զժոխոց խորտակեաց , Եկեղեցւոյ իւրում զգեցոյց զմեծ վայելչութիւն , միա՛ :

ԱՌԱՋԻՆ ԿՈՂՄ

—հ—Որ եկիր 'ի փրկութիւն վասն ազգի մարդկան , զքեզ անդադար բարեբանեմք Լստուած հարցն մերոց :

Յանձն առեր զչարչարանս և խաչի համբերեցեր . զքեզ՛ :

Կնքեցար վիմով յարուցիչդ մեռելոց . զքեզ՛ :

—գ—Օտէր օրհնեցէք բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Որ անմահն մարմնով վասն փրկութեան մերոյ զմահ ճաշակեաց , և խաւիանեաց ըզմահու թագաւորութիւն . բարձր՛ :

Որ յաւէժ կենդանութեան առհաւատչեայ զյարութիւն Լստուածային մարմնոյն պարգեւեաց մարդկան . և ևս առաւել բարձր՛ :

—Սուրբ Լստուած որ վասն մեր զմահ ճաշակեցեր , և յերրորդ աւուր յարեար . ողորմեա :

Սուրբ Լստուած որ զժոխս աւերեցեր , և զգերեալսն փրկեցեր 'ի նմանէ . ո՛ր :

Սուրբ Լստուած որ 'ի յերկինս համբարձար , ընդ աջմէ Հօր նստար 'ի բարձունս . ողորմեա :

Եւաքեցար 'ի Հօրէ Բանդ Լստուած 'ի փրկութիւն ազգի մարդկան . օրհնեմք ըզքեզ սուրբ Լստուած :

Ի գերեզման իջեր թագաւոր անմահ , և 'ի Հօրէ ոչ մեկնեցար , օրհնեմք ըզ՛ :

Ի յերրորդ աւուր յարեար Լստուածապէս , և 'ի յերկինս համբարձար . փառք յարութեան քո տէր , օրհնեմք՛ :

—հ—Որ վասն մերոյ փրկութեան իջեր 'ի յերկնից , Միածին Որդի Վրիստոս փրկիչ մեր , փրկեա զմեզ տէր Լստուած հարցն մերոց :

Ի խաչին բեռեցար Բանդ ըմբռնելի մարմնով . և լուծեր զկապանս մեղաց Վրիստոս փրկիչ մեր . փր՛ :

Որ երեքօրեայ թաղմամբ քո մեռուցեր զմահ , և յարութեամբդ քո կենադործե-

ցեր զաշխարհս, առաւել գովեալ Քրիստոս փրկիչ մեր, փրկ՝
— 4 — Օտէր օրհնեցէք և բարձր արարէք զնա յաւիտեան :
Որ սպան զմահ թաղմամբն իւրով և յարութեամբն իւրով մեզ կեանս պարգե-
եաց, միաբան հաւատացեալք . օրհն՝
Որ նստի ընդ Հօր ծնողի իւրոյ, և մարգասիրապէս խնամէ զարարածս .
քահանայք հոգեւոր երգով . օրհն՝
Դու ես Քրիստոս, կեանք և յարութիւն ազդի մարդկան . ողորմեա :
Դու յարուցեալ նորոգեցեր զտիեզերս . ողոր՝
Յոյս յարութեան մերոյ, աղբիւր կենաց և փրկութեան . ողոր՝
Յարուցեալ տէրն 'ի գերեզմանէն Սիածինն որպէս փայլակն . և լոյս փառաց
ծագեաց յաշխարհս, և երկինք և երկիրս ցնծային :
Սեծ է յարութիւն Լստուածորդւոյն՝ քանզի դրունք երկնից բացեալ եղեն, և
հօտ անոյշ բուրեաց յաշխարհս, և լոյս զարարածս ամենայն :
Օրք երկնից իջեալ էին և բանակեալ շուրջ զգերեզմանաւն . և հոգեղէն բար-
բառովն երգէին . տէր օրհնեալ է քո յարութիւնդ :
— 4 — Լսնկիզբն Բանդ մարմնացար 'ի կուսէն, յանձն առեր կամաւ զխաչն և ըզ-
ջարչարանս . Լստուած հարցն մերոց :
Լսակից Հօր և Հոգւոյն Բանդ Լստուած 'ի գերեզման իջեր մնալով անապական
Լստուած՝ :
Յարեար 'ի մեռելոց յաւուր երրորդի, լուծանելով զիշխանութիւն մահու . Լս՝ :
— 4 — Օտէր օրհնեցէք բարձր արարէք զնա յաւիտեան :
Հրաշալի զյարութիւն Լստուածորդւոյն ժողովուրդք բարեբանելով բարձր՝ :
Սիաբան գովեցէք զյարուցեալն 'ի մեռելոց, քահանայք հոգեւոր երգով բար՝ :
— Իջեր յերկնից Որդի Լստուծոյ և մարմնացար 'ի սրբոյ կուսէն, որ անմեկնելիդ
ես 'ի Հօրէ . ողորմեա :
Եկիր 'ի չարչարանս կամաւորապէս Լստուած և խաչեցար վասն ազդի մարդկան,
և 'ի գերեզման իջեր անապական . ողոր՝ :
Օմահ լուծեր և զաշխարհս աղատեցեր կարողապէս տէր և 'ի մեռելոց յարեար
իշխանութեամբ . ողոր՝ :
Աքանջելի հրեշտակն տեառն ցնծութեամբ իջեալ 'ի գերեզմանն՝ հարկանէր փող
յարութեանն տեառն :
Ի հարկանել փողոյն պահապանքն զարհուրեցան, և եղեն 'ի յահէն որպէս մեռ-
եալ :
Ձայն եղև 'ի հրեշտակէն բարբառ եղև ուրախութեան տէր յարեաւ . փառք յա-
րութեանն տեառն :
Դրօքն փակելովք երևեալ Յիսուս աշակերտացն և ասէր . խաղաղութիւն ընդ
ձեզ :
— 4 — Որ յաթոռ փառաց նստիս ընդ Հօր, օրհնաբանիս 'ի դասուց Քերովբէից .
օրհնեալ ես տէր Լստուած հարցն մերոց :
Որ եկիր 'ի փրկել զնախահայրն Լգամ, 'ի ճաշակմանէ մահաբեր պտղոյն . օրհն՝ :

Ար փոխանակ ծառոյն գիտութեան ետուր զխաչ քո տէր , և արքուցեր մեզ 'ի կողահոս աղբերէդ . օրհնէ :

— 4 — Թաէր օրհնեցէք և բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Ար ելոյժ զվտանդաւոր երկունս նախամօրն . ծնանելով 'ի սրբոյ կուսէն . օրհնէ :

Ար եբարձ զփշաբեր անիծադրութիւն բուսաբերին , բւեռելով 'ի վերայ խաչին . օրհնէ :

Ար ճաշակեացն զլեղի դառնութեան վասն աղգի մարդկան , և պարգևեաց զՍարմին և զԼճիւն իւր զանապական . օրհնէ :

— Ար խոնարհեցար յերկնից 'ի Հայրական ծոցոյ , Սիածին Արդի Լստուծոյ , և առեր մարմին 'ի սրբոյ կուսէն , վասն մերոյ փրկութեան . ողորմեա :

Ընդ մեզ Լստուած շրջեցար ընդ մեղաւորացս , և կոխեցեր զգլուխ փշապին և շիջան խայթոցք մահաբերին , փրկեցեր զտիեզերս . ողորմէ :

Բւեռեցեր զմեզս մեր 'ի վերայ խաչին , և համբերեալ մահու իջեր 'ի գերեզման կենդանութիւն շնորհեցեր նստելոցն 'ի խաւարի . և զօրութեամբ յարեար . ողորմէ :

Հրաշալի զյարութիւն Լստուածորդւոյն , այսօր տեսեալ առաքելոցն , և բազմութիւնք հրեշտակացն . երգէին երգ նոր անլուելի ձայնիւ :

Չայն ահեղ Վարրիէլեան փողոյն , այսօր գոչէր , աւետարանէր , աւետիք են աշխարհի , երգէին երգ :

Եղոս մեծ և ահաւոր այսօր ծագեաց սուրբ Ակեղեցւոյ , յարուցեալ 'ի մեռելոց Քրիստոս . երգեսցուք երգ :

— 5 — Ընեղանելիդ Լստուած իջեր յերկնից 'ի յեղականքս , և անճառելի ծագմամբ տնօրինեցար յարդանդի կուսին արեգակն արդարութեան , օրհնեմք զքեզ Լստուած հարցն մերոց :

Ընմեկնելիդ 'ի Հօրէ եկիր կամաւ 'ի մահ խաչի , և ընդ չարագործսն պատժեալ 'ի սպանդ վարեցար . այլ 'ի ծոցոյ Հօր ոչ բաժանեցար , օրհնէ :

Ընմահութեանց տուող Քրիստոս իջեր 'ի հող մահու , կատարելով զողբումն հոգերգողին եդար 'ի գբի ներքնումն . այլ ակնարկելով քո 'ի դժոխս հաներ ըզկապեալսն քաջութեամբ , և որ ննջէին 'ի տապանս . օրհնէ :

— 6 — Թաէր օրհնեցէք և բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Ար անապական թաղմամբն ելոյժ զանէծս երկրի , իջանելով 'ի ստորինս ազատութիւն շնորհեաց նստելոցն 'ի խաւարի . օրհնէ :

Ար կենսութեան յարութեամբն իւրով ազատեաց զադամեանս 'ի կեանս անմահ , և սուրբ Սարմեով և Լճեամբն հրաւիրեաց զմեզ յերկնից յարքայութիւնն . օրհնէ :

— Ակիր 'ի տեսութիւն անտեսանելիդ Լստուած , և մարմին զգեցար 'ի սրբոյ կուսէն , կեցուցիչ և յոյս մեր կեցո զմեզ :

Խաչի համբերեցեր վասն աղգի մարդկան , և մերովս չարչարեալ փրկեցեր 'ի մահուանէ . կեց :

Ադար 'ի գերեզմանի կեանք աշխարհի , և յարուցեալ յերրորդ աւուր զմարդիկ 'ի կեանս փոխեցեր . կեց :

Արդեսցուք քեզ ընդ հրեշտակս յաղթական օրհներգութիւն :

Որ մահուամբ քո մեռուցեր զմահ, և յարութիւնս պարգևեցիր հողանիւթ բնութեանս. երգես' :

Որ ցուցար մեզ ճանապարհ նորոգման, և մաքրեցիր զաղտեղութիւն յանցանացն զոր պատրեաց թշնամին : եր' :

Կանխեցին կանայքն իւղաբերք 'ի գերեզմանն, և տեսին զյարութիւնն տեառն :

Բացաւ դուռն յարութեան գերեզմանին կնքելոյ, լոյս ծագեաց տիեզերաց :

Յարեաւ տէրն 'ի մեռելոց հզօր զօրութեամբ, հաստատեաց զհիմունս Եկեղեցւոյ սրբոյ :

Թագաւորեաց Մատուած 'ի վերայ հեթանոսաց, և լուսաղարդեալ պայծառացոյց սուրբ զԵկեղեցի, ժողովուրդք Վրիստոս բարեբանեցէք :

Օգեցաւ տէր զօրութիւն ընդ մէջ իւր ածաւ, քանզի շիջոյց զխայթոց մահու խաչին իւրով ժողո' :

Յարեաւ Մատուած և տիեզերք ամենայն նորափետուր զարդարեցան, և մանկուշիք հաղորդեցան Սարմնոյ և Մրեան կենարարին. ժո' :

ԵՐԿՐՈՐԴ ԶԱՅՆ

— Է — Որ 'ի յերկնից իջեր անսկիզբն Մատուած Բան և լոյս, զքեզ ամենեքեան օրհնեսցուք Մատուած հարցն մերոց :

Որ 'ի խաչին բւեռեցար և հեղեր զՄրիւնի 'ի փրկութիւն տիեզերաց. զքեզ ա' :

Որ 'ի գերեզմանի եդար և յարեար 'ի մեռելոց Վրիստոս յաւուր երրորդի. ըզքեզ ամե' :

— Է — Օտէր օրհնեցէք և բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Որ 'ի խաչին բւեռեցաւ, և 'ի գործոց ձեռաց իւրոց ապտակեցաւ, և կերակուր ընկալաւ զլեզի. ամենայն արարածք գովելով, բարձր' :

Սասնորոյ արեգակն խաւարեալ և ցելոյր վարագոյր տաճարին վերուստ 'ի վայր, վէմք պատառեալ երկիր շարժեալ. ամենայն արա' :

Թաղեցաւ 'ի մէջ երկրի և 'ի յերրորդ աւուր յարեաւ Մատուածապէս, և 'ի յերկինս համբարձաւ Մատուած. ամենայն ա' :

— Իջեր յերկնից Որդի Մատուածոյ աղատեցեր զարարածս. անկանիմ առաջի քո, ողորմեա ինձ Մատուած :

Ի խաչին բւեռեցար Մատուած, և զմարդն 'ի կապանաց մահու արձակեցեր, և զիս մի անտես առներ, որ մեղօքս եմ մեռեալ :

Օագուամն Հօր անմատոյց լուսոյն, որ իջեր 'ի գերեզման, կենդանացուցեր զարարածս քո. և զիս մի անտես առներ, քանզի քեզ միայնոյ մեղայ :

Ի գերեզման քո կանխեցին կանայքն զիւղս և զխուռնկս բերին, 'ի պատիւ թաղման քո. զի զմեղօք զհողացեալս վերածեր 'ի կեանս :

Փոխանակ իւղոյն զհաւատս անրիծս և զաղաչանս մեր ընդ առաւօտեան կանանցն

ընկալ. որք զողջոյն կենաց լուան Աւայի ունկամբն :
 Ատուն աւետիս առաքելոյն յարեալ յարուցիչն մեր աւերեաց զդժոխս , և ըղ
 թշնամին կապեաց 'ի յանլոյծ կապանս :
 — Է — Անապական Ռանդ Աստուած , որ իջեր 'ի մէջ հնոցին , փրկեցեր զերկա
 մանկունսն ցօղովն օրհնութեան . օրհնեալ ես տէր Աստուած :
 Որ 'ի Ռարելոնի զբոց հրոյն շիջուցեր , և զմանկունսն ապրեցուցեր , և նոքա եւ
 բեքեանն գովէին ասելով . օրհն :
 Որ յարգանդի կուսին բնակեցար , և ծնար որպէս մանուկ , որ զմահ կոխեցեր և
 զյարութիւն քո ցուցեր . օրհն :
 — Ը — Օտէր օրհնեցէք և բարձր արարէք զնա յաւիտեան :
 Օանսկիզբն և զամենասուրբ զԱրրորդութիւնն , որ նոյն ինքն իւր անեղ բնու
 թեամբն գոյացոյց յոչնչէ զամենայն արարածս , զնա հոգեւոր երգով օրհն :
 Օհամագոյական էութեան Ռանն 'ի Հօրէ , որ լոյս մեծ ծագեաց անճառելի ծագ
 մամբ . որ հաստատեաց զերկինս և զիմանալի զօրս հրեշտակաց , զնա հոգեւոր եր
 գով օրհն :
 Օանմահ զերկնաւոր զթագաւորութիւնն . որ արարչագործ ստեղծմամբ վայելչա
 ցոյց զերկինս և զերկիր , 'ի փառս ամենասուրբ Արրորդութեանն . երեքսրբեան
 հրեշտակային օրհնութեամբ . զնա :
 — Թ — Առաջին պտուղ առաջին ծառոյն զնախաստեղծն մահացոյց , իսկ Որդին Միածին
 եկն և փրկեաց զմեզ :
 Օչարչարանս 'ի յանձն առեր զխաչի յարուցիչդ մեռելոց . ջնջեա զձեռագիր իմոյ
 յանցանաց :
 Կենդանութիւն 'ի գերեզմանի եդար վասն 'ի հողոյ ստեղծեալ մարդոյն , զմեղօք
 մեռեալ զանձն իմ կենդանացո :
 Ազին 'ի գերեզմանն առաւօտեան սուրբ կանայքն . յօծանել , խնկել զանապական
 մարմինն :
 Վոչումն հրեշտակին քաջալերէր զնոսա ասելով . ցնծացէք յարեալ որպէս յառաջն
 ասաց :
 Առեալ 'ի հրեշտակէն զաւետիս յարութեանն , պատմէին աշակերտացն . եթէ յա
 րեալ Քրիստոս :
 Որ կամաւոր խաչելութեամբ քո տէր բարձեր զմեզս . զքեզ բարեխանեմք ամե
 նեցուն յարութիւն :
 Որ երեքօրեայ թաղմամբ քո տէր մեռուցեր զմահ . զքեզ բա :
 Որ լուսափայլ յարութեամբ քո տէր կենագործեցեր զաշխարհս , զքեզ :
 Չայն աւետաւոր հրեշտակին զուարճացոյց զառաւօտեան կանայսն . զՔրիստոսի
 պատմելով զյարութիւն :
 Մի յուսահատիք տրտմութեամբ այլ ցնծացէք բերկրելով , խնկազգեացք աստ
 ուածայնոյն և փափաքողք յարութեանն :
 Փութացարուք 'ի Վալիլեա աւետարանեցէք աշակերտացն , եթէ յարեալ Քրիս
 տոս և խափանեաց զմահ :

—հ— Լսօր բեռեալ քո 'ի խաչին , և զինաւորին խօցեալ զանարատ զկողդ , տէր Լստուած հարցն մերոց :

Իսկ ըղիսումն սուրբ Լրեան քո լուաց զտիեզերս յանիծիցն Լդամայ . տէր Լս" , Պարգեւատու բարեաց և տուող ողորմութեան , եդար 'ի գերեզմանի . տէր Լս" :

—է— Օտէր . Լմենայն դործք օրհնեցէք :

Որ յանէից դոյացոյց արարողն իւր կերպամբ , զգաստացեալ օրհնաբանիչք եղաք . ամեն" :

Որ զգատակնիք մահու ելոյծ , իւրով անշնչացեալ Սարմնովն զհողացեալ մարդոյն . ամեն" :

Որ զառաջնաճաշակն քաղցրացոյց , ճաշակմամբ դառնութեանն . զի հաղորդեսցուք Սարմնոյ և Լրեանն տեառն . ամեն" :

—Հայր անսկիզբն , որ վերօրհնեալդ ես 'ի դասուց Բերովբէից , զքեզ աղաչեմք , ողորմեա քոյոց հաւատացելոց :

Իանդ 'ի Հօրէ որ յառաջ քան զյաւիտեանս Որդի , փառակիր Հօր . ողոր" :

Որ նստիս 'ի Բրովբէս , և տեսչութեամբ խնամես զարարածս քո , ճշմարիտ սուրբ Հօգի . ողոր" :

Լսօր զուարճացան տիեզերք ամենայն ճշմարիտ յարութեամբ Լստուածորդւոյն . քանզի զդժոխս աւերեաց և գերեաց զարգելեալս 'ի նմա :

Լսօր լուսափայլ մեծապայծառ ծագմամբ , հրեշտակապետն 'ի վերայ վիմին կանանցն աւետէր ասելով . զի խնդրէք զկենդանին ընդ մեռեալս :

Լսօր բերկրեցան կանայքն իւղաբերք , աւետեօք յարութեամբ Լստուածորդւոյն . դարձան յառաքեալսն ասելով . յարեալ Լստուած :

—հ— Որ դթացար 'ի սուրբ մանկունսն և իջեալ փրկեցեր 'ի բորբոքեալ բոցոյն , զքեզ միշտ օրհնեմք Լստուած հարցն մերոց ,

Որ ողորմեցար ազգի մարդկան և իջեալ մարմնացար 'ի սուրբ կուսէն . զքեզ միշտ" :

Որ երեքօրեայ թաղմամբ քո տէր շարժեցան հիմունք երկրի , զգերեզմանս բացեր զմեռեալսն յարուցեր . զքեզ" :

—է— Օտէր օրհնեցէք և բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Իջանելով 'ի ստորին կողմ երկրի , և գողալով սասանեցան դժոխք . քանզի որ 'ի նմա արգելեալքն աղաղակէին առ տէր . ա" :

Եւ զարգելեալսն 'ի բռնութենէ մահու , աղատեցոյց երեքօրեայ յարութեամբն իւրով . ա" :

—Որ խաչեցար և թաղեցար վասն մերոյ փրկութեան , և յարեար 'ի մեռելոց , խնայեա 'ի ժողովուրդս քո միայն մարդասէր :

Որ զդժոխս աւերեցեր և զգերեալսն փրկեցեր , և մեզ կեանս շնորհեցեր . խնայ" :

Որ 'ի յերկինս համբարձար և ընդ աջմէ Հօր նստար , 'ի միւսանդամ քո գալըստեանն . խնայ" :

Սքանչելի կանայքն աներկիւղ եկին 'ի տեսանել զգերեզմանն , զի կատարեալ սէրն մերժեաց զերկիւղն :

Եկին 'ի խնկել զտէրունեան Սարմինն , և տեսին յարուցեալ 'ի գերեզմանէն .
և վերստին լոյսն ծագեաց յաշխարհս :

Վարդեաց հրեշտակն զյարութիւնն տեսան , և բացան գերեզմանք ննջեցելոց ,
և յարութիւն տեսան յաղթեաց մահու :

— Է — Որ զարդարեալ նորացուցեր զարարածոց գոյացութիւնս համագոյ չօր և
չոգւոյն , զքեզ միշտ օրհնեմք Մատուած հարցն մերոց :

Որ կամաւոր խոնարհութեամբք քո յանձն առեր զչարչարանս 'ի խաչին բեւեռե-
ցար . զքեզ" :

Որ զմահացու մեր բնութիւնս վերաստեղծեր կենդանութեամբ հրաշափառ քոյա-
րութեամբք . զքեզ" :

— Զ — Օտէր օրհնեցէք գովեցէք և բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Որ էջն 'ի գերեզմանն և աւերեաց զդժոխս , մեծ և հզօր զօրութեամբ , և յա-
րեալ 'ի մեռելոց . օրհնե" :

Լուսաւորին աշխարհի որ ազատեաց 'ի մեղաց զտիեզերս ամենայն , նորահրաշ
յարութեամբն իւրով . օրհնե" :

— Եկիր 'ի չարչարանս չարչարանացն լուծիչ , բեւեռեցար 'ի խաչին , լուծեր զկա-
պանս մեղաց մերոց , Վրիստոս յոյս յարութեան մերոյ ողորմեա :

Իջեր 'ի գերեզման աւերեցեր զդժոխս , և յարուցեալ յերրորդ աւուր , զաշ-
խարհս լցուցեր խնդութեամբ . Վրիստոս յոյս" :

Ստեր առ աշակերտսն քաջալերել զնոսա , և խոստացար իննել ընդ մեզ զամե-
նայն աւուրս կենաց մերոց . Վրիստոս յոյս" :

Կանխելով սուրբ կանանցն ընդ առաւօտն 'ի գերեզմանն , և զահաւոր յարու-
թեան զձայն 'ի հրեշտակէն լուեալ . եթէ յարեալ Մատուած :

Սողեալ զտրտմութիւն երջանիկ և սուրբ կանանցն , և խնդութեամբ ընթանալ
յին պատմել աշակերտացն . եթէ յար" :

Օսքանչելի և զհրաշագործ զյարութիւնն Վրիստոսի , առաքելոցն ստուգապէս
տեսեալ . ընդհանուր քարոզէին . եթէ յար" :

Իսագաւորին յաւիտենից մատուցուք զօրհներգութիւն որ 'ի կուսէն մարմնացաւ
հաստատեաց զաշխարհս 'ի հաւատս անսասանելի . փառք նմա այժմ և յաւիտեան :

Որ կամաւ համբեր մահու խաչի Մատուած խանն , և եհեղ զՄրիւն իւր սուրբ
'ի փրկութիւն տիեզերաց . փառք" :

Մատուածապէս յարուցեալ 'ի նորափոր 'ի վիմէն , լուսազարդեաց զԵկեղեցի իւր
սուրբ , 'ի փառս և 'ի գովեստ անուան իւրոյ . փառք" :

ԱՒԱԳ ԿՈՂՄ

Որ յերկնային զինուորութեանցդ միշտ երկրպագիս Վրիստոս թագաւոր , ընդ
չօր և սուրբ չոգւոյն . օրհնեալ ես տէր Մատուած հարցն մերոց :

Ար խոնարհեցար յանձառ փառաց եկեալ իշխանութեամբ 'ի մահ խաչին , դը-
ղըրդեցան դժոխք յահեղ փառաց քոց . օրհն' :

Եւ հրաշափառ քո յարութեամբդ կենդործեցեր զիս զմեղօք զմեռեալս , և
համբարձար փառօք 'ի յերկինս . օրհն' :

— Գ — Օտէր . Օ՛րիստոս թագաւորն քաղցրաձայն երգով օրհնեցէք և բարձր
արարէք զնա յաւիտեան :

Ար պատուական խաչելութեամբ հրաշագործեաց զփրկութիւն յաւիտենից ննջե-
ցելոցն . քաղց' :

Օջարուցեալն իշխանութեամբ զփառակից Հօր և սուրբ Հոգւոյն , ընդ վեց-
թեւեան Արովբէագունդ դասս . գովեցէք և" :

— Աղորմեա ինձ Աստուած իմ ողորմեա :

Ար 'ի յերկնից իջեր Բանդ Աստուած , և վասն մեր մարմնացար 'ի սրբոյ կու-
սէն . ողոր' :

Ար 'ի խաչին տարածեցեր զանարատ բազուկս քո , և վասն մեր հեղեր զարիւն
քո սուրբ . ո" :

Ար 'ի գերեզմանի եղար անապական , և յարուցեալ նորոգեցեր զաշխարհս . ող" :

Ար 'ի յերկինս համբարձար ամենակարող , և ընդաջմէ Հօր նստար յաթոռ փա-
ռաց . ող" :

Վր յարութեանդ , փառք վայելէ երկայնամիտ տէր :

() օրհնեալ է քո յարութիւնդ Աստուած , որ զմահ մահու ծանուցեր քոյին կա-
մաւոր մահուամբդ . քո յարու" :

Գոչումն ահեղ հրեշտակին 'ի վիմին , որ քարողէր առ սուրբ կանայսն յարեալ
տէրն մեռելսց . քո յարու" :

— Գ — Անկիզբն Աստուած և ամենազօր , որ առաքեցեր զԱ'իածին Արդիդ քո
'ի փրկութիւն մեզ . օրհնեմք զքեզ Աստուած հարցն մերոց :

Օնար 'ի հօրէ անձառ միութիւն 'ի կուսական որովայնէ երևեալ մարմնով 'ի
փրկութիւն մեզ . օրհն' :

Ար նստիս 'ի Վրովբէս և յանմարմնոց վերօրհնիս Վրիստոս սրբասաց ձայնիւ .
համբերելով չարչարանաց 'ի խաչին բարձրացար խորտակեցեր զզօրութիւն մահու .
օրհն' :

— Գ — Օտէր . Ամենայն ազինք զՎրիստոս գովեցէք , զյարուցեալն 'ի գերեզ-
մանէն անապական մարմնով :

Օբարող հրեշտակին լուեալ կանանցն ընթացեալ պատմէին աշակերտացն ասե-
լով . յարեալ Աստուած . ամե" :

Եւ մեք ընդ նոսին երգակցեալ հանցութիւն զօրհնութիւն փրկողին զմեզ ասելով .
Աստուած . ամե" :

— Իջեր տէր և մարմնացար 'ի կուսէն , և զհողեղէն բնութիւնս ազատեցեր 'ի
մեղաց .

Եւեր տէր բեռեցար 'ի խաչին , զմեռանիլ յանձն առեր կենդանատու մեռելոց :

Եգար տէր 'ի նորափոր 'ի վիմի , և մատանեալ կնքեցար գանձդ կենաց աշխարհի :

Յարեար տէր աւերեցեր զդժոխս , 'ի յերկինս համբարձար և ընդաջմէ Հօր նստար :

Վրիստոս յարեալ 'ի մեռելոց :

Ընդ արշալոյսն առաւօտուն կանխեալ կանանցն 'ի գերեզմանն ասելով , Վրիստոս յար" :

Եւ առ նոսա ասէր հրեշտակն . զի խնդրէք զկենդանին զմեռեալս , Վրիստոս յարեալ 'ի" :

Փութացարուք ուլ սուրբ կանայք և պատմեցէք աշակերտացն ասելով , Վրիստոս յար" :

— Է — Որ զծառայի զկերպարանս յանձն առեր վասն մեր , և խոնարհեալ քո կամաւ 'իմեր բնութիւնս , օրհնեալ ես տէր Աստուած հարցն մերոց :

Որ խաչեցար հաճութեամբ Հօր Սիածին Որդի , և թաղմամբն երեքօրեայ ըլլառնութիւն մահու լուծեր . օրհն" :

Որ փառաւոր յարութեամբդ քո կանգնեցեր զմահացեալսն , 'ի յերկինս համբարձար ընդ աջմէ Հօր նստար . օրհն" :

— Ը — Օտէր օրհնեցէք և բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Հրաշալի յարութեամբ փրկչին նորոգեցան արարածք , միաբանութեամբ օրհն" :

Վողալով սարսեցին դժոխք տեսանելով զթագաւորն անմահ , միաբանութեամբ օրհնեցէք" :

— Որ իջեր յերկնից Բանդ Աստուած , առեր մարմին ըստ մերոյ բնութեան , վասն յանցանաց նախաստեղծին ողորմեա մեզ Աստուած :

Ի խաչին բւեռեցար կամաւորապէս փրկիչ , և զխոցումն յանձն առեր 'ի զինուորէն , վասն յանցա" :

Ի գերեզմանի եդար անապականաբար փրկիչ և զթաղումն յանձն առեր զերեքօրեայ , յարուցեալ լոյս ծագեցար ստուերանստացս . ողոր" :

Առաւօտեան սուրբ կանայքն հանդերձ իւղովք և խնկովք եկին 'ի սուրբ գերեզմանն , և ողբալով խնդրէին զանմահ փառաց թագաւորն :

Եւ 'ի ձայնէ հրեշտակին զուարճացան տրտմազգեացք , առաւօտեան սուրբ կանայք զի՞ խնդրէք զկենդանին ընդ մեռեալս . յարեալ փա" :

Աստուածասէր սուրբ կանայք , փութացարուք հետեւեալ , պատմող լինել Պետրոսի և Յովհաննու ոիրելոյ , յարեալ փա" :

— Է — Որ էիր յառաջ քան զյաւիտեանս Բանդ Աստուած , վասն մերոյ փրկութեան առեր մարմին 'ի սուրբ կուսէն , զքեզ օրհնեմք Աստուած հարցն մերոց :

Որ զկերպարանս ծառայի ճշմարտապէս յանձն առեր , և խաչի և մահու համբերելով իջեր 'ի գերեզման զքեզ օրհնեմք Աստ" :

Որ երեքօրեայ թաղմամբ փրկիչ սուրբ զյարութիւնդ քո ցուցեր , և վերստին նորոգեալ կեցուցեր զհնացեալս մեղօք . զքեզ" :

— Ը — Օտէր օրհնեցէք . Ամենայն ազինք բարձր արարէք :

Օխաչեալն 'ի մէջ երկրի և զեդեալն 'ի նոր գերեզմանի . ամե" :

Օյարուցեալն իշխանութեամբ և զաւերողն դժոխոց . ամե" :

— Որ համագոյդ ես Հօր և սուրբ Հոգւոյն, անբաժանելի էակ միութեան խոնարհեցար 'ի բարձանց, և առեր մարմին 'ի կուսէն, յաղագս անկեւոյն, յանլուծիչ կենաց բանսարկուին խաբամամ:

Որ դատաւորդ ես ծածկելոց գիտող, այսօր 'ի հողոյ դատապարտեալ բարձար 'ի խաչ և լեղեալ կերակրեցար, յաղագս անկեւոյն 'ի ճաշակմանէ մահաբեր պտղոյն:

Որ կենդանութիւնդ ես ամենեցուն, այսօր զմահ խաչի 'ի յանձն առեր, եղար 'ի սիրտ երկրի և յերրորդ աւուր յարեար, շնորհեա մեզ վերածիլ ընդ քեզ յանպատում 'ի կեանս:

Վանխեցին կանայքն ընդ առաւօտն 'ի գերեզմանն հանդերձ խնկովք:

Բերելով զիւղս անուշունս 'ի յօծումն կենարար Սարմնոյ փրկչին մերոյ:

Եւ հրեշտակն զօրութեամբ գոչելով աղաղակէր յարեալ Քրիստոս:

— Զ— Վստուարութեամբ եկիր 'ի չարչարանս և 'ի ծառայէ ապտակեցար, օրհնեմք զքեզ Մատուած հարցն մերոց:

Տարածեցեր զձեռս քո 'ի վերայ խաչին և ընդ անօրէնս համարեցար. օրհն:

Որ զմեռանիլ յանձն առեր վասն արարածոց, և 'ի զինաւորէն գեղարդեամբն խոցեցար. օրհն:

— Զ— Օտէր. Օնա հոգեւոր երգով բարձր արարէք:

Որ ճոխաբար յօժարութեամբ եկեալ 'ի նորոգումն եղծեալ մարդոյն, և խաչի յանձն առնու զմահ. զնա հո':

Որ էջն 'ի ստորին կողմ երկրի և դողալով սասանեցան դժոխք. այսօր յարուցեալ վերածեաց զննջեցեալսն. զնա հո':

— Օ, յարութիւն Քրիստոսի ամենեքեան օրհնեսցուք, զի նա միայն Մատուած փառաւորեալ յաւիտեան:

Օ, ճառագայթ յարութեանն տեսանելով հրեշտակին, նա զօրանայր 'ի պատմել ըզկենսաբեր յարութիւնն:

Չայն աւետեաց լսէին առաւօտեան սուրբ կանայքն 'ի հրեշտակէն. դառնային ուրախութեամբ յառաքեալսն:

Օ, տիեզերական խնդութեանցն աւետիքս երանելի կանանցն ուսեալք. 'ի հրեշտակէն, աներկիւղ խնդութեամբ և բերկրալից ուրախութեամբ ընթանային պատմել աշակերտացն ասելով:

Օ, որ մահուն երկիւղիւ ընդ մեռեալս համարեալ կարծէաք, նա ինքնիշխանութեամբ յարուցեալ, զմահու ելոյծ զիշխանութիւն, և կենդանութիւն պարգևեաց ազգի մարդկան:

Եւ յի 'ի բաց եղեալ զհրէական երկիւղին զկարծիսն, նախաժամանեցին 'ի պատիւ այնորիկ. որ մահուամբն ելոյծ զմահ. և անմահութիւն պարգևեաց ազգի մարդկան:

() օրհնութիւն 'ի բարձունս, տնօրինեցելոյն 'ի կուսէն Թադաւորին մերոյ. ալէլուիա ալէլուիա:

() օրհնութիւն 'ի բարձունս. անսասանելի և հաստատուն յուսոյն մերոյ. ալէ':

() Երհնութիւն 'ի բարձունս . անբաժանելի և միասնական սուրբ Երրորդութեանն ալէլուիա ա' :

ԵՐՐՈՐԴ ԶԱՅՆ

— Է — Փառաւորեմք զքեզ տէր Աստուած հարցն մերոց :

Որ զցօղ անապական Արեանն ցօղեցեր տիեզերաց 'ի վերայ խաչին . օրհնեմք միշտ և փառաւորեմք :

Որ թաղմամբն երեքօրեայ յարուցեալ զլոյս ծագեցեր տիեզերաց . օրհն' :

— Զ — Օ, տէր օրհնեցէք , և բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Որ 'ի բարձունս ել և գերեաց զգերութիւն , և ետ պարգևս որդւոց մարդկան . օրհնե' :

Եւ 'ի մեռեալս ազատ առանց օգնականի , քահանայք օրհն' :

— Ը — Եւ ինչ Զօր կամաւորութեամբ եկիր 'ի չարչարանս , զչարչարանս յանձն առեր , խաչի համբերելով իջեր 'ի գերեզման :

Իւղաբերիցն եկեալ 'ի գերեզման փրկչիդ . զիւղս անոյշս բերին 'ի խնկել զանապական մարմինդ :

Աւետիս լուեալ 'ի հրեշտակէն որ ասէր , տէր յարեալ 'ի մեռելոց ձեզ կեանս պարգևեաց :

Իւղաբեր և սուրբ կանայքն , ողբալով փութապէս եկին 'ի գերեզման քո տէր , 'ի խնկել զանապական Մարմինդ :

Իարբառ աւետաւոր հրեշտակին , որ գոչէր առ երջանիկ կանայսն . զի խնդրէք ըզկենդանին ընդ մեռեալս . քանզի յարեալ տէր և աւերեաց զդժոխս :

Պատմեալ երանելի կանանցն զյարութիւն տեառն աշակերտացն , ուրախացեալք ընթանային Պետրոս և Յովհաննէս 'ի նորափոր գերեզմանն :

— Է — Փառաւորեալ Որդի Աստուծոյ , որ եկիր կամալ 'ի չարչարանս , տէր Աստուած հարցն մերոց :

Տարածեցեր զամենազօր բազուկս քո 'ի վերայ խաչին , և երկիրս հիացեալ սասանեցաւ և դողալով երերէր 'ի յահէ փառաց քոց , տէր Աստ' :

Եւ տեսեալ արեգականն զարարիչդ 'ի վերայ խաչին , չհանդուրժեալ չարչարանաց արարչիդ խաւարեցոյց զլոյսն 'ի միջօրէի , 'ի յահէ փա' :

— Զ — Օ, տէր օրհնեցէք բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Եւ զինաւորն գեղարդեամբն յարձակեալ խոցեաց զկող կենարարին , բարձր' :

Ուստի աղբիւր կենդանարար բղխեալ , լուաց զտիեզերս 'ի մեղաց . բարձր' :

— Ը — Յամենայնի բազումողորմ Աստուած , նայեա յիս գթութեամբ և խնայեա , զի դու միայն ես մարդասէր :

Եւ խաչիւդ քո կենարարաւ պահեա , և յարութեամբդ քո փրկեա և ապրեցո . զի դու մի' :

Եւ 'ի միւսանդամ 'ի գալստեան քո տէր , վերստին զիս նորոգեա և ապրեցո . զի դու մի' :

Լյսօր յարութիւն Քրիստոսի տօնեցէք հաւատացեալք, 'ի մի Լստուած Հայր ամենակալ:

Լյսօր և կանայքն իւղաբերք աւետիս տալով առաքելոցն, օրհնեն զԼստուած զՀայր ա'':

Լյսօր և հրեշտակք 'ի յերկինս հոգւոր հնչմամբ երգով, օրհնեն զԼս'':

— Գ — Որ յաւիտենից ես Լստուած և տէր ամենայն կենդանութեան, խոնարհեցար 'ի չարչարանս համբերելով խաչի և մահու. զքեզ օրհնեմք Լստուած հարցն մերոց:

Որ ամենայն բարութեանց ես տէր և 'ի Քրովբէական աթոռ նստիս, եղար 'ի նորափոր վիմի անապական Սարմնով, զքեզ օրհն'':

Որ էակիցդ ես Հօր և սուրբ Հոգւոյն, իջեր 'ի դժոխս փրկեցեր զգերեալսն աւերելով զմահ. զքեզ օրհն'':

— Զ — Օտէր. Երգով օրհնութեամբ բարձր արարէք յաւիտեան:

Որ ելոյժ զզօրութիւնս դժոխոց խորհրդով տնօրէնութեան իւրոյ. Քրիստոս Թաղաւոր փառաց փառաւորեալ 'ի զօրաց զուարթնոց, եկայք ժողովուրդք եր'':

Որ բանիւ Գոյացոյց զարարածս էակից Բանն 'ի Հօրէ Քրիստոս, և մահու խաչի զամենայնն վասն մեր համբերեալ յաղթեաց մահու իշխանութեամբ, եկայք ժողովուրդք եր'':

— Քրիստոս Լստուած, որ տարածեցեր զձեռս քո 'ի խաչին, և լուծեր զկնիք դատապարտութեան մերոյ. ողորմեա:

Ի խաչին բեւեռեցար, և հեղմամբ Լրեանդ քո փրկեցեր զտիեզերս 'ի մեղաց. ո'' թաղեցար 'ի մէջ երկրի, և յերրորդ աւուր յարեար, զդժոխս աւերեցեր բանիւ, ող'':

Փառաւորեալ է քո յարութիւնդ:

Որ յարեացդ 'ի մեռելոց յաւուր երրորդի, Քրիստոս Արդի Լստուծոյ. փառ'':

Որ յահեղ բարբառոյ յարութեան քո տէր երկիր շարժեցաւ, վէմք պատառեցան Քրիստոս Արդի Լստուծոյ. փառ'':

— Գ — Ամաւորութեամբ եկիր 'ի չարչարանս տէր, և 'ի վերայ նախաստեղծին ըզմեռանիլ յանձն առեր. տէր Լստուած հարցն մերոց:

Լնպարտականդ մահու որպէս մահապարտ, դատապարտեալ 'ի խաչ ելեր վասն ազգի մարդկան. տէր Լստ'':

Լնմահութեանց տուող Քրիստոս Լստուած, 'ի գերեզման իջեր յարուցիչդ մեռելոց, տէր Լստ'':

— Զ — Օտէր օրհնեցէք. Բարձր արարէք զբազմեալն 'ի վերայ խաչին:

Որ կանգնեացն զքառանկիւն սեղան խաչին, յաղագս քառակողմ աշխարհի պատարագեալ, յորմէ սեղանոյ բուրեաց անուշահոտ հոգի. բարձր'':

Որ փոխանակ մեղսասէր մահացու պտղոյն, պարգևեաց մեզ կերակուր արդարութեան, 'ի կեանսն յաւիտենից նորոգելով զմեզ. բարձր'':

— Լյս ճշմարիտ որ 'ի Հօրէ առաքեցար, առեր Սարմին պարագրիլ 'ի կուսէն, ոչ մեկնելով յանքննին յէութենէ, Բանդ Լստուած. ողորմեա:

Որ անհասգ ես յարարած ոց . և քան զամենայն միտս գերազանց , զոր երկինք ոչ բաւէին տանիլ՝ յարգանդի կուսին կրեցար , Նանդ Մատուած . ող” :

Օչարչարանս յանձն առեր , ախտակիր հողեղինացս եղեր , վասն մերոյ փրկուածեան ՚ի գերեզմանի եդար , անկորուստ պահելով զարարածս , Նանդ Մատուած ողորմեա :

— Ի ձայն ահեղ յարութեան քո տէր զարհուրեցան զինուորացն դասքն , յարիիւսիս չրեշտակին իջմանն , և դողալով շարժեցաւ երկիր :

Մուստեան սուրբ կանանցն դիտելով զվիմափոր գերեզմանն , բերելով զիւղս անոյշս ՚ի յօծումն կենարար մարմնոյն , անպարագիր էականութեանն :

Եւ տեսեալ զՔրիովբէն վերանստեալ ՚ի վիմին , տարիողելով սրբուհւոյն , ապէ . դարձիր ողջոյն տուր փողոցն , քանզի յարեաւ որ յառաջն ասաց :

— Է— Մարիչդ արարած ոց Քրիստոս այսօր ՚ի խաչին բւեռեալ , և զինաւորն գեղարդեամբն յարձակեալ զկող քո խոցեաց . տէր Մատուած հարցն մերոց :

Կենդանիդ յաւիտենից Քրիստոս այսօր ՚ի գերեզմանի եդար , և պահապանքն պահէին զգուշութեամբ զգերեզման քո . տէր Մատուած” :

Յարեար ՚ի մեռելոց Քրիստոս այսօր զդժոխս աւերեալ , և կենդանութիւն պարգեցեր արարած ոց քոյով յարութեամբդ . տէր Մատ” :

— Գ— Օտէր . Օնա օրհնելով բարձր արարէք յաւիտեան :

Օոր կարապետն Յովհաննէս մարգարէիցն ՚ի դժոխս աւետարանէր զգալուստ արեգականն արդարութեան . զնա” :

Որում սպասէին արգելեալքն ՚ի մեղսասէր բանտին , ազատեցուցիչ յուսոյ գալըստեան Մատուածորդւոյն ՚ի յերկնից . զնա” :

Որոյ եկեալ կատարեաց զմարգարէիցն զտեսութիւն , աւերելով զդրունս դժոխոց և զզօրութիւն մահու . զնա” :

— Իջեր յերկնից ՚ի Հօրէ և մարմնացար ՚ի կուսէն , համբերող փրկիչ , վասն մեր զմահ ճաշակեցեր :

Եկիր ՚ի չարչարանս չարչարանացն լուծիչ , խաչեցար , թաղեցար , եդար ՚ի գերեզմանի Քրիստոս Մատուած մեր :

Եւ յերրորդ աւուր յարեար ամենակարող տէր , պարգեւելով աշխարհի զխաղաղութիւն և զմեծ զողորմութիւն :

Հրաշալի յարութիւնն զպահապանսն զարհուրեցոյց , և հրեշտակն ՚ի յերկնից իջեալ ՚ի ձայն ահեղ յարութեան Մատուածորդւոյն , կանանցն աւետէր յարեալ Մատուած :

Ի ձայնէ հրեշտակին զուարճացան տրտմաղգեաց կանայքն , և դարձան խնդութեամբ հտուն աւետիս առաքելոցն , եթէ յարեալ նախապատմելին :

Եկայք լուսաղգեացք յօրհնութիւն նոր օրհնեսցուք զտէր . քանզի մարմինն որ ՚ի մէնջն էառ ՚ի հրեշտակաց երկրպագութիւն առնու , ՚ի Արովբէից և ՚ի Քրովբէից :

Տուք զփառս ՚ի բարձունս թագաւորին յաւիտենից , որ փրկեաց զազգս որդւոց մարդկան ՚ի ծառայութենէ թշնամոյն , օրհնութիւն առաքողին ՚ի բաւձունս :

‘Եւ ինքնիշխանութեամբ ըազմեցաւ ՚ի վերայ խաչին կապեաց զիշխանն մեղսասէր , զմահու գերեալսն յԱդամայ կենագործեաց ՚ի կեանս անմահ : օրհնու” :

‘Եւ խաչաւիտեան Որդին փառակից Հօր և սուրբ Հոգւոյն , դնի ՚ի նոր գերեզմանն , նոր նորոգել զիս զհնացեալս մեղօք . օրհնու” :

Հոլաթեան Աերովբէն նստելով ՚ի վերայ վիմին , հարկանէր փող յարութեանն տեառն , պակուցեալ պահապանացն յահէն եղեն որպէս մեռեալ . օրհնու” :

Հաղորդս արա և զմեզ տէր ընդ սրբոց քոց առաքելոցն , որք արժանի եղեն տեսանել զքեզ ՚ի յարութեան քո , արժանաւորեա տէր տեսանել զքեզ ՚ի միւսանդամ քո գալստեանն . օրհնու” :

Օթագաւորն Վրիստոս օրհնութեամբ երգով բարերանեցէք ամենայն երկիր :

Երարողին երկնի և երկրի , մատուցուք երգով գոհարանութիւն ամենայն երկիր :

Նորորդութեանն և մի Աստուածութեանն , մատուցուք պատիւ , երկրպագուութիւն յաւիտեանս ամէն :

ՎԱՌ ԶԱՅՆ

— 1 — Եւ ճառելի բնութիւն և խան Հօր , որ առաքեցար ՚ի հայրական ծոցոյ , և առեր մարմին ՚ի սրբոյ կուսէն , սուրբ Աստուած հարցն մերոց :

Նկեալդ ՚ի փրկութիւն մեզ թագաւոր անմահ , յանձն առեր զմահ խաչի , և իջեր ՚ի գերեզման անապական . սուրբ Աստուած :

Նւ յարուցեալ ՚ի մեռելոց երեքօրեայ լոյս ծագեցար տիեզերաց , իշխանութեամբ լուծեր զերկունս մահու . սուրբ Աստուած :

— 2 — Օտէր օրհնեցէք բարձր արարէք զթագաւորն ամենեցուն իշխան հայր միշտ և յաւիտեան :

Օյարուցեալն ՚ի մեռելոց Վրիստոս Աստուած , ժողովուրդք առաւել բարձր արարէք զնա յաւի” :

Օանապական լոյսն ՚ի Հօրէ ծագեալ սուրբ զՀօգին , քահանայք ընդ Աերովբէսն գովեցէք , և առաւել բար” :

— Որ յարեարդ ՚ի մեռելոց Վրիստոս Աստուած , և մեզ կեանս շնորհեցեր ուղղմեա :

Որ զանկեալն ՚ի նախնումն ՚ի մեղս՝ պատուական Արեամիդ քո կանգնեցեր . և մեզ” :

Նւ յարութեամբ քո զաշխարհս կեցուցեր , և զդրունս դժոխոց փշրեցեր , և մեզ” :

Յարեաւ տէրն ՚ի գերեզմանէն :

Ընդ յառնել փրկչին մերոյ երկիր շարժեցաւ վէմք պատառեցան :

Ղառագայթեալ լոյսն ՚ի վերայ վիմին զարհուրեցոյց զպահապանսն առ դրանն գերեզմանին :

Օ, Լստուածային զգերեզմասաւն բոլորեալ դասք հրեշտակաց, տեսանէին զտէրն յարուցեալ 'ի գերեզմանէն :

Լստուածասէր կանայքն եկին 'ի գերեզման փրկչին անոյշ իւղօք և խնկօք, յօծանել զՍարմինն տէրունական :

Լուսապայծառ հրեշտակն նստէր 'ի վերայ վիմին, աւետարանէր կանանցն, յարեալ փրկչն տիեզերաց :

— Է — Եւսայաւիտեան Որդի փառակից Հօր և սուրբ Հոգւոյն, որ միշտ յանձառ փառսդ բարեբանիս 'ի վերին զօրացդ, զքեզ օրհնեմք Լստուած հարցն մերոց :

Եղեալ մարդ ճշմարիտ եկիր կամաւ 'ի չարչարանս, և բարձր զփայտ խաչի անպարտականդ մահու, զքեզ օրհն :

Ի գերեզման իջեր խափանիչ մահու, երեքօրեայ յարուցեալ լոյս ծագեցար ռոտուերանստացս, զքեզ օրհն :

— Ը — Օտէր օրհնեցէք բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Օ, Թագաւորն Վրիստոս, որ վասն մեր յանցանաց զմահ ճաշակեաց. բարձր արա' :

Օ, Էակից Բանն Հօր, որ երեքօրեայ Թաղմամբ զդժոխս աւերեաց. բարձր ա' :

— Եւսկիզն Բանդ անձառելի ծնունդ, որ առաքմամբ Հօր իջեր 'ի յերկնից վասն մերոյ փրկութեան, զքեզ աղաչեմք ողորմեա քո արարածոց :

Որ անեղ Լստուածութեամբ և անփոփոխելի բնութեամբ, 'ի կուսէն ծնար նախաստեղծին կերպմամբ, և եկիր կամաւ 'ի չարչարանս. զքեզ :

Ի խաչին բեռեցար կամաւ Հօր և սուրբ Հոգւոյն, և իջեր 'ի գերեզման անմահ բնութիւն, և յարեար 'ի մեռելոց Վրիստոս. զքեզ ա' :

Օ, քո յարութիւնդ օրհնեմք մարդասէր, աղաղակելով տէր փառք քեզ :

Օ, որ օրհնեն Սերուբէքն և գովեն Վերուբէքն. աղա' :

Եւդագար բերանով անհանգիստ բարբառով. աղա :

Եւեալ և մեր զօրհնութիւնս հրեշտակացն երգեմք և ասեմք փառք յարութեան քո տէր :

Որ խաչեցար վասն մեր Թաղեցար, և յարեար ազատեցեր 'ի մեղաց :

Սուրբ Լստուած. սուրբ և հզօր. սուրբ անմահ Թագաւոր :

— Է — Եւսօր զենաւ մեզ Պատարագ անարատ Վառն Լստուծոյ, 'ի վերայ խաչին. էակից Հօր և սուրբ Հոգւոյն. Լստուած հարցն մերոց :

Եւսօր բացաւ մեզ սրովբէափակ դուռն դրախտին, հրաւիրելոցս 'ի կոչումն արքայական սեղանոյ, տէրունեան Սարմնոյ և Երեան Լստուծոյ հար' :

Եւ հրաշալի յարութեամբ քո Վրիստոս. տիեզերք ամենայն նորափետուր զարդարեալ մոանեն 'ի յառադաստ ընդ փեսայիդ Վրիստոսի Լստուծոյ հար' :

— Ը — Օտէր օրհնեցէք առաւել բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Օ, Լգամային զգեցեալ Սարմին 'ի քառանկիւն սեղան խաչին բարձրացեալ, Սերուբէք սարսեալ գողային. առա' :

Որ զցօղ անապական Երեանն 'ի կողահոս աղբերէն արբոյց տիեզերաց. Ժողովուրդք հեթանոսաց. առա' :

— Որ տրտմահաղորդ քո չարչարանօք խաչին, աղատեցեր զմարդն 'ի տրտմազգեաց
 փայտէն, և 'ի մեղսաճաշակ պտղոյն՝ Վրիստոս Աստուած և մեզ ողորմեա ։
 Որ մահուամբ քո կենդանի և մեռելութեամբն յերկրի, նորոգեցեր դարձեալ
 զաշխարհս, և զհողացեալ բնութիւնս Վրիստոս Աստուած և" ։
 Որ երեքօրեայ յարութեամբ քո և համարձմամբդ յերկինս, վերածեր զմարդն
 առ կենաց փայտն և յանմահական ճաշակն, Վրիստոս Աստուած և" ։
 Տեսիլ փայլակնաձև զուարթնոյն, 'ի վիմին հնչեցեալ առ խնկազգեաց կանայսն,
 փարատեցոյց զերկիւղալից տրտմութիւնն ։
 Պահապանքն պակուցեալ ահաբեկ լինէին, և կանանցն աւետարանեալ, մահ մա-
 հու յաղթեաց և ծանուցաւ մահ ։
 Վարդս առաքելով առ երջանիկ առաքեալսն, փութացարուք 'ի Վալիլեա, և
 տեսանիցէք զկենագործողն զՎրիստոս ։
 Հանձառ փառաց խոնարհեցար և զդեցար զհողերէն բնութիւնս, վերառեր զան-
 կեալն 'ի գլորմանէ յանմահական 'ի կեանս, զքեզ օրհնեմք անապական Բանդ
 Աստուած ։
 Անպարտականդ մահու դատապարտեալ 'ի վերայ խաչին, որ փոխանակ դառնու-
 թեան պտղոյն արբուցեր մեզ 'ի տիգախոց կողէդ, զքեզ" ։
 Առաքեցար 'ի դժոխս ցուցանելով զզօրութիւն Աստուածութեանդ, ջաղխեցեր ըզ
 դուխ խարդախողին խափանեցեր զզօրութիւն մահու . զքեզ" ։
 Լուսով Աստուածութեան քո Վրիստոս, լուսաւորեցեր սուրբ Նկեղեցի, պա-
 հեա զսա անշարժ յաւիտեան ։
 Տօն է այսօր Արուսաղէմ հաւատացելոց բաղնութեամբ զնաւակատիս սուրբ Ն-
 կեղեցւոյ, պահ" ։

ՋՈՐՐՈՐԴ ՋԱՅՆ

Որ եկիր կամաւ Հօր 'ի խաչ ելանել վասն ազգի մարդկան, թագաւոր փառաց
 Վրիստոս ամենեքեան օրհնեսցուք ։
 Որ մահու խաչի համբերեցեր վասն մեր, անմեկնելիդ 'ի Հօրէ, թագաւոր փա" ։
 Որ երեքօրեայ թաղմամբ պահեցար կենդանի յարութիւն մեր և կեանք . թա"
 — Գ— Օտէր օրհնեցէք և բարձր արարէք զնա յաւիտեան ։
 Որ 'ի վերայ խաչին եհեղ զԱրիւն իւր Վրիստոս, և փրկեաց զարարածս 'ի մե-
 ղաց . օրհն" ։
 Որ զմահ կոխեաց զդժոխս աւերեաց, յարուցեալ 'ի մեռելոց աղատեաց զմեզ .
 օրհնե" ։
 — Ողորմեա Փրկիչ ։
 Որ կամաւ Հօր զչարչարանս յանձն առեր Բանդ Աստուած . ողոր"
 Որ հաւասար սուրբ Հոգւոյն զգերեալսն փրկեցեր քո յարութեամբդ . ո"
 Փառաքանակից Հօր Որդի, որ վասն մեր խաչեցար, զդժոխս աւերեալ յարեար
 յաւուր երրորդի . փառք յարութեան քո տէր ։

Հրեշտակապետին իջումն, որ զպահապանսն երկիւղիւ զարհուրեցոյց առ դրանն գերեզմանին. փառք յա՛ն:

Եւ սքանչելին սուրբ կանանցն, աւետարանէր ասելով. յարեաւ Վրիստոս յարուցիչն մեռելոց. փառք՛:

— Է — Որ բարեբանեալդ ես 'ի դասուց Վերովբէից անմահ Թագաւոր. օրհնեալ ես և գովեալ յաւիտեան:

Որ խոնարհեցար յերկնից և առեր Սարմին զնախաստեղծին Միամայ. օրհ՛ն:

Որ նստիս 'ի վերայ չորեքկերպեան կենդանեաց Վրիստոս Մատուած. օրհ՛ն:

— Ը — Վորժք տեառն զտէր օրհնեցէք բարձր արարէք յաւիտեան:

Վիշերք զտէր օրհնեցէք:

Օ նստեալն 'ի յաթոռ փառաց զբարեբանեալն 'ի հրեշտակաց, զնա անդադար օրհ՛ն:

Խորայէլ զտէր օրհնեցէ:

Որ յահէ փառաց Մատուած ութեանն, դողան զուարթունք երկնից, զնա ան՛:

— Ի խաչ ելեր Ռանդ Մատուած մարմնացեալդ 'ի կուսէն կամաւ Հօր և Հոգւոյն 'ի փրկութիւն ազգի մարդկան:

Ի գերեզմանի եդար անապական, զի զմեռելութիւնս մեր բարձեր, զգերեալսն փրկեցեր 'ի ձեռաց մահու:

Եւ յերրորդ աւուր յարեար Մատուածապէս, 'ի յերկինս համբարձար ընդ աջմէ Հօր նստար, փառաւորեալդ 'ի հրեշտակաց և երկրպագեալդ 'ի Սերովբէից:

Կանանցն կանխելով 'ի Թաղումն կենդանոյն, տեսին զվէմն 'ի դրացն 'ի բաց մերժեալ:

Թափուր զգերեզմանն և ունայն տեսանէին, և տրտմութամբ լային յուսահատեալք:

Սայր խաչեցելոյն զի լաս յուսահատեալ, քանղի Վրիստոս փառօք մեծաւ յարեաւ:

— Է — Որ 'ի քառակերպեան նստիս յաթոռ. անլուրի ձայնիւ օրհնիս 'ի ույծառ դասուց հոգեւոր երգով. Մատուած հարցն մերոց:

Որ 'ի վեցթեան Սրովբէսդ հանգչիս, և խնամես զքո զարարածս, Մատ՛:

Որ նստիս 'ի յաթոռ փառաց առաւել բարձրեալ, գովեալ, Մատ՛:

— Ը — Օ տէր. Մենայն գործք տեառն զտէր օրհնեցէք:

Միսոր կամաւոր խաչիւ իւրով զուարճացոյց զարարածս. ամենայն՛:

Միսոր մտեալ 'ի գերեզման աւերեաց զդժոխս. ամեն՛:

Միսոր 'ի յերկինս համբարձաւ ընդ աջմէ Հօր նստաւ. ամեն՛:

— Ողորմեա մեզ Մատուած:

Որ 'ի յերկնից 'ի Հօրէ իջեր անսկիզբն Որդի, նոյն ինքն զդժոխս աւերեցեր. ո՛ն:

Որ զճառագայթս Մատուած ութեանդ երևեցուցեր փրկիչ, զպահապանսն զարհուրեցուցեր. ող՛:

Որ ձեռօքն Թովմայի շօշափեցար փրկիչ, առ աշակերտսն մտեր դրօքն փակեալովք. ողորմեա:

Մհագին ձայնիւդ քո Վրիստոս 'ի վերայ խաչին դողացուցեր զարարածս ամենայն զերկնային և զերկրաւոր բնութիւնս:

Լ՛հագին երևումն հրեշտակին զարհուրեցոյց զկանայսն ասելով, զի խնդրէք ըղկենդանին ընդ մեռեալս :

Եւ յահէ զօրութեան Լստուածորդւոյն, զարհուրեցան կարապետք դժոխոցն ասելով, համբարձէք իշխանք զդրունս ձեր 'ի վեր :

— Կ— Յորժամ 'ի խաչին բեւեռեցար Վրիստոս Լստուած, և զԼ՛դամ նորոգեցեր 'ի նախաստեղծ բնութիւնն . օրհնեալ տէր Լստուած հարցն մերոց :

Որ 'ի սպասաւորէն ապտակեցար, և 'ի զինաւորէն գեղարդեամբն խոցեցար . օրհնեալ :
Թաղեցար 'ի մէջ երկրի, և յերրորդ աւուր յարեար ամենակարող փրկիչ, օրհնեալ :

— Զ— Վորժք տեառն զտէր օրհնեցէք և բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Վիշերք զտէր օրհնեցէք :

Որ էիր յէութեան 'ի բարձունս, և 'ի Հօրէ առաքեցար 'ի յերկիր վասն մեր մեղաւորացս . յիշեա զմեզ տէր :

Խորայել զտէր օրհնեսցէ :

Որ բանիւ քո բարձեալ ունիս զամենայն արարածս, և 'ի խաչին վասն մեր բեւեռեցար . յիշեա զմեզ տէր :

— Լ՛նեղակից Լանդ Հօր և եղբլոց պատճառ, որ ծնար 'ի կուսէն, զքեզ ծանեաք Լստուած՝ աղաչեմք ողորմեա ազգի մարդկան :

Սերովբէիցն ահաւոր և դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց, որ 'ի խաչին բեւեռեցար . զքեզ :

Կենդանութեան աղբիւր, և պարգեատու առատ ողորմութեան . որ յարեարդ 'ի մեռելոց . զքեզ :

Որ 'ի վերդ ես քան զմիտս և զխորհուրդս, համագոյական եղբլոցս արարող 'ի Հօրէ առաքեցար վասն մեր, և մարմնացար 'ի սուրբ կուսէն :

Լ՛նքննին 'ի յէութեան Լստուած, տնօրինեցար յարգանդի կուսին ապրեցուցանել զնախաստեղծին ծնունդն, և վերստին նորոգել 'ի փառս :

Ոչ շատացար մարդ եղանիլ Լստուած . այլ և խաչի համբերեալ զթաղումն յանձն առեր զերեքօրեայ, և յարուցեալ նորոգեցեր զաշխարհս :

— Կ— Սիածին Որդի Լստուծոյ, զաւետարանումն սրբոց մարգարէիցն, աստանօր լուսափայլեալ պայծառացուցեր . օրհնեալ տէր Լստուած հարցն մերոց :

Կամաւորութեամբ եկիր 'ի չարչարանս, և զմահաբեր փայտն բարձեր 'ի վերայ կենսաբեր ուսոյդ . և 'ի նմին պտուղ կենաց շնորհեցար . օրհնեալ :

Վանդի կողիւն վիրաւորեալ նախահայրն 'ի քո անարատ 'ի կողդ ընկալեալ զխոցումն գեղարդեանն, և անապական Լրեամբդ քո լուսաւորեցեր սուրբ զԵկեղեցի . օրհնեալ :

— Զ— Օտէր օրհնեցէք բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Սիածին Որդին 'ի խաչին բեւեռեալ, Լրեամբ Սարմնով դնի 'ի գերեզմանի . ամենայն գործք օրհնելով բարձր :

Լուեալ երանելի կանանցն զաւետիս սուրբ յարութեանն, պատմէին աշակերտացն եթէ յարեաւ տէր . ամենայն :

Լնթացեալք 'ի միասին Պետրոս և Յովհաննէս, տեսանէին զգերեզմանն Լստուածային Սարմնոյն ունայն, ամենայն :

— Եկիր 'ի փրկութիւն թագաւոր անմահ , և զմահ ճաշակեցիր փրկիչ աշխարհի . ողորմեա :

Խաչի համբերեցեր Աստուած վասն մարդկան , և զթաղումն յանձն առեր զիրեքորեայ . ող' :

Եւ 'ի մեռելոց յարեար իշխանութեամբ որպէս տէր , զիս զմեզ զմեռեալս նորոգեա և կեցո :

Օ, յարութիւն Աստուածորդւոյն , հրեշտակապետն այսօր աւետէր կանանցն ասելով . յարուցեալ է տէրն 'ի գերեզմանէն :

Ընթացեալ կանանցն խնդութեամբ պատմէին աշակերտացն ասելով . յարու' :

Ասանորոյ և մեք ընդ հրեշտակին գոչեսցուք զյարութիւնն Վրիստոսի , որ փրկեացն զմեզ 'ի ձեռաց մահու :

— Կ— Օրդումն Սիածնի Որդւոյ քո յերկնից անսկիզբն , անեղ , մարմնացաւ 'ի սրբոյ կուսէն տնօրինաբար . օրհնեալ տէր Աստուած հարցն մերոց :

Որ վասն յանցանացն Ադամայ նախաստեղծին 'ի վերայ խաչին , զինաւորն գեղարդեամբն բանայր զկողահոս աղբիւրն . օրհն' :

Որ զմահ կոխեաց Վրիստոս Աստուած , և մեզ կեանս պարգևեաց հրաշալի յարութեամբն իւրով . օրհն' :

— Զ— Օ, տէր . Ամենայն գործք տեառն զտէր օրհնեցէք :

Այսօր խոցեալն 'ի տիգողէն համեղ մարմնովն քաղցրացոյց զճաշակացն զդառնութիւն . ա' :

Այսօր ամպ լուսոյ սիւն գործեալ 'ի հրալից վիմին , պահապանքն պակուցեալ 'ի հրակիզմանէ լուսոյն . ա' :

Այսօր հրաձև փայլակնացայտ լոյսն աղդեաց զգաստիցն 'ի հրաշալարդ յարութեանն . ա' :

— Օ, քեզ աղաչեմք ողորմեա մարդասէր :

Որ էիցս էակ փառակից ընդ Հօր և արարչակից Հօգւոյն , խոնարհեալ 'ի մերս վեր առեր մարմին , զքեզ աղա' :

Որ զվաղուեան աւուր դառնութեամբ լեղւոյն քաղցրացուցեր զճաշակ , դաւանեալ զքեզ տէր աւաղակին . և մեք աղա' :

Փառաւորեալ անձառելի յարութիւնն Վրիստոսի :

Որ կամաւ Հօր և Հօգւոյն 'ի վերայ քառաթևին Պատարագեալ Վառն Աստուծոյ . փառա' :

Վրիստոս անմահ թագաւորն հետազօտեալ 'ի դժոխս , կապեաց զիշխանն մեղսասէր , զմահու գերեալն յԱդամայ կենագործեաց 'ի կեանս անմահ . փառա' :

— Կ— Փառաւորելով զանուն քո սուրբ . Աստուած հարցն մերոց :

Որ յանսկզբնական 'ի Հօրէ առաքեցար , և առեր մարմին 'ի սրբոյ կուսէն . Ա' :

Որ չարչարեցար մարմնով վասն մեր , և բարձիր զմեզս մեր 'ի խաչափայտն . Ա' :

— Զ— Օ, տէր օրհնեցէք բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Որ 'ի խաչին բեռելով Վրիստոս զմահ կոխեաց , և զնախաստեղծն 'ի ծառայութենէ մահու աղատեցոյց . բարձր' :

Որ 'ի գերեզմանի եղաւ որպէս մարդ , և 'ի հրեշտակաց մշտնջենաւորակից Հօր քարոզեցաւ . բարձր' :

Որ սոսկալի հիացմամբ զպահապանսն զարհուրեցոյց , և զտրամուծիւն իւղաբերիցն փարատեցոյց . բարձր' :

— Ընթամանակդ Լստուած անսկիզբն և անճառելի , անտես Սրովբէից , որ միշտ ընդ Հօր օրհնաբանիս 'ի յանմահից . զգաստացեալ օրհնաբանիչք եղաք , Որդի Լստուածոյ ողորմեա :

Որ առաքեցար 'ի Հօրէ և մարմնացար անճառապէս 'ի սուրբ 'ի կուսէն , հաճեցար զմահ խաչին 'ի յանձն առնուլ փոխանակ դատապարտութեան նախաստեղծին Որդի Լս' :

Որ բւեռեցար 'ի խաչին յաղագս մերոյ յանցանաց փրկիչ բոլորից . ահաւոր գոչմամբ ձայնի զարարածս դողացուցեր , և զլուսաւորսն խաւարացուցեր Որդի Լս' :
Որ ընդ մեռեալս համարելով զթաղումն ընկալար բովանդակելի մարմնով . յարուցեալ յերրորդ յաւուր հրեշտակացն աւետարանութեամբ քարոզեցար յաշակերտեալ կանանցն , Որդի Լս' :

Օ, անճառելի յարութիւնն հրաշացեալ հրեշտակն գոչէր առ կանայսն ասելով , յարուցեալ է տէրն 'ի գերեզմանէն :

Որ էակիցդ ես ընդ Հօր , զահաւոր յարութիւն քո 'ի գերեզմանէն սրբասնեալ կանայքն խնդութեամբ քարոզէին :

Հարեաւ տէրն 'ի մեռելոց , և զզօրութիւնս դժոխոց խորտակեաց , և զարգեւեալսն 'ի նմա կորզեաց սքանչելի յարութեամբն իւրով :

Թագաւոր Վրիստոս էակից Հօր և Հոգւոյն , որ վասն մեր մարմնացար 'ի սուրբ կուսէն , թագաւոր փառաց Վրիստոս քեզ փառք :

Որ կամաւոր մահուամբ զմահ մեռուցեր , և անապական յարութեամբդ քո նորոգեցեր զաշխարհս . թագա' :

Որ կենդանարար Լրեամբդ քո լուսաւորեցեր սուրբ զՆկեղեցի , երգեմք քեզ ընդ հրեշտակս ասելով . թագա' :

ՎԵՐՋ ԶԱՅՆ

-- Է -- Որ զամենազօր զօրութիւնդ քո ցուցեր 'ի Վարելոն , փրկելով զերիս մանկունսն 'ի հնոցին . զքեզ օրհնեմք Լստուած հարցն մերոց :

Որ զբազմազեղ ներողութիւնդ քո ցուցեր զօրաց երկնաւորաց . տարածելով զբաւուկս քո 'ի խաչին . զքեզ օրհն' :

Որ զբազմագութ ողորմութիւնդ քո ցուցեր առ ազգս մարդկան , թաղելով 'ի սիրտ երկրի , զի զմահու բարձրես զերկիւղ . զքեզ օրհն' :

— Ը -- Օ, տէր օրհնեցէք բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Վանն անեղական խոնարհեալ 'ի հողեղէն գոյացութիւնս , համբերեալ չարչարանաց զմահ խաչի 'ի յանձն էառ . բարձր' :

Եւ իջեալ 'ի գերեզման անապական և սուրբ Սարմնով, յարուցեալ յերրորդ աւուր լոյս ծագեաց տիեզերաց . բարձր' :

Իսկ հրեշտակապետն իջեալ 'ի գերեզմանն կենսատուին, աւետէր առ սուրբ կանայս . տէր յարեալ 'ի մեռելոց . բարձր' :

— Յարեար երևեցար առաքելոցն, և մեզ փրկիչ ողորմեա :

Քեզ Քրիստոսի թագաւորիդ անմահի երկիրպագանեմք, և զյարութիւնդ քո փառաւորեմք :

Փառք փրկողիդ և Սիածնիդ անմահի, փրկեա զժողովուրդս քո զոր ստացար պատուական Արեամբդ քո սրբոյ :

Յորժամ եկին 'ի գերեզմանն իւղարեր կանայքն, և բերին զխուռնկան 'ի խնկել զանապական Սարմինն :

Յայնժամ հրեշտակն աւետարանէր յարեալ Քրիստոս, պատմեցէք աշակերտացն զյարութիւնն տեառն :

Իսկ նոցա զարհուրեալ վասն ահագին տեսլեանն, պատմէին աշակերտացն զահագին տեսիլն :

— Է— Այսօր ցնծան երկինք և երկիր յարութեամբ քո տէր . Աստուած հարցն մերոց :

Այսօր նորոգեցան տիեզերք ամենայն յարութեամբ քո տէր . Աս' :

Այսօր հրեշտակապետն աւետարանէր զյարութիւն քո տէր . Աս' :

— Գ — Օտէր օրհնեցէք բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Որ չարչարանօք խաչին փրկեաց զտիեզերս, և հեղմամբ Արեանն իւրոյ զժողովութիւն մեզ շնորհեաց . բարձր' :

Որ երեքօրեայ թաղմամբ զգժոխս աւերեաց, և յարութեամբն իւրով զյարութիւն մեզ պարգեւեաց . բարձր' :

— Որ զկերպարանս մահացու բնութեան ազգի մարդկան յանձն առեր Աստուած Բանդ էակից Հօր, և եկիր կամաւ 'ի խաչ :

Որ 'ի վերայ նախաստեղծին զմեռանիլ յանձն առեր, համբերելով չարչարանաց 'ի խաչին Բանդ գոյակից Հօր, և իջիր 'ի գերեզման :

Եւ յերրորդ աւուր յարեար զմահու լուծեր զիշխանութիւն, արձակելով զամբռնեալսն 'ի նմանէ Բանդ փառակից Հօր, և նստար ընդ աջմէ Հօր :

Իջ հրեշտակն յերկնից աւետաւոր երջանիկ և սուրբ կանանցն քարոզէր ասելով . է ձեզ վերստին լոյսն ծագեալ 'ի յաշխարհ :

Այսօր տեսիլ ահեղակերպ հրեշտակապետին մերձեալ 'ի դունդ զինուորացն . այսօր սրտաբեկեալ պահապանացն զարհուրեալ մեռանէին, է ձեզ վե' :

Այսօր ցնծայ Արուսաղէմն վերին . այսօր ցնծայ Սիոն մայր Ակեղեցի . քանզի փրկիչն մեր յարեալ և աւերեաց զգժոխս . և մեզ վերստին լոյսն ծագեալ 'ի Հօրէ :

— Է — Փառաւորեալ է անուն քո սուրբ . տէր Աստուած հարցն մերոց :

Որ 'ի բարձունս բնակեալդ ես, և հայիս յարարածս քո քաղցրութեամբ . փա' :

Որ 'ի յերկրի երևեցար և ընդ մարդկան շրջեցար՝ թագաւոր յաւիտենից . փա' :

— Գ — Օտէր . Լճենայն արարածք օրհնեցէք , և բարձր արարէք զեկեալն 'ի փրկութիւն մարդկան :

Որ էակ'ցն է Հօր և սուրբ Հոգւոյն , 'ի յերկրի երևեցաւ . ամեն' :

Որ հրեշտակացն անտեսանելին է . 'ի վերայ խաչին տեսաւ . ամեն' :

Որ Սրովբէիցն անհասանելին է , 'ի գերեզմանի եղաւ . ամենայն' :

Որ Վրովբէիցն անիմանալին է , 'ի յերրորդ աւուր յարեաւ . ամեն' :

— Ողորմեա ինձ Լստուած :

Որ 'ի Հօրէ առաքեցար անսկիզբն Որդի , և 'ի սրբոյ կուսէն ծնար . ողոր' :

Որ 'ի խաչին բեռեցար Լստուած Բանդ , և 'ի Հօրէ ոչ մեկնեցար . ող' :

Որ 'ի գերեզմանի եղար Թագաւոր անմահ , և 'ի յերրորդ աւուր յարեար . ող' :

Որ 'ի յերկինս համբարձար ամենակարող , և ընդ աջմէ Հօր նստար . ող' :

Հրեշտակացն դասք յերկնից 'ի յերկիր վայրաբերեալ 'ի սպաս Որդւոյն Լստուածոյ :

Հրեշտակին ձայնիւ ցնծայր կոյսն սուրբ , և ընթացեալ առ աշակերտսն պատմէր :

Կենդանին յարեաւ , զերկունս մահու ելոյծ , և կեանս պարգեւեաց աշխարհի :

— Է — Որ յառաջ քան զարե անուն քո 'ի յերկրի երևեցար , և ընդ մարդկան շրջեցար . Լստուած հարցն մերոց :

Կամաւորապէս անշնչացար , և 'ի ծոց Հօր աւանդեցիր զքո սուրբ զհոգիդ . Լստ' :

Եւ զհրաշալի անունդ քո մարգարէն վերագոչեաց . հոգի երեսաց մերոց տէր Վրիստոս . Լստ' :

— Գ — Օտէր . Սիաբանութեամբ օրհնեցէք և առաւել բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Օյարուցեալն 'ի մեռելոց Վրիստոս և զկենդանին յաւիտենից . մի' :

Որ զդրունս դժոխոց փշրեաց և զարդելեալսն 'ի նմա կորզեաց 'ի կեանս . մի' :

Որ վիմոյն կնքելով յարեաւ և դրօքն փակելովք եմուտ առ աշակերտսն . մի' :

— Իջեր յերկնից Սիածին անմեկնելիդ 'ի Հօրէ , հովանացեալ սուրբ Հոգւոյն , Բանդ մարմնացար 'ի կուսէն :

Եկիր 'ի չարչարանս չարչարանացն լուծիչ , ձեռք որ զերկինս արարին՝ տարածեցեր 'ի խաչին :

Համբերեցիր վասն մերոյ փրկութեան , զմեռանիլ յանձն առեր , կենդանատու մեռելոց :

Հրեշտակ քո տէր , որ զյարութիւնն քարոզեաց :

Օպահապանսն զարհուրեցոյց , զկանայսն լուսաւորեաց ասելով :

Օյ խնդրէք զկենդանին ընդ մեռեալս , չէ աստ այլ յարեաւ :

— Է — Լնսկիզբն Բանդ՝ որ յանձառ աթոռ նստիս . զքեզ տեսաք 'ի խաչին , վասն արարածոց քոց փրկութեան . Լստուած հարցն մերոց :

Օքեզ որ անքննինդ ես յէութեան . սպասաւորին ապտակեալ , և զինաւորն գեղարդեամբն խոցեալ զանարատ զկող քո 'ի խաչին . Լս' :

Որ Թագաւորդ ես անմահ զմեռանիլ յանձն առեր , և զթաղումն երեքօրեայ՝ վասն արարածոց քոց փրկութեան . Լս' :

— Գ — Օտէր օրհնեցէք . Լուսաւել բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Օթադաւորն Սեփայ և զխաչեալն 'ի մէջ 'ի յանօրինաց , և զլեղի դառնութեան ճաշակեալ վասն մեր . առա' :

Ընարատ Վառն Լստուծոյ Պատարագեալ , և զխոցումն գեղարդեանն առեալ 'ի կողն , և զփրկական Լրիւնն եհեղ 'ի վերայ ամենայն տիեզերաց . առա' :

— Սասն մերոյ փրկութեան խոնարհեցար 'ի յերկնից , և 'ի կուսէն մարմնացար , Լստուած Բանդ . ողորմեա մեզ :

Ճմարտապէս մարմնացար և ընդ մարդկան շրջեցար , կատարեցեր զամենայն , և օրհնեցեր յառաջին անիծիցն . Լստ' :

Վրիստոս Որդի Լստուծոյ 'ի մեռելոց յարուցեալ , և 'ի յերկինս համբարձար . Լստ' :

Փառք յարութեան քո տէր :

Խաչիլ 'ի յանձն առեր գթած , և զմահ ճաշակեցեր , զամենեսեան յարուցեր զհաւատացեալսն 'ի քեզ , որք աղաղակէին ասելով . փառք' :

Սէմք պատառեցան 'ի խաչելութեան քո տէր , և գերեզմանք բացան , դժոխք զարհուրեցան , և մեռեալք յարուցեալ աղաղակէին ասելով . փառք' :

Յարուցեալ է տէրն 'ի գերեզմանէն , ահաղակերպ փայլմամբ պատառեցան վէմք , և երկիր սասանեցաւ 'ի յահեղ բարբառելոյ մեծ կարապետին :

Լջ հրեշտակն 'ի յերկնից 'ի գերեզմանն տեառն . հնչեցուցանէր զձայն ահեղ գոչման փողոյն 'ի վերայ գերեզմանին :

Իսկ եկեալ սուրբ կանանցն 'ի խնկել զմարմինն տեառն , և լուեալ 'ի հրեշտակէն՝ եթէ յարեալ 'ի մեռելոց կենդանին յաւիտենից :

— Է— Որ յահաղակերպ աթոռ նստիս և ընդ Հօր ես յէութեան , խոնարհեցար յերկնից վասն մերոյ փրկութեան . զքեզ բարեբանեմք Լստուած հարցն մերոց : Ուստի Սերովբէքն 'ի խոնարհ ունելով զդէմս յարմարահաշ փառաց քոց Վրիստոս , իսկ յուգայի լրբութեամբ մերձեալ 'ի համբոյր նշանակ և առիթ մատնութեան . զքեզ բա' :

Որ 'ի բարձրութիւնս երկնից էիր իսկակից Հօր և սուրբ Հոգւոյն , և 'ի դասուց երբայեցւոց դպրաց և փարիսեցւոց բարձար 'ի խաչ վասն մեր . զքեզ բա' :

— Գ— Օտէր օրհնեցէք բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Համբարձաւ Լստուած օրհնութեամբ և զօրք երկնից երգէին . ով է սա թագաւոր փառաց . բար' :

Սա է նա՝ որ 'ի հովանաւոր և 'ի լուսեղէն ամպոյն , ձայն եղև Վա է Որդի իմ Սիրելի . բարձր ա' :

— Որ վասն մեր յերկնից խոնարհեցար նորոգել զտիեզերս . օգնեա և ինձ փրկիչ ողորմութեամբ և կեցո :

Որ ըստ հողեղէն բնութեան մարդկան զգեցար մարմին . զվերաւորեալս մեղօք զանձն իմ մխիթարեա . ողոր' :

Որ զդատակնիք մահու լուծեր զնախաստեղծին , զդատապարտեալս մեղօք զհոգիս իմ նորոգեա . ողոր' :

Փառք Վրիստոսի ամենազօր յարութեանն :

Վրիստոսի ամենազօր յարութեանն երկրպագեն Վերովբէքն , և վեցթեհան Սե-
րովբէքն հոգեորական հնչմամբ երգեն ասելով . փառ” :

Եւ յսօր անուշահոտ բուրմամբ ընթանային սուրբ կանայքն , տեսանելով զհրեշ-
տակն արեգակնակերպ փայլմամբ ՚ի վերայ վիմին գոչէր ասելով . փառ” :

Եւ յսօր արձակեցաք ՚ի կապանաց նախահօրն , և վերստին նորոգմամբ յաւիտենա-
կան կենացն եղաք ժառանգորդք . փառ” :

Իւղարերից կանանցն եկեալ ՚ի սուրբ գերեզմանն , և զահաւոր զհրեշտակապե-
տին զձայնն լուեալ , որք զխաչելեալն խնդրէք , յարեալ Վրիստոս անմահ թա-
գաւորն :

Եւրիիահրաշ լոյս մեծ ծագեալ ՚ի սուրբ գերեզմանն , և զարհուրեալ պահապա-
նացն երկիւղալից մեռանէին . այլ քարոզ հրեշտակապետին որ գոչէր առ կանայսն .
որք” :

Ընթացեալ Պետրոս և Յովհաննէս ՚ի սուրբ գերեզմանն , և հանդիպեալ վար-
շամակին և սուրբ կտաւոցն . այլ քարոզ հրեշտակապետին որ գոչէր առ նոսա .
որք” :

Որ անբաւելի յաղթող զօրութեամբդ , թագաւոր ես երկնի և երկրի Վրիստոս
Եւստուած . օրհնաբանեմք զքեզ :

Որ փառակցութեամբ ընդ Հօր վեր օրհնիս յանմահից ; և խոնարհեալ մարմին
զգեցար փառաց թագաւոր . օրհն” :

Որ կարողապէս զմահ կոխեցեր , և յարուցեալ լուսաւորեցեր սուրբ զԱրեւելեցի
անմահ էութիւն . օրհն :

ԱՆՆՈՆ

ՀԱՄԲԱՐՁՄԱՆՆ ԳՐԻՍՏՈՍԻ

— ահ — դէ Համբարձաւ տէրն մեր յերկինս՝ ասելով աշակերտացն նստարուք ՚ի քա-
ղաքիդ Արուսաղէմ . մինչև զգենուցուք զզօրութիւն ՚ի բարձանց :

Սիաբանեալ սուրբ առաքեալքն միախոհ և միակրօն , միաբան նստէին ՚ի սուրբ
վերնատանն . և ահն ունէին գալստեանն սուրբ Հոգւոյն :

Հանկարծակի էհաս ՚ի նմանութիւն լուսոյ փայլման , և եկեալ բնակեցաւ ՚ի սուրբ
առաքեալսն մինչդեռ նստէին ՚ի սուրբ վերնատունն :

Համբարձաւ տէրն մեր Վրիստոս օրհնութեամբ ընդ ամպս երկնից և առաքելոցն
երկրպագեալ դարձան յԱրուսաղէմ . միաբանութեամբ վեր առաքէին զաղօթս :

Ստեալ ՚ի յերկինս բիւրաւոր զօրօք բազմութեամբ հրեշտակաց . որք աղաղակէին
և ասէին . օրհնեալ եկեալ ՚ի յանունն տեառն :

Նստեալ ընդ աջմէ ծնողին՝ կատարելով զխոստացեալ պարգևսն , մխիթարիչ
սուրբ Հոգին գայ առ ձեզ . աղբերացուցանել զմեծ զոգորմութիւն :

— 4 — () Երհնեացի պսակ քաղցրութեան քո տէր որ պահեցեր զմեզ յերկրի այսօր
համբարձար փառօք յերկինս առ Հայր հրեշտակաց դասուք : օրհնեալ տէր Աստու-
ուած հարցն մերոց :

Հիացան վերինքն ընդ մարդկային քո կերպ : հարցաբանեալք շնորհայեայն . ով է սա
դիմեալ յերկրէ արիւնադդեւստեալ . օրհն :

Նրդէին հրեշտակքն զՎաւթեան առածն առ բարապանս դրանց երկնից . ասեն
համբարձէք իշխանք զդրուես ձեր 'ի վեր և մտցէ արքայ . օրհն :

— 5 — Օտէր օրհնեցէք և բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Որ ելն 'ի կառս իւր և ընկճեաց զիշխանն մահու . օրհն :

Որ եդ յամպս զգնացս իւր և վերասլացաւ առ Հայր 'ի յերկինս . օր :

Որ նստի ընդ աջմէ Հօր հաւասար սուրբ Հոգւոյն . օր :

— Որ ողորմութեամբ քով հիմնեցեր զաշխարհս և իջեալ փրկեցեր 'ի յանիծիցն
Միգամայ . այսօր համբարձար փառօք յերկինս տէր ողորմեա մեզ Աստուած :

Որ ելեր 'ի բարձրադիտակ քառաթեին տունելով զհեծութիւն փրկութեան . այսօր :

Որ երեքօրեայ թաղմամբ քով դատապարտեցեր զդաւաճանող վիշապն . այս :

Իշխանութիւնք երկնից զարհուրեցան տեսանելով զելս քո Քրիստոս , ընկեր առ
ընկեր սարսեալ ասէին , ով է սա թագաւոր փառաց :

Սա է մարմնացեալ Ռանն Աստուած որ 'ի խաչին զմեզս սպան՝ և վերասլացեալ
փառօք գայ յերկինս տէր հզօր զօրութեամբ իւրով : Սա է որ 'ի դերեղմանէն
յարեաւ և աւերեաց զդժոխս և վեր համբարձեալ փառօք գայ առ Հայր տէր
կարող 'ի պատերազմի :

Այսօր ցնծայ Նկեղեցի երկնաւորաց և երկրայնոյ . քանզի մեկնեալք 'ի միմեանց
ըստ նախահօրն յանցանաց . միաւորին վերստին արարչական խոնարհութեամբն :

Այսօր զէական համայնից իմանալեաց և զգալեաց որ և զմարդն 'ի պատկեր իւր
ստեղծ զանկեալն 'ի պատրանաց . օրհնեցէք որդիք մարդկան կանգնեալք երկրորդ
արարչութեամբն :

Որ զհանդերձեալն խորհուրդ հոգւովն յայտնեաց տեսանողացն . և եկեալ կա-
տարեաց Հօր և Հոգւոյ առաքմամբն . օրհն :

Որ 'ի լրումն բոլորից տնօրինական մեծ խորհրդոյն . առեցելովն առ 'ի մէջ փա-
ռօք առ Հայր վերահամբարձաւ . օրհն :

Օր տեսեալ Մովսէսին , 'ի հիացման զվերինս . բարբառելով առ միմեանս
եթէ այս ով եկեալ յերկրէ . կարմրացեալ հանդերձիւ 'ի տիգախոց բղխեալ
կողէն :

Ուստի լուեալ 'ի նմանէ զարժանահաս պատասխանին եթէ զդերեալ աղգ մարդ-
կան 'ի դերողէն արեամբ գնեցի . յորմէ օրհնութիւնք նմա 'ի փրկելոցս Մր-
եամբ նորա :

— 6 — Որ համբարձաւն այսօր Աստուածային իշխանութեամբ 'ի Հայրական 'ի
կառս սպասաւորելով 'ի հրեշտակական դասուցն որք նուագէին ասելով . համ-
բարձէք իշխանք զդրուես ձեր 'ի վեր և մտցէ թագաւոր փառաց :

Հիացան վերնական իշխանութիւնքն և սոսկալի ձայնիւ աղաղակէին առ միմեանս .

ով է սա թագաւոր փառաց եկեալ մարմնով և սքանչելի զօրութեամբ . համ' :
 Եղանակէին վերնական պետութիւնքն հրաշալի ձայնիւ երգէին երգ նոր ասելով
 սա ինքն է թագաւոր փառաց փրկիչ աշխարհի և ազատիչ ազգի մարդկան . համ' :
 — Կէ—րէ—Որք տնկակիցք եղաք նմանութեան մահու քո Որդի Լստուծոյ , ար-
 ժանաւորեա զմեզ կերպարանակից լինիլ քեզ փառաց թագաւոր . քեզ երգես-
 ցեն Եկեղեցիք սրբոցն զերգս հոգեորս : Օհին մարդն խաչակից քեզ արարեր
 և զխայթոց մեղացն շիջուցեր ազատեցեր զմեզ կենարար խաչելութեամբ և շիթք
 Լրեան քո արքուցին զտիեզերս . քեզ' :

Սլան գթութեանդ քո Լստուածային մարդեղութեամբ հաւասարեցեր զմեզ
 Սարմնոյ քո և Լրեան Պատարագաւդ Հօր 'ի հոտ անուշից զմարմինդ առ 'ի մէնջ
 և համբարձեր լուսափայլ ամսօք , յայտնեցար իշխանութեանց և պետութեանց
 որք հիացեալ հարցանէին եթէ այս ով է որ դիմեալ գայ յԵդովմայ . և յԵ-
 կեղեցւոյ քո ուսան զբազմապատիկ զիմաստութիւնս քո . քեզ' :

ԱՆՆՈՒՆ

ՊԵՆՑԵԿՈՍՏԵՒՆ

այսինքն

ՀՈԳԵԳԱԼՍՏԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԱԻՈՒՐՆ

— Կէ—րէ—Լուսքելոյ Լղաւնւոյ՝ իջանելով մեծաձայն հնչմամբ 'ի բարձանց , 'ի
 նմանութիւն լուսոյ փայլման հրազինեաց անկիզելի զաշակերտսն , մինչդեռ նըս-
 տէին 'ի սուրբ վերնատանն :

Լննիւթական Լղաւնի , անքննելի որ քննէ զխորս Լստուծոյ . զոր առեալ 'ի Հօ-
 րէ պատմէ զահաւոր և զմիւսանգամ գալուստն , զոր քարոզեցին համագոյական :
 () րհնութիւն 'ի բարձունս ելողին 'ի Հօրէ Հօգւոյն սրբոյ . որով առաքեալքն
 արբեցան անմահական բաժակաւն , և հրաւիրեցին զերկիրս 'ի յերկինս :

Կենդանարար Լստուած մարդասէր Հօգի , զժողովեալսն միաբանական սիրով լու-
 սաւորեցեր հրեղինօք լեզուօք . վասնորոյ և մեք այսօր տօնեմք զգալուստ քո սուրբ
 Օռարձացան քո գալստեամբն սուրբ առաքեալքն կոչելով 'ի միասին զցրուեալսն
 'ի միմեանց բազմաձայն լեզուօք . վասն որ' :

Հոգեորական սուրբ մկրտութեամբ զարդարեցեր նոքօք զտիեզերս 'ի զգեստս լու-
 սափայլս և նորափետուրս . վասնորոյ և մեք այսօր տօնեմք զգալուստ քո սուրբ :
 — Կէ—րէ—Օհօգւոյն զգալուստն տօնեմք , որ մխիթարեաց զառաքեալսն հանգ-
 չելով 'ի նոսա հրեղէն լեզուօք . օրհնեալ յաւիտեան :

Օ՛, երևուցին Հոգւոյն տօնեմք վերաբերեալ Աստուած խոստովանիմք նորոգող և կենդանարար, օրհնեալ յաւիտեան:

Այսօր ուրախացեալք Հոգւովն, խոստովանիմք Աստուած զՀոգին սուրբ թղթուցման և լցուցիչ զամենայն. օրհնեալ յա՛:

— Գ — Օ՛, տէր օրհնեցէք և բարձր արարէք զնա յաւիտեան:

Օ՛, ելողն 'ի Հօրէ զէակից Արդւոյ սուրբ զՀոգին օրհնե՛:

Օ՛, եկեալն այսօր Աստուած հրեղինօք լեզուօք, առ բանն ընտրութեան օրհնէ՛:

— Այսօր նոր ժողովուրդք, ցնծացէք ընդ գալուստ Հոգւոյն սրբոյ՝ մեծացուցանելով զեկողն 'ի Հօրէ:

Այսօր ցնծան առաքեալքն, զարդարեալք 'ի շնորհաց Հոգւոյն սրբոյ, մե՛:

Այսօր զուարճացան արարածք, ճշմարիտ գալստեամբ Հոգւոյն սրբոյ, մե՛:

Ար յամենայնի ես Աստուածութիւն, և 'ի ձայն հնչման իջեր յերկնից սուրբ Հոգի, ողորմեա մեզ:

Ար զամենայն ընդ զօրութեամբ քո, և 'ի դասս առաքելոցն իջեր բնակիլ սուրբ Հոգի. ողորմէ՛:

Ար անբաժանելի ես յԱստուածութեան, և 'ի հրեղէն լեզուս բաժանեալ հանգեար յառաքեալսն սուրբ Հոգի. ողմէ՛:

Ար 'ի Քրովբէական կառսդ հանգչիս, այսօր իջեր յերկնից 'ի դասս առաքելոցն սուրբ Հոգի. օրհնեալ ես Թագաւոր անմահ:

Ար գնաս 'ի վերայ Թեոց հողմոց, այսօր 'ի հրեղէն լեզուս բաժանեալ հանգեար յառաքեալսն սուրբ Հոգի. օրհնէ՛:

Ար խնամես տեսչութեամբ զքո զարարածս, այսօր եկիր 'ի հաստատել զՆկեղեցի քո սուրբ Հոգի. օրհնէ՛:

Ժողովեալ ընտրելոց մետասանիցն, սպասեալ մնային աւետեացն Հօր հաւատով 'ի վերնատանն:

Սուրբ Հոգին երևեալ սրբոցն, լցոյց խնդութեամբ սուրբ զառաքեալսն հաւատով 'ի վերնա՛:

Արք արբին զհօւրն կենդանի, և ընթացեալ արբուցին տիեզերաց, որք արբինն կենդանացան:

— Բ — Ար 'ի հարաշարժ 'ի յաղբերէն յառաջ թղթեալ անհատարար 'ի յԱրդւոյ տիրապէս սուրբ Հոգին այսօր 'ի յերկնից սաստիկ հեղեալ, 'ի դասս առաքելոցն լցուցիչ բոլորից, զնա օրհնեսցուք երկրպագելով:

Ար յանսկիզբն և 'ի միշտ 'ի յԱշէն, նոյնագոյ բնութեամբ անորիշ բաժանմամբ 'ի յԱրդւոյ, արարչակից սուրբ Հոգին այսօր հրով բաժանեալ լեզուս քարոզիցն, 'ի լոյս ածեալ զազգս մարդկան բաժանմամբ պէս պէս շնորհաց. զնա՛:

Ար 'ի վերայ ջուրցն գողով գոյացոյց զարարածս, անանջըպետն 'ի Հօրէ և յԱրդւոյ իշխանակից սուրբ Հոգին. այսօր վերածնեաց զազգս ամենայն ջրոյ կենդանւոյ թղթեալ յԱրուսաղէմ. զնա՛:

— Գ — Բ — Արրորդութիւնն անբաժանելի և զօրութիւն երկնային, լոյս ծագեալ յաշխարհ, նմա հանցուք զօրհնութիւնս երգով:

Որ էջն յերկնից այսօր և հանդեալ յառաքեալսն ճշմարիտ սուրբ Հոգին . նմա՛ :

Որ 'ի խորհուրդս փրկականս այսօր ընդ իջանել յառաքեալսն ծանուցաւ մարդա-
րէին , նմա՛ :

ԵՐԿՐՈՐԴ ԱԻՈՒՐ

— Է — Է — Նոյն և նման Հօր և Որդւոյ Հոգիք անեղ և համագոյ . բղխումք
Հօր անքննաբար առող յՈրդւոյ անճառաբար . 'ի վերնատունն այսօր իջեր զՀո-
գիք շնորհաց քոց արբուցեր . արբո և մեզ ողորմութեամբ 'ի բաժակէդ իմաս-
տութեան :

Եւ ից ստեղծող արարածոց որ շրջէիր 'ի վերայ ջրոց , նոյն և 'ի ջուրսն աւազանին
'ի շնորհել մեզ քու՛մ էակցին . գգուես սիրով աղանակերս զմարդիկ ծնանիս
աստուածակերս . ար՛ :

Բարուն վերնոցն իմանալեաց և ստորին այսր զգալեաց . որ մարդարէս տաս 'ի հով-
ուաց և առաքեալս 'ի ձկնորսաց . աւետաւոր զմաքսաւորս քարող բանի քու՛մ ըզ
հալածողս . ար՛ :

Սարսափելի հողմոյ նման ահեղադու սաստիկ հնչմամբ . երևեցար 'ի վերնատանն
Հոգիք դասուն երկոտասան . որք առ 'ի քէն մկրտեցան որպէս զոսկի հրով մաք-
րեցան . մաքրեա 'ի մէնջ զմէք մեղաց և զդեցո զլոյս փառաց :

Եւ իր յերկիր Աստուածաբար դատել զաշխարհս իշխանաբար . ընդ արդարութեան
և ընդ մեղաց և ընդ չարին դատաստանաց . բացեր զգանձդ անհիւթական պար-
դես ետուր որդւոց մարդկան . մաք՛ :

Սէրն 'ի սիրոյ զսէրդ առաքեաց յինքն զանդամս իւր քե յօդեաց , զԵկեղեցի իւր
զոր շինեաց եօթն սեամբ քո հաստատեաց . տնտես 'ի նմա եդ զառաքեալսն եօթ-
ներակ շնորհօք քո զարդարեաց . մաքրեա 'ի մէնջ զմէք մեղաց և զդեցո զլոյս՛ :

— Է — Է — Որ անիմանալիդ ես յէութեան և անպատում Հոգիդ ճշմարիտ , անըս-
կըզնաբար բղխումք 'ի Հօրէ , համագոյակից Որդւոյն Սիածնի . օրհնեմք զքեզ
Աստուած հարցն մերոց :

Որ կատարեալ անձնաւորութեամբ յերկից կատարելոց մի և նոյն բնութիւն , որով
ընդ Հօր և ընդ Որդւոյ միշտ երկրպագիս յարարածոց Հոգի Աստուծոյ . օրհ՛ :

Որ համապատիւ Հօր և Որդւոյ քարոզեցին զքեզ Աստուածաբանքն Եկեղեցւոյ
յոր մկրտիմք և դաւանիմք համագոյ Երրորդութիւն անբաժանելի . օրհ՛ :

— Է — Օտէր օրհնեցէք բարձր արարէք զբաշխողն շնորհաց ,
Եկայք նոր արարածք 'ի Վրիստոս նորածնեալք աւազանաւն 'ի Հօգւոյն սրբոյ .
բարձր արա՛ :

Նոր քահանայութիւն վերապատուեալ 'ի Վրիստոսէ օծմամբ սուրբ Հոգւոյն ,
բարձր ա՛ :

— Որ առաքեցար 'ի Հօրէ Հոգիք անեղ և համագոյ , աղաչանօք տնօրինաբար
քու՛մ էակցին լինել մսիթարիչ սուրբ առաքելոցն . աղաչեմք զքեզ ողորմեա .

Ար իջեր տիրաբար յերկնից սաստիկ հողմոյ նման Մատուած յայտնապէս, և ի հրեղէն լեզուս թափանեալ հանգեար ի դասս առաքելոցն. աղա՛:

Ար արբուցեր երկնաւոր գինեաւն իմաստութեան զՀոգիս սրբոց քոց առաքելոցն. որք արբուցին տրամեցելոց որդւոյ Մդամայ, զբաժակն ուրախարար յայգւոյն Նդեմայ. աղա՛:

Ար յերկնային զօրս անմարմնոցն նախ հեղեր առատապէս Հոգիդ ճշմարիտ, զՄատուածային և զգերագոյն քո իմաստութիւնդ, լինել փառաբանիչ սուրբ Նորորդութեանն. ընդ նոսին փառաւորեմք զերրեակ միութիւնն:

Ար զկերպարանն Մատուածային ստեղծեալ Նորորդութեանն խորհրդակցութեամբ զարդարեցեր փլմամբ շնորհաց քոց կենդանարար, և ընդ ծնեալսն առ ի նմանէ խօսեցար օրինօք և մարդարէիւք. ընդ նո՛:

Ար յերկրորդի լինելութեանս յետ յարութեան քում էակցին, մտեալ ի վերնատունն դրօքն փակելովք, շնորհելով ըստ առաջին փլմանն զքեզ մետասանից, առաքելոցն ասաց առէք Հոգի սուրբ. ընդ նո՛:

ԵՐՐՈՐԴ ԱԻՈՒՐՆ

— Է — Է — Մայր երկնայինքն ուրախացան ընդ երկրաւորացս նորոգման քանդի նորոգողն էից Հոգին էջ ի սուրբ վերնատանն. որով նորոգեցան դասք առաքելոցն:

Մայր հողանիւթեայ բնութիւնս ցնծայ ընդ Հօր հաշտութեան, քանդի որ եւբարձ զՀոգին ի մարդկանէ մարմին եղելոց. դարձեալ վերստին զնոյն պարգևէ:

Մայր մանկունք Նկեղեցւոյ տօնեն ցնծութեամբ պաշտօնս սուրբ Հոգւոյն, որով զարդարեցան ի զգեստս լուսափայլս և գերապայծառս, երգեն ընդ Արովբէսն զերեքսրբենին:

Ար զմիաբանեալսն յաշտարակին բաժանմամբ լեզուացն քակեաց, այսօր զբաժանեալ լեզուս ազգաց միաբանեաց դարձեալ ի սուրբ վերնատունն, ամենայն հոգիք օրհնեցէք զՀոգին Մատուածոյ:

Ար էջ Հոգին տեառն և առաջնորդեաց երկոտասան ցեղիցն իսրայէլի ի յանապատին, այսօր երկոտասան առաքելոցն առաջնորդէ ի յաւետարանն. ամենայն հոգիք օրհնէք:

Ար ելից Հոգին տեառն զՆեսելիէլ ճարտարապետ խորանին. այսօր շինէ զմարդիկ խորան սուրբ Նորորդութեանն. ամենայն հոգիք՝:

— Է — Է — Ար բոլորից ես պատճառ էից անպատճառից և որոց պատճառաւ Հայր անծին և անսկիզբն. Արդւոյ պատճառ անժամանակ ծննդեամբ. և Հոգւոյ բըղխման անքննաբար. օրհնեալ տէր Մատուած հարցն մերոց:

Ար կամաւ Հօր և սուրբ Հոգւոյն անեղակից Նանդ Մատուած. ի Հայրական ծոցոյ իջեր աւետեօք Նարրիէլի որ զհոգին բերկրեալ կուսին. յորմէ ծնար մարմնով անճառաբար ի Հոգւոյն սրբոյ, օրհնէք:

Որ մարգարէիւքն գուշակեցեր Հոգիդ յառաջագոյն զգալուստ քում էակցին, և
'ի Յորդանան վկայեցեր աղանակերսդ իջմամբ 'ի վերայ մարմնացեալ Ռանին. օրհն.
— Գ— Օտէր օրհնեցէք բարձր արարէք զնա յաւիտեան:

Եւ յսօր համագոյակիցն Հօր և Որդւոյ Հոգին, հրաւիրայ ծագմամբ իջեալ 'ի վեր-
նատունն մկրտեաց զդասս առաքելոցն 'ի հօրն անկիզելի. զտէր օրհն.:

Եւ յսօր արարչակիցն Հօր և Որդւոյ Հոգին, բղխեալ անհիւթական ջուր կենդանի
յ Արուսաղէմ, իմաստութեան և մաքրութեան մեղաց. զտէր օրհն.:

— Որ 'ի վերայ բղխեալ գաւազանին Յեսսեայ հանգեար եօթնարբեան շնորհօք.
Հոգի Եւստուծոյ և խորհրդոյ, Հոգի հեղութեան և զօրութեան, Հոգի իմաս-
տութեան և պիտութեան. Հոգի երկիւղի Եւստուածապաշտութեան. աղաչեմք
շնորհեա և մեզ ողորմութեամբ 'ի քոց պարգեացդ:

Որ զգուշակեալն քո Եսայեալ ելից օծեալն 'ի քէն մարմնով. ասէ Հոգի տեսուն
'ի վերայ իմ. զոր 'ի տնօրէնութեանն խոնարհութեամբ ընթերցեալ որ վասն իւր
ղբան մարգարէին աղա.:

Որ զառաքումն առ 'ի Հօրէ և 'ի Հոգւոյդ Ռանին յաշխարհ մարգարէիւքն ծաւ-
նուցեր, զոր 'ի դիմաց մարդացելոյն բարբառէր առ մարդկութիւնս. Տէր Տէր ա-
ռաքեաց զիս և Հոգի նորա. աղա.:

Ընդ երկնայնոց հոգեղինաց դասուցն հոգւոց ստեղծողին երգեմք. փառաւորեալ
է դալուստ Հոգւոյն սրբոյ:

Ընդ առաքելոց խմբիցն այսօր զուարճացեալ վերագոչեմք հոգւով. փառա.:

Եւստանօր վերնատունս Սիովնի որդիք նորոյ, երգեցէք ձայնիւ վերնոցն. փառ.:

Ի ձայն ցնծութեան ամենայն հոգիք տացուք, զմեզ նորոգողին զփառս. փառ.:

ԶՈՐՐՈՐԴ ԱԻՈՒՐՆ

— Գ— Եւստան արդարութեան Վրիստոս ծագեալ յաշխարհ հալածեաց ընդ
խաւարն անգիտութեան, և յետ մահու և յարութեան համարձաւ առ Հայր
յորմէ ծագեաց, որ երկրպագի յերկնաւորաց և յերկրաւորաց ընդ Հօր և սուրբ
Հոգւոյն. վասնորոյ և մեք երկիրպագանեմք Հօր հոգւով և ճշմարտութեամբ:
Որ փոխանակ ծոցածին Ռանին որ ել յերկինս, առաքեցաւ աւետիքն Հօր 'ի
բարձանց Հոգին ճշմարտութեան, միսիթարել զորս յԱդամայ տրտմեցելոց և հը-
րաղինել զընտրեալ դասս առաքելոցն. վասնորոյ.:

Եւ յսօր տրտմական և գիշերային լուծան երկունք ծննդեան նախամօրն քանզի ըզ
ծնեալսն մարմնով 'ի մահ և յապականութիւն, վերստին ծնանի Հոգին յորդիս
լուսոյ Հօրն երկնաւորի վասն.:

Որ համագոյդ ես Հօր և Որդւոյ, անձառաքար բղխումն 'ի միշտ Եւն. այսօր
բղխեցեր ջուր կենդանի յ Արուսաղէմ, Հոգի Եւստուծոյ ողորմեա:

Որ արարչակից ես Հօր և Որդւոյ, որով կենդանածնեալք 'ի ջուրս արարածք.
այսօր որդիս Եւստուծոյ ծնանիս 'ի ջուրց. Հոգի Եւ.:

Որ փառակից ես Հօր և Որդւոյ, և քննես զխորս Աստուծոյ. այսօր խորագէտս իմաստից զյիմարս աշխարհի արարեր. Հոգի Ա՛ս՛՛:

— Կ — Դ՛ — Որ անքննինդ ես յէութեան համագոյ Նրբորդութիւն. երեքսրբեան մի տէրութիւն միով բնութեամբ Աստուածութիւն. զքեզ բարերանեմք Աստուած հարցն մերոց:

Որ ես պատճառ Որդւոյ ծննդեամբ Հայր յառաջ քան զյաւիտեանս, յորմէ Հոգիդ ճառագայթեալ անորիշ բաժանմամբ. զքեզ բարե՛՛:

Որ էակիցդ ես Հօր Որդի լոյս ՚ի լուսոյ ծագումն անճառ, անեղակից սուրբ Հոգիդ Հօր և Որդւոյ հաւասար. զքեզ բարե՛՛:

— Զ — Օտէր օրհնեցէք բարձր արարէք զբղխեալն ՚ի Հօրէ:

Այսօր ամենայն հոգիք բանաւորաց սուրբ զՀոգին ճշմարտութեան որ բոցատիպ լեզուօք ահեղագոյ սաստիկ հողմոյ հնչմամբ իջեալ ՚ի յերկնից օրհնեցէք ՚ի ձայն գոհութեան բարձր արարէք զնա յաւիտեան:

Այսօր քահանայք Նկեղեցւոյ սուրբ զՀոգին կենդանարար որ բաշխէ առատապէս զբազմապատիկ պարգևս յՆկեղեցիս արդարոց, գովեցէք հոգեւոր երգով բարձր ա՛՛:

— Աղբիւր կենաց բաշխող շնորհաց Հոգիդ իջեալ ՚ի բարձանց. զանապական պարգևս քո բաժանեցեր յառաքեալսն:

Որ ՚ի վերայ ջուրցն դուրով ստեղծանէիր զարարածս, իջեալ ՚ի ջուրս աւազանին ծնանիս որդիս Աստուծոյ:

Որ զարդարեալ նորոգես միշտ զնոր քո զՆկեղեցի. պէս պէս շնորհաց քոց պարգևօք փայլին մանկունք սորա:

Հոգիք հրեղինացն. այսօր տօնեն ընդ մեզ զգալուստ Հոգւոյն Աստուծոյ:

Տեսանողն յառաջ նշանակէր զառատաբուղիս վտակ իմաստից ՚ի մեզ հեղեալ ՚ի Հոգւոյն:

Գետոցս այս գնացիւք ցնծայ քաղաքն Աստուծոյ Սիոն մայր Նկեղեցի:

Այսն որոյ և մէք երրեակ և մի Աստուածութեանն երգեմք զփառս ՚ի բարձունս՝:

ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ԱԻՈՒՐՆ

— Կ — Դ՛ — Օտնակզբնաբար բղխումն ՚ի Հօրէ զՀոգին ճշմարիտ. որ հնչմամբ ձայնի էջ ՚ի վերնատունն այսօր նման սաստիկ հողմոյ զոր փառաւորեմք հոգեւոր երգով:

Օհամագոյակիցն Հօր և Որդւոյ զբաշխողն շնորհաց, որ ՚ի հրեղէն լեզուս բաժանեալ զբանն ընտրութեան լեզուաց շնորհեաց սուրբ առաքելոցն. զոր փա՛՛:

Օաղբիւրն իմաստութեան զկատարեալն անձնաւորութեամբ. որ խօսեցաւ յօրէնս և ՚ի մարդարէս և յաւետարանս. զոր փա՛՛:

Այսօր ցնծան դասք առաքելոցն գալստեամբ Հոգւոյն Աստուծոյ, զոր մխիթա-

րեաց փոխանակ Նանին մարմնացելոյ եղեալ ընդ նոսա . փառս տացուք նմա սրբա-
բասաց ձայնիւ :

Եւ յսոր բղխեաց ջուր կենդանի յԱրուսաղէմ յորմէ լցան գետք Եւստուածայինք ,
և ընթացեալ արբուցին տիեզերաց զքառալտակ աղբիւրն Նդեմայ . փառ" :

Եւ յսոր ցոլով իմանալեալ յամպոց Հոգւոյն զուարթացան բոլոր Նկեղեցւոյ ,
պարարտացան դաշտք արդարութեամբ և գեղեցկացան անապատք մաքուր կուսու-
թեամբ փառս տացուք նմա սրբասաց ձայնիւ :

— Է — Է — Եւստուած և եղելոցս էակ որ առաքեցեր յաշխարհ զանե-
ղակից քո զՀոգիդ 'ի փառս Սիածնի Արդւոյ քո . օրհնեալ ես տէր Եւստուած
Հարցն մերոց :

Օհագումն 'ի Հօրէ անձառ ծննդեամբ , որ ետուր մխիթարիչ առաքելոց քոց
սրբոց զՀոգիդ քո տիրակից գոլով . օրհն" :

Հոգիդ Եւստուծոյ անեղ էութիւն . կատարեալ անձնաւորութեամբ և կատարող
բոլորից . ընդ Հօր և ընդ Արդւոյ միաւորեալ բնութեամբ . օրհն" :

— Է — Է . Օտէր . Եւմենայն Հոգիք զՀոգին սուրբ գովեցէք , զէակիցն Հօր և Ար-
դւոյ երեքսրբեան ձայնիւ :

Օհուրն երկնային զարկեալ Նանին յերկիր բանաւոր , որ մկրտեաց այսօր զա-
ռաքեալսն 'ի սուրբ վերնատունն . ամեն" :

Օեղոն 'ի Հօրէ զառատաբուղթ աղբիւրն իմաստից , որ խօսեցաւն զՀին և զնոր
օրէնս Եւստուծոյ . ամեն" :

— Է — Է տէր ողորմութեամբ քո յաշխարհ և զմեռեալ բնութիւնս 'ի կեանս վե-
րափոխեցեր :

Նշիր տէր առ Հայր փառք 'ի յերկինս և մխիթարիչ առաքելոցն առաքեցեր
սուրբ զՀոգիդ :

Նացեր տէր այսօր զգանձդ երկնային և բաշխեցեր առատապէս պարգևս աղքատ
բնութեանս :

Եւ յսոր աղբիւր գիտութեան բղխեալ 'ի սուրբ վերնատունն յորմէ լցան տիեզերք
զնացիւք գետոցն ոռոգմամբ :

Եւ յսոր իջեալ 'ի յերկիր Հօր աւետիքն 'ի բարձանց . տալ աւետիս Եդամայ
դառնալ յԱդեմ վերստին :

Եւ յսոր խնդայ նոր Արոն որդւովք իւրովք զոր ծնաւ , օծմամբ Հոգւոյն նորոգեալ
յորդիս լուսոյ և տուրնջեան :

Եւ յսոր 'ի ձայն դոհութեան զՀոգին ընդ Հօր և Արդւոյ , Հոգիք ամենայն օրհ-
նեցէք զերեքսրբեանն երգելով :

Եւ յսոր ցնծամբ երկրաւորքս ընդ գալստեան երկնայնոյն , և պարելով ընդ հրեշ-
տակս երգեմք զփառս 'ի բարձունս :

ՎԵՑԵՐՈՐԴ ԱԻՈՒՐՆ

— Կ— Դ— Մնա՛հարար բաժակ հեղեալ յերկնից սուրբ Հոգի, զոր արբին 'ի վարնատունն դասք սուրբ առաքելոցն օրհնեալ ես սուրբ Հոգիդ ճշմարիտ:

Առատապէս ծաւալեալ 'ի մեղ հուրն կենդանի, քանզի արբեալ առաքելոցն և արքուցին տիեզերաց. օրհն:

Այսօր մեծապէս ցնծան Ակեղեցիք հեթանոսաց, զմայլեալք ուրախութեամբ 'ի քէն կենդանարար բաժակ. օրհն:

Անկիղբն Աստուած սուրբ Հոգի, զմարգարէութեանց նախագուշակումն արտափայլեալ լուսաղարդեցեր, առատապէս հեղեալ յառաքեալսն:

Անժամանակ Որդի Արածին զխոստացեալ պարգևս աւետեացն 'ի վերնատունն աւարտեալ լցեր. առա:

Ամենակալ Հայր երկնաւոր զանբաժանելի լուսոյդ զծագումն հողեղինացս շնորհեցեր առատապէս հեղեալ յառաքեալսն:

— Կ— Կ— Մնա՛հարար բաժակ 'ի Հօրէ Հոգիդ ճշմարիտ, այսօր 'ի վերնատունն խորհրդոյ խոնարհեալ հանգեար յառաքեալսն. Աստուած հարցն մերոց:

Անքննելի խորոցդ Աստուծոյ քննող ընդ Հօր միաւոր, այսօր 'ի հրեղէն թևոցն խոնարհեալ հանգեար յառաքեալսն. Աստ:

Անսպառ աղբիւր լուսոյ սուրբ Հոգի, այսօր 'ի հրեղէն լեզուս բաժանեալ հանգեար յառաքեալսն. Աստ:

— Կ— Օտէր օրհնեցէք բարձր արարէք զՀոգին ճշմարիտ:

Որ անձառ խոնարհութեամբ հանգեալ յառաքեալսն, պանծալի արիւիափայլ պըսակ եղեալ 'ի նոսա. բարձր:

Որ զանձառելի խորհուրդ Արրորդութեանն յայտնեաց նոցա, իմաստութեան աղբիւր կենդանի բղխեալ 'ի նոսա. բար:

— Որ 'ի Հայրական իսկութենէն յառաջ բղխեալ աղբիւր լուսոյ, և ճառագայթաւձակ լուսովն զուարճացուցեալ լցեր զառաքեալսն. օրհնեալ ես սուրբ Հոգի Աստուած,

Որ զէութիւն քո հրեղինացն հիացմամբ ցուցեր, նոյն ինքն իմանալի Աստուածային լուսովն զուարճացուցեալ լցեր զառաքեալսն. օրհնեալ:

Որ զաշխարհամած խաւարն 'ի սկզբանն 'ի լոյս փոխեցեր, այսօր հրաշալի Աստուածային լուսովդ զուարճացուցեալ լցեր զառաքեալսն. օրհն:

Որ հրաբորբոք ծաւալմամբ յառաջ խաղացեալ Հոգիդ ճշմարիտ. և հրածորան Աստուածային լուսովդ զուարճացուցեալ լցեր զառաքեալսն. օրհն:

— Որ 'ի հրացայտ սաւառնաթևիցդ վերանստիս, այսօր 'ի դասս հողեղինաց անպատմելի սիրով հեղեալ 'ի յերկնից. օրհնեալ ես սուրբ Հոգի Աստուած:

Որ 'ի հրեղէն լեզուացն եռահիւսակ սրբաբանիս, այսօր 'ի շրթունս հողեղինացն հրածորան հեղեալ 'ի յերկնից. օրհն:

Որ հրակերպիցն արիւիափայլ բոցով միշտ երևիս. այսօր հողեղինացն հրաճաշակ բաժակ հեղեալ 'ի յերկնից. օրհն:

— Է — Դ — Ի — Նարաշարժ աղբերէն անհատահոսդ վտակ, կենդանարար սուրբ Հոգի, օրհնեալ ես լոյս ճշմարիտ :

Եւսօր 'ի սուրբ վերնատունն եկեալ Եւտուած ճշմարիտ, հրաշազարդեաց զառաքեալսն 'ի լոյս փառաց քոց Հոգի :

Հրճուողական խնդութեամբ աշակերտացն լցեալ, փառատրելով երդէին. օրհնեալ ես լոյս գերազանց :

Ի համբառնալ Բանին յերկինս և 'ի նստիլ ընդ աջմէ Հօր, զուարճացեալ առաքելոցն երկրպագէին, օրհնելով զՀայր զառաքող Հոգւոյն :

Համահաւաքեալ գունդք սրբոցն 'ի վերնատունն խորհրդոյ, համբարձմամբ աչաց սպասէին Հոգւոյն. օրհնէ :

Յանկարծասաս հնչմամբ հեղեալ կենդանարար աղբիւր լուսոյ, անմահական կենաց լուսով զարդարեալ, որք օրհնէին զՀայր զառաքել :

— Է — Դ — Եւնեղանելի Հոգիդ սուրբ որ ես ընդ Հօր փառակից, և էակից գոլով ծոցածին Բանին, անհասանելիդ Եւտուած հարցն մերոց :

Որ 'ի քառակերպեան աթոռդ բազմեալ հանգչիս, և սրբաբանեալ օրհնիս 'ի հրեղէն լեզուացն. անհա :

Եւսօր մարդասիրապէս Եւտուածաբար իջեալ 'ի սուրբ վերնատունն, և զհողեղէն լեզուս բաժանեալ հանգչելով 'ի նոսա. անհա :

— Դ — Եւտէր օրհնեցէք բարձր արարէք զՀոգին ճշմարիտ Եւտուած :

Օմխիթարիչ սուրբ Հոգին որ փոխան Սիածնին իջեալ 'ի Հօրէ, որ հրաշազարդեաց զսուրբ զառաքեալսն. բարձր :

Օերկնային ծորանսն հեղեալ 'ի սուրբ վերնատունն, որ Եւտուածազարդ հրազինեաց զսուրբ զառաքեալսն. բարձր :

— Հոգիդ ճշմարիտ որ զԵւտուածային զհրամանսն քո զառածն Բաւթեան լցեր արբուցանելով աշակերտացն զպարարութիւն քո 'ի սուրբ վերնատունն. ողորմեա :

Որ առաքեցար 'ի Հօրէ. կենդանարար վտակ և լոյս ճշմարիտ, արբուցանելով նոքօք որդւոց Սիովնի զուղիս փափկութեան. ող :

Որ կատարեցիր զփափաք ցանկութեան սրտից նոցա, որք սպասեալ մնային մեծի գալստեան քո 'ի սուրբ վերնատունն. ող :

Որ 'ի թեւս թեթեւ աննիւթ սաւառնեալ և հրացայտդ Սերովբէից վերանստեալ տեսչութեամբ խնամես զարարածս. Հոգիդ սուրբ օրհնեալ ես յարարածոց քոց :

Որ սքանչելապայծառ հրաշալի ձայնիւ ընդ Հօր և ընդ Որդւոյ միշտ փառաբանիս և քաղցրութեամբ հայիս յարարածս, Հոգ :

Եւսօր Եւտուածային տեսչութեամբ 'ի վերնատունն հնչեալ հողմաձայն հնչմամբ և զառաքեալսն արբուցեալ բաշխեցար յարարածս. Հոգ :

— Է — Դ — Հոգին սուրբ էր միշտ և է և եղիցի, ոչ սկսեալ և ոչ դադարեալ այլ միշտ ընդ Հօր և ընդ Որդւոյ կարգեալ և թուեալ, և միշտ օրհնեալ է 'ի յաւիտեան :

Լըր միշտ ընդունող սրբող, և լցուցիչ Լստուածացուցիչ, և միշտ ընդ Հօր և ընդ Որդւոյ կարգեալ և թուեալ, և միշտ օրհնէ:

Աշտաշարժ, ինքնաշարժ, ինքնիշխան, ինքնազօր, ամենազօր. վասն զի շնչէ ուր կամի, յորքան ակօրժէ, յորժամ և յորքան. և միշտ:

Ինքն յինքեան, նոյն միշտ ընդ որս դասեցաւ աներևոյթ, անժամանակ, անայլալելի, անփոփոխելի. և միշտ:

Լռանց որքանութեան, առանց որպիսութեան, առանց տեսութեան, անշօշափելի. և միշտ օրհնէ:

Տէր առաքիչ, որոշիչ, տաճար առնէ ինքն ինքեան, առաջնորդէ, զօրացուցանէ, որպէս և կամի բաժանէ զշնորհս. և միշտ:

Կեանք և կենդանարար, լոյս և գոյացուցիչ լուսոյ, ինքն բարի, աղբիւր բարութեան, հոգի ուղիղ առաջնորդական. և միշտ:

Հոգի զօրութեան և երկիւղի, որով Հայր ճանաչի և Որդի փառաւորի, որոց մի կարգ, մի պատիւ, մի երկրպագութիւն, կատարելութիւն, սրբութիւն. և միշտ օրհնէ:

Կ Լ Ն ՈՒՆ

ՏԱՊԱՆԱԿԻՆ ՀՆՈՅ ԵՒ ՆՈՐՈՅՍ ՍՈՒՐԲ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ

— Կ — Կ — Օքեղ քաղաք Լստուծոյ և տաճար անապական, աստուածազարդ և լուսազգեաց անվախճան փառօքն պսակեաց սուրբ Հոգին, և յաւէժ ուրախանան միշտ հաւատացեալք:

Իքեղ ծագեալ ՚ի համափոյիցն Լստուծոյ արդարութեան արեգակն, որ լուսաւորեալ փարատեաց ՚ի քէն զխաւարն անդիտութեան և հաստատեաց զհիմունս քո, ՚ի վերայ հիման առաքելոց և մարգարէից:

Իքեղ կանգնեալ սեղան սրբութեան և բղխեալ աղբիւր անապական, որ յորդառատ վտակօք արբուցանէ յաւէտ զտիեզերս գեղեցկապէս բղխեալ զբողբոջս անուշից. և յաւէժ ուրախանան միշտ հաւատացեալք:

Ի վերայ վիմի հաւատոյ հիման առաքելոց և մարգարէից, շինեցեր զքո սուրբ զԵկեղեցի, և ՚ի սմա միաձայնեալ եղեն մարդիկ ընդ հրեշտակս. փառաւորելով սուրբ զԵրրորդութիւնդ:

Բանն Լստուած և ծածկեալ խորհուրդն յաւիտենից, իջեալ ՚ի յերկնից մարմնացեալ ՚ի կուսէն խաչեալ յերկրի և թաղեալ ՚ի նոր գերեզմանի և յարուցեալ յերրորդ աւուր զի զմարգարէիցն զտառսն կատարեսցէ:

— Կ — Կ — Լստուած Երկրայն զապ հրեշտակաց ՚ի նաւակատիս Բրիստոսի սուրբ Եկեղեցւոյ բարեբանելով զտէր Լստուած հարցն մերոց:

Լստուած տօնեն զապ սուրբ առաքելոցն զտօն վերինն Երուսաղէմի յիմանալի տաճարին մատուցանեն զերգս հոգեւոր երգով. տէր Լստուած:

Այսօր երգս առեալ գոչեն դասք հաւատացելոց միաբանութեամբ արժանի արա
ղմեղ 'ի տաճարի քում սրբութեան փառաւորել զամենասուրբ զԱրրորդութիւնն ,
զտէր Աստուած :

— 4 — Օտէր օրհնեցէք և առաւել բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Որ լուսաւորեաց զՎաթուղիկէ մայր սուրբ Ակեղեցի Աստուածային լուսովն , ա-
մենայն աղինք գովեցէք և առաւել բարձր ա' :

Որ բարձրացոյց զմանկունս սուրբ Ակեղեցւոյ 'ի դասս վերին զօրացն . քահանայք
օրհնեցէք և առաւել բարձր ա' :

— Լուսաւորեա Արուսաղէմ զի հասեալ է լոյս քո զարդարեա զամուրս քո , և
փառք տեառն 'ի վերայ քո ծագեսցի :

() օրհներգութեամբ սաղմոսիւք քեզ վայելէ Աստուած օրհնութիւն 'ի Աիովնէ , և
քեզ մատուցին աղօթք յԱրուսաղէմ .

Վովնա Արուսաղէմ զտէր , և օրհնեա զԱստուած քո . նոր ժողովուրդ դշխոյ
դուստր Աիովնի :

Այսօր Աստուածութիւնն զուարճանայ նոր հաստատելով զերկիր պարք սուրբ
փառաբանեն զուարթնոց , և մէք ձայնիւ օրհնութեամբ զարդարեսցուք սուրբ
զտօնս :

Այսօր և մէք ցնծամք տօնիւս ընդ հանուր հնչմամբ , մեծապէս փայլմամբ երե-
ւեցաւ յաշխարհի . առ Աստուած գոհութիւնք ընթանան պատմեն անդադար զբան
կենդանի :

Եւնդա և զուարճացիր Ակեղեցի , կոյս սուրբ . և հարսն երկնաւոր փեսային ահա
տեսանեմք զօծեալն զՔրիստոս , գոլով առ քեզ լոյսն հեթանոսաց :

— ա' — Որ 'ի սկզբանէ իմաստութեամբ հաստատեցեր զԱկեղեցի Հօր իմաստու-
թիւն զոր նախանկար տեսութեամբ նշանակեալ Մովսէս խորանաւն երկնահան-
գոյն 'ի Աինա լերին , լուսաւորելով փառօքն Աստուծոյ :

Որ զխորհուրդ անապակսն տնօրէնութեանդ քո 'ի սրբոյ կուսէն . տպաւորելով
հապանակն աստուածային ուխտին կտակարանաց Բանիդ Աստուծոյ . փառաց ա-
նեղիդ տեղի հանգստեան :

Որ 'ի կեանս վերադարձի բնութեան դարձմամբ Յորդանանու օրինակեցեր , և զբո-
նութիւն մահու և դժոխոց կործանմամբն Արիքովի տապանակաւ խաչին հրաշա-
գործեալ նոր Խորայէլի . օրհնութիւն քեզ տէր երգեսցեն մանկունք :

Կ Լ Ն Ո Ն

Վ Ա Ր Դ Ա Վ Ա Ռ Ի

այսինքն

ԱՅԼԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՆ ՏԵԱՌՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԱԻՈՒՐ

— Է — — Որ 'ի լերինն այլակերպեալ ցուցեր զՄատուածային քո զօրութիւնդ .
զքեզ փառաւորեմք իմանալի լոյս :

Որ զճառադայթ փառաց քոց ցուցեր , արեգակնակերպ փայլմամբ զարարածս լու-
սաւորեցեր . զքեզ փա'' :

Որ ահագին տեսեամբ զարհուրեցուցեր զքո զաշակերտսն . 'ի թմրութիւն հրաշքն
'ի սէր Մատուածային փառաց քոց . զքեզ'' :

Երեւի երբեմն աշակերտացն հրաշսլի տեսեամբ պայծառացեալ 'ի թաքոր լերինն :

Եւ զերրեակ միութեան զանտանելի զլոյսն . տեսանելով կենդանւոյն մահացան :

Հանդիպեալ նախահարցն տեսութեամբ հայցէին 'ի տեառնէ . ասեն բարւոք է
մեզ աստ լինել :

Երեսցուք երիտաղաւարս Տեառն և Սովսէսի և Աշիայի , և փառաւորեսցուք
հանապազ զերրեակ միութիւնն :

— Է — — Օ՛հնճառելի խորհուրդ սուրբ Արրորդութեանն , այսօր 'ի լերինն ե-
րեսցուցեր աշակերտաց քոց տէր . Մատուած հարցն մերոց :

Սոսկալի հիացմամբ զայլակերպութիւն քո տէր այսօր տեսեալ առաքելոցն յօրի-
րինէին քեզ տաղաւար . Մատուած հար'' :

Հովանացեալ 'ի վերայ լուսեղէն ամպոյն և ձայն 'ի յերկնից Հայրական որ՝ ասէ .

Ղա է Որդի իմ Արեւի . Մատուած հար'' :

— Է — Օ՛տէր օրհնեցէք և բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Ղովեցէք զարմիական զլոյսն երեսալ 'ի թաքոր լերինն . և բար'' :

Բարեբանեցէք զՄատուածութեանն երեսմն աշակերտացն յայտնեալ . և բարձր ա'' :

— Է — Ի թաքոր 'ի լերին ձեացուցեր զքո բնութիւնդ անտանելի գոյացու-
թեամբ , ընդ որս և մեք ցնծութեամբ երգեմք քեզ ողորմեա մեզ մարդասէր :

Աշակերտք հիացեալ բարբառէին զխորհուրդս 'ի տագնապիլ սրտից իւրեանց . ընդ
որս'' :

Աքանջելի մեծ խորհուրդ զԱրրորդութեանն քոց սրբոց առաքելոցն ծանուցեր
բարերար . ընդ որս'' :

Սոսկալի հիացմամբ զայլակերպութիւն քո տէր առաքելոցն տեսեալ յօրինէին
քեզ տաղաւար . ընդ որս'' :

Հովանացեալ ամպ լուսեղէն և զՀայրականն լուեալ զձայն . եթէ Ղա է Որ-
դի իմ Արեւի . ընդ որս'' :

Քրիստոս Մատուած մեր շնորհեա մեզ ընդ Պետրոսի և ընդ որդւոցն Օւքեթեայ արժանաւորիլ քուժ Մատուածային տեսլեանդ :

Համարձցես զմեզ տէր , առաւել քան զգալի զԹաւորական զլեառն . յերկնաբերձ և յիմանալի խորանսդ :

Սա՛ն որոյ և մէք զքակտելիս մեր յարմարեսցուք քեզ հոգեւորական տաղաւար , որպէս միայնոյ մարդասիրի և փրկչի :

Եւ յսօր զխորհուրդ քո կրկնակի դալստեանն , աշակերտաց քոյ յայտնեցեր Քրիստոս 'ի Թաւոր լերինն :

Եւ յսօր զփրկական քո վասն աշխարհի զմահ վկայեալ , քեզ երևեցան Մովսէս և Եղիա :

Սրբեա տէր զմեղուցեալ քո ծառայիցս զգայարան , և շնորհեա տեսանել զքեզ և լսել զՀայրական զձայնն . եթէ Ղա է Որդի իմ Սիրելի :

— Եւ — Երկնք ցնծացեն առաջի քո տէր , որ երևեցար 'ի փառս Մատուծոյ Հօր , միւսանդամ դուշակելով զգալուստն . վասն որոյ Մատուածային լուսովն զարդարեալ զքեզ հրաշալի ձայնիւ . ընդ երկնայինսն երկրածինքս զքեզ բարեբանեմք զԹաւոր լերինն :

Օր տեսեալ սոսկալի զանապական լուսոյն ծաւալումն , յայլակերպիլ քո Քրիստոս Որդի Մատուծոյ , առաքելոց և մարգարէիցն պակուցեալ զարհուրեցան . վասն որոյ :

Որ զանճառելի խորհուրդ սուրբ Երրորդութեանն . Սիմոնի վիմի ծանուցեր երրակի տաղաւարացն յօրինմամբ . և Սիրելի 'ի Հօրէ վկայեալ ճշմարիտ Սիածին Որդի . վասն ո' :

Եւ յսօր 'ի լերինն Թաւոր ցուցեր ընտրելոց քոյ 'ի փառաց քոյ Որդի Մատուծոյ . օրհնեմք զքեզ 'ի փառս Հօր . որ ես տէր կենդանեաց և մեռելոց :

Եւ յսօր յայտնեցար առաքելոցն , 'ի խօսիլն Մովսէսի և Եղիայի վասն ելիցն քոյ յԵրուսաղէմ . Որդի Մատուծոյ . օրհն' :

Եւ յսօր և բարբառ 'ի վերուստ յՄատուծոյ Հօրէ , վասն քո հնչեաց յառաքեալսն . ասէ . Ղա է իմ Որդի , դմա լուարուք . օրհն' :

ԵՐԿՐՈՐԴ ԱԻՈՒՐՆ

— Եւ — Եւ — Ղառագայթ փառաց Հօր Որդիդ Սիածին , որ զլոյսդ անվայրափակ մարմնով պարագրեալ այսօր 'ի Թաւոր փառօք փայլեցեր :

Որ անտես Սրովբէից անհաս 'ի վեր քան զբան , ծառայի կերպիւ պարածածկեալ զլոյսդ անստուեր . այսօր 'ի' :

Որ հրեղինացն անմերձենալի հուր Մատուածութեանդ , 'ի հողեղէնս խոնարհեալ լոյսդ արփիական այսօր 'ի' :

Որ գերագոյն փառօք պայծառացոյց զԴամն առաջին , զոր ճաշակմամբ պողոյն մերկացաւ զփառս անպատումս՝ այսօր վերստին փառօք զարդարեաց' :

Որ 'ի նախնուսն երևեալ Մովսէսի ամպովքն 'ի Սինայ . այսօր լուսափայլ ամպովք 'ի Թաբօր յայտնեալ վկայեաց . 'Կա է իմ Որդի . դմա լուարուք :

Որ 'ի յերկինս վերացոյց հրեղէն կառօք զՀեղիաս . այսօր վայրաբերեալ 'ի Թաբօր հանդերձ Մովսէսիւ , խօսէին զերիցն որ յԱրուսաղէմ :

— Կ — Դ — Ե — Եսօր զխորհուրդ անճառելի Լստուածութեանդ քո Վրիստոս ըզծածկեալն 'ի սկզբանէ յայտնեցեր աշակերտացն 'ի Թաբօր լերինն . օրհնեալ տէր Լստուած հարցն մերոց :

Եսօր զառաքուսն մարգարէիցն 'ի քէն ծանուցեր առաքելոցն , զՄովսէս և զՀեղիաս Լստուածաբար կոչմամբ 'ի Թաբօր լերինն . օրհն :

Եսօր անտեսն յէութեան Հայր 'ի բարձանց երևելով , զծնեալդ 'ի սրբոյ կուսէն դաւանեաց Որդի իւր Սիրելի օրհն :

— Զ — Օտէր օրհնեցէք բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Որ փայլեացն այսօր 'ի կուսածին մարմնոյն զգերապայծառ լոյս Լստուածութեանն . զտէր օրհն :

Որ յայտնեացն այսօր 'ի Թաբօր լերինն զմիութիւն սուրբ Արրորդութեանն . ըզտէր օրհն :

Որ զմիւսանգամ խորհուրդ գալստեանն իւրոյ , տպաւորեաց ծագմամբ արփիական լուսոյն . զտէր օրհն :

— Որ զճառագայթս Լստուածային ցուցեր այսօր մարգարէիցն , որոյ ցանկային տեսանել զանտեսդ Սերովբէից . լոյսդ անճառելի ողորմեա :

Որ զդաւանունն Պետրոսի զքեզ Որդի Հօր Լստուծոյ , Հայր 'ի յամպոյն , վճկայեալ այսօր Որդի իւր դաւանէր . լոյսդ ան :

Ենորհեա տէր և մեզ մեղաւորացս 'ի միւսանգամ քո գալստեանն , տեսանել ըզքեզ Հայրական փառօք 'ի նորոգել զտիեզերս . լոյսդ ան :

Հնծայ այսօր փառօք Սիածնին լեառն Թաբօր հանդերձ Հերմոնիւ . բարձրացեալ գերագոյն Սինայ , և էջք Լստուծոյ , դուռն երկնից 'ի նմա :

Հնծան այսօր լերինք Լստուծոյ , արարողին ելեալք ընդ առաջ , պարակցին յաւիտենական լերանցն . դասք առաքելոց և մարգարէից :

Հնծայ այսօր լեառն վերին Սիոն , հարսնարան անմահ արքային , տեսանելով զերկնաւոր փեսայն , զարդարեալ լուսով Հայրական փառօք :

— Է — Ը — Օրհնեցէք մանկունք ընդ երկնայնոցն զՀայրն երկնաւոր , որ մարմնացեալ Բանին , վկայեաց այսօր 'ի Թաբօր լերինն :

'Կովեցէք ընդ Սերովբէսն զՈրդին Սիածին , որ փայլեաց մարմնով զլոյս Լստուածութեանն այսօր 'ի :

Բարեբանեցէք ընդ Վերովբէսն զՀոգին ճշմարիտ , որ լուսափայլ ամպով էակցին հովանացեալ այսօր 'ի :

ԵՐՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐՆ

— Կ— Դ— Ե— Եսոր Ար Լնն ի յերկինս Լան և ծնունդ Զօր Սիածին, զծածկեալն ի յէից խորհուրդ յայտնեաց աշակերտացն . ծառայի զկերպարանն ծածկելով Եստուածութեամբն :

Եսոր հնչեաց յառաքեալն Զայրական բարրառ յերկնից . ասէ . Դա է Արդի իմ Սիրելի ընդ որ հաճեցայ , որ զբնութիւնն Եստուածային կերպիւ ծածկեալ ծառայական :

Եսոր վիմին Պետրոսի յայտնեալ զխորհուրդ Երրորդութեանն , երրակի յօրինմամբ տաղաւարացն խորհրդոյ . որում զմեզ մաքրեցես լինել տաճար Երրորդութեանն :

Ար յանարուեստ ի յաթոռ բազմեալ ընդ Զօր և ընդ Զոգւոյն , անսկիզբն Եստուած Լանդ , ի Զօրէ առաքեցար , ծառայի զգեցար զկերպարան ծածկելով զԵստուածութիւնդ :

Եսոր ցուցեր ի թաբօր զանտանելի լուսոյդ փայլումն , ծագեցար աշխարհի արդարութեան արեգակն , յայտնելով աշակերտացն զսարագրեալ Եստուածութիւնդ :

Յորմէ ահիւ զարհուրեալ ընտրեալ դասուց առաքելոցն . երրակի խորհրդով յօրինէին քեզ տաղաւար . որով զմեզ սրբեցես լինել տաճար քեզ հոգւոր :

— Կ— Դ— Ե— Եսոր զխորհուրդն անճառ զծածկեալն յաւիտեանց և յազգաց յայտնեցեր փառօք ի թաբօր լերինն . Եստուած հարցն մերոց :

Եսոր ըղխեալն մարմնով յարմատոյն յԱստեայ դաւազան ծաղկեցաւ լուսով ի թաբօր լերինն . Եստ :

Եսոր անմահութեան հոտ անոյշ բուրեաց ի թաբօր , թմրեալ ընդարմատոյց զդասս առաքելոցն . Եստ :

— Կ— Դ— Ե— Եսոր օրհնեցէք և բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Օ լոյս փառացն Զօր ծագեալ այսօր ի լերինն թաբօր , Ժողովուրդք . բարձր :

Օ ամենասուրբ Զօրին , որ ի նմանութիւն լուսափայլ ամպոյ յայտնեցաւ ի թաբօր . Ժողով :

Օ յաւիտենիցն Զայր . որ երեւցաւն այսօր յերկնից վկայեալ Սիածնին . քահանայք բարձր :

— Ար յանսկիզբն Լնն անյեղապէս ծնեալ , և Արովբէականն ծածկէիր թեօք . այսօր զպարագրեալն մարմնով ցուցեր զԵստուածութեան քո զփառս աշակերտաց քոց տէր , քո ամենասուրբ ծագմամբդ , ողորմեա մեզ Եստուած :

Ար զստուերական օրէնս Արիստական տառիցն , ի Սինէականն խօսէիր լերին . այսօր զԱրովսէս և զԶեղիաս ածեալ ի մեռելոց և կենդանեաց ի տեսիլ փառաց քոց . քո ամե :

Ար զօրինակ մեծի գալստեան քո տէր , ի թաբօրականն ծանուցեր լերին . քանզի տեսին դասք առաքելոցն զնախահարսն եկեալ փառօք խօսէին զելիցն յԱրուսաղէմ զխորհուրդ . քո ամե :

Լյսոր ընդ հրեշտակս 'ի բարձունս ցնծասցուք տօնիւս . 'ի ծագիլ իմանալի լուսոյ Լստուածութեանդ . օրհնեմք զքեզ էակիցդ Հօր , որ եկիր 'ի փրկել զտիւն իզերս :

Լյսոր յայտնեցեր 'ի թաքտի ընտրելոց դասուցն առաքելոց և մարգարէից զԼստուածային քո զփառս անճառելիս . օրհնէ :

Լյսոր Հայր յամպոյն վկայեալ էական Ռանիդ , միացեալ ընդ կուսածին մարմնոյդ , ասէ , 'Կա է իմ Որդի ընդ որ հաճեցայ . օրհնէ :

Լյսոր զծագումն արդարոցն արեգակնակերպ փայլմամբ , ծանուցեր ծագմամբ փառաց քոց տէր յարքայութեանն . օրհնէ :

— հէ — Երկնք ամենայն , այսոր ցնծան ընդ ելանել քո տէր 'ի թաքտի . յորում պարեն ընդ երկնայնոցն դասք առաքելոց և մարգարէիցն , ընդ որս և մէք օրհնեմք յառաջ քան զարե զլոյսդ :

Որ յառաջ տեսանելով մարգարէին զաստանօր ծագումն լուսոյ քո տէր՝ գոչէր . թաքտի և Հերմոն 'ի յանուն քո ցնծասցեն . ընդ որս :

Որ ցուցեր 'ի թաքտի զքեզ կենդանեաց և մեռելոց տէր և արարիչ . զՄովսէս և զՀեղիաս 'ի տեսիլ փառաց քոց կոչելով ընդ ընտրեալ քո առաքելոցն . ընդ ո՞ր :

Կ Ե Ն Ո Ւ Ն

ՇՈՂԱԿԱԹԻ ՍՐԲՈՅ ԷՋՄԻԱԾՆԻ

— հ — Է — Ուրախ լեր սուրբ Ակեղեցի . քանզի Վրիստոս արքայն երկնից այսոր պսակեաց զքեզ խաչիւն իւրով , և զարդարեաց զամուրս քո սքանչելի փառօքն իւրովք :

Խնդա յոյժ դուստր Սիովի . քանզի երկիրս երկինք եղեն այսոր վերստին քո նորոգմամբ . և թագաւորն երկնաւոր հաճեցաւ բնակիլ 'ի քեզ :

Ընդ դասս երկնաւոր զօրացն , վերառեալ տօնեմք քեզ այսոր զանդադար փառատրութիւնս . ուրախ լեր հարսն անարատ անքննին քո խորհրդով :

Խորան սրբութեան կանգնեցաւ սուրբ Ակեղեցի , և Վրիստոս թագաւորն 'ի սրմա եկաւորեալ . եկայք հաւատացեալք երգեսցուք Վրիստոսի երգ նոր :

'Կասք հրեշտակացն վայր իջեալ յերկնից երգեն ասելով . հրաշալի ձայնիւն եղանակելով երգեն զերգս օրհնութեան երրեակ սրբասաց ձայնիւ :

Ուրախ լեր բերկրեա հարսնացեալ սուրբ Ակեղեցի . սլայծառացո զմանկունս քո յօրհնաբանութիւն . ծագողին զշող լուսոյ 'ի քեզ մայր Ակեղեցի :

— հ — Դ — Ուրախ լեր այսոր սուրբ Ակեղեցի , և տօնեա զտօն քո դուստր Սիովի , քանզի 'ի քեզ հաճեցաւ բնակիլ տէր Լստուած հարցն մերոց .

Ուրախ լեր գլխոյ դուստր Սիովի , և ցնծա վերինդ Արուսաղէմ , քանզի Վրիստոս արքայն երկնից գայ առ քեզ . տէր Լստուած :

Ուրախ լեր Սիոն մայր Եկեղեցի, քանզի 'ի քեզ շող Լստուածեղէն 'ի Հօրէ
լուսոյ ծագեաց. տէր Լստ"։

— 4 — Օտէր օրհնեցէք բարձր արարէք զնա յաւիտեան։

Որ պսակեացն այսօր սուրբ զԵկեղեցի, կամաւոր խաչիւն իւրով. զտէր օրհն"։

Որ վերստին ծննդեամբ սուրբ աւաղանին, լուսաւորեաց զազգս որդւոց մարդկան
երգով զտէր օրհն"։

— Լուսաւորեա Երուսաղէմ զարդարեա զամուրս քո. քանզի մերձեցաւ առ քեզ
փեսայն երկնաւոր, փրկութիւն քեզ շնորհելով պսակեաց սքանչելի փառօքն իւ-
րովք։

Լսօր ծագեաց քեզ գշխոյ դուստր Սիւմի, արդարութեան արեգակն Վրիս-
տոս, և սիւեցան զքեզ շնորհք սուրբ Հոգւոյն մեծապէս պարգեօք։

Լսօր ցնծա սուրբ Սիոն մայր Եկեղեցի. փայլեցո զմանկունս քո որպէս զարե-
գակն. զի անձառ խնդութեամբ լցոյց զքեզ Վրիստոս Թագաւորն։

— Դէ — Եւ Սիւսիւն 'ի Հօրէ և լոյս փառաց ընդ նմա. ձայնք հնչեցին սանդա-
րամետք անդնդոց։

Տեսեալ զլոյս մեծ հայրապետին Վրիգորի, պատմէր ցնծութեամբ հաւատացեալ
արքային։

Եկայք շինեսցուք սուրբ զխորանն լուսոյ. քանզի 'ի սմա ծագեաց մեզ լոյս 'ի
հայաստան աշխարհի։

Կ Ե Ն Ո Ն

ԿԱԹՈՒՂԻԿԷ ԵԿԵՂԵՅԻՈՅ

— Եւ — Եւ վերայ վիմի հաւատոյ շինեցեր զքո սուրբ զԵկեղեցի. զսա պահ-
եա 'ի խաղաղութեան։

Ի տաճարի փառաց սրբութեան քո քեզ երգեն մանկունք. տուր սոցա զառաւ քո
զողորմութիւն։

Եկայք ժողովուրդք 'ի տաճարի փառաց Վրիստոսի. տուք ամենեքեան օրհնու-
թիւն 'ի բարձունս։

Վանզի Թագաւորն Վրիստոս պսակեաց զսա սքանչելի փառօքն իւրովք. տուք
ամենեք"։

Ի սմա և զօրք հրեշտակոց դասաւորեալ տօնեն տեառն. տուք ամե"։

— Եւ — Ի խորանի քում սրբութեան զոր ընտրեցեր դալստեամբդ քո Վրիստոս,
'ի սմա միաձայնեալ աղաչեմք զքեզ. լուր ձայնի աղաչանաց մերոց ընկալ և կեցո
զմեզ։

Լստուածային լուսով քո պայծառ քան զարեգակն լուսաւորեցեր զքո սուրբ զԵ-
կեղեցի. 'ի սմա միա"։

Եւ յսօր Լ հրեշտակք ուրախանան ընդ պայծառութիւն քո սուրբ Եկեղեցւոյ . 'ի սմա միա' :

1. տաճարի սրբութեան փառաց քոց Վրիստոս . զոր 'ի յերկնից լուսաւորեցեր
2. ստուածային ծագմամբ . 'ի սմա զքեզ անդադար բարեբանեացուք :

Օհաւատացեալ ժողովուրդս սուրբ Ներսիսեանն . և զապաւինեալս 'ի խորանս
փառաց քոց . պահեա անխռով 'ի խաղաղութեան :

—հ—է—Մայր պայծառ և սիւն լուսոյ լցեալ Լստուածային շնորհիւ սուրբ
Եկեղեցի, 'ի սմա զքեզ օրհնեմք Լստուած հարցն մերոց :

Հարսնարան արանց արդարոց . և 'ի սմա շող Աստուածեղէն 'ի Հօրէ Լուսոյ ծագեալ . 'ի սմա" .

Տուող ողորմութեան , փէր տուր սմա զանշարժ քո զխաղաղութիւնդ , 'ի սմա' :

— 4 — () տէր օրհնեցէք և առաւել բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Ընդ անմարմնական բազմութիւնսն զՔրիստոս թագաւորն , որ եկաւորէ այսօր 'ի սուրբ Եկեղեցի . ամենայն ազինք գովեցէք և առաւել բարձր' :

Եկայք հաւատացեալք սուրբ Երրորդութեանն, յԵկեղեցիս օրհնեցէք զԼ. ստուած, արարէք տօնս ուրախութեան մինչև յանկիւնս սեղանոյ. և առա՛:

—Օ, որս ըստ պատկերի քում ստեղծեր, նորոգելով քեզ տաճարացուցեր, փնտրողեալս 'ի մէնջ զտաճարս ընկալ քեզ 'ի շնակութիւն :

Որ շնորհես մեզ կենաց տուող զկենդանագիր քո ծառայական կերպի, բերելով
զբոլորից զվերբերողդ 'ի փառս սուրբ Արրորդութեանն:

Որ զվերջինս զայս հրաշազարդեցեր, քե չափ բնակցութեամբ հիմնադրեցեր,
զպանծալի և զփայլեալ զփառս տանս այս վերջինս քան զառաջինն:

Որ զարդարեաց մեծապայծառ փառօք սուրբ զՆկեղեցի, և լուսաճէմ բնակարան
կարգեաց, խորան դասուց հրեշտակաց. զնա ամենայն արարածք օրհնեցէք:

Որ ինքնագոյ հրաշիւքն հիմնեցոյց 'ի վերայ հիման սուրբ առաքելոցն , և շնորհ
հետց քաւութիւն 'ի սմա , որդւոց մարդկան վերադասիլ ընդ վերին զուարթուն-
սին . զնա" :

Որ ամենակարող զօրութեամբ իւրով անճառելի ծագմամբ, աստուածապէս առա-
տաճեռնեաց ազգի մարդկան, և պարգևեաց շնորհս անապական զգիստս պայծառ
զարդս, և բոլորեալ պսակս յանմատոյց լուսոյն. զնա":

Ուսարճացիր հարսն անարատ զքօղ արկեալ վայելչապէս, զարդարեա հանդերձ
փառօք և եւ ընդ առաջ երկնաւոր փեսային. ուրախ լեր ամուլ բազմածին ահա
փեսայն գայ առ քեզ:

Լստանօր նորոգեցաւ մեզ աւաղան մկրտութեան, յարգանդ մօր հոգւովն յղա-
ցեալ, ծնանելով վերստին զհաւատացեալքս Ի Քրիստոս, ուրախ ընր անմայր
յառաջնումն ահա որդին գայ առ քեզ:

ԿԼՆՈՆ

ՅԶՈՒԹԵԱՆ ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՈՒԱԾԱԾՆԻ

— Կ — Կ — Որ նախիմաց իմաստութեամբ տնօրինեցեր զխորհուրդ սուրբ Եկեղեցւոյ . խորագոյն արկեալ հիմունս հաստատութեան զգաստ արդարոց . օրհնեմք զքեզ հոգեւոր երգով :

Որ զօրհնութիւն նախաստեղծիցն աստուածազոյգ արուաց և իգաց պայծառացեալ վայելչապէս ծաղկեցուցեր այսօր 'ի հովակիմ և 'ի յԼ՛ննա . օրհնեմք :

Որ զխոստումն Լ՛բրահամու նահապետին մեր ըստ հոգւոյ . քահանայական և թագաւորական դաւադանացն միացեալ ցուցեր այսօր 'ի յԼ՛ննայէ . օրհնեմք :

Լ՛նսկիզբն Լ՛ստուած անճառելի անբաւ զօրութիւն որ յիսկզբանց յաւիտենից խնամարկեցեր զորդիս Լ՛դամայ , գերագոյն այսօր շնորհիւ փայլեալ ցուցեր ծննդեամբ զՍայր Սիածնիդ քո ընտրելոյ . աղա :

Որ յանէից բանիւ գոյացուցեր զաշխարհս ամենայն , այսօր մարդասիրեալ տնօրինաբար 'ի յԼ՛ննայէ արկեր հիմունս նորոյ աշխարհի . աղա :

Ի յամուլ երկրէ այսօր բուսաւ մեզ բարեբեր բոյսն բարի , շուշան հովտաց ծաղիկն դաշտաց . միամայրն Սարիամ արմատ տնկոյն անհաջութեան . աղա :

— Կ — Կ — Որ 'ի վերայ Քերովբէից նստեալ հանգչիս Լանդ Լ՛ստուած , այսօր հրաշափառ պարգեօք . ցուցեր ծննդեամբ 'ի յԼ՛ննայէ աթոռ փառաց յերկրի զսուրբն Սարիամ . օրհնեալ տէր Լ՛ստուած հարցն մերոց :

Որ 'ի լերինն Քորեբայ փայլատակեալ հուրդ Լ՛ստուածային , հողմով և շարժմամբ յայտնեալ 'ի պակուցումն սուրբ մարգարէին . այսօր գթութեամբ և ողորմութեամբ յարմարեցեր տեղի իջման անճառելի խոնարհութեամբ 'ի յօդ հանդարտ զօրինակեալն Սարիամ . օրհնեալ :

Որ 'ի կանուխ ժամանակաց ստորագրեցեր զտնօրէնութեան քո զտեղի , տաճար և քաղաք շինեալ բարձող անուանդ քում բարձրելոյ . այսօր սաուգապէս յայտնեալ ցուցաւ ընակարան Լ՛ստուածութեան քո սուրբ կոյսն Սարիամ . օրհնեմք :

— Կ — Կ — Օտէր օրհնեցէք . Լարձր արարէք զծնեալն այսօր զՍայր մաքուր բանին զմիշտ Կոյսն :

Որ 'ի զօրաց հոգեղինաց երգաբանի Սրբուհին զծնեալն այսօր օրինօք բնութեան զՍայրն Լ՛ստուծոյ Լանին 'ի վեր քան զբնութիւնս . բարձր արա :

Որ 'ի դասուց մարգարէից և յերջանիկ առաքելոցն օրհնաբանեալ Տիրուհին զուծիչ երկանցն Եւայի զՍայրն կենաց ծնեալ այսօր 'ի յԼ՛ննայէ . բարձր արա :

— Լ՛ռաւօտ խաղաղութեան և արուսեակ զուարթարար այսօր Սարիամ սրբուհին , 'ի փառս քո Քրիստոս ծագեաց մեզ լոյս յորդւոցն օրինաց . անդադար երգով զքեզ միշտ մեծացուցանեմք :

Վրախտ Լ՛ստուածային և արեւելք իմանալի , այսօր մարիամ հրաշագեղ ծնեալ 'ի

Մենայէ 'ի մայրութիւն քո հրաւիրեալ Վրիստոս Որդի Լստուծոյ . անդա :
Տապանակ ապրեցուցիչ և տաղաւար Լորահամեան Լստուածընկալ այսօր Սարի-
ամ լուսապայծառ Սիածին ծնունդ յայանեալ ծնողաց 'ի ծնողութիւն քո կոչե-
ցեալ Սիածին Որդի Լստուծոյ . անդա :

Թագաւոր փառաց Լստուած Հոգիդ կենդանարար , 'ի շնորհաբաշխ աւուր մեծի
ծննդեան Սարիամու դստեր Վաւթի Թագաւորի , նորոգեա զկենդանութիւն մե-
րոյ Թագաւորին . զի օրհնեսցուք զքեզ տէր այժմ և յաւիտեան :

Եղբիւր կենաց և փրկութեան մերոյ Հոգի Հօր և Որդւոյ . 'ի յարմատոյն յԼս-
սեայ բղխման գաւազանի հասեալ ժամու , շնորհազարդ պայծառացո զգաւազան
իշխանութեան մերոյ Հայրապետին . զի օրհն :

Լրումն աշխարհի և ճառագայթ իմանալի Հոգի սուրբ Լստուծոյ . 'ի ցնծութեան
աւուր լրման ուրախութեան Յովակիմայ և Էննայի . արատապէս լցո զպէտս
կարիաց Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ . զի օրհն :

Որ 'ի բարձրութիւնս երկնից բարձր բանիւք բարեբանիս Սրբուհի 'ի Լիբանանէ
դիմեալ հարսն զգեցեալ , այսօր զարեգակն արկեալ զքե , և ընդոտիւք զլուսինն
ստուերատեսակ . օրհնութեամբ երգուլ Եկեղեցիք տիեզերաց այսօր տօնեն զյի-
շատակ ծննդեան քո 'ի մօրէ :

Ահազոյն Սերովբէից և բազմաչեայ Վերովբէից Տիրամայր Լստուածածին . տա-
պանակ կտակի , սափոր ոսկի , խորհրդաւոր խորան Բանին Հօր բարձրելոյ . օրհն :

Սարգարէից հանդիսարան , և գրաւական կենաց մարդկան , Սարիամ Լստուա-
ծածին , ընդունարան եօթնարիին շնորհացն , զուգաթիւ աւուրց դարուցս ան-
ցաւորաց . օրհն :

Կ Ե Ն Ո Ւ Ն

ԾՆՆԴԵԱՆ ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՈՒԱԾԱԾՆԻ

— 41 — Երգեցէք որդիք Սիւնի երգ նոր 'ի ծննդեան Սօր Տեառն . քանզի որ
ծնաւ զանժամանակն 'ի Հօրէ ծնեալն , այսօր ծնաւ յամուլ արգանդէ . տուք
օրհնութիւն տուողին մեզ զՍայրն լուսոյ :

Հնծացէք որդիք մարդկան այսօր ծննդեամբ սրբուհւոյ Կուսին . քանզի որ տա-
րաւ զանտանելին յարգանդի անսերմնապէս այսօր բղխեաց յարմատոյն յԼսսեայ .
տուք օրհն :

Ուրախութիւն աշխարհի ծնաւ զՍարիամ ամուլն Էննա աւետեօք զուարթնոյն ,
որ զտուողն օրինաց հնոյն ծնաւ մարմնով պարզելիչ նորոյս կտակի . տուք օրհն :

Եյսօր լցաւ խոստումն Լստուծոյ առ նահապետսն 'ի զաւակի նոցին օրհնել ա-
մենայն ազանց . զի յարմատոյ նոցին բղխեաց Կոյսն սուրբ՝ որ ծնաւ զԲանն բար-
ձող մեղաց նախահօրն . փառս տացուք տուողին մեզ զօրհնեալն 'ի կանայս :

Լ.յսօր ըստաւ յԼննայէ մօրենին Սարիամ յոր վառեցաւ հօրն Լստուածային . զոր ետես Սովսէս զօրինակ Կուսին 'ի Սինա լցեալ լուսովն անմատոյց . փառս տա" :

Լ.յսօր գառինքն օրինականքն Յովակիմ և Լննա ետուն մեզ զգեղմն ընդունիչ զցողն երկնային . յորմէ հոսեաց անձրեն կենաց և ըղիսեաց աշխարհի աղբիւրն իմաստից . փառս տա" :

—հ—Դի—Որ զնախագրեալսն յառաջագոյն գուշակութեամբ մարգարէիցն . կատարեցեր Հայր երկնաւոր տալով զկոյսն 'ի յԼննայէ . զքեզ բարեբանեմք Լստուած հարցն մերոց :

Որ 'ի լրումն անճառ ծննդեան ըստ Եսայեայ քո 'ի կուսէն , այսօր հրաշիւք Հօր Սիածին յամուլ մօրէ զմայրն քո պարգևեցեր . զքեզ բա" :

Որ զօրինակ Սարիամու Հոգիդ ցուցեր մարգարէին . այսօր զաւակ Յովակիմայ ետուր զլեառն վիմածին . զքեզ բա" :

—գ—Օտէր օրհնեցէք բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Օղուարճացիր Սիովնդ հին հանգիստարան տեսանողացն որ բաղմագոյն օրինակօք գուշակեցեր զծնող Բանին տեառն Լստուծոյ . բարձր" :

Ուրախացիր Եկեղեցի դուստր վերինն Սիովնի . քանզի ծնաւ 'ի յԼննայէ մաքուր ծնող քոյն փեսայի . բարձր" :

Քահանայք և ժողովուրդք տօնախմբողք ծննդեան Կուսին . ընդ Յովակիմայ և Լննայի ծնողաց սրբոյ ծնողի Բանին , բարձր" :

—Վահագնացն Լբրահամու Խահակայ և Յակոբայ պարգևեցար 'ի յԼստուծոյ կոյս Սարիամ դուստր նոցին . երանեն ազգ և ազինք այսօր զծնեալդ 'ի յԼննայէ :

Լղախին և Սայր կենաց աջոյն ծնող Հօր Սիածին , որ առ 'ի քէն մարմնով ընկէց զամբարտաւանն յաթոռոյ . երանեն" :

Որ բարձրացոյց զանկեալ ընուծիւնս 'ի քէն ծննդեամբ Որդին յերկինս . զկարօտեալքս ելից հացիւ և զմեծատունն ելոյծ ունայն . երանեն" :

—Էի—Լ.յսօր ցնծան երկնայինքն և պար առեալ 'ի բարձունս , երգին զերգս հոգեորս յաւուր ծննդեան Սրբուհւոյն :

Լ.յսօր վերինն Սին դռնն զերգս Սրովբէիցն , զերեքսրբեանն ասելով . յաւուր ծննդ" :

Լ.յսօր աստեղք և լուսին ընդ արեւու հրճուելով . գովեն զկոյսն 'ի Հօրէ յաւուր ծննդեան լուսոյ Սօրն" :

Լ.յսօր ծերքն օրինականք՝ մանկամբք նորոյ Սիովնի երիտասարդք և կուսանք խընդան ծննդեամբ Տիրուհւոյն :

Լ.յսօր գունդք առաքելոցն և պարք նախատեսացն , յաւուր ծննդեան Սօր բանին երգեն զփառս 'ի բարձունս :

—Էի—Օառ կենաց տնկեալ յԼդին սուրբ Կոյս . որ զՀայրածինն ըղիսեցեր ըղծաղիկ և ետուր 'ի ժամու զՈրդին պտուղ մարդկան , զորոյ զՍարմինն ճաշակեալ անմահացան յուսով . վասն որոյ օրհնաբանեմք զքեզ յաւուր քո ծննդեան :

Բանաւոր երկիր Տիրուհի , և անդաստան մաքուր 'ի ժողոջ մեղաց որ զբոյսն երկ-
նային առանց սերման ծնար , որով զկենացն ետուր զՀաց սովեալ բնութեանս ,
վասն որոյ օրհն :

Լմալ թեթե յերկրային ցանկութեանց սուրբ կոյս և վառարան Լստուածային
բոցոյն . որ զցօղն Հայրաբուղիս անձրեւեցեր 'ի բանական երկիր , որով բնու-
թեանս բուսան արգարութեան սուրբ բոյսք . վասն որոյ օրհն :

— Գ — Դ — Ե — Զ — Ը — Թ — Կ — Խ — Ծ — Ծնեալ մանկունք սուրբ աւագանաւն շնորհազարդեալք
Հոգւոյն Լստուծոյ օրհնեցէք զՀայրն երկնաւոր յաւուր ծննդեան Արուհւոյ
կուսին . յոր օրհնեցայք յանիծից նախնոյն :

Երեւմբ Գառինն անարաաի փրկեալ ժողովուրդք յաւուր ծննդեան Սօր անտա-
նելոյն գովեցէք զՍիածինն որ հաճեցաւ առնուլ մարմին անսերմն 'ի նմանէ .
յոր օրհն :

Յառատաբուղիս շնորհաց Հոգւոյն լուսազարդեալ ազգք հեթանոսաց յաւուր ծը-
ննդեան Սօր Բանին ծնողի զփառակից Որդւոյ զՀոգին բարեբանեցէք հոգւոր
երգով . որ մաքրազարդեաց զմարմնարան Որդւոյն :

Կ Լ Ն Ո Ւ Ն

ԱԻԵՏԵԱՅ ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՈՒԱԾԱԾՆԻՆ

— Զ — Ը — Թ — Կ — Խ — Ծ — Ծնեալ մանկունք սուրբ աւագանաւն շնորհազարդեալք

— Գ — Դ — Ե — Զ — Ը — Թ — Կ — Խ — Ծ — Ծնեալ մանկունք սուրբ աւագանաւն շնորհազարդեալք
Հոգւոյն Լստուծոյ օրհնեցէք զՀայրն երկնաւոր յաւուր ծննդեան Արուհւոյ
կուսին . յոր օրհնեցայք յանիծից նախնոյն :

Երեւմբ Գառինն անարաաի փրկեալ ժողովուրդք յաւուր ծննդեան Սօր անտա-
նելոյն գովեցէք զՍիածինն որ հաճեցաւ առնուլ մարմին անսերմն 'ի նմանէ .
յոր օրհն :

Յառատաբուղիս շնորհաց Հոգւոյն լուսազարդեալ ազգք հեթանոսաց յաւուր ծը-
ննդեան Սօր Բանին ծնողի զփառակից Որդւոյ զՀոգին բարեբանեցէք հոգւոր
երգով . որ մաքրազարդեաց զմարմնարան Որդւոյն :

— Գ — Դ — Ե — Զ — Ը — Թ — Կ — Խ — Ծ — Ծնեալ մանկունք սուրբ աւագանաւն շնորհազարդեալք

Երեւմբ Գառինն անարաաի փրկեալ ժողովուրդք յաւուր ծննդեան Սօր անտա-
նելոյն գովեցէք զՍիածինն որ հաճեցաւ առնուլ մարմին անսերմն 'ի նմանէ .
յոր օրհն :

Յառատաբուղիս շնորհաց Հոգւոյն լուսազարդեալ ազգք հեթանոսաց յաւուր ծը-
ննդեան Սօր Բանին ծնողի զփառակից Որդւոյ զՀոգին բարեբանեցէք հոգւոր
երգով . որ մաքրազարդեաց զմարմնարան Որդւոյն :

Երեւմբ Գառինն անարաաի փրկեալ ժողովուրդք յաւուր ծննդեան Սօր անտա-
նելոյն գովեցէք զՍիածինն որ հաճեցաւ առնուլ մարմին անսերմն 'ի նմանէ .
յոր օրհն :

Յառատաբուղիս շնորհաց Հոգւոյն լուսազարդեալ ազգք հեթանոսաց յաւուր ծը-
ննդեան Սօր Բանին ծնողի զփառակից Որդւոյ զՀոգին բարեբանեցէք հոգւոր
երգով . որ մաքրազարդեաց զմարմնարան Որդւոյն :

Օ՞ր ածկեալ խորհուրդն յաւիտենին լռեցելոյ և անձառին, 'ի հասանել ժամանակին պարգեւեցաւ մարդկան ազին, էական բնութիւն Նանին խառնեալ անշիօթ 'ի մեր բնութիւն:

Կատարեալ տնօրէնութեան քո 'ի յերկրի ներմարդկութեան, զոր 'ի վերջին դարուս վախճան կատարեցեր վասն մարդկան, այսօր յերկնից իջեր Հօր Նան 'ի յօր Կուսի Սօր քո ննջման:

Հոյք վերին զօրացն իջեալ շուրջ զԿուսիւն պար առեալ, զերգս օրհնութեան եղանակեալ քաղցր ձայնիւ ակումբ առեալ. զեռահիւսեակն նուագեալ զմի տէրութիւնն երգաբանեալ:

Բաբունեացն խմբից աշակերտացն դասուց. բարձեալ զմարմինն մաքուր առտուածարեալ սուրբ բազկօք. եդին 'ի դիր հանգստեան քաղցրաձայնեալ սաղմոսիւք: Փառք Հօրն էականի պատիւ Արդւոյն իւր էակցի. ընդ Հոգւոյն համազուգի որ զարդարեաց զկոյսն 'ի յերկրի. ժառանգել զանձառ բարին զոր պատրաստեաց իւր Սիածինն:

Քանզի անձառ է խորհուրդ փառաց Կուսին յանմարմնոց. զոր 'ի դարուցս վերջնոց եհեղ մարդկան ստորայնոց. զոր այժմ յուսով բերկրելոց յայնժամ շնորհէ յուսացելոց:

— Է — Դ — Ար զՍիածնի Արդւոյ քո զբնակարան՝ զնախամօրն երկանց բարձողն, այսօր դարձուցեր 'ի փառս առաջին. զքեզ բարեբանեմք Նստուած հարցն մերոց:

Ար զ'ի ծոցոյ Հօր լուսոյդ զժագողն, որ մարմնովն ծնաւ զքեզ, այսօր փոխեցեր 'ի կեանս անպատումս. զքեզ բա՛:

Ար զփառակցի Հօր Հոգւոյդ զտաճարն, զառ 'ի քէն հովանացեալն, այսօր հանգուցեր 'ի լոյսն անմատոյց. զքեզ բա՛:

— Է — Օ՞տէր օրհնեցէք բարձր արարէք զնա յաւիտեան:

Նստօր ընդ վերին զուարթնոցն երկնից, որք վայր իջեալ ընդ Սիածնին 'ի ննջումն Նստուածածնին երգէին. օրհնեցէք զՀայրն երկնաւոր. բարձր՛:

Նստօր ընդ դասուց Սերովբէիցն, որք պարակցեալ շուրջ զգերեզմանաւ սրբոյ Կուսին եղանակէին. գովեցէք զԱրդին Սիածին. բարձր՛:

— Նստուածածին ամպ լուսաւոր. որ զցօղն կենաց հեղեր յերկիր բանաւոր և զնախամօրն շիջուցեր պարտեացն զհուր անդադար ձայնիւ զքեզ բարեբանեմք. և հոգեւոր երգով մեծացուցանեմք:

Տեղի անտանելի Նանին, և եկիր վայրափակ յորում լոյսն ագանիցի, և արեւելք արեգականն արդարութեան. անդա՛:

Օ՞քեզ կատարումն մարգարէից, կուսական քո ծննդեամբ որով բնութեանս քակտեցան օրէնք, հրաբուն սեռիցն փոխադրեալ 'ի լուսաճէմ խորանսն. անդա՛:

Ար անմարմին բնութեամբ Նստուածութեան քո տէր, միացար մարմնով յարգանդի կուսին անյեղապէս գոլով. այսօր փոխեցեր զուրախութիւնդ երկնի և երկրի յանտրտում 'ի կեանս. աղաչեմք զքեզ ողորմեա մեզ Արդի Նստուծոյ:

Ար անապական մարմնով ծնար 'ի սուրբ Կուսէն, և 'ի խանձարուրս պատեցար ար-

կողդդ զլոյս և 'ի մսուր հանդեար , այսօր զկուսուլթեանց զմայրն հանգուցիւր 'ի լուսեղէն խորանս . աշա' :

Եւ յսօր ցնծացան դասք առաքելոցն, տեսանելով զտէրն տէրանց խոնարհեալ յա-
ւանդումն ամենասուրբ Հոգւոյ Սօր և Կուսին:

У Љ'Њ О'Њ

ԴԱԻԹԱՅ ՄԱՐԳԱՐԷԻՆ ԵՒ ՅԱԿՈԲԱՅ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

— 95 () 1942-1943 1944-1945 1946-1947 1948-1949 1950-1951 1952-1953 1954-1955 1956-1957 1958-1959 1960-1961 1962-1963 1964-1965 1966-1967 1968-1969 1970-1971 1972-1973 1974-1975 1976-1977 1978-1979 1980-1981 1982-1983 1984-1985 1986-1987 1988-1989 1990-1991 1992-1993 1994-1995 1996-1997 1998-1999 2000-2001 2002-2003 2004-2005 2006-2007 2008-2009 2010-2011 2012-2013 2014-2015 2016-2017 2018-2019 2020-2021 2022-2023 2024-2025 2026-2027 2028-2029 2030-2031 2032-2033 2034-2035 2036-2037 2038-2039 2040-2041 2042-2043 2044-2045 2046-2047 2048-2049 2050-2051 2052-2053 2054-2055 2056-2057 2058-2059 2060-2061 2062-2063 2064-2065 2066-2067 2068-2069 2070-2071 2072-2073 2074-2075 2076-2077 2078-2079 2080-2081 2082-2083 2084-2085 2086-2087 2088-2089 2090-2091 2092-2093 2094-2095 2096-2097 2098-2099 2100-2101 2102-2103 2104-2105 2106-2107 2108-2109 2110-2111 2112-2113 2114-2115 2116-2117 2118-2119 2120-2121 2122-2123 2124-2125 2126-2127 2128-2129 2130-2131 2132-2133 2134-2135 2136-2137 2138-2139 2140-2141 2142-2143 2144-2145 2146-2147 2148-2149 2150-2151 2152-2153 2154-2155 2156-2157 2158-2159 2160-2161 2162-2163 2164-2165 2166-2167 2168-2169 2170-2171 2172-2173 2174-2175 2176-2177 2178-2179 2180-2181 2182-2183 2184-2185 2186-2187 2188-2189 2190-2191 2192-2193 2194-2195 2196-2197 2198-2199 2200-2201 2202-2203 2204-2205 2206-2207 2208-2209 2210-2211 2212-2213 2214-2215 2216-2217 2218-2219 2220-2221 2222-2223 2224-2225 2226-2227 2228-2229 2230-2231 2232-2233 2234-2235 2236-2237 2238-2239 2240-2241 2242-2243 2244-2245 2246-2247 2248-2249 2250-2251 2252-2253 2254-2255 2256-2257 2258-2259 2260-2261 2262-2263 2264-2265 2266-2267 2268-2269 2270-2271 2272-2273 2274-2275 2276-2277 2278-2279 2280-2281 2282-2283 2284-2285 2286-2287 2288-2289 2290-2291 2292-2293 2294-2295 2296-2297 2298-2299 2300-2301 2302-2303 2304-2305 2306-2307 2308-2309 2310-2311 2312-2313 2314-2315 2316-2317 2318-2319 2320-2321 2322-2323 2324-2325 2326-2327 2328-2329 2330-2331 2332-2333 2334-2335 2336-2337 2338-2339 2340-2341 2342-2343 2344-2345 2346-2347 2348-2349 2350-2351 2352-2353 2354-2355 2356-2357 2358-2359 2360-2361 2362-2363 2364-2365 2366-2367 2368-2369 2370-2371 2372-2373 2374-2375 2376-2377 2378-2379 2380-2381 2382-2383 2384-2385 2386-2387 2388-2389 2390-2391 2392-2393 2394-2395 2396-2397 2398-2399 2400-2401 2402-2403 2404-2405 2406-2407 2408-2409 2410-2411 2412-2413 2414-2415 2416-2417 2418-2419 2420-2421 2422-2423 2424-2425 2426-2427 2428-2429 2430-2431 2432-2433 2434-2435 2436-2437 2438-2439 2440-2441 2442-2443 2444-2445 2446-2447 2448-2449 2450-2451 2452-2453 2454-2455 2456-2457 2458-2459 2460-2461 2462-2463 2464-2465 2466-2467 2468-2469 2470-2471 2472-2473 2474-2475 2476-2477 2478-2479 2480-2481 2482-2483 2484-2485 2486-2487 2488-2489 2490-2491 2492-2493 2494-2495 2496-2497 2498-2499 2500-2501 2502-2503 2504-2505 2506-2507 2508-2509 2510-2511 2512-2513 2514-2515 2516-2517 2518-2519 2520-2521 2522-2523 2524-2525 2526-2527 2528-2529 2530-2531 2532-2533 2534-2535 2536-2537 2538-2539 2540-2541 2542-2543 2544-2545 2546-2547 2548-2549 2550-2551 2552-2553 2554-2555 2556-2557 2558-2559 2560-2561 2562-2563 2564-2565 2566-2567 2568-2569 2570-2571 2572-2573 2574-2575 2576-2577 2578-2579 2580-2581 2582-2583 2584-2585 2586-2587 2588-2589 2590-2591 2592-2593 2594-2595 2596-2597 2598-2599 2600-2601 2602-2603 2604-2605 2606-2607 2608-2609 2610-2611 2612-2613 2614-2615 2616-2617 2618-2619 2620-2621 2622-2623 2624-2625 2626-2627 2628-2629 2630-2631 2632-2633 2634-2635 2636-2637 2638-2639 2640-2641 2642-2643 2644-2645 2646-2647 2648-2649 2650-2651 2652-2653 2654-2655 2656-2657 2658-2659 2660-2661 2662-2663 2664-2665 2666-2667 2668-2669 2670-2671 2672-2673 2674-2675 2676-2677 2678-2679 2680-2681 2682-2683 2684-2685 2686-2687 2688-2689 2690-2691 2692-2693 2694-2695 2696-2697 2698-2699 2700-2701 2702-2703 2704-2705 2706-2707 2708-2709 2710-2711 2712-2713 2714-2715 2716-2717 2718-2719 2720-2721 2722-2723 2724-2725 2726-2727 2728-2729 2730-2731 2732-2733 2734-2735 2736-2737 2738-2739 2740-2741 2742-2743 2744-2745 2746-2747 2748-2749 2750-2751 2752-2753 2754-2755 2756-2757 2758-27

—հ—դ—Մեղաք յամենայնի և զպատուիրանս քո ոչ պահեցաք այլ խոստովանիմք առ քեզ . մի անտես առնելու այլ գթա 'ի մեզ . Աստուած հարցն մերոց . Ասան 'Վաւթի սիրելւոյ քո և Յակոբայ արդարոյ աղաչմք զքեզ . մի ան' . Որ նստիս 'ի Վրովբէս և հայիս յանդունդս , յիշեա ողորմութեամբ քո զ'Վաւթ , և մի անտես' :

— Գ — Օտէր օրհնեցէք բարձր արարէք զնա յաւիտեան :
 Որ ընտրեաց զերանելին զՎաւիթ , յառաջնորդութիւն Խորայէլի . օրհնէ :
 Որ կացոյց զսքանչելին զԵփոթ պարիսպ շրջապատ Եկեղեցւոյ իւրոյ . օրհնէ :
 — Երդուաւ տէր Վաւթի ճշմարտութեամբ և ոչ ստեաց նմա 'ի պտղոյ որովայնէ
 նորա նստուցանել 'ի յաթոռ նորա . օրհնեցէք զտէրութիւն նորա ամենայն երկիր ,
 Օտգեաց մեզ տէր զեղջիւր 'ի Վաւիթ , պատրաստեաց զճրագ օծելոյ իւրոյ ,
 գովեցէք զտէրութիւն նորա ամեն :

Օ՛հ՝ ակորք ընտրեաց իւր տէր . ժառանգել նովաւ զնոր ժողովուրդ զհոգեւորն
 իսրայէլ . բարեբանեցէք զ՛ստուած ուժիւն նորա ամէ՛ն :

() օրհնեցէք զտէր Եօրհնութիւն 'ի նոր , քանզի ծագեաց մեզ եղջիւր փրկութեան , 'ի տանէ Վաւթի կեցուցանել զմեզ կամեցաւ . օրհնեցէք զտէր Եօրհնութիւն 'ի նոր :

Վաւազան ծաղկեալ յարմատոյն յԼէսսեայ, Ղաւթ մարգարէն . և ՚ի նորին շա-
ռաւիղէ առաքեալն (Յակոբոս ականատես և սպասաւոր Բանին Լստուծոյ . օրհն) :
(Յեկեղեցիս օրհնեցէք զտէր . որ երկոքումք ընտրելովք . առաքելաւն (Յակոբաւ
և մարգարէիւն Ղաւթիւ հաստատեաց զհիմունս սուրբ Լէկեղեցւոյ . օրհն) :

ԿԼՆՈՆ

ՍՏԵՓԱՆՈՍԻ ՆԱԽԱՎԿԱՅԻՆ

— 44 — 45 — Եւհատակ բարի Վրիստոսի եղեր այսօր 'ի միջի մերում , և մտեր 'ի վերնատունն խորհրդոյ յաւիտենականի :

Որ ընտրեցար 'ի դասս երկնաւոր զօրացն , պսակեցար 'ի թագաւորէն զանթառամ զպսակն , և մկրտեցար արեամբդ քո սրբոյ , առաջին վկայ Վրիստոսի սուրբ Ստեփանոս . նախասարկաւադ մեծ :

Սարտեար ընդդէմ թշնամւոյն այսօր , և գնեցեր արեամբդ քո զարքայութիւնն 'ի պարծանս ազգի մարդկան , ճգնաւոր Վրիստոսի . գոհութիւն երեքսրբենին , որ ընկալաւ զվկայդ իւր զսուրբ Ստեփանոս 'ի վերինն Նշուաղէմ :

— 46 — 47 — Ընդ երկնային հոգեղինաց դասքն , այսօր տօնեմք յիշատակ սրբոյն Ստեփանոսի . բարեբանելով զքեզ տէր Լստուած հարցն մերոց :

Որ հրեշտակներպ տեսլեամք արիաբար պատերազմեալ , զբարկոծումն յանձն էառ , խոստովանելով զքեզ Վրիստոս Լստ" :

Որ անպարագրելի Լստուածութեանդ տեսող և աղօթող վասն քարաձողացն : այսօր յիշատակաւ սրբոյն Ստեփանոսի . գովեմք զքեզ Վրիստոս Լստ" :

— 48 — 49 — Եւտէր օրհնեցէք և բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Որ յերկնային զօրացն միշտ օրհնի Վրիստոս Լստուած , այսօր յիշատակաւ սրբոյն Ստեփանոսի . զտէր" :

Հրաշալի Լստուածաբանութեամբ սրբոյն Ստեփանոսի , քահանայք ընդ վերին զօրացն երկնից , զՎրիստոս գովեցէք և" :

— 50 — 51 — Եւաքեա 'ի մեզ տէր զբաղում գթութեան քո զողորմութիւն . 'ի յիշատակի սրբոյ նախավկային քո և ողորմեա :

Որում զերկնայինն բացեր զդուռն , ցուցանելով զանճառելի խորհուրդ . 'ի յիշատակի սորին խնայեա 'ի մեզ տէր և ող" :

Որ աղօթանուէր հայցմամբ զթողութիւն խնդրելով 'ի քէն , անօրէն սպանողաց իւրոց . 'ի յիշատակի սորին" :

ԳԵՆՈՆ

ԱՌԱՔԵԼՈՑՆ ԴԵՏՐՈՍԻ ԵՒ ԴՕՂՈՍԻ

—O₂ = 100% U₂O₈ = 100%

— Կ — Դ — Յնժայ այսօր Եկեղեցի Լստուծոյ, յիշատակաւ սուրբ առաքելոցն, հաստատեալ 'ի վերայ վիմի հաւատոյ. զարդարեալ 'ի փառս մարմնացելոյ Բանին: Որ զէութիւն անճառելոյ Սիւսանին, յայտնութեամբ Հօր 'ի վերուստ դաւանեալ, և երանականն արժանացեալ շնորհի, վէմ անվանելի 'ի դրանց դժոխոց: Որ անմարմնոց դասուց հրեղինաց, հողեղէն բնութեամբ գերազանցեալ, և բարձրացեալ 'ի յերկնային խորանսն, անճառ բանին արժանաւորեալ:

Ար յառաջագոյն կոչմամբ . առաքեցեր զանօթն ընտրութեան . յայտնելոյլ աշխարհի զանճառ տնօրէնութեան քո խորհուրդ . յօրհնաբանութիւն կոչել զՏեթանոսս :

Որ երկոքումըք ընտրելովք, լուսաւորչօքն աշխարհի, հաստատեցեր զԼէկեղեցի
քո Քրիստոս. զարդարեալ ՚ի փառս մարմնացելոյ Բանիդ :

Լ՝մուք հաւատոյ այսօր փայլին Հայր սուրբ 'ի քո սուրբ Եկեղեցւոջ. մարդասէր
փրկիչ տօնողացս ողորմեա .

Եւ յիշատակի Պետրոսի և Պօղոսի քո սուրբ առաքելոցն, մարդասէր փրկիչ տօն։
Եւ սաւորեալք ՚ի սոցա դպրութենէս փառաւորեմք սուրբ զԵրրորդութիւնն
մարդասէր։

Լճրանելի սուրբ առաքեալ քն, որպէս զարեգակն ծագեցան 'ի յերկրի, արձակելով
զճառագայթս ընդ տիեզերս. լուսաւորեցին զաշխարհս ամենայն:

Եւ մերմէ 'ի հողեղէն բնութենէս, չարչարեցան վասն Քրիստոսի, եղեն լուսաւ
տուք տիեզերաց. և հրաւիրեցին զերկիրս 'ի յերկինս:

Չարչարեցան վասն Վրիստոսի . զնա արարին իւրեանց 7075 . Հեղին զարիւնս իւրեանց 'ի յերկրի . և պսակեցան յանմահ արքայէն :

—հէ—դէ—Որ արտիահրաշ լուսոյ ծագմամբ, պայծառացոյց զտիեզերս անճառապէս, լոյսն որ 'ի Հօրէ առաքեցաւ, առաքելական քարոզութեամբ սրբոյն Պետրոսի հրաւիրելով 'ի լոյսն անստուեր:

Ար 'ի հեղձական մեղաց ծովէս վերաբերեաց զհողեղէն բնութիւնս 'ի կեանս (Լանն
որ 'ի յերկրի երևեցաւ , ուռկանաւ աւետարանի սրբոյն Պետրոսի , հրաւի" :

Ար յառաջ գուշակեցիով, մահուն իւրոյ լինել կցորդ արեամբ խաչին, գառն՝ որ
եւարձ զմեղս մեր. ըմպել զբաժակ չարչարանաց սրբոյն Պետրոսի. ժառանգելով
դկեանս անվախճան:

Այս անպարագիրն է յէութեան, պարածածկեալ արփիափայլ ճառագայթիւք,
լոյսն որ պայծառ քան զարեգակն. արտափայլեալ շուրջանակի սրբոյն Պօղոսի.
Հրաւի^ս.

Որ գերագոյն Վերովբէից , վերամբարձեալ 'ի յերրակի խորանս երկնից , և հըրահոսան վտակացն արամամբ զմայլեալ , Երրորդութեանն արժանաւորելով տեսլեան սուրբն Պօղոս . հրաւի :

Որ անօթ Հոգւոյն ընտրեալ . քարոզելով զանունն տեառն 'ի հեթանոսս . և կատարեալ զընթացսն հաւատոյ , պսակեցաւ հեղմամբ արեանն իւրոյ 'ի Վրիստոսէ , ժառանգելով զւոյսն անստուէր :

Կ Ե Ն Ո Ւ Ն

ՍՐԲՈՅ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ ՅԱԿՈԲԱՅ ԵՒ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ

— Է — Դ — Որ Լէն յէութեան Որդի միշտ Լէն , անեղանելի ծնունդ Հայրական , զոր 'ի վերուստ հնչեցին որդիքն որոտման , և յայտնեցին որդւոց մարդկան , զծածկապէս խորհուրդ :

Իսկան անսկիզբն 'ի կուսէն սկզբնաւորեալ , 'ի յերկրի մարմնով երեցաւ . զոր տեսին քարոզք բանին ճշմարտութեան , և ծանուցին տիեզերաց . Լստուած և Սարգ :

Իսկապէս Իսկան Լստուած միացաւ 'ի մարմնի , անփոփոխ գոլով յէութեան , որում եղեն ականատես որդիքն որոտման , և ընդհանուր քարոզեցին , զԻսկան մարմին եղեալ :

Որ անմարմին 'ի Հօրէ մարմնացար 'ի կուսէն , թանձրացեալ Իսկան անլուրջելի զոր 'ի մարմնի շօշափեցին որդիքն որոտման , և հնչեցին ընդ տիեզերս . զաւետիս կենաց :

Որ զանտես յէից զւոյսդ անտանելի պարագրեալ մարմնով ծածկեցեր , զոր 'ի լերինն արտափայլեալ տեսին որդիքն որոտման , և մաքրեցան անճառ տեսլեամբ գերապանծ լուսոյն :

Որ կենարար բանիւ քո անմահացեալք , և մահու եղեն գերազանց , յանձն առին ըմպել զլաժակ չարչարանաց ընդ քեզ , զի ընկալցին 'ի քէն զփառս , անվախճան կենացն :

— Է — Դ — Որ զամենայն յոչնչէ արարեր և ստեղծեր զմարդն 'ի յանմահութիւն , 'ի պատկեր Լստուածութեանդ քո , զքեզ օրհնեմք Լստուած հարցն մերոց :

Որ զանկեալն 'ի մահ պատրանօք բանսարկուին , կանգնեցեր 'ի փառս առաջին դալըստեամբդ քո աշխարհս . զքեզ :

Որ կոչեցեր զտիեզերս 'ի հաւատս ճշմարիտս , ընտրելովք քո առաքելովք , և ցուցեր աւետարանիչ զորդիսն որոտման զքեզ :

— Է — Օտէր օրհնեցէք և բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Որ ըստ կամաւոր յօժարութեան իւրեանց զօրացոյց սուրբ զառաքեալսն , և հրաւիրեաց յերկնից արքայութիւնն , օրհն :

Ար ընկալաւ 'ի կեանս անապականս զերջանիկ սուրբ զառաքեալսն , և դասեցոյց 'ի խորանս լուսեղէնս . օրհն :

— Արդիքն որոտման , որք 'ի վերուստ հնչեցին զԲանդ կենաց ծագեալ 'ի Հօրէ , և զտիեզերս հրաւիրեցին յօրհնաբանութիւն սուրբ Արրորդութեանն :

Բանդ մարմնացար 'ի կուսէն քարոզքն տեսին , աւետարանեցին յաշխարհի զդաւուստ Ա'իածնիդ :

Օ, չարչարանս և զմահ ընդ քեզ յանձն առին հաղորդիլ փառաց քոց տէր 'ի քում գալստեանն :

Հոգի իմ կանխէ առ քեզ Աստուած , որ ծագեցեր զլոյս հրամանի քո յաշխարհ , ընտրելովք քո առաքելովք . կեցո զմեզ :

Երեալ շնորհօք Հոգւոյդ սրբոյ և բարձրացեալ 'ի վերայ խորանաց երկնից , տեղեկացեալ եղեն անձառ էութեան Ա'իածնի քո , աւետարանեցին յաշխարհի . աղաչեմք զքեզ կեցո՛ զմեզ :

Կարողք եղեն ամենայն զօրութեամբ ընդունիլ զբաժակ չարչարանաց Ա'իածնի քո որդիքն որոտման , և ընդ աջմէ դասիլ . աղաչեմք" :

Կ Ե Ն ՈՒՆ

ՀԱՄՕՐԷՆ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

— Ե— Դ— Օ, առաջնորդս և զվարդապետս Ակեղեցւոյ քում սրբոյ , յիշատակաւ պատուեմք այսօր . Քրիստոս խնայեա 'ի մեզ :

Օ, որս առեալ 'ի ծովակէն արարեր որսորդս մարդկան , որսալ զամենեանս յարքայական սեղանն . յիշատակաւ" :

Արոց հրամայեցեր հոտ անոյշ լինել ընդ տիեզերս , ոմանց հոտ 'ի մահուանէ 'ի մահ և ոմանց 'ի կենայ 'ի կեանս . յիշատա" :

Արոց խոստացար նստիլ յաթոռ դատողական . դատել զազգն իսրայէլի՞ յայնմ աւուր յահեղին . յիշատա" :

— Ե— Դ— Այսկից Բանդ Հօր և Հոգւոյն . որ իջեր 'ի յերկնից 'ի փրկութիւն ազգի մարդկան . Աստուած հարցն մերոց :

Ար պահեցեր յաղթող զճգնութիւն սրբոց առաքելոցն , այսօր և մեք ընդ նոսին ցնծութեամբ օրհնեմք զքեզ . Աստուած" :

Ար առաւել բարձրացեալդ ես յաւիտենից , այսօր ընդ դասս վկայից քոց բարեբանեմք զքեզ . Աստ" :

— Ե— Օ, տէր օրհնեցէք բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Ար ընտրեաց զերանելի առաքեալսն և նոքօք որսաց 'ի հաւատս զտիեզերս Քրիստոս . բարձր" :

Արք զխաւար կուսապաշտութեանցն վանեցին և զլոյս գիտութեան ընդհանուր յերկիր ծաւալեցին . ընդ նոսին բարձր" :

—Տէր որ զգթութիւնդ քո զառաւ հեղեր յերկնից 'ի մէջ սրբոց առաքելոց քոց . աղաչեմք զքեզ ողորմեա մեզ :

Ար 'ի ձեռն սոցա սիրեցան շնորհք Հոգւոյդ սրբոյ ընդ ամենայն երկիր . աղա' :

Ար սոքօք լուսաւորեցեր մկրտութեամբ աւազանին զԵկեղեցի քո սուրբ . աղա' :

Արք 'ի սկզբանէ պատուեալ եղեն 'ի սէր բոլորից Հօր , առաքելական կոչմամբ զտիեզերս հրաւիրեցին յուսով հասանել մասին . վարդապետութեամբ սոցա ամենեքեան օրհնեսցուք զտէր :

Արք ականաւորք և սպասաւորք եղեն մարմնացելոյ Բանին . գեր 'ի վերոյ անմարմնոց դասուցն հանդիպելով շնորհի . վարդա' :

Արոց դատողական աթոռ ահեղ ատենին հանդերձեալ մնայ , կատարել 'ի մեզ գաւաթստան ըստ գրեալսն . վարդա' :

Կ Ե Ն Ո Ւ Ն

Ա Շ Ա Կ Ե Ր Տ Ա Յ

— Կ — Դ — Ի մաստութիւն երկնային իջեալ 'ի վերուստ , ժողովել զընտրեալսն 'ի սկզբանէ զյիմարս աշխարհի , և լցեր լուսով քո իմաստութեան , հալածել սոքօք զխաւարն անգիտութեան 'ի մէջ . մարդասէր փրկիչ :

Ի ծովու ճանապարհորդեալ անհետ ընթացիւք , 'ի ծովակէ կոչեցեր զորսորդս անբանից կենդանեաց 'ի մահ , զի 'ի ծովէ աշխարհի որսայցեն զբանականքս 'ի կեանքս . մարդասէր' :

Բանաւոր երկրի մշակդ երկնային , որ ետուր զսերմն կենաց 'ի լեզուս բանին մըշակաց . և առաքեցեր սերմանել յողիս բանաւորաց . մարդա' :

Ար զօրինակ երկոտասան առաքելոց քոց Քրիստոս , և զեօթանասուն ընտրելոցն աշակերտաց . յառաջագոյն ծանուցեր 'ի թիւ արմաւենեաց և աղբերացն Յաղիմայ . մարդասէր' :

Ար շինեցեր զտուն քո զԵկեղեցի իմաստութիւն Հօր Յիսուս . և կանգնեցեր 'ի սմա սիւնս զեօթնարփեան Հոգւոյն զօրութիւնն , և առաքեցեր զծառայս քո սուրբ զառաքեալսն , կոչել զհեթանոսս յարբումն ուրախութեան խառնեցելոյ բաժակին . մարդա' :

Ար տիրականդ իշխանութեան հաղորդս արարեր զսուրբ զառաքեալսն , կապել և արձակել զորդիս մարդկան յերկինս և յերկրի , և աթոռակից լինել քեզ խոստացար յորժամ նստիս յաթոռ դատողական . մարդա' :

— Կ — Դ — Ար 'ի Հօրէ առաքեցար 'ի փրկութիւն ազգի մարդկան , Սիածին Արդի և Բանդ Լստուած . զքեզ բարեբանեմք Լստուած հարցն մերոց :

Ար զընտրեալսն 'ի քէն յառաջ քան զլինել աշխարհի , առաքեցեր ընդ տիեզերս աւետաւոր արքայութեանդ . զքեզ' :

Ար ըստ մարմնոյ չարչարանացն քոց եղեն կամաւ չարչարակից : որոց 'ի փառսն Հայ-
րենի լինել նման քեզ խոստացար . զքեզ :

— Գ — Օտէր օրհնեցէք և բարձր արարէք զնա յաւիտեան :
Եկեղեցիք հեթանոսաց հաստատեալք առաքելովքն , զ՝անն որով երկինք հաս-
տատեցան . օրհն .

Վահանայք և Ժողովուրդք միաբան ձայնիւ երգով , զլոյսն ճշմարիտ որ ծագեցաւ
առաքելովքն . օրհն :

— Հայր առաքող Արիւծնին որում ետուր յաշխարհի զընտրեալս քո 'ի սկզբանէ .
աղաչեմք զքեզ տէր ողորմեա մեզ :

Փառացն Հօր ճառագայթ որ շնորհեցեր աշխարհի լուսաւորիչ զառաքեալսն , ա' :
Կենդանարար սուրբ Հոգի որ 'ի լեզուս բաժանեալ հանգեար 'ի սուրբ Լուսա-
քեալսն . աղա' :

Լ. յսօր երկնայնոցն վայր իջեալ տօնեն ընդ հողեղէնքս , զյիշատակ սուրբ առա-
քելոցն Վրիստոսի . որք դասեցին զմարդիկ ընդ հրեշտակս . փառաւորելով սուրբ
զԱրրորդութիւնն համադոյ :

Լ. յսօր պարակից եղեալ վերնոցն որդիք նոր Արիւծնի 'ի յիշատակի լեզուացն հրե-
ղինաց , որովք եղեն զգեցեալք զՎրիստոս . փառա' :

Լ. յսօր քահանայք և պաշտօնեայք սուրբ Եկեղեցւոյ , տօնախմբեն զյիշատակ
լուսոյն ծագողաց , որովք մաքրեալք օծութեամբ սուրբ Հոգւոյն . փա' :

ԱՄԵՆ ՈՒՆ

ՅՈՎԱՆՈՒ ՄԱՐԳԱՐԷԻՆ

— Օ. () Եւնուիւնն Լուսաւորութեան յայնէն առ :

— Գ — Ար զանճառելի ծածկապէս խորհուրդ տնօրէնութեանդ քո , մարգարէ-
իւք տպաւորեալ ցուցեր . Լստուած հարցն մերոց :

Ար զանապական թաղումն քո յերկրի նշանակեաց () ովնան , 'ի փոր կէտին պահե-
լով կենդանի . Լստ' :

Ար զփրկական քո աւետարանի գուշակելով զխորհուրդ , 'Աինուէի քարոզէր ա-
պաշխարութիւն . Լստ' :

— Գ — Վործք տեառն զտէր օրհնեցէք . Վաղցրաձայն երգով բարձր արարէք
յաւիտեան :

Վիշերք զտէր օրհնեցէք .

Ար առաքեաց ողորմութեամբ զմարգարէն () ովնան , քարոզել 'Աինուէացւոցն աւ-
պաշխարութիւն . օրհնեցէք ընդ զուարթունս ամենայն Ժողովուրդք , և բարձր աւ-
րարէք զՀայրն երկնաւոր :

Եղբերք զտէր օրհնեցէք :

Ար ըմբռնեաց 'ի փոր կէտին զփախուցեալ մարդարէն , և ծանոյց զգթութիւնն անարատ պահելով , գովեցէք ընդ Սերովբէսն սլաշտօնեայք Վրիստոսի , և բարձր արարէք զէակից Բանն Հօր :

Իսրայէլ զտէր օրհնեսցէ :

Ար լուաւ մարգարէին 'ի խորոց անդնդոց , և փրկեաց 'ի դժոխոց ասպականութենէ բարեբանեցէք ընդ Վերովբէսն քահանայք Վրիստոսի , և բարձր արարէք զփառակից սուրբ զՀոգին :

— Աղորմութեանց բաշխող Վրիստոս , որ գթացար 'իքո յարարածս . գթա յիս 'ի մեղաւորս , որ ողորմածդ ես յամենայնի :

Ար 'ի բարկութեան զողորմութիւն յիշեցեր առ քո ստեղծուածս , յիշեա զիս ըզմեղաւորս . որ ող :

Ար 'ի ժամանակեան մերձեալ մահուն . փրկեցեր զՎինուէացիսն , փրկեա զմեզ 'ի հրոյն յաւիտենից . որ ող :

Կանխեալ Յովնանու առաքելով յանմահութեանց պարգևողէն , Վինուէի մահաբեր քարով :

Յահել բարբառոյ մարգարէին զարհուրելով Թադաւորին , խոնարհեալ զիջանէր 'ի սուգ :

Պահօք պատուիրէր ժողովրդեանն պաղատիլ առ տէր , խնդրելով զթողութիւն մեղաց :

Պագեալ առաւօտ խաղաղութեան յանմահարար տեառնէն և զմահու փարատեաց զերկիւղ :

Աւստի օրհնութիւն նոր երգէին քեզ Թադաւոր անմահ , փրկողիդ 'ի ձեռաց մահու :

Ընդ որս և զփրկեալքս պատուական Մրեամբդ քո սրբոյ , փրկեա Վրիստոս 'ի հրոյն յաւիտենից :

Յովնան մարգարէն աղաղակէր Վինուէացւոցն . ահա երեք աւուրք , և այլ ոչ ևս իցէ Վինուէ :

Չայնիւ հառաչմամբ պաղատէին առ քեզ գթած . փրկեա զմեզ 'ի մահառիթ հրաւիրմանէս և կեցո :

Բացաւ ընդ լուսոյ առաւօտուն ողորմութեան քո դուռն , և լուար ձայնի աղացոց անմեղաց բիւրաւորաց՝ փրկելով 'ի մահուանէն :

Եւ մեք ընդ նոսին հայցեմք 'ի քէն փրկիչ ողորմած , փրկեա զմեզ 'ի սպառնալեաց գեհենոյն , և քեզ փառք յաւիտեանս ամեն :

— Էֆ—րէ—Ար առաքեցեր զՅովնան , քարողել մեծի քաղաքին Վինուէի , յայտնելով զառատ քո զմարգասիրութիւնդ . ընկալ և զիմս ասպաշխարութիւնս :

Ելեալ 'ի կիտէն երեքօրեայ Թաղմամբ պահելով կենդանի , յօրինակ Թաղման քո և յարութեան . կեցո և զիս զմեղօք զմեռեալս :

Ար լուար ձայնի աղօթից երկոտասան բիւրուց և մանկանց տղայոց . ներող , գթած , և երկայնամիտ . լուր այժմ և ինձ որ կարգամս առ քեզ :

— Էֆ—Մպաշխարութեամբ ասրեցաւ քաղաքն Վինուէացւոց , 'ի լսել ձայնի մարգարէին , եղև թողութիւն մեղաց :

Եւ զայն բանն առ Թադաւորն , պատուէր տայր ժողովրդեանն , լսել ձայն :
Ի բերանոց մանկանց տղայոց , զարքայն երկնից յօգնութիւն կոչէին . լսել :

Կ Լ Ն Ո Ն

ՍՐԲՈՑ ՄԱՐԳԱՐԷԻՑ

— ահ — ահ — Ար զԼստուածային զօրութիւնդ քո ծանուցեր Հոգիդ ճշմարիտ բաշխելով իշխանաբար զպարգևս քո . տեսանողաց մարգարէիցն 'ի սկզբանէ , աղաչեմք զքեզ խնայեա 'ի մեզ :

Որ մաքրեցեր բնակարան Լստուածութեանդ քո սուրբ զմարգարէսն . և աղբերաբար հեղեր յանձինս նոցա . զանապական և զերկնային շնորհաց քոց բղխումն աղաչեմք :

Ար յայտնեցեր զհոծկեալ խորհուրդդ քոյոց սիրողաց . և անճառելեաց տպագայից պատմողս արարեր . տնօրէնութեան քում էակցի Լանիդ Լստուծոյ . աղաչեմք :

Ար առաքեցեր նախընթաց քում գալստեանդ սուրբ զմարգարէսն . աւետարանել տիեզերաց զիջումն քո 'ի Հայրական ծոցոյ 'ի փրկութիւն հեթանոսաց . աղաչեմք զքեզ Վրիստոս խնայեա 'ի մեզ :

Ար խոնարհեցար յանպատում փառաց Որդի Լստուծոյ . և եկիր 'ի կատարումն մարգարէիցն նախաձայն քարոզութեանցն անճառ խորհրդով . աղա :

Որ լուծեր կենարար մահուամբ քո տէր զերկունս մահու . իջանելով 'ի դժոխս վերածեր ընդ քեզ զհոգիս արդարոց մարգարէիցն 'ի լոյսն անստուեր . աղաչեմք զքեզ Վրիստոս խնայեա 'ի մեզ :

— հ — է — Ար ընդ հողեղէն բնութեան մերոյ խառնեցեր զբանական հոգիս . ունեւ զօրութիւն ընդունելոյ զԼստուածային և զհոգեւոր զշնորհս իջեալ 'ի վերուստ . օրհնեալ տէր Լստուած հարցն մերոց :

Ար շնորհեցեր մաքուր հոգեւոց յիսրայէլի զհոգի մարգարէութեան . որով ծանուցեր յառաջագոյն բազմապատիկ օրինակօք զանճառելի խորհուրդդ քո մարդեղութեանդ . օրհն :

Ար զանեղ գոյիդ լինելութիւն իրրե զեղեալ տեսանէին . յառաջնորդական միտքս նոցա տպուորեալ հոգիդ զկերպարան իբին գերագոյն հրաշիւք 'ի վեր քան զբան . օրհն :

— ք — Ատէր օրհնեցէք բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Ընդ աւետաւորսն յառաջագոյն փրկութեան մերոյ . ծափս հարէք Եկեղեցիք հեթանոսաց աղաղակելով . զտէր օրհն :

Ընդ տեսանողաց մարգարէից հինն իսրայէլի . քահանայք նորոյ ուխտիս սպասաւորք . զտէր օրհն :

— Ար աւետաւոր քում գալստեանդ առաքեցեր յաշխարհ զսուրբ մարգարէսն . և

եկեալ խոնարհութեամբ նոր օրինօք զթերին լցեր 'ի գիրս օրինաց և մարգարէից . աղաչեմք զքեզ Վրիստոս ողորմեա մեզ :

Որ կոչեցեր մարգարէիւք յառաջագոյն զհեթանոսս քեզ նոր ժողովուրդ . և ըզգուստր Սիովնի զՆկեղեցի հեթանոսաց հարսն սիրելի անմահ փեսային . աղա՛ :

Որ զփառս տաճարիս զոր շինեցեր շինողդ էից 'ի վերայ վիմին . բարձրագոյն քան զառաջինն . և գերազարդ վայելութեամբ տեսանողքն ծանուցին իմաստիւք Հոգւոյն . աղա՛ :

Այսօր ժողովուրդք որք 'ի հեթանոսաց . հրաւիրեալք յառաջագոյն մարգարէիւք . դալ առ Աստուածն Աբրահամու յերկրպագութիւն . օրհնեցէք զտէր յերկինս ընդ երկնաւորացն :

Այսօր որդիք դստեր վերին սիովնի . շինեալք 'ի վերայ հիման առաքելոց և մարգարէից . որք և ըմպէք զառատաբուղիս վտակ Հոգւոյն 'ի յաղբերացն իսրայէլի յեկեղեցիս սրբոց . օրհնեցէք զտէր յօրհնութիւն 'ի նոր :

Այսօր վերին զօրացն համաձայնեալ դասք նահապետաց և մարգարէից . երգեն Աստուծոյ զերգս հոգեւորս . 'ի յիշատակի սոցա երգեմք և մեք զփառս 'ի բարձունս :

—հէ—քի—Այսօր ցնծայ զուարճացեալ Նկեղեցի հեթանոսաց . տօնելով զյիշատակ մեծի նահապետին և հօրն հաւատոյ Աբրահամու . օրհնեցէք մանկունք Սիովնի զհայրն լուսոյ անլուելի :

Այսօր նոր իսրայէլ կոչեցեալ մարգարէիւքն առ Աստուած . տօնեա ցնծութեամբ զտօն հովուացն իսրայէլին առաջնոյ . գովելով զգլուխ անկեան երկուց որմոց յարմարութեան :

Այսօր 'ի գլուխս լերանց տուն Աստուծոյ հաստատեալ . որ և յաւէտ առողիս յամպոց Հոգւոյն Աստուածաբուղիս առատահոս անձրևօք . բարեբանեա զաղբիւրն կենաց զարբուցանողն ծարաւեաց :

ԱՅԼ ՀԱՐՑ ՍՐԲՈՑ ՄԱՐԳԱՐԷԻՑՆ

—հ—յ—Որ յերկնային զինուորութեանցդ անդադար ձայնիւ երեքսրբեան օրհնեցութեամբ փառաբանիս . հարցն մերոց Աստուած օրհնեալ ես յաւիտեան :

Որ շնորհեցեր մարգարէիցն աւետարանել զկենսաբեր տնօրէնութիւնդ քո 'ի սուրբ կուսէն . հարցն մե՛ :

Որ պարգևօք սուրբ Հոգւոյն վերափոխեցեր զսիրելիսն քո յերկնային խորանսն : հարցն՝ :

—գ—Օտէր օրհնեցէք . և բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Նկեղեցիք հեթանոսաց կոչեցեալք 'ի Վրիստոս յաղբերացն իսրայէլի . օրհնեցէք զտէր . և բարձր ա՛ :

Վահանայք և պաշտօնեայք . ընդ վերին զուարթունսն հոգեւոր հնչմամբ երգով գովեցէք զտէր . և բարձր ա՛ :

— Որ զծածկեալ խորհուրդ կենաց տնօրէնութեանդ քո Վրիստոս . ընդհանուր ազգի մարդկան յայտնեցեր մարգարէիւք . զծաւումն լուսոյ արեգականդ արդարութեան :

Որք ուսուցին իսրայէլի երկրպագել քում տէրութեանդ . և յայտնի քարոզեցին զփրկութիւն հեթանոսաց . եթէ գայ Սեսիա թագաւոր իսրայէլի :

Որք տաճարի նմանութեամբ ցուցին զարգանդ սուրբ կուսին . ուստի տուեալ եղև մեզ հաց կենաց անմահութեան . զոր օրհնեն անդադար երկնային զինուորութիւնքն :

Երգս առեալ մարգարէիցն հրաշալի ձայնիւ . անդադար օրհնաբանեն զմարմնացեալն 'ի սուրբ կուսէն . որ երևեցաւ մեզ 'ի փրկութիւն :

Օնեղութիւն և զչարչարանս յանձն առին կամաւորապէս . ժուժկալեալ համբերեցին վասն անուանն տեառն . որ երևե' :

Եներկիւղ քարոզեցին յաշխարհի զճմարիտ մարդեղութիւն մարմնացելոյն 'ի սուրբ կուսէն . որ երևե' :

Ճառագայթ անճառ լուսոյ անքննելի տէրութիւն . յառաջագոյն հրաշացուցեր զտեսողութիւն մարգարէիցն . իջանելով 'ի ստորինս Լստուածային տնօրէնութեամբ :

Որք զտաճար հաւատոյ հիմնեցուցին շնորհօք սուրբ Հոգւոյն . յոր եմուտ Ռանն Լստուած եօթնարիւեան ճառագայթիւք . իջանե' :

Երևեցաւ յաշխարհի ճմարիտ մարդեղութեամբ . զոր քարոզեցին մեզ հրաւիրողքն համագոյ Հօր և Հոգւոյն . լուսաւորելով զտիեզերս Լստուածային տնօրէնութեամբ :

ԱՆՆՈՆ

ՄԵՆԴԵԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ՄԿՐՏՁԻՆ

— 45 — Օմարգարէ բարձրելոյն և զթագաւորին զինաւոր , որ 'ի ծնունդս կանանց մեծ կոչեցաւ . յօրհնութիւնս հոգւորս պատուեսցուք :

ՕՍիածնին կարապետ և զՌանին զձայն , որ յորովայնէ զՎրիստոս յառաջ գուշակեաց . յօրհն' :

Օյանապատի բնակիչ և շնորհացն քարոզող , որ 'ի Յորդանան ապաշխարութիւն քարոզեաց . յօրհն' :

Ըռաքեալն յԼստուծոյ կարապետ , մեծն 'ի մարգարէս մկրտիչն Յովհաննէս , պատրաստէր ճանապարհս թագաւորին յաւիտենից :

Ակայեաց և ասէ . չեմ ես Վրիստոսն , այլ առաքեալ եմ առաջի նորա , և հարսին Եկեղեցւոյ փեսայ Վրիստոս է արքայն երկնից .

Տեսանէր զՅիսուս զի դայր առ նա , աղաղակեաց և ասէ . ահա զառն Լստուծոյ որ եկն 'ի բառնալ զմեզս աշխարհի :

սրբոյն Վրիգորի, օրհնեցէք զլոյսն անսկիզբն . բարձր արարէք զնա յաւիտեան :
 Եւ յսօր նորածնեալք աւազանաւն լուսաւորեալք իմաստութեամբ 'ի ձեռն սուրբ
 Լուսաւորչին, գովեցէք զլոյսն 'ի Հօրէ . բարձր” :

— Եւ յսօր զիմանալի լուսոյն ծագողն 'ի խաւարինստեղոցս, զՎրիգորիոս սուրբ
 Հայրապետն, եկայք վերապատուեցուք :

Եւ յսօր զանապական Հոգւոյն պարգեւն բաշխող որդւոց (Թորգոմայ, յորդիս լու-
 սոյ նովաւ ծնեալք . եկայք” :

Եւ յսօր զԼստուածային բանին պատմող 'ի Հայաստան աշխարհի . աշակերտեալ
 նմա մանկունք . եկայք” :

— Բ) — Հրաշափառ Լստուած և միշտ բարեխնամող, որ յառաջ գիտութեամբ ըզ-
 փրկութիւն Հայաստանեայց սկզբնաւորեալ 'ի Պարթևական մեղապարտ ազգէն
 Լուսաւորչի մեզ շնորհեցեր, վասն որոյ աղաչեմք զքեզ փրկիչ կեցո զմեզ, այժմ
 և 'ի քո ահաւոր գալստեանն :

Հրաշալի զարմացմամբ երանելին սուրբ Վրիգոր, զանտանելի զչարչարանս 'ի յանձն
 էառ, և երեք հնկօք ամօք 'ի մէջ Թունաւորացն բնակէր, անդնդային տանջանօքն
 'ի վերապին . վասն որոյ” :

Հրաշագործ քո բանիւղ և մեծ ողորմութեամբ, իլեալ բժշկէր զհարուածեալսն
 'ի դիւաբաղիս սաստիցն, երկրպագուս առնելով զամենեսեան սուրբ Երրորդու-
 թեանն . վասն որոյ” :

Կ Ե Ն Ո Ւ Ն

ՈՐԴԻՈՅ ԵՒ ԹՈՒԱՆՑ ՍՐԲՈՅՆ ԳՐԻԳՈՐԻ ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԻՆ

— Թ. Լստուածային (Օրհնութիւնն աստ :

— Բ) — Որ զլոյս Լստուածային քո գիտութեան հիւսիսական ազանց ծաղե-
 ցեր, և 'ի խաւարէ կռապաշտութեան վերածեր զմեզ 'ի ձեռն սուրբ Լուսաւոր-
 չին . օրհնեմք զքեզ Լստուած հարցն մերոյ :

Որ վերստին զարդարեցիր զԵկեղեցիս Հայաստանեայց, արիիափայլ ճառագայ-
 թիւք լուսազարդեալ շառաւիղօք սրբոյն Վրիգորի . օրհն” :

Որ զբան քո հրամանի քարոզեցին հաւատացելոց, յանդիմանելով զբռնութիւն
 Թագաւորաց, և 'ի վերայ Լստուածային քո օրինաց նահատակեցան օրհն” :

— Գ) — Օտէր օրհնեցէք և բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Որ գերագոյն հնոյ օրինաց քահանայութեան զնորս զարդարեաց Եկեղեցիք հե-
 թանոսաց զնորոգող բնութեանս Վրիստոս . օրհն” :

Օքահանայապետն ճշմարիտ ըստ կարգին Սեբեխեդեկի 'ի յիշատակի քահա-
 նայապետացս Լստուածայնոյ քահանայք հոգւոր երգով . օրհն” :

—Ար հրաւիրեցե՞ր զորդիս մարդկան յորդէգրութիւն Հօր քո Արդի Լստուծոյ և կոչեցեր յարքայութեան քո ժառանգութիւն 'ի ձեռն սուրբ հայրապետաց. աղաչեմք զքեզ ողորմեա :

Ար Լուսաւորեցեր Նկեղեցիս Հայաստանեայց Լուսով քո Վրիստոս : և զարդարեալ նորացուցեր պայծառ ծագմամբ շառաւիղօք սրբոյն Վրիգորի : աղա՞ :

Արք զընթացս իւրեանց կատարեցին ըստ հաճոյից կամաց քոց Վրիստոս, նահապետակեալք ճգնութեամբ ընդդէմ թշնամւոյն, և փոխեցան յերկնից յարքայութիւնդ : աղա՞ :

Լսօր ընդ երկնային զուարթունսն ժողովուրդք Հայաստանեայց, տօնելով ըզյիշատակ սուրբ հայրապետաց շառաւիղաց սրբոյն Վրիգորի, օրհնեցէք զՀայրն երկնաւոր :

Լսօր որդիք Թորգոմայ ծնեալք աւագանաւն յորդիս Սիովնի, 'ի յիշատակի հարցըն սրբոց որդւոց մեծի Լուսաւորչին : գովեցէք զԱրդին Սիածին :

Լսօր երկնաւոր քահանայութեանն հաղորդք քահանայք սուրբ Նկեղեցւոյ, ընդ քահանայապետս Լստուածային օրինօք պատուեալս, բարեբանեցէք զՀօգին ճշմարիտ, երգելով զփառս 'ի բարձունս :

ԿԵՆՈՒՆ

ՍՐԲՈՅՆ ՄԵԾԻ ՆԵՐՍԷՍԻ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ

— Կ — Բ — Ար զլոյս անձառ շնորհաց Լստուածային քո գիտութեանդ, ծագեցե՞ր յաշխարհ Հայաստանեայց, գթած Հայր երկնաւոր գթա 'ի մեղուցեալքս :

Ար ընտրեցեր յորովայնէ զմաքրեալն հոգւով սուրբն Ներսէս. ժառանգել ըզվիճակ հայրենի, հովուել արդարութեամբ և իրաւամբք :

Ար օրինօք ճշմարտութեանն զարդարեաց Նկեղեցի, կարգաւորեալ բարեպաշտութեամբ հովուեալ արդարութեամբ և իրաւամբք :

Ար յերջանիկ ընտրեալ սրբոց հայրապետացն ժողովոյն, գերագոյն փառօք պատուեցաւ սուրբն Ներսէս, գաւանեալ Լստուած զՀօգին ճշմարիտ ընդ Հօր և Արդւոյ :

Ար 'ի վերայ պատուիրանաց Թագաւորին երկնաւորի, զբաժակ մահու ընկալաւ 'ի Թագաւորէն, և փոխեցաւ 'ի յերկինս 'ի լուսնեղէն յառագաստն :

— Կ — Դ — Լսօր տօնէ Նկեղեցի զյիշատակ սրբոյն Ներսէսի Հայաստանեայց Լուսաւորչի, արի և քաջ Հովուապետի ընտրեալ 'ի գլուխ հօտին Վրիստոսի. տէր Լստուած հարցն մերոց :

Ար յարմատոյն Լքրահամու վերաբուսեալ ծաղիկ հաւատոյ, սուրբն Ներսէս սիւն Հայաստանեայց, շառաւիղ անմահ տնկոյն պտուղ Լուսոյ սուրբ Լուսաւորչին : տէր Լստա՞ :

Ար ասացեր ողորմութեամբ շինել զաշխարհ 'ի սկզբանէ, ողորմելով որդւոց Արամայ, ետուր յաղգէն Արշակունեաց հովիւ ընտրեալ զսուրբն 'Աերսէս, տէր Աստուած":

— Գ — Օտէր օրհնեցէք բարձր արարէք զնա յաւիտեան:

Ար յայտնեացն այսօր զգանձն Աստուածային, Հայաստանեայց սուրբ Ակեղեցւոյ զՀայրն երկնաւոր. օրհն":

Ար ծագեացն այսօր լոյս խաւարեւոյ, 'ի յորդւոց հօրն լուսոյ, զԱրդին Արիւծին գովեցէք. բարձր":

Ակայք մանկունք սուրբ Ակեղեցւոյ, զարդարեալք 'ի շնորհաց Հոգւոյն. զՀոգին ճշմարիտ բարեբանեցէք. բարձր":

— Դ — Այսօր զուարճացեալ տօնեն երկնայինքն ընդ մարդկան, պարակից եղեալ փրկութեան մերոյ. քանզի յայտնեցաւ մեզ հոգեւոր գանձն լուսոյ, արեւելեան արեգականն ճառագայթ սուրբն 'Աերսէս. յիշատակի սորա տէր պարգեւա զխաղաղութիւն Հայաստանեայց աշխարհի:

Այսօր վերստին նորոգեցաւ քահանայական գաւաղանն, գեղեցկապէս ծաղկեալ պայծառութեամբ. քանզի շնորհեցաւ հովիւն քաջ բանաւոր հօտի, յարմատոյ Առաւելին բողբոջ բուսեալ սուրբն 'Աերսէս. յիշատակի սորա տէր հաստատեալ զիշխանութիւն Հայրապետական աթոռոյ:

Այսօր մեծապէս փառօք ցնծայ Թագաւորական գաւաղանն, ընդ հաշտութեան սիրոյ սուրբ Հայրապետին, քանզի եհաս 'ի յօգնութիւն օրինադրողն Թագաւորաց, մարտակից զինուորական դասուն սուրբն 'Աերսէս. յիշատակի սորա տէր բարձրացո զիշխանութիւն Թագաւորական աթոռոյ:

ՇԱՐԱԿԱՆ ՍՐԲՈՅՆ ԻՍԱՀԱԿԱՅ ՊԱՐԹԵԻԻ

— ԴԷ — Ար յարմատոց հարցն սրբոց մեզ գաւաղան բղխեցեր, զԽաչակ սուրբ Հայրապետ հովուել զհօտ քո Քրիստոս:

Ար զխաւարն անգիտութեան Հայաստանեայցս լուծեր, զիմաստութեան ծագեալ զլոյս սուլաւ որդւոց Թորգոմայ:

Ար զհանգերձեալ խորհուրդ քո տէր տեսչեամբ սրբոյն ծանուցեր, յիշատակի սորա ընկալ զտօնողացս աղաչանս:

4 15 0 6

ՍՐԲՈՑ ՀՌԻՓՍԻՄԵԱՆՑ

— Կ— Դ— Ընծինք նուիրեալք սիրոյն Քրիստոսի . երկնաւոր նահատակք և կուսանք իմաստունք . 'ի պարծանս ձեր բարձրացեալ տօնէ . մայր Սիոն դստերօքն իւրովք :

Երբ արքայազնը և իշխանը լսեցին զերկիր. քանզի հոտ անուշից բուրեցայք 'ի Վրիսառոս. ողջակէզք բանաւորք և զոհք փրկուածեան. և որոջք անարատք ընծայեալք Աստուծոյ:

Վեղեցկութիւնք մարմնաւոր պայծառութեան ձերոյ . յիմարեցոյց զթագաւորն և
պակեան հեթանոսք . 'ի գեղ սքանչելի Մտուածատուր կուսանացն . տարփացեալ
ցուարթունքն ընդ մարդկան տօնեցին :

Վարձեալ վերստին արարչագործ զօրութիւն . և դարձեալ Եդեմ Էստուածատունկ զարդարի . քանզի ծառն կենաց տնկեցաւ 'ի Վրախտին . բերելով մեզ պտուղ զերանելին . և ուխտիմք :

Ներկունք մահաբերք անիծիցն լուծան . և Մ.դամ վերստին Մ.ստուգածակերպ ճոխանայ . փոխանակ Նւայի դստերք նորա . մարտիրոսք և կուսանք ընծայեալք Մ.ստուգոյ :

Տօ՛րք հրեշտակաց ընդ մարդկան տանեցին . և կանայք Կիբրիկինս գրեցան զինա-
ւորք . կուսութեամբ ընդ մահու պատերազմեալք յաշխեցին . խաչակից լինելով
կուսածին արարին :

Եւ զարմացումն և 'ի վեր քան զհրաշս . խորհրդոց և բանից հրեշտակաց և մարդկան . քանզի Լյնն Լստուած ամենազօր զօրութեամբն . խոնարհեալ տեսանէր ըզհանդէս կուսանացն :

Ընկերք միաՄիտք մարմնական կենցաղոյս . նահատակք հաւասարք և հոգւով միա-
ցեալք . միաբան ընթացեալք 'ի տեղի ճակատու . զինեցան հաւատով և կացին
յանդիման :

Թուլացան կորովիք հաստաձիգ աղեղանց, և տկար կանայքն վառեցան զինուռ.
Թագաւորն պերճացեալ զօրութեամբ և յիառօք, 'ի մանուկ 'ի կուսէն պարտեալ
ամաչէր:

Վերջով ետև ընկա՞նք ինչպե՞ս և ազանց . ոչ զօրէին առ մի նահատակ . քան-
զի հասեալ 'ի թիկունս աներեւոյթ օգնութիւն . խորտակեաց յայնս ապէս զգաղտ-
նի պատերազմն .

Ի վերայ միոյ պատուական մարգարտի : խաղացին ցնծալով ամենայն հեթանոսք .
արևմուտք յարևելս ընթացեալ հասին , քարոզել յայտնապէս զչքնաշ տեսու-
թիւնն :

1. Դուան թագաւորք և լցան խնդու թեամբ . որսալ յանձն առին զգաղտնի մեծ ու-

Թիւնն , պարգեւել իրերաց խոստանային բանիւք . և ծածուկ հնարիւք գողանալ ՚ի միմեանց :

Խորհուրդք հոգեորք յղութեանցն յայտնէր . և երկունք փրկութեան աշխարհի ճեպէին . քանզի կամք վերին հրամանին քաղցրացեալ . իջուցին ՚ի վերուստ զպարգևս փրկութեան :

Նոնան կուսանք ազդս բազումս . և մարք մանկունք զհրապարակս ծերոց . ՚ի գիրկնս սրբութեան աղօթից և պահոց . աճեցին հաւատով զարդացեալք ՚ի Վրիստոս :

Կանայք պատուականք քաղաքաւ և ազգաւ . վաճառականք առատք անյայտ մարգարտին . եղին զանձինս գրաւականս բազմաց , և եղեն փրկանք անձանօթ աշխարհին :

Հոիփսիմէ մեծ խորհուրդ և անուն ցանկալի . ընտրեալ ՚ի յերկրի և դասեալ ընդ հրեշտակս . եղեր օրինակ սրբութեան կուսանաց . վարդապետութիւն արանց արդարոց :

Չեզ նմանիլ կարօտին ամենայն հոգիք . միացեալք սրբութեամբ և սիրոյն Վրիստոսի . զի մահուամբ ձերով մեզ ճանապարհ հորդեցիք : ելանել ամենայն մարդոյ առ Մատուած :

Վեկավարք ճարտարք հոգեոր հմտութեամբ , թեթեալեռն մարմնով և մտօք սրլացեալք . ընդ երկայն ասպարէզս ծովածուի կենցաղոյս . անմիաս նաւեցիք և հասիք առ Վրիստոս :

Ղջմարիտ որթոյն Վրիստոսի շառաւիղք . և ողկոյզք ճմլեալք երկնաւոր մշակին . կոխեցայք ճգնութեամբ ՚ի հնձանս ձեր . զի ուրախ լինիջիք անմահական բաժակաւն :

Սերժեցին զկարիս մարմնական կենցաղոյս . զի ծանեան եթէ երազ է և սուտ պաճուճանք . ոչ հեշտացան ՚ի գրգանս փափկութեան . իմացան եթէ սնոտի է անցաւոր մեծութիւնս :

Յանդաստանս հոգեորս աղօթից և պահոց . վաստակեալք յուսով զամենայն ժամանակս . ժուժկալեալք փորձութեանց և պէս պէս լլկանաց , և եղեալք ժառանգորդ անթառամ պսակին :

Վախանձելի յորինեցին զառաքաստ կուսութեան . նոր նորոգեալ արեամբ և հրբով . մատնեցին զանձինս սղւսերաց և ջահից . և անշէջ լապտերօքն հետեւեալ մըտին յառաքաստն :

Ընդունաժք երկնաւորք ՚ի յերկրի հաստատեալք . և արձանք լուսեղէնք ՚ի յերկինս կանգնեալք . ինքեանք ելին և այլոց ցուցին . զճանապարհս ցանկալի զվերինն Նորուսաղէմի :

Ով զգաստութեան իմաստուն կուսանացն . որոց ոչ յաղթեաց հեղգութիւն և քուն . այլ արթունք և պատրաստք մնալով երկնաւոր հարսանեացն . զի մոցեն ՚ի յառաքաստ անմահ փեսային .

Չունի որ ՚ի նոսա անուն չարութեան . և ոչ նախատինս յիմար կոչելոյ . քանզի միով պնդութեամբ հոգւով արութեան . միաբան քաջացան առ հասարակ ցընծասցեն :

Պարակցեալք քաջազէն բռնութեամբ . 'ի յերկրէ 'ի յերկինս ատրադէմ գնացին փախըստեայք . ինքեանք ելին և մեզ ուսուցին . բազում նեղութեամբ մասնելայն հանգիստն :

Յերմեոանդն աղօթիւք և սիրովն առ Մատուած . հայեցին զհնարս փրկութեան . բառնալով զխաւար դիւապաշտ մոլորութեանց յաշխարհէ . պայծառացեալք լուսովն որ 'ի Հօրէ ծագեցաւ :

Խաչս յողովս առաքինութեան . յայտնեցին որդւոց մարդկան վերանալ յաշխարհէ . անստերիւր հոգեորական վարուք . ելանել 'ի բանակս երկնաւորս անմարմին հրեշտակացն :

Որքա են քարինք սուրբք հիմնեցեալք 'ի յերկրի . զոր կանխաւ անսեալ գուշակեաց մարդարէն . 'ի նոյն 'ի նիւթոյ շինեցաւ կաթողիկէ Ակեղեցի . բարձրացեալ փառօք 'ի պարծանս փրկչին :

Ասն ձեր երանեալ նահատակք . զօրք հրեշտակաց անմարմին զուարթնոցն . 'ի յերկնից 'ի յերկիր հեղան . և մարդիկք խառնեցան 'ի գունդս զինուորաց Վրիստոսի Մատուծոյ :

Տօնեսցուք ստուգութեամբ 'ի հնծանս նոցունց . զի արբեալք լիցուք անմահական բաժակաւն . քանզի արիւնք սոցա ոռոգեցին զՀայաստան , և բերին պտուղ զպարգևս երկնաւորս :

Բարունելոյն հրամանաւ աներեւոյթ ազդմամբ . յարեմտից յարեւելս եկեալ հասին . զի լուսով հրեշտակական վարուք կուսութեան . փարստեցին զխաւար դիւապաշտ մոլորութեանցն :

Հնծութեամբ տօնեսցուք զյիշատակս նոցունց . զի և նոցին հաղորդեացուք փրկութեան . խնդրելով յարարչէն զպարգևս երկնաւորս . և զդասին ընդ նոսին 'ի յարկան լուսեղէն :

Եւեմեալք մաշեցան յուսացեալք 'ի մեծութիւն . և կանայք վեհազինք գերազանցեալք յաղթեցին . բուրվառք ոսկեղէնք հրով Հոգւոյն վառեցան . ջահազգեստեալք 'ի Վրիստոս և դասեալք ընդ հրեշտակս :

Փառաց 'ի փառս բարձրացեալ պարծին . 'ի պատիւ և 'ի փառս երեսուն և եօթեանքն . քանզի այս է թիւ երանեալ կուսանացն . որք անթառամ պսակեցան յանվախճան յաւիտեանն :

Վեզ որ ցնծութիւնդ ես Վրիստոս Մատուած . և ուրախութիւն ամենայն արդարոց . քաղցրասցին առ քեզ աղաչանք մեր և շնորհեա զթողութիւն մեր բազում յանցանացն :

— Կ — Դ — Մ — Մատուած զանյաղթելի սրբոյն Հովսիսիմեայ զհրեշտակս տօնէ սուրբ Ակեղեցի . բարեբանելով ընդ անմարմնական զինուորութիւնսն . զտէր Մատուած հարցն մերոց :

Մատուած հրաւիրեցաւ յերկնից արքայութիւնն սուրբն Հովսիսիմէ . և արիաբար ընդ դիմամարտեալ յաղթեաց բռնաւորին . խոստովանելով զՎրիստոս թագաւորն . զտէր Մատուած :

Մատուած պայծառացեալ 'ի կամաքս լուսեղէնս սուրբն Հովսիսիմէ . և հիւսիսակա-

նաց տօնողաց ուսոյց փառաւորել սուրբ զՆորորդութիւնն . զաէր” .

— Է — Օ, տէր . Օ, Քրիստոս թագաւորն օրհնեցէք զնա նոր երգով օրհնութեամբս
 Որ պայծառազգեաց վայելչութեամբ պսակեաց զսուրբն Հռիփսիմէ և զՎայիա-
 նէ . օրհնեցէք զնա նոր երգով օրհնութեամբս :

Արոց վարդազոյն հեղմամբ սրեանցն . նորոգեաց զաշակերտեալսն 'ի ձեռն
 սրբոյն Վրիգորի . օրհնե” :

— Քրիստոս Մատուած բացեր զդուռն հաւատոյ սրբոյն Հռիփսիմեայ . խոստովա-
 նել զՄատուածութիւնդ քո՝ մարտիրոսութեամբ 'ի մէջ Հայաստանեայց .

Յաղթող զօրութեամբ պայծառացեալ 'ի կամարս լուսեղէնս . ընդ անմարմնոց
 բազմութիւնսն . խոստովանելով զՔրիստոս թագաւորն :

Սողովեալքս հայցեմք . 'ի յիշատակի սրբոց Հռիփսիմեանց . ընկալ և զմեզ փրկ-
 կիչ յորդէգրութիւն 'ի դպրութեան կենաց :

Պարկեշտ կանայքն սուրբն Հռիփսիմեանք , եղեն սիրողք Քրիստոսի և ընկալան
 զանապական զպսակն :

Եղեն տաճար սրբութեան Որդւոյն Մատուծոյ . շինեալք 'ի վերայ հիման առա-
 քելոց և մարգարէից :

Եւաւել քան զլուսաւորս 'ի մէջ աստեղաց , փայլին 'ի դասս հրեշտակաց դասերք
 վերինն Երուսաղէմի :

Յիշատակ Քրիստոսի սրբոց վկայիցն եկայք հաւատացեալք զճգնութիւնս սոցա
 հռչակեսցուք . և օրհնութեամբ զՄատուած փառաւորեսցուք :

Օ, ուարճացիր Հռիփսիմէ քոյին սուրբ ընկերօք . զի 'ի տեղւոջ հեղման սրեան
 ձերոյ դասք հրեշտակաց տօնեն ընդ մեզ . եկայք” :

Ի տաճարի Հռիփսիմեանց մեծ վկայուհեաց . Եկեղեցիք սրբոց պայծառազգեաց
 վայելչութեամբ տօնեն այսօր . եկ” :

— Է — Ենակիզքն Լանն Մատուած որ վասն մեր համբեր մահու . բառնալով ըզ
 գատակնիք անիծիցն առ 'ի մէջ . գերապանծ մաքրութեամբ զմարդիկ վերագրեաց
 խաչակից իւր և վկայք կամաւոր մահուամբն իւրեանց :

Վիմամարտ դուրով սրբոցն ընդ կռապարիշտ պաշտամունսն . երջանիկ ճակատամարտք
 յայտնեցան անպարտելիք . զի զՄատուած բոլորից տիրաբար սիրեցին . էակցին Հօր
 հետեւեալ ստացան զթագն պարծանաց :

Եւթագրեալք զմահու խրոխտումն ընդդէմ մեղացն վառեցան . թոպեցան յեր-
 կունս գանից գեր 'ի վերոյ քան զընութիւնս . ժողովալեալք 'ի փորձ բանտից գե-
 լարանաց և կապանաց 'ի մրցմունս գազանաց սրոյ և հրոյ մենամարտեալք :

Ելկանօք և գերանօք զարեան վտակսն հոսեցին . խորհրդոց ոչ խոտորումն և ոչ
 փոխադրութիւն բարուց . ծաղիկք նիւթեղէնք յաննիւթ ծաղիկն յօդեցան . կա-
 տարեալք քաջութեամբ զչարին մուրհակսն կապտեցին :

Հրով հոգւոյն զինու վառեալք զհալածիչսն վանեցին . ձօնեցան զենամբ սրոյ 'ի
 բանաւոր ողջակիղումն . զամբարամբ լուսոյ կենաց զխաւար մեղաց փարատեցին .
 ճոխաբար հետեւեցան լուսաշաւիղ ընդ պողոտայն :

Սերժեցին կործանեցին զմահահօտ զմեքենայսն . յաղթեցին կարեաց մարմնոյ և

հեշտալի գրգանաց . նաւարկեալք հմտաբար ընդ զրահեղեղ կռապաշառութիւնսն .
շնորհազարդ փայլմամբ փայլեալք 'ի յերկնային նաւահանդիստն :
Որոշեալք 'ի կրից կարեաց և 'ի Վրիստոս արձանացեալք . շորաչար չարչարանօք
զչարին մուրհակսն կապտեցին . պատրաստեալք չարագիւթիցն հրեղէն գետոցն ըզ
կիզմունս . ջրոյն կենաց գետահետեալ բղխեցին մեզ յարբուցումն :
Ուստի գործեալք 'ի լուսաճէմ յԼստուածակերտ 'ի խորանս . սրբափայլ զգեստութեամբ
պղծեալք ըստ զարդու նոր Սիոնի . վեր առեալ վկայօրէն զմարդարիտն հաւատոյ
տենչացեալ անձառ լուսոյն՝ վերասլացեալ 'ի կեանս անմահ :
Բաբունեացն հրաշալեաց գտցուք և մէք աշակերտեալք . ցօղեսցին մեր արտասուք՝
ընդ ցօղ արեան նահատակացն . լիւսեսցին թելք հոգւոց ընդ հիւսից պսակելոցն .
փայլեսցին գործք բարեաց՝ ընդ լուսաթուիչ մարտիրոսսն :
Վրիստոսի սլաակողին զաղօթանուէր զմաղթանս . 'ի տօնի նահատակացս մատուա
ցուք 'ի յընծայումն . զի հաճութեամբ խոնարհեալ ընկալցի զաղաչանս . թողու
թիւն շնորհեսցէ մեր բազում յանցանացն :

ՇԱՐԱԿԱՆ ՍՐՈՒՀԻՈՅՆ ՍԱՆԴԻՑՈՅ

— ԴԷ — Վե պարծի այսօր սուրբ Եկեղեցի . ով վկայուհի սուրբ Սանդուխտ . որ
զհայրականն քո թողեր զպաշտօն . վասն Վրիստոսի հեղեր զարիւն քոյ սուրբ :
Եշակերտեցար առաքելոյն խաղիչոսի . և 'ի հաւատս ճշմարիտս հաստատեցար . ոչ
խառնակելով ընդ հեթանոսական պաշտօնսն . արժանի եղեր վերանալ առ Հայր :
Որ զտիկնութեանն քո թողեր զփառս և Լստուածային փառօքն զարդարեցար .
այսօր դասակցեալ ընդ զուարթունս երկնից . արժանի եղեր վերանալ առ Հայր :

ԿԼՆՈՒՆ

ՍՐՈՅ ԹԱՐԳՄԱՆՋԱՅ

— ԿԷ — Որք զարդարեցին տնօրինաբար զիմաստս անեղին . հաստատելով
յերկրի զգիր կենդանի հովուել զհօտ նոր խորայէլի . երգով քաղցրութեան
հնչմամբ զԼստուած օրհնեսցուք :
Որ զերկրաւոր մեծութեան փառաց խաւար կոչեցին . ապաւինելով 'ի յոյս ան
մահ փեսային անձառ բանին արժանի եղեն . եր" :
Որ զօրութեամբ հօր իմաստութեան էին անեղի . հաստատեցին զթող սրբոյն
Վրիգորի թարգմանութեամբ նշանագրութեան . եր" :
Որ նորափետուր բանիւ զարդարեալ պայծառազգեցան . Եկեղեցիք Հայաստանեայց
'ի ձեռն սրբոյն Սահակայ . եր" :

Ար թագաւորաց ազգայ և ազանց գերագոյն ցուցին . արիւիտփայլ զերգս հոգեւ
ւորս ընտրեալ դասուց վերին սիովնի . անմառոյց լուսոյն երկրպագեսցուք :

Ար խորհրդեամբ ճշմարիտ լուսոյ փառաց անեղին . նկարագրեցաւ մեզ գիր կեն-
դանի յարգանդ մաքուր մեծին Սփարովպայ . անմա՞ :

Ար զծածկեալ խորհուրդ աստուածփառութեան . տնօրինաբար յայտնեալ ծանու-
ցին հանգոյն սրբոյ մեծին Սփսէսի . անմա՞ :

Ար յօրինակ ճշմարիտ սիրոյ սուրբ առաքելոցն . աղբերաբար 'ի ձեզ էացաւ Հոգի
շնորհաց բղխումն անսպառ . ան՞ :

— 4 — Պ. Բանչելագործ Մատուած . որ ցուցեր զսքանչելիս քո ազգի մարդկան .
օրհնեմք զքեզ տէր Մատուած հարցն մերոց :

Ար 'ի ձեռն երանելի վարդապետաց . արարեր ողորմութիւն ազգի մարդկան . օրհն՞ :

Ար սոքօք լուսաւորեցեր զտիեզերս . և հաստատեցեր զԱլեկեղեցիս Հայաստանեայց .
օրհն՞ :

— 5 — Օտէր Մենայն գործք Մատուածոյ և ամենայն արարարծք օրհնեցէք . սուրբք
և խոնարհ սրտիւք դովեցէք . և առաւել բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Հրեշտակք երևեցայք 'ի յերկրի և վարս ունէիք Մատուածոյ հաճոյական . զյի-
շատակս ձեր կատարեմք անդադար . երանելի սուրբ վարդապետք . որ ընդ հրեշ-
տակս օրհնեք զՄատուած յաւիտեան :

Ստացող եղիք պատուիրանաց սուրբ Հոգւոյն . և ապրեցայք 'ի յաղբից հրա-
պուրողին . կատարեցիք զառաքինութիւն . և փոխեցայք 'ի հանգիստն յաւիտենից :
Մորդ եկայք ամենքեան միաբան . առցուք յօրինակ ճգնութեան զերանելիսն . զի
նմանեսցուք վարուց նոցա . և փոխեսցուք 'ի կեանսն յաւի՞ :

— Ար զշնորհս Մատուածային առ 'ի վերուստ իջեալ յերկնից . պարգևեցեր
հիւսիսականացս . 'ի ձեռն սուրբ վարդապետաց . աղաչեմք զքեզ ողորմեա մեզ
Մատուած :

Ար զանմարմն պարուենակող բանի զգրաւորական զիմաստս Հոգւոյն . շնորհեցեր
որդւոց խորգոմայ . յայտնեալ տեսեամբ 'ի ձեռն սուրբ վարդապետին . աղա՞ :

Ար զգիտութիւն քո զերկնային և զհոգեւոր զիմաստութիւն . առատապէս ծաւա-
լեցեր յԱլեկեղեցիս Հայաստանեայց 'ի ձեռն սրբոց թարգմանչացն . աղա՞ :

— Մնճառելի շնորհօք լցեալ 'ի յիշատակի սուրբ վարդապետաց . խնդրեմք 'ի
քէն . տէր կեցո զանձինս մեր :

Եւ զճգնութիւն սրբոց վարդապետացն ընկալցուք 'ի սիրտս մեր հաւատով . տէր կե՞ :

Վաստաւորեալք ընդ անմարմնական բազմութիւնսն . և 'ի սրբոյ Հոգւոյն են պսա-
կեալ , խնդրեմք 'ի քէն . տէր կե՞ :

Եւ հոգիք սուրբ մանկանցն որպէս զերամս աղանեաց Թուրքեալ 'ի յերկինս և
դասեալ ընդ զուարթունս երկնից ,

Կ Ե Ն Ո Ն

ՍՐԱՈՅ ՀՐԵՇՏԱԿԱՊԵՏԱՑՆ ՄԻՔԱՅԷԼԻ ԵՒ ԳԱԲՐԻԷԻԻ՝
ԵՒ ԱՄԵՆԱՅՆ ԵՐԿՆԱՅԻՆ ԶՕՐԱՑՆ

— Է — Է — Որ յանէից ստեղծիր զպաշտօնեայս քո 'ի հուր կիզելոյ , հուրդ ա-
նեղական . ընդ նոսին օրհնեմք զքեզ և մեք հողեղէնքս :

Որ բանիւ գոյացուցիր զիննեակ դասս հրեղինաց Բանդ 'ի սկզբանէ . ընդ նոսին
գովեմք զքեզ և մեք հողե՛ն :

Որ արարեր յոգիս իմանալի զհրեշտակս քո , Հոգի Լստուծոյ . ընդ նոսին բա-
րեբանեմք զքեզ և մեք հողեղէնքս :

Լնդագար յերկինս օրհնաբանողք Հօրն երկնաւորի զօրք լուսեղինաց . բարեբա-
նեցէք զՀայրն երկնաւոր :

Վաղցրաձայն երգով գոհաբանողք Որդւոյն Սիածնի դասք հրէշտակաց . բարե-
բանեցէք զՎրիստոս Թագաւորն :

Լնուելի հնչմամբ բարեբանողք Հոգւոյն Ճմարտի հոյք հոգեղինաց . բարեբա-
նեցէք զՀոգին Լստուծոյ :

— Է — Է — Լնսկիզբն Հայր , առաջին լոյս անճառելի , որ 'ի լուսոյ լոյս ներգործ-
եալ զիմանալեաց գոյական , զքեզ օրհնեմք Լստուած հարցն մերոց :

Լնակիցդ Հօր , 'ի լուսոյ լոյս ծագումն Որդի , որ արարեր 'ի պաշտօն փառաց քոց
զհրեղինացն զօրս . զքեզ օրհնէ :

Ի Հօրէ բղխումն փառակից Որդւոյ Հոգիդ անեղ , որ ստեղծէր 'ի յոգիս կա-
տարեալ զհոգեղինացն դասս . զքեզ օրհնէ :

— Է — Է — Օտէր օրհնեցէք բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Երկնային զուարթունք , հրեշտակք , և հրեշտակապետք , վերին պետութիւնք .
բարձր արարէք զՀայրն երկնաւոր :

Լնմարմնոց բազմութիւնք , իշխանութիւնք , զօրութիւնք , անմահ տէրութիւնք ,
բարձր արարէք զՎրիստոս Թագաւորն :

Անցթեւեան Սերովբէք , քառակերպեան Վերովբէք , աթոռք անեղին , բարձր
արարէք զՀոգին Ճմարտ :

— Է — Է — Լսսօր ուրախացեալ սուրբ Եկեղեցի Վրիստոսի , տօնէ խնդութեամբ
զտօն վերինն Երուսաղէմի , սրբասաց ձայնիւ փառաւորելով զՎրիստոս :

Լսսօր համաձայնեալ որդիք Սիովլի երկրայնոյ տօնիւ զուսքճանան որդւոց անդ-
րանկաց վերին Սիովլի , սրբ' :

Լսսօր դասք անմարմնոցն երգս առեալ պարին ընդ մարդկան , զերգս հոգւորս
յանմահ փեսային յառագաստ . սրբ' :

ծաւալեցին յԱլեկեղեցիս արդարոց . օրհնեցէք զտէր ընդ անմարմնոցն դասսն :
Որք բանիւ զանձառելի տնօրէնութիւն Ռանին Հօր քարոզեցին , և լուսով իմա-
նալեալ զարդարեցին զտիւղերս , 'ի շնորհս պանծալիս երկնաձիր պարգեացն . օրհ-
նեցէք :

Որք անձնաւոր զէութիւն բղխեցելոյն 'ի Հօրէ Հոգւոյն սրբոյ դաւանեցին , և նոյ-
նադոյ բնութեամբ Հօր և Որդւոյ հաւասարեալ , անորիշ բաժանմամբ համագոյ
միութեամբ . օրհնէք :

Այսօր անպատում գերազարդեալ փառօք պայծառացաւ սուրբ Ալեկեղեցի , բարձ-
րաձայն հնչմամբ աւետարանչացն Սիոմէի , յառագաստ հրաւիրելով զմանկունս
երկնաւոր փեսային . օրհնէք :

— ԴՅ — Այսօր երկնայնոցն ընդ մեզ , տօնախմբելով զյիշատակ սուրբ վարդապե-
տացն , որք լուսաւորեցին զհաւատոյ մանկունս , և ընդ հրեշտակացն դասս վերա-
կարգեցան :

Այսօր առաքելոց և մարգարէիցն դասք . տօնակից դուրս գասեր վերին Սիոմէի,
'ի յիշատակի սուրբ վարդապետացն , որք զիմաստից նոյնն զխորոյ յայտնեցին ըզ-
խորհուրդ :

Այսօր քահանայք և պաշտօնեայք սուրբ Ալեկեղեցւոյ , վերապատուեն զյիշատակ
սուրբ վարդապետացն , որով զարդարեցան երկնային շնորհօքն , երգեն ընդ նոսին
զփառս յաւիտեան :

— ԴԶ — ԴՅ — Ով հրաշալի նախահարք միշտ յաղթողք 'ի մարտի , որք գումարե-
ցայք 'ի Աիկիայ գումար , դասք երջանիկ դիտողացդ եղաբանից , որք մաքրեցիք
զորոմն ապականիչ , սահմանեցիք տառս կանոնականս համանդամայն աղանց ,
Տեսի ես յայնմ ատենի Ռան ծագեալ 'ի Հօրէ , դաւանի ծնունդ և ոչ արարած
միշտ համագոյակից ընդ Հօր և Հոգւոյն , և լուսազարդ բանիւք հերքեալ զհերձ
ուածս . մերժեցին զարիօս և զաղանդն իւր պիղծ :

Արմատ անիծից կրկին ընձիւղեալ մակեդոն հայհոյիչ , գայլ ապականիչ , յարձակ-
եալ խողխողէր զընտիրսն 'ի հօտէ գառանց , և դահավէժ ցնդմամբ խարդաւան-
եալ 'ի վիհն . մերժեցին զմակեդոն զհայհոյիչ լեզուն :

Աւս 'ի հեղանալ հանդիսին հերքեցին զչար հերձուածսն , և դաւանեցին սուրբ
զՀօգին , ելող 'ի Հօրէ էակից Որդւոյ , և կենդանարար աղանց բոլորեցունց .
մերժեցին զմակեդոն զհայհոյիչ լեզուն :

Ռանն թանձրանայ 'ի մարմնի մարմնանայ անմարմինն , միացեալ բնութեամբ 'ի
յերկուց . ախտակրեալ 'ի վերայ քառաթեւ խաչին , և վեր առեալ 'ի թաղմանէ ա-
նապական . մերժեցին զնեստոր և զաղանդն իւր պիղծ :

ԿԼՆՈՆ

ՍՐԲՈՅ ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ԶՕՐԱՎԱՐԱՅՆ

— Հարցն՝ շէկնեմեանցն աստ ։

— Եւ — Նորահարաչ պսակաւոր և զօրագլուխ առաքինեաց . վառեցար զինու
հոգւոյն արիաբար ընդդէմ մահու . Սարգան քաջ նահատակ որ վանեցեր զթըշ-
նամին . վարդապոյն արեամբդ քո պսակեցեր զկեղեցի ։

Նրկնաւոր թաղաւորին զինու յաղթեալ պատերազմին . խոհական իմաստու-
թեամբ խոհեմացեալ անճառապէս . խորէն խորհրդական և ծանուցեալ անուն
բարի . խաչելոյն վկայ եղեալ հեղմամբ արեան պսակեցաւ ։

Բեննական լուսով լցեալ արիացեալն քաջն Մրտակ . թաթաւեալ 'ի կարմրութիւն
բոսորային բղխեալ աղբերն . զփրկականն ըմպեալ զբաժակ և մկրտեալ արեամբն
իւրով . դասակցեալ ընդ անմարմնոցն Նորորդութեանն երգել զփառս ։

Սրբափայլ զգեստուք պճնեալքն 'ի յերկնաւոր հանդիսադրէն . Նորորդու-
թեամբն զօրացեալ վանեալ զամուրս բանսարկուին . Հմայեակ Հօր ընծայեալ
Որդւոյ գոլով չարչարակից . Հոգւովն յաղթեալ պատերազմին և չարասէր թա-
ղաւորին ։

Լսական բարւոյն դիտմամբ ընդ դէմ մեղացն վառեցաւ . տարագնաց ելիւք յեր-
կինս պարակցեալ ընդ անմարմնոցն . Տաճատ զարմանալի տաճար եղեալ Նորոր-
դութեանն . տէրունեան սուրբ խորհրդոյն տուն և տեղի արժանացեալ ։

Ստացեալ զհաւատոյ վահան յուսոյն զրահիւք ծածկեալ . զփրկականն սաղաւարտ
'ի գլուխ եգեալ զնշան խաչին . Սահան վեհ երևեալն որ մանկութեամբ նահա-
տակեալ . խաչելոյն վկայ եղեալ պսակեցաւ արեամբն իւրով ։

Ի հօտ անոյշ ողջակիզեալ մատուցանէր զինքն նուէր . բանաւոր պատարագաւ
ընծայելով Հօր 'ի յերկինս . Մրսէնն ցանկալի արդարութեամբն ճոխացեալ . ի-
մաստութեամբ պայծառացեալ յեօթնարփեան շնորհաց Հոգւոյն ։

Նրկոքումբ հարազատովք ընտրելագոյն նահատակօք . յառաջեալ յամենեցունց
գլուխ և աւարտ մարտիրոսաց . նախաշաւիղ գոլով բարեաց յառաջագէմն Վա-
րեգին . ընկալեալ զբրաբիոնն յաղթանակ նահատակացն ։

Բամկական խումբ հաղարաց և երեսնից թիւ ընդ վեցից . որք ընդ նոսին նահա-
տակեալ արիաբար պատերազմաւ . և հեղին զարիւնս իւրեանց 'ի նորոգումն Ն-
կեղեցւոյ . ընդ նոսին պսակելով 'ի յերկնաւոր հանդիսադրին ։

Վոհութեամբ փառատրութիւն Նորորդութեանդ նուագեմք . բազմութեամբ պը-
սակելոցս զմեօք մածեալ առաքինեացս . Նկեղեցիք Հայաստանեայց պայծառա-
պէս զարդարեցան կատարելով զյիշատակ և զտօն մարտի զօրավարաց ։

— Մրիացեալք առ հակառակսն . քաջութեամբ առնուլ զվրէժ խաբէութեան հան-

ճարեգը 'ի հատուցումն դաւանացն զամբարշտացն արդարադատ չափամբ զօրականք յաղթողք , պսակեալք 'ի Վրիստոսէ :

Փոխանակեալք զունայնութիւնս , ընդ ճշմարիտ յուսոյ անմահութեանն փափա-
գանաց ձերոց առիք զկատարումն , մաքրիլ արեամբ յաղաց մեղաց տղմոյ . զօրա-
կանք յաղ' :

Կ Ե Ն Ո Ւ Ն

ՍՐԲՈՅ ԴԵՒՈՆԴԵԱՆՑ

— Գ — Որ յառաջագոյն սահմանեցեր զիրկութիւն Հայաստանեայց . շնորհե-
լով մեզ հրաւիրակ զերանելին զսուրբ Վրիգոր . օրհնեմք զքեզ ընդ զօրս ան-
մարմնականացն Հայր ամենակալ :

Որ նորին դաւանութեամբն խաչակից քեզ ընտրեցեր զդասս քահանայիցն , շնոր-
հաբաչիս օծութեամբ կարգեալ հովիւս և վարդապետս , գովեմք զքեզ ընդ զօրս
անմարմնականացն Որդիդ Սիածին :

Որ մաքրութեամբ աւազանին և փրկական հաղորդութեամբ զզինուորեալսն ան-
ուանդ քո , պայծառացեալ արեամբն իւրեանց յաղթող մարտիւ պսակեցեր . բա-
րեբանեմք զքեզ ընդ զօրս անմարմնականացն Հոգիդ ճշմարիտ :

() օրհնեմք զքեզ շնորհատու բարեաց , որ ընտրեցեր յորովայնէ զհրաւիրեալսն 'ի
սկզբանէ փառաց քոց հաղորդս խնայեա 'ի մեզ մարդասէր փրկիչ' :

Սահակայ և Յովսէփայ սուրբ հայրապետացն . Ղևոնդիէ սուրբ վարդապետն հը-
րամանաւ լուսաւորել զարիական քաջ սպառազէնսն . խնայ' :

Որ զմերկացեալսն յանճառ լուսոյն , զսեացեալսն 'ի գոյն այծեաց , որոշելով 'ի
սուրբ հօտէն ընտրեալ զքոյսն հաւաքեցեր . խնայեա 'ի մեզ :

— Կ — Որ անդադար փառաբանիս յայնմարմնոցն , քահանայք սուրբ լուսա-
ծնունդ զաւակօք , զքեզ բարեբանեմք Մատուած հարցն մերոց :

Որ 'ի շառաւիղէ քոց սրբոց քարոզչացն , պսակեալ ցուցեր զՀայաստան աշխար-
հըս . զքեզ :

Որք արբին զհօւրն կենդանի ընդ հրաւիրեալսն 'ի վերնատանն , յորդաբուղիս բա-
նիւ շնորհաց լուսատու եղեն մանկանցն , արեամբ մկրտելով ընդ քեզ Մ' :

— Զ — Ղտէր . Ղմենայն ազգ և ազինք , ամենայն գործք Մատուածոյ , զթագաւորն
ամենեցուն . օրհնեցէք զՀայրն երկնաւոր . և բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Որ հալածեաց զխաւար մեղաց 'ի տանէ թորդոմական , զհանդիսադիրն ամենեցուն
գովեցէք զՄատուածորդին , և բարձր' :

Որ պսակեացն զՀայաստան նորաքանչ լուսաւորչօք , բարեբանեցէք զսուրբ Հո-
գին որդիք լուսոյ նոր Խորայէլ . և բարձր' :

— Նրկնային հրաւիրակօք կոչեցեալք 'ի սկզբանէ , փրկական բանին պատմողք և պար-

ծանք Հայաստանեայց, դասակցեալք ընդ զորս անմարմնականացն :
 Օվիշապն անդնդային նմանեալ Վարաւօնի, զգազանացեալ զԹագաւորն գործակ-
 ցօք չարին սուղեալ. զյաղթականն երգեն զօրհնութիւնս տեառն :
 Հաւատոյ զինուք վառեալ Սամիկոնեան զօրավարին, յաշխարհօրէն պատերազ-
 մին ախոյեանն Ակեղեցւոյ, անձառիցն եղև ժառանգորդ բարեաց :
 Լխտակցաբար արտասուեսցուք զուարցողսն հաւատոյ. ընդ սրբոց հայրապետացն
 փրկողին զմեզ երգելով զփառս 'ի բարձունս :
 — Ընձառելի Լանդ Լստուած, որ վասն մեր ելեր 'ի խաչ, բարձրացար 'ի մէջ երկ-
 րի բարձեր զյանցանս նախաստեղծին. գերահրաշ զօրութեամբ յաղթեցեր մա-
 հու, յարուցեալ երեքօրեայ լոյս ծագեցար տիեզերաց :
 Վասակարգեալ հողեղինացս ընդ հրեղինաց աննիւթ գոյից, երջանիկ արիութեամբ
 կատարեցան յանօրինաց. զի ընկալցին 'ի քէն Քրիստոս զանապական փառաց պը-
 սակն, երևեալք լուսազգեացք յաւուր մեծի քում գալստեանն :
 Ընդ հանուր քարոզեցին զԼանդ կենաց ընդ տիեզերս, Թօթափեալ զքուն մա-
 հու զուարթնոց երկնից հետեւեցան. ժուժկալեալք արիաբար զժանիս մահու
 խորտակեցին, իմաստուն երևելով ընդ փեսային մօին յառագաստն :
 Լուսաւորիչն ամենեցուն Վեոնդիէ սուրբ վարդապետն, խոհական մեծ խորհրդով
 խրատեալ լցոյց զաշակերտեալսն. ծաւալեալ լոյս գիտութեան յոգիս արանց կա-
 տարելոց կամաւոր յօժարութեամբ կատարեցան սիրով փրկչին :
 Հուր սիրոյ կենարարին բորբոքեցաւ յոգիս սրբոցն ձայն տուեալ խրախուսեցին
 դիմեալք 'ի մահ յօժարութեամբ. զեկավարք հոգեւորք զալիս մեղաց խորտակեցին
 ճանապարհ մեզ հորդեցին 'ի յերկնային նաւահանգիստն :
 Ակրտեալք արեամբն իւրեանց արբին զբաժակ մահու փրկչին, յառաջեալ յա-
 մենեցունց Յուսէփ ընտրեալ աշակերտացն, նորահրաշ սիրով լցեալ և նահատակ
 բարի ցուցաւ, շինեցաւ տաճար փառաց սրբութեան անմահ Լանին :
 Ուսուցին ամենեցուն երկրպագել քում տէրութեանդ, չարչարեալք արիաբար ընդ
 դէմ մահու չար իշխանին. պատրաստեալք 'ի պատերազմ զպատրանս չարին խա-
 փանեցին. ջուր կենաց մեզ արբուցին զհուր մեղացն շիջուցին :
 Ուստի լուսոյ մեզ ծանուցեալ զանգիտութեան խաւարն ելոյծ Սահակ սուրբ հօ-
 տապետ Սրովբէական բարեացն հաղորդ. վերբերիչ վարուց բարեաց վանիչ չարին
 պաշտօնէից տարփայեալ անձառ լուսոյն վերասլացաւ 'ի կեանս անմահ :
 Բաբունեացն ճշմարտից եկայք և մեք հետեւեսցուք, ցնծութեամբ կատարեսցուք
 զսիշատակ հայրապետացն. լիւսեսցուք յարմարութեամբ 'ի միութիւն մարմնոյ
 փրկչին. փայլեսցուք գործովք բարեաց 'ի յերկնային առագաստին :
 Քրիստոսի Թագաւորին Սրովբէական ձայնիւ հնչմամբ, երգեսցուք զերգս օրհ-
 նութեան փրկեալք արեամբն իւրով սրբով. զի գթութեամբ խոնարհեալ ընկալցի
 զաղաչանս Թողութիւն շնորհեսցէ մեր բազում յանցանաց :
 — Է՛ք—հէ—Պայծառացան այսօր սուրբ Ակեղեցիք լուսաւորէք կենդանեօք՝ որք 'ի
 գործոց իւրեանց ծաւալեցին զլոյսն անստուեր. հայելի աչաց զտէր սիրողաց :
 Քահանայք պատուեալք օծմամբ սուրբ Հոգւոյն նախակարգեալք յառաջնորդու-

Թիւն փափագողաց վերնոյ յարկին և անպատում պատրաստեալ բարեայն տյտոյ փութացան ելանել 'ի նոյն :

Չուարթնոց երկնից եղև ցնծութիւն տեսանելով զարեամբ զարդարեալսն կռ-
չեցեալ յուրախութիւն Մատուածային և լուսաւոր սուրբ առաքաստին , պատ-
րաստեալ նոցա զյաղթանակ մարտին :

Մբարշտաց և անորոց մատուցան ձեռք , նուիրական պատարագ ընծայից Թա-
գաւորին երկնաւորի , որ հաւիրեաց արեամբն իւրով լինել կցորդ խաչին սեղանոյ
կամակար մտք զինքեան սիրողաց :

Ար խոստացար լինել ընդ մեզ մինչ 'ի կատարած , անանջըպետդ 'ի քէն վարժողաց ,
և այցելու մեղաւորաց որսացելոց 'ի բանսարկուէն 'ի խաւարային նորա կամս .
քաղցրութեամբ քո տէր խնայեա 'ի մեզ :

Հեղմամբ արեան սրբոց քոց հօտապետաց , զԵկեղեցւոյ քո ցրուեալ մանկունս
Ժողովեա յուրախութիւն զվարատեալս արտմութեամբ և արտասուաց յորդահոս
բղխմամբ , փրկութեան մերոյ պարգևաց բաշխող :

— Բ) — Արգեմբ ձեզ երգս զհրեշտակական զձայնս , յաւեժս և վայելուչս , մը-
տերիմս և ներբողեանս . ով սուրբ Վեոնդեանք :

Մաւել պարծիմբ ձեռք , սուրբ հօտապետք Քրիստոսի , յօրինեալք և յարդա-
րեալք , տաճարք սուրբ մաքրեալք , օթեանք տէրութեան երկնաւոր Թագաւորին
ով սուրբ Վեոնդեանք :

Արք եկեալ հասեալք լինէին , սեւագունդ զօրն տարսից , զի յափշտակեսցեն զա-
ռաջնորդսն Հայաստանեայց , զսուրբ Վեոնդեանսն :

Արք չուեալ գնացեալք լինէին . 'ի պաղատն անօրէն Թագաւորին , զի վկայեսցեն
ճշմարիտ սուրբ Արրորդութեանն . սուրբ Վեոնդեանքն :

Արանելեացն 'ի մարտ մտեալ , երանելեացն 'ի մարտ մտեալ , զի վիրաւորեսցեն 'ի
մահ զբելիար , և կոխեսցեն զզօրութիւնս Թշնամւոյն . սուրբ Վեոնդեանքն :

Ար խիզախէրն յափշտութիւն պարտեալ , որ խիզախէրն յափշտութիւն պարտեալ ,
ընդ մեծ մաքառումն սրբոց ճգնաւորացն . ընդ սուրբ Վեոնդեանս :

Իսկ 'ի հեղմանէ արեան ձերոյ , հօտ անոյշ բուրեաց 'ի յերկինս , և հօտոտեցաւ
տէր 'ի հօտ անուշից , ընդ կամաւոր պատարագս ձեր . ով սուրբ Վեոնդեանք :

Ս Ե Ն ՈՒՆ

ՔԱՌԱՍՈՒՆ ՄԱՆԿԱՆՑ

— Կ) — Վ) յսօր ընդ անմարմնոցն դասս պարեն , որք 'ի Աբրաստիա ճգնութեամբ
պատերազմեալք յաղթեցին Թշնամւոյն . որ ապաւէնդ ես սրբոց Քրիստոս խնայեա
'ի մեզ :

Աւ զմոլութիւն անօրէն բռնաւորին , Մատուածային արութեամբ վանեալ , տարեալ

Ժուժկալութեամբ համբերեցին տանջանացն . որ ապաւենդ՝

Ի ձուլել պատուական մարմնոցն 'ի դժնդակ օգոյն , տագնապէին 'ի լծին սառու-
ցելոյ յանտանելի տանջանացն . զաչս 'ի յերկինս համբարձեալ և զօգնութիւն 'ի քէն
խնդրէին , որ յոյս և ապաւենդ ես քոց սրբոց խնայեա 'ի մեզ :

Եւ յսոր զանյաղթելի մարտիրոսացն Նկեղեցի տօնէ զյիշատակ ճգնութեան , որք 'ի
Սեբաստիա պատերազմեալք ընդ թշնամւոյն՝ յաղթեցին քաջութեամբ . որ յոյս և
ապաւենդ ես քոց՝

Եւ յսոր անտանելի չարչարանօք նահատակեալք 'ի լծին սառուցելոյ երանելի քա-
ռասունքն . որք 'ի բարձանց անճառելի ճառագայթիցն նշողիւք տապացեալք լինե-
ին , որ իջեր 'ի մէջ սրբոց քոց Վրիստոս խնայեա 'ի մեզ :

Եւ յսոր 'ի լրումն Եստուածային երգոյն , անցանէին ընդ ջուր՝ մաքրեալք որպէս
զոսկի փորձելով 'ի հուր . և համբարձեալք 'ի յերկնային զինուորութիւնսն , դա-
սելով ընդ անմարմին զուարթունսն , որ ես փառաւորեալ 'ի մէջ սրբոց քոց Վը-
րիստոս խնայեա 'ի մեզ :

— Կ — Դ — Եւ յսոր տօնելով զյիշատակ քաջ և յաղթող վկայիցն , որք 'ի Սեբաս-
տիա արիաբար ընդդիմամարտեալ հերքեցին զմոլութիւն անօրէն կռապաշտութեան-
ցըն , բարեպաշտութեամբ զքեզ դաւանեալ միասնական սուրբ Նորորդութիւն .
օրհնեալ տէր Եստուած հարցն մերոց :

Որք հանդիսացեալք խրախուսելով ընդ երկնային զինուորութեանցն բոլորիցն
հոյլսն , և միաբանութեամբ յակնարկելն իւրեանց զքեզ վերակարգային յօգնու-
թիւն , ամենակարող զօրութեամբդ միշտ թագաւոր յաւիտենից . օրհն՝

Իսկ բղիսումն յորդաբուղիս սուրբ արեանցն , 'ի ձուլել պատուական մարմնոցն 'ի
դժնդակ օգոյն , և վերնախնամ տեսչութեամբ ճառագայթարձակ փայլմամբ բոլո-
րեալ պսակս յանմատոյց լուսոյն , քեզ յաւեժաբար հնչմամբ ընդ հոգեղինացն
դասս վեր երգեսցուք . օրհն՝

— Դ — Օտէր օրհնեցէք . Բարձր արարէք յաղթողական ձայնիւ զընակեալն 'ի մէջ
սրբոց :

Եւ յսոր հրաշափառ ծագմամբ Որդին Սիածին զճառագայթս Եստուածութեանն
երևցուցեալ 'ի մէջ լծին , արիիահրաշ փայլմամբ լուծանելով զպաղումն դառ-
նաշունչ դժնդակ օգոյն . և բարձր՝

Եւ յսոր մեծապէս պանծացեալ ցնծայ Սիոն , ընդ յաղթող ճգնութիւն սրբոց քա-
ռասնից , որք հաւատով հանդիսացան և միաձայնեալ ասէին . օրհնեալ ես ամեն-
օրհնեալ թագաւոր անմահ . ընդ նոսին . բարձր՝

— Էրաշափառ ծագումն լուսոյ քո Վրիստոս , որ 'ի մէջ լծին զուարճացոյց սուրբ
զքառասունսն . ողորմեա մեզ Եստուած :

Լուսափայլ ողորմութեան քո շնորհք , ծագեալ 'ի մէնջ քառասնիցն , զուարճացոյց
սուրբ զմանկունսն . ողոր՝

Նրանելի վկայք քո Վրիստոս , նահատակեալք 'ի պատերազմի , և ընկալան զա-
նապական պսակն . ողոր՝

Եւ յսոր ցնծան դասք հրեշտակաց , քանզի անուանք ձեր գրեցան 'ի դպրութիւն

կենաց . ով սուրբ քառասունք . ընդ որս և մէք երգեսցուք Վրիստոսի օրհնութիւնն :

Ով երջանիկ ճառագայթք . որ զօրութեամբ Մատուածայնոյն զպաղումն լծին եղկացուցիք , և աղօթիւք զպակասումն չորրորդ տասինն լցուցիք :

Եւսօր կացեալք առաջի բռնաւորին յատենին 'ի Սեբաստիա , և զդառնութիւն սառնամանեացն հաւատով քաղցրացուցին . և նոցա միաձայնեալ ասէին , օրհնեալ ես ամենօրհնեալ Թագաւոր անմահ :

Եւսօր ամբարձեալք զաչս իւրեանց յերկինս՝ կոչելով զքեզ տէր յօգնութիւն , գեր 'ի վերոյ տեսեալ բոլորեալ պսակս յանմատոյց լուսոյն , և նոցա՝ ,

Եւսօր բացեալ եղեն դրունք վերինն Նրուսադէմի . կոչելով սուրբ զքառասունսն յանձառ 'ի Իսաոսն և յանպատում 'ի կեանս . և նոցա՝ :

Եւսօր Սեբաստիա եղև երկրորդ Հորդանան իջմամբ Որդւոյն Մատուծոյ , և փայլէին անձառ պսակքն 'ի վերայ սրբոց քառասնիցն , և նոցա՝ :

Կ Ե Ն Ո Ւ Ն

ԱՆՏՕՆԻ ԱՆԱՊԱՏԱԿԱՆԻ

— Կ — Որ գերազանցեալ գտար առաւել քան զբնութիւն մարդկան երանելիդ 'ի հարս սուրբ Լնտօն յաւուր յիշատակի քո օրհնեմք սուրբ զՆորրորդութիւնն :

Որ անձաշակ լինելով զբազմաժամանակեայ աւուրքք , յօժարութեամբ բարձեր ըզկարիս մարմնոյ . յաւ՝ :

Որ 'ի հանդէս քո ճգնութեան երկնային զուարթունքն նայեցեալ զարմանային 'ի մարմնի տեսանելով զանմարմին իւրեանց զվարս . ով սուրբ հայր Լնտօն և օրհնէին միշտ սուրբ զՆորրորդութիւնն :

Որ գերագոյն քան զբնութիւն հողեղինաց ժողկալեալ , զանազան տանջանաց համբերելով յաներևոյթ թշնամւոյն . ով սուրբ՝ :

Ուստի և մէք տօնելով զճգնութեան քո սուրբ զյիշատակս որ եղեր նախընթաց բարեաց կենաց ճանապարհին . փոխեցար յերկրայնոցս յանմահիւ դասակցութիւնսն . ով սուրբ հայր Լնտօն՝ օրհնեմք միշտ սուրբ զՆր՝ :

— Կ — Նախասկիզբն միանձանց երանելի սուրբ հայր Լնտօնիոս , վերնական յուսոյն ակն ունելով զերկրաւորս արհամարհեաց . և զինուորեցաւ քեզ Վրիստոս Մատուած հարցն մերոց :

Սենամարտեալ ընդդէմ չարին բազմահնար վիշապին , ժողկալեալ համբերեաց ազգի ազգի վշտաց քարավէժ կոշկոճման . և զին՝ :

Հանապառի բնակիւով աղօթանուէր Թեօքն հալածեաց զբազմութիւն լէգէօն զօրացն . և քաջալերեալ յորդորեաց զմիանձունսն ամենայն . և զին՝ :

— Կ — Օտէր օրհնեցէք . Փառաբանիչք Լնտուծոյ՝ յիշատակի սուրա բարձր արաւրէք զնա յաւիտեան :

Ի փապարս լերանց բնակելով խարազնադգեսաց ճգնութեամբ 'ի յայրս և 'ի ծերպս քարանձաւաց . փա" :

Համանմանեալ մեծին Եղիայի և Յօհաննու մկրտչին , վերաթւեալ ընդ առաջ Վրիստոսի . փա" :

— Ար շնորհօք սուրբ Հոգւոյն բարձեր զխաչն փրկչական յորդէգրութեան շնորհս ուլ սուրբ Հայր Ենտոնիոս , արժանաւոր երկնային կոչմանն 'ի հրեշտակական դասակցութիւնսն . օրհնեմք միշտ սուրբ զԵրրորդութիւնն :

Եւ յսօր և մանկունք սուրբ Եկեղեցւոյ տօնեն զխաչակրօն քո սուրբ զյիշատակս ուլ սուրբ Հայր ճգնաւորաց , զի ընկալցին զանապական պարգևսն 'ի Վրիստոսէ Եւստուծոյ մերմէ . օրհն" :

Օ առաքապարգևս վերընկալեալ զփառս յաջակողմանն Վրիստոսի ընդ իմաստուն կուսանսն արժանի եղեր լսել զձայնն , եթէ եկայք օրհնեալք Հօր իմոյ ժառանգեցէք զկեանսն յաւիտենից :

Կ Ե Ն Ո Ւ Ն

ԹԱԳԱԽՈՐԱՑ

— Է — ալ — Ար զերկնաւոր Թագաւորութեանդ քո զօրինակ ցուցեր 'ի յերկրի , հաստատելով զաթոռ Թագաւորութեան Երգարու Թագաւորի յարդարութիւն և յիրաւունս . աղաչեմք զքեզ Վրիստոս , խնայեա 'ի մեզ :

Ար եաուր զիրաւունս արդարութեան քո արքայի , դատելով զժողովուրդս քո արդարութեամբ ըստ հրամանի սրբոց քոց պատուիրանաց . աղա" :

Ար զարդարեալ գեղապանծ վայելութեամբ սուրբ զԵկեղեցի , պսակեցեր առաքելովք և մարգարէիք , և հաստատեալ ամրացուցեր սուրբ Թագաւորօք . աղ" :

Որք զինու զօրութեամբ Հոգւոյն վառեալք 'ի պատերազմի , վանեցին զմոլութիւն հերձուածողաց , և 'ի հաւատս ձմարիտս հաստատեցին զտիեզերս . աղա" :

Ար շնորհեցեր յաշխարհի Թագաւորել մեծին Երգարիոսի , և կատարեալ զկեանս հաւատով ուղղափառութեան , վերափոխեցեր այսօր յերկնից Թագաւորութիւնդ աղաչեմք" :

— Է — ալ — () րհնեմք զքեզ Վրիստոս Թագաւոր , որ յաղթող բազկաւ քով պրսակես զսուրբս քո սքանչելի փառօք քո , Եւստուած հարցն մերսց :

Եւ յսօր ցնծան զուարթունք երկնից ընդ ճգնութիւն Թագաւորին քանզի երգէ բարեպաշտութեամբ Երգար մեծ Թագաւորն ընդ վեցթւեան զօրս երկնից . Եւստուծոյ հարցն" :

Եւ նորածնեալ Եկեղեցիք հեթանոսաց , ընդ սրբոյն Երգարիոսի բարեպաշտ Թագաւորի , երգեսցուք քեզ երգ նոր . Եւստուած :

— Է — Օ աւեր օրհնեցէք . Ենդ սրբոյն բարձր արարէք զԵւստուած Իանն Հօր յաւիտեան :

Ար ի յերկրի է պսակեալ ի հրեշտակաց , և ի յերկինս բարձրացեալ լաբեպաշտութեամբ իւրով . ընդ" :

Ար հաւատով պարտեաց զթշնամին , և աղօթիւք հիմնեցոյց սուրբ լեկեղեցի . ընդ" :

— Բ) — Լստուած փրկիչ մեր , լուր մեզ որ կարգամք առ քեզ , յիշատակի սորա պարգևեա մեզ զերկնային քո զխաղաղութիւն ,

Ար բարեպաշտութեամբ հիմնեցոյց լեկեղեցի սուրբ , և կարգաւորեաց ուղղափառութեամբ զքո ժողովուրդս :

Երդ անկեալ աղաչեմք զքեզ մարդասէր տէր , յիշատակի սորա պարգևեա մեզ զերկնային քո զխաղաղութիւնդ :

ԱՐԱԿԱՆ ԵՐԿՈՒՅ ԲԻՒՐՈՒՅՆ

— Դ) — Լսոր ընդ անմարմնոցն դասակցեալ պարէ Լեկեղեցի . տօնելով զիշատակ բիւրաւոր վկայիցն . որք ընթացան ի վերինն Երուսաղէմ . փառաւորելով զթագաւորդ Քրիստոս :

Լսոր բանաւոր ողջակիզաց գառանց բիւրաւորաց . ի վերայ կայծականց բորբոքեալ բոցոյն զերից մանկանցն երգէին զօրհնութիւնս . փառա" :

Լսոր կամաւոր քեզ պատարագ զանձինս ընծայեցին , ի վերայ սրբութեան սեղանոյ . և ընկալան զպսակս անապական . փառա" :

Լսոր ընծայէ Լեկեղեցի զմանկունս առադաստի երկնաւոր փեսային . որք ընդ հրեշտակս երգակցեալ ցնծութեամբ . փառա" :

Լսոր ժողովեալ հաւատացեալս սուրբ Երրորդութեանդ . ի տաճարի ճգնութեան վկայիցս . խնդրելով զթողութիւն յանցանաց . փառաւորեսցուք :

ԵԱՐԱԿԱՆ ՍՐԲՈՅՆ ՍՏԵՓԱՆՆՈՍԻ ՈՒԼՆԵՑԻՈՅՆ

— Ե) — Յնծայ այսոր սուրբ Լեկեղեցի յիշատակաւ սրբոց վկայիցն . որք արիաբար մարտեան ընդ դէմ բռնութեան չարին . կատարեալք արեամբ վասն անուանն տեառն :

Արքոյն Ստեփաննոսի մեծ նահատակին այսոր նմանեալ նախավկային . զանուանակրութիւնն յինքեան բերեալ և զհանդէս մարտին . պսակեցաւ նմանեալ նմին :

Երից տասանց և չորից ընտրելոցն ի տէր . նահատակեալք ի փորձ տանջանաց և ընկալան ի Քրիստոսէ զլաղթանակ մարտին . պարգևել նոցա զանվախճան զկեանսն :

ՇԱՐԱԿԱՆ ՍՐՔՈՅՆ ԿԻՒՐՂԻ ԵՐՈՒՍԱՂԵՄԻ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ

— ԴՅ — Սանկունք նոր Սիոնի փառաբանիչք սուրբ Լորրորդութեանն . զյիշատակ սրբոյն Կիւրղի հայրապետին տօնելով այսօր ընդ զօրս անմարմնոցն օրհնեցէք ըղ տէր յօրհնութիւնն 'ի նոր :

Ի յարկի սրբութեան և 'ի տեղւոջ փառաբանութեան . զյիշա՛ :

Վահանայք և պաշտօնեայք միաբան հաւատացեալք . զյիշա՛ :

ՇԱՐԱԿԱՆ ՍՐՔՈՅ ՈՍԿԵԱՆՑՆ

— ԺՅ — Որք արժանաւորեցայք կոչիլ յաշակերտութիւն առաքելոյն (Սաղէոսի . և Լստուածային հրով մաքրութեան . ոսկի փորձեալ գտայք 'ի բնակարանս հրեշտակաց . ով երանելի սուրբ Ոսկեանք . 'ի յիշատակի անուան ձերոյ օրհնեմք զտէր՛ : Որք անհրաժեշտ դաւանութեամբ քարոզեցիք զՎրիստոս 'ի դրունս թագուհւոյն . մկրտելով զքաջ նահատակսն . 'ի յակունս Լիւրատայ 'ի ծաղկազարդ վայելչութիւնսն . 'ի յիշա՛ :

Որք անպարտելի մնացիք 'ի հրապուրանաց որդւոյ թագաւորին . չարչարեալք վասն Վրիստոսի . արագապէս խողխողեցայց պատարագ ընդունելի . 'ի յիշատակի՛ :

ՇԱՐԱԿԱՆ ՍՐՔՈՅ ԱՏՈՎՄԱՆՑ

— ԿԻ — Լղաչեմք զքեզ տէր 'ի յիշատակի սրբոց Լստովմանց . որք նահատակեցան 'ի ճակատամարտ պատերազմի . յաղթող գտան ընդ դէմ թշնամւոյն . վասն հեղման արեան սոցա՝ Վրիստոս խնայեա 'ի մեզ :

Որք առին զսպառազինութեան զրահս հաւատոյ սրտից իւրեանց . և ընկալան 'ի գլուխ սաղաւարտ փրկութեան ցնշան խաչին . սուսեր ընդ մէջ ածեալ զճմարիտ սուրբ Հոգին վասն՛ :

Որք մաքրեցին զանձինս իւրեանց տաճար անուանդ քում սրբոյ . և բուրեցին հոտ անուշութեան զաղօթս իւրեանց . 'ի տեղւոջ հեղման սուրբ արեան իւրեանց . վասն՛ :

ՇԱՐԱԿԱՆ ՍՐՔՈՅ ՍԻՒՔԻԱՍԱՆՑ

— ԺԶ — Ստուգութեամբ տեղեկացեալ . հարցանելով զմարդարէն . ով ելցէ 'ի լեառն տեառն . կամ ով կեցցէ 'ի տեղւոջն սրբութեան :

Լ՛հա տեսաք զՍուկաւէտ . լեառն գիտակ և բնակարան վկայիցն որոց առեալ զողորմութիւն յԼստուծոյ փրկէն իւրեանց :

Որք բարձին զխաչս իւրեանց . խաչեցելոյն խաչակցեցան . դիմելով յօժարութեամբ առ սատակին . որպէս զգառինս 'ի մէջ դայլոց :

ՇԱՐԱԿԱՆ ՍՐՈՅՆ ՎԱՀԱՆԱՅ ԳՈՂԹՆԱՅԻՈՅ

— Բ — Օ, արմանալի է ինձ քան զերգս հրաժշտականաց ձայնս ողբոց քոց հնչումնք . ով երանելի տէր Սահան . ընտրեալ յԼստուծոյ :

Լաւել յորդորէ այս զհոգւոյս մասունս . յօրինել քեզ երգս ոչ զղձականս . այլ հոգեորս և ուրախարարս . յորդորականս և ներբողեանս . ով երանելի տէր Սահան . ծառայ Վրիստոսի :

Օ, արհուրեցուցանէ քո ճգնութիւնդ զմարմնոյս բնութիւնս . իսկ դու առաւել գտար . ով երանելի տէր Սահան . սիրող Վրիստոսի :

Լրտաքնոցն զգաստքն ստեղծիչ բանք անոտեացն 'ի պատրութիւն . իսկ քոյդ սիրայնոյ աստուածարեալ և ոգեշահ . ով երանելի տէր Սահան . ընտրեալ յազատաց :

Որպէս զքաջ նահատակ պատրաստեալ 'ի պատերազմ . կատարեցեր զընթացս քո արիարար յազգացն հարաւայնոյ՝ դասաւորեալ ընդ անմարմնականսն . ով երանելի տէր Սահան . Վողմենեացն իշխեցող :

Կ Ե Ր Պ

ՀԱՐՅԻՅ ՄԱՐՏԻՐՈՍԱՅ

ԱՌԱՋԻՆ ԶԱՅՆ

— Է — Օ, քեզ արդար և ուղիղ դատաւոր 'ի մէջ սրբոց քոց բարեբանիս . հարցն մերոց Լստուած օրհնեալ ես յաւիտեան :

Օ, քեզ որ 'ի հնոցն իջեր ապաւէն , խոնարհեալ 'ի գունդս մարտիրոսաց գովիս . հարցն մերոց Լստուած :

Օ, քեզ որ ահաւոր թագաւոր յաւիտենից . այսօր ընդ դասս վկայից քոց բարեբանեմք . հար :

— Ը — Օ, տէր օրհնեցէք բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Լնբաւելին երկնից և հրեղինաց 'ի հողեղինաց հաճեցաւ ընտրել իւր զինաւորս , բարձր :

Աստի և միջ հաւատացեալքս Վրիստոսի Աստուծոյ, ընդ նոսին խնդրելով ըզ
թողութիւն մեղաց մերոց. բարձր:

— Ժողովեալքս 'ի յիշատակ սրբոց մարտիրոսացն, միաբանութեամբ երգելով, օրհ-
նութիւն 'ի բարձունս երկնաւոր թագաւորիդ:

Վանդի հեղմամբ արեան սոցա պարտեցաւ թշնամին, և մեծարեալ պարծի Աիոն
երգելով, օրհ:

Վասակցելոցն ընդ զօրս վերին զուարթնոցն յիշատակաւ բերկրեալ 'ի սրբութիւն
սոցա երգեսցուք, օրհ:

Պատուական վկայից զինուորութեանցն դասքն, համաձայնեալ ընդ երկնային զօրսն
երգեն ասելով. սուրբ ես տէր զօրութեանց բնակեալդ 'ի լոյս:

Արծրագոյն տանջանօք լուծին զկար մարմնոյ, և բացարձակ փայլմամբ հոգւովն
երգեն ասելով. սուրբ ես տէր:

Համաձայնեալ ընդ նոսին արժանաւոր սիրով, 'ի տաճարի ճգնաւորացն երգեմք
ասելով. սուրբ ես տէր:

— (Ն) ճգնութիւն սրբոց քոց Վրիստոս տօնելով այսօր ընդ զօրս անմարմնոցն, քեզ
երգեմք անլուելի զօրհնաբանութիւն:

Ա' երկացեալք զմարդկային տկարութեան զգեստք, հաւատոյ վառեալ զգես-
տուք, յաղթեալք հակառակամարտիցն 'ի պատերազմի:

Ա' կրտեալք ընդ Վրիստոսի հեղմամբ արեան 'ի մահ, Աստուածութեանն գոլով
հրաշակերտք, շինեալք 'ի վայելչութիւն սուրբ արքայութեանն:

Պարծեսցին սուրբքն փառօք, և ցնծասցեն յաւիտենական 'ի վաստակս իւրեանց
յաւուր գալստեան փրկչին, յորժամ գայ փառօք Հօր փառաւոր լինել 'ի մէջ
սրբոց իւրոց:

Աիրէ տէր զերկիւղածս իւր և պահէ զնոսա, և բնակէ 'ի հեզս և 'ի խոնարհս 'ի
գալստեանն իւրոյ. յոր:

Փոխանակ ճգնութեան համբերողաց, մատուցանէ իւրաքանչիւր զանթառամ պսակ,
փայլին որպէս զարեգակն. յոր:

Հնծացեալ բերկրի Աիոն վերինն Արուսաղէմ ժողովարան, միաբանութեամբ ըն-
դունիլ յարկսն յաւիտենից. յոր:

Ուրախ լեր հանապազ սուրբ Ակեղեցի, և ցնծա 'ի փառս և 'ի պատիւ փեռայա-
ցեալ Բանին. յոր:

Ընդ վերին զօրսն դասակցեալ և զգեցեալ զլոյս, և զանմահութեան լուեալ զձայն
կենարարին. ասելով եկայք վերօրհնեալք 'ի Հօրէ, ժառանգեցէք զանպատում
զկեանսն:

— Զք — Սուրբ ես տէր զօրութեանց որ բնակեալդ ես 'ի յերկինս, և բարեբանիս
'ի սրբոց քոց:

Արկնային զօրութիւնք Աերովբէք և Վերովբէք, անդադար օրհնեն սուրբ զա-
նունդ քո:

Վահանայք ընդ նոսին պաշտօնեայք և ժողովուրդք երկրպագեսցուք տէրութեան
նրդ քո:

Լոյսդ որ յառաջ քան զյաւիտեանս 'ի Հօրէ առաքեցար, և լուսով իմանալեալ լցեր զարարածս. օրհնեալ ես թագաւոր յաւիտենից:

Ար զլոյսն 'ի սկզբանէ հաստատեցիր վերստին, և զխաւարն անգիտութեան յաւրութեամբդ քո հալածեցեր. օրհն:

Աւստի և մեք լուսաւորեալքս ընդ լուսեղէն զուարթնոցն, երգեսցուք ցնծութեամբ 'ի յաւրութեան երեկոյիս. օրհն:

ԱՌԱՋԻՆ ԿՈՂՄ

— Է — Սուրբ Լստուած արարիչ յաւիտենից որ նստիս 'ի Քերովբէս խնայեա յարարածս քո. Լստուած հարցն մերոց:

Սուրբ Լստուած թագաւորդ մեր Քրիստոս՝ որ իջեր 'ի Հօրէ և մարմնացար 'ի սրբոյ կուսէն. Լստուած հար:

Սուրբ Լստուած որ աղբիւրդ ես անսպառ լցուցեր զմարգարէսն և զառաքեալսն աւետարանել զքեզ. Լստուած հար:

— Ը — Հայր անսկիզբն որ խնամես զքո զարարածս գործք քո զքեզ օրհնեն և առաւել բարձրացուցանեն զահաւոր անուն քո սուրբ:

Արդիդ Սիածին, էակից Հօր և Հոգւոյ. գործ:

Հոգիդ ճշմարիտ, փառակից Հօր և Արդւոյ. գործ:

— Ի — Երբեք 'ի քէն բարերար ողորմեալ անձանց մերոց:

Ար գթածդ ես յամենայնի տէր կեցո՛ զանձինս մեր:

Յամենայն ժամ օրհնեմք զքեզ, որ մարդասէրդ ես կեցո՛ զմեզ:

Յօրհնութիւն 'ի նոր օրհնեսցուք զտէր զի նա է փառաւորեալ յամենայն սրբոց իւրոց:

() օրհնեալ է այն որ արժանի արար զմեզ հասանիլ 'ի մասն ժառանգութեան սրբոցն 'ի լոյս:

— Թ — Օրութիւնք երկնայինք և անմարմնոց զինուորութիւնք օրհնեն զքեզ ասելով. սուրբ Լստուած:

Նկեղեցիք արդարոց և ժողովք մարտիրոսաց գովեն զքեզ ասելով:

Ըզդ մարդկան կենդանեաց. սաղմոսիւք և օրհնութեամբ աղաղակեն ասելով. սուրբ Լստուած:

Ղգնաւորք Քրիստոսի հեղմամբ արեան ձերոյ զկուսպաշտութիւն բարձիք յաշխարհէ. և 'ի ճանապարհս արդարութեան դարձուցիք զմոլորեալս:

Ղջմարտութեան քարոզք և լուսաւորիչք տիեզերաց էք սլարծանք Նկեղեցւոյ, և յուսադրիչք հաւատացելոց:

Համբերութեամբ ձերով ընկալայք 'ի Քրիստոսէ զպսակս անապական, և դաւսաւորեցայք 'ի յերկինս ընդ անմարմնոցն դասս:

Յաղթող նահատակքն Քրիստոսի որք քաջութեամբ մարտեան ընդ թշնամւոյն, և զբռնութիւն լուծին զտանջանաց, զի զանտանելի զվէրսն 'ի յանձն առին:

Վաթիք անմարմնոցն աղաղակեն և ասեն, փութացարուք զհետ կոչմանն Վրիստոսի, և խնկազգեացք վայելեցէք յաւիտենից 'ի յարքայութիւնն:

ԵՐԿՐՈՐԴ ԶԱՅՆ

— Է — Ընդմիջեալ և բարեգութ, մի ցրեր զուստս քո, մի մերժեր զմեզ յողորմութենէ քու մէջ. տէր Ըստուած հարցն մերոց:

Վախաստեղծին այցող փրկիչ, փրկեա զմեզ յարժանահաս նեղաց մերոց, տէր Ըստուած հարցն մերոց:

Ըռաւել փառաւորեալ 'ի տաճարի սրբոց քոց վկայից, մի անտես առներ զապաւինեալքս 'ի քեզ. տէր Ըստ:

— Զ — Օտէր օրհնեցէք և բարձր արարէք զնա յաւիտեան:

Ընդ ապրեցելոցն 'ի հնոցին երգակցելով գոչեսցուք. օրհնեցէք ամենայն գործք տեառն զտէր. և բարձր:

Ի վկայարանս սրբոց քոց ընթացուք ասելով. արժանաւորեա և զմեզ հասանել Վրիստոս մասին ժառանգութեան սրբոցն 'ի լոյս, և առաւել բարձրացի անուն քո ամենայն յաւիտեան:

— () — Երհնեն զքեզ Ըստուած զօրք ամենայն հրեշտակաց, արդարոց անձինք և հոգիք ամենայն սրբոց:

Վովն զքեզ Վրիստոս մարտիրոսացն ժողովք, դասք մարգարէից և գունդք ամենայն սրբոց:

Բարեբանեն զքեզ սուրբ Հոգի, որ միայնդ ես հզօր, և պահես զօրացեալ ըզյուսացեալս 'ի քեզ:

Ըղբիւր կենաց Ըստուած և բղխումն ողորմութեան, խնդրեմք 'ի քէն զթողութիւն մեղաց. որ միայնդ ես մարդասէր:

Փառաքանօք մերձենամք առ քեզ. հաշտեաց ընդ մեզ Վրիստոս որ միայնդ:

Որ ապաւենդ ես կենաց և փրկութեան մերոյ, խաղաղացո զկեանս մեր երկնային քո խաղաղութեամբդ:

— Օ — քեզ տէր օրհնեն դասք սրբոց մարտիրոսաց, քաղցր ձայնիւ հնչմամբ քեզ երգեն. փառք քեզ փառք քեզ Ըստուած:

Որք քաջութեամբ համբերեցին բռնաւորացն սպառնալեաց, և ընդ անմարմնոցն դասակցեալ քեզ երգեն. փառք:

Ըստօր ցնծայ վերինն Ըրրուսաղէմ, ընդունելով զսոսա յարկսն լուսեղէն, ուրախանան և հրեշտակք ասելով. փառք:

Փառաւորեալդ փառօք Ըրրորդութիւն սուրբ. փառաց արժանի արա զծնեալս աւազանաւն. երկնային քո ժառանգութեան:

Ըրեամբ նահատակացն բերկրեալ. փառաց արժանի արա զծն:

Ի սրբութեան քում բարեբանեմք զքեզ տէր. փառք:

Ուրախանան հրեշտակք 'ի յերկինս ընդ չարչարանս ճգնաւորացն , և հրաշանան աւարածք ընդ յաղթութիւնս սրբոցն :

Ս'եծապէս պատերազմեալք՝ զառաքինութեան զհանդէս , պսակեցան 'ի Վրիստոսէ ընդ վերին զուարթունսն :

Հնծայ լաթուղիկէ , զուարճանան հաւատացեալք , աղաղակեն ասելով . փառք քեզ Մատուած :

ԱՒԱԳ ԿՈՂՄ

— 4 — () Երհնեմք զքեզ տէր անսկիզբն Հայր , Մատուած հարցն մերոց :

Գովեմք զքեզ տէր Ս'իածին Որդի , Մատ' :

Բարերանեմք զքեզ տէր ճշմարիտ սուրբ Հոգի , Մատ' :

— 5 — Օ, տէր օրհնեցէք բարձր արարէք յաւիտեան :

Օ, որ փառաբանեն զօրք երկնաւորաց զուարթնոցն . բարձր' :

Որում երկրպագեն դասք հողեղինաց սրբոց վկայիցն . բա' :

— 6 — Եկեալ եմք 'ի տեղի վկայիցն , և աղաչեմք զքեզ Մատուած ողորմեա :

Օ, աղաչանս մեր մի անտես առնել տէր , Մատ' :

Փրկեա զմեզ յարենէ և 'ի նեղւաց մերոց տէր . Մատ' :

Հնորհեա մեզ Վրիստոս թագաւոր կատարել 'ի հաճոյս քո զյիշատակ սրբոցն , և օրհնել զանուն քո սուրբ .

Որք հեղման քո սուրբ Մրեան և չարչարանաց քոց եղեն հաղորդ սուրբ վկայքն , և լուսաւորիչք աշխարհի :

Ս'իաբան ամենեքեան զՄատուած աստուծոց օրհնեցէք ձայնիւ սրբասացութեամբ զպսակին սրբոց :

Օ, թագաւորն փառաց Վրիստոս զէակից Հօր և Հոգւոյ գովեցէք ձայնիւ սր' :

Օ, քաջխոյն պարգեաց սուրբ զՀոգին ճշմարտութեան բարերանեցէք ձայնիւ սր' :

Մյսօր աօնեմք զտօն սրբոց վկայիցն , որ արեամբ նահատակեալ 'ի օխեցան 'ի զօրս վերին զուարթնոցն :

Մրիաբար մարտեան ընդդէմ խրոխտ թագաւորաց , զյաղթողական ընկալեալ լոյ պսակ փոխե' :

Եղեն օթեանք սուրբ Երրորդութեանն , զանճառականն ընկալեալ զկեանս՝ փոխեցան 'ի' :

Ի փառս պարծեսցին մանկունք սիրեցեալք 'ի տեառնէ , որք արժանի եղեն առնուլ զՀայրական զպսակն :

Որք զտանջանս և զմահ , վասն անուան տեառն յանձն առին , և արժանի եղեն առնուլ զՀայրական զպսակն :

Եւ զօրութեամբ սուրբ Հոգւոյն եղեն յաղթողք 'ի պատերազմի , և արժանի եղեն առնուլ 'ի Հօրէ զպսակն :

ԵՐՐՈՐԴ ԶԱՅՆ

— Է — Որ զանչալի քո զբարերարութիւնդ շնորհեցեր քո արարածոց բարեգութ
Լստուած, զքեզ բարեբանեմք Լստուած հարցն մերոց :

Որ 'ի ձեռն երանելի հայրապետացն՝ բարձեր զխաւար կռապաշտութեան աղբի
մարդկան, զքեզ բա՛ :

Լսօր և մանկունք սուրբ Եկեղեցւոյ ընդ Աերովբէսն և ընդ Վերովբէսն եր-
գաբանեն բերկրական ձայնիւ . զքեզ բա՛ :

— Զ — Օտէր օրհնեցէք և բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Որք անցուցին զմարմինս իւրեանց ընդ հուր և ընդ սուր, և դասակից եղին վե-
րին զօրացն, զտէր օրհնե՛ :

Վահանայք և պաշտօնեայք համաբնական ձայնիւն, զտէր օրհն՛ :

— Օարիական մահ սրբոց քոց Վրիստոս, ընդ երկնային զօրսն այսօր երգակցեալ
տօնեմք, որք հանդիսացան ընդդէմ բռնութեան թշնամւոյն :

Լնմարմինք 'ի մարմնի ցուցան գեր 'ի վերոյ սրոյ և հրոյ տանջանաց, զպատուական
մահս իւրեանց ընծայեցին քեզ Վրիստոս բանաւոր զենմունք :

Վահատակեալք ճգնութեամբ 'ի փորձ զանազան տանջանաց . համբերութեամբ վա-
նեալ զթշնամւոյն պատերազմ, փոխեցան 'ի զօրս վերին զուարթնոցն :

Քնդ վերին զուարթունսն բարեբանեմք զքեզ տէր . սուրբ սուրբ սուրբ ես տէր
զօրութեանց կեցո զմեզ :

Քիշատակաւ սրբոց մարտիրոսաց գոհաբանեմք զքեզ տէր . սուրբ՛ :

Նրեքորբեան ձայնիւն աղաղակեմք առ քեզ տէր . սուրբ՛ :

— Օանյաղթելի ճգնաւորացն զյիշատակս, եկայք հաւատացեալք ամենեքեան պատ-
ուեսցուք :

Վանչի մարմին ունելով զտանջանսն արհամարհեցին, նմանողք լինելով չարչա-
բանաց փրկչին . եկայք հա՛ :

Լսօր յիշատակ սրբոց մարտիրոսաց, մանկունք սուրբ Եկեղեցւոյ ընդ զօրս երկ-
նից տուք օրհնութիւն 'ի բարձունս սուրբ Նրորդութեանն :

Լսօր ճգնութեամբ սրբոց մարտիրոսաց զուարճանան բանակք անմարմնոցն, Եկե-
ղեցիք ընտրելոց տուք օրհնութիւն՛ :

Պայծառացիր Եկեղեցի Լստուծոյ ընդ ճգնութիւն սրբոց վկայիցն, որք նահա-
տակեցան 'ի յերկրի, և 'ի յերկինս պսակեցան :

Ուրախանան և հրեշտակք 'ի յերկինս, ընդ ճգնութիւն սրբ՛ :

Համաձայնեալ ընդ նոսին այսօր և մեք տօնեմք զյիշատակ սրբ՛ :

Օպսակիչն սրբոց և զհանգուցեալն 'ի Վերովբէս անդադար ձայնիւ երգելով .
օրհնեցէք զտէր յօրհնութիւն 'ի նոր :

Լսօր տօնէ Եկեղեցի զյիշատակ սրբոց մարտիրոսացն . ընդ որս և մեք ձայնիւ
երգելով օրհնեսցուք զտէր՛ :

Որ անթառամ փառօք պսակէ զսուրբս իւր և 'ի դասս լուսեղէնս վերացոյց . օրհ-
նեցէք զտէր՛ :

— Գ — Օ ինուորութիւնք հրեշտակաց օրհնեն զքեզ, իմանալի ձայնիւն զքեզ փառաւորեն Մատուած հարցն մերոց :

Իշխանութիւնք և Պետութիւնք Սերովբէք և Քերովբէք, փառաւորին սուրբ զանունդ քո. Մատուած :

Եզգ մարդկան հոգեզինաց դասուց մարտիրոսաց երկրպագեն տէրութեանդ քո. Մատուած :

— Դ — Օ տէր օրհնեցէք, բարձր արարէք զնա յաւիտեան :

Օ որ փառաբանեն 'ի բարձունս իմանալի զօրութիւնքն, Ժողովուրդք օրհն :

Որում երկրպագեն գովելով դասք սրբոց մարտիրոսացն, քահանայք օրհն :

— Մ. յսօր հրեշտակացն դասքն 'ի յերկինս ուրախանան 'ի վերայ ճգնութեան սրբոցն :

Մ. յսօր ճգնազդեաց սրբոց դասքն 'ի յերկրի պսակեցան, երկնային Մատուածեղէն փառօքն :

Մ. յսօր անմարմնոց զինուորութիւնքն մեծապէս տօնեն, քանզի երկրաւոր զինաւորաց քաղմութիւնքն ընծայեցան 'ի խորան սրբութեան երկնից :

Սուրբ Մատուած Հայր անսկիզբն, որ փառաւորեալդ ես 'ի մէջ սրբոց քոց. օրհնեմք զքեզ ընդ զուարթունս երկնից :

Սուրբ Մատուած Որդիդ Սիածին, որ պահեցեր յաղթող զճգնութիւն սրբոց քոց. գովեմք զքեզ :

Սուրբ Մատուած Հոգիդ Ճշմարիտ, որ նորոգեցեր զտիեզերս ճշմարիտ երկրպագութեամբ սուրբ Նորորդութեանն, բարեբանեմք զքեզ անլուելի ձայնիւ :

— Մ. յսօր մարտիրոսաց դասքն ցնծացեալ բերկրին ընդ առաջ տեառն Քրիստոսի Որդւոյն Մատուծոյ :

Չայն 'ի յերկնից վկայեալ ասէ. եկայք օրհնեալք Հօր իմոյ, Ժառանգորդք երկնից խորանացն :

Եգէք զտեղի անկեւոցն ապստամբողական թշնամւոյն, որ 'ի յերկնից վայր անկեալ :

Վահատակք յաղթողք քաջք 'ի մարտի երանելի սուրբ մարտիրոսք, որք վանեալ զթշնամին խորտակեցիք :

Հրեշտակաց դասքն տօնակից են մեզ, և ջոկք աթոռոցն վարձացեալ բերկրին ընդ վարդապոյն ձեր հեղումն արեան. որք վանեալ :

Ննթառամ պսակն ձեզ աւանդեալ մնայ, քան զականս պատուականս գերազոյն հրաշիւք. որք վա :

— Է — Եւսացեալքն յանուն քո սուրբ . պատերազմեալք յաղթեցին թշնամւոյն .
Լստուած հարցն մերոց :

Որք կամաւն իւրեանց անցին ընդ հուր և ընդ սուր . և դասակից եղեն վերին
զուարթնոցն . Լստ' :

Որք զընթացս իւրեանց կատարեցին հաճոյիւք քո Վրիստոս , և զպսակս անապա-
կան 'ի քէն ընկալան , Լստ' :

— Զ — Եւսէք . Ի վերնական զօրութենէ քումմէ պատերազմեալք յաղթեցին թշ-
նամւոյն , և դասակցեալք վերին զօրացն օրհնեն զքեզ գովեն և փառաւորեն :
Եւ քաջութեամբ արիաբար ճգնեալ , արհամարհելով զչար տանջանս և զմահ , և
ձայնակցեալ երկց մանկանցն օրհնեն' :

Ուստի և մէք հաւատացեալքս 'ի քեզ , կատարեսցուք զյիշատակ սրբոց վկայիցն ,
և ընդ նոսին համաձայնեալք օրհնեմք զքեզ գովեմք և փառաւորեմք :

— Սուրբ ես տէր զօրութեանց , որ յանմարմնական զօրացդ գովիս սրբաբաց ձայ-
նիւ , զքեզ օրհնեմք :

Որ ետուր զօրութիւն մարդասէր քոց ճգնաւորացն յաղթել չարին ընդդիմամար-
տութեան . զքեզ օրհնեմք :

Ընդ երկնային զօրսն միաձայնելով , զպսակիչդ սրբոց բարեբանելով անդադար օրհ-
նեմք :

Օգբերկրեալք այսօր 'ի յիշատակի քաջ և յաղթող սուրբ երանելեացն անդադար
օրհնեմք :

Ենծութիւն է այսօր հրեշտակաց և մարդկան . զի զխրոխտացեալ զթշնամին վան-
եալ խորտակեցին սուրբ վկայքն , և եղեն յաղթողք 'ի պատերազմի :

Սարմնով և արեամբ մարտեան ընդ դէմ զինու , վերաւորեալք 'ի մարմնի վի-
րաւորեցին 'ի մահ զբեւիար , և ստացան պարծանս յաւիտենական :

Երանաւետեալք 'ի հոգեղէն զուարթնոց , և բարեբանեալք 'ի դասուց մարմնա-
ւորաց սուրբ վկայքն , անեղին աջովն պսակեալ եղեն :

— Եիշատակ է այսօր քաջ նահատակաց Վրիստոսի սրբոց վկայիցն . եկայք ժողո-
վուրդք ցնծութեամբ տօնեսցուք :

Վանզի տեղք 'ի տանջանս և յաղթողք 'ի մարտի և պսակեալք 'ի Հօրէ . ե-
կայք Ժո' :

Եւսաւորեալք 'ի յերկրի պայծառացեալք 'ի յերկինս , և դասակցեալք ընդ
հրեշտակս . եկ' :

Օգբեզ կարդային յօգնութիւն սուրբ մարտիրոսքն և ասէին , որ 'ի բարձունս
բնակեալդ ես խնայեա 'ի մեզ :

Գու ես դուռն լուսոյ , դու պսակ պարծանաց 'ի քեզ յուսացելոց , որ 'ի բար' :

() օրհնեալ գովեալ և 'ի սուրբս հանգուցեալ , և դու ես ընդունող հոգւոց մե-
րոց , որ 'ի բարձունս բնակեալդ ես միշտ և յաւիտեան :

ՎԵՐՋ ԶԱՅՆ

— Գ — Եւ քեզ Եւստուած հարցն մերոց խոնարհեալ արձամբք պաղատիմք, մի անտես առնել տէր, որ փառաւորեալդ ես յաւիտեան:

Յիշեա զուխտն Երազամու զՍահակայ և զՀակոբայ, և զնեղեղոց անձանց պաղատանս մի անտես առնել տէր, որ փա՛:

Շնորհեա տէր խնդրողացս 'ի քէն զթողութիւն մեղաց. 'ի տաճարի քում սրբութեան, որ փա՛:

— Գ — Օտէր. () րհնեցէք զտէր. երկինք և երկնային զօրութիւնք, Սերովբէք և Քերովբէք զԵւստուածն աստուծոց բարձր արարէք զնա յաւիտեան:

Օտէր. () րհնեցէք զտէր. երկիր և որ 'ի սմա են կենդանիք համբառնալով 'ի վեր զձայնս և երգօք հոգեորօք բարձր ա՛:

Օտէր. () րհնեցէք զտէր. դասք հրեշտակաց և մարդկան զարարիչն արարածոց միաբանութեամբ երգով բարձր՛:

— Օղորմութեան քո զդուռն բաց մեզ տեր, և արժանի արա զմեզ լուսեղէն յարկաց քոց ընդ սուրբս քո:

Ի պատրաստեալ քո յօթեանս սրբոց քոց ընկալ և զմեզ փրկիչ յորդէգրութիւն 'ի դպրութեան կենաց:

Ի յիշատակս վկայեց քոց Քրիստոս պարգեւեա մեզ օրհնել զքեզ արժանապէս: Կամաւ մատուցին զանձինս իւրեանց քեզ պատարագ արեամբն իւրեանց. և ալն ունին պսակիլ 'ի քէն տէր:

Եւ յսօր յիշատակ սրբոց քոց, որք տանջանաց անօրինացն համբերեցին, և դասակից եղեն վերին զուարթնոցն:

Եւ յսօր և հրեշտակք ուրախանան ընդ կամաւոր չարչարանս ճգնաւորացն, որք յաղթեցին անօրէն բռնաւորացն:

Սուրբ ես թագաւոր յաւիտենից, որ նստիս 'ի վերայ չորեքկերպեան կենդանեաց և 'ի սրբոց քոց փառաբանիս:

— Փառք քեզ Հայր երկնաւոր, որ նստիս 'ի Քրովբէս և բարեբանիս 'ի դասուց Սերովբէից:

Օքեզ դովեմք թագաւոր փառաց Քրիստոս, համաձայնեալ ընդ սուրբս քո յԵկեղեցիս արդարոց:

Սրբեա զանձինս մեր և տաճարացո սուրբ Երրորդութեանն, կենդանարար սուրբ Հոգի:

Պարծեսցին սուրբքն փառօք և ցնծասցեն 'ի հանդիստս իւրեանց, քանզի ընդ հօր և ընդ սուր անցուցին զմարմինս իւրեանց:

Սուրբ զարիւնս իւրեանց հեղին չարչարանացն համբերեցին. և զսպառնալիս բռնաւորաց անարգեցին յաշխարհի:

Որք եկեալ եմք 'ի պատուել զյիշատակ սուրբ վկայիցն առցուք սկիզբն զգօնութեան, աղաղակելով առ Քրիստոս տէր փառք քեզ փառք քեզ տէր Եւստուած:

Լճաւոր ես հրեշտակաց անտես 'ի Սերովբէից , եկիր երևեցար մարմնով , ուսուցեր մեզ ասել տէր փառք քեզ փառք :

Հանմարմնոց ես վերօրհնեալ 'ի մարդկանէ երկրպագեալ , քեզ փառք վայելէ պատիւ յամենայն ժամ ասել տէր փառք քեզ :

Երրորդութեանն սիրող անձինք յաղթող վկայիցն արժանաւորք ընդունելոյ 'ի յառագաստն լուսոյ :

Օ, ի զառաջին մեղացն զբոց արեամբն իւրեանց շիջուցին , և զտիեզերս հրաւիրեցին յօրհնաբանութիւն :

ՇՆՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՆԳՍՏԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԶԱՅՆ

Քեզ վայելէ Լստուած օրհնութիւն , որ յարութիւնդ ես ձայնիւ յաւիտենից ննջեցելոցն . թագաւոր և իշխան վեր օրհնեմք զքեզ :

Ի միւսանգամ գալստեանն քո Քրիստոս փառաց թագաւոր , 'ի ձայն փողոյ նորոգին հոգիք ննջեցելոցն , և յառնեն 'ի մեռելոց անապական մարմնով :

Վասն որոյ և մեք զքեզ աղաչեմք Հայր երկնաւոր , դասաւորեա և զմեզ 'ի վերինդ քո Երուսաղէմ , 'ի ժողովս անդրանկաց գրելոյ 'ի յերկինս :

Ձայն արկեալ կենարարին Լստուածային բարբառովն , ասէ , եկայք օրհնեալք Հօր իմոյ ժառանգեցէք պատրաստեալ ձեզ զկեանսն 'ի հանդերձեալ երկրին :

Ընդ առաջ ելանել քեզ հաւատով 'ի յօգս վերինս՝ աստուածազգեաց լուսով պայծառացեալ 'ի դասս անմարմնոցն , 'ի լսել զձայն երանաւէա կոչմանն :

Ընդ աջմէ քումմէ կացո ընդ իմաստուն սուրբ կուսանսն . 'ի լուսեղէն առագաստին պայծառացեալ 'ի դասս անմարմնոցն . 'ի ժողովս անդրանկաց գրելոյ 'ի յերկինս :

Որ անճառ տնօրէնութեամբ 'ի փրկութիւն ազգի մարդկան , խոնարհեցար Բանդ Լստուած . յայնժամ հանգո և զմեզ ընդ սուրբս քո . որ միայնդ ես մարդասէր , Որ անչարչարելիդ մարմնով եկիր կամաւ 'ի չարչարանս , և 'ի խաչին բւեռեցար , հեղեր զարիւնդ 'ի փրկութիւն . յայնժամ հան :

Որ թաղմամբն երեքօրեայ զըննութիւն մահու լուծեր , և կոխեցեր զիշխանն մահու , և վերածեր վնջեցեալսն . յայնժամ հանգ :

Որ հրաւիրեցեր յանմահութիւն զազգս մարդկան անմահութեանց բաշխող Քրիստոս . յայնժամ հան :

ԱՌԱՋԻՆ ԿՈՂՄ

Արարիչ Աստուած և ստեղծիչ ազդի մարդկան , մի անտես առնել զարարածս քո այլ հանգո զհոգիս մեր ընդ սուրբս քո :

Որդիդ Սիածին յարութիւն տիեզերաց , մի ան' :

Հոգիդ ճշմարիտ մխիթարիչ սգաւորաց , մի ան' :

Ձեռք քո արարին և ստեղծին զիս 'ի հողոյ , 'ի յօրհնել զքեզ Աստուած յաւիտեան :

Իսկ պատրանօք բանսարկուն խափանեցայ յանձառ լուսոյն և դարձայ անդրէն 'ի հող յորմէ ստեղծայ :

Հայր անօխակալ և բարեգութ . մաղթելով հայցեմք 'ի քէն վասն մեր արժանաւորել զմեզ հանգստեան օթեւանի սրբոցն :

Անձառ ծնունդ Հօր Որդի . որ մահկանացուացս կեանքդ ես . զհոգիս մեր ընկալ և արժանաւորեա հան' :

Եւ նորոգող սուրբ Հոգի , յորժամ նորոգես զապականեալսն , յայնժամ շնորհեա և մեզ արժանաւորիլ . հան' :

Յորժամ յերկնից գոչէ փողն ազգեցութիւն առնելով տիեզերաց 'ի դատաստանն ահաւոր . յայնմ աւուր ահեղին յիշեա տէր և զմեզ և հանգո ընդ սուրբս քո :

Յորժամ ճառագայթք Աստուածութեանդ փայլին 'ի յարեւելից . և դպրութիւնք հրաշիցն բանին . յայնմ աւուր ահեղին յիշեա' :

Օրհնուեալ դողան արարածք 'ի ձայնէ սրովբէագոչ փողոյն , յորժամ հարկանէ հրեշտակապետն և կոչէ 'ի դատաստան զազգս որդւոց մարդկան . յայնմ աւուր ահեղին , յիշեա տէր' :

ԵՐԿՐՈՐԴ ԶԱՅՆ

Որ կոչեցեր առ քեզ տէր զտիեզերս ամենայն , ընկալ և զմեզ 'ի գոգ հայրապետին Աբրահամու . ողորմած տէր փրկիչ և բարերար :

Որ թողութեանց ես տուող Աստուած , թող զմեզս մեր կարող յամենայնի և հզօր . ողոր' :

Որ լուսատու ես տիեզերաց Քրիստոս Աստուած , լուսաւորեա և զմեզ լուսով երանաւէտ զուարթնոցն . ող' :

Հրեշտակային ձայնիւն օրհնեսցուք զամենասուրբ զԱրրորդութիւնն , փառաւորելով զՀայր որ վերակոչեաց զամենեւեան 'ի մահուանէ յանմահութիւն :

Նրդեցէք տեառն երգ նոր Նկեղեցիք սրբեցելոց , Քրիստոսի երկրպագելով , որ վերակո' :

Սրբասաց ձայնիւն օրհնեսցուք հոգեւորական հնչմամբ գովեսցուք , սուրբ շնորհին փառաւորելով . որ վերահանգոյց զա' :

Ի ձայն փողոյ գալստեան քո տէր ամենայն հոգիք զարթիցեն կալ 'ի դատաստանի քում Վրիստոս Լստուած մեր :

Յորժամ հնչէ բարբառն ահագին և հարկանի փող յարութեան մերոյ . և մէք գոչելով ասեմք փառք գալստեան քո տէր :

Յորժամ առնեա հատուցումն տէր , և սուրբք քո պարծեսցին 'ի քեզ . և մեզ հնորհեսցես փրկիչ կալ 'ի յաջմէ քումմէ :

ԱՒԱԳ ԿՈՂՄ

Վալոց է Սիածինն փողով և փառք Հօր , և զհողերէն բնութիւնս հրեղէն նորոգէ :

Լուսաւոր են ճանապարհ արդարոց , և 'ի բիւրաւոր բանակս հրեշտակաց ամպովք լնթանան :

Ի վերինն Արուսաղէմ թռչին ամպովք ընդ առաջ տեառն յօդս , և այնպէս յաւմենայն ժամ ընդ տեառն լինին :

Մերձեցաւ անձն իմ 'ի հող յորմէ օտեղծեր զիս , 'ի հոգւոյս մեկնեալ յինէն , տէր զապաւինեալս յիշեա 'ի քում գալստեանն :

Ստեղծուած եմ անարատ ձեռաց քոց մի անտես առներ , այլ խնայեա յիս յաւհագին աւուրն , տէր զապաւի :

Յորժամ դաս փառք Հօր դատել զտիեզերս ամենայն , և հարկանի փող հնչման յարութեան . տէր զապաւի :

Ի գալստեան տեառն դրունք երկնից բանին , և ճառագայթիւք անձառ լուսով նշանն երևի :

Յերեսաց տեառն լեռինք հալին , և 'ի յահէ փառաց նորա շարժին զարութիւնք : Լեւտեօք տեառն մեռեալք յառնեն , և սուրբք ամենայն անձառ փառք զարդարին :

Վայ զօրութեանց թագաւորն , 'ի նորոգել զարարածս , 'ի ձայն ահեղ բարբառոյ զարթուցանէ զննջեցեալսն :

Վողան երկինք և երկիր , յահէ փառաց Վրիստոսի . հուր բորբոքեալ ընդաւնայ , բոցակիզէ զմեղաւորսն :

Նորափետուր զարդարին , դասք սրբոց կուսանացն : ուրախութեամբ մտանեն 'ի յառազաստ փեսային :

Սարսափելի որոտմամբ , և ահագին զօրութեամբ . գալոց է փրկիչն յաշխարհս յարուցանել զմեռեալսն :

Լհեղ և մեծ բարբառով , հրեշտակապետն գոչէ . արիք ասէ մի ննջէք ահա եւհաս ձեր փրկիչ :

Բոտմամբ սրտիւք յարուցեալ , և ընթանան առաջի , և տեսանեն զփրկիչն եկեալ փառք 'ի յաշխարհս :

Գաղտնի գործոցն ծածուկք, յայտնին 'ի մեծ հրապարակն, և դողալով ընթա-
նան 'ի յանվախճան 'ի տանջանս :

Ի յօթեմանս Հօրն իւրոյ . կոչէ զդասս արդարոցն, և յանպատում 'ի բարին
զոր խոստացեալ է նոցա :

ԵՐՐՈՐԴ ԶԱՅՆ

Ի ձայն մեծի զուարթնոյն և 'ի հնչումն հրաշալի փողոյն, ուր հողացեալ մար-
մինք մարդկան նորոգին, յայնմ աւուր ահեղին յիշեա տէր և զմեզ և հանգո
ընդ սուրբս քո :

Յորժամ նշան տէրունեան ճառագայթիւք փայլի, և թագաւորդ թագաւորաց փա-
ռօք տեսանիս . յայնմ աւ" :

Յորժամ ատեան դատաստանին դնի, և դպրութիւնք հրաշիցն բանին . յայնմ" :

Արարչագործ Աստուած, որ յոչնչէ գոյացուցեր զերկինս և զերկիր . օրհնեմք ըզ-
քեզ, որ հանգուցիչդ ես ննջեցելոց Հայր ամենակալ :

Բանդ Աստուած և համագոյ փառաց Հօր պատկեր, գովեմք զքեզ, որ յա-
րութիւնդ ես ննջեցելոց Արդիդ Ա'իածին :

Աղբիւր անսպառ յորմէ բաշխի տիեզերական շնորհք . բարեբանեմք զքեզ, որ նո-
րոգողդ ես ննջեցելոց Հոգիդ ճշմարիտ :

ՎԱՌ ԶԱՅՆ

Այս 'ի լուսոյ զմեզ լուսաւորեա . որ փառօք Հօր հանդերձեալ ես դալ 'ի դա-
տել զերկիր . արժանաւորեա և զմեզ անճառ խոստմանց քոց ընդ սուրբս քո :

Հօր և Հոգւոյ համագոյակից, 'ի տիեզերական ահեղ ատենին, արժա" :

Արկնի և երկրի արդար դատաւոր, յորժամ հատուցանես ըստ գործոց իւրաքան-
չիւրոց . արժա" :

Ար արարիչդ ես հրեղինաց և հողեղինաց, և մշտնջենաւոր փառաբանիս 'ի բա-
նաւոր պաշտօնէիցս . 'ի քէն հայցեմք թողութիւն շնորհեա մեզաց մերոց :

Ար 'ի յերկրի երևեցար և ընդ մարդկան բնակեցար, և անմահութիւն պարգևե-
ցեր մեզ մահացելոցս . 'ի քէն հայ" :

Յորժամ նստիս յաթոռ փառաց դատողական իշխանութեամբ, և փառաւորես առ
'ի քէն փառօք զդինս Արեան քո տէր . 'ի քէն հայ" :

Ար անբաւ քո մարդասիրութեամբդ զթացար յազդս մարդկան, ծնար 'ի կուսէն .
զծնեալքս սուրբ աւազանաւն ընդ սուրբս քո հանգո թագաւոր յաւիտենից :

Ար 'ի վերայ խաչին զենար որպէս գառն . և զԱ'արմին և զԱ'րիւնդ քո բաշխե-

ցեր 'ի փրկութիւն աշխարհի, զհաղորդեալքս Սարմնոյ քո և Արեան . ընդ սուրբս քո հան" :

Որ ըստ նմանութեան մահու քո տնկակից արարեր . և երկնից արքայութեանդ ժառանգորդ լինել խոստացար զհաւատացեալքս գալստեան քո տէր ընդ" :

Փառք քեզ Աստուած փառաւորեալ յաւիտեան , որ կենարարդ ես մարմնոց , և գոյացուցիչ հոգւոց ես ննջեցելոց :

Որ բարձրացար 'ի խաչին վասն Ադամայ նորոգման . և իջանելով քո 'ի դժոխս , աւար առեր զգերեալսն :

Օգինս Արեան քո յիշեա կենագործող աշխարհի , և հանդստեան արժանաւորեա յԱրուսաղէմն վերին :

ՁՈՐՐՈՐԴ ՁԱՅՆ

Յորժամ հարկանի փող գալստեան քո տէր , յայնժամ զարհուրեալ դողան արարածք 'ի յահէ քումմէ . աղաչեմք զքեզ փրկիչ , հանգո և զմեզ ընդ սուրբս քո , որ միայնդ ես բազումողորմ :

Յահաբեկ լուսոյ ծագման քո տէր , ցնծան դասք առաքինեացն 'ի վերայ լուսեղէն ամպոյն , աղա" :

Անոխակալ բազմագութ ողորմած տէր , մի անտես առներ զմեղուցեալքս յահագին աւուրն . որ միա" :

Օհագին համբաւ գալստեան քո տէր զմտաւ ածեմք , զարհուրեմք 'ի յերկիւղէն 'ի սպառնալեաց դեհենոյն . աղաչեմք զքեզ փրկիչ , հանգո և զմեզ ընդ սուրբս քո , որ միայնդ ես բազումողորմ :

Յորժամ Վաբրիէլ հարկանէ զտիեզերալուր զբարբառ բողոյն , և նորոգին հոգիք նկատեն զիւրաքանչիւր տեղիսն , աղա" :

Ատեանն դնի և դպրութիւնք հրաշիցն բանին , և դատաւորն ահեղ յակնարկելն իւր յարարածս . հատուցանէ վարձս ըստ գործոց իւրաքանչիւրոցն , աղա" :

Փառք քեզ Հայր . որ կենարարդ ես մարմնոց և գոյացուցիչ հոգւոց , ընկալ զօրհնաբանող հոգիս յանմահական քո հանգիստդ :

Սարգասիրի Հօր Որդի , որ պատկերակից եղեր հողեղինացս և խաչեցար . ըն" :

Ամենազօր սուրբ Հօգի . որ անդորրիչ ես նեղելոց և մխիթարիչ հոգւոց . ըն" :

Ի հանգիստ քո տէր . ուր ամենայն սուրբք քո հանգչին . հանգո զհոգիս ծառայից քոց ընդ սուրբս քո մարդասէր :

Դու Աստուած , որ իջեր 'ի դժոխս , զերկունս մահու լուծեր զկապեալսն արձակեցեր . և զհոգիս ծառայից քոց հանգո ընդ" :

Ընդ հոգւոցն արդարոց կատարելոց , և զհոգիս ծառայից քոց հանգո ընդ սուրբս քո" :

Դամանակ դարձի իմոյ ևհաս 'ի յերկիր , արդ տէր ընկալ զծառայս քո , և հոգի

քո բարի առաջնորդեսցէ ինձ 'ի յերկիր ուղիղ :

Խոստովանող հոգիս , որ ելից զունայնութեան ընթացս աշխարհի . արդ տէր ընկալ ըզ" :

Ի վերջնումն աւուր մեծի , յորժամ առնես զայցելութիւն քոյոց սիրողաց . յայնժամ խնայեա 'ի ծառայս քո . և" :

Պթա տէր 'ի հոգիս մեր և յիշեա ողորմութեամբ . քանզի գինք սուրբ Արեան քո եմք , 'ի յորժամ հրաշալի ձայնիւ փողոյն յառնեն մեռեալքն . և կան առաջի ահաւոր քո բեմին :

Օ ընկղմեալքս յահագին մեղաց ծովուս , ապրեցո 'ի գեհենոյն զդաւանողքս սուրբ Երրորդութեանդ . 'ի յոր" :

Օ լուսաւորեալքս ծննդեամբ սուրբ աւազանին , մի' բարկութեամբ խրատեր և մի սրտմտութեամբ քո յանդիմաներ . 'ի յոր" :

Ար հայրական իշխանութեամբ և փառօք գալոց ես տէր . նստելոց ես դատաւոր հանդերձ քո առաքելովք և առնես զհատուցումն քո արարածոց :

Ար լուսաւորալ ճառագայթիւք նշանի քո յահաւոր բեմին բազմիս , և ընտրես զօղիս յայծեաց և առնես" :

Արդ աղաչեմք զքեզ Վրիստոս Արդի Աստուծոյ , հանգո և զմեզ 'ի վերինդ Երուսաղէմ , զի մի դարձցուք տնանկ ամաչեցեալ 'ի յաւուրն ահեղ ատենին" :

Վողովեալքս 'ի տաճար փառաց սրբութեանդ խոնարհեալ անձամբ պաշտօնիմք , դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց Վրիստոս Արդի Աստուծոյ . յայնմ աւուր յահեղին լուսազարդեալ պայծառացո զհոգիս մեր 'ի վերինն Երուսաղէմ 'ի յաջակողմեան դասուն :

Մեծ և ահեղ է օր դալստեան քո տէր , յորժամ շարժին զօրութիւնք երկնից արեգակնակերպ ճառագայթիւք փայլիս 'ի յարեւելից . յայնմ աւուր յա" :

Յորժամ հարկանի փող դալստեան քո տէր , յայնժամ և երկիրս դղրդեալ վերաբերէ զննջեցեալսն որ յԱգամայ . յայնմ աւուր յա" :

Մերձեցայ ես 'ի դուռն գերեզմանի , և եհաս ինձ ժամանակ մտանել 'ի յարգանդ երկրի յորմէ ստեղծեալ եմք ամենեքեան . բժիշկ իմաստուն և ճարտարապետ բժշկեա զհոգւոյ իմ զհիւանդութիւն , արարող և յոյս փրկութեան մերոյ : Աղիցի ձեռն քո պահապան անձին իմոյ և աջ քո բարի առաջնորդեսցէ ինձ 'ի յարգարութիւն . բժիշկ իմաստուն և" :

Ի զխեսցես առ իս զգութ մարդասիրութեանդ և յաղբերէդ կենաց լուսացես ըզմեղս անձին իմոյ բժիշկ իմաստուն և" :

Կեցցէ անձն իմ օրհնեցէ զքեզ զամենայն աւուրս կենաց իմոց և առ քեզ ապաւինիմ հովիւ բանաւոր հօտի դարձո զմոլորեալս 'ի հօտ քո Վրիստոս . բլծեիշկ իմա" :

Անսկիզբն Աստուած սկիզբն արարչութեան . 'ի հողոյ ստեղծեր զմարդն առաջին . գործել և պահել յանպատում 'ի կեանս . իսկ 'ի ստուենգանել հրամանի քո տէր . զվճիռ մահու 'ի վերայ եդեալ . հող էիր անդրէն և 'ի հող դարձցիս . և այժմ աղաչեմք զստեղծողդ ամենից , ընկալ և հանգո զքեզ օրհնաբանողքս յեօթ-

նաստեղեան լուսեղէն խորանսն . ուր ժողովքն են սրբոցն 'ի խաղաղութեան . հոգւով հեղութեամբ յերկնից թարութիւնսն :

(1)սկի եղեալքս անպիտանացան , գեղեցկայարմար շինուածոյս քակտումն . իմաստունս յիմարեցայ 'ի յալեաց մեղաց որ ընկղմեցայ . և այժմ աղա" :

Կոչողն եհաս վերին կոչողին . կոչնատէրն ահեղ կոչողն ահաւոր . դատաւորն աւաչառ դատաստանն արդար . հրեշտակք անողորմ դատին զմեղաւորս , և այժմ աղա" :

Սեծ և ահեղ է օրն դատաստանին . և դողումն առաջի բեմին . 'ի լսել զձայն փողոյն և զհնչումն ահագին հրոյն :

Սարսափմամբ սասանի երկիր և դողան արարածք . և Վաբրիէլ հնչեցուցանէ զտիեզերալուր զբարբառ փողոյն . և հոգիքն զգենուն զանապական մարմինսն :

ՎԵՐՋ ԶԱՅՆ

(1)ղորմութեանց տուող Վրիստոս 'ի միւսանգամ քո գալտեանն , շնորհեա և մեղկալ 'ի յաջմէ բումմէ , որ ողորմածդ ես յամենայնի :

(2)որժամ զանմահութիւն կենաց շնորհես , և 'ի կեանս հրաւիրես . ընդ կամարարս անուանդ քո և զմեզ դասաւորեա . որ ողոր :

(3)նդ սուրբս քո դասեա , և ընդ արդարսն պսակեա . 'ի տեղի անկեւոց հրեշտակաց և զմեզ կարգաւորեա . որ ողոր" :

(4)ապաւոր փառաց Վրիստոս յոյս ազգի մարդկան , անհասանելի քո զօրութեամբդ իշեր 'ի յերկնից կենագործելով զանարատ ձեռաց քոց ստեղծուածս , զապաւինեալս 'ի քեզ . զհոգիս մեր ընկալ յանտրտում 'ի կեանսդ . որ օրհնիս երգով 'ի հրեղէն զուարթնոցն :

Ի յերեւիլ հրաշիցն արփիահրաշ փայլմամբ , 'ի քառակերպեան նշանի քո տէր , և զօրք երկնից 'ի յերկիր ծաւալին . զապա" :

Ի հարկանել փողոյ հրեշտակապետին մեծի , 'ի բանալ գերեզմանացն զարթիցեն մեռեալքն անապական մարմնով . զարդարին ընդ առաջ քո տէր . զա" :

Ես ասացի տէր ողորմեա հոգւոյ իմոյ բազմամեղի , որ բնակեալդ ես 'ի յերկինս և յանմարմնոց փառաբանիս . յիս մարդասիրեա բազմագութ փրկիչ , և փարատեցո զցաւս անձին իմոյ :

(5)ակասեցայ յազգատոհմէ , լքեալ թողի զկեանս աշխարհի . և մարմին ունայնութեան դարձաւ 'ի հոգ ուստի ստեղծաւ . յիս" :

(6)աւուր յայնմիկ մատնեցայ 'ի ձեռս ահեղ հրապարակին , և առ քեզ ապաւինիմ ստեղծող բնաւից տէր բոլորից . յիս" :

Հայեցայ 'ի բարձունս առ քեզ կարող յամենայնի , ընկալ զիս յարկս արդարոց ամրածածուկ աջովդ քո . յիս մար" :

ԼՆՃ ա'ի խաղաղութիւն դարձայ 'ի Հող յորմէ ստեղծայ, նորոգող ճարտարապետ
պարգևատուող որմութեան. յիս մար'.

ԼՆԼ կենդանիքս օրհնեմք զքեզ Վրիստոս Թագաւոր յաւիտենից, որ փառօք
փառաւորիս 'ի յերկնայնոց և յերկրայնոց. յիս'.

ԾԱՆՈԹՈՒԹԻՒՆ

Եկաղեցեաց մէջ դործածուելու Համար սոյն Շարականք իրին յատուկ խա-
ղերովը պիտի տպուի առանձին.

ՏԱԶԱՐԱՆ

2575

ՏԱՂԱՐԱՆ

ԳԼՈՒԽ ԱԹԵՂԻՆ

Մ Ե Ղ Ե Դ Ի Կ

—Օ՛հնդեան—Նոր ծաղիկ այսօր բլիսէ յարմատոյն Յեսսեայ : Եւ Որդին Ղաււ
Թի ծնանի զ Որդին Լստուծոյ :

Սոգք յարեւելից ընծայաբերք եղեն, զոսկին և զկնդրուկն և զպատուական զը-
մուռն :

Քրիստոս Բանգ Հօր, ծնունդ անժամանակ, որ նախ 'ի կուսէն ծնեալ Ժամանա-
կաւ :

—Տեառնընդհարուշին—Քրիստոս փառաց Թագաւորն, այսօր եկեալ յընծայումն,
կատարելով նա զօրէնս քառասնօրեայ գալստեամբն :

—Օ՛հնդեան—Լստուծոյ Եւրայեցւոց մանկունքն՝ զերգ զՔրովբէիցն առեալ,
հեթանոսական դանուց՝ տօնակից վեհիցն եղեալ, հնչիւն նուագի առեալ, Ովսան-
նա օրհնեալ եկեալ :

—Խաչիկ—Եւստի—Օ՛հարաւեցաւ տէրն 'ի խաչին որպէս զմարդ, այն որ արար զՈվ-
կիանոս ծով գեղեցիկ, Սամարացւոյն ջուր խնդրելով աղբիւրն տէր, այն որ ար-
բոյց անեղբրաց զանմահութիւն :

—Եւստի—Յարեաւ փրկիչն աշխարհի և ազատեաց զազդս մարդկան 'ի մահ-
ուանէն Քրիստոս :

Լստուծոյ ողբային առ գերեզմանին, Ղաւրիէլ գոչէր զի՛ լայք յարեաւ կենդանին :
Յարեաւ փառաց Թագաւորն, աւետիս . զի՛ խնդրէք զանմահն ընդ մեռեալս, ձեզ
մեծ աւետիս :

Ղաւրիէլ կանայքն ողբային առ գերեզման անմահին, երեւելով հրեշտակին՝ ձայն
աւետեաց լսէին :

—Հոգեհարստեան—Լստուծոյ անդրանիկ Հօր միածին Որդին, յերկինս սլանայ Լգա-
մային կերպիւ :

Սոսկալի ահիւ պահեան հոյլք հոգեղինաց դասունցն, տեսեալ մերունակ կերպիւ
զտէրն համարձեալ յերկինս :

—Հոգեհարստեան—Նուագեմք Հոգւոյն նուագս վայելուչս :

Ղաւրիէլ հոգւոյն սրբոյ՝ որ էջ յառաքեալսն այսօր, հրաշիւք հրազինեաց ըլ-
նոսա, յայլ և այլ լեզուս խօսեալ :

Լստուծոյ սուրբ Հոգին եկեալ, կամաւ Հօր յերկնից իջեալ, լեզուք հրեզէն բա-
ժանեալ, և 'ի յառաքեալսն հանդեալ :

— Լճակներդ—Լեռն ցնծայ դու լճաբոր, յարմարահաշտ տօնի, քան ըլ Սինա բարձրացար, զԼստուած փառօք ընկալար:

— Լեռնից—Լարբառ աւետեաց ձայնիւ Վարդիէլ գոչեր Սրբուհայն, առ քեզ առաքիմ մաքուր, պատրաստեալ տեղի տէրունայն:

— Լեռնից—Լրեգակն արդար՝ որ 'ի Հօրէ ծագեալ, զառաքեալն քո անճառ շնորհօք լցեալ:

— Սրբաբանից—Լսօր մանկունք Սինի՝ բերկրեալ ցնծան զուարճալի, յիշատակաւ ձեր տօնելի, սուրբ մարգարէք բաղձալիք:

— Վերեւի Լեռնից—Լսօր Վրիգորիոս կապեալ 'ի սէրն Յիսուսի՝ որ յաշտեանց ճգանց երկանց բազմալտանգի:

— Հայրապետից—Ի հանդէս տօնի քո լախացեալ ցնծամք, Հայր և Սարգսպետ, սուրբ Հայրապետդ (այս անուն):

— Սրբաբանից—Քրիստոս փառաց թագաւոր, փառաւորեալ 'ի զուարթնոց, առ քեզ գոչեմք մարգասէր՝ որ պսակիչդ ես սրբոց:

— Հրէշտից—Օրօք երկնային զուարթնոց, դասք հրեշտակաց անմարմնոց, իշխանութիւնք ամբողջ, և տէրութիւնք վերնոց:

ԳԼՈՒԽ ԵՐԿՐՈՐԴ

Տ Ա Ղ Բ

— Երկնից—Լնեղական լոյսն 'ի Հօրէ մեզ յայտնեցաւ, կամաւ Հօր և սուրբ Հոգւոյն մարմին զգեցաւ, 'ի Նեթղէհէմ 'ի սուրբ կուսէն տղայ ծնաւ: Արով հրեշտակք իջեալ յերկնից 'ի սուրբ յայրին, և հովիւք ընդ հրեշտակաց փառս երգէին, որ և մոգք յարեւելից ընծայ բերին, և զԼստուածն մարգացեալ յայրն տեսին:

Լսօր ձայնն Հայրական յերկնից իջեալ հաճոյական սիրեցելոյ Որդւոյն վկայ, այ յորդորէ գետ յորդորէ յետ Յորդանան, աւետաւոր ձայնիւ երգէր մեծ Կարապետն Յովհաննէս:

Լսօր սուրբ Հոգին իջեալ աղանակերայ և նիւթեղէն, հրեղէն լեզուօք յայտնեալ 'ի քեզ գետ Յորդանան, այ յոր՝:

Ով զարմանալի խորհուրդ այս մեծ յայտնեալ, արարիչն Լստուած 'ի Յորդանան եկեալ:

Կամէր մկրտիլ 'ի ծառայէն իւրմէ, չառնոյր կարապետն զմկրտելն 'ի յանձն:

Յորդանան լուեալ՝ փախստական դառնայր, վտակ առ վտակ պատգամաւոր լինէր:

Վետ մի՛ զարհուրիր, քո արարիչն եմ ես, եկեալ մկրտիմ ու լուանամ զմեզս:

— Տեառն ընդ առաջին—Քրիստոս փառաց թագաւոր այսօր եկեալ յընծայումն կատարելով նա զօրէնս քառասնօրեայ գալստեամբն:

Օր մարգարէն Եսայի յառաջագոյն գուշակեաց յԱրուսաղէմ քաղաքի՝ Սիմէոնի ծերունւոյն ։

Եստուածային հրամանաւն կայր ծերացեալ 'ի տաճարն , ո՛չ տեսանէր նա զմահ՝ մինչև տեսցէ նա զ()ծեալն ։

—Օհաղիաղարդին—Ստեալ յաւանակի նորոյ ըստ Օաքարիայ սրբոյ , մանկունք ընդ առաջ ելին ձայնիւ հրճուանաց երգով ։

Ոստս արմաւենեաց առեալ , տերև ձիթենեաց բերեալ , ծերքն գոչէին ընդ տղայսն՝ լերին զօրացն երգացեալ ։

()րհնեալ որ եկիր և գաս բարձրացեալ (Թագաւոր հզօր , ընդ նոսին և մեք տացուք նուէր գալստեանդ զփառս ։

—Յարեմ—Յայն առաւօտին միաշաբաթին՝ լուսափայլ հրեշտակն էր նստեալ 'ի վերայ վիմին ։

Յարեաւ յաւուր երրորդին , գոչէր հրեշտակն 'ի վիմին , դասք զնուորաց զարհուրին՝ իբր զմեռեալ լինէին ։

Եւ քահանայս երթային , զտեսիլն ահեղ պատմէին , Քրիստոս յարեաւ կենդանին՝ փրկեաց զգերեալսն 'ի թանտին ։

Սոր ծաղիկ պայծառ ցուցաւ այսօր 'ի նոր գերեզմանէն ։

Երփնազարդ հոգւոցն տունկք կանանչացան կենդանութեամբ ։

Իննական լուսոյ սաղարթք 'ի հոգւոր դարնան փթթեալք ։

Սիրով մեռեալն վասն մեր յարոյց ընդ իւր զանկեալ բնութիւնս ։

Երևեալ լոյս յարութեան 'ի խաւարի ստուերաց մահու ։

Սաւառնացեալ Սրովբէին՝ նստէր փայլմամբ 'ի վերայ վիմին ։

Ստեալ կանայքն ողբային՝ առ գերեզման անմահին ։

Երևելով հրեշտակին՝ ձայն աւետեաց լսէին ։

Իամից մաքրից անձկալին՝ զոր տապանաւ ծածկէին ։

Սիրով յարեաւ սիրելին՝ զբնութիւնս յարոյց մարդկային ։

—Հոգեբաւարեան—Եսօր անդրանիկ Հօր Արիւն Որդին՝ յերկինս սլանայր ադամային կերպիւ ։

Ելեալ 'ի բարձունս գերեաց զգերութիւն , առեալ զաւար բաշխեաց պարգևս մարդկան ։

Օերամս արդարոց ընտրելոց պարուց ածեալ 'ի յերկինս 'ի յօթեանս Հօր ։

—Հոգեբաւարեան—Սիշտ էիդ անեղ բնութիւն բնաւորեցան , անեղիդ անմահութիւն հետեւեցան ։

Խորին խորհուրդ անծին անուն պարփակեցան , և Որդւոյ ծնելութիւնն ո՛չ ճառեցան ։

Ի Հօրէ բղիսումն Հոգւոյդ ո՛չ քննեցան , և հոսման Որդւոյ առումն ո՛չ պատմեցան ։

Ի՞նչ զի՞արդ երբեակ և մի դու ծանուցան , բայց թէ զի՛նչ է քո բնութիւնդ ո՛չ յայտնեցան ։

Երարածք պատմեն զգործս որ էացան , անմարմինք և մարմնականք որ գոյացան ։

—Այսպէս—Այսօր ցնծայ լեառն (Թաթոր և զուարճանայ մեծն Հերմոն, քանզի լոյսն Աստուածային այսօր ծագեաց այն սուրբ լիրինն, ցնծայ, ցնծայ լեառն (Թաթոր և զուարճանայ) :

—Եւստ—Պովեստ բերկրանաց հրճուողական հնչմամբ, քեզ կոյս Սարիամ քաղցրաձայնեալ երգեմք :

Ո՛վ կուսից պարծանք մայր Հայրածին Որդւոյն, անծին ծնողի Ռանին՝ մարմնով ծնող եղեր :

Եւ աւետեօքն հրեշտակին՝ բնակիլ յարգանդ սրբոյ կուսին, նախ 'ի Հորդոյն մաքրեալ հոգին, Հօր զօրութեան օթարանին :

Ռանն անմարմին ըստ էութեան, եղև մարմին ճշմարտութեան, զիւրն պահեալ անյիշապէս և զիմն առեալ ստուգապէս :

Նոր այս խառնումն սքանչելի, Աստուած ընդ մարդ բնութեամբ խառնի, ոչ էութիւնն փոփոխի և ոչ ձևով կերպարանի :

—Եւստ—Սեաւ եմ ես և գեղեցիկ դուստր Աւայի Արուստադէմ, ահա նա հարսն իմ ցանկալի սիրով կապեալ ընդ փեսային :

Վմանեալ եղբորորդին իմ այծեման որթուց եղանց, ահա նա ել լեառն կնդրկի հոտ նարդոսի և զմռնի :

Ձայն եղբորորդւոյն խանդաղատեալ սիրով լցեալ, ահա նա գեղ է գովելի մանուկ անհաս անժամանակ :

—Եւստ—Այս ձայն զառիւծուն ասեմ՝ որ գոչէր 'ի քառաթեկին :

Ի քառաթեկին գոչէր, ձայն առնէր 'ի սանդարամետնն :

Աւ սանդարամետն այն՝ 'ի դողման եղեալ սասանէր :

Ահա ձայնս որ ես լուայ, նա քակէ զամուրս զոր ունիմ :

Չամուրս իմ քակել կամի, գերեւոց առնել գերադարձ :

Գերեացն երանի ասեմ՝ որ եղեն 'ի յառն առիւծուն :

—Հրեշտակ—Կազմեալ կառուցեր զէակս ամենայն, նախ և առաջին զզօրս հրաշխութեան :

Օրազմաչեայ հոյս Վրովբէական և զվեցթեւեան գունդն Սրովբէական :

Որք զսուրբ, սուրբն երգեն միաբան, և օրհնաբանեն զԱստուած քաղցրաձայն :

—Յիշատի—Սիրուի—Արկնաւորին ճանապարհի յառաջընթաց աւետաւոր, զօրական թագաւորին նախամարտիկ յասպարիսին :

Պու կերակրէիր մարախ և մեղը վայրենի, վարք քո հրեշտակաց, զգեստ քո սուղաղտի :

—Եւստ—Նոր Սիրովի աւետարանիչք, Ռանին կենաց եղէք քարոզիչք :

Որք ընդ ոլորտս տիեզերաց քարոզեցին զբանն կենաց :

—Հայրապետ—Հայրապետաց հանուրց աղգին, վարդապետաց ուղիղ բանին, որ զքեզ Որդի Հօր Սիածին խոստովանիլ մեզ ուսուցին :

Նոյն որ էր ծնունդն Հօր՝ եղև մարմին յորովայն մօր,

Ճշմարտապէս մեռաւ մարմնով՝ զի ապրեցուք մեք Աստուծով :

Նմա՛հ բնութիւնն Աստուածային՝ մեռաւ մարմնով մահկանացուն :

Եւ մահացուն խառնեալ 'ի նմին՝ եղև անմահ ընդ անմահին :

Ոչ ոմն անմահ , ոմն մեռեալ , զի այս յերկուս են բաժանեալ :

Եւ որ անմահ , նոյն և մեռեալ , և որ մեռեալն , անմահ մնացեալ :

— Եւ ուրեմն — Բարձրացիր զշնոյ փառօք յօր յիշատակի հովուին քո մեծի :

Խորախոյս քեզ ազնի էհաս ով Եկեղեցի , 'ի գբոյ վերապէն ելեալ մեծ քո առաքեալ :

— Մարտիրոսաց — Հանդուրժելով չարչարանաց դիւաբաղխից բռնաւորաց , ոչ երկուցեալ 'ի սպառնալեաց հրոյ և ժանիցն գազանաց :

Ի յանձն առին զխոյ վերաց , զհատումն ոտից այլ և ձեռաց , հեղմամբ արեանց պատուականաց՝ ստացան զփառս պարծանաց :

— Սահանայ Վաղինացոյն — Յաղթող զօրութեամբ վերնականաւ լցեալ քաջն 'ի զօրականս երանելին Սահան :

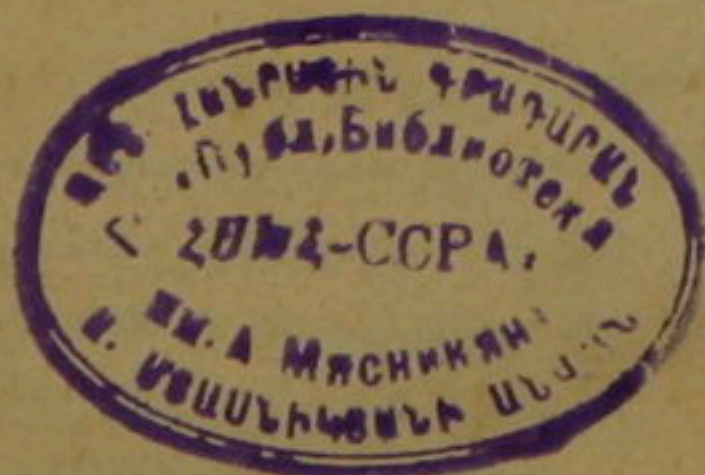
Որդւոյն Լստուծոյ ընտրեալ հաւատարիմ մեծն 'ի զօրականս երա" :

Սառեալ 'ի հոգւոյն 'ի սէր անմահ Բանին՝ մեծ առաքինին երանե" :

ՎՐԻՊԵԼԻ

Էջեր	Գրք	Գլուխ	Գրք
11	31	Ե որ է , Ե որ գալցն է ամենա- նակալ , . . . « Լսէ ցնոսա Յի- սուս , որ էն ամէն ամէն ասեմ ձեղ :	որ էն Ե որ է Ե որ գալցն է ամենակալ , . . . « Լսէ ցնոսա Յիսուս ամէն ամէն ասեմ ձեղ
11	39	Հայն	Հայն
22	2	Սկրտիլ	Սկրտեւ
28	6	որդւոյ	Որդւոյ
33	14	Սկրտեա	Սերկեա
36	31	աջաց	աջաց
39	38	Լստուծոյ	Լստուած
50	5	տեռան	տեռան
55	7	ղարարածս քո՝ Վրիստոս ամենայն	ղամենայն արարածս քո Վրիս- տոս
63	12	Օղորմութիւն	Օղորմութեան
67	36	սպասաւորութիւն	սպասաւորութեան
87	3	ունիցին	ունիցին
100	10	Սրիստոսի	Վրիստոսի
190	35	աշխատեւոց	աշխատեւոց
222	16	յորձանան	յորձանան

133 ըդ երեսին թուանշանը սխալմամբ 125 դրուած է Ե ասով ութը երեսի
չափ կրկնութիւն եղած է 125ը երկրորդ անգամ սկսելով :

ԱԶԴ

Ա

ԴԱՒԱՆՈՒԹԻՒՆ

Հանդանակ հաւատոյ	1
Պ.Լ. Ա. Հաւատամք 'ի մի Լստուած	3
Պ.Լ. Բ. Հաւատամք 'ի մի տէր Յիսուս Քրիստոս	9
Պ.Լ. Գ. Հաւատամք 'ի սուրբ Հոգին	14
Պ.Լ. Դ. Հաւատամք 'ի մի միայն ընդհանրական և առաքելական Ս. Եկեղեցի	17

ՄԱՇՏՈՅ

Սասն Ա. Երարողութիւնք Խորհրդոյ Եկեղեցւոյ	
Պ.Լ. Ա. Երարողութիւն Խորհրդոյ Սկստութեան	27
Պ.Լ. Բ. Երարողութիւն Խորհրդոյ Հաղորդութեան	35
Պ.Լ. Գ. Երարողութիւն Խորհրդոյ Դրոշմին	54
Պ.Լ. Դ. Երարողութիւն Խորհրդոյ Եպաշխարութեան	58
Պ.Լ. Ե. Երարողութիւն Խորհրդոյ Ձեռնադրութեան	61
Պ.Լ. Ջ. Երարողութիւն Խորհրդոյ Ըմունտութեան	94
Պ.Լ. Է. Երարողութիւն Խորհրդոյ ()Ժման հիւանդաց	99
Սասն Բ. Կանոնք այլ և այլ ծիսից Եկեղեցւոյ	
Կանոն Քառասնօրէին	103
Կանոն Հաղորդելոյ զհիւանդս	104
Կանոն Թաղման ննջեցելոց	106
Կանոն Հիմնարկութեան Եկեղեցւոյ	111
Կանոն ()Րհնութեան նորակառոյց Եկեղեցւոյ	116
Կանոն ()Րհնելոյ և սրբելոյ զպղծեալ տաճարն	119
Կանոն Ոտնալուային	123
Կանոն Լղգահամարի	128
Լղծք վասն բարձման երաշտի և առատութեան	129

ԺԱՄԱԳԻՐ

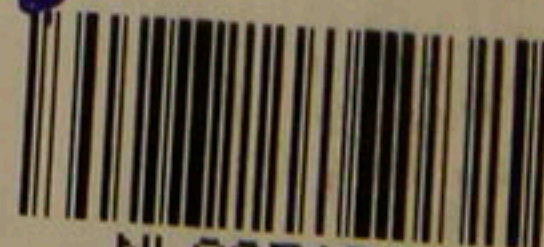
Կարգաւորութիւն առաւօտեան աղօթից	Բ. 125
Կարգաւորութիւն երեկոյեան աղօթից	148
Կարգաւորութիւն առաւօտեան աղօթից կիւրակէ և տէրունական աւուրց	157
Կարգաւորութիւն աղօթից արեւագալի ժամուն	185
Կարգաւորութիւն աղօթից երրորդ ժամուն	192
Կարգաւորութիւն աղօթից վեցերորդ ժամուն	196
Կարգաւորութիւն աղօթից իններորդ ժամուն	199
Կարգաւորութիւն աղօթից խաղաղական ժամուն	202
Կարգաւորութիւն աղօթից հանգստեան ժամուն	208

ՀԱՐԱԿԱՆ

Կանոն Կաւակատեաց Լստուածայայտնութեան	217
Կանոն Լստուածայայտնութեան առաջին աւուրն	218
Կանոն Տեառնընդառաջին	227
Կանոն Լռաջին կիւրակէի մեծի պահոց	228

Կարգ Հարցից ապաշխարութեան	Երե-
Կանոն Յարութեան Ղազարու	229
Կանոն Օճակաղարդի	259
Կանոն Օւտկի	260
Կարգ () րհնութեանց Յարութեան	277
Կարգ Հարցից Յարութեան	280
Կանոն Համարձման	291
Կանոն Հոգեգալստեան	317
Կանոն Տապանակին	319
Կանոն Սարգավառի	328
Կանոն Շողակաթի	330
Կանոն Կաթուղիկէ Եկեղեցւոյ	334
Կանոն Յղութեան Ս. Բստուածածնի	335
Կանոն Օննդեան Ս. Բստուածածնի	337
Կանոն Բ. ետեաց Ս. Բստուածածնի	338
Կանոն Ննջման Ս. Բստուածածնի	340
Կանոն Գաւթայ մարգարէին	341
Կանոն Ստեփաննոսի Նախաւկային	343
Կանոն Բաքբէլոյն Պետրոսի և Պօղոսի	344
Կանոն Բաքբէլոյն Յակոբայ և Յովհաննու	345
Կանոն Համօրէն Բաքբէլոյ	346
Կանոն Բշակերտաց	347
Կանոն Յովնանու մարգարէին	348
Կանոն Սարգարէից	349
Կանոն Օննդեան Յովհաննու Սկրտչի	351
Կանոն Գլխատման Յովհաննու Սկրտչի	352
Կանոն Սրբոյն Գրիգորի Լուսաւորչին	354
Կանոն Որդւոց և Թոռանց	355
Կանոն Սեծին Ներսիսի	356
Կանոն Հոխիսիմեանց	357
Կանոն Թարգմանչաց	358
Կանոն Մանկանցն Բեթլէհէմի	362
Կանոն Հրեշտակապետաց	365
Կանոն Հայրապետաց	366
Կանոն Սարգանանց	367
Կանոն Դևոնդեանց	368
Կանոն Քառասուն մանկանց	370
Կանոն Բնտօնի	372
Կանոն Թագաւորաց	374
Կարգ Հարցից Սարտիրոսաց	375
Շարականք Հանգստեան	378
ՏԱՂԱՐԱՆ	387
ԳԼԷ Ա Սեղեդիկ	397
ԳԼԷ Բ Տաղք	398

4068

NL0031389

